Stadsfullmäktiges

i

Västerås

Protokoll och Handlingar

för år 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910.

REGISTER

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Afloppsledningarne, ändring i planen till viss del	11	86	309
Afskaffande af mätarehyror för gas och elektrisk ström		97	
Afskrifning af hyresfordran hos källarmäst. E. Hentzell	3	19	29
Afsägelse af ledamotskap i stadsfullmäktige af Th. af Billbergh		95	
Afsägelse af ledamotskap i Vatten- och Gasverksstyrelsen af V. Åsberg		106	
Allmänna Svenska Elektr. AB., leverans af högspänd elektrisk ström till bolaget	8	68	228
Allmänna Svenska Elektr. AB., förändring i stadsplanen samt försäljning af gatumark till och köp af tomtmark från bolaget	6	15,44,47,91	143, 329
Amorteringsplan för under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk	9	65, 75, 79	244
Arbetarebostäder, byggande af	11	87, 90, 94	328
Arbetareinstitutets biblioteksverksamhet, anslag till		87, 126	402, 439
„ föreläsningsverksamhet, anslag till	10	77, 82	295
Arbetsförmedlingen, anslag till		126	439, 448
„ val af styrelseledamöter m. m.		94, 107	336
Arbetsstugan, anslag till	14	87, 126	403, 439, 448
Arkitekt, stads-, fast anställande af samt instruktion för		99	
Arkiv, ordnande af stadens arkiv	10	84	300
Arvodesförrättningar af stadsarkitekt och stadsingeniör, taxa däråt		99	
Assistentbefattningar vid vatten-, gas- o. elektricitetsverken		119	375, 434, 445
Automaten, utskänkning af öl och vin	9	81	
Badhusstyrelse, tillsättande af samt instruktion för	7	52, 64	183, 215
Badpriser i varmbadhuset	7	52	183
Barnhemmet, anslag till	14	65, 126	404, 439, 448
Barnkrubban, anslag till	14	54, 126	403, 439, 448
Beredningsutskott, val af		4	
Bestämmelser ang. badhusstyrelse och personal	7	52, 64	183, 215
Besvär, yttrande öfver besvär öfver stadsfullmäktiges beslut om revision af stadsplanen		74, 85	305
Biblioteksverksamhet, arbetareinstitutets, anslag till		87, 126	402, 439
Biskop N. Lövgren, ersättning i följd ägoutbyte	6	15, 49	152

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Bodars öppenhållande inom viss tid	3	20, 54	34
Borttagande af mätarehyror för gas och elekrisk ström		97	
Bostadsbrist åtgärder emot	11	87, 90, 94	328
Brandchef, val af	7	54	
Brandchefens årsberättelse för 1909		26	41
Brännvin, detaljhandel med	8	55,70,71,94	224, 334
„ „ „ anbud från bolag	12	104	460
„ sällskapets rätt till utskänkning	9	80	
Butikers öppenhållande inom viss tid	3	20, 54	34
Budget för 1911	12	116, 125	341
„ „ *Beredningsutskottets* yttrande			444
„ „ *Drätselkammarens* yttrande			431
„ „ *Folkskolans*		92, 128	409
„ „ *Magistratens* yttranden			428, 443
Byggnadsföretag, yttrande ang. tillstånd till byggnadsföretag inom gården N:o 39 vid Stora gatan		73	227
Byggnadsnämnden, val af en suppleant	7	53	
Byggnadsverksamheten utom stadsplanen, särskilda föreskrifter	5, 12	26, 42, 112	53, 107
Centralhotellet, utskänkning af öl	9	80	
Centralslöjdskolan och Tekniska skolan, anslag till	9	76, 82	293
„ „ „ *skolans* räkenskaper för 1909, revision af	11	87	
Detaljhandel med brännvin,	8	55,70,71,94	224, 334
„ „ „ anbud från bolag	12	104	460
Difteriepidemi, anslag i anledning af	11	96	
Dispensärverksamhet, tuberkulosföreningens, anslag till	12	118	373, 432, 444
Distriktindelning af staden för riksdagsmannaval	12	106	481
Djäkneberget, inrättande af urinkurar		128	440
„ vattenledning till nedre dammen		125	399, 439
Djäknebergsskolan, uppförande af vaktmäst. bostad	5	34	84
Domprostgårdens tomt, utredning om äganderätten		84	300
Donation, Orströmska, mottagande af	11	90, 93	333
Efterskänkning af hyresfordran hos källarmäst. E. Hentzell	3	19	29
Elba, vård af parken		125	439
Eldare och vaktmästare vid folkskolehusen, lönereglering	14	128	419, 440, 448
Elektricitetsverket, nytt maskineri i turbinhuset	4	32	76
„ rättegång mot staden af änkefru Lotten Ekelund ang. skadestånd m. m.		112	
Elektricitetsverket, utrustning för högspänning	8	68	228
Elektrisk krafts anskaffande till staden		14	
Elektrisk ström, leverans till Västmanl. reg:te	4	32	79
„ „ leverans till Allm. Sv. Elekr. AB.	8	68	228

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Elektrisk ström, nya taxa	8	53, 66	217
„ „ *och gas*, borttagande af mätarehyror		97	
Elektriska ledningar till Västmanl. regte	4	32	79
Elektriskt maskineri i vattenverket	8	68	228
Elektrotekniker och mekaniker, yrkesskola för	3	20	35
Elementarläroverket för flickor, stadens årsanslag till läroverket	2, 5	12, 35	22
Enbacken, ersättning till biskop N. Lövgren för ägoutbyte	6	15, 49	152
Engelbrektsgatans framdragande till Katrinelundsvägen	10	85	303
Epidemi, anslag i anledning af	11	96	
Epidemisjukhuset, anslag till sjukhuskläder	12	118	374, 432, 444
„ hyra för reservsjukhus		118	432, 444
Ersättning till biskop N. Lövgren i följd af ägoutbyte	6	15, 49	152
Fastställelse af stadsplan, hvad som vid ansökan därom bör iakttagas		74	243
Fattigvårdens räkenskaper för 1909, revision af	11	85	307
Fattigvårdskurs i Västerås, inställd		31	
Fattigvårdsstyrelsen, tillsättande af ytterligare en distriktchef och en vice distriktchef		94, 107	335
Flickskolan, stadens årsanslag till skolan	2, 5	12, 35	22
Folkpensioneringskongress, fråga om val af ombud och anslag		76, 81	291
Folkskolan, budget för 1911		92, 128	409
„ inrättande af en ny lärare- och en ny lärarinnebefattning	14	128	417
Folkskolehus, fråga om tillsättande af en kommitté för beredning af fråga om nybyggnad		86, 89	311
Fortsättningsförening, sjukkassornas, anslag till		128	440
„ „ val af en styrelseledamot	6	35, 43	
Fridhem, markförvärf från denna lägenhet	2	9	11
Fryklundska donationsfonden, stadgar för	3	19	32
Föreläsningsverksamhet, arbetareinstitutets, anslag till	10	77, 82	295
Föreningens för kvinnans politiska rösträtt matlagningskurser, anslag till	10	84	302
Föreskrifter ang. byggnadsverksamheten utom stadsplanen	5, 12	26, 42, 112	53, 107
„ ang. mjölkhandeln, nya		90	323
Föreståndarens vid vatten-, gas- och eleksricitetsverkerken nyanställning	5	34	86
Förrättningar af stadsarkitekt och stadsingeniör, taxa		99	
Förslagsanslaget för 1911		130	441, 449
Förste stadsläkare, val af	3	22, 25	
Försäljning af vissa delar af Munk- och Allégatorna till Allm. Sv. El. A.-B.	6	15,44,47,91	143, 329
Gas, ny taxa	8	53, 66	217

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Gas och elektrisk ström, borttagande af mätarehyror		97	
Gasförbrukning, rabatt i priset för större sådan	1	8	2
Gasledning i Munk- och Kaserngatorna	10	75, 82	247, 294
Gasledningar, nyanläggningar i Smedjegatan, Slottsgatan, Södra Esplanaden, Stora gatan, Västra Esplanaden, Vasagatan, Kyrkogatan, Allégatan och Emausgatan	4	31	74
Gasrörnätsförman, anställande af		121	377, 445
Gatubelysning, anslag till yttre områdena		124	448
Gatubelysning, elektrisk		124	378, 437, 448
„ å Köpingsvägen	11	76, 91	330
Gatulyktor, nya		123	377, 438, 448
Gatuläggningsarbeten, diverse	12	118	432
„ tuktad sten i Vasagatan och Smedjegatan	12	119	432
Gåfva till staden för stadshotellets prydande	8	72	225
Hammarby egendom, inkorporering af		97, 100	454
Hamnafgifter, ny taxa	3, 12	27, 95, 106	55, 478
Hamnen vid Hyttan, betalning af muddringsarbete	10	83	297
Hamnplanens förläggande under hamnstyrelsen		92	
Hamnkassan, räntegodtgörelse å behållna medel	2	11	21
„ „ å byggnadsanslag		130	441
Hamnstyrelsen, val af en ledamot och en suppleant	5	22, 35	
Hamnstyrelsen, öfvertagande af förvaltningen af hamnplan		92	
Hesslö egendom, inköp af, yttrande öfver värdering	12	104	467
Hyresfordran hos Källarmäst. E. Hentzell, afskrifven	3	19	29
Hyttan, betalning af muddringsarbete i hamnen vid Hyttan	10	83	297
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1909		41	87
Högre allmänna läroverket, fråga om tillsättande af en kommitté för beredning af fråga om nybyggnad		86, 89	311
Högre elementarläroverket för flickor, stadens årsanslag till läroverket	2, 5	12, 35	22
Högspänd elektrisk ström från elektricitetsverket	8	68	228
Idrottsplats, provisorisk, anordnande af	6	36, 50	170
Idrottsplatskommittén, val af en suppleant	5	36	
Inbetalande af lån för gas- och elektricitetsverken		120	376, 434, 445
Inkomst- och utgiftstat för 1911	12	116, 125	341
„ Beredningsutskottets yttrande			444
„ Drätselkammarens yttrande			431
„ Magistratens yttranden			428, 443
Inkorporering af egendomen Hammarby		97, 100	454
Inköp af en lada å östra utmarken	9	73	
„ af Lunda äng	10	83	296
„ af mark från lägenheten Fridhem	2	9	11

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Inköp af mark från tomten N:o 109 södra kv. för Vasagatans reglering	8	72	226
„ af mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre	6	15,44,47,91	143, 329
Instruktion för Badhusstyrelsen och badhuspersonalen	7	52, 64	183, 215
Instruktionen för stadens ombudsman, ändring	8	72	224
Instruktion för stadsarkitekt		99	
„ för stadsträdgårdsmästaren		100	
Jordabalk, yttrande öfver 6 kap. i förslag till	3	14, 18	27
Järn- och metallvågen, ny taxa	9	53, 73	240
Järnvägsbro öfver Södertelje kanal på segelfri höjd		41	102
Kajbyggnad och muddring i Svartån	14	130	425, 441
Kassör hos Folkskolestyrelsen, arvode till		129	441, 448
Kassörska vid Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken	13	119	380, 434, 445
Kloaksystemet, ändring i viss del	11	86	309
Klockartorp och Talltorp, ersättning till biskop N. Lövgren i följd af ägoutbyte	6	15, 49	152
Kommunala förtroendemän, val af		107, 115	
Kommunalförordningen för stad fråga om eventuel omarbetning		7	
Kontorsbiträden, vid Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken	13	119	380, 434, 445
Kronouppbördskassören, semesterarvode		117	443
Kälkbacksåkning, ny stadga		113	
Köp af mark från lägenheten Fridhem	2	9	11
„ af en lada å Östra utmarken	9	73	
„ af Lägenheten Lunda äng	10	83	296
„ af mark från tomten N:o 109 Södra kvarteret för Vasagatans reglering	8	72	226
„ af mark i kvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre	6	15,44,47,91	143, 329
Köpingsvägen, uppsättande af gaslyktor	11	76, 91	330
Köttbesiktningsbyrån, nybyggnad vid	4	30	71
Lada å östra utmarken inköp af	9	73	
Landstingets tuberkulossjukhus, ledningar till	3	22, 28	65
Ledamotskap i Stadsfullmäktige, afsägelse af Th. af Billbergh		95	
Ledningar, diverse för vatten, aflopp, gas och elektrisk ström	13	121	378, 389, 436, 447
„ inom stadsplanen, anslag till	14	65, 123	193, 437
„ till tuberkulossjukhuset	3	22, 28	65
„ utom stadsplanen, ökadt anslag för 1910	9	73	237
Leverans af högspänd elektrisk ström	8	68	228
Lifsmedelstillförsel, åtgärder för rikligare sådan till staden		112	

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Lunda äng, inköp af	10	83	296
Lustigkullas och bryggeriområdenas förseende med vatten i eldsläckningsändamål		123	378, 396, 436, 447
Lån för gas- och elektricitetsverken, inbetalande af		120	376, 434, 445
Löneförhöjning för kassörska och kontorsbiträde å vatten-gas- och elektricitetsverkens kontor	13	120	375, 434, 445
Lönereglering för vaktmästare och eldare vid folkskolehusen	14	128	419, 440, 448
„ och omorganisation för Magistraten	2	11, 17, 117	14, 360, 431, 444
Lönetillägg för 1:ste och 2:dre rådmännen		117	364, 431, 444
„ åt slöjdläraren F. Ljung	14	128	416
Lövgren, N., biskop, ersättning i följd af ägoutbyte	6	15, 49	152
Lösningsrätt till fastigheter på stadens grund N:o 85 b norra kvarteret, N:ris 93, 94 och 95 södra kvarteret samt N:o 3 kvarteret Jonas	4	30	73
Lösningsrätt till fastigheter på stadens grund, N:ris 126, 127 och 128, N:o 52 och N:o 56 västra kvarteret samt N:o 89 södra kvarteret	7	51	178
Lösningsrätt till fastigheter på stadens grund N:o 85 b norra kvarteret och N:o 94 västra kvarteret	9	74	243
Lösningsrätt till fastighet på stadens grund N:o 100 b norra kvarteret	10	83	299
Magistraten, anslag till biträde med vissa göromål	6	44, 51	174
„ anslag till extra bisittare och biträden vid allmänna val	6	44, 51	177
„ extra litterat biträde	12	117	364, 431, 444
Magistratens omorganisation och löneregelering	2	11, 17, 117	14, 360, 431, 444
Mantalspenningar befrielse från		95	
Mantalsskrifning, länsman F. V. Bergströms för 1907		44	
Markförsäljning af Munk- och Allégatorna	6	15, 44, 47, 91	143, 329
Markförvärf af tomten N:o 109 södra kvarteret för Vasagatans reglering	8	72	226
„ från lägenheten Fridhem	2	9	11
„ i kvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre	6	15, 44, 47, 91	143, 329
Maskinister i elektricitetsverket och turbinhuset		121	377, 446
Materialvakt vid vatten-, gas- och elektricitetsverken	13	120	376, 434, 445
Matlagningskurser, anordnade af Föreningen för kvinnans politiska rösträtt, anslag till	10	84	302
Mekaniker och *elektrotekniker*, yrkesskola för	3	20	35
Metall- och järnvågen, ny taxa	9	53, 73	240

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Mjölkstadga, ny		90	323
Muddring och kajbyggnad i Svartån	14	130	425, 441
Muddringsarbete i hamnen vid hyttan, betalning af	10	83	297
Munk- och Allégatorna, försäljning af vissa delar af dessa gator till Allmänna Svenska Elektriska A.-B.	6	15,44,47,91	143, 329
Mälarens reglering, yttrande angående		96	
Mätare och vägare, ny taxa	9	53, 74	241
Mätarehyror för gas och elektrisk ström, borttagande af		97	
Numa, Måns och Morits, sammanslagning af dessa kvarter	6	15,44,47,91	143, 329
Nyanläggningar och nyanskaffningar för vatten-, gas- och elektricitetsverken	13	121	378, 389, 436, 447
Nybyggnad vid köttbesiktningsbyrån	4	30	71
Nykterhetsgrupp, meddelande från en sådan grupp inom Stockholms Stadsfullmäktige		8	
Ombudsmannen, ändring i instruktionen	8	72	224
Omorganisation och *löneregling* för Magistraten	2	11, 17, 117	14, 360, 431, 444
Ordförande, val af		3	
„ vice, val af		3	
Ordnande af stadens arkiv	10	84	300
Orströms donationsfond mottagande af	11	90, 93	333
„ stadgar för	11	93, 100	455
Pension åt slöjdlärarinnan Eva Hellström	14	129	416
Pensionering af tjänstemän, gemensam för svenska städer, anslag till utredning	12	95, 105	
Pensionering af tjänstemän, gemensam för en del svenska städer, val af ombud vid möte	1	7	
Platshyror å stora torget	6, 7	27, 49, 63	167
Polis, ridande, anslag till	2	10	14
Rabatt för större gasförbrukare	1	8	2
Reglering i Tegelvreten för Engelbrektsgatans framdragande till Katrinelundsvägen	10	85	303
Revision af centralslöjdskolans och tekniska skolans räkenskaper för 1909	11	87	
„ af Fattigvårdens räkenskaper för 1909	11	85	307
„ af spritbolagets räkenskaper för 1909	7	55, 64	213
„ af stadens m fl. räkenskaper för år 1909	9	75	249
„ af stadsplanen	7, 12	21 53, 57, 87, 89, 101	109, 189, 315, 457
„ „ „ yttrande öfver besvär		74, 85	305

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Ridande polis, anslag till	2	10	14
Riksdagsmannaval, indelning af staden i valdistrikt	12	106	481
Rådmän, 1:ste och 2:dre lönetillägg		117	364, 431, 444
Räntegodtgörelse å hamnkassans behållna medel	2	11	21
„ å anslaget till nya hamnbyggnaden		130	441
Rättegång mot staden af änkefru Lotten Ekelund ang. skadestånd m. m. i följd af vibrationer från elektricitetsverket		112	
Sala—Gysinge—Gäfle Järnvägs-a.-b. erinran om stadens borgensansvar för ett bolagets obligationslån		112	
Saluhall, utredning ang. byggande af	6, 7	27, 49, 63	167
Semester åt kronouppbördskassören		117	443
„ åt Stadsfogden och Rådmannen Hennichs	12	96, 117	444, 449
Sjukhuskläder vid epidemisjukhuset	12	118	374, 432, 444
Sjukkassornas fortsättningsförening, anslag till		128	440
„ „ val af en styrelseledamot	6	35, 43	
Skarlakansfeberepidemi, anslag i anl. af	11	96	
Skarpskyttebron, förstärkning för körtrafik	3	29	69
Skolbyggnadskommitté, fråga om tillsättande af		86, 89	311
Skolläkare vid folkskolorna, förhöjdt arvode till	14	129	417
Skolkökskurser, anordnade af Föreningen för kvinnans politiska rösträtt, anslag till	10	84	302
Skridskoklubben, anslag till	1	6, 128	1, 404, 440
Slöjdlokal, hyra af		129	419
Slöjdskolan och Tekniska skolan, anslag till	9	76, 82	293
Slöjdskolans och tekniska skolans räkenskaper för 1909 revision af		87	
Spritbolag, anbud å öfvertagande af detaljhandeln med brännvin	12	104	460
Spritbolagets revisionsberättelse för 1909	7	55, 64	213
Stadens arkiv, ordnande däraf	10	84	300
Stadens m. fl. räkenskaper, revisionsberättelse för år 1909	9	75	249
Stadens ombudsman, ändring i instruktionen	8	72	224
Stadga ang. mjölkhandeln, ny		90	323
„ för kälkbacksåkning		113	
Stadgar för Orströms donationsfond	11	99, 100	455
Stadsfullmäktige, afsägelse af ledamotskap af Th af Billbergh		95	
Stadsfullmäktigeval, yttrande om viss giltighetstid för valkretsindelning		94	340
Stadsarkitekt, anslag till arvode åt en t. f. stadsarkitekt		117	370
„ fast anställande af samt instruktion för		99	

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Stadsarkitekt och stadsingeniör, taxa å förrättningar		99	
Stadsingeniör och stadsarkitekt, taxa å förrättningar		99	
Stadsläkare, förste, val af	3	22, 25	
Stadsplanekommitterade, anslag till		128	439
Stadsplanen, revision af	7, 12	21, 53, 57 87, 89, 101	109, 189, 315, 457
„ ändring i fråga om kvarteren Numa, Måns och Morits	6	15, 44, 47, 91	143, 329
Stadsplans fastställelse, hvad som vid ansökan därom bör iakttagas		74	243
Stadsplanens revision, yttrande öfver besvär		74, 85	305
Stadsträdgårdsmästaren, instruktion för		100	
Staty, gifven till staden för stadshotellets prydande	8	72	225
Stipendium, tilläggs- åt folkskolelärarinnan Signe Hammarskiöld	14	130	417
Stora torget, platshyror	6, 7	27, 49, 63	167
Sundinska donationsfondens öfverskottsmedel	14	126	439, 448
„ *huset*, ändrings- och reparationsarbeten	7	52	179
„ *understödsfonderna*, antal understöd	4	32	
„ „ understödstagare		43	
»*Svenska städers pensionskassa*», anslag till kommitté för utredning af frågan	12	95, 105	
»*Svenska städers pensionskassa*», val af ombud vid sammanträde för behandling af en sådan kassas bildande	1	7	
Sällskapets rätt att utskänka brännvin	9	80	
Södertälje kanal, yttrande ang. järnvägsbro på segelfri höjd		41	102
Taxa för gas och elektrisk ström	8	53, 66	217
„ för järn- och metallvågen	9	53, 73	240
„ för vägare och mätare	9	53, 74	241
„ å hamnafgifter	3, 12	27, 95, 106	55, 478
„ å arvodesförrättningar af stadsarkitekt och stadsingeniör		99	
Taxeringsnämnd för 1910, val af		14	
Teaterkommitténs betänkande	12	97, 105	477
Teaterritningar, anslag till inlösen af	12	97, 105	477
Tegelvreten, markutbyte för Engelbrektsgatans framdragande till Katrinelundsvägen	10	85	303
Tekniska skolan och Centralslöjdskolan, anslag till	9	76, 82	293
Tekniska skolans och centralslöjdskolans räkenskaper för 1909, revision af	11	87	
Tillförsel af lifsmedel, åtgärder för rikligare sådan till staden		112	
Torghandelns ordnande	6, 7	27, 49, 63	167
Torgplatser, hyror för	6, 7	27, 49, 63	167
Trädgårdsmästaren, stads-, instruktion för		100	

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Tuberkulosföreningens dispensärverksamhet, anslag till . .	12	118	373, 432, 444
Tuberkulossjukhuset, nedsättning af vattenafgift	8	54, 69	222
„ vatten- m. fl. ledningar till	3	22, 28	65
Tullkammaren, yttrande ang. expeditionstid		96	
Turbinhuset vid Slottsbron, nytt maskineri	4	32	76
Tågförbindelse söderut	1	5, 27, 45	24
Urinkurars inrättande på Djäkneberget		128	440
Utgifts- och inkomststat för 1911	12	116, 125	341
„ „ *Beredningsutskottets* yttrande			444
„ „ *Drätselkammarens* yttrande			431
„ „ *Magistratens* yttranden			428, 443
Utskänkning af brännvin, rätt för Sällskapet	9	80	
„ af öl i Centralhotellet	9	80	
„ af öl och vin i Västerås-Automaten	9	81	
Uttaxeringen för 1911 års stat	12	130	442
Vahlbeckska välgörenhetsfonden, utseende af delegerade	5	19, 34	31
Vaktmästare och *eldare vid folkskolehusen,* lönereglering	14	128	419, 440, 448
Vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan	5	34	84
Val af kommunala förtroendemän		107, 115	
Valdistrikt för riksdagsmannaval, indelning af staden	12	106	481
Valkretsindelning för stadsfullmäktigeval, yttrande om viss giltighetstid		94	340
Varmbadhuset, anställande af personal	5	42	106
„ styrelse och instruktion för denna	7	52, 64	183, 215
Vasagatan, inköp af mark af tomten N:o 109 södra kvarteret för gatans reglering	8	72	226
Vatten-, gas- och elektricitetsverken, amorteringsplan .	9	65, 75, 79	244
„ „ „ „ nyanställning af föreståndare	5	34	86
Vattenafgift för tuberkulossjukhuset, nedsättning	8	54, 69	222
Vattenklosett i gården N:o 4 i kvarteret Paulina	5	42	105
Vattenklosetter i domprosthuset	11	100	453
„ i gården N:o 1 kvarteret Inge	3	26	50
„ i elektricitetsverksbyggnaden	3	26	51
„ i gården N:o 13 Västermalm	9	76	
„ i gården N:o 56 västra kvarteret	7	64	216
„ i lasarettsbyggnaderna	3	21	37
Vattenledning till nedre dammen på Djäkneberget . . .		125	399, 439
Vatten- och Gasverksstyrelsen, V. Åsbergs afsägelse af ledamotskap		106	

	Redogörelsen sid.	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Vatten- och Gasverksstyrelsen, årsberättelse för 1909 . .	7	65	193
Vattenverket, nytt elektriskt maskineri	8	68	228
Vin och öl, utskänkning i Västerås-Automaten	9	81	
Vägare och mätare, ny taxa	9	53, 74	241
Vägunderhållet, stadens öfvertagande af en del däraf från enskilda	1	9	3
Värdestegringsskatt, yttrande af Svenska Stadsförbundet		14	
Västerås högre elementarläroverk för flickor, stadens årsanslag till läroverket	2, 5	12, 35	22
Västerås sjukkassors centralförsamlings fortsättningsförening, anslag till		128	440
Västerås sjukkassors centralförsamlings fortsättningsförening, val af en styrelseledamot	6	35, 43	
Västerås Skridskoklubb. anslag till	1	6, 128	1, 404, 440
Västmanlands läns arbetsförmedling, anslag till		126	439, 448
„ „ „ val af ledamöter i styrelsen m. m.		94, 107	336
Västmanlands regemente, fråga om rätt för regementet att taga en del af sitt vattenbehof från Mälaren		92	
Västmanlands regemente, leverans af elektrisk ström . . .	4	32	79
Växthuset vid Kopparbergsvägen, värmeledning	7	52	181
Yrkesskola för elektrotekniker och mekaniker	3	20	35
Yttrande ang. giltighetstid för valkretsindelning för stadsfullmäktigeval		94	340
Zimmermanska grafplatsens restaurering	4	29	70
Årsberättelse, brandchefens för 1909		26	41
„ Hälsovårdsnämndens för 1909		41	87
„ Vatten- och gasverksstyrelsens för 1909 . .	7	65	193
Öl och vin, utskänkning å Västerås-Automaten	9	81	
Öl, utskänkning i Centralhotellet	9	80	
Östra utmarken, inköp af Lunda äng	10	83	296

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1911.

Redogörelse

för de beslut Stadsfullmäktige i Västerås under år 1910 fattat.

Under år 1910 hafva hållits 15 sammanträden.

Stadsfullmäktige hafva beslutat:

Dag och § i protokollet	
27/1 § 7	ang. *tågförbindelse söderut* att *dels* hos styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag anhålla, att styrelsen måtte i samråd med styrelsen för Oxelösund—Flen—Västmanlands järnväg, utan att i öfriga delar försämra den nu gällande tågtidtabellen, i hvad den rörde Västerås, vidtaga sådan ändring i densamma, att olägenheterna af borttagande af den gamla förbindelsen i Flen med nattågen söderut undanröjdes, samt att, därest denna framställning icke vid nästa sommartidtabells uppgörande vunne beaktande, uppdraga åt stadens ombud vid blifvande bolagsstämma med järnvägsaktiebolaget att därvid till aktieägarne göra framställning i ämnet, *dels och* att jämväl ingå till Kungl. Generalpoststyrelsen med framställning i samma syfte;
27/1 § 10	ang. *anslag till Västerås skridskoklubb* att af 1910 års förslagsanslag bevilja klubben ett understöd af 300 kronor på vissa vilkor;
27/1 § 11	ang. *val af ombud vid sammanträde för behandling af fråga om bildande af »Svenska städers pensionskassa»* att till ombud för staden utse Fabrikören A. Danielsson;
27/1 § 14	ang. *rabatt för större gasförbrukare* att antaga af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna i protokollet närmare omförmälda rabatter att gälla tills vidare från och med den 1 Januari 1910;
27/1 § 15	ang. *öfvertagande af vägunderhållsskyldighet från enskilde* att tillsvidare från samtliga ägare eller innehafvare af jord utom stadens

Dag och § i protokollet	
	planlagda område, som vore eller blefve taxerad som "annan fastighet", med undantag för Kungl. Västmanlands regemnnte, öfvertaga dem åliggande underhåll af till allmänt underhåll indelade vägar inom stadens område samt efter de för utgörande af kommunalutskylder i stad i allmänhet gällande grunder, utgöra detta vägunderhåll, samt att stadens fordran hos vederbörande väghållare för under åren 1907 och 1908 af staden verkställda väglagningsarbeten, utgörande tillhopa 486 kronor 18 öre skulle afskrifvas och att denna afskrifning skulle bestridas af anslaget till vägunderhåll för år 1910;
$^{27}/_{1}$ § 16	ang. *inköp af mark från lägenheten Fridhem* att till ett pris af 9,000 kronor inköpa ett å särskild af Stadsingeniören Gewalt i Maj 1907 upprättad karta utmärkt område af lägenheten Fridhem, utgörande i areal 2,114,8 kvm, hvilken köpeskilling skulle gäldas af reserverade medel för försåld mark;
$^{27}/_{1}$ § 17	ang. *anslag till en ridande polisstation* att på vissa villkor till en sådan polisstations förläggning i Västerås af 1910 års förslagsanslag bevilja ett anslag för en gång af högst 2,000 kronor;
$^{27}/_{1}$ § 19	ang. *räntegodtgörelse å hamnkassans behållning för åren 1905—1909* att förklara, att berörda ränta skulle anses hamnkassan godtgjord därigenom, att hamnkassan icke deltagit i stadens utgifter för polisbevakning, räkenskapsföring, aflöning af arbetschefen m. m., hvilka utgifter, till den del, de afsåge hamnen, bort tillkomma hamnkassan att bestrida;
$^{27}/_{1}$ § 20	ang. *anslag till högre elementarläroverket för flickor, dels* att de förmåner, Västerås högre elementarläroverk för flickor af Västerås stad åtnjöt för skolans uppehållande under treårsperioden 1910—1912 skulle utgå efter en beräkningsgrund af 5 $^{1}/_{2}$ % ränta å nedannämnda belopp: stadens utgifter för skolhusbyggnaden ..... 115,000: — värdet af den staden tillhöriga skolhustomten ..... 15,400: — värdet af stadens tomt, hvarpå skolans gymnastikhus var uppfördt ..... 5,000: — således 5 $^{1}/_{2}$ % af ..... Summan 135,400: — eller med *7,447* kronor, samt att staden för åren 1910—1912 afstod från räntan, beräknad efter 5 $^{1}/_{2}$ % för år, å stadens fordran 30,000 kronor hos flickskolan, och sålunda utgörande 1,650 kronor, af hvilken ränta skulle i första hand utgå kommunens bidrag till lärarinnornas ålderstillägg under denna treårsperiod, *dels och* att för det dåvarande afslå framställdt förslag om bidrag från staden till lärarinnornas pensionering;
$^{24}/_{2}$ § 28	ang. *Magistratens omorganisation och löneregleringa* att afslå alla föreliggande förslag i ämnet;

Dag och § i protokollet	
24/2 § 29	att *afgifva yttrande öfver 6 kap. i Lagberedningens förslag till jordabalk;*
24/2 § 30	ang. *afskrifning*, att afskrifva viss hyresfordran hos Källaremästaren E. Hentzell;
24/2 § 32	ang *Fryklundska donationsfonden* att antaga stadgar för samma fond;
24/2 § 33	ang. *förbud mot bodars öppenhållande öfver viss tid*, att antaga vissa bestämmelser härom;
24/2 § 34	ang. *utredning om en yrkesskola för elektrotekniker och mekaniker i Västerås* att för en sådan utredning tillsätta en särskild kommitté;
24/2 § 35	ang. *vattenklosetter* att på vissa villkor medgifva inrättande af sådana i lasarettsbyggnaderna;
31/3 § 41	ang. *val af förste stadsläkare* att härtill utse medicine licentiaten Carl Thunström;
31/3 § 43	ang. *vattenklosetter* att på vissa vilkor medgifva inrättande af 10 vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 1 i kvarteret Inge;
31/3 § 44	ang. *vattenklosetter* att på vissa villkor medgifva inrättande af två vattenklosetter i nya elektricitetsverksbyggnaden:
31/3 § 47	ang. *hamntaxa* att antaga ny taxa å hamnafgifter att gälla under åren 1911—1915;
31/3 § 49	ang. *vatten-, aflopps- och gasledningar till tuberkulossjukhuset* att under villkor dels att Västmanlands läns landstings tuberkuloskommitté läte på egen bekostnad anlägga vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar mellan Korsängsgatan och tuberkulossjukhuset med bestämda dimensioner samt så till vida tillförsäkrade staden dispositionsrätt till dessa ledningar, att staden ägde rätt att till desamma allt framgent ansluta behöfliga ledningar för tillkommande abbonnenter, och dels att all för tuberkulossjukhuset med tillhörande ekonomibyggnader nödig gas och elektrisk ström till reglementeradt pris uttages från stadens verk, medgifva Landstinget rätt att vid Korsängsgatan anknyta för tuberkulossjukhuset erforderliga ledningar för vatten, aflopp, gas och elektrisk ström till stadens ledningar, samt att för innevarande år bevilja ett anslag af lånemedel å 11,275 kronor för utsträckning af stadens vatten-, aflopps- och gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan;
31/3 § 50	ang. *förstärkning af Skarpskyttebron för körtrafik*, att ej vidtaga någån åtgärd härutinnan;

Dag och § i protokollet	
31/3 § 51	ang. *restaurering af Zimmermanska grafplatsen på gamla kyrkogården* att för ändamålet bevilja ett anslag af 880 kronor;
31/3 § 52	ang. *nybyggnad vid köttbesiktningsbyrån* att bemyndiga hälsovårdsnämnden att låta uppföra en nybyggnad för köttbesiktningsbyråns behof i närheten af den nuvarande byggnaden och för byggnadens inredning anskaffa en brännugn samt en steriliseringsapparat med tillhörande ångpanna allt för en beräknad kostnad af 25,000 kronor att gäldas af öfverskottsmedel från köttbesiktningsbyrån, äfvensom uppdraga åt Drätselkammaren att med tillfälligt upplånade medel förskottera ifrågavarande belopp, till den del detsamma ej kunde utgå af redan uppkomna besparingar från köttbesiktningsbyrån;
31/3 § 53	ang. *lösningsrätt till fastigheter* att icke göra stadens lösningsrätt på grund af skedda öfverlåtelser gällande till å stadens grund helt eller delvis belägna fastigheterna gården och tomten N:o 85 b i norra kvarteret, gården och tomterna N:ris 93, 94 och 95 i Södra kvarteret samt gården och tomten N:o 3 i kvarteret Jonas;
31/3 § 55	ang. *nyanläggning af gasledningar* att af lånemedel bevilja ett anslag af 18,260 kronor att användas för nedläggning under år 1910 en del nya gasledningar i stadens gator;
31/3 § 56	ang. *antal understöd från Sundinska understödsfonderna* att bestämma understödens antal till 10 à 150 kronor för pauvres honteux och medelklassen samt 10 à 75 kronor för arbetsklassen;
31/3 § 57	ang. *nytt maskineri i turbinhuset vid Slottsbron* att för insättande af nytt maskineri i turbinhuset medgifva Vatten- och Gasverksstyrelsen att utöfver den för förbättring af turbinhusets maskineri i samband med anslaget för nytt elektricitetsverk beviljade summan af 3,000 kronor få använda intill 20,500 kronor af de medel, som komme att blifva öfver af berörda anslag för uppförande af nytt elektricitetsverk;
31/3 § 58	ang. *leverans af elektrisk ström till Kunyl. Västmanlands regemente* att *dels* godkänna ett af Drätselkammaren uppgjordt förslag till kontrakt mellan Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement, å ena, och Västerås stad, å andra sidan, rörande leverans af elektrisk ström från Västerås stad till Kungl. Väst-manlands regementes kaserner å Viksäng samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar underskrifva detsamma, med rätt för styrelsen att vidtaga de förändringar i kontraktet, som kunde befinnas erforderliga och lämpliga, *dels och* att af lånemedel bevilja ett anslag af 20,000 kronor att användas för anläggande af de elektriska ledningar, som erfordrades för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk;

Dag och § i protokollet	
31/3 § 59	ang. *vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan* att af lånemedel bevilja ett anslag af 7,000 kronor till byggande af en vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan;
31/3 § 60	ang. *föreståndare för vatten-, gas- och elektricitetsverken* att med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt antaga nuvarande på viss tid antagne föreståndaren Ingeniören Gerhard Gustafsson att fortfarande vara föreståndare för dessa verk, med rätt för Gustafsson att i denna egenskap åtnjuta de i nu gällande lönestat upptagna löneförmåner af 5,000 kronor om året i kontant aflöning med två ålderstillägg om 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring;
31/3 § 61	att utse *delegerade för upprättande af reglemente för Vahlbeckska välgörenhetsfonden*;
31/3 § 62	att *välja en ledamot och en suppleant i stadens hamnstyrelse;*
31/3 § 64	ang. *stadens årsanslag till Flickskolan* med ändring af Stadsfullmäktiges den 27 Januari 1910 fattade beslut med afseende på kommunens bidrag till lärarinnornas vid Västerås högre elementarläroverk för flickor ålderstillägg och pensionering *att* Västerås stad skulle till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg under treårsperioden 1910, 1911 och 1912 bidraga med hälften af det belopp, staten för samma år tillsköte, så ock bidraga till lärarinnornas pensionering enligt de grunder, som framdeles kunde blifva stadgade, *att* till Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk och flickskolor aflåta en skrifvelse med tillkännagifvande af dessa sålunda åtagna förbindelser, *samt att* stadens berörda bidrag till lärarinnornas ålderstillägg och pensionering under sagda treårsperiod skulle utgå i första hand af den af staden efterskänkta räntan å flickskolans skuld till staden, utgörande 5 1/2 % å 30,000 kronor eller 1,650 kronor för år, samt i den mån samma ränta ej försloge till bidragens gäldanoe, för år 1910 af förslagsanslaget för samma år och för åren 1911 och 1912 af uttaxerade medel;
31/3 § 66	att *utse en suppleant i Idrottsplatskommittén;*
28/4 § 70	ang. *vattenklosett* att på vanliga vilkor medgifva inrättande af en vattenklosett å tomten N:o 4 i kvarteret Paulina;
28/4 § 71	ang. *personal vid stadens varmbadhus* att bemyndiga Badhusbyggnadskommitterade att anställa sådan personal;
28/4 § 72	ang. *särskilda föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen* att ingå till Kungl. Maj:t med ansökan om Konungens förordnande att vissa i protokollet närmare omförmälda bestämmelser måtte äga tillämpning inom ett å särskild karta utmärkt område;

Dag och § i protokollet	
28/4 § 73	att *utse en ledamot i styrelsen för Västerås sjukkassors centralförsamlings fortsättningsförening;*
26/5 § 81	ang. *sammanslagning af kvarteren Numa, Måns och Morits samt försäljning af mark till och köp af annan mark från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget,* ***att*** för sin del antaga sådan ändring i den för Västerås gällande stadsplan, att de delar af Munk- och Allégatorna, som voro belägna mellan byggnadskvarteren Numa, Måns och Morits utgick ur stadsplanen och jämte nyssnämnda kvarter sammanslogs till ett enda stort industrikvarter, ***samt att*** till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försälja ofvanberörda delar af Munk- och Allégatorna, utgörande i areal omkring 9,530 kvadratmeter mot en köpeskilling af 120,000 kronor och mot det att bolaget för ett pris af 2 kronor 50 öre per kvadratmeter till staden med full äganderätt och oinskränkt dispositionsrätt öfverlät all bolaget tillhörig, till en areal af omkring 21,840 kvadratmeter uppgående mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre, med förbehåll likväl att beslutet om försäljningen till bolaget af ofvanberörda gatumark skedde under förutsättning, att fastställelse kunde vinnas å den beslutade ändringen i stadsplanen;
26/5 § 82	ang. *fråga om ersättning till Biskop N. Lövgren i anledning af ägoutbyte mellan Klockartorp och Enbacken* att en af Biskop Lövgren härutinnan gjord framställning icke för det dåvarande skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda;
26/5 § 83	ang. *utredning rörande dels ordnande af torghandeln och dels uppförande af en saluhall,* att för ändamålet en särskild kommitté skulle tillsättas:
26/5 § 84	ang. *anslag till en provisorisk idrottsplats* att till planering och grusning m. m. af en tillfällig idrottsplats på af Drätselkammaren i samråd med Idrottsplatskommitterade bestämdt område af 1910 års förslagsanslag bevilja ett belopp af högst 2,000 kronor samt att uppdraga dels åt Drätselkammaren att efter anvisning af och i samråd med kommitterade låta utföra ifrågavarande arbete, dels ock åt Idrottsplatskommitterade att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till bestämmelser rörande idrottsplatsens användning och disposition;
26/5 § 85	ang. *anslag till tillfälligt biträde åt magistraten* att af 1910 års förslagsanslag bevilja 175 kronor i månaden under tre månader från den 1 Maj 1910 till arvode åt ett biträde hos Magistraten dels med en utredning rörande ålderdomsförsäkring och dels med arbeten för upprättande af röstlängden för riksdagsmannaval;
26/5 § 86	ang. *anslag till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid under*

Dag och § i protokollet	
	år 1910 förestående allmänna val att för ändamålet af 1910 års förslagsanslag mot redovisningsskyldighet bevilja ett belopp af 500 kronor;
26/5 § 87	ang. *lösningsrätt till fastigheter på stadens grund* att icke göra stadens lösningsrätt på grund af skedda öfverlåtelser gällande till fastigheterna gården och tomterna N:ris 126, 127 och 128 västra kvarteret, gården och tomten N:o 52 västra kvarteret, gården och tomten N:o 89 södra kvarteret samt gården och tomten N:o 56 västra kvarteret;
26/5 § 88	ang *ändrings- och reparationsarbeten i Sundinska huset* att uppdraga åt Drätselkammaren att låta utföra sådana arbeten för en beräknad kostnad af 6,000 kronor samt att, till dess frågan om stadens öfvertagande af fastigheten blifvit afgjord, uppskjuta bestämmandet, på hvad sätt berörda anslag slutligen skulle gäldas;
26/5 § 89	ang. *ny värmeledning i stadens växthus vid Kopparbergsvägen* att för ändamålet af 1910 års förslagsanslag bevilja 1,400 kronor;
26/5 § 90	ang. *badpriser i stadens varmbadhus* att bemyndiga Badhusbyggnadskommitterade att tills vidare fastställa badpriserna;
26/5 § 91	att *välja en suppleant i byggnadsnämnden;*
26/5 § 99	ang. *val af brandchef* att till brandchef för tiden 1 oktober 1910—30 September 1915 återvälja nuvarande brandchefen C. G. Sjöqvist;
20/6 § 103	ang. *revision af stadsplanen* i större delen af de till detta ärende hörande särskilda frågor;
21/6 § 106	ang. *val af ledamöter och suppleanter i saluhalls- och torghandelskommittén;*
21/6 § 107	ang *revision af Spritbolagets räkenskaper för år 1909* att bevilja vederbörande ansvarsfrihet;
21/6 § 108	ang. *stadens varmbadhus* att antaga *bestämmelser* rörande styrelsen för badhuset samt *instruktion* för badpersonalen äfvensom att välja *badhusstyrelse*:
21/6 § 109	ang. *vattenklosetter* att på vanliga villkor medgifva inrättande af vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 56 västra kvarteret;
21/6 § 111	ang. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1909* att vid läggande af densamma till handlingarne godkänna styrelsens åtgärd att med vinstmedel till ett belopp af 815 kronor 36 öre täcka brist i anslaget för serviser och nya mätare;

Dag och § i protokollet	
21/6 § 112	att *fastställa nya taxor för elektrisk ström och gas* från stadens elektricitets- och gasverk;
21/6 § 113	ang. *elektriskt pumpmaskineri i nya vattenverket samt leverans af högspänd elektrisk ström till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget* att dels låta utvidga nya vattenverket vid Hesslö med en elektromotor-högtrycks- centrifugalpump med en uppfordringsförmåga af 40 liter i sekunden att drifvas med växelström af 6,000 volts spänning från stadens nya elektricitetsverk och för sådant ändamål af lånemedel bevilja ett anslag af 12,500 kronor äfvensom, förutom förut beviljade 10,500 kronor, ytterligare ett anslag, likaledes af lånemedel å 19,500 kronor, det senare för att användas för elektrisk utrustning för högspänning i nya elektricitetsverket samt för högspänningsledning mellan detta verk och nya vattenverket, *dels och* godkänna ett af Vatten- och Gasverksstyrelsen med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget upprättadt kontrakt rörande leverans af växelström till bolaget;
21/6 § 114	ang. *nedsättning i vattenafgiften för tuberkulossjukhuset* att sjukhuset skulle tillsvidare erhålla vatten från stadens ledning till 16 öre pr kubikmeter;
25/8 § 117	ang. *detaljhandel med brännvin* att uttala, att rätt till sådan handel fortfarande borde medgifvas sådant bolag som omnämnes i § 12 af Kungl. Förordningen angående försäljning af bränvin den 9 Juni 1905, samt att i fråga om antalet utminuterings- och utskänkningsställen äfvensom beträffande dessas lägen ingen förändring i dåvarande förhållanden borde äga rum;
25/8 § 118	ang. *ändring i instruktionen för stadens ombudsman* att andra stycket af 7 § skulle erhålla följande ändrade lydelse: "Ombudsmannen är skyldig att själf ersätta den vikarie, som vid ledighet för honom förordnas, men äger han å tid, som af Drätselkammaren bestämmes, åtnjuta semester under en månad hvarje år, under hvilken tid ersättning till vikarie utgår af stadens medel", äfvensom att denna ändring skulle äga tillämpning redan från och med år 1910;
25/8 § 119	ang. *gåfva* att med betygande af sin tacksamhet af Arkitekten Erik Hahr emottaga en af denne såsom gåfva till staden erbjuden marmorstaty för stadshotellets prydande;
25/8 § 120	ang. *inköp af mark att utläggas till Vasagatan* att antaga ett af C. V. Vahlenius' sterbhus gjordt erbjudande att till staden af tomten N:o 109 södra kvarteret försälja ett område om cirka 47 kvadratmeter till ett pris af 22 kronor pr kvadratmeter och på öfriga i anbudet angifna villkor samt att köpeskillingen skulle gäldas af reserverade medel för försåld mark;

Dag och § i protokollet	
25/8 § 121	ang. *inköp af en lada å stadens östra utmark* att för ändamålet ställa till Drätselkammarens förfogande ett belopp af 400 kronor;
25/8 § 123	ang. *ökadt anslag till ledningar utom stadsplanen* att af lånemedel, förutom förut för ändamålet för år 1810 anslagna 5,000 kronor, bevilja ytterligare 3,000 kronor;
25/8 § 124	ang. *ny taxa vid järn- och metallvågen* att förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i den förutvarande taxan;
25/8 § 125	ang. *ny taxa för mätare och vägare* att förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i nuvarande taxan;
25/8 § 128	ang. *lösningsrätt till fastigheter på stadens grund* att icke göra stadens lösningsrätt på grund af skedda öfverlåtelser gällande till fastigheterna gården och tomten N:o 85 b i norra kvarteret samt gården och tomten N:o 94 i västra kvarteret;
25/8 § 131	ang. *revision af Drätselkammarens, Vatten- och Gasverksstyrelsens samt Hamnstyrelsen för Strömsholms våg räkenskaper och förvaltning för år 1909* att bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för nämnda förvaltningsår;
25/8 § 134	ang. *vattenklosetter* att på vanliga villkor medgifva inrättande af vattenklosetter i gården N:o 13 Västermalm;
29/9 § 138	ang. *amorteringsplaner för under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk* att uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren att upprätta och till Stadsfullmäktiges pröfning förelägga sådana amorteringsplaner;
29/9 § 139	ang. *yttrande öfver af "Sällskapet" sökt rätt att utskänka brännvin* att tillstyrka bifall till en af Direktionen för Sällskapet i Västerås hos Konungens Befallningshafvande gjord anhållan om tillstånd att under år 1911 i sällskapets lokal till ledamöter och inbjudna gäster utskänka brännvin;
29/9 § 140	ang. *yttrande öfver af Alrik Nyberg sökt tillstånd att utskänka öl i Centralhotellet* att tillstyrka bifall till en af Nyberg hos Konungens Befallningshafvande gjord ansökan om tillstånd att utskänka öl till spisande gäster i Centralhotellet under åren 1911—1913;
29/9 § 141	ang. *yttrande öfver F. Sandbergs ansökan om rätt att utskänka vin och öl i "Västerås Automaten"* att afstyrka bifall till en af Sandberg hos Konungens Befallningshafvande gjord ansökan om tillstånd att i Nya Aktiebolaget Västerås Automatens lokal under åren 1911—1913 utskänka vin och öl;
29/9 § 143	ang. *anslag till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan att* för år 1911 *dels* bevilja Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes

Dag och § i protokollet	
	ett anslag af 3,000 kronor ur Zimmermanska fonden *dels ock* af uttaxerade medel ur stadskassan anslå ett belopp af äfvenledes 3,000 kronor till främjande af undervisningen i Tekniska skolan *samt att* ingå till Kungl Maj:t med ansökan att Tekniska skolan för år 1911 måtte tilldelas ett belopp af 4,800 kronor från det af Riksdagen lämnade anslaget till lägre tekniska yrkesskolor;
29/9 § 144	ang. *anslag till ny gasledning* att af lånemedel bevilja ett anslag å 3,850 kronor för framdrapande af 9" resp. 7" ledning för gas i Munk- och Kaserngatan mellan gasverket och Stora gatan;
29/9 § 145	ang. *anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet* att af uttaxerade medel i 1911 års stat upptaga ett anslag till Västerås arbetareinstitut å 1,600 kronor för anordnande härstädes af populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte;
29/9 § 146	ang. *inköp af lägenheten Lunda äng* att för en köpesumma af 300 kronor att gäldas af innevarande års förslagsanslag inköpa berörda lägenhet;
29/9 § 147	ang. *muddring i hamnen vid hyttan* att afslå en framställning från Högfors och Persbo Aktiebolag om befrielse från betalningsskyldighet för en del genom stadens försorg utförda muddringsarbeten i hamnen vid Västerås masugn;
29/9 § 148	ang. *lösningsrätt till fastigheter å stadens grund* att icke på grund af skedd öfverlåtelse göra stadens lösningsrätt till gården N:o 100 B i Norra kvarteret gällande;
29/9 § 149	ang. *ordnande af stadens arkiv* att af 1910 års förslagsanslag ställa till Drätselkammarens förfogande, ett belopp af förslagsvis 500 kronor för anställande af ett biträde åt stadens ombudsman för ordnande af stadens arkiv samt utförande af de öfriga göromål, som ombudsmannen i följd af eget arbete på arkivets ordnande tilläfventyrs icke skulle kunna medhinna;
29/9 § 151	ang. *anslag till matlagningskurser* att för ett år till af föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Västerås anordnade kurser i matlagning anslå dels 500 kronor såsom bidrag till undervisningens upprätthållande, dels ock 200 kronor, utgörande beräknad hyra för den för ändamålet förut upplåtna lokalen i Sundinska huset att tillgodoföras sagda byggnads konto samt att dessa anslag skulle upptagas till uttaxering i 1911 års budget, dock med rätt för Drätselkammaren att redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna bidraget till undervisningens upprätthållande;
29/9 § 152	ang. *framdragande af Engelbrektsgatan till Katrinelundsvägen* att — med godkännande i hufvudsak af ett af stadens byggnadschef uppgjordt förslag rörande ändring af trafiklederna i den när-

Dag och § i protokollet	
	mast utom stadsplanen belägna delen af Tegelvreten — antaga ett af Byggmästaren C. J. Johansson gjordt erbjudande att enligt berörda förslag afstå mark för Engelbrektsgatans framdragande öfver hans ägoområde i Tegelvreten mot det att staden till honom afstod i de nybildade tomterna ingående gatumark samt ersatte honom skillnaden i markareal med 3 kronor pr kvadratmeter och lämna Drätselkammaren i uppdrag att å stadens vägnar afsluta kontrakt rörande ifrågavarande markutbyte äfvensom bestämma, att erforderligt belopp till gäldande af arealskillnaden skulle utgå af reserverade köpeskilligsmedel;
$^{29}/_{9}$ § 154	ang. *revision af Fattigvårdens räkenskaper* att bevilja Fattigvårdsstyrelsen och dess tjänstemän ansvarsfrihet för 1910 års räkenskaper och förvaltning;
$^{29}/_{9}$ § 155	ang. *ändring af afloppsledning* att uti det af stadsfullmäktige den 31 Oktober 1907 antagna förslaget rörande ordnande af kloaksystemet i staden medgifva den ändring, att afloppsvätskan från kloaksystemet öster om Svartån tills vidare finge utsläppas i ån omkring 20 meter norr om järnvägen;
$^{29}/_{9}$ § 158	ang. *revision af Centralslöjdskolans och Tekniska skolans räkenskaper* att bevilja vederbörande ansvarsfrihet för 1910 års räkenskaper;
$^{27}/_{10}$ § 167	ang. *utredning rörande de åtgärder, som från stadens sida kunde anses erforderliga och lämpliga till afhjälpande och förekommande här i staden af brist på mindre bostadslägenheter*, att för ändamålet tillsätta en kommitté af sju personer;
$^{27}/_{10}$ § 169	ang. *belysning utåt Köpingsvägen* att uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att låta uppsätta två gaslyktor å Köpingsvägen för en kostnad af 250 kronor att jämte årskostnaden för ifrågavarande belysning upptagas till uttaxering i 1911 års stat;
$^{24}/_{11}$ § 174	ang. *Orströms donationsfond* att med tacksamhet emottaga ett enligt testamente af makarne J. E Oström och hans hustru till staden doneradt belopp af 6,000 kronor samt förvalta detsamma enligt testamentets föreskrift;
$^{24}/_{11}$ § 187	ang. *anslag i anledning af epidemi* att för inrättande af tillfälliga epidemisjukhus samt öfriga anordningar i anledning af en utbruten häftig skarlakansfeberepidemi bevilja Hälsovårdsnämnden ett förslagsanslag af 3,000 kronor;
$^{15}/_{12}$ § 195	ang. *vattenklosetter* att lämna sitt medgifvande till inrättande af vattenklosetter i domprostgården på vanliga vilkor;
$^{15}/_{12}$ § 197	ang. *Orströms donationsfond* att antaga stadgar för fonden;

Dag och § i protokollet	
$^{15}/_{12}$ § 198	ang. *revision af stadsplanen* i de delar, som icke afgjorts vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 20 Juni 1910;
$^{15}/_{12}$ § 199	ang. *rätten till detaljhandel med brännvin* att yttra sig öfver inkomna anbud från bolag, som önskade åt sig få upplåtet utöfningen af sagda handel under åren 1911—1913;
$^{15}/_{12}$ § 200	att afgifva yttrande öfver *saluvärdering å egendomen Hesslö*;
$^{15}/_{12}$ § 201	ang. *ritningar till en eventuel teaterbyggnad i Västerås*, att tillösa sig af Arkitekt A. Grane uppgjorda teaterritningar för 500 kronor;
$^{15}/_{12}$ § 202	ang. *svenska städers pensionskommitté* att till kommitténs fortsatta utredningsarbete anslå 50 kronor;
$^{15}/_{12}$ § 203	att afgifva yttrande i anledning af inkomna anmärkningar mot förslaget till *ny hamntaxa;*
$^{15}/_{12}$ § 204	att afgifva yttrande öfver väckt förslag om *indelning af staden i valdistrikt* för val till riksdagens andra kammare;
$^{15}/_{12}$ § 237	ang. *byggnadsverksamheten utom stadsplanen* att antaga särskilda bestämmelser att gälla tills vidare rörande ifrågavarande byggnadsverksamhet;
$^{22}/_{12}$ § 246 och $^{29}/_{12}$ § 247	ang. *utgifts och inkomststat för år år 1911* att efter särskilda förberedande beslut fastställa stadens budget för år 1911 med en uttaxering af $6_{,75}$ % af upptaxerade inkomstbeloppet (6 kronor 75 öre pr bevillningskrona);
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *extra litterat biträde vid Rådstufvurätten och Magistraten* att till arvode åt ett sådant biträde för år 1911 anslå 2,000 kronor;
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *semesterarvode till stadsfogden* att åt Stadsfogden Hennichs personligen för år 1911 anslå ett belopp af 150 kronor till aflöning af vikarie under en månads semester;
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *dispensärverksamhet* att för år 1911 ställa till Hälsovårdsnämndens förfogande ett anslag af högst 2,000 kronor att efter dess ompröfning användas såsom bidrag till Västerås stads förening mot tuberkulos för föreningens dispensärverksamhet;
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *sjukhuskläder* att anslå 1,100 kronor till anskaffning af sjukhuskläder för patienterna vid epidemisjukhuset;
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *gatuläggningar att* bemyndiga Drätselkammaren att af besparade gatuläggningsanslag utföra vissa mindre gatuarbeten för tillsammans 10,772 kronor *samt att* af lånemedel bevilja 28,500 kronor till omläggning med tuktad sten af Vasagatan från Stora gatan till Smedjegatan och Smedjegatan från Sturegatan till Kopparbergsvägen;

Dag och § i protokollet	
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *aflöning af kassörska och kontorsbiträde* vid Vatten- och Gasverksstyrelsens kontor att höja deras grundlöner med 300 kronor eller till 1,500 respektive 1,200 kronor;
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *materialvakt* att till aflöning af en materialvakt för vatten-, gas- och elektricitetsverken anslå 1,300 kronor;
$^{22}/_{12}$ § 246	ang. *nyanläggningar och nyanskaffningar för vatten-, gas- och elektricitetsverken* att bevilja följande anslag;

Af lånemedel:

För Vattenverket:

till nya serviser	1,750: —	
„ nya vattenmätare	1,600: —	
„ vattenledning i Munkgatan	1,250: —	
„ vattenledning i Sturegatan	1,375: —	
„ brandpost å Lustigkulla	150: —	6,125: —

För Gasverket:

till nya serviser	3,000: —	
„ nya gasmätare	6,500: —	
„ gasledning i Munkgatan	1,375: —	
„ gasledning i Slottsgatan	725: —	11,600: —

För Elektricitetsverket:

till nya serviser	4,000: —	
„ nya elektriska mätare	7,000: —	
„ tryckpunkt i hörnet af Gåsmyregatan och Norra Esplanaden jämte matareledningar	11,500: —	
„ fördelningsledningar i Norra Esplanaden	3,000: —	
„ fördelningsledningar i Västra Esplanaden	2,000: —	
„ fördelningsledningar till och å nya hamn-området	1,200: —	
„ fördelningsledningar till regementets ledningar	2,400: —	
„ diverse ledningar	4,900: —	36,000: —

För afloppsledningarne:

till nya gårdsaflopp	1,750: —		
„ afloppsledning i Kristinagatan	1,700: —		
„ afloppsledningar i Stora gatan	700: —	4,150: —	57,875: —
		Transport	57,875: —

Dag och § i protokollet	
	Transport 57,875: —
	Af verkens vinstmedel:
	till nya vattenmätare . . . . . 1,400: —
	„ nya gasmätare . . . . . 2,500: —
	„ nya elektriska mätare . . . . . 8,000: —
	„ nyanläggningar år 1910 inom stadsplanen 485: 82 12,385: 82
	Kronor 70,260: 82
29/12 § 247	ang. *arbetsstugan, barnhemmet och barnkrubban* att till dessa inrättningar ur stadens kassa anslå resp. 2,500, 500 och 600 kronor, dock att från det sammanlagda anslagsbeloppet 3,600 kronor skulle afgå 1,200 kronor, som för ändamålet skulle af Sundinska fondens öfverskottsmedel ställas till stadskassans disposition;
29/12 § 247	ang. *folkskoleväsendet* att *dels* från och med den 1 Juli 1911 inrätta en ny ordinarie folkskollärare och en ny ordinarie folkskollärarinnebefattning, *dels* bevilja slöjdläraren F. Ljung ett lönetillägg af 300 kronor från och med den 1 Januari 1911, dels fastställa ny lönestat för skolvaktmästarne samt eldaren i Herrgärdsskolan, *dels* bevilja en årlig pension af 910 kronor åt Slöjdlärarinnan Eva Hellström från och med den 1 Juli 1911, *dels* höja arvodet till Skolläkaren till 800 kronor, *dels och* bevilja ett tilläggsstipendium af 100 kronor till folkskollärarinnan Signe Hammarskiöld;
29/12 § 247	ang. *hamnen* att anslå 27,000 kronor för uppmuddring af Svartån nedom järnvägsbron och utförande af strandskoning på åns västra sida att gäldas, till den del anslaget ej kunde täckas af eventuella besparingar i anslaget för nya hamnen af till nyes upplånade medel.

Västerås i Januari 1911.

Theofil Öberg,
Stadens Ombudsman.

Västerås, A. F. Berglis Boktryckeri, 1911.

PROTOKOLL

Stadsfullmäktiges i Västerås

Protokoll

år 1910.

Fredr. Anderssons Boktryckeri, Västerås 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås

Protokoll

år 1919.

Protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträden följande dagar år 1910.

Den 3 Januari.

Närvarande: Herrar f. d. Lektorn Th. C. C. af Billbergh, Läroverksadjunkten B. Fjellman, Direktören L. M. Ström, Häradshöfdingen O. L. M. Schenström, Direktören H. Larsson, Glasmästaren A. F. Scherdin, Körsnären A. Grönberg, Garfverifabrikören C. A. Palmén, f. d. Förste provisialläkaren E. Björkman, Trädgårdsdirektören Frans Johansson, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edvard Karlsson, Handlanden A. Öhman, Apotekaren O. Oest, Direktören J. Lundin, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Plåtslagaremästaren A. Danielsson, Majoren P. Tersmeden, Bankkamreraren H. Gustafsson, Grosshandlaren E. Andersson, Kronofogden Th. Kalén, Fabrikören J. R. Keijser, vice Häradshöfdingen Georg Enhörning, Byggmästaren K. J. Karlsson, Direktören J. S. Edström, Byggmästaren Albert Andersson, Ingeniören J. Fredholm och Kaptenen V. Grandinson.

Frånvarande voro Herrar Bandirektören J. Plantin, Häradshöfdingen C. Uggla, Folkskoleläraren J. P. Malmberg, Byggmästaren J. Mattsson, Skomakaremästaren J. Svensson, biträdande provinsialläkaren G. Holm, Förmannen S. G. Hedin och Grosshandlaren Daniel Johansson.

§ 1.

Sedan herr af Billbergh, hvilken de flesta år oafbrutet varit ledamot af Stadsfullmäktige, enligt arbetsordningens föreskrift sammankallat Stadsfullmäktige för att bland sig utse dels ordförande och vice ordförande för det ingångna året, dels ock ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för samma tid, öppnades nu sammanträdet af herr af Billbergh.

§ 2.

Val af ordförande

Företogs med slutna sedlar val af ordförande hos Stadsfullmäktige för innevarande år; och befanns vid röstsedlarnes öppnande, att till detta uppdrag blifvit utsedd herr Häradshöfdingen Max. Schenström med 27 röster.

En röst tillföll herr Läroverksadjunkten B. Fjellman.

§ 3.

Val af vice ordförande

Sedan herr Schenström härefter öfvertagit förhandlingarnes ledning skreds till val af vice ordförande hos Stadsfullmäktige för innevarande år, och utsågs härtill på förslag af herr Larsson med acklamation herr Läroverksadjunkten B. Fjellman.

§ 4.

Beredningsutskottet

Till ledamöter i Beredningsutskottet för innevarande år utsågos med acklamation herrar Läroverksadjunkten B. Fjellman, Doktorn E. Björkman, Bankdirektören A. Sundström, Trädgårdsdirektören Frans Johansson och Majoren P. Tersmeden; och valdes likaledes med acklamation till suppleanter i utskottet herrar Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin och Garfverifabrikören C. A. Palmén.

§ 5.

Protokollet för dagen förklarades genast justeradt.

In fidem
Teofil Öberg.

Justeradt
Max. Schenström.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 27 Januari 1910.

Närvarande: Ordföranden herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice Ordföranden herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edvard Karlsson, Malmberg, Uhman, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Gustafsson, Erik Andersson, Svensson, Keijser, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm och Grandinson.

Frånvarande med godkändt förfall voro herrar Ström, Lundin, Kalén, Mattsson och Holm.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 6.

Upplästes protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 3 innevarande Januari. *Uppläsning af protokoll*

§ 7.

Ang. tågförbindelse söderut

Sedan Stadsfullmäktige den 30 September 1909 till utlåtande af Beredningsutskottet remitterat ett herr Edström samma dag väckt förslag, att Stadsfullmäktige ville hos styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag göra framställning, att Västerås gamla förbindelse med södergående nattsnälltågen genom det förut kl. 6,20 e. m. från Västerås afgående tåget måtte återupptagas, och Beredningsutskottet den 20 nästlidne December afgifvit infordradt yttrande i frågan samt Stadsfullmäktige den 23 samma December beslutat bordlägga ärendet, företogs nu samma ärende, däri handlingarne funnas tryckta under N:o 9 i Stadsfullmäktiges handlingar för dagen, till förnyad behandling.

Beredningsutskottet hade hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att hos styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag anhålla, det styrelsen måtte i samråd med styrelsen för Oxelösund—Flen—Västmanlands Järnväg, utan att i öfriga delar försämra den nu gällande tågtidtabellen, i hvad den rörde Västerås, vidtaga sådan ändring i densamma, att

olägenheterna af den gamla förbindelsens med nattågen söderut borttagande undanröjdes, men att Stadsfullmäktige icke måtte aflåta någon skrifvelse i samma syfte till Kungl. Generalpoststyrelsen.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade *dels* herr Edström bifall till Beredningsutskottets förslag med tillägg, att Stadsfullmäktige ville, därest den ifrågasatta framställningen till styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag icke vid nästa sommartidtabells uppgörande vunne beaktande, uppdraga åt stadens ombud vid blifvande bolagsstämma med järnvägsaktiebolaget att därvid till aktieägarne göra framställning i ärendet, *dels och* af herr Fredholm, att Stadsfullmäktige jämväl måtte besluta att göra framställning i saken till Kungl. Generalpoststyrelsen, i hvilket senare yrkande herr Uggla instämde.

Efter slutad öfverläggning framställdes af ordföranden propositioner i ärendet; och beslöto Stadsfullmäktige därvid först i fråga om framställningen till Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag att bifalla herr Edströms yrkande samt vidare beträffande frågan om framställning till Kungl. Generalpoststyrelsen att godkänna herr Fredholms förslag.

Det uppdrogs åt Ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar aflåta ifrågavarande skrifvelser.

§ 8.

Ang. ordförande och vice ordförande i Drätselkammaren m. m.

Med skrifvelse den 3 innevarande Januari hade Drätselkammaren öfverlämnat utdrag af kammarens protokoll för samma dag, afseende val af ordförande och vice ordförande såväl för Drätselkammaren i dess helhet som ock för de särskilda afdelningarne äfvensom angående tiden för kammarens sammanträden och göromålens fördelning mellan ledamöterna under innevarande år.

Skrifvelsen jämte därvid fogade protokollsutdrag lades till handlingarne.

§ 9.

Ang. ordförande och vice ordförande i Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Ett till Stadsfullmäktige öfverlämnat utdrag af Vatten- och Gasverksstyrelsens protokoll för den 3 innevarande Januari öfver förrättadt val af ordförande och vice ordförande i styrelsen för innevarande år föredrogs och lades till handlingarne.

§ 10.

Ang. anslag till Västerås Skridskoklubb.

Med skrifvelse den 3 innevarande Januari, intagen under N:o 1 i de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat en framställning från Västerås Skridskoklubbs styrelse om ett anslag från staden å 600 kronor och därvid föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att ur stadskassan bevilja Västerås Skridskoklubb ett understöd för år 1910 af 300 kronor, under villkor att klubben efter samråd med Drätselkammaren beredde vissa lättnader för folkskolebarn i afgifterna för skridskobanans begagnande.

Efter föredragning häraf yrkade herr Enhörning, med hvilken herrar Uggla, Edström, Sundström och vice ordföranden instämde, bifall till hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit; och blef samma förslag därefter af Stadsfullmäk-

tige bifallet, hvarjämte på förslag af herr Enhörning bestämdes, att ifrågavarande understöd skulle utgå af det af stadsfullmäktige för innevarande år beviljade anslaget för oförutsedda behof.

§ 11.

Ang. val af ombud vid sammanträde för behandling af fråga om bildande af "Svenska städers pensionskassa."

Föredrogs en skrifvelse till Stadsfullmäktiges ordförande från särskilda kommitterade för utredning af fråga om gemensam pensionering af befattningshafvare i svenska städer, hvarmed kommitterade öfverlämnat »Betänkande med förslag till reglemente för svenska städers pensionskassa» samt anhållit, att ombud måtte utses att vid blifvande sammanträde i Stockholm i April månad 1910 för frågans vidare behandling företräda Västerås stad.

Under öfverläggningen härom föreslog herr Nordin, med hvilken herrar Larsson, Uggla och vice ordföranden instämde, att Stadsfullmäktige måtte utse ett ombud för staden vid berörda sammanträde, dock med Stadsfullmäktige förbehållen rätt att framdeles afgöra, huruvida staden skulle ingå i den ifrågasatta pensionskassan, om en sådan komme till stånd.

Vid härefter förrättadt val af ombud utsågs härtill med acklamation Fabrikören A. Danielsson.

§ 12.

Föredrogs följande till ordföranden ankomna skrifvelse:

"Till Stadsfullmäktiges ordförande i Västerås.

Ang. utredning af fråga om omarbetning af gällande kommunalförordning för stad.

Vid Svenska Stadsförbundets kongress i September 1908 föreslog Stadsfullmäktiges sekreterare i Göteborg, v. Häradshöfding Fr. Hegardt, att Förbundets styrelse måtte till behandling upptaga frågan angående omarbetning af nu gällande kommunalförordning för stad i öfverensstämmelse med den nutida stadsförvaltningens behof. Särskildt framhöll motionären önskvärdheten af, att frågan om inrättandet af en ny central förvaltningsmyndighet underkastades en närmare pröfning.

Med anledning af denna motion, som af kongressen hänsköts till Styrelsen för vidtagande af lämpliga åtgärder, har denna lämnat Kommunala centralbyrån i uppdrag att utarbeta en redogörelse för stadsförvaltningens organisation i Sverige och utlandet med särskild hänsyn till de verkställande myndigheterna. Vid sammanträde den 17 Oktober 1909 har Styrelsen därjämte, i enlighet med motionärens förslag, beslutat tillställa stadsfullmäktiges ordförande och borgmästarna i samtliga Sveriges städer ett frågeformulär rörande kommunalförvaltningens enventuella omorganisation jämte ovannämnda redogörelse.

På grund häraf får Svenska Stadsförbundets styrelse till Eder öfversända närslutna exemplar af andra numret i Förbundets skriftserie: »Kommunalförvaltningens organisation och arbetssätt i Sveriges, Englands, Frankrikes, Preussens, Österrikes, Danmarks och Norges städer» tillsammans med bifogade frågeformulär, under vördsam anhållan om Eder benägna medverkan till att ett uttalande i ärendet lämnas af Stadsfullmäktige, om så anses kunna ske, men eljest från intresserade samhällsmedlemmar. Med hänsyn till en eventuell kommitté-

behandling af ärendet kunna, om så önskas, ytterligare några exemplar af ovannämnda arbete ställas till Edert förfogande. Slutligen får Styrelsen vördsamt hemställa, att de besvarade frågeformulären om möjligt återsändas till Svenska Stadsförbundets centralbyrå senast den 1 Maj 1910.

Stockholm den 15 december 1909.

Å Svenska Stadsförbundets styrelses vägnar:

SIXTEN VON FRIESEN,
Ordförande. ERIK PALMSTIERNA.»

I anledning häraf yrkades nu *dels* af herr Uggla, med instämmande af herr Danielsson, att ifrågavarande ärende måtte remitteras till utlåtande af Beredningsutskottet och Drätselkammaren, *dels och* af herr vice ordföranden, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt en särskild kommitté att förbereda frågan och åt Drätselkammaren att därefter yttra sig i densamma.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige herr Ugglas förslag.

§ 13.

Ang meddelande från Stockholms Stadsfullmäktiges nykterhetsgrupp.

Upplästes och lades till handlingarne ett till Stadsfullmäktige ankommet meddelande från Stockholms Stadsfullmäktiges nykterhetsgrupp angående eventuellt samarbete med nykterhetsgrupp eller enskilde inom Stadsfullmäktige i Västerås.

§ 14.

Ang. rabatt för större gasförbrukare.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse den 16 nästlidne December, intagen under N:o 76 i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1909, hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta, att från och med år 1910 tills vidare vid försäljning af gas, öfverstigande 20,000 kubikmeter för år, rabatt å det nu fastställda priset 15 öre för kubikmeter måtte beviljas med 10% å förbrukningen intill 20,000 kubikmeter och med 15 % å förbrukningen därutöfver, samt Stadsfullmäktige den 23 December 1909 återremitterat ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen med uppdrag för styrelsen att utarbeta och inkomma till Stadsfullmäktige med förslag till en fullständig rabattskala för större gasförbrukning, hade Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige, intagen under N:o 2 i de tryckta handlingarne för dagen, på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bifalla det af styrelsen i dess skrifvelse den 16 nästlidne December framställda förslag till rabatt å gas att gälla från den 1 Januari innevarande år.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige på förslag af herr Malmberg, med hvilken herr Plantin instämde, att bifalla Vatten- och Gasverksstyrelsens ifrågavarande förslag.

§ 15.

Ang. afskrifning af fordran för väg-lagning samt stadens öfvertagande af en del väg-underhåll.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige, intagen jämte bilagor under N:o 3 i de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta,

dels att stadens fordran hos vederbörande väghållare för under åren 1907 och 1908 af staden verkställda väglagningsarbeten, uppgående enligt en skrifvelsen vidfogad förteckning till ett sammanlagdt belopp af 486 kronor 18 öre måtte afskrifvas,

dels och att från samtliga ägare eller innehafvare af jord utom stadens planlagda område, som vore eller blefve taxerad såsom "annan fastighet", med undantag för Kungl. Västmanlands regemente, öfvertaga dem åliggande underhåll af till allmänt underhåll indelade vägar inom stadens område, samt för framtiden efter de för utgörande af kommunalutskylder i stad i allmänhet gällande grunder, utgöra detta underhåll.

Under öfverläggningen härom yrkade *dels* herr Enhörning bifall till, hvad Drätselkammaren i båda förenämnda afseenden föreslagit, samt föreslog därjämte, att det till den föreslagna afskrifningen erforderliga beloppet måtte utgå af anslaget till vägunderhåll för innevarande år, *dels och* herrar Malmberg och Uggla likaledes bifall till Drätselkammarens förslag, dock med den ändringen i afseende å den senare delen af förslaget, att stadens öfvertagande och utgörande af ifrågakomna vägunderhåll måtte gälla endast tillsvidare.

Vid framställning af proposition å förberörda yrkanden beslöto Stadsfullmäktige *dels*, med bifall till herr Enhörnings yrkande, att stadens fordran hos vederbörande väghållare för under åren 1907 och 1908 af staden verkställda väglagningsarbeten, utgörande tillhopa 486 kronor 18 öre skulle afskrifvas, och att denna afskrifning skulle bestridas af anslaget till vägunderhåll för innevarande år, *dels och*, i enlighet med herrar Malmbergs och Ugglas yrkande, att tillsvidare från samtliga ägare eller innehafvare af jord utom stadens planlagda område, som vore eller blefve taxerad såsom "annan fastighet", med undantag för Kungl. Västmanlands regemente, öfvertaga dem åliggande underhåll af till allmänt underhåll indelade vägar inom stadens område samt efter de för utgörande af kommunalutskylder i stad i allmänhet gällande grunder, utgöra detta underhåll.

§ 16.

Ang. inköp af mark från lägenheten Fridhem.

Med skrifvelse den 13 innevarande Januari, intagen under N:o 4 i de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat ett skriftligt erbjudande från Öfverjägmästaren Th. Hahr att till staden på vissa villkor öfverlåta ett å särskild af Stadsingeniören B. A. F. Gewalt i Maj 1907 upprättad karta utmärkt område af lägenheten Fridhem, utgörande i areal 2114,8 kvadratmeter emot en köpeskilling af 9,000 kronor, äfvensom utdrag af stadsplanekommitterades protokoll för den 2 December 1908, utvisande, att kommitterade, till hvilka Drätselkammaren remitterat ifrågavarande ärende, tillstyrkt antagande af Öfverjägmästaren Hahrs anbud; och hade Drätselkammaren för egen del föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att på af f. d. Öfverjägmästaren Th. Hahr erbjudna villkor till ett pris af 9,000 kronor inköpa ifrågavarande mark-

område samt bemyndiga Drätselkammaren att med säljaren upprätta närmare köpaftal, samt att ifrågavarande köpeskilling, 9,000 kronor skulle gäldas af reserverade medel för försåld mark.

Emot detta Drätselkammarens förslag hade herr Sundström reserverat sig under framhållande af, att Drätselkammaren bort, innan ärendet öfverlämnades till Stadsfullmäktige, inhämta upplysning från Byggnadsnämnden, huruvida Byggnadsnämnden ämnade föreslå ändring af Stadsplanekommitterades förslag i fråga om stadsplanens ordnande vid lägenheten Eridhem, och i så fall huru enligt Byggnadsnämndens mening denna del af stadsplanen borde ordnas.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels herr Sundström bordläggning af frågan, *dels och* herrar Enhörning, Oest, Nordin och Uggla bifall till Drätselkammarens förslag.

Sedan härefter Stadsfullmäktige till en början, med afslag å herr Sundströms bordläggningsyrkande beslutat företaga ärendet till slutligt afgörande, blef Drätselkammarens förslag till alla delar af Stadsfullmäktige godkändt.

§ 17.

Ang. anslag till en ridande polisstation.

Magistraten hade i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 8 nästlidne December, intagen under N:o 70 i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1909, i anledning af en skrifvelse från Konungens Befallningshafvande i länet med anmodan till Magistraten att, bland andra, hos Stadsfullmäktige i Västerås söka utverka lämpligt bidrag till bekostande af första uppsättningen af en station ridande polis i Västerås, till hvars årsunderhåll landstinget för åren 1910, 1911 och 1912, beviljat erforderligt anslag, hemställt, att under villkor, att den af länsstyrelsen förordnade förman för den inom staden stationerade ridande polisen skulle vara bosatt i Västerås och äga rätt att, där sådant för ordningens upprätthållande inom staden af Magistraten prövades nödigt, inställa eller återkalla polisens patrullering å landsbygden och öfverlämna chefskapet öfver den ridande polisen till stadens polischef, Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag för en gång till en ridande polisstations förläggning i staden af högst 2,000 kronor.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 nästlidne December remitterat berörda förslag till ulåtande af Drätselkammaren, hade kammaren i skrifvelse den 13 innevarande Januari, intagen under N:o 5 i de tryckta handlingarne för dagen, på anförda skäl tillstyrkt bifall till förslaget, hvaremot herr Danielsson vid ärendets behandling i Drätselkammaren reserverat sig emot kammarens beslut, i det han yrkat, att kammaren måtte afstyrka Magistratens hemställan.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkades *dels* af herr Enhörning bifall till Magistratens förslag, *dels* af herr Uggla likaledes bifall till samma förslag, dock med den ändring i afseende å de af Magistraten för anslagets beviljade föreslagna villkor, att icke allenast förmannen utan äfven de vid den ridande polisstationen anställda polismännen skulle vara bosatta i Västerås, *dels och* af herr Danielsson, att Magistratens framställning måtte afslås.

Efter det öfverläggningen förklarats afslutad, framställde herr ordföranden proposition å de sålunda gjorda yrkandena och förklarade därvid sig anse frågan om bifall till herr Enhörnings yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

I anledning häraf begärdes votering.

Sedan till kontraproposition emot herr Enhörnings yrkande med 17 ja emot 14 nej, afgifna för bifall till herr Danielssons yrkande, antagits herr Ugglas yrkande, anställdes hufvudvoteringen, och utföll densamma så, att för herr Enhörnings yrkande afgåfvos 21 ja-röster och för herr Ugglas yrkande 9 nej-röster.

Men då här vore fråga om ett nytt anslag samt genom den nu verkställda voteringen ej med säkerhet kunde anses framgå, huruvida kvalificerad pluralitet förefunnes för anslagets beviljande, företogs nu ytterligare votering, därvid Magistratens genom de föregående voteringarne antagna förslag uppställdes som ja-proposition mot afslagsyrkandet som nej-proposition.

Vid denna votering afgåfvos 23 ja-röster och 8 nej-röster, i anledning hvaraf Magistratens förslag förklarades vara af Stadsfullmäktige antaget.

Härefter beslöto Stadsfullmäktige på förslag af herr Enhörning, att det nu beviljade anslaget skulle utgå af det i innevarande års budget upptagna anslaget till oförutsedda behof.

§ 18.

Ang. Magistratens omorganisation och lönereglering.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 Oktober 1909 remitterat lönereglerings- och pensionskommitténs förslag till förändrad arbetsordning och ny lönestat för Magistraten och Rådstufvurätten för yttrande till Magistraten och Drätselkammaren, hade nu de begärda yttrandena till Stadsfullmäktige inkommit; och funnos handlingarne i ärendet intagna under N:o 6 i de tryckta handlingarne för dagen.

Magistraten hade i ärendet meddelat, att Magistraten för sin del icke kunde förorda bifall till kommitténs förslag samt hemställt, att Stadsfullmäktige ville utse tre ledamöter inom Stadsfullmäktige att jämte två af Magistraten utsedde magistratsledamöter till Stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag i ämnet äfvensom till de öfvergångsbestämmelser, som kunde finnas erforderliga, till dess detta förslag kunde i sin helhet genomföras.

Drätselkammaren som tagit del af Magistratens yttrande, hade vid det förhållande, att Magistraten förklarat sig ej kunna gå in på kommittérades förslag, förmält sig sakna anledning att yttra sig om detsamma samt i fråga om Magistratens förslag, om tillsättande af en ny kommitté för frågans förnyade utredning, förklarat sig anse en sådan åtgärd mindre lämplig samt framhållit, att för den händelse Stadsfullmäktige önskade ytterligare utredning och förslag i frågan, densamma borde återremitteras till lönereglerings- och pensionskommittén.

Efter föredragning af ärendet yrkade *dels* herrar vice ordföranden och Danielsson afslag å samtliga föreliggande förslag i ämnet, *dels och* herrar Nordin och Uggla ärendets bordläggning; och blef vid framställd proposition å bordläggningsyrkandet och fråga, om Stadsfullmäktige ville denna dag företaga ärendet till slutligt afgörande, yrkandet om bordläggning af stadsfullmäktige bifallet.

§ 19.

Ang. fråga om räntegodtgörelse å hamnkassans behållning för åren 1905—1909.

I skrifvelse den 17 innevarande januari, intagen under N:o 7 i de tryckta handlingarne för dagen, hade hamnstyrelsen anhållit, att Stadsfullmäktige ville besluta, att hamnkassan godtskrefves med ett belopp af kronor 6,870:40, utgörande skillnaden mellan dess bokförda behållning till år 1910, och hvad behållningen skulle varit samma tid, om räntegodtgörelse å behållningen ägt rum för hvart och ett af de fem senaste åren.

I detta ärende hade Drätselkammaren, som af Hamnstyrelsen anmodats att afgifva yttrande öfver styrelsens ofvanberörda framställning, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande Januari föreslagit, att Stadsfullmäktige ville i anledning af Hamnstyrelsens framställning förklara, att den ränta å hamnkassans behållning för åren 1905—1909, som bort tillkomma hamnkassan skulle anses godtgjord därigenom, att hamnkassan icke deltagit i stadens utgifter för polisbevakning, räkenskapsföring, aflöning af arbetschefen m. fl. utgifter, som till den del, de afsågo hamnen, bort tillkomma hamnkassan att bestrida.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af herr Grandinson, att godkänna Drätselkammarens förslag.

§ 20.

Ang. stadens årsanslag till Flickskolan

I skriftlig motion af den 20 innevarande Januari, intagen under N:o 8 af de tryckta handlingarna för dagen, hade herrar Björkman, Larsson, Erik Andersson och af Billbergh — under erinran, att Stadsfullmäktige den 27 Augusti 1908 beslutat,

dels att för åren 1909, 1910 och 1911 afstå från ränta å stadens fordran 30,000 kronor hos Västerås högre elementarläroverk för flickor,

dels att såväl berörda anslag som ock de förmåner i öfrigt, flickskolan af staden åtnjöte, skulle från och med år 1909 utgå efter en beräkningsgrund af 5½ % ränta å nedannämnda belopp:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —
Värdet af den staden tillhöriga skolhustomten	15,400: —
Värdet af stadens tomt, hvarå skolans gymnastikhus vore uppfördt.....	5,000: —
Flickskolans skuld till staden	30,000: —
S:a	165,400: — Kr.

eller med inalles *9,097 kronor* — på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta följande:

att de förmåner, Västerås högre elementarläroverk för flickor af Västerås stad åtnjöte för *skolans uppehållande* under treårsperioden 1910, 1911 och 1912, måtte utgå efter en beräkningsgrund af 5 % ränta å nedannämnda belopp:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —
Värdet af den staden tillhöriga skolhustomten	15,400: —
Värdet af stadens tomt, hvarå skolans gymnastikhus vore uppfördt	5,000: —
således med 5 % af Summan	135,400: — Kr.

eller med *6,770 kronor*;

att staden för åren 1910, 1911 och 1912 afstode från räntan, beräknad efter 5 % för år stadens fordran 30,000 kronor hos flickskolan, af hvilken ränta måtte i första hand utgå kommunens bidrag till *lärarinnornas ålderstillägg* under denna treårsperiod, men att staden i hvarje fall garanterade betalning af en tredjedel af nämnda ålderstillägg, samt

att Stadsfullmäktige förklarade sig villiga att bidraga till *lärarinnornas pensionering* enligt de grunder, som framdeles kunde blifva af Kungl. Maj:t stadgade.

På begäran af Rektorn vid flickläroverket herr af Billbergh hade Drätselkammaren afgifvet yttrande i ärendet den 26 innevarande Januari och därvid på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att, med bekräftande af sitt beslut den 27 Augusti 1908, *dels* för åren 1910, 1911 och 1912 afstå från ränta på stadens fordran hos flickläroverket å 30.000 kronor, *dels* att såväl berörda förmån som ock de bidrag i öfrigt, läroverket af staden åtnjöte, skulle för sagda år utgå efter en beräkningsgrund af 5½ % ränta å nedannämnda belopp, nämligen:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —
Den staden tillhöriga skolhustomten, i värde	15,400: —
Stadens tomt, hvarå gymnastikhuset till flick-	
skolan vore uppfördt, i värde	5,000: —
Flickskolans skuld till staden	30,000: —
Kronor	165,400: —

eller med *9,097 kronor;*

dels och att af detta bidrag måtte i första hand utgå stadens bidrag — eller hälften af statsbidraget — till lärarinnornas ålderstillägg för samma treårsperiod,

men att Stadsfullmäktige icke måtte för närvarande bifalla motionärernas förslag rörande åtagande för staden att bidraga till lärarinnornas pensionering.

Under öfverläggningen härom, yrkade herr af Billbergh, med instämmande af herr Larsson, att Stadsfullmäktige med anledning af det outredda skick, hvari frågan om *lärarinnornas pensionering* ännu befunne sig, icke ville för närvarande fatta beslut i denna punkt, samt att Stadsfullmäktige beträffande motionärernas framställning i öfrigt ville besluta:

att de förmåner, Västerås högre elementarläroverk för flickor af Västerås stad åtnjöte för *skolans uppehållande* under treårsperioden 1910, 1911 och 1912 skulle utgå efter en beräkningsgrund af 5½ % ränta å nedannämnda belopp:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —
Värdet af den staden tillhöriga skolhustomten	15,400: —
Värdet af stadens tomt, hvarå skolans gymna-	
stikhus vore uppfördt	5,000: —
således med 5½ % af Summan	135,400: — Kr.

eller med *7,447 kronor,*

samt att staden för åren 1910, 1911 och 1912 afstode från räntan, beräknad efter 5½ % för år å stadens fordran, 30,000 kronor hos flickskolan, och sålunda utgörande 1,650 kronor, af hvilken ränta måtte i första hand utgå kommunens bidrag till *lärarinnornas ålderstillägg* under denna treårsperiod.

I detta yrkande instämde jämväl herrar Enhörning och Uggla, dock med det undantag, att de i fråga om *lärarinnornas pensionering* yrkade bifall till Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige icke måtte för närvarande bifalla motionärernas i denna del gjorda hemställan.

Vid efter diskussionens slut framställda propositioner i ämnet beslöto Stadsfullmäktige först i fråga om *lärarinnornas pensionering* att bifalla herrar Enhörnings och Ugglas yrkande, samt därefter beträffande *ärendet i öfrigt* att bifalla herr af Billbergh under öfverläggningen framställda förslag.

§ 21.

Ang. val af taxeringsnämnd.

I anledning af Konungens Befallningshafvandes i länet kungörelse den 7 innevarande Januari företogs nu val af ledamöter jämte suppleanter i stadens taxeringsnämnd; och beslöto Stadsfullmäktige härvid till en början att för hvar och en af de fem ledamöter i taxeringsnämnden, Stadsfullmäktige ägde utse, välja en suppleant.

Härefter utsågs i enlighet med herr vice ordförandens förslag med acklamation:

till ledamöter i taxeringsnämnden herrar f. d. Landträntmästaren C. Hj. Rudberg, Förmannen S. G. Hedin, Urmakaren A. Ström, Målarmästaren C. Johansson och Handlanden N. G. Bergström samt till deras respektive suppleanter herrar Landskontoristen A. F. Lindblad, Maskinisten C. F. Huggare, Exekutionsbetjänten R. Pettersson, Byggmästaren K. J. Karlsson och Grosshandlaren E. Andersson.

§ 22.

Ang. yttrande öfver 6 kap. i lagberedningens förslag till jordabalk.

I skrifvelse den 21 innevarande Januari hade Drätselkammaren anmält, att kammaren ännu icke medhunnit till Stadsfullmäktige afgifva begärdt utlåtande öfver 6 kap. i lagberedningens förslag till jordabalk.

Skrifvelsen lades till handlingarne.

§ 23.

Ang. anskaffande af elektrisk kraft till staden.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 nästlidne December till Drätselkammaren samt Vatten- och Gasverksstyrelsen remitterat herr Edströms samma dag väckta motion angående anskaffande af elektrisk kraft till staden, med uppdrag för kammaren och styrelsen att inkomma med yttranden i ärendet till innevararande sammanträde, äfvensom uppdragit åt en särskild kommitté att företaga den förberedande utredningen af frågan, hade nu såväl Drätselkammaren som Vatten- och Gasverkstyrelsen i särskilda skrifvelser till Stadsfullmäktige af den 21 och den 26 innevarande Januari anmält, att de icke varit i tillfälle att till dagens sammanträde inkomma med de begärda yttrandena, hvarjämte Herr Borgmästaren i egenskap af ordförande i nyssberörda kommitté nu meddelade, att kommitterade, som haft flere sammanträden, ej medhunnit den förberedande utredningen i frågan.

Efter antecknande häraf lades de inkomna skrifvelserna till handlingarne.

§ 24.

Svenska Stadsförbundets yttrande i fråga om värdestegringsskatt å fastighet.

Med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Januari hade styrelsen för Svenska Stadsförbundet öfverlämnat aftryck af sitt yttrande till herr Statsrådet och chefen för finansdepartementet i anledning af det inom departementet uppgjorda förslaget till förordning angående värdestegrinsskatt å fastighet äfvensom ändrad lydelse af vissa paragrafer i kommunalförfattningarne.

Skrifvelsen och yttrandet lades till handlingarne.

§ 25.

Ang. ändring af stadsplanen vid kvarteren Numa, Måns och Moritz m.m.

Inlämnades af herr Edström en motion, däri herr Edström, under hänvisning till en motionen bifogad framställning från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget föreslog, *dels att* i af Stadsplanekommitterade uppgjordt förslag till stadsplan för Västerås de gator, som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Moritz, måtte få utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, *och dels* att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark måtte försäljas eller utarrenderas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

På förslag af motionären, med hvilken herr Uggla instämde, remitterades ärendet till utlåtande af Stadsplanekommitterade, Byggnadsnämnden, Drätselkammaren och Hamnbyggnadskommitterade.

§ 26.

Ang. fråga om ersättning till Biskop N. Lövgren i samband med ägoutbyte mellan Klockartorp och Enbacken.

Genom remiss denna dag hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige att fatta beslut i anledning af en i skrifvelse till Magistraten gjord framställning till Stadsfullmäktige från herr Biskopen Nils Lövgren rörande vissa i skrifvelsen närmare angifna ersättningar i samband med verkställdt ägoutbyte mellan förutvarande biskopslägenheten Klockartorp och en del af biskopslägenheten Tallstorp, å ena, och staden förut tillhöriga lägenheten Enbacken, å andra sidan.

Efter uppläsande af berörda skrifvelse blef densamma på yrkande af herr Uggla remitterad till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 27.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt herrar Björkman och Frans Johansson att jämte herr ordföranden justera dagens protokoll.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 2 Februari 1910.

Max. Schenström.

Ernst Björkman. *Frans Johansson.*

Offentligen uppläst den 3 Februari 1910, betygar

Ex officio

Theofil Öberg.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

§ 27.

Tidningarna är som tidskrifter av storlek, där som bokstäver mindre tidningsnamn, till exempel Tidningsnamn Tidningsnamn Tidningsnamn

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 24 Februari 1910.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice Ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Malmberg, Öhman, Oest, Lundin, Nordin, Tersmeden, Gustafsson, Erik Andersson, Svensson, Holm, Keijser, Enhörning, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm och Grandinson.

Frånvarande voro Herrar: Ström, Uggla, Frans Johansson, Sundström, Edvard Karlsson, Danielsson, Kalén och K. J. Karlsson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr t. f. Borgmästaren J. V. Ödman.

§ 28.

Ang. Magistratens omorganisation och lönereglering.

Företogs till förnyad behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 27 nästlidne Januari bordlagda, under N:o 6 i de tryckta handlingarne för nämnda dag intagna ärendet angående fråga om förändrad arbetsordning och lönereglering för Magistraten och Rådstufvurätten.

I detta ärende hade *dels* lönereglerings- och pensionskommittén i betänkande af den 22 Oktober 1909 afgifvit ett fullständigt förslag, hvaremot herr Enhörning såsom medlem i kommittén i en del af frågan afgifvit sin reservation, *dels* Magistraten i skrifvelse den 15 November 1909 meddelat, att Magistraten för sin del icke kunde förorda bifall till kommitterades förslag samt hemställt, att Stadsfullmäktige ville utse tre ledamöter inom Stadsfullmäktige att jämte två af Magistraten utsedde magistratsledamöter till Stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag i ämnet, *dels och* Drätselkammaren den 13 nästlidne Januari yttrat sig utan att afgifva något förslag.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade herrar Enhörning, Nordin och vice ordföranden afslag å samtliga föreliggande förslag i ämnet; och fattade Stadsfullmäktige jämväl sitt beslut i enlighet med detta yrkande.

§ 29.

Ang. yttrande öfver 6 kap. i lagberedningens förslag till jordabalk.

Genom nådig remiss den 22 Oktober 1909 hade Kungl. Maj:t infordrat Stadsfullmäktiges underdåniga yttrande öfver 6 kap. i Lagberedningens förslag till jordabalk.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 November 1909 remitterat detta ärende till utlåtande af Drätselkammaren, hade kammaren nu i skrifvelse den 10 innevarande Februari, intagen under N:o 10 i de tryckta handlingarne för dagen, afgifvit infordradt utlåtande i ärendet.

Drätselkammaren hade i berörda utlåtande, efter att till en början hafva redogjort för det hufvudsakliga innehållet af ifrågavarande lagförslag, förmält sig för sin del ej hafva funnit skäl till någon anmärkning mot lagförslaget, men dock velat framhålla önskvärdheten af ett tillägg till detsamma.

I fråga härom hade Drätselkammaren vidare utlåtit sig sålunda:

»Såsom ofvan nämnts, räknas tiden, inom hvilken lösningstalan skall anhängiggöras, från lagfarts sökande. Det enda offentliggörande, som — åtminstone enligt nu gällande rätt — sker af lagfartsförfarandet, är genom de i länskungörelserna intagna lagfartsförteckningarne. Men dessa förteckningar upptaga endast *beviljade* lagfarter. Detta offentliggörande medför äfven en alltför stor tidsutdräkt. Fråga om anhängiggörande af ett samhälles lösningsanspråk torde i de allra flesta fall kräfva förberedande granskning och utredning, särskildt vid det förhållande, att lösningsanspråket icke enligt förslaget kan ensidigt af den lösningsberättigade återkallas, och därför torde erfordras, att samhället, som liksom andra lösnings- eller förköpsberättigade har att inom 180 dagar från lagfartsansökningens inlämnande, instämma sin lösningstalan, så fort ske kan erhåller underrättelse om den sökta lagfarten. Det vore äfven önskvärdt, om inskrifningsdomstolen eller inskrifningsdomaren lämnade sådan underrättelse direkt till den eller de förköps- eller lösningsberättigade. Här i staden har, såsom Stadsfullmäktige torde hafva sig bekant, sedan många år varit praxis, att Rådstufvurätten för hvarje månad till Drätselkammaren inlämnat förteckning öfver beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund. Lämpligheten af ett sådant förfarande synes vara uppenbar och något afgörande skäl emot att en föreskrift i nu nämnda hänseende införes i den föreslagna lagen, synes Drätselkammaren ej kunna anföras.»

Slutligen hade Drätselkammaren på grund af hvad Drätselkammaren sålunda anfördt föreslagit, att Stadsfullmäktige ville i sitt underdåniga yttrande öfver 6 kap. i Lagberedningens förslag till jordabalk uttala önskvärdheten af, att inskrifningsdomstolen eller inskrifningsdomaren skulle inom viss, kort tid, efter det lagfart sökts å sådant fång af fastighet, på hvilket eventuelt förefintlig förköps- eller lösningsrätt till fastigheten kunde grundas, om den sökta lagfarten på lämpligt sätt genom direkt meddelande underrätta den eller de lösnings- eller förköpsberättigade.

Stadsfullmäktige beslöto utan diskussion godkänna, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 30.

I skrifvelse den 10 innevarande Februari, intagen under N:o 11 i de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren i anledning af en Drätselkammarens skrifvelse vidfogad framställning från källaremästaren E. Hentzell på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte efterskänka hyresafgifterna för sommaren 1909 för paviljongen i Stadsparken samt för restaurationsbyggnaderna å Elba, utgörande tillhopa 900 kronor samt bestämma, att ifrågavarande afskrifning måtte bestridas af anslaget till oförutsedda behof för innevarande år. *Ang. afskrifning af hyresfordran hos källaremästaren Hentzell.*

Efter föredragning häraf yrkade dels herrar Enhörning och Oest bifall till, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit, dels ock herr Hedin afslag därå.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige till alla delar, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

§ 31.

Föredrogs en från Drätselkammaren inkommen under N:o 12 i de tryckta handlingarne för dagan intagen skrifvelse af den 10 innevarande Februari *dels* med anmälan, att den till staden donerade s. k. Vahlbeckska välgörenhetsfonden i början af innevarande år komme att uppgå till det af donatorn bestämda kapitalbeloppet af 150,000 kronor, *dels och* med erinran, att Stadsfullmäktige, enligt de vid donationen fästade bestämmelser hade att utse delegerade att jämte af donator förordnade personer upprätta reglemente icke allenast för behöriga förvaltningen af fonden och arvodet för besväret därmed, utan ock angående villkoren för åtnjutande af underhåll från fonden. *Ang. Vahlbeckska välgörenhetsfonden.*

På yrkande af herr Enhörning beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Beredningsutskottet att upprätta förslag till de delegerade Stadsfullmäktige sålunda hade att utse.

§ 32.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 Maj 1909 uppdragit åt Beredningsutskottet att uppgöra och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till närmare bestämmelser rörande förvaltningen af den till staden på grund af Änkefru Johanna Charlotta Fryklunds testamente af den 28 Juli 1904 öfverlämnade donation å 9,132 kronor 26 öre äfvensom angående utdelningarne af fondens afkastning, hade Beredningsutskottet i skrifvelse den 15 innevarande Februari föreslagit, att Stadsfullmäktige ville antaga följande stadgar för *Ang. stadgar för Fryklundska donationsfonden.*

»*Fru Johanna Fryklunds donationsfond.*»

§ 1.

»Fru Johanna etc. — — — — — — — — — — — — — — — — se Stadsfullmäktiges handlingar sid. 32—33 — — — — — — — — — — — — — — — December.»

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige till alla delar godkänna Beredningsutskottets förslag.

§ 33.

Ang. förbud mot bodars öppenhållande öfver viss tid.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 sistlidne December till utlåtande af Beredningsutskottet remitterat ett af Grosshandlaren Erik Andersson såsom motion upptaget, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 December 1909 framställdt förslag af Västerås minuthandlareförening angående tillämpning här i staden af lagen den 5 Juni 1909 om förbud mot handels idkande å söckendag utöfver viss tid, beslöto Stadsfullmäktige nu, på yrkande af motionären och med bifall till hvad utskottet i sitt under N:o 14 i de tryckta handlingarne för dagen intagna utlåtande föreslagit, att med stöd af ofvannämnda lag fastställa nedan angifna tider, utöfver hvilka det icke vore tillåtet att hålla bodar inom staden öppna, nämligen:

Bodar i allmänhet få hållas öppna från kl. 8 f. m. till kl. 7 e. m. utom dagen före sön- eller hälgdag samt under två veckor närmast före julaftonen, i hvilka fall bodarna må hållas öppna från kl. 7,30 f. m. till kl. 8 e. m.

Mjölk- och brödbodar få hållas öppna från kl. 7 f. m. till kl. 8,30 e. m., dock må såväl sådana butiker som ock öfriga *bodar, där handel idkas allenast med lifsförnödenheter* dagen före sön- eller hälgdag öppnas redan kl. 6 f. m.

Bodar, där hufvudsakligen tobak eller hvad däraf är förfärdigadt eller tidningar hållas till salu må hållas öppna från kl. 8 f. m. till kl. 9 e. m. utom dagen före sön- eller hälgdag eller under två veckor närmast före julaftonen, då dessa bodar ej behöfva stängas förr än kl. 10 e. m.;

hvarjämte Stadsfullmäktige bestämde, att ifrågavarande förbud skulle tillämpas så snart Stadsfullmäktiges beslut blifvit fastställdt och i behörig ordning kungjordt.

§ 34.

Ang. utredning om en yrkesskola för elektrotekniker och mekaniker.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 sistlidne December till utlåtande af Beredningsutskottet remitterat herr Edströms motion om utredning angående inrättande af en yrkesskola här i staden för elektrotekniker och elektromekaniker, hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande Februari, intagen under N:o 15 i de tryckta handlingarne för dagen, på anförda skäl i likhet med motionären föreslagit, att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté för utredning af frågan, om en yrkesskola för elektrotekniker och elektromekaniker borde inrättas i Västerås samt om densamma borde förenas med den nuvarande Tekniska skolan härstädes.

I fråga härom yrkade nu herr Edström den ändring i förslaget, att utredningen måtte afse frågan om inrättande här i staden af en yrkesskola för elektrotekniker och mekaniker samt om densamma borde förenas med den nuvarande Tekniska skolan härstädes; och instämde i detta yrkande herrar Larsson och vice ordföranden.

Vid härefter framställd proposition å utskottets förslag och berörda af herr Edström framställda ändringsyrkande blef sistnämnda yrkande af Stadsfullmäktige bifallet.

Utskottet hade vidare föreslagit, att antalet kommitteledamöter måtte bestämmas till fem.

Herr Edström yrkade att kommittén måtte bestå af sju ledamöter.

Stadsfullmäktige biföllo i fråga härom herr Edströms yrkande.

Såsom lämpliga ledamöter i kommittén hade Beredningsutskottet föreslagit herrar Direktörerna J. S. Edström och H. Larsson, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Majoren P. Tersmeden och Veterinären M. Jonsson.

Härjämte föreslog herr Edström nu såsom ytterligare ledamöter i kommittén herrar Öfveringeniörerna J. Forsstedt och J. L. La Cour.

Sedan Stadsfullmäktige förklarat sig beredda att nu företaga val af ledamöter i kommittén utsågos härtill med acklamation ofvannämnda sju af Beredningsutskottet och herr Edström föreslagna personer, hvarjämte uppdrogs åt herr Larsson att sammankalla kommitterade.

§ 35.

Ang. vattenklosetter i lasarettsbyggnaderna.

Sedan byggnadskommitterade vid Västerås lasarett i två särskilda skrifvelser till Vatten- och Gasverksstyrelsen anhållit om tillstånd att i samband med omläggning af afloppsledningen från lasarettsbyggnaderna i enlighet med ett af firman P. A. Sjögren uppgjordt förslag uti ifrågavarande byggnader anordna omkring 20 vattenklossetter, afsedda för minst 150 personer, och framdeles ytterligare omkring 8 vattenklosetter, hade Hälsovårdsnämnden, hvars yttrande i ärendet Vatten- och Gasverksstyrelsen inhämtat, den 4 nästlidne Januari förklarat, att nämnden icke hade något att erinra emot, att vattenklosetter uti ifrågasatt utsträckning fingo anordnas i lasarettet med direkt anslutning till afloppsledningarne, dock endast tills vidare och under villkor, att vederbörande ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela, äfvensom att afloppsröret ute i Svartån förlängdes och i yttersta ändan kröktes i riktning med strömmen, hvarefter Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Februari, intagen jämte Hälsovårdsnämndens protokoll i ämnet och ofvanberörda skrifvelser från byggnadskommitterade under N:o 16 i de tryckta handlingarne för dagen, hemställt, att Stadsfullmäktige ville på de af Hälsovårdsnämnden föreskrifna villkor bifalla byggnadskommitterades för Västerås lasarett framställning om anordnande vid lasarettet af erforderligt antal vattenklosetter samt omläggande af afloppsledningen från lasarettet till Svartån.

På yrkande af herrar vice ordföranden och Björkman beslöto Stadsfullmäktige att bifalla hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda i ärendet hemställt.

§ 36.

Ang. revision af stadsplanen.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 September 1909 till Byggnadsnämnden för yttrande samt för de åtgärder i öfrigt, som kunde ankomma på Byggnadsnämnden, remitterat det af Stadsplanekommitterade uppgjorda förslag till revision af den för Västerås gällande stadsplan, hade Byggnadsnämnden med skrifvelse den 20 innevarande Februari öfverlämnat de remitterade handlingarne och de anmärkningsskrifvelser, som, efter det Nämnden i föreskrifven ordning kungjort och till vederbörande lämnat meddelande om ifrågavarande förslag, inkommet från en

del fastighetsägare i staden, äfvensom af stadens byggnadschef och t. f. stadsarkitekt i särskilda delar af ärendet afgifna yttranden, hvarjämte Byggnadsnämnden såsom eget utlåtande i frågan åberopat vid skrifvelsen fogade utdrag af Nämndens i ärendet förda protokoll.

Efter föredragning af Byggnadsnämndens berörda skrifvelse beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af herr Enhörning att remittera ärendet till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 37.

Ang. fråga om val af förste stadsläkare.

Med skrifvelse denna dag hade Magistraten öfverlämnat ansökningar om erhållande af lediga förste stadsläkaretjänsten i staden tillika med Kungl. Medicinalstyrelens yttrande öfver de sökandens kompetens jämte hälsovårdsnämndens utlåtande öfver ansökningarne, under anhållan, att Stadsfullmäktige ville bland de sökande utse en till förste stadsläkare här i staden.

På yrkande af herr Edström, med hvilken herrar vice ordföranden, Erik Andersson och Björkman instämde, beslöto Stadsfullmäktige att bordlägga ärendet till nästa ordinarie sammanträde, och skulle handlingarne under tiden finnas tillgängliga å stadens ombudsmans expedition i Rådhuset.

§ 38.

Ang. vatten-, aflopps- och gasledningar till tuberkulossjukhuset.

Föredrogs och remitterades på yrkande af herr Keijser till utlåtande af Drätselkammaren från Vatten- och Gasverksstyrelsen inkommet förnyadt yttrande uti det till styrelsen den 30 September 1909 remitterade ärendet angående fråga om vatten-, aflopps- och gasledningar till Landstingets under byggnad varande tuberkulossjukhus å stadens östra utmark öfvensom rätt för sjukhuset att taga vatten från Stenvreten.

§ 39.

Ang. fråga om val af en ledamot i Hamnstyrelsen.

I skrifvelse den 21 innevarande Februari hade Hamnstyrelsen, under erinran, att Ingeniören J. Mattsson den 22 December 1909 blifvit utsedd till ledamot i stadens Hamnstyrelse för åren 1910—1912, med anledning af Ingeniören Mattssons nu timade frånfälle hemställt, att Stadsfullmäktige behagade utse ny ledamot i hans ställe.

På yrkande af herr Grandinson beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Beredningsutskottet att afgifva förslag å en ny ledamot i Hamnstyrelsen.

§ 40.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt herrar Malmberg och Öhman att jämte herr ordföranden justera dagens protokoll.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 4 Mars 1910.

Max. Schenström.

J. P. Malmberg. *Albert Öhman.*

Offentligen upplåst den 5 Mars 1910, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 31 Mars 1910.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice Ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Schedin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Holm, Keijser, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro herrar Ström, Uggla, Lundin, Gustafsson och Enhörning.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr t. f. Borgmästaren V. Åsberg.

§ 41.

Ang. val af förste stadsläkare.

Föredrogs Magistratens bordlagda skrifvelse af den 24 nästlidne Februari, däri Magistraten, med öfverlämnande af en skrifvelse från Hälsovårdsnämnden af den 20 Februari 1910 med därvid fogade ansökningar om erhållande af lediga förste stadsläkaretjänsten i staden tillika med Kungl. Medicinalstyrelsens yttrande öfver de sökandes kompetens, anhållit, att Stadsfullmäktige ville bland de sökande utse en till förste städsläkare här i staden, samt därvid såsom eget utlåtande åberopat, hvad Hälsovårdsnämnden anfört.

Från handlingarne, hvilka sedan förra sammanträdet varit för granskning tillgängliga å stadens ombudsmans expedition, antecknades, att ansökningar inkommit från medicine licentiaterna Hj. I. Isander, E. Brydolf, C. Idar, A. F. Ekelund, R. Erhardt, J. Rohlin, G. Hagstrand och C. Thunström, att Kungl. Medicinalstyrelsen förklarat samtliga sökande kompetenta samt att Hälsovårdsnämnden på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte till förste stadsläkare i Västerås utse Stadsdistriktsläkaren i Eskilstuna medicine licentiaten Carl Thunström.

Sedan Stadsfullmäktige förklarat sig beredda att nu företaga ifrågavarande val, företogs valet med slutna sedlar; och befanns vid röstsedlarnes öppnande, att 18 röster tillfallit Doktor Thunström, 11 röster Doktor Idar och 1 röst Doktor Brydolf, hvarjämte en blank röstsedel aflämnats.

I anledning häraf förklarades medicine licentiaten Carl Thunström vara vald till förste Stadsläkare i Västerås.

§ 42.

Brandchefens årsberättelse för 1909.

Beslöto Stadsfullmäktige lägga till handlingarne brandchefens af Brandstyrelsen med skrifvelse den 1 innevarande Mars till Stadsfullmäktige öfverlämnade, under N:o 17 i de tryckta handlingarne för dagen intagna berättelse öfver brandkårens verksamhet under år 1909.

§ 43.

Ang. vattenklosetter i gården N:o 1 i kv. Inge.

Med skrifvelse den 20 nästlidne Februari — se N:o 18 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Hälsovårdsnämnden under anhållan om besluts fattande i ärendet, öfverlämnat utdrag af sitt samma dag förda protokoll, enligt hvilket Nämnden, på grund af en ansökning från C. J. Johansson om rätt att i det under byggnad varande huset å tomten N:o 1 inom kvarteret Inge få anordna 10 vattenklosetter för direkt anslutning till stadens afloppsledning i Domkyrkoesplanaden, äfvensom yttrande i ämnet af Vatten- och Gasverksstyrelsen, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna fattigvården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af 10 vattenklosetter uti ifrågavarande nybyggnad under villkor att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Stadsfullmäktige biföllo, hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 44.

Ang. vattenklosetter i nya elektricitetsverksbyggnaden.

Med skrifvelse den 20 nästlidne Februari — intagen jämte bilagor under N:o 19 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Hälsovårdsnämnden, under anhållan om besluts fattande i ärendet, öfverlämnat utdrag af sitt samma dag förda protokoll, enligt hvilket Nämnden, på grund af framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen om tillstånd att i det under byggnad varande nya elektricitetsverket få inrätta två vattenklosetter med direkt anslutning till stadens kloakledning, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af två vattenklosetter uti ifrågavarande nybyggnad under villkor, att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Efter häraf tagen del biföllo Stadsfullmäktige, hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 45.

Ang. särskilda föreskrifter för byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Med skrifvelse den den 9 innevarande Mars — intagen under N:o 20 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Byggnadsnämnden till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnat ett i skrifvelsen bifogadt utdrag af Nämndens protokoll för den 27 Januari och 2 Mars 1910 omförmäldt förslag angående särskilda föreskrifter i afseende å byggnadsverksamheten inom visst område utom stadsplanen.

Efter föredragning häraf yrkade *dels* herrar Plantin och Hedin, att frågan måtte remitteras till yttrande af Stadsplanekommitterade och Drätselkammaren, *dels och* herr Danielsson, med hvilken herr Nordin instämde, att ärendet måtte remitteras till Beredningsutskottet.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige herr Danielssons förslag.

§ 46.

Ang. tågförbindelse söderut.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 Januari 1910 beslutat att hos styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag anhålla, det styrelsen måtte i samråd med styrelsen för Oxelösund—Flen—Västmanlands Järnväg, utan att i öfriga delar försämra den nu gällande tågtidtabellen, i hvad den rörde Västerås, vidtaga sådan ändring i densamma, att olägenheterna af borttagandet af den gamla förbindelsen med södergående nattsnälltågen genom det förut kl. 6,20 e. m. från Västerås till Kolbäck och vidare till Eskilstuna och Flen afgående tåget undanröjdes, äfvensom att i samma syfte göra framställning till Kungl. Generalpoststyrelsen, samt skrifvelser i anledning häraf till vederbörande afgått, hade nu svarsskrifvelser till Stadsfullmäktige ankommit såväl från Kungl. Generalpoststyrelsen af den 8 innevarande Mars som ock från Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag af den 22 i samma månad, sistnämnda skrifvelse åtföljd af en bestyrkt afskrift af en skrifvelse i ämnet från Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösunds järnvägar.

Efter föredragning af berörda handlingar, af hvilka inhämtades, att det af Stadsfullmäktige framställda önskemålet icke kunnat tillmötesgås, beslöto Stadsfullmäktige lägga de ankomna skifvelserna till handlingarne.

§ 47.

Ang. ny taxa å hamnafgifter.

Med skrifvelse den 11 innevarande Mars hade Hamnstyrelsen för granskning och godkännande till Stadsfullmäktige öfverlämnat af styrelsen uppgjordt, här bilagdt förslag till taxa å hamnafgifter att gälla under åren 1911—1915.

Efter föredragning af ifrågavarande handlingar, som funnos tryckta under N:o 21 af Stadsfullmäktige tryckta handlingar för denna dag, beslöto Stadsfullmäktige till alla delar för sin del antaga och godkänna det af Hamnstyrelsen uppgjorda förslaget.

§ 48.

Ang. hyror för saluplatser å Stora torget samt uppförande af en saluhall.

I en till Stadsfullmäktige inlämnad skriftlig motion af den 14 innevarande Mars hade herr Danielsson föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsättande af en kommitté, med uppdrag att dels inkomma med förslag om Stora torgets uppdelning i vissa saluplatser, för hvilka platshyra skulle erläggas äfvensom förslag å lämpliga hyresbelopp, och dels att inkomma med utredning och förslag för byggandet af en tidsenlig men enkel och praktisk saluhall.

På yrkande af af motionären blef motionen remitterad till yttrande af Beredningsutskottet.

§ 49.

Ang. vatten-, aflopps- och gasledningar till tuberkulossjukhuset m. m.

Sedan i anledning af särskilda framställningar från Västmanlands läns landstings tuberkuloskommitté till Stadsfullmäktige inkommit förslag *dels* från Vatten- och Gasverksstyrelsen, i skrifvelse den 17 Augusti 1909, att Stadsfullmäktige ville — under villkor, dels att Tuberkuloskommittén läte på egen bekostnad anlägga vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar i öfverensstämmelse med de i ett styrelsens skrifvelse vidfogadt kostnadsförslag angifna dimensioner och sträckningar mellan Korsängsgatan och tuberkulossjukhuset samt så tillvida tillförsäkrade staden dispositionsrätt till dessa ledningar, att staden ägde rätt att till desamma allt framgent ansluta behöfliga ledningar för tillkommande abonenter å de områden, där berörda ledningar ginge fram, och dels att all för tuberkulossjukhuset med tillhörande ekonomibyggnader nödig gas och elektrisk ström till reglementeradt pris uttoges från stadens verk — för år 1910 bevilja ett anslag af 11,275 kronor för utsträckning af i nyssberörda kostnadsförslag upptagna vatten-, aflopps- och gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan, *dels och* från Drätselkammaren, genom utdrag af kammarens protokoll för den 12 Augusti 1909, att Stadsfullmäktige ville åt Landstinget upplåta rätt för all framtid att från Stenvreten å stadens östra utmark taga vatten för tuberkulossjukhusets behof äfvensom att härför upptaga en brunn och framgå med underjordisk ledning öfver östra utmarken till sjukhuset, hade Stadsfullmäktige den 30 September 1909 beslutat återremittera ärendena till Vatten- och Gasverksstyrelsen, som ägde att efter inhämtande af Tuberkuloskommittens yttrande inkomma med förnyadt utlåtande.

I anledning häraf hade Vatten- och Gasverksstyrelsen till Stadsfullmäktige inkommit med en skrifvelse af den 24 nästlidne Februari, däri styrelsen, med öfverlämnande af en ny skrifvelse samt ett protokollsutdrag från Tuberkuloskommittén, *dels* erinrade, att då kommitterade, enligt hvad berörda handlingar utvisade, afstått från planen att för tuberkulossjukhusets behof anlägga eget vattenverk och i stället beslutat sig för att erhålla anknytning från stadens vattenledning, något medgifvande från stadens sida för Landstinget att taga vatten från Stenvreten icke påfordrades, *dels och* hemställde, att Stadsfullmäktige på de af Vatten- och Gasverkstyrelsen i dess ofvanberörda skrifvelse den 17 Augusti 1909 angifna villkor måtte medgifva Västmanlands läns landsting rätt att vid Korsängsgatan anknyta för tuberkulossjukhuset erforderliga ledningar för vatten, aflopp, gas och elektrisk ström till stadens ledningar samt att Stadsfullmäktige måtte för innevarande år bevilja ett anslag af 11,275 kronor för utsträckning af stadens vatten-, aflopps- och gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan.

Den 24 nästlidne Februari hade Stadsfullmäktige remitterat detta ärende till utlåtande af Drätselkammaren.

I skrifvelse den 10 innevarande mars hade Drätselkammaren nu på anförda skäl tillstyrkt bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, dock med den ändring, att uti de i styrelsens skrifvelse den 17 Augusti 1909 föreslagna villkor orden »å de områden, där berörda ledningar ginge fram» måtte utgå, äfvensom hemställt, att det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget måtte utgå af lånemedel.

Efter föredragning af ifrågavarande ärende — däri handlingarne funnos intagna i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar dels för år 1909 under N:ris 55 och 56 och dels för denna dag under N:o 22 — yrkades af herr Oest, med hvilken herrar Keijser och vice ordföranden instämde, bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag med den af Drätselkammaren föreslagna ändringen, och biföllo Stadsfullmäktige vid framställd proposition i ärendet herr Oests berörda yrkande.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat att, under villkor dels att Västmanlands läns landstings tuberkuloskommitté läte på egen bekostnad anlägga vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar i öfverensstämmelse med de i förutberörda kostnadsförslag angifna dimensioner och sträckningar mellan Korsängsgatan och tuberkulossjukhuset samt så till vida tillförsäkrade staden dispositionsrätt till dessa ledningar, att staden ägde rätt att till desamma allt framgent ansluta behöfliga ledningar för tillkommande abonenter, och dels att all för tuberkulossjukhuset med tillhörande ekonombyggnader nödig gas och elektrisk ström till reglementeradt pris uttoges från stadens verk, medgifva Landstinget rätt att vid Korsängsgatan anknyta för tuberkulossjukhuset erforderliga ledningar för vatten, aflopp, gas och elektrisk ström till stadens ledningar, samt att för innevarande år bevilja ett anslag af 11,275 kronor för utsträckning af stadens vatten-, aflopps- och gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan.

Stadsfullmäktige beslöto vidare i enlighet med Drätselkammarens förslag, att det sålunda beviljade anslaget skulle utgå af lånemedel.

§ 50.

Ang. förstärkning af Skarpskyttebron för körtrafik.

Sedan Stadsfullmäktige i sammanhang med fastställande af utgifts- och inkomststaten för innevarande år på förslag af Beredningsutskottet uppdragit åt Drätselkammaren att till Stadsfullmäktige inkomma med utredning om sådan förstärkning af Skarpskyttebron, att densamma kunde upptaga äfven körtrafik åtminstone med lättare åkdon, hade Drätselkammaren i skrifvelse den 10 innevarande Mars, intagen under N:o 23 af de tryckta handlingarne för dagen, under åberopande af ett skrifvelsen åtföljande yttrande i ärendet af stadens byggnadschef, hemställt, att Stadsfullmäktige icke måtte för närvarande vidtaga någon ytterligare åtgärd i anledning af Beredningsutskottets ifrågavarande förslag.

På yrkande af herr Oest bifölls Drätselkammarens hemställan.

§ 51.

Ang. restaurering af Zimmermanska grafplatsen.

I skrifvelse den 10 innevarande Mars — intagen under N:o 24 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag af 880 kronor för utförande af i ett skrifvelsen bifogadt kostnadsförslag af stadens byggnadschef upptagna ändrings- och underhållsarbeten å Zimmermanska grafplatsen på gamla kyrkogården att utgå af förslagsanslaget för innevarande år.

På yrkande af herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige bifalla hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 52.

Ang. nybyggnad vid köttbesiktningsbyrån.

Sedan Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 4 November 1909 — se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar år 1909 N:o 67 — hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Hälsovårdsnämnden att låta uppföra en nybyggnad för köttbesiktningsbyråns behof i närheten af den nuvarande byggnaden i hufvudsaklig öfverensstämmelse med skrifvelsen bifogade ritningar och för byggnadens inredning anskaffa en bränngun samt en steriliseringsapparat med tillhörande ångpanna allt för en beräknad kostnad af 22,200 kronor att gäldas af öfverskottsmedel från köttbesiktningsbyrån, äfvensom uppdraga åt Drätselkammaren att med tillfälligt upplånade medel förskottera ifrågavarande belopp, till den del detsamma ej kunde utgå af redan uppkomna besparingar från köttbesiktningsbyrån,

samt Stadsfullmäktige den 25 November 1909 remitterat detta förslag till utlåtande af Drätselkammaren,

hade Drätselkammaren, som i ärendet hört stadens byggnadschef, i skrifvelse den 10 innevarande Mars — intagen under N:o 25 i de tryckta handlingarne för dagen — under åberopande af hvad byggnadschefen i ärendet anfört, tillstyrkt bifall till Hälsovårdsnämndens förslag, dock med den ändring, att anslaget för utförande af en af byggnadschefen föreslagen grundförstärkning höjdes till 25,000 kronor samt att vid valet af plats för byggnaden iakttages, att, sedan förslag nu vore väckt om ändradt läge för en viadukt öfver järnvägsspåren ned till hamnen, byggnaden borde förläggas så, att ifrågavarande förslags genomförande ej hindrades.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade *dels* herr Edvard Karlsson, att ärendet måtte bordläggas, till dess Beredningsutskottets utlåtande öfver herr Danielssons i dag föredragna motion angående utredning om byggandet af en saluhall till Stadsfullmäktige inkommet, *dels och* herr Oest, med instämmande af herr Plantin, bifall till Drätselkammarens förslag. Vid efter diskussionens slut först framställd proposition å herr Edvard Karlssons yrkande och frågan, om ärendet skulle denna dag afgöras, beslöto Stadsfullmäktige att denna dag företaga ärendet till afgörande.

Härefter biföllo Stadsfullmäktige till alla delar, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

§ 53.

Ang. lösningsrätt till fastigheten N:o 85 b norra kv. N:ris 93, 94 och 95 södra kv. samt N:o 3 i kv. Jonas.

Sedan till Drätselkammaren öfverlämnats förteckning öfver vid Rådstufvurätten beviljade lagfarter å fastigheter, belägna på stadens grund, utvisande, att lagfart beviljats;

Den 8 November 1909 å gården och tomten N:o 85 b i norra kvarteret, som J. G. Vestling köpt för 2,750 kronor,

den 29 November 1909 å gården och tomterna N:ris 93, 94 och 95 i södra kvarteret, som A. Sundström köpt för 28,000 kronor,

samt den 13 December 1909 å gården och 1,510,8 kvadratmeter af tomten N:o 3 i kvarteret Jonas — däraf 645,8 kvadratmeter på stadens grund — som E. V. Larsson köpt för 42,000 kronor,

hade Drätselkammaren med skrifvelse den 10 innevarande Mars — intagen under N:o 26 i de tryckta handlingarne för dagen — för afgörande af fråga om

begagnande af stadens lösningsrätt till Stadsfullmäktige öfverlämnat berörda förteckning samt därvid på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke i något af ifrågavarande fall göra stadens lösningsrätt gällande.

Stadsfullmäktige biföllo Drätselkammarens hemställan.

§ 54.

Ang. inställande af en tilltänkt fattigvårdskurs i Västerås.

Från Svenska Fattigvårdsförbundets arbetsutskott hade till Stadsfullmäktige ankommit en så lydande skrifvelse:

"*Till Stadsfullmäktige i Vesterås.*

Sedan Svenska Fattigvårdsförbundet erhållit meddelande, att herrar Stadsfullmäktige beslutat, att för den händelse en i Västerås för Västmanlands län afsedd fattigvårdskurs komme till stånd, ur stadskassan anvisa ett belopp af 200 kronor, har Svenska Fattigvårdsförbundets arbetsutskott satt sig i förbindelse med fattigvårdsstyrelsen i Västerås och anhållit att styrelsen ville tillsätta en organisationskommitté för nämnda kurs anordnande. I skrifvelse af den 22 Februari från fattigvårdsstyrelsen erhöll förbundet meddelande, att styrelsen beslutat, att ifrågavarande framställning icke skulle till någon styrelsens åtgärd föranleda.

Med anledning häraf får Svenska Fattigvårdsförbundets arbetsutskott meddela, att arbetsutskottet vid sammanträde den 9 Mars beslutat, att icke vidtaga ytterligare åtgärder för den ifrågavarande kursens anordnande.

Vi bedja emellertid få framhålla att en för Västmanlands län afsedd kurs kommer till stånd i Köping under senare hälften af instundande April månad och vågar arbetsutskottet hoppas, att de för fattigvårdsarbetet intresserade inom Västerås stad må vara i tillfälle att bevista densamma.

Vördsamt

G. H. von Koch.

Axel Hirsch.
T. f. sekr."

Efter uppläsande af berörda skrifvelse och sedan herr Danielsson anhållit få till protokollet antecknadt, att han beklagade Fattigvårdsstyrelsens afvisande hållning i frågan, lades skrifvelsen till handlingarne.

§ 55.

Ang. nyanläggning af en del gasledningar.

Företogs till behandling det under N:o 27 af de tryckta handlingarne för dagen intagna ärendet angående nyanläggning af en del gasledningar; och beslöto Stadsfullmäktige härvid på yrkande af herr Oest, med bifall till hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren i ärendet föreslagit, att af lånemedel bevilja ett anslag af 18,260 kronor att användas för nedläggning under innevarande år af nya gasledningar i nedan angifna gatusträckningar till följande dimensioner och kostnadsbelopp, nämligen:

I Smedjegatan från Vasagatan till Kopparbergsvägen 220 m. 4" ledningar	Kr.	1,800: —
I Slottsgatan från Öfre Trädgårdsgatan till Stora gatan 230 m. 3" ledning	»	1,550: —
I Södra Esplanaden från Hamngatan till Kopparbergsvägen 340 m. 4" ledning	»	2,850: —
I Stora gatan från Hållgatan till Västra Esplanaden 400 m. 5" ledning	»	4,350: —
I Västra Esplanaden från Svantegatan till Gustafsgatan 120 m. 3" ledning	»	830: —
I Vasagatan från Stora gatan till Smedjegatan 200 m. 4" ledning	»	1,730: —
I Kyrkogatan från Stadshotellet till Skolgatan 250 m. 4" ledning	»	2,150: —
I Allégatan från Pilgatan till Östermalmsgatan 140 m. 5" ledning	»	1,600: —
I Emausgatan från Östermalmsgatan till Emausverkstäderna 160 m. 4" ledning	»	1,400: —
	Kronor	18,260: —

§ 56.

Ang. understöden från Sundinska understödsfonderna.

Enligt af Drätselkammaren genom utdrag af kammarens protokoll för den 10 innevarande Mars afgifvet förslag beslöto Stadsfullmäktige, att understöden från A. T. Sundins understödsfonder, hvilka understöd skulle utdelas den 8 nästkommande Maj, skulle utgå ur fonden för pauvres honteux och medelklassen till 10 personer med 150 kronor hvar och ur fonden för arbetsklassen likaledes till 10 personer med 75 kronor hvar.

§ 57.

Ang. nytt maskineri i turbinhuset vid Slottsbron.

I skrifvelse den 22 innevarande Mars, intagen under N:o 28 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville lämna styrelsen tillstånd att, på sätt i skrifvelsen gjord utredning närmare utvisade, få insätta nytt maskineri i staden tillhöriga turbinhuset vid Slottsgatan samt att för detta ändamål, utöfver den för förbättring af turbinhusets maskineri i samband med anslaget för nytt elektricitetsverk beviljade summan af 3,000 kronor, få använda intill 20,500 kronor af de medel som komme att blifva öfver af ofvanberörda för uppförande af nytt elektricitetsverk beviljade anslag.

Efter föredragning häraf biföllo Stadsfullmäktige på yrkande af herr Fredholm, med hvilken herr Keijser instämde, hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda föreslagit.

Ang. leverans af elektrisk ström till Västmanlands regemente m. m.

§ 58.

Företogs till behandling det under N:o 29 i de tryckta handlingarne för dagen intagna ärendet angående leverans af elektrisk ström till Kungl. Västmanlands regementes kaserner vid Viksäng.

I detta ärende hade Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande Mars på andragna grunder föreslagit,

dels att Stadsfullmäktige ville godkänna ett skrifvelsen bifogadt preliminärt kontrakt mellan Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement å ena och Västerås stad å andra sidan rörande leverans af elektrisk ström från Västerås stad till Kungl. Västmanlands regementes kaserner å Viksäng samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar underskrifva detsamma,

dels och att Stadsfullmäktige ville bivilja ett anslag af 20,000 kronor att användas för anläggande af de elektriska ledningar, som erfordrades för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen hos Drätselkammaren anhållit, att kammaren ville, med bifogande af eget utlåtande, öfverlämna dessa handlingar till Stadsfullmäktige för afgörande, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande Mars — med förmälan, att Drätselkammaren underkastat ofvanberörda kontrakt en närmare granskning och därvid ansett sig böra föreslå en del förändringar och tillägg i ändamål att förtydliga och fullständiga kontraktet, men hvilka icke inneburo någon förändring i sak af kontraktets innehåll — föreslagit,

dels att Stadsfullmäktige ville godkänna ett utlåtandet vidfogadt af Drätselkammaren, med iakttagande af de förändringar och tillägg i kontraktet, som enligt Drätselkammarens åsikt borde göras, uppgjordt, här bilagt förslag till kontrakt rörande leverans af elektrisk ström till Kungl. Västmanlands regementes kaserner å Viksäng samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar underskrifva detsamma, med rätt för styrelsen att vidtaga de redaktionella förändringar i kontraktet, som kunde befinnas erforderliga eller lämpliga,

dels att Stadsfullmäktige ville bevilja det af Vatten- oah Gasverksstyrelsen beviljade anslaget af 20,000 kronor att användas för anläggande af de elektriska ledningar, som erfordrades för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk,

dels och slutligen att Stadsfullmäktige ville bestämma, att ifrågavarande anslag måtte gäldas af lånemedel.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkades:

af herrar Oest och Fredholm bifall till Drätselkammarens förslag,

af herr Edström den ändring i första punkten af Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige ville, med godkännande af Drätselkammarens förslag till kontrakt, uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att ingå aftal å stadens vägnar med Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens kontraktförslag, samt

af herr Nordin, att Stadsfullmäktige ville i fråga om första punkten i Drätselkammarens förslag besluta att godkänna det af Drätselkammaren uppgjorda kontraktsförslaget samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar underskrifva detsamma, med rätt för styrelsen att vidtaga de förändringar i kontraktet, som kunde befinnas erforderliga och lämpliga.

Efter öfverläggningens slut framställdes till en början proposition å första punkten af Drätselkammarens förslag och de härutinnan gjorda ändringsyrkandena.

Sedan ordföranden förklarat sig anse frågan om bifall till herr Nordins yrkande vara med öfvervägande ja besvarad och votering i anledning häraf be-

gärts samt till kontraproposition antagits herr Edstöms yrkande, anställdes den begärda voteringen, hvarvid Stadsfullmäktige med 15 ja emot 14 nej biföllo herr Nordins yrkande.

Härefter biföllos utan votering de öfriga punkterna af Drätselkammarens förslag.

§ 59.

Ang. uppförande af en vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan.

I skrifvelse den 22 innevarande Mars — intagen jämte bilagor under N:o 30 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Drätselkammaren, med öfverlämnande till Stadsfullmäktiges afgörande af en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse från stadens Folkskolestyrelse af den 15 i samma månad, däri Folkskolestyrelsen, jämlikt ett skrifvelsen vidfogadt utdrag af styrelsens protokoll för den 12 Mars 1910 hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag af 7,000 kronor till byggande af vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan, tillstyrkt bifall till Folkskolestyrelsens framställning äfvensom föreslagit, att det begärda anslaget måtte utgå af lånemedel.

På yrkande af herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige bifalla, hvad Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 60.

Ang. nyanställning af föreståndaren för vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 22 innevarande Mars — intagen under N:o 31 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige ville med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt antaga nuvarande föreståndaren för stadens Vatten- och afloppsledningss- samt gas- och elektricitetsverk, Ingeniören Gerhard Gustafsson, att fortfarande vara föreståndare för dessa verk samt med rätt fö Gustafsson att i denna egenskap åtnjuta de i nu gällande lönestat upptagna löneförmåner, utgörande i kontant aflöning 5,000 kronor om året med två ålderstillägg om 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring.

Stadsfullmäktige biföllo berörda hemställan.

§ 61.

Ang. delegerade för Vahlbeckska välgörenhetsfonden.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne Februari i anledning af erinran från Drätselkammaren därom, att Stadsfullmäktige enligt de vid donationen af den s. k. Vahlbeckska välgörenhetsfonden fästade bestämmelser hade att utse delegerade att jämte tre af donator utsedde personer — två släktingar till donator och stadens borgmästare — upprätta reglemente icke allenast för behöriga förvaltningen af fonden, och arvodet för besväret därmed utan ock angående villkoren för åtnjutande af underhåll från fonden, uppdragit åt Beredningsutskottet att upprätta förslag till delegerade, Stadsfullmäktige sålunda hade att utse, hade utskottet i skifvelse till Stadsfullmäktige af den 30 innevarande Mars

dels såsom lämpligt antal af Stadsfullmäktige utsedde delegerade föreslagit fyra personer, dels ock hemställt, att till delegerade måtte utses herrar Läroverksadjunkten B. Fjellman, vice Häradshöfdingen Georg Enhörning, Skomakaremästaren J. Svensson och Domkyrkosysslomannen A. Johansson.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af herr vice ordföranden att i enlighet med utskottets förslag utse fyra delegerade, hvarefter med acklamation till delegerade valdes ofvanbemälda af utskottet föreslagna personer.

§ 62.

Ang. val af en ledamot och en suppleant i Hamnstyrelsen.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne Februari uppdragit åt Beredningsutskottet att afgifva förslag å en ledamot i stadens Hamnstyrelsen för tiden intill 1912 års utgång efter aflidne Ingeniören J. Mattsson, hade utskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 30 innevarande Mars föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte härtill utse nuvarande suppleanten i styrelsen Ingeniören Gustaf Andersson, äfvensom att Stadsfullmäktige jämväl ville företaga val af en suppleant i Hamnstyrelsen efter Ingeniören Andersson för ofvannämnda tid samt härtill föreslagit Grosshandlaren Anders Norling.

I enlighet med utskottets berörda förslag valde Stadsfullmäktige med acklamation till ledamot i Hamnstyrelsen Ingeniören Gustaf Andersson och till suppleant i styrelsen Grosshandlaren Anders Norling.

§ 63.

Ang. val af en ledamot i styrelsen för Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförening.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande Mars hade Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförening anhållit, att Stadsfullmäktige ville utse en ledamot i föreningens styrelse.

På förslag af herr Edström beslöto Stadsfullmäktige remittera ärendet till Beredningsutskottet, som ägde att till nästa sammanträde afgifva förslag till ifrågavarande val.

§ 64.

Ang. stadens årsanslag till Flickskolan.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 Januari innevarande år beslutat, bland annat:

att staden för åren 1910, 1911 och 1912 afstod från räntan, beräknad efter 5½ % för år å stadens fordran 30,000 kronor hos Västerås högre elementarläroverk för flickor, och sålunda utgörande 1,650 kronor, af hvilka ränta skulle i första hand utgå kommunens bidrag till lärarinnornas vid Flickskolan ålderstillägg under denna treårsperiod,

samt att icke för det dåvarande bifalla ett i motion till Stadsfullmäktige väckt förslag, att Stadsfullmäktige skulle förklara sig villiga att bidraga till lärarinnornas pensionering enligt de grunder, som framdeles kunde blifva af Kungl. Maj:t stadgade, hade herrar af Billbergh, Björkman, Larsson och Erik Andersson uti en genom Drätselkammaren till Stadsfullmäktige inkommen motion af den 28 innevarande Mars, med bifogande af en skrifvelse från Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk till Rektorn vid elementarläroverket för flickor Th. af Billbergh, hvaraf framgick, att Kungl. Ofverstyrelsen icke utan vidsträcktare åtagande af staden i fråga om

bidrag till Flickskolan kunde tillstyrka af Flickskolans styrelse gjord underdånig ansökning om statsbidrag, äfvensom öfrig utredning i ämnet, på anförda skäl anhållit, att Stadsfullmäktige, med ändring af sina den 27 Januari detta år fattade beslut med afseende på kommunens bidrag till lärarinnornas vid Flickskolan ålderstillägg och pensionsafgifter, måtte besluta:

att Västerås stad skulle till de vid Västerås högre elementarläroverk för flickor anställda lärarinnornas ålderstillägg under treårsperioden 1910, 1911 och 1912 bidraga med hälften af det belopp, staten för samma ändamål tillsköte, så ock bidraga till lärarinnornas pensionering enligt de grunder, som framdeles kunde blifva stadgade, samt

att till Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk och flickskolor aflåta en skrifvelse med tillkännagifvande af dessa sålunda åtagna förbindelser.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 30 innevarande Mars, hvarmed Drätselkammaren öfverlämnat nyssberörda motion jämte därtill hörande handlingar, hade Drätselkammaren efter motivering såsom eget utlåtande i frågan,

dels tillstyrkt bifall till motionen,

dels och därjämte föreslagit, att stadens bidrag till lärarinnornas vid Västerås högre elementarläroverk för flickor ålderstillägg och pensionering under treårsperioden 1910—1912 måtte utgå i första hand af den af staden efterskänkta räntan å Flickskolans skuld till staden, utgörande 5½ % ränta å 30,000 kronor eller 1,650 kronor för år, samt i den mån samma ränta ej förslöge till bidragens gäldande, för år 1910 af förslagsanslaget för samma år och för åren 1911 och 1912 af uttaxerade medel.

Under öfverläggningen härom yrkades *dels* af herrar af Billbergh och Oest bifall till hvad i motionen och af Drätselkammaren sålunda föreslagits, *dels och* af herr Sundströms afslag å den gjorda framställningen.

Efter öfverläggningens slut framställdes proposition å de gjorda yrkandena, och beslöto Stadsfullmäktige härvid att till alla delar bifalla, hvad motionärerna samt Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

Det uppdrogs åt ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar aflåta den beslutade skrifvelsen till Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk.

§ 65.

Ang. anordnande af en provisorisk idrottsplats.

Föredrogs och remitterades på yrkande af herr Edström till utlåtande af Drätselkammaren en från Idrottsplatskommitterade inkommen skrifvelse af denna dag med begäran om anslag till anordnande af en provisorisk idrottsplats å Herrgärdet m. m.

§ 66.

Ang. val af en suppleant i Idrottsplatskommittén.

I skrifvelse denna dag hade Idrottsplatskommitterade föreslagit, att Stadsfullmäktige ville välja en suppleant i kommittén och att Stadsfullmäktige härtill måtte utse Telegrafassistenten H. Jonsson.

Med bifall till detta förslag utsågs med acklamation Telegrafassistenten H. Jonsson att vara suppleant i Idrottsplatskommittén.

§ 67.

Uppdrogs åt herrar Sundström och Edvard Karlsson att jämte herr ordföranden justera dagens protokoll. *Justering.*

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 7 April 1910.

Max. Schenström.

E. Edv. Karlsson. *Axel Sundström.*

Offentligen uppläst den 7 April 1910; betygar

Ex officio
Theofil Öberg.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Uppdrogs åt herrar Sundström och Edvard Karlsson att jämte herr ordföranden justera dagens protokoll.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 7 April 1910.

Max. Schenström.

E. Edv. Karlsson. *Axel Sundström.*

Offentligen uppläst den 7 April 1910: betygar

Ex officio

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 28 April 1910.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice Ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt herrar af Billbergh, Larsson, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Edvard Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Tersmeden, Gustafsson, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Enhörning, K. J. Karlsson, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro herrar Ström, Plantin, Uggla, Sundström, Lundin, Nordin, Danielsson, Holm, Keijser och Edström.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr t. f. Borgmästaren V. Åsberg.

§ 68.

Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1909.

Beslöto Stadsfullmäktige lägga till handlingarne inkommen årsberättelse från Hälsovårdsnämnden för år 1909, hvilken berättelse fanns intagen i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen under N:o 32.

§ 69.

Ang. järnvägsbro öfver Södertälje kanal på segelfri höjd.

I skrifvelse den 14 innevarande April — intagen jämte bilagda handlingar under N:o 33 i de tryckta handlingarne för dagen — hade Drätselkammaren anmält, att kammaren till Riksdagens Statsutskott aflåtit en skrifvelse, hvaraf afskrift bifogats Drätselkammarens anmälan, äfvensom att afskrifter af samma skrifvelse tillsändts Riksdagsmännen från staden Herrar Borgmästaren John Karlsson och Redaktören Viktor Larsson.

Efter inhämtande af, att merberörda skrifvelse tillkommit i anledning af en framställning från Stadsfullmäktige i Södertelje om lämplig åtgärd från Västerås stads sida för att främja ett af Södertelje stad hos vederbörande statsmyndigheter framställdt önskemål, om att vid ifrågasatt ombyggnad af en del af västra stambanans järnvägsbro öfver Södertelje kanal måtte läggas på segelfri höjd, samt att Drätselkammarens skrifvelse till Statsutskottet innehöll ett uttalande af Västerås stads tillslutning till Södertelje stads ifrågavarande önskemål, beslöto Stadsfullmäktige låta vid Drätselkammarens anmälan bero.

§ 70.

Ang. inrättande af en vattenklosett i gården N:o 4 af kvarteret Paulina.

I skrifvelse den 20 innevarande April — intagen under N:o 34 af de tryckta handlingarne för dagen — hade Hälsovårdsnämnden i anledning af ansökan af Ingeniören Ludvig Borggren om tillstånd att inrätta en vattenklosett i sökanden tillhörig villabyggnad å tomten N:o 4 i kvarteret Paulina och under åberopande af Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelsen bilagda yttrande i ärendet, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af en vattenklosett uti ifrågavarande byggnad, under villkor att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosettens anordning och användning som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

På yrkande af herr vice ordföranden biföllo Stadsfullmäktige hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 71.

Ang. anställning af personal i stadens varmbadhus.

Föredrogs en från Badhusbyggnadskommitterade inkommen, under N:o 35 i de tryckta handlingarne för dagen intagen skrifvelse af den 21 innevarande April, däri kommitterade på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville dels godkänna kommitterades åtgärder att till maskinist i badhuset antaga Reparatören Karl Johan Söderlund samt till föreståndare och förste badmästare vid badhuset för ett år andre badmästaren Carl Th. Kindströmmer, dels ock bemyndiga kommitterade att anställa öfrig för badhusets drift erforderlig personal i enlighet med af Stadsfullmäktige fastställd stat för badhuset.

Under öfverläggningen härom yrkade *dels* herrar Tersmeden och vice ordföranden bifall till kommitterades förslag, *dels ock* herr Grandinson, att de af kommitterade redan företagna valen skulle gälla endast tillsvidare och att kommitterade måtte bemyndigas att endast tillsvidare anställa den öfriga personalen vid badhuset.

Vid framställning af proposition i ärendets särskilda delar å berörda olika yrkanden biföllo Stadsfullmäktige till alla delar hvad kommitterade föreslagit.

§ 72.

Ang. särskilda föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Sedan Byggnadsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 9 nästlidne Mars, intagen under N: 20 i de tryckta handlingarne för den 31 i samma månad, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville med stöd af 41 § i lagen om stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan om Konungens förordnande, att nedan angifna bestämmelser måtte äga tillämpning inom ett å en framställningen bifogad karta utmärkt område utom stadsplanen, nämligen:

»1) Byggnadsritning skall upprättas och af Byggnadsnämnden eller den, denna därtill förordnar, granskas och godkännas; och skall byggnaden till utrönande af, att godkänd ritning följts, af därtill förordnad person afsynas och godkännas, innan den får för sitt afsedda ändamål begagnas.

2) Med byggnadsritning skall följa karta, utvisande byggnadens läge i förhållande till angränsande hus, vägar och inhägnader.

3) Byggnad skall, hvad byggnadssättet beträffar uppföras i enlighet med föreskrifterna i den för riket gällande byggnadsstadgan samt den för staden antagna byggnadsordningen,»

samt Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Mars remitterat detta förslag till utlåtande af Beredningsutskottet,

hade utskottet nu i skrifvelse den 21 innevarande April, intagen under N:o 36 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för denna dag, under uttalande af önskvärdheten däraf, att vid uppgörande af ny arvodestaxa å för byggnadsföretag erforderliga förrättningar afgifterna för förrättningar inom nu ifrågavarande område sattes så låga som möjligt, tillstyrkt bifall till hvad Byggnadsnämnden i ärendet föreslagit.

Efter föredragning af detta ärende beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af herr vice ordföranden att till hvad Byggnadsnämnden sålunda föreslagit och Beredningsutskottet tillstyrkt lämna bifall.

§ 73.

Ang. val af ledamot i Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförening

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Mars till Beredningsutskottet för förslags afgifvande remitterat Västerås Sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförenings anhållan, att Stadsfullmäktige måtte i enlighet med sitt beslut af den 23 December 1909, § 203, angående bidrag till föreningen, utse en ledamot i föreningens styrelse, hade Beredningsutskottet i skrifvelse den 21 innevarande April, härtill föreslagit Folkskoleläraren P. J. Malmberg.

Efter häraf tagen del utsågo Stadsfullmäktige med acklamation herr Malmberg att vara ledamot i styrelsen för Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättnings-förening.

§ 74.

Ang. Sundinska fondernas understödstagare.

Föredrogs och lades till handlingarne till Stadsfullmäktige öfverlämnad afskrift af nämndens öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen protokoll för den 27 innevarande April, hvaraf inhämtades, att till understödstagare för innevarande år blifvit utsedda:

I fonden för pauvres honteux och medelklassen:

Änkefru Karin Lagerström-Melin.
» Emilia Eriksson,
» Johanna Ulrika Bergström,
Fröken Lydia Dillman,
» Laura Humble,
f. Kassören Olof Olsson,
f. Handlanden Johan Fredrik Lindgren,
t. Sadelmakaren C. G. Vetterström,
f. Åkaren Gustaf Eriksson och
f. Sjuksköterskan Hedda Runngren samt

i fonden för arbetsklassen:

f. Rättaren A. G. Andersson,
f. Snickaren C. G. Jonsson,
Änkan Johanna Gustafva Lundberg,
» Carolina Johansson,

Änkan Anna Brita Skoglund,
» Maria Charlotta Vallin,
Ogifta Hedvig Sofia Schinkler,
» Charlotta Fröding,
» Maria Sofia Kollin och
» Albertina Kristina Svedling.

§ 75.

Ang. länsman F. V. Bergströms mantalsskrifning för år 1907.

Till Stadsfullmäktige hade genom K. Befhdes i länet resolution den 25 innevarande April öfverlämnats Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts utslag den 29 Mars 1910 på de besvär, Stadsfullmäktige i Västerås anfört öfver K. Befhdes i Västmanlands län utslag den 20 juli 1909 i mål angående kronolänsmannen Frans Viktor Bergströms mantalsskrifningsort för år 1907, enligt hvilket utslag Kungl. Kammarrätten, med ändring af K. Befhdes utslag, förklarat Västerås stad hafva utgjort Bergströms rätta mantalsskrifningsort för år 1907.

Efter häraf tagen del beslöto Stadsfullmäktige öfverlämna utslaget till Drätselkammaren för kännedom och de åtgärder, som på Drätselkammaren kunde ankomma.

§ 76.

Ang. ändring af stadsplanen vid kvarteren Numa, Måns och Morits. m. m.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 sistlidne Januari till utlåtande af Stadsplanekommitterade, Byggnadsnämnden, Drätselkammaren och Hamnbyggnadskommitterade remitterat en af herr Edström samma dag väckt motion, att de gator, som funnes upptagna mellan kvarteren Numa, Måns och Morits, måtte utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, och dels att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark måtte försäljas eller utarrenderas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, hade yttranden i ärendet nu inkommit från samtliga ofvannämnda delegationer.

Stadsfullmäktige beslöto på förslag af herr Enhörning bordlägga ärendet.

§ 77.

Ang. anslag för biträde med vissa göromål inom Magistraten.

I skrifvelse denna dag hade Magistraten på anförda skäl anhållit om anslag af 175 kronor i månaden under tre månader, räknadt från den 1 nästkommande Maj till aflöning åt biträde med vissa i skrifvelsen närmare angifna göromål inom Magistraten.

På yrkande af herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera ärendet till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 78.

Ang. anslag till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid allmänna val.

I skrifvelsen denna dag hade Magistraten hemställt, att Stadsfullmäktige ville för innevarande år bevilja ett förslagsanslag af femhundra kronor att af Magistraten användas för bestridande af ersättningar till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid under året förestående allmänna val.

Ärendet remitterades enligt herr vice ordförandens förslag till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 79.

Ang. tågförbindelse söderut.

Lämnades på begäran ordet till herr Enhörning, hvilken under erinran om innehållet af den skrifvelse från Stockkolm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag, som tillsändts Stadsfullmäktige i anledning af Stadsfullmäktiges framställning till bolagets styrelse om återupprättande af en tågförbindelse med nattågen till södra Sverige och utlandet, och hvilken skrifvelse föredragits vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 31 nästlidne Mars, anhöll, att Stadsfullmäktige måtte befria honom, som vore utsedd till stadens ombud vid innevarande års bolagsstämmor med järnvägsaktiebolagets delägare, från det uppdrag Stadsfullmäktige den 27 sistlidne Januari lämnat stadens ombud, nämligen att vid innevarande års ordinarie bolagsstämma göra framställning till aktieägarne uti ifrågavarande angelägenhet, därest stadens framställning till bolagets styrelse ej vunne beaktande.

Stadsfullmäktige biföllo herr Enhörnings berörda anhållan.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 26 Maj 1910.

Max. Schenström.

Offentligen uppläst den 26 Maj 1910; betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås, 1910, Fredr. Anderssons Boktryckeri

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 26 Maj 1910.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice Ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Björkman, Frans Johansson, Edvard Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Holm, Keijser, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Ström, Palmén, Sundström, Lundin och Gustafsson.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr t. f. Borgmästaren Victor Åsberg.

§ 80.

Justering.

Upplästes och justerades det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 28 nästl. April förda protokoll.

§ 81.

Ang. fråga om sammanslagning af kvarteren Numa, Måns och Morits m. m.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 sistlidne Januari till utlåtande af Stadsplanekommitterade, Byggnadsnämnden, Hamnstyrelsen och Drätselkammaren remitterat en af Herr Edström under åberopande af en motionen bilagd framställning från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget samma dag väckt motion med förslag, dels att i af Stadsplanekommitterade uppgjort förslag till stadsplan för Västerås de gator, som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Morits måtte få utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, och dels att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark måtte försäljas eller utarrenderas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, hade nu de infordrade utlåtandena till Stadsfullmäktige inkommit; och funnos handlingarne i ärendet intagna under N:o 38 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen.

Af dessa handlingar, som nu föredrogos inhämtades bland annat,

att Stadsplanekommitterade, Byggnadsnämnden och Hamnbyggnadskommitterade på anförda grunder förklarat sig icke hafva något att erinra mot den föreslagna stadsplaneändringen,

att Drätselkammaren, under åberopande af en af stadens byggnadschef företagen utredning och på i öfrigt andragna skäl, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta *att* för sin del antaga sådan ändring i den för Västerås gällande stadsplan, att de delar af Munk- och Allégatorna, som vore belägna mellan byggnadskvarteren Numa, Måns och Morits utginge ur stadsplanen och jämte nyssnämnda kvarter sammansloges till ett enda stort industrikvarter, *samt att* till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försälja ofvanberörda delar af Munk- och Allégatorna, utgörande i areal omkring 9,530 kvadratmeter mot en köpeskilling af 120,000 kronor och mot det att bolaget för ett pris af 2 kronor 50 öre pr kvadratmeter till staden med full äganderätt och oinskränkt dispositionsrätt öfverläte all bolaget tillhörig, till en areal af omkring 21,840 kvadratmeter uppgående mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre,

samt att emot detta Drätselkammarens förslag reservation anmälts af Herrar Sundström och Grandinson, hvilka under hänvisning till en af Drätselkammaren särskildt tillsatt kommitté företagen utredning, yrkat, att köpeskillingen för ifrågavarande delar af Munk- och Allégatorna borde sättas till 150,000 kronor.

Sedan härefter föredragits en af Herr Edström öfverlämnad skrifvelse till Stadsfullmäktige från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget af denna dag, däri bolaget förklarade sig godkänna ofvan omförmälda af Drätselkammaren föreslagna villkor för försäljning till bolaget af ifrågavarande gatumark, vidtog en längre öfverläggning i ärendet, därunder yrkades:

af Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag med det förbehåll, att blifvande beslut om försäljning af gatumarken skedde under förutsättning, att fastställelse kunde vinnas å den föreslagna ändringen af stadsplanen, därest densamma skulle af Stadsfullmäktige antagas, i hvilket yrkande Herrar Plantin, Grandinson och Oest instämde,

af Herr Nordin med instämmande af Herr Danielsson, den ändring i andra delen af Drätselkammarens förslag att ifrågavarande gatumark måtte öfverlåtas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, mot det att bolaget till staden öfverläte all bolaget tillhörig mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre samt till staden vid det ömsesidiga tillträdet erlade en mellangift af 65,400 kronor,

samt af Herr Edvard Karlsson, med hvilken Herr vice Ordföranden instämde, bifall till den inom Drätselkammaren emot dess förslag afgifna reservationen.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad framställde Herr Ordföranden proposition å de sålunda gjorda yrkandena äfvensom å frågan om rent afslag å den föreliggande framställningen, samt förklarade sig därvid anse sistnämnda fråga vara med öfvervägande ja besvarad, hvarvid votering begärdes.

I fråga härefter om bestämmande af kontraproposition i hufvudvoteringen, hvartill Herr Ordföranden förklarade sig anse Herr Enhörnings förslag vara af Stadsfullmäktige antaget, begärdes ånyo votering.

Sedan slutligen genom ytterligare begärd och anställd votering med 23 ja emot 8 nej afgifna för Herr Edvard Karlssons yrkande till kontraproposition emot Herr Enhörnings förslag antagits Herr Nordins förslag samt vid verkställd kontrapropositionsvotering till kontraproposition i hufvudvoteringen med 24 ja

emot 7 nej äfvenledes antagits Herr Enhörnings förslag, anställdes hufvudvoteringen, hvarvid Stadsfullmäktige med 30 nej emot 1 ja, afgifvit för rent afslag. fattade sitt beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Herr Enhörnings förslag.

§ 82.

Ang. fråga om ersättning till Biskop N. Lövgren m. m. i anledning af ägoutbyte mellan Klockartorp och Enbacken.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne Januari till utlåtande af Drätselkammaren remitterat en genom Magistratens resolution den 27 i samma månad till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnad framställning från Herr Biskopen m. m. Nils Lövgren, att Stadsfullmäktige måtte antingen efter vederbörlig utredning godkänna Biskop Lövgrens i framställningen närmare utvecklade fordringsanspråk på staden: 1,000 kronor obetaldt arrende för lägenheten Enbacken och 1,049 kronor 20 öre af biskopen utgifven ersättning till arrendatorn af Enbacken för brister vid egendomens insynande, allt jämte ränta från respektive förfallotider, eller hänskjuta ärendets afgörande till skiljemän efter lagen därom tillika med de mindre frågor, som med detta ärende stode i omedelbart sammanhang,

hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande af den 12 innevarande Maj, intaget under N:o 39 i de tryckta handlingarne för dagen, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att Biskop Lövgrens framställning icke för närvarande måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Enhörning, med instämmande af Herrar Uggla och Nordin, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Fåhræus, att ärendet måtte återremitteras till Drätselkammaren för ytterliggare utredning.

Vid efter öfverläggningens slut först framställd proposition å Herr Fåræus' yrkande och frågan, om Stadsfullmäktige ville denna dag företaga ärendet till slutligt afgörande, och då Herr ordföranden förklarade sig anse frågan om bifall till Herr Fåhræus' yrkande vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes votering, hvilken ock företogs och utföll så att Stadsfullmäktige med 28 nej mot 2 ja beslöto att denna dag slutligen afgöra ärendet.

Härefter blef Drätselkammarens förslag af Stadsfullmäktige utan omröstning bifallet.

Herr ordföranden lät till protokollet anteckna att han af billighetsskäl ansåg, att frågan om ersättning till Biskop Lövgren för brister i afseende å hägnader och diken vid lägenheten Enbackens insynande borde hänskjutas till skiljedom.

§ 83.

Ang. utredning om platshyror på torget samt om uppförande af en Saluhall.

Sedan Herr Danielsson i motion af den 14 sistlidne Mars föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta tillsättande af en kommitté med uppdrag att dels inkomma med förslag om Stora torgets uppdelning i vissa platser, för hvilka platshyror skulle erläggas, äfvensom förslag å lämpliga hyresbelopp, dels ock inkomma med utredning och förslag för byggandet af en tidsenlig, men enkel och praktisk saluhall,

samt Stadsfullmäktige den 31 i samma månad remitterat denna motion till utlåtande af Beredningsutskottet, hade utskottet i afgifvet yttrande af den 13

innevarande Maj, intaget under N:o 40 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen, tillstyrkt bifall till motionen samt föreslagit, att den ifrågasatta kommittén måtte bestå af sju ledamöter med tre suppleanter äfvensom afgifvit förslag å personer, som borde inväljas i kommittén.

Efter föredragning af detta ärende yrkades först beträffande omfattningen af den föreslagna kommitténs uppdrag *dels* af Herr Uggla med instämmande af Herr vice Ordföranden, det tillägg till första punkten i motionärens förslag att kommitterade jämväl måtte få i uppdrag att utreda frågan om torghandelns lämpliga ordnande i öfrigt, *dels* af Herr Edström, att åt den föreslagna kommittén måtte lämnas i uppdrag att utreda frågan om, huruvida lifsmedelspriserna i Västerås kunde nedbringas samt i samband därmed, så vida kommitterade så ansåge lämpligt, inkomma med utredning och förslag i de af motionären föreslagna hänseendena, *dels ock* af Herr Grandinson, att kommitterade måtte få i uppdrag att förebringa utredning af lifsmedelshandelns ordnande och därmed sammanhängande frågor.

Sedan Stadsfullmäktige härefter enhälligt beslutat tillsättande af den föreslagna kommittén framställdes proposition å ofvanberörda yrkanden, och blef härvid Herr Ugglas förslag af Stadsfullmäktige bifallet.

Därefter beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets förslag, att kommittén skulle bestå af sju ledamöter med tre suppleanter.

I fråga slutligen om val af ledamöter och suppleanter i kommittén blef denna del af ärendet på yrkande af Herrar Uggla, Frans Johansson och Edström bordlagd till nästa ordinarie sammanträde.

§ 84.

Ang. anslag till en provisorisk Idrottsplats.

Sedan Idrottsplatskommitterade i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 31 sistlidne Mars på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville *dels* till anordnande af en tillfällig idrottsplats å Herrgärdet i enlighet med ett i en skrifvelsen bifogad utredning under rubriken Alternativ II omförmäldt förslag och ett af stadens byggnadschef uppgjordt kostnadsförslag bevilja ett anslag af 6,000 kronor, *dels* uppdraga åt Idrottsplatskommitterade att låta utföra berörda anläggning, *dels ock* slutligen uppdraga åt kommitterade att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till bestämmelser rörande idrottsplatsens användning och disposition,

samt Stadsfullmäktige samma dag remitterat denna framställning till utlåtande af Drätselkammaren,

hade Drätselkammaren i skrifvelse den 12 innevarande Maj, intagen under N:o 41 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville, med afslag å kommitterades framställning, uppdraga åt kommitterade att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till planering och grusning m. m. af det såsom idrottsplats för närvarande använda området i norra delen af Herrgärdet och Gåsmyrevreten i och för detta områdes användning till idrottsöfningar äfvensom förslag till bestämmelser rörande samma områdes användning och disposition.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige enhälligt, med bifall till ett af Herr Edvard Karlsson under öfverläggningen i ärendet framställdt, af Herrar Edström, Enhörning, Uggla och Nordin biträdt förslag, att till planering

och grusning m. m. af en tillfällig idrottsplats på af Drätselkammaren i samråd med Idrottsplatskommitterade bestämdt område af det i innevarande års budget afsatta förslagsanslaget bevilja ett belopp af högst 2,000 kronor samt att uppdraga dels åt Drätselkammaren att efter anvisning af och i samråd med kommitterade låta utföra ifrågavarande arbete, dels ock åt Idrottsplatskommitterade att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till bestämmelser rörande idrottsplatsens användning och disposition.

§ 85.

Ang. anslag till biträde åt Magistraten vid utredning rörande ålderdomsförsäkring samt upprättande af röstlängd för riksdagsmannaval.

Föredrogs Drätselkammarens, under N:o 42 af de tryckta handlingarne för dagen intagna utlåtande af den 12 innevarande Maj öfver Magistratens till Drätselkammaren den 28 nästlidne April remitterade framställning om ett anslag af 175 kronor i månaden under tre månader, räknadt från den 1 innevarande Maj att utgå till exekutionsbetjänten Reinhold Pettersson för hans biträdande vid Magistraten dels med en utredning rörande ålderdomsförsäkring och dels med arbeten för upprättande af röstlängden för riksdagsmannaval;

och beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning att i enlighet med Drätselkammarens förslag bevilja det sålunda af Magistraten begärda anslaget att utgå af det i innevarande års budget upptagna förslagsanslaget.

§ 86.

Ang. anslag till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid valförrättningar.

Föredrogs Drätselkammarens, under N:o 43 i de tryckta handlingarne för dagen intagna utlåtande af den 12 innevarande Maj öfver Magistratens till Drätselkammaren den 28 nästlidne April remitterade framställning om beviljande för innevarande år af ett förslagsanslag af 500 kronor att af Magistraten användas för bestridande af ersättningar till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid under året förestående allmänna val;

och beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning att i enlighet med Drätselkammarens förslag mot redovisningsskyldighet bevilja det sålunda af Magistraten begärda förslagsanslaget att utgå ur det i innevarande års budget upptagne anslaget för oförutsedda behof.

§ 87.

Ang. fråga om inlösen af fastigheter på stadens grund

Med skrifvelse den 12 innevarande Maj, intagen under N:o 44 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat af Rådhusrätten uppgjord förteckning öfver beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund under Januari, Februari, Mars och April månader innevarande år, utvisande, att lagfart beviljats:

den 7 Mars å gården och tomterna N:ris 126, 127 och 128 västra kvarteret, som K. Lundgren och A. Lundgren köpt för 72,000 kronor,

den 4 April å gården och tomten N:o 52 västra kvarteret, som A. Johansson köpt för 7,500 kronor,

den 18 April å gården och tomten 89 södra kvarteret, som Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget köpt för 48,600 kronor, och å gården och tomten N:o 5 västra kvarteret, som F. Jansson jämte annan fastighet köpt för 54,500 kronor, samt

den 25 April å gården och tomten N:o 56 västra kvarteret, som J. A. Fredriksson köpt för 18,500 kronor;

och hade Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke på grund af de nu skedda öfverlåtelserna göra stadens lösningsrätt till någon af ifrågavarande fastigheter gällande.

Stadsfullmäktige fattade beslut i ärendet i enlighet med Drätselkammarens förslag.

§ 88.

Ang. Ändrings- och reparationsarbeten i Sundinska huset.

I skrifvelse den 12 innevarande Maj, intagen under N:o 45 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att låta utföra i ett skrifvelsen bifogadt kostnadsförslag upptagna ändrings- och reparationsarbeten i Sundinska huset samt, till dess frågan om stadens öfvertagande af Sundinska huset från Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål blifvit afgjord, uppskjuta bestämmandet af, huru de för ifrågavarande arbeten erforderliga medlen 6,000 kronor skulle anskaffas.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 89.

Ang. ny värmeledning i stadens växthus vid Kopparbergsvägen.

Med öfverlämnande af utdrag af Trädplanteringssällskapets styrelses protokoll för den 4 innevarande Maj, utvisande, att styrelsen beslutat ingå till Stadsfullmäktige med framställning om ett anslag å 1,400 kronor till anläggning af ny värmeledning i stadens växthus vid Kopparbergsvägen, hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 12 samma Maj månad, intagen under N:o 46 af de tryckta handlingarne för dagen, tillstyrkt bifall till ifrågavarande framställning samt föreslagit, att det begärda anslaget måtte utgå af det i innevarande års budget upptagna förslagsanslaget.

På yrkande af Herr Enhörning beslöto Stadsfullmäktige bifalla, hvad Trädplanteringssällskapets styrelse och Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 90.

Ang. bestämmelser och instruktion rörande stadens varmbadhus, badpriser samt tillsättande af badhusstyrelse.

Med skrifvelse den 18 innevarande Maj, intagen under N:o 47 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Badhusbyggnadskommitterade till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnat förslag till bestämmelser rörande den blifvande styrelsen för stadens varmbadhus och instruktion för dess personal äfvensom till badpriser samt tillika anhållit, att Stadsfullmäktige ville efter antagandet af bestämmelserna utse styrelse för badhuset.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade *dels* Herr Tersmeden, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver förslaget till bestämmelser rörande badhusstyrelsen och instruktion för badhuspersonalen samt upprätta förslag å ledamöter i badhusstyrelsen äfvensom att Stadsfullmäktige måtte bifalla kommitterades förslag till badpriser, *dels* Herr Uggla, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Beredningsutskottet att upprätta

förslag till ledamöter i badhusstyrelsen, men remittera ärendet i öfriga delar till Drätselkammaren, dels ock Herr Edström, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Badhusbyggnadskommitterade att tillsvidare bestämma badpriserna.

Vid framställande af särskilda propositioner i ärendets olika delar å berörda yrkanden beslöto Stadsfullmäktige dels uppdraga åt Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver förslaget till bestämmelser rörande badhusstyrelsen och instruktion för badhuspersonalen samt att upprätta förslag till ledamöter i badhusstyrelsen, dels ock bemyndiga Badhusbyggnadskommitterade att tillsvidare fastställa badpriserna.

§ 91.

Ang. val af en suppleant i Byggnadsnämnden.

I skrifvelse den 11 innevarande Maj hade Byggnadsnämnden anhållit att Stadsfullmäktige måtte företaga val af en suppleant i Nämnden i stället för Ingeniören J. Mattsson, hvilken aflidit i början af innevarande år.

På förslag af Herr Plantin utsågo Stadsfullmäktige med acklamation till suppleant i Byggnadsnämnden i Ingeniören Mattssons ställe intill utgången af innevarande år Ingeniören Carl Henning.

§ 92.

Ang. nya taxor för elektrisk ström och gas.

I skrifvelse den 20 innevarande Maj hade Vatten- och Gasverksstyrelsen till Stadsfullmäktiges pröfning och godkännande afgifvit förslag till nya taxor för elektrisk ström och gas.

På förslag af Herr Fredholm beslöto Stadsfullmäktige remittera skrifvelsen till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 93.

Ang. ny taxa för järn och metallvågen.

I skrifvelse den 17 innevarande Maj hade Magistraten, under erinran att den af Kungl. Maj:ts genom nådigt bref den 17 Mars 1905 fastställda taxa vid järn- och metallvågen i Västerås med 1909 års slut upphört att gälla, anhållit, att Stadsfullmäktige ville inkomma med yttrande, huruvida och i så fall hvilken förrändring i samma taxas bestämmelser borde äga rum.

På yrkande af Herr vice ordföranden remitterades skrifvelsen till Hamnstyrelsen för erhållande af styrelsens utlåtande i frågan.

§ 94.

Ang. ny taxa för vägare och mätare.

Föredrogs och remitterades till utlåtande af Hamnstyrelsen en från Magistraten inkommen skrifvelse af den 17 innevarande Maj, däri Magistraten, under erinran att den genom Konungens Befallningshafvandes resolution den 7 December 1904 fastställda taxa för vägare och mätare i Västerås upphört att gälla med 1909 års slut, anhållit om skyndsamt yttrande, huruvida och i så fall hvilken förändring i samma taxas bestämmelser borde äga rum.

§ 95.

Ang. revision af stadsplanen

Sedan Stadsfullmäktige den 24 sistlidne Februari till utlåtande af Drätselkammaren remitterat frågan om revision af den för Västerås gällande stadsplan,

hade Drätselkammaren nu afgifvit infordradt yttrande af den 24 nästlidne April, och funnos handlingarne i ärendet tryckta under N:o 37 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen.

Härjämte hade från en del gårdsägare invid Västra Esplanaden till Stadsfullmäktige ingifvits en skrifvelse af denna dag med anmärkning mot de ändringsförslag, som af Byggnadsnämnden och Drätselkammaren gjorts i Stadsplanekommitterades förslag beträffande Västra esplanaden i delen söder om Stora gatan.

Efter antecknande häraf yrkade dels Herr Uggla, att frågan måtte återremitteras till Stadsplanekommitterade samt därefter behandlas af Stadsfullmäktige på ett extra sammanträde under nästkommande Juni månad, i hvilket yrkande Herrar Edström, Edvard Karlsson och Malmberg instämde, dels Herrar Danielsson och Plantin att ärendet utan att remitteras till Stadsplanekommitterade måtte bordläggas till ett extra sammanträde i början af nästkommande Juni månad samt att stadens byggnadschef måtte anmodas att någon dag före berörda sammanträde demonstrera frågan inför Stadsfullmäktiges ledamöter.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden beslöto Stadsfullmäktige att återremittera ärendet till Stadsplanekommitterade samt därefter företaga frågan till afgörande på ett extra sammanträde under nästkommande Juni månad, hvarjämte byggnadschefen skulle anmodas att någon dag före frågans behandling demonstrera densamma inför Stadsfullmäktiges ledamöter.

§ 96.

Ang. nedsättning i vattenafgifen för tuberkolossjukhuset.

En från Vatten- och Gasverksstyrelsen inkommen skrifvelse med förslag angående nedsättning i vattenafgifter för tuberkolossjukhuset föredrogs och remitterades på yrkande af Herr Keijser till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 97.

Ang. tid för bodars öppenhållande.

Genom Magistraten hade till Stadsfullmäktige öfverlämnats K. Befhdes i länet resolution, den 19 nästlidne April, hvarigenom K. Befhde fastställt Stadsfullmäktiges den 24 sistlidne Februari fattade beslut rörande tid för bodars öppenhållande å söckendagar.

Resolutionen skulle läggas till Stadsfullmäktiges handlingar.

§ 98.

Ang. anslag till barnkrubban.

Genom resolution den 9 innevarande Maj hade Magistraten för den åtgärd, som kunde på Stadsfullmäktige ankomma, öfverlämnat en framställning från Västerås barnkrubbas styrelse om ett anslag af 600 kronor.

Stadsfullmäktige beslöto remittera ärendet till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 99.

Ang. val af brandchef.

I skrifvelse den 14 innevarande Maj hade Brandstyrelsen, med öfverlämnande af en från nuvarande brandchefen C. G. Sjöqvist inkommen ansökan, föreslagit att Sjöqvist måtte utses till brandchef för tiden från och med 1 Oktober 1910 till och med 30 September 1915.

Efter föredragning häraf valde Stadsfullmäktige med acklamation Brandchefen C. G. Sjöqvist att under ofvan angifna tid fortfarande vara brandchef i staden.

§ 100.

Lades till handlingarna inkomna styrelse- och revisionsberättelser för Sala—Gysinge—Gefle Järnvägsaktiebolags förvaltning under år 1909. *Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolags berättelser för 1909.*

§ 101.

Föredrogs och remitterades till utlåtande af Drätselkammaren en af Herr vice ordföranden inlämnad motion rörande rätt till detaljhandel med brännvin m. m. *Ang. detaljhandel med brännvin.*

§ 102.

Bordlades till Stadsfullmäktige inkommen berättelse öfver verkställd revision af Västerås spritbolags räkenskaper och förvaltning för år 1909. *Spritbolagets revisionsberättelse.*

In fidem

Teofil Öberg.

Justeradt den 21 Juni 1910.

B. Fjellman.

Offentligen upplåst den 21 Juni 1910; betygar

Ex officio:

Teofil Öberg.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 20 Juni 1910.

Närvarande: Ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice Ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Plantin, Larsson, Uggla, Scherdin, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edvard Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Lundin, Nordin, Gustafsson, Kalén, Svensson, Keijser, K. J. Karlsson, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar af Billbergh, Ström, Grönberg, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Holm, Enhörning och Edström.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 103.

Ang. revision af Stadsplanen.

Jämlikt Stadfullmäktiges beslut den 26 nästlidne Maj, antecknadt under § 95 i protokollet för nämnda dag, och sedan från Stadsplanekommitterade nu inkommit förnyadt yttrande i frågan om revision af den för Västerås stad gällande stadsplan, hade Stadsfullmäktige kallats till sammanträde denna dag för ifrågavarande ärendes afgörande.

Handlingarne funnos intagna under N:ris 37, häftet V och 48, häftet VII af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för innevarande år och skulle biläggas detta protokoll. (Se Bil. 1 och 2).

Vid föredragning af dessa handlingar, hvilket skedde punktvis, fattade Stadsfullmäktige i ärendets särskilda delar nedan antecknade beslut:

Hvad beträffade samtliga de i afseende å byggnadssättet i en del byggnadskvarter föreslagna särskilda föreskrifter biföllo Stadsfullmäktige Stadsplanekommitterades förslag med de af Byggnadsnämnden föreslagna och af kommitterade sedermera förordade tillägg och förändringar.

Ifråga om *Västra Esplanaden* beslöto Stadsfullmäktige *dels* beträffande delen af Esplanaden norr om Stora gatans norra arm att densamma skulle enligt Byggnadsnämndens förslag utläggas till 12 meters bredd med 4 meters förgårdar på västra sidan, *dels* angående delen söder om nyssnämnda gatuarm i enlighet med Stadsplanekommitterades senaste förslag att under uttalande däraf, att på gatans västra sida, därest byggnader därstädes komma att i en framtid uppföras, borde lämnas ett fritt

område af minst 6 meter och i afseende å byggnadssättet föreskrifvas fribelägna hus med mindre höjd, godkänna Byggnadsnämndens förslag, att gatan i denna del skulle inskränkas till 12 meters bredd samt utsträckas till kvarteret Palmas sydvästra hörn. Namnet skulle enligt Byggnadsnämndens förslag förändras till *Västmannagatan*.

Vidkommande *Djäknebergsgatan* godkändes Byggnadsnämndens af öfriga myndigheter tillstyrkta förslag.

Likaledes godkändes den af Byggnadsnämnden föreslagna ändringen i kvarteret *Karolinas* södra del.

I afseende å den föreslagna brobyggnaden öfver Stora gatan i *Lidmansvägens* fortsättning beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens förslag, att samma brobyggnad skulle ur stadsplanen utgå.

Till det af Byggnadsnämnden uppgjorda samt af Drätselkammaren och Stadsplanekommitterade sedermera tillstyrkta ändringsförslaget beträffande *Stallhagsvägen* och den del af *Gustafsgatan*, som ligger öster om Floragatan beslöto Stadsfullmäktige lämna bifall.

Beträffande *Lustigkullagatan* samt ordnande i öfrigt af uppfartsvägen till Lustigkulla och hvad därmed stod i sammanhang beslöto Stadsfullmäktige godkänna Byggnadsnämndens, af de öfriga myndigheterna tillstyrkta förslag.

Bondegatan beslöto Stadsfullmäktige upptaga i stadsplanen i öfverensstämmelse med Byggnadsnämndens af Stadsplanekommitterade sedermera tillstyrkta ändringsförslag.

I detta sammanhang beslöto Stadsfullmäktige jämväl att nuvarande *Gamla Bryggerigatan*, med bibehållande af denna benämning skulle, på sätt Byggnadsnämnden i öfrigt föreslagit, upptagas i stadsplanen.

I fråga om *Stora gatan* väster om Svartån hade myndigheterna stannat i olika förslag, i det att Stadsplanekommitterade hemställt, att densamma skulle såsom i nuvarande stadsplan mellan Bondegatans mynning och Svartån vidgas till 18 meters bredd, under det att Byggnadnämnden och Drätselkammaren föreslagit, att gatan i denna del skulle bibehållas vid 12 meters bredd. I Stadsplanekommitten hade Herrar Uggla och Edström reserverat sig till förmån för byggnadsnämndens förslag samt i Drätselkammaren Herrar Sundström och Edvard Karlsson till förmån för Stadsplanekommitterades förslag.

I denna del af ärendet uppstod nu en längre öfverläggning, hvarunder dels Herrar Sundström, Edvard Karlsson och Nordin yrkade bifall till kommitterades förslag samt Herrar vice Ordföranden, Uggla, Svensson och Fredholm yrkade bifall till Byggnadsnämndens förslag.

Efter begärd och anställd votering beslöto Stadsfullmäktige med 17 ja, emot 10 nej, afgifna för bifall till Stadsplanekommitterades förslag, att antaga och godkänna Byggnadsnämndens förslag.

Beträffande den af Stadsplanekommitterade föreslagna nya gatan, *Mariavägen*, upptagen med 15—25 meters bredd mellan Slottsgatan och Mariaberget hade Byggnadsnämnden förordat en endast 12 meter bred gata i sträckningen ifråga hvaremot Drätselkammaren yrkat afslag af kommitterades förslag.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herrar Uggla och Nordin bifall till kommitterades förslag, dels ock Herrar Oest och Sundström bifall till Drätselkammarens afslagsyrkande.

Då Herr Ordföranden framställde proposition å de olika förslagen i denna del och förklarade sig anse frågan om bifall till Drätselkammarens förslag vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes votering hvilken ock, sedan stadsplanekommitte-

rades förslag antagits som kontraproposition, anställdes; och utföll omröstningen så att Stadsfullmäktige med 22 ja mot 5 nej i enlighet med Drätselkammarens yrkande afslogo Stadsplanekommitterades förslag.

Herrar Uggla och Nordin läto till protokollet anteckna sin reservation emot Stadsfullmäktiges nyssberörda beslut.

Sedan Stadsplanekommitterade i sitt senaste yttrande förordat bifall till Drätselkammarens ändrigsförslag beträffande *Gustafsgatan* i delen mellan Västra Esplanaden och Floragatan blef samma ändringförslag nu af Stadsfullmäktige antaget.

Vidkommande *Svantegatan* beslöto Stadsfullmäktige godkänna hvad Stadsplanekommitterade och Drätselkammaren föreslagit.

Sedan Stadsfullmäktige beslutat, att Västmannagatan (Västra esplanaden) skulle fortsätta till byggnadskvarteret Palmas sydvästra hörn skulle i enlighet med hvad Byggnadsnämnden erinrat *Eriksgatan* börja först därstädes.

I fråga om *Västra Järnvägsgatans* sträckning yrkades dels af Herrar Frans Johansson och Fredholm bifall till kommitterades ursprungliga förslag och dels af Herrar Oest, Plantin, Nordin och vice ordföranden bifall till Drätselkammarens förslag.

Genom begärd och anställd votering mellan dessa båda förslag beslöto Stadsfullmäktige med 19 röster mot 7 att bifalla Drätselkammarens förslag.

Beträffande Drätselkammarens yttrande, att den nu beslutade gatan ej borde få befaras med arbetsåkdon läto Stadsfullmäktige härvid tills vidare bero.

Biföllo Stadsfullmäktige det af Byggnadsnämndens väckta och af öfriga myndigheter tillstyrkta förslaget om upptagande af *Strandvägen* utanför järnvägsverkstadsområdet.

Likaledes beslöts enligt Byggnadsnämndens förslag att upptaga järnvägsverkstadsområdet inom stadsplanen, och skulle i afseende, å samma områdes bebyggande gälla de af Byggnadsnämnden härutinnan föreslagna bestämmelserna.

I afseende å *Östra Ågatan* yrkades af Herrar Oest och Uggla bifall till Drätselkammaren förslag samt af Herr Nordin bifall till kommitterades förslag, hvilket sistnämnda förslag ock blef af Stadsfullmäktige bifallet.

I fråga om Drätselkammarens förslag, att *Kyrkogatan* skulle i stället benämnas Västra Kyrkogatan yrkade Herr Sundström bifall till detta förslag, hvaremot Herr Uggla, med hvilken Herr vice ordföranden instämde, yrkade, att namnet Kyrkogatan måtte bibehållas. Stadsfullmäktige biföllo Herr Ugglas förslag.

Till Stadsplanekommitterades förslag rörande *Stora torget* beslöto Stadsfullmäktige lämna bifall med det af Byggnadsnämnden föreslagna tillägget i beskrifningen öfver torget.

Vidkommande *Köpmangatan* bifölls Byggnadsnämndens af de öfriga förberedande myndigheterna sedermera tillstyrkta förslag.

Beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Uggla, att det under benämningen *Fiskartorget eller Rådhustorget* upptagna torget skulle benämnas endast Fiskartorget.

Sedan läget och sträckningen af den i Stadsplanekommitterades förslag upptagna *Österlånggatan* blifvit af Stadsfullmäktige bestämda i enlighet med

Byggnadsnämndens förslag samt tillika beslutats att denna gatusträcka skulle utgöra två särskilda gator, den ena mellan Norra Esplanaden och Stora torget och den andra mellan Stora torget och Stora gatan, yrkades i fråga om benämningen af dessa gator dels af Herrar Uggla, vice ordförande och Oest, att gatan mellan Norra Esplanaden och Stora torget skulle benämnas Gåsmyregatan och den andra gatan Torggatan, dels och af Herr Sundström att förstnämnda gata skulle heta Östra Kyrkogatan och den senare Torggatan; och biföllo Stadsfullmäktige härutinnan Herrar Ugglas m. fl:s yrkande.

I fråga om *Vasagatan* och *Linnégatan* biföllo Stadsfullmäktige det i kommitterades senare utlåtande framställda förslaget.

Beträffande den föreslagna *lekplatsen* i Östra stadsdelen äfvensom *Brahegatan* godkände Stadsfullmäktige Stadsplanekommitterades senast framlagda förslag.

Beslöto Stadsfullmäktige godkänna förslaget om upptagande i Stadsplanen af den s. k. *Botaniska trädgården,* hvarjämte såväl Drätselkammarens som Stadsplanekommitterades i deras senare utlåtande framställda förslag rörande byggnadshöjden och upptagande af förgård utmed trädgårdens södra sida godkändes.

Vidkommande *Engelbrektsgatan, Herrgärdsgatan, Knutsgatan, Norra Esplanaden, Kaplansgatan, Vallingatan, Rudbecksgatan, Utanbygatan och Nygatan* biföllo Stadsfullmäktige hvad kommitterade i sitt senare utlåtande rörande samma gator föreslagit.

Till Drätselkammarens förslag att *Östra och Norra Esplanaderna* skulle erhålla annat lämpligt och gemensamt namn såsom Ringvägen (Arosvägen) beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Uggla och vice ordföranden på det sätt lämna bifall, att trafikslederna skulle benämnas *Östra* och *Norra Ringvägen.*

Beträffande *Kassörsgatan* biföllo Stadsfullmäktige Byggnadsnämndens förslag.

I fråga om *Skolgatan* antogo Stadsfullmäktige bland de olika föreliggande förslagen Stadsplanekommitterades förslag.

Vidkommande *Domkyrkoplan* yrkade dels Herrar Uggla, Sundström, Oest och Nordin bifall till kommitterades ursprungliga förslag, dels ock Herrar Fredholm och Fåhræus bifall till Byggnadsnämndens förslag.

Genom begärd och anställd votering antogo Stadsfullmäktige härutinnan med 15 nej emot 11 ja, afgifna för bifall till Byggnadsnämndens förslag, Stadsplanekommitterades ursprungliga förslag.

I afseende å *Klockaregatan* yrkade dels Herr Daniel Johansson afslag å det föreliggande förslaget, dels ock Herr Uggla bifall till detsamma; och fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i frågan enligt Herr Ugglas yrkande.

Beträffande *Stora gatan* öster om Svartån yrkades dels af Herrar Plantin och Nordin bifall till Stadsplanekommitterades och Byggnadsnämndens förslag och dels af Herrar Uggla och Svensson bifall till Drätselkammarens förslag.

Genom på begäran anställd omröstning mellan dessa förslag godkände Stadsfullmäktige med 21 ja emot 5 nej Drätselkammarens förslag.

Herr Nordin lät till protokollet anteckna sin reservation emot Stadsfullmäktiges beslut att icke vidga Stora gatan i afseende å dess sträckning såväl väster som öster om Svartån. I denna reservation instämde Herrar Plantin och Albert Andersson.

I fråga om benämningen af Stora gatan yrkade Herr Uggla med instämmande af Herr Nordin, att namnet måtte ändras till Drottninggatan. Herrar vice ordföranden och Sundström däremot yrkade i likhet med hvad Byggnadsnämnden föreslagit, att det gamla namnet Stora gatan måtte bibehållas.

Stadsfullmäktige biföllo härutinnan Herrar vice ordförandens och Sundström yrkanden.

Beträffande *det område inom östra stadsdelen, som endast skulle få bebygas med hus af sten* eller där med jämförligt ämne yrkades dels af Herrar Sundström, Nordin och Daniel Johansson bifall till Stadsplanekommitterades förslag, dels af Herr Plantin bifall till Byggnadsnämndens förslag, dels ock slutligen af Herr Svensson afslag å båda nyssnämnda förslag.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden godkände Stadsfullmäktige kommitterades förslag.

I afseende å hvilka områden, som skulle räknas till *gammal och ny stadsdel* i såväl västra som östra stadsdelen godkände Stadsfullmäktige Byggnadsnämndens af Stadsplanekommitterade sedermera tillstyrkta förslag.

Vid föredragning af de olika förslagen rörande *Slottsgatan* hade Herr Uggla yrkat, att byggnadskvarteret *Lovisa* måtte såsom sådant utgå och utgöra en öppen plats, planterad med höga träd, för att härigenom måtte erhållas en lämplig uppdelning af staden i brandhänseende, dock att hufvudbyggnaden å tomten N:o 146 västra kvateret, det s. k. Sundinska huset kunde bibehållas; och hade Stadsfullmäktige därvid beslutat uppskjuta behandlingen af detta förslag såväl som angående de olika förslagen rörande Slottsgatan, till dess frågan om bestämmandet af området för stenhusstad på västra sidan om Svartån komme att föredragas.

Då nu dessa uppskjutna frågor i samband med *frågan om stenhusstad på västra sidan om Svartan* ånyo föredrogos och därvid flere olika yrkanden framställts, men sedermera återkallats, enade sig Stadsfullmäktige om att för förnyad utredning återremittera samtliga dessa frågor till Drätselkammaren.

I alla öfriga här ofvan ej omförmälda delar af det föreliggande förslaget, däri alla de förberedande myndigheterna jämväl varit eniga, godkände Stadsfullmäktige härefter hvad i ärendet föreslagits.

Slutligen beslöto Stadsfullmäktige enligt ett af Herr Borgmästaren framställdt och af Herr Uggla såsom eget yttrande upptaget förslag, *att* gifva Byggnadsnämnden i uppdrag att göra de smärre ändringarna uti kartan och beskrifningen, angående hvilka ändringar Stadsfullmäktige ej fattat beslut, men hvilka ändringar blefve en följd af de särskilda beslut Stadsfullmäktige denna dag fattat; *att* öfverlämna åt Byggnadsnämnden att efter vederbörande fastighetsägares hörande, där så erfordrades, fatta beslut angående de höjdlägen, som skulle å stadsplanekartan angifvas, *samt att* lämna i uppdrag åt Byggnadsnämnden att söka fastställelse af stadsplanen i de delar, hvarom Stadsfullmäktige nu fattat beslut.

§ 104.

Justeringsmän. Utsågos Herrar Uggla och Oest att jämte Herr ordföranden justera dagens protokoll.

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 22 Juni 1910.

B. Fjellman.

Otto Oest. *Claes Uggla.*

Offentligen uppläst den 23 Juni 1910; betygar

Ex officio:
Theofil Öberg.

Västerås 1910, Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 21 Juni 1910.

Närvarande: vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Malmberg, Öhman, Oest, Lundin, Nordin, Gustafsson, Kalén, Svensson, Keijser, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinsson och Fåhræus.

Frånvarande med godkänt förfall voro ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, samt Herrar Ström, Uggla, Scherdin, Grönberg, Sundström, Edvard Karlsson, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Holm och Enhörning.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Rådmanen V. Åsberg, på grund af för honom meddeladt särskildt förordnande.

I Herr ordförandens frånvaro leddes dagens förhandlingar af Herr vice ordföranden.

§ 105.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne Maj.

§ 106.

Val af ledamöter o. suppleanter i kommitten för utredning om torghandelns ordnande och byggandet af en saluhall.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträdet den 26 nästlidne Maj bordlagt frågan om val af ledamöter i den då beslutade kommitten för utredning om ordnande af torghandeln samt byggandet af en saluhall, företogs nu detta ärende till afgörande; och valdes till ledamöter i kommitten Herrar Plåtslagaremästaren A. Danielsson, med uppdrag att sammankalla kommitterade, Borgmästaren John Karlsson, Förste Stadsläkaren Carl Thunström, Veterinären M. Jonsson, Ingeniören John Fredholm, Fiskhandlaren V. Vallén och Förmannen A. G. Björklund, samt till suppleanter Herrar Bankdirektören A. Sundström, Ingeniören Gustaf Andersson och Handlanden E. A. Thunholm.

§ 107.

Ang. spritbolagets revisionsberättelse.

Föredrogs Västerås spritbolags revisorers vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne Maj bordlagda under N:o 50 af de tryckta handlingarne för dagen intagna berättelse för år 1909; och beslöto Stadsfullmäktige jämlikt revisorernas tillstyrkan bevilja vederbörande ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade.

§ 108.

Ang. bestämmelser m. m. för stadens varmbadhus samt val af Badhusstyrelse.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj till yttrande af Beredningsutskottet remitterat af Badhusbyggnadskommitterade med skrifvelse den 18 samma Maj månad, intagen under N:o 47 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för förstnämnde dag, framlagdt och här bilagdt (se Bil. § 108) förslag till bestämmelser rörande styrelsen för Västerås stads varmbadhus samt instruktion för dess badpersonal, med uppdrag jämväl för utskottet att afgifva förslag till ledamöter och suppleanter i Badhusstyrelsen,

hade Beredningsutskottet nu i skrifvelse den 30 nästlidne Maj, intagen under N:o 51 af de tryckta handlingarne för denna dag, med förordande i öfrigt af bifall till ifrågavarande förslag, föreslagit den ändring i § 1, att stadgandet, att styrelsen tillsatte och afskedade föreståndare, biljettförsäljerska och maskinist och att öfrig personal tillsattes af verkställande ledamoten efter föreståndarens hörande, måtte utbytas mot en bestämmelse af följande lydelse:

»Styrelsen tillsätter och afskedar all personal vid badanstalten,»

hvarjämte utskottet till ledamöter i Badhusstyrelsen föreslagit Majoren P. Tersmeden, vice Häradshöfdingen G. Enhörning, Förste Stadsläkaren C. Thunström, Apotekaren O. Oest och Ingeniören C. Henning samt till suppleanter Stadens ombudsman T. Öberg och Ingeniören G. A. Wittbom.

Efter föredragning af ärendet yrkade Herr Grandinsson beträffande förslaget till bestämmelser och instruktion bifall till Beredningsutskottets förslag med det tillägg, att i § 1 efter fjärde stycket infördes ett så lydande stadgande:

»Suppleant äger rättighet att närvara vid alla styrelsens sammanträden och deltaga i öfverläggningen, men ej i besluten i andra fall, än då han ersätter ordinarie ledamot.»

Härefter antogo Stadsfullmäktige ifrågavarande förslag till bestämmelser och instruktion med den af Beredningsutskottet föreslagna ändringen samt det af Herr Grandinsson under öfverläggningen påyrkade tillägget.

I fråga om val af ledamöter och suppleanter i Badhusstyrelsen utsågos härtill med acklamation de af Beredningsutskottet föreslagna personerna.

§ 109.

Ang. inrättande af vattenklosetter i gården N:o 56 västra kv.

I skrifvelse den 20 nästlidne Maj, intagen under N:o 52 af de tryckta handlingarne för dagen hade Hälsovårdsnämnden, med öfverlämnande af en ansökan från J. Alb. Fredriksson om tillstånd att inrätta vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 56 västra kvarteret äfvensom ett infordradt yttrande i ärendet från Vatten- och Gasverksstyrelsen, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville

för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobsklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af vattenklosetter uti ifrågavarande byggnad med direkt anslutning till stadens afloppsledning i Öfre Trädgårdsgatan, under villkor att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

På yrkande af Herr Björkman biföllo Stadsfullmäktige hvad Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagit.

§ 110.

Ang. fråga om anslag till barnhemmet.

Föredrogs och remitterades till Drätselkammaren en genom resolution af Magistraten den 6 innevarande Juni till Stadsfullmäktige inkommen framställning från Barnhemsstyrelsen om erhållande af ett anslag till barnhemmet af 500 kronor för innevarande år.

§ 111.

Ang. Vatten och Gasverksstyrelsens årsberättelse mm.

Med skrifvelse den 9 innevarande Juni, intagen jämte bilagor under N:o 49 i de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1909 jämte en därvid fogad framställning från styrelsen till Stadsfullmäktige, att Stadsfullmäktige ville dels godkänna styrelsens åtgärd att använda vinstmedel till betäckande af den summa 815 kronor 36 öre, med hvilken anslaget för servicer och nya mätare öfverskridits, dels ock utöfver förut af lånemedel beviljade 17,110 kronor till styrelsens förfogande ställa ett anslag af 485 kronor 82 öre till under år 1909 utförda nyanläggningsarbeten inom stadsplanen, och hade Drätselkammaren, som icke haft något att erinra beträffande själfva styrelseberättelsen, dels ifråga om den förra af Vatten- och Gasverksstyrelsens framställningar tillstyrkt bifall till densamma, dels ock vidkommande den senare framställningen föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte dels besluta, att det ifrågavarande beloppet 485 kronor 82 öre tillsvidare skulle balanseras i styrelsens räkenskaper, och dels lämna i uppdrag åt Drätselkammaren att i sammanhang med uppgörande af förslag till 1911 års stat inkomma till Stadsfullmäktige med förslag, på hvad sätt ifrågavarande medel skulle anskaffas.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Fredholm bifall till Drätselkammarens förslag med det tillägg, att Drätselkammaren och Vatten- och Gasverksstyrelsen måtte anmodas att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig amorteringsplan för de stadens verk, som lydde eller föresloges lyda under sagda styrelse, dels ock Herr Oest bifall till Drätselkammarens förslag äfvensom att Stadsfullmäktige måtte infordra Drätselkammarens samt Vatten- och Gasverksstyrelsens utlåtanden rörande Herr Fredholms nu framlagda tilläggsförslag.

Stadsfullmäktige biföllo Herr Oests yrkande.

Styrelseberättelsen lades utan anmärkning till handlingarne.

§ 112.

Ang. nya taxor å elektrisk ström och gas.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den nästlidne Maj hemställt, att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande af de gamla taxorna för begagnande af elektrisk ström och gas från stadens elektricitets- och gasverk, antaga af styrelsen i skrifvelsen föreslagna nya taxor att tillämpas för elektricitetsverket från och med den 1 nästkommande September med undantag för nytillträdande abonnenter och för de abonnenter, som verket komme att öfvertaga från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, för hvilka den nya taxan skulle tillämpas i den mån, deras anläggningar tillkopplades stadens elektricitetsverk samt för gasverkets abonnenter från och med den 1 nästkommande Januari, hade Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj remitterat ärendet till utlåtande af Drätselkammaren.

De af Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda föreslagna nya taxorna voro af följande lydelse:

A) *För elektrisk ström.*

§ 1.

För elektrisk ström till belysningsändamål:

a) 36 öre pr kilowattimme, med följande rabatter:

när förbrukningen, pr kalenderår räknadt, uppgår till 1000 kwtr, 5 % å hela årsförbrukningen,
» » » » räknadt, uppgår till 2500 kwtr, 10 % å hela årsförbrukningen,
» » » » räknadt, uppgår till 5000 kwtr, 15 % å hela årsförbrukningen,
» » » » räknadt, uppgår till 10000 kwtr, 20 % å hela årsförbrukningen,

dock med iakttagande af att den, som förbrukat mindre än 1000 resp. 2500 resp. 5000 resp. 10000 kilowattimmar, ej skall betala mera än om han förbrukat 1000 resp. 2500 resp. 5000 resp. 10000 kilowattimmar;

b) årsackord efter 12 kronor pr lampa och år för installation, omfattande högst 2 lampor med en strömförbrukning af omkring 30 watt hvardera, förutsatt att de användas i rum med normal dagsbelysning.

§ 2.

För elektrisk ström till kraftändamål:

20 öre pr kilowattimme med samma rabatter och under samma villkor som för belysningsström. Dock beräknas årliga afgiften för kraftström i hvarje fall till 50 kronor, äfven om förbrukningen icke skulle motsvara denna summa.

Abonnent äger dock att utfå kraftström efter samma pris som för belysningsström, i hvilket fall han ej är skyldig att erlägga nämnda minimiafgift.

§ 3.

För af elektricitetsverket bekostad mätare erlägges en årlig hyra, utgående med minst 10 % af mätarens värde enligt af styrelsen för hvarje år fastställd taxa.

§ 4.

Vid större strömförbrukning må större rabatt än den här upptagna af Stadsfullmäktige medgifvas på förslag af styrelsen.

B) *För gas.*

§ 1.

All förbrukning af gas debiteras enligt mätare.

§ 2.

För all gasförbrukning är priset 15 öre pr kubikmeter med följande rabatter:

när förbrukningen, pr kalenderår räknadt, uppgår till 2500 kbm., 5 % å hela årsförbrukningen,
» » » » räknadt, uppgår till 10000 kbm., 10 % å hela årsförbrukningen,
» » » » räknadt, uppgår till 20000 kbm., 15 % å hela årsförbrukningen.

§ 3.

För af gasverket bekostad mätare erlägges en årlig hyra, utgående med 10 % af mätarens värde enligt af styrelsen för hvarje år fastställd taxa.

§ 4.

Vid större gasförbrukning må större rabatt än den här upptagna af Stadsfullmäktige medgifvas på förslag af styrelsen.

Drätselkammaren hade nu i skrifvelse den 9 innevarande Juni, intagen under N:o 53 af de tryckta handlingarne för dagen, afgifvit infordradt utlåtande i ärendet samt däri på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige måtte i fråga om de under § 1 af de föreslagna bestämmelserna rörande taxor för begagnande af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk återremittera ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen med uppdrag för styrelsen att efter ytterliggare utredning till Stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag i ämnet, men beträffande öfriga delar af Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag förordat detsamma till antagande.

Under en längre öfverläggning i ärendet yrkade å ena sidan Herr Keijser, med hvilken Herrar Malmberg, Fredholm, Nordin och Grandinsson instämde bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag med tillägg dels att Stadsfull, mäktige ville uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att före den under

nästkommande års höst började belysningssäsongen inkomma med nytt förslag i ämnet, dels ock att i den nu föreslagna taxan för gas i slutet af § 2 måtte tilläggas följande: »dock med iakttagande af att den, som förbrukat mindre än 2.500, resp. 10,000, resp. 20,000 kbm, ej skall betala mer än om han förbrukat 2,500, resp. 10,000, resp. 20,000 kbm», samt å andra sidan Herrar Oest, Larsson och Daniel Johansson bifall till Drätselkammarens förslag.

Vid framställning af proposition å de i ärendet föreliggande olika förslagen biföllo Stadsfullmäktige Herr Keijsers yrkande.

§ 113.

Ang. elektriskt pumpmaskineri i nya vattenverket samt leverans af högspänd elektrisk ström till Allm. Sv. El. A.-B.

Med skrifvelse den 13 innevarande Juni, intagen under N:o 60 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat en skrifvelse från Vatten- och Gasverkstyrelsen, däri styrelsen hemställt, att Stadsfullmäktige ville *dels* besluta att under nästkommande vinter låta utvidga nya vattenverket i Hesslö med en elektromotor-högtrycks-centrifugalpump med en uppfordringsförmåga af 40 liter vatten i sekunden att drifvas med växelström af 6000 volts spänning från stadens nya elektricitetsverk samt att för sådant ändamål bevilja ett anslag af 12,500 kronor äfvensom, förutom förut beviljade 10,500 kronor, ytterligare ett anslag af 19,500 kronor, det senare att användas för elektrisk utrustning för högspänning i nya elektricitetsverket och för högspänningsledning mellan detta verk och nya vattenverket, *dels ock* godkänna ett af Vatten- och Gasverksstyrelsen med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget upprättadt styrelsens skrifvelse bilagdt kontrakt rörande leverans af växelström till bolaget af följande lydelse:

Mellan **Västerås stad,** i det efterföljande kallad Staden, och **Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget,** i det efterföljande kalladt Allmänna Svenska, är denna dag nedanstående aftal träffadt.

Staden förbinder sig:

1:o) att från och med 1 September 1910, under förutsättning, att nya elektricitetsverket då är färdigt, eller eljes, då så blir fallet, i den mån, belastningen på likströmssidan det medgifver, vid samlingsskenorna å instrumenttaflan för vexelström under tiden 1 September till och med den 30 April tillhandahålla Allmänna Svenska trefasig vexelström med en spänning af cirka 6000 volt och en frekvens af 50 sekundperioder till ett belopp af max. 150 kw hvardagar mellan 6,30 och 10 f. m. samt 2,30 och 6 e. m. samt max. 100 kw undantagsvis mellan 6 och 8 e. m. med reservation dock för afbrott, förorsakade af driftstöringar eller af reparationer till undvikande af dylika eller af strejk eller lockout;

2:o) att i elektricitetsverket uppsätta kilowattimmemätare för strömförbrukningens uppmätande;

3:o) att tillåta Allmänna Svenska att på Allmänna Svenskas bekostnad efter Stadens anvisningar nedlägga jordkabel för strömmens öfverförande till Allmänna Svenska och att begagna och bibehålla denna kabel, så länge detta kontrakt gäller, skolande Bolaget vidkännas samtliga kostnader för gatuläggningens iståndsättande efter kabelns nedläggande och eventuellt upptagande.

Allmänna Svenska förbinder sig:

1:o) att på förhand meddela, under hvilka tider, ström önskas uttagen, samt ej fordra, att någon ström lämnas vid de tider, då staden kan vara nödsakad att begagna sig af sitt reservmaskineri;

2:o) att så ordna strömkonsumtionen, att större kraftvariationer ej uppträda än 20 kw under en minut, med undantag af vid hvarje belastningsperiods början och slut, då kraftvariationerna få uppgå till 100 kw under 5 minuter;

3:o) att betala den förbrukade strömmen med åtta (8) öre pr kwt. Likvid sker den 15 i hvar månad för under föregående månad förbrukad ström, och garanteras, hvad på Allmänna Svenska ankommer, den årliga strömförbrukningen uppgå till ett belopp, svarande mot sextusen (6,000) kronor. Skulle denna förbrukning ej hafva uppnåtts, anses felande förbrukning hafva skett under kontraktsårets sista månad.

Västerås stads elektricitetsverks bifogade reglemente gäller som en del af detta kontrakt, där det ej strider mot kontraktets bestämmelser.

Detta kontrakt gäller från den 1 September 1910 till och med den 31 Aug. 1911 och gäller därefter år efter år, såvida det ej senast den 1 April något år uppsagts att upphöra den 1 därpå följande September.

Tvister rörande parternas rättsförhållande på grund af detta kontrakt afgöras af skiljedom, på sätt lagen om skiljemän stadgar.

Af detta kontrakt äro två lika lydande exemplar upprättade och öfverlämnade ett till hvardera parten.

Drätselkammaren hade såsom eget yttrande, särskildt under framhållande däraf, att det föreslagna kontraktet gällde endast ett år i sänder och att staden alltså vore berättigad att snart sagdt när som hälst uppsäga kontraktet, i fall den nu ifrågasatta strömleveransen till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget af en eller annan anledning visade sig för staden mindre fördelaktig eller oläglig, tillstyrkt bifall till hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen i ärendet hemställt samt tillika föreslagit, att de begärda anslagen 12,500 kronor till vattenverket och 19,500 kronor till elektricitetsverket eller tillhopa 32,000 kronor måtte utgå af lånemedel.

Stadsfullmäktige biföllo, hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 114.

Ang. nedsättning i vattenafgiften för tuberkulossjukhuset.

Med skrifvelse den 9 innevarande Juni, intagen under N:o 54 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat en till kammaren af Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj remitterad skrifvelse från Vatten- och Gasverksstyrelsen med förslag att Stadsfullmäktige ville besluta att tuberkulossjukhuset tillsvidare måtte erhålla vatten från stadens ledning mot ett 4 öre lägre pris än det nu gällande eller alltså till 16 öre pr kubikmeter, och hade Drätselkammaren tillstyrkt bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Stadsfullmäktige fattade sitt beslut i frågan i enlighet med hvad sålunda föreslagits.

§ 115.

Ang. detaljhandel med brännvin m. m.

Företogs härefter till behandling det i kallelsen till dagens sammanträde upptagna ärendet angående fråga om rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, men som under öfverläggningen i detta ärende två af Stadsfullmäktiges närvarande ledamöter nödgades på grund af utaf Stadsfullmäktige godkändt förfall aflägsna sig från sammanträdet, och i följd häraf Stadsfullmäktige ej längre voro beslutmässiga kunde nu förevarande fråga äfvensom andra å kallelselistan upptagna och eljes inkomna ärenden icke vid detta sammanträde afgöres utan skulle deras behandling anstå till nästkommande sammanträde.

Justeringsmän.

§ 116.

Utsågos Herrar Oest och Grandinson att justera dagens protokoll.

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 22 Juni 1910.

B. Fjellman. *Otto Oest.*

Wald. Grandinson.

Offentligen uppläst den 23 Juni 1910; betygar

Ex officio:
Theofil Öberg.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 25 Augusti 1910.

Närvarande: vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar Plantin, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Edvard Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Tersmeden, Gustafsson, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Enhörning, K. J. Karlsson, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinsson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström samt Herrar af Billberg, Ström. Larsson, Sundström, Lundin, Nordin, Danielsson, Holm, Keijser och Edström.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

I Herr ordförandens frånvaro leddes dagens förhandlingar af Herr vice ordföranden.

§ 117.

Ang. detaljhandel med brännvin.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 sistlidne Maj till utlåtande af Drätselkammaren remitterat Herr Fjellmans samma dag väckta motion, att Stadsfullmäktige ville för sin del besluta, huruvida rätt till detaljhandel med brännvin fortfarande borde medgifvas sådant bolag, som omnämndes i § 12 af Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 Juni 1905, äfvensom rörande antalet utminuterings- och utskänkningsställen samt dessas lägen, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande den 9 Juni 1910 föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta, att rätt till detaljhandel med brännvin fortfarande borde medgifvas sådant bolag, som i motionen omförmälts, samt att i fråga om antalet utminuterings- och utskänkningsställen äfvensom beträffande dessas lägen ingen förändring af de nuvarande förhållandena borde äga rum.

Efter föredragning af dessa handlingar, som funnos intagna under N:o 55 af de tryckta handlingarna för innevarande år, beslöto Stadsfullmäktige utan diskussion att bifalla hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 118.

Ang. ändring i instruktionen för stadens ombudsman.

I skrifvelse den 9 sistlidne Juni, intagen under N:o 56 af årets tryckta handlingar hade Drätselkammaren i anledning af framställning från Ombudsmannen Theofil Öberg föreslagit, att andra stycket af 7 § i instruktionen för Västerås stads ombudsman måtte få följande ändrade lydelse:

»Ombudsmannen är skyldig att själf ersätta den vikarie, som vid ledighet för honom förordnas, men äger han åtnjuta semester under en månad hvarje år, under hvilken tid ersättning till vikarie utgår af stadens medel».

På yrkande af Herrar Enhörning och Uggla beslöto Stadsfullmäktige bifalla hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit med den ändring, att efter orden: »men äger han» insköts orden: »å tid, som af Drätselkammaren bestämmes», samt med det tillägg, att ifrågavarande ändring i instruktionen för stadens ombudsman skulle äga tillämpning redan från och med innevarande år.

§ 119.

Ang. mottagande af en gåfva till staden för stadshotellets prydande.

Med skrifvelse den 9 sistlidne Juni, intagen under N:o 57 af de tryckta handlingarne för innevarande år, hade Drätselkammaren öfverlämnat en skrifvelse från Arkitekten Erik Hahr, däri denne förklarat sig vilja som gåfva till staden öfverlämna en af Carl Milles i marmor utförd staty, »Hylas», att uppställas i vestibulen till stadens festvåning i stadshotellet, samt föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att, med betygande af sin tacksamhet, emottaga gåfvan.

Stadsfullmäktige fattade sitt beslut i ärendet i enlighet med hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 120.

Ang. inköp af mark att utläggas till Vasagatan.

I skrifvelse den 9 sistlidne Juni, intagen under N:o 58 af de tryckta handlingarne för innevarande år, hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af ett skriftligt anbud af samma dag från Carol. Wahlenius, Karin Wahlenius och Carl W. Wahlenius att till staden för reglering af Vasagatan af tomten N:o 109 Södra kvarteret försälja ett område om cirka 47 kvadratmeter till ett pris af 22 kronor pr kvadratmetern att tillträdas och likvideras senast den 15 Oktober detta år samt under förbehåll att staden vore skyldig inflytta och vid nya tomtgränsen uppsätta det på platsen befintliga staketet, att i köpet ej inginge bärbuskar och träd samt att å platsen befintlig matjord finge af säljarne disponeras, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte antaga det gjorda erbjudandet samt besluta, att köpesumman skulle gäldas af reserverade medel för försåld mark.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 121.

Ang. fråga om yttrande rörande tillstånd till byggnadsföretag.

Föredrogs byggnadsnämndens, under N:o 59 af de tryckta handlingarne för innevarande år intagna skrifvelse med begäran om yttrande rörande tillstånd till byggnadsföretag inom gården N:o 39 vid Stora gatan.

Sedan upplyst blifvit, att Byggnadsnämnden sedermera efter skrifvelsens aflåtande i anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 20 Juni 1910 rörande revision af stadsplanen lämnat tillstånd till ifrågavarande byggnadsföretag, beslöto Stadsfullmäktige att Byggnadsnämndens framställning icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

§ 122.

Ang. inköp af en lada.

I skrifvelse den 13 sistlidne Juni hade Drätselkammaren anhållit, att Stadsfullmäktige ville af innevarande års förslagsanslag för inköp af en å stadens östra utmark befintlig lada, tillhörig förre arrendatorn af jorden, ställa till kammarens förfogande ett belopp af 400 kronor.

På yrkande af Herr Oest biföllo Stadsfullmäktige berörda anhållan.

§ 123.

Ang. ökadt anslag till ledningar utom stadsplanen.

I skrifvelse den 20 sistlidne Juni hade Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda skäl anhållit, att Stadsfullmäktige ville besluta höja det i innevarande års stat upptagna förslagsanslaget å 5,000 kronor för utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadsplanen till ett belopp af 8,000 kronor.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens begäran hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande Augusti yttrat sig öfver ofvanberörda framställning samt därvid, under förklaring, att Drätselkammaren icke hade något att emot framställningen erinra, föreslagit, att ökningen af ifrågavarande förslagsanslag eller 3,000 kronor måtte i likhet med det förut beviljade beloppet utgå af lånemedel.

Efter föredragning af dessa handlingar, som funnos intagna under N:o 61 af de tryckta handlingarne för dagen, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Enhörning bifalla hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren sålunda hemställt och föreslagit.

§ 124.

Ang. ny taxa vid järn- och metallvågen.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 sistlidne Maj till utlåtande af Hamnstyrelsen remitterat Magistratens skrifvelse den 17 i samma månad angående förnyelse af den genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 17 Mars 1905 fastställda taxa å afgifter vid järn- och metallvågen i Västerås, hade Hamnstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 Juni 1910, intagen under N:o 62 af de tryckta handlingarne för dagen, hemställt, att Stadsfullmäktige ville förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i ifrågavarande taxa.

Stadsfullmäktige fattade sitt beslut i ärendet i enlighet med hvad Hamnstyrelsen sålunda föreslagit.

§ 125.

Ang. ny taxa för mätare och vägare.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 sistlidne Maj till utlåtande af Hamnstyrelsen remitterat Magistratens skrifvelse den 17 i samma månad angående förnyelse af den genom Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 7 December 1904 fastställda taxa, hvarefter Västerås stads vägare och mätare äga uppbära betalning, då de vid påfordran betjäna allmänheten med vägning å stadens vågar samt uppmätning af torra varor, hade Hamnstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 sistlidne Juni, intagen under N:o 63 af de tryckta handlingarne för dagen, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i ifrågavarande taxa.

Stadsfullmäktige fattade sitt beslut i ärendet i enlighet med hvad Hamnstyrelsen sålunda föreslagit.

§ 126.

Ang. yttrande i anledning af besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 20. 6. 1910 ang. revision af stadsplanen.

Genom resolution den 21 nästlidne Juli hade Magistraten anhållit om Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af utaf Byggmästaren Axel Hammer hos Konungens Befallningshafvande i länet anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 20 sistlidne Juni angående revision af stadsplanen för Västerås.

Efter uppläsning af besvärsskriften med hvad därå fanns tecknadt yrkade dels Herr Enhörning, med instämmande af Herr Palmén, att ärendet måtte remitteras till utlåtande af Byggnadsnämnden, dels ock Herr Uggla att Stadsfullmäktige ville hemställa, att besvären måtte lämnas utan afseende.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Herr Enhörnings yrkande att remittera ärendet till Byggnadsnämnden.

§ 127.

Ang. iakttagande vid insändande till Kungl. Maj:t af stadsplan för fastställelse.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 11 sistlidne Maj, intagen under N:o 64 af de tryckta handlingarne för dagen, hade chefen för Kungl. Civildepartementet fäst uppmärksamheten på angelägenheten af att vid insändandet till Kungl. Maj:t för fastställelse af förslag till stadsplan eller ändring i, eller utsträckningar af stadsplan bifoga approximativ beräkning å kostnaderna för planens genomförande.

På förslag af Herrar Uggla och Enhörning beslöto Stadsfullmäktige, att skrifvelsen skulle läggas till handlingarne, hvarjämte afskrift af densamma skulle med utdrag af Stadsfullmäktiges protokoll öfverlämnas till Byggnadsnämnden för kännedom och iakttagande.

Ang. fråga om inlösen af fastigheter på stadens grund.

§ 128.

Med skrifvelse den 11 innevarande Augusti, intagen under N:o 65 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat inkommen

förteckning å beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund under Maj månad 1910, upptagande gården och tomten N:o 85 b i norra kvarteret, som Erik Larsson köpt för 2,800 kronor och gården och tomten N:o 94 i västra kvarteret, som O. Gelin köpt för 7,500 kronor; och hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att i intetdera af nu ifrågavarande fall göra stadens lösningsrätt gällande.

På yrkande af Herr Enhörning biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 129.

Ang. amorteringsplaner för under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk.

Sedan Stadsfullmäktige den 21 sistlidne Juni uppdragit åt Drätselkammaren samt Vatten- och Gasverkstyrelsen att afgifva yttrande öfver ett af Herr Fredholm i sammanhang med behandlingen af Vatten- och Gasverkstyrelsens berättelse för år 1909 väckt förslag, att nämnda kammare och styrelse måtte anmodas att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig amorteringsplan för de stadens verk, som lydde eller föresloges lyda under Vatten- och Gasverksstyrelsen, hvad nu de begärda yttrandena inkommit och funnos desamma intagna under N:o 66 af de tryckta handlingarne för dagen.

Drätselkammaren hade hemställt, att Herr Fredholms förslag icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda, hvaremot Vatten- och Gasverksstyrelsen tillstyrkt bifall till samma förslag.

Efter föredragning af ärendet yrkade dels Herr Uggla bifall till Drätselkammarens hemställan, dels ock Herr Fredholm, att ärendet måtte bordläggas.

Vid framställning af proposition å sistberörda yrkande och frågan om Stadsfullmäktige ville denna dag företaga ärendet till slutligt afgörande beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Herr Fredholms yrkande att bordlägga ärendet.

§ 130.

Ang. ny gasledning i Munk- och Kaserngatorna.

Föredrogs och remitterades på yrkande af Herr Fredholm till utlåtande af Drätselkammaren en i skrifvelse af den 19 innevarande Augusti, intagen under N:o 67 af de tryckta handlingarne för dagen, af Vatten- och Gasverksstyrelsen gjord framställning om anslag till ny gasledning i Munk- och Kaserngatorna.

§ 131.

Ang. revisionsberättelsen af stadens räkenskaper för år 1909.

Genom resolution den 16 innevarande Augusti hade Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat af vederbörande revisorer för granskning af Drätselkammarens, Vatten- och Gasverksstyrelsens samt Hamnstyrelsens för Strömsholms våg räkenskaper och förvaltning för år 1909 afgifven berättelse jämte infordrade yttranden från Drätselkammaren samt Vatten- och Gasverksstyrelsen äfvensom Drätselkammarens förvaltningsberättelse för sagda år.

Efter föredragning af berörda handlingar, som funnos intagna under N:o 68 af de tryckta handlingarne för dagen, beslöto Stadsfullmäktige jämlikt revi-

sorernas tillstyrkan bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattat, hvarjämte skulle vid Drätselkammarens förklaring öfver af revisorerna framställda anmärkningar bero.

§ 132.

Ang. anslag till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan m. m.

Föredrogs och remitterades på yrkande af Herr Björkman till utlåtande af Drätselkammaren en från Herrar af Billbergh, Larsson och Björkman inkommen motion med förslag om anslag till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan för nästkommande år m. m.

§ 133.

Ang. val af ombud till en folkpensioneringskongress samt anslag till densamma

I skrifvelse till Stadsfullmäktiges ordförande den 12 innevarande Augusti hade kommittén för allmän pensionering hemställt, om Stadsfullmäktige ville utse ett ombud jämte en suppleant att representera Stadsfullmäktige på en ifrågasatt Folkpensioneringskongress detta år i Stockholm äfvensom att Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag till kongresskostnaderna.

Efter föredragning af berörda skrifvelse blef densamma på yrkande af Herrar Enhörning och Uggla remitterarad till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 134.

Ang. tillstånd till Vattenklosetter i gården N:o 13 Västermalm.

Sedan A. Danielsson i ansökning till Hälsovårdsnämnden af den 26 nästlidne Juli anhållit om tillstånd att i huset N:o 13 Västermalm få inrätta två vattenklosetter samt Vatten- och Gasverksstyrelsen på Hälsovårdsnämndens begäran afgifvit yttrande öfver denna ansökning och därvid meddelat, att med afseende å lutning och dimensioner af den afloppsledning, som upptoge kloakvatten från ifrågavarande fastighet och som utmynnade i Mälaren vid Fridnäs, intet hinder för anläggande af berörda klosetter med direkt anslutning till stadens afloppsledning förelåge, hade Hälsovårdsnämden med skrifvelse den 22 innevarande Augusti till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnat ofvanberörda skrifvelse och utlåtande under förmälan, att Hälsovårdsnämnden icke hade något att erinra emot ansökningen, under förutsättning att tillståndet måtte gälla endast tillsvidare samt att vederbörande ställde sig till noggrann efterrättelse de föreskrifter rörande ifrågavarande vattenklosetters anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Stadsfullmäktige beslöt bifalla ansökningen på sätt och under villkor Hälsovårdsnämnden föreslagit.

Ang. fråga om uppsättande af gatulyktor utmed Köpingsvägen.

§ 135.

Inlämnade Herr Hedin såsom egen motion en skriftlig framställning från en mängd å stadens västra område utom stadsplanen boende personer om upp-

sättande af 4 stycken lampor för belysning af Köpingsvägen närmast utom stadsplanen.

På yrkande af motionären remitterade Stadsfullmäktige motionen till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 136.

Ang. anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Upplästes samt remitterades på yrkande af Herr Uggla till utlåtande af Drätselkammaren en af Herrar Uggla, Malmberg och Fredholm vid dagens sammanträde väckt motion med förslag om beviljande af anslag för år 1911 till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 29 September 1910.

Max. Schenström.

Västerås, 1910. Fedr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 29 September 1910.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edvard Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Lundin, Danielsson, Gustafsson, Erik Andersson, Svensson, Holm, Keijser, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Ström, Plantin, Tersmeden, Nordin och Kalén.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 137.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 25 nästlidne Augusti. *Justering.*

§ 138.

Sedan Stadsfullmäktige den 21 sistlidne Juni till Drätselkammaren samt Vatten- och Gasverksstyrelsen remitterat ett af Herr Fredholm i sammanhang med behandlingen af Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1909 väckt förslag, att Drätselkammaren samt Vatten- och Gasverksstyrelsen måtte anmodas att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig amorteringsplan för de stadens verk, som lydde eller föreslogos lyda under sagda styrelse, samt efter det de infordrade yttrandena, hvilka funnos intagna under N:o 66 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för den 25 nästlidne Augusti, inkommit, Stadsfullmäktige sistnämnde dag beslutat bordlägga ärendet, föredrogs nu ånyo detta *Ang. amorteringsplaner för under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk.*

ärende, däri dels Drätselkammaren hemställt, att Herr Fredholms ifrågavarande förslag icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda, dels ock Vatten- och Gasverksstyrelsen anhållit, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Styrelsen och Drätselkammaren att upprätta och till Stadsfullmäktiges pröfning förelägga amorteringsplan för de verk, som lydde eller kunde komma att lyda under Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Under öfverläggningen härom yrkade Herrar Keijser, Fredholm och Edström bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, hvaremot Herrar Enhörning och Sundström hemställde om bifall till Drätselkammarens förslag.

Efter framställning af proposition å dessa yrkanden fattade Stadsfullmäktige genom begärd och anställd votering med 21 ja emot 10 nej sitt beslut i ärendet i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

§ 139.

Ang. Sällskapets ansökan om rätt att utskänka brännvin.

För erhållande af Stadsfullmäktiges yttrande hade Magistraten genom resolution den 9 innevarande September öfverlämnat en af Direktionen för »Sällskapet» i Västerås hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord anhållan om tillstånd att under år 1911 i Sällskapets lokal till ledamöter och inbjudna gäster utskänka brännvin.

Efter föredragning af ärendet yrkade dels Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till ansökningen, dels ock Herr Danielsson att ansökningen måtte af Stadsfullmäktige afstyrkas.

Genom begärd och anställd votering beslöto Stadsfullmäktige härefter med 17 ja emot 14 nej, afgifna för bifall till Herr Danielssons yrkande, att i enlighet med Herr Ugglas förslag tillstyrka bifall till ifrågavarande ansökning.

§ 140.

Ang. Alrik Nybergs ansökan om rätt att utskänka öl i Centralhotellet.

Genom resolution den 8 innevarande September hade Magistraten anhållit om Stadsfullmäktiges yttrande öfver en af Alrik Nyberg hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord ansökan om tillstånd att få till spisande gäster under kalenderåren 1911, 1912 och 1913 i det honom tillhöriga s. k. Centralhotellet i gården N:ris 42 och 43 af stadens västra kvarter utskänka öl.

Under öfverläggningen härom yrkades dels af Herr Erik Andersson, att Stadsfullmäktige måtte afstyrka bifall till ansökningen, dels ock af Herr Sundström, att Stadsfullmäktige ville tillstyrka densamma; och beslöto Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å berörda yrkanden genom begärd och anställd votering med 17 nej emot 14 ja, afgifna för bifall till Herr Erik Anderssons yrkande, att i enlighet med Herr Sundströms förslag tillstyrka bifall till ifrågavarande ansökning.

§ 141.

Ang. F. Sandbergs ansökan om rätt att utskänka öl i Västerås-Automatens lokal.

Genom resolution den 8 innevarande September hade Magistraten begärt Stadsfullmäktiges yttrande öfver en af Frithiof Sandberg hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord ansökan om tillstånd att under en tid af tre år, räknadt från den 1 Januari 1911, i lokal, förhyrd af Nya Aktiebolaget Västerås-Automaten, uti gården N:o 22 i Västerås stads södra kvarter utskänka vin och öl.

Efter föredragning häraf yrkade *dels* Herr Sundström, med instämmande af Herr Enhörning, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka ansökningen, så vidt den afsåge utskänkning af öl, men däremot ej utskänkning af vin, *dels* Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte uttala sig för, att sökanden endast måtte tillåtas att i förening med mat utskänka öl, *dels ock* Herr Frans Johansson, med hvilken Hrr Danielsson och Fåhræus instämde, att Stadsfullmäktige ville, under framhållande af svårigheten att utöfva kontroll öfver utskänkningen samt den fara, särskildt för ungdomen, som låge i lättheten att komma i tillfälle att förtära öl, afstyrka bifall till ansökningen.

Vid framställning af proposition å berörda olika yrkanden förklarade sig ordföranden anse frågan om bifall till Herr Frans Johanssons förslag vara med öfvervägande ja besvarad. Sedan härvid votering begärts samt genom ytterligare begärd och anställd votering till kontraproposition emot sistberörda förslag med 17 nej emot 14 ja, afgifna för bifall till Herr Ugglas yrkande, antagits Herr Sundströms förslag, fattade Stadsfullmäktige med 16 ja emot 15 nej sitt beslut i ärendet i enlighet med Herr Frans Johanssons förslag.

§ 142.

Ang. fråga om val af ombud till en folkpensioneringskongress m. m.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Augusti remitterat till Drätselkammaren en till Stadsfullmäktiges ordförande ankommen framställning från »kommittén för allmän pensionering», att Stadsfullmäktige ville utse ett ombud med en suppleant att representera staden vid en folkpensioneringskongress i Stockholm den 12, 13 och 14 nästkommande Oktober, äfvensom bevilja anslag till kongresskostnaderna, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande af den 8 innevarande September, intaget under N:o 69 af de tryckta handlingarne för dagen, på anförda skäl föreslagit, att ifrågavarande framställning icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Under öfverläggningen i detta ärende yrkade dels Herr vice ordföranden, att Stadsfullmäktige måtte, utan att för närvarande bevilja anslag till kongresskostnaderna, utse ett ombud med en suppleant för att vid den ifrågasatta kongressen representera staden, dels ock Herrar Daniel Johansson och Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med hvad Drätselkammaren föreslagit, att framställningen icke skulle till någon vidare åtgärd föranleda.

§ 143.

Ang. anslag till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Augusti till utlåtande af Drätselkammaren remitterat en af Herrar af Billbergh, Larsson och Björkman väckt motion med förslag, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att för år 1911 *dels* bevilja Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes ett anslag af 3,000 kronor ur Zimmermanska fonden, *dels och* anslå ur stadskassan ett belopp af äfvenledes 3,000 kronor till främjande af undervisningen i Tekniska skolan, samt ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan, att Tekniska skolan härstädes för år 1911 måtte tilldelas ett belopp af 4,800 kronor från det af Riksdagen lämnade anslaget till lägre tekniska yrkesskolor, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande af den 8 innevarande September, intaget under N:o 70 af de tryckta handlingarne för dagen, tillstyrkt bifall till motionen samt föreslagit, att det ur stadskassan utgående anslaget måtte upptagas bland utgifterna i 1911 års budget att täckas af uttaxerade medel;

och beslöto Stadsfullmäktige nu efter ärendets föredragning bifalla, hvad motionärerna och Drätselkammaren sålunda föreslagit, hvarjämte uppdrogs åt ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar afläta underdånig ansökan om statsbidrag för Tekniska skolan.

Paragrafen blef härefter uppläst och justerad.

§ 144.

Ang. anslag till ny gasledning i Munk- och Kaserngatorna.

Den 25 nästlidne Augusti hade Stadsfullmäktige remitterat till Drätselkammaren en från Vattén- och Gasverksstyrelsen inkommen, under N:o 67 af de tryckta handlingarne för nämnde dag intagen skrifvelse med anhållan, att Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag af 3,850 kronor att användas för framdragande under innevarande höst af 9" resp. 7" ledning för gas i Munk- och Kaserngatorna mellan gasverket och Stora gatan.

I afgifvet utlåtande den 8 innevarande September, intaget under N:o 71 af de tryckta handlingarne för innevarande dag, hade Drätselkammaren tillstyrkt bifall till berörda anhållan samt tillika föreslagit, att anslaget måtte beviljas att utgå af lånemedel.

På yrkande af Herr Keijser beslöto Stadsfullmäktige nu bifalla, hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren sålunda i ärendet hemställt och föreslagit.

§ 145.

Ang. anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Augusti till utlåtande af Drätselkammaren remitterat en af Herrar Uggla, Malmberg och Fredholm samma dag väckt motion med förslag, att Stadsfullmäktige måtte för år 1911 bevilja Västerås Arbetareinstitut ett anslag af 1,600 kronor för anordnande härstädes af populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande af den 8 innevarande September tillstyrkt bifall till motionen

samt föreslagit, att anslaget måtte upptagas till uttaxering i nästkommande års budget.

Efter föredragning af detta ärende, däri handlingarne funnos intagna under N:o 72 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Uggla, Danielsson och Larsson bifalla, hvad motionärerna och Drätselkammaren sålunda föreslagit.

Paragrafen blef härefter uppläst och justerad.

§ 146.

Ang. inköp af Lunda äng.

I skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 73 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att för en köpesumma af 300 kronor inköpa den å stadens östra utmarks område belägna s. k. Lunda äng.

På yrkande af Herr Enhörning beslöto Stadsfullmäktige bifalla, hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit med tillägg, att köpeskillingen skulle gäldas af innevarande års förslagsanslag.

§ 147.

Ang. muddring i hamnen vid hyttan.

Med skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 74 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för dagen, hade Drätselkammaren öfverlämnat till Stadsfullmäktiges pröfning en till Stadsfullmäktige ställd ansökning från Högfors och Persbo Aktiebolag om befrielse från betalningsskyldighet för en del genom stadens försorg utförda muddringsarbeten i hamnen vid Västerås masugn enligt af Hamnbyggnadskommitterade utgifven räkning, slutande å ett belopp af 1,346 kronor 46 öre.

Såsom eget yttrande öfver ansökningen hade Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte afslå densamma.

På yrkande af Herrar vice ordföranden och Uggla, beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens förslag, att afslå ifrågavarande ansökning.

§ 148.

Ang. lösningsrätt till gården N:o 100 B i norra kvarteret.

I skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 75 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren, med öfverlämnande af en från Rådstufvu-Rätten inkommen förteckning öfver beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund under Juni och Juli månader 1910, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte i det fall, lösningsrätt tillkomme staden eller beträffande gården N:o 100 B i norra kvarteret, som Anton Viman köpt för 7,800 kronor, besluta, att icke på grund af den nu skedda försäljningen göra stadens lösningsrätt gällande.

På yrkande af Herr Enhörning, beslöto Stadsfullmäktige godkänna hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

§ 149.

Ang. ordnande af stadens arkiv.

I skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 76 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren anhållit, att Stadsfullmäktige ville af innevarande års förslagsanslag ställa till Drätselkammarens förfogande ett belopp af förslagsvis 500 kronor för anställande af ett biträde åt stadens ombudsman för ordnande af stadens arkiv samt utförande af de öfriga göromål, som ombudsmannen i följd af eget arbete på arkivets ordnande tillväventyrs icke skulle kunna medhinna.

Efter föredragning häraf yrkade Herr Uggla bifall till berörda anhållan under uttalande af det önskemålet, att i samband med arkivets ordnande inbindning af äldre handlingar måtte ske i så stor utsträckning som möjligt.

Häretter bifölls Drätselkammarens ifrågavarande anhållan.

§ 150.

Ang. äganderätten till domprostgårdens tomt.

Sedan Stadsfullmäktige den 12 Mars 1909 till Drätselkammaren remitterat en af Herrar vice ordföranden och Sundström väckt motion om utredning, huruvida och på hvad villkor staden kunde förskaffa sig full äganderätt till domprostgårdens tomt, m. m., hade Drätselkammaren i skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 77 af de tryckta handlingarne för dagen, med öfverlämnande i afskrift af ett af Konung Johan III gifvet nådigt bref, enligt hvilket tomten i fråga upplåtits för all framtid till »kyrkoherdegård», hemställt, att Stadsfullmäktige ville låta vid den af Drätselkammaren verkställda utredningen rörande äganderätten till domprostgårdens tomt för närvarande bero.

På yrkande af Herr vice ordföranden, beslöto Stadsfullmäktige bifalla Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 151.

Ang. anslag till af föreningen för kvinnans politiska rösträtt anordnade kurser i matlagning.

Jämlikt af Drätselkammaren i skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 78 af de tryckta handlingarne för dagen, väckt förslag i anledning af en anhållan från föreningen för kvinnans politiska rösträtt beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande af Herr Enhörning, att för ett år till af nämnda förening anordnade kurser i matlagning anslå dels 500 kronor såsom bidrag till undervisningens upprätthållande, dels ock 200 kronor, utgörande beräknad hyra för den för ändamålet förut upplåtna lokalen i Sundinska huset att tillgodoföras sagda byggnads konto, samt att dessa anslag skulle upptagas till uttaxering i 1911 års budget, dock med rätt för Drätselkammaren, att redan under innevarande år af tillgängliga medel utanordna bidraget till undervisningens upprätthållande.

§ 152.

Ang. framdragande af Engelbrektsgatan till Katrinelundsvägen.

I skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 79 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren, under åberopande af utaf Byggnadsnämnden och Stadsplanekommitterade i ärendet afgifna yttranden samt ett skriftligt anbud från Byggmästaren C. J. Johansson, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta att — med godkännande i hufvudsak af ett af stadens byggnadschef uppgjordt förslag rörande ändring af trafiklederna i den närmast utom stadsplanen belägna delen af Tegelvreten, enligt hvilket förslag Engelbrektsgatan skulle med oförändrad bredd framdragas till Katrinelundsvägen, hvaremot den förut tilltänkta gatan i sydlig riktning från nämnda väg till Norra Esplanaden vid Karlsgatans norra ändpunkt, för hvars framdragande staden förvärfvat nödig mark, skulle förläggas — antaga det af bemälde Johansson gjorda erbjudandet att enligt nyssnämnda förslag afstå mark för Engelbrektsgatans framdragande öfver hans ägoområde i Tegelvreten mot det att staden till honom afstode i de nybildade tomterna ingående gatumark samt ersatte honom skillnaden i markareal med tre kronor pr kvadratmeter, och lämna Drätselkammaren i uppdrag att å stadens vägnar afsluta kontrakt rörande ifrågavarande markutbyte äfvensom bestämma, att erforderligt belopp till gäldande af arealskillnaden skulle utgå af reserverade köpeskillingsmedel.

Efter häraf tagen del lämnade Stadsfullmäktige på yrkande af Herrar Enhörning och Uggla bifall till hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 153.

Ang. yttrande i anledning af besvär öfver beslutet om revision af stadsplanen den 20 Juni 1910.

Sedan Stadsfullmäktige, som genom Magistratens resolution den 21 Juli 1910 anmodats afgifva yttrande ifråga om af Byggmästaren Axel Hammer anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 20 Juni samma år angående revision af Västerås stadsplan, den 25 nästlidne Augusti remitterat ärendet till Byggnadsnämnden, hade Byggnadsnämnden i afgifvet utlåtande den 7 innevarande September, intaget under N:o 80 af de tryckta handlingarne för dagen, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville, under framhållande af, att Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut fattats med stöd af bestämmelserna i gällande lag om stadsplan och tomtindelning, att det enligt samma lag framdeles stode klaganden fritt att i annan ordning framställa anmärkningar i anledning af de föreslagna ändringarne i stadsplanen samt att klaganden ej anfördt någon omständighet, på grund hvaraf eljes Stadsfullmäktiges beslut skulle vara olagligt, hos Konungens Befallningshafvande anhålla, att besvären icke måtte till någon Konungens Befallningshafvandes vidare åtgärd föranleda.

Efter föredragning häraf fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i ärendet i öfverensstämmelse med hvad Byggnadsnämnden sålunda föreslagit.

§ 154.

Ang. fattigvårdens revisionsberättelse för år 1909.

Genom resolution den 17 innevarande September, intagen under N:o 81 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Magistraten öfverlämnat vederbö-

rande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af fattigvårdens räkenskaper och förvaltning under nästlidet år äfvensom från Fattigvårdsstyrelsen inkommen förklaring i anledning af en del af revisorerna framställda anmärkningar; och beslöto Stadsfullmäktige, som läto vid Fattigvårdsstyrelsens förklaring öfver berörda anmärkningar bero, i enlighet med revisorernas tillstyrkan bevilja Fattigvårdsstyrelsen och Dess tjänstemän full ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattade.

§ 155.

Ang. ändring i planen för ordnande af kloaksystemet i staden.

I skrifvelse den 19 innevarande September, intagen under N:o 82 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Vatten- och Gasverksstyrelsen, på anförda skäl och under åberopande af Hälsovårdsnämndens yttrande i ärendet, hemställt, att Stadsfullmäktige ville uti det af Stadsfullmäktige den 31 Oktober 1907 antagna förslaget rörande ordnande af kloaksystemet i staden medgifva den ändring, att afloppsvätskan från kloaksystemet öster om Svartån tillsvidare finge utsläppas i Svartån omkring 20 meter norr om järnvägen i stället för, såsom i förslaget vore afsedt, omkring 30 meter söder om järnvägen.

På yrkande af Herrar Edström och Keijser beslöto Stadsfullmäktige bifalla, hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda föreslagit.

§ 156.

Ang. fråga om tillsättande af en skolbyggnadskommitté.

I skrifvelse den 8 innevarande September, intagen under N:o 83 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté med uppdrag att efter verkställd utredning till Stadsfullmäktige inkomma med förslag rörande behöfliga nybyggnader för såväl högre allmänna läroverket som folkskolan här i staden.

På Drätselkammarens begäran hade jämväl Folkskolestyrelsen yttrat sig i ärendet och enligt styrelsens protokoll för den 15 innevarande September tillstyrkt Drätselkammarens framställning, samt till ledamöter i kommittén föreslagit Rektorn P. Bagge, Läroverksadjunkten B. Fjellman, f. Folkskoleläraren J. P. Malmberg och Folkskoleläraren J. Valter.

I en senare skrifvelse af den 24 innevarande September hade slutligen Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige ville bestämma, att ifrågavarande kommitté skulle bestå af nio personer, och att Stadsfullmäktige till ledamöter i kommittén jämte de af Folkskolestyrelsen föreslagna personerna måtte utse vice Häradshöfdingen Georg Enhörning, Apotekaren O. Oest, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edvard Karlsson och Fabrikören A. Danielsson.

Efter föredragningen af dessa handlingar uppstod en längre, liflig öfverläggning, därunder yrkades *dels* af Herr Enhörning, med hvilken Herr Danielsson instämde, bifall till hvad Drätselkammaren och Folkskolestyrelsen föreslagit, dock att Herr Danielsson undanbad sig ledamotskap i kommittén *dels och* af Herrar Björkman, Uggla, Fredholm, Frans Johansson och Daniel Johansson, att Stadsfullmäktige måtte bordlägga ärendet.

Herr Malmberg undanbad sig inval i kommittén och föreslog i stället såsom ledamot af densamma Direktören H. Larsson. Likaledes anhöll Herr vice ordföranden att icke komma i fråga vid valet utan föreslog i stället för sig Doktorn E. Björkman.

Sedan öfverläggningen förklarats afslutad, framställdes först proposition å yrkandet om bordläggning och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville företaga ärendet till slutligt afgörande; och beslöto Stadsfullmäktige härvid att bordlägga ärendet.

§ 157.

Ang. frågor rörande revision af stadsplanen.

Sedan Stadsfullmäktige den 20 Juni till Drätselkammaren återremitterat vissa till ärendet rörande revision af stadsplanen för Västerås hörande frågor, hade nu förnyadt yttrande i dessa frågor af den 24 innevarande September från Drätselkammaren inkommit.

Efter anmälan häraf beslöto Stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

§ 158.

Ang. revisionsberättelse öfver Centralslöjdskolans och Tekniska skolans räkenskaper för år 1909.

Hade till dagens sammanträde inlämnats utdrag ur Centralslöjdskolans och Tekniska skolans i Västerås samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för år 1909 äfvensom vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af samma räkenskaper; och beslöto Stadsfullmäktige efter föredragning häraf jämlikt revisorernas hemställan bevilja vederbörande ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade.

§ 159.

Ang. anslag till arbetsstugan.

Föredrogs och remitterades på yrkande af Herr Larsson till Drätselkammaren en af Herrar Fjellman och Larsson väckt motion med anhållan, att Stadsfullmäktige måtte besluta att lämna härvarande arbetsstuga för upprätthållande af dess verksamhet under nästkommande år ett anslag af 2,500 kronor.

§ 160.

Ang. anslag till arbetareinstitutets biblioteksverksamhet.

Frambar Herr Malmberg en motion med förslag, att Stadsfullmäktige måtte för år 1911 bevilja Västerås arbetareinstitut ett bidrag af stadens medel till samma belopp, som utginge för innevarande år eller 1,500 kronor för upphållande af intitutets biblioteksverksamhet.

På förslag af motionären remitterades motionen till utlåtande af Drätselkammaren.

§ 161.

Ang. fråga om byggande af arbetarebostäder.

Väcktes af Herr Danielsson genom skriftlig motion förslag, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt den förut tillsatta kommittén för utredning af frågan

om nybyggnader inom polis- och brandstationen, förstärkt med de två suppleanterna såsom ordinarie ledamöter, att inkomma till Stadsfullmäktige med utredning och förslag rörande uppförande af några billiga och enkla arbetarebostäder.

Efter föredragning af motionen yrkade *dels* Herr Danielsson, att densamma måtte för skyndsam behandllng remitteras till ofvanberörda kommitté, i hvilket yrkande Herr Fåhræus instämde, *dels och* Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte remittera motionen till utlåtande af Drätselkammaren.

Stadsfullmäktigtige biföllo vid framställning af proposition å dessa yrkanden Herr Ugglas förslag.

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 27 Oktober 1910.

Max. Schenström.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 27 Oktober 1910.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Uggla, Grönberg, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edvard Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Holm, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Ström, Scherdin, Palmén, Lundin, Gustafsson och Keijser.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 162.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 nästlidne September.

§ 163.

Ang. fråga om tillsättande af en skolbyggnadskommitté.

Företogs till förnyad behandling Drätselkammarens samt Folkskolestyrelsens vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 nästlidne September bordlagda, under N:o 83 af de tryckta handlingarne för nämnda dag intagna förslag angående tillsättande af en kommitté för gemensam utredning af frågor rörande behöfliga nybyggnader för högre allmänna läroverket och folkskolan här i staden; och beslöto Stadsfullmäktige härvid på yrkande af Herrar vice ordföranden, Nordin och Fåhræus, att framställningen icke skulle till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

§ 164.

Ang. frågor rörande stadsplanerevisionen.

Sedan Stadsfullmäktige vid sitt sammanträde den 29 nästlidne September bordlagt Drätselkammarens, under N:o 84 af de tryckta handlingarne för dagen nu intagna skrifvelse med yttrande och förslag i åtskilliga till Drätselkammaren

den 20 Juni återremitterade frågor rörande revision af Västerås stadsplan, företogs nu ånyo detta ärende till behandling och yrkades därvid dels af Herr Sundström, att Drätselkammarens ifrågavarande förslag måtte remitteras till yttrande af Stadsplanekommitterade, dels ock Herr Grandinson, att Stadsfullmäktige måtte i dag företaga ärendet till slutligt afgörande.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige Herr Sundströms förslag.

§ 165.

Ang. ny mjölkstadga.

Med skrifvelse den 29 nästlidne September, intagen under N:o 85 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Hälsovårdsnämnden öfverlämnat ett inom Nämnden utarbetadt förslag till nya föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås, under anhållan, att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande för sin del af nu gällande föreskrifter i förevarande hänseende, antaga Hälsovårdsnämndens berörda förslag.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herr Edvard Karlsson, med hvilken Herrar Danielsson, Uggla och Daniel Johansson instämde, remiss af frågan till Beredningsutskottet, dels ock Herr Edström ärendets bordläggning.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige Herr Edv. Karlssons förslag.

§ 166.

Ang. Orströms donationsfond.

Med skrifvelse den 18 innevarande Oktober hade Auktionskammareföreståndaren Gust. Schnell såsom utredningsman i sterbhuset efter aflidna Byggmästaren Johan Erik Orström och hans hustru Maria Josefina Orström, född Hellstrand, enligt föreskrift i ett i transsumt vid skrifvelsen fogadt testamente af makarne Orström till Stadsfullmäktige öfverlämnat ett belopp af 6.000 kronor genom en af Uplands Enskilda Bank utfärdad på Stadsfullmäktige ställd postremissväxel å sagda belopp.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning häraf öfverlämna ifrågavarande belopp till förvaltning af Drätselkammaren, åt hvars ordförande det uppdrogs att teckna öfverlåtelse å växeln, hvarjämte frågan om vidtagande af öfriga åtgärder i anledning af donationen uppsköts till nästkommande sammanträde.

§ 167.

Ang. utredning angående afhjälpande af bostadsbrist.

Föredrogs Drätselkammarens, under N:o 86 af de tryckta handlingarne för dagen intagna yttrande af den 13 innevarande Oktober i anledning af Herr Danielssons till Drätselkammaren den 29 nästlidne September remitterade motion angående åtgärder till afhjälpande af brist på mindre bostadslägenheter här i staden, i hvilket yttrande Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté af sju personer med uppdrag att skyndsamt inkomma till Stadsfullmäktige med förslag angående de åtgärder, som från stadens sida kunde anses erforderliga och lämpliga till afhjälpande och förekommande här i staden af brist på mindre bostadslägenheter.

Under öfverläggning härom yrkade Herrar Enhörning, Uggla, Danielsson, Edström, Fåhræus, Nordin och Malmberg bifall till Drätselkammarens berörda förslag; och blef detsamma jämväl af Stadsfullmäktige antaget.

I fråga om val af ledamöter i kommittén beslöto Stadsfullmäktige till en början att denna dag efter genomgående af öfriga ärenden företaga detta val, men framställde sedan vid sammanträdets slut Herr Nordin förslag, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde upprätta förslag å kommittéledamöter, hvaremot Herr Edström yrkade, att Stadsfullmäktige måtte vidblifva sitt föregående beslut att förrätta valet denna dag.

Då ordföranden framställde proposition å sistberörda yrkanden samt förklarade sig anse frågan om bifall till Herr Nordins förslag vara med öfvervägande ja besvarad begärdes votering, hvilken ock anställdes och utföll så, att Stadsfullmäktige med 15 röster och ordförandens utslagsröst, emot 15, afgifna för bifall till Herr Edströms yrkande, i enlighet med Herr Nordins förslag beslöto att uppdraga åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde upprätta förslag å ledamöter uti ifrågavarande kommitté.

§ 168.

Ang. inköp af mark i kvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre.

Med bifall till Drätselkammarens genom skrifvelse den 18 innevarande Oktober, intagen under N:o 87 af de tryckta handlingarne för dagen, därom väckta förslag beslöto Stadsfullmäktige bemyndiga Drätselkammaren att med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget sluta aftal rörande köp af all bolaget tillhörig mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre, utgörande i areal omkring 21,840 kvadratmeter till det enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 sistlidne Maj bestämda pris af 2 kronor 50 öre pr kvadratmeter, på så sätt att i likvid för köpet lämnades af Drätselkammaren utfärdad köpeskillingsrevers, som förfölle till betalning samma dag, som köpeskillingen för de delar af Munk- och Allégatorna, som enligt Stadsfullmäktiges nyssberörda beslut skulle sammanslås med kvarteren Numa, Måns och Morits till ett enda industrikvarter och försäljas till bolaget, enligt blifvande köpeaftal skulle gäldas, eller om Kungl. Maj:ts fastställelse å nyssnämnda stadsplaneändring icke komme att erhållas, en månad efter den dag, Kungl. Maj:ts beslut härutinnan blefve dagtecknadt, och hvilken köpeskillingsrevers skulle vara räntefri intill den på nyssnämnda sätt bestämda förfallodagen, äfvensom på de närmare villkor i öfrigt, hvarom Drätselkammaren kunde med bolaget träffa öfverenskommelse.

§ 169.

Ang. belysning å Köpingsvägen.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne September till Drätselkammaren remitterat Herr Hedins samma dag väckta motion om vidtagande af anordning för belysning utåt Köpingsvägen, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande af den 19 innevarande Oktober, intaget under N:o 88 af de tryckta handlingarne för dagen, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att låta uppsätta två gaslyktor å Köpingsvägen inom den utsträckning, stadens gasledning för närvarande hade, för en kostnad af 250 kronor att jämte årskostnaden för ifrågavarande belysning upptagas till uttaxering under rubriken gatubelysning i 1911 års utgiftsstat.

Efter föredragning häraf yrkade dels Herrar Enhörning, Fredholm, Plantin och Nordin bifall till Drätselkammarens förslag, dels Herr Hedin, att Stadsfullmäktige måtte besluta att låta utdraga den elektriska hufvudledningen utåt Köpingsvägen och där uppsättas några elektriska lampor, dels ock Herr Frans Johansson bifall till det i motionen framlagda förslaget om uppsättande af fyra gatulyktor å Köpingsvägen.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens förslag.

§ 170.

Ang. fråga om rätt för Västmanlands regemente att taga en del af sitt vattenbehof från Mälaren.

I skrifvelse den 19 innevarande Oktober hade Chefen för Kungl. Västmanlands regemente förklarat sig återtaga sin framställning af den 12 Juni 1909 om medgifvande för regementet att taga en del af sitt vattenbehof från Mälaren.

Sedan upplyst blifvit, att Stadsfullmäktige remitterat berörda framställning till Vatten- och Gasverksstyrelsen och Drätselkammaren samt att densamma för närvarande låge under Drätselkammarens behandling, beslöto Stadsfullmäktige öfverlämna den nu inkomna skrifvelsen till Drätselkammaren för kännedom.

§ 171.

Ang. Folkskolestyrelsens budget för 1911.

Föredrogs och remitterades på förslag af Herr Uggla till Drätselkammaren från Folkskolestyrelsen inkommet förslag till utgifts- och inkomststat rörande folkskoleväsendet och barnavården för år 1911.

§ 172.

Ang. hamnplanens förläggande under Hamnstyrelsen.

Föredrogs och remitterades på yrkande af Herr Grandinson till yttrande af Drätselkammaren en från Hamnstyrelsen inkommen framställning af den 22 innevarande Oktober rörande hamnplanens förläggande under Hamnstyrelsen.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 24 November 1910.

Max. Schenström.

Västerås 1910. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 24 November 1910.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Plantin, Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Frans Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Nordin, Danielsson, Gustafsson, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Keijser, Enhörning, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Grandinsson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Ström, Björkman, Lundin, Tersmeden, Holm, K. J. Karlsson, Edström och Fredholm.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 173.

Justering.

Upplästes och justerades det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 27 nästlidne Oktober förda protokoll.

§ 174.

Ang. Orströms donationsfond.

Föredrogs ånyo den vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 27 nästlidne Oktober bordlagda, under N:o 89 af de tryckta handlingarne för dagen intagna skrifvelsen från utredningsmannen i aflidna J. E. Orströms och Maria Orströms sterbhus Gustaf Schnell, hvarmed denne till Stadsfullmäktige på grund af bestämmelse i makarne Orströms testamente öfverlämnat en donation å 6,000 kronor; och beslöt Stadsfullmäktige nu på yrkande af Herr vice ordföranden dels att med tacksamhet emottaga de donerade medlen och förvalta desamma enligt testamentets föreskrift, dels ock uppdraga åt Beredningsutskottet att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de närmare bestämmelser rörande fondens förvaltning och afkastningens användande, som kunde finnas erforderliga.

§ 175.

Ang. detaljhandel med brännvin.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshafvandes i länet den 31 nästlidne Oktober meddelade, under N:o 90 af de tryckta handlingarne för dagen intagna resolution angående ordnande af detaljhandeln med brännvin i staden under åren 1911—1913.

§ 176.

Ang. fråga om tillsättande af ytterligare en distriktchef och en vice distriktchef i Fattigvårdsstyrelsen.

Föredrogs och bordlades till behandling å det sammanträde, då Stadsfullmäktige komme att företaga val för återersättande af de kommunala uppdrag, som med innevarande år utlöpte, Fattigvårdsstyrelsens under N:o 91 af de tryckta handlingarne för dagen intagna framställning om tillsättande af ytterligare en distriktchef och en vice distriktchef inom Fattigvårdsstyrelsen.

§ 177.

Ang. val af ledamöter i bostadsbristkommittén.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 nästlidne Oktober uppdragit åt Beredningsutskottet att upprätta förslag till ledamöter i den af Stadsfullmäktige beslutade kommittén för utredning rörande eventuella åtgärder från stadens sida till afhjälpande och förekommande af brist på mindre bostadslägenheter här i staden, hade utskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande November till ledamöter i sagda kommitté föreslagit Fabrikören A. Danielsson, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Byggmästaren Edv. Karlsson, vice Häradshöfdingen Georg Enhörning, Förmannen S. G. Hedin, Riksdagsmannen Viktor Larsson och Byggmästaren J. Alb. Fredriksson.

Efter föredragning häraf anhöll Herr Enhörning att vid valet ej komma i fråga samt föreslog i sitt ställe Bankdirektören A. Sundström, hvarefter Stadsfullmäktige med acklamation till ledamöter uti ifrågavarande kommitté utsågo de af Beredningsutskottet föreslagna personerna med undantag af Herr Enhörning, i hvilkens ställe valdes Bankdirektören A. Sundström, hvarjämte uppdrogs åt Herr Danielsson att sammankalla kommitterade.

§ 178.

Ang. fråga om val af ledamöter i styrelsen för arbetsförmedlingen m. m.

I skrifvelse den 10 innevarande November, intagen under N:o 92 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige ville företaga val af två ledamöter och två suppleanter i styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt äfvensom en revisor med en suppleant att granska anstaltens räkenskaper för år 1910.

Stadsfullmäktige beslöto på förslag af Herr vice ordföranden uppdraga åt Beredningsutskottet att förbereda ifrågavarande val.

§ 179.

Ang. yttrande rörande bestämd tid för valkretsindelning för stadsfullmäktigeval.

På grund af nådig remiss den 20 nästlidne Oktober, intagen under N:o 93 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Stadsfullmäktige lämnats tillfälle att afgifva underdånigt yttrande öfver en af Stockholms stadsfullmäktige gjord underdånig framställning om ordnande af bestämd tidsperiod för beståndet af valkretsindelning för val af stadsfullmäktige i hufvudstaden.

Efter föredragning af ärendet föreslog Herr Enhörning, att Stadsfullmäktige måtte, under åberopande af de synpunkter, som framhållits i den vid Stadsfullmäktiges i Stockholm i ärendet förda protokoll fogade reservation, förklara sig icke anse någon ändring i motsvarande bestämmelse uti 22 § af Kungl. Maj:ts nådiga Förordning om kommunalstyrelse i stad för närvarande vara af behofvet påkallad.

Sedan Herrar Uggla och Larsson instämt i Herr Enhörnings yrkande, fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i ärendet i öfverensstämmelse med hvad Herr Enhörning sålunda föreslagit.

Detta Stadsfullmäktiges beslut blef härpå genast justeradt.

§ 180.

Ang. yttrande öfver anmärkningar mot hamntaxeförslaget.

Genom resolution den 17 innevarande November hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige afgifva yttrande öfver från trafikanters sida gjorda anmärkningar mot förslag till hamntaxa för Västerås.

På yrkande af Herr vice ordföranden remitterades ärendet till Drätselkammaren.

§ 181.

Ang. Herr Billberghs afsägelse af ledamotskap i Stadsfullmäktige.

I skrifvelse den 17 innevarande November hade Rektorn Th. af Billbergh, under åberopande af sin uppnådda ålder af nära 69 år, afsagt sig sitt mandat som stadsfullmäktig för Västerås från och med ingången af nästkommande år.

På förslag af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige i anledning af afsägelsen uttala fullmäktiges tacksamhet för Rektor af Billberghs mångåriga och plikttrogna arbete inom Stadsfullmäktige till stadens bästa, äfvensom hos Magistraten i och för anställande af kompletteringsval göra anmälan om Rektor af Billberghs afgång från Stadsfullmäktigemandatet.

Detta Stadsfullmäktiges beslut blef härefter genast justeradt.

§ 182.

Ang. förteckning öfver personer, som böra befrias från mantalspenningar.

Från Fattigvårdsstyrelsen hade inkommit förslag till förteckning enligt 7 § 3 mom. mantalsskrifningsförordningen å de personer, som på grund af fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars utgörande för år 1911.

Stadsfullmäktige beslöto utan anmärkning eller tillägg öfverlämna förteckningen till stadens ombud vid mantalsskrifningsförrättningen innevarande år.

§ 183.

Ang. anslag till kommitterade angående svenska städer pensionskassa.

Föredrogs och remitterades till Drätselkammaren på förslag af Herr vice ordföranden en till Stadsfullmäktiges ordförande inkommen skrifvelse från kommitterade angående bildande af en svenska städers pensionskassa med hemställan om ytterligare anslag från Västerås stad för utförande af kommitterades arbeten.

§ 184.

Ang. fråga om yttrande rörande expeditionstid vid tullkammaren.

I skrifvelse den 14 innevarande November hade föreståndaren för härvarande tullkammare S. Andersén anhållit om Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida Stadsfullmäktige hade något att erinra emot ett i skrifvelsen omförmäldt förslag i fråga om arbetstiden vid tullkammaren i och för kontors- och tullbehandlingsärenden.

Efter föredragning af berörda skrifvelse beslöto Stadsfullmäktige på förslag af Herr Uggla, att i den ordning ärendet till Stadsfullmäktige inkommit icke upptaga detsamma till pröfning.

§ 185.

Ang. ansökan från Rådman Hennichs om semester.

Genom resolution den 23 innevarande November hade Magistraten till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämnat en framställning från Rådmannen och Stadsfogden F. C. Hennichs om erhållande af årlig semester under en månad.

Framställningen remitterades till Drätselkammaren och Beredningsutskottet.

§ 186.

Ang. yttrande i fråga om Mälarens reglering.

Genom resolution denna dag hade Magistraten på grund af nådig remiss för att lämna Stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig öfver detsamma, öfverlämnat af Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen afgifvet underdånigt utlåtande öfver förslag till reglering af Mälarens vattenstånd och upprensning af dess farleder, äfvensom anmodat Stadsfullmäktige att i hvarje fall afgifva yttrande huruvida och i hvad mån Stadsfullmäktige vore villiga att bidraga till förslagets genomförande.

På förslag af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera frågan till Hamnstyrelsen och Drätselkammaren.

§ 187.

Ang. anslag i anledning af epidemi.

Från Hälsovårdsnämnden hade inkommit en så lydande framställning:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Som Hälsovårdsnämnden vid sammanträden den 21 innevarande November och denna dag nödgats foga anstalt om inrättande af tillfälliga epidemisjukhus i och för nu rådande särdeles utbredd difteri- och skarlakansepidemi inom staden samt Hälsovårdsnämnden för utrustning af dessa tillfälliga sjukhus samt den dagliga driften å desamma är i behof af ökadt anslag får Hälsovårdsnämnden i och för dessa behof anhålla att Stadsfullmäktige ville bevilja Hälsovårdsnämnden ett förslagsanslag af tre tusen (3.000) kronor.

Västerås den 24 November 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg."

Efter uppläsning af berörda skrifvelse hemställde Herr borgmästaren, att Stadsfullmäktige måtte på grund af de i skrifvelsen omförmälda förhållanden genast företaga ifrågavarande ärende till slutlig behandling och därvid bifalla hvad Hälsovårdsnämnden föreslagit.

Denna Herr borgmästarens hemställan upptog Herr Larsson som sitt yrkande, hvarefter Stadsfullmäktige beslöto bifalla Hälsovårdsnämndens anhållan.

§ 188.

Ang. fråga om inkorporering af egendomen Hammarby.

Ingaf Herr Hedin en skriftlig motion, däri han föreslog, att Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärder för underhandling med Lundby socken, om att egendomen Hammarby eller en del däraf måtte införlifvas med Västerås stad.

På yrkande af motionären blef motionen remitterad till Beredningsutskottet.

§ 189.

Ang. teaterkommitténs betänkande.

Ett från kommitterade för utredning af frågan om inrättande af en föreläsnings- och musiksalong samt teater inkommet betänkande rörande det åt kommitterade lämnade uppdrag blef på yrkande af Herr Uggla remitteradt till Drätselkammaren.

§ 190.

Ang. fråga om borttagande af mätarehyra för gas och elektrisk ström.

Frambar Herr Daniel Johansson en motion med förslag att Stadsfullmäktige ville besluta om borttagande af mätarehyran för gas och elektrisk ström.

På yrkande af Herr Johansson beslöto Stadsfullmäktige remittera motionen till Vatten- och Gasverkstyrelsen samt Beredningsutskottet.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 15 December 1910.

Max. Schenström.

Västerås 1911. Fredr. Anderssons Boktryckeri

Über Impfschaden ist Ihnen bekannt, daß Ihre Impfpflicht auf Grund der § 1 Absatz 1 Nr. 1 Impfgesetz vom 8. April 1874 (Reichsgesetzblatt S. 31) durch Impfung oder Wiederimpfung mit Erfolg bereits erfüllt ist.

Ihren Impfschein erhalten Sie zurück.

Ihr Gesuch, Ihre Impfpflicht durch Impfung mit Erfolg zu erfüllen, kann daher nicht berücksichtigt werden.

§ 158.

Ihr Gesuch, Ihre Impfpflicht durch Impfung mit Erfolg zu erfüllen, kann daher nicht berücksichtigt werden.

Ihr Gesuch, Ihre Impfpflicht durch Impfung mit Erfolg zu erfüllen, kann daher nicht berücksichtigt werden.

§ 160.

Ihr Gesuch, Ihre Impfpflicht durch Impfung mit Erfolg zu erfüllen, kann daher nicht berücksichtigt werden.

Ihr Gesuch, Ihre Impfpflicht durch Impfung mit Erfolg zu erfüllen, kann daher nicht berücksichtigt werden.

§ 170.

Ihr Gesuch, Ihre Impfpflicht durch Impfung mit Erfolg zu erfüllen, kann daher nicht berücksichtigt werden

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 15 December 1910.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Ström, Plantin, Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Edvard Karlsson, Malmberg, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Gustafsson, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Holm, Keijser, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Sundström, Öhman och Lundin.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 191.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 24 nästlidne November.

§ 192.

Ang. fast anställande af en stadsarkitekt samt antagande af instruktion för denne tjänsteman.

I skrifvelse den 23 nästlidne November hade Kommitterade för ordnande af stadens tekniska hjälpkrafter inkommit med förslag om fast anställande af en stadsarkitekt samt med förslag till instruktion för samme tjänsteman.

På yrkande af Herr vice ordföranden remitterades ärendet till Drätselkammaren.

§ 193.

Ang. taxa å arvodesförrättningar af stadsingeniören och stadsarkitekten.

Ett af Kommitterade för ordnande af stadens tekniska hjälpkrafter med skrifvelse den 23 nästlidne November framställdt förslag till ny taxa å arvoden för förrättningar af stadsingeniören och stadsarkitekten i Västerås blef på förslag af Herr vice ordföranden remitteradt till Drätselkammaren.

§ 194.

Ang. instruktion för Stadsträdgårdsmästaren.

Föredrogs och remitterades till Trädplanteringssällskapet ett från Kommitterade för ordnande af stadens tekniska hjälpkrafter inkommet förslag till instruktion för stadsträdgårdsmästaren.

§ 195.

Ang. tillstånd att inrätta vattenklosetter i domprosthuset.

Med skrifvelse den 16 nästlidne November, intagen under N:o 95 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Hälsovårdsnämnden öfverlämnat utdrag af sitt samma dag förda protokoll, enligt hvilket Nämnden, sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen jämte eget yttrande till Hälsovårdsnämnden öfverlämnat en anhållan från Domprosten F. Fåhræus om tillstånd att anordna vattenklosetter i domprosthuset, beslutat hänskjuta frågan till Stadsfullmäktiges afgörande och därvid, under åberopande af Vatten- och Gasverksstyrelsens yttrande, hemställa, att Stadsfullmäktige ville lämna sitt medgifvande till ifrågavarande vattenklosetters inrättande, under villkor att tillståndet gällde endast tills vidare samt att vid klosetternas anordning och användning noga iakttoges de föreskrifter härutinnan, Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

På yrkande af Herr Uggla biföllo Stadsfullmäktige Hälsovårdsnämndens ifrågavarande hemställan.

§ 196.

Ang. fråga om inkorporering af egendomen Hammarby med staden.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne November till Beredningsutskottet remitterat Herr Hedins motion om inkorporering med Västerås stad af egendomen Hammarby i Lundby socken eller del däraf, hade utskottet i afgifvet utlåtande i ärendet af den 1 innevarande December, intaget under N:o 96 af de tryckta handlingarne för dagen, på anfördt skäl hemställt, att motionen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Under öfverläggningen härom yrkade dels Herr Uggla bifall till Beredningsutskottets förslag, dels ock Herr Björkman, med hvilken Herrar Hedin och Edström instämde, att motionen måtte för skyndsam utredning remitteras till stadens tre ledamöter i den af staden och S:t Ilians socken gemensamt tillsatta kommittén för utredning af frågan om nämnda sockens införlifvande med Västerås stad.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden biföllo Stadsfullmäktige Herr Björkmans förslag.

§ 197.

Ang. stadgar för Orströms donationsfond.

Med skrifvelse den 1 innevarande December, intagen under N:o 97 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Beredningsutskottet i anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 24 nästlidne November afgifvit förslag till stadgar för Orströms donationsfond, så lydande:

"§ 1.

Afkomsten — — — — — — se Stadsfullmäktiges handlingar sid. 456."

Vid föredragning häraf yrkade i fråga om § 2 Herr Grönberg den ändringen af 3:dje stycket, att ordet "företrädesvis" samt sista satsen "och behöfver ansökan etc." måtte utgå.

Herrar Malmberg och Nordin yrkade härutinnan bifall till Beredningsutskottets förslag oförändradt.

Sedan Stadsfullmäktige vid framställning af proposition å dessa yrkanden bifallit Beredningsutskottets förslag, blefvo ifrågavarande stadgar jämväl i öfriga delar antagna i enlighet med utskottets förslag.

§ 198.

Ang. revision af stadsplanen.

Företogs till behandling det under N:ris 84 och 98 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för året intagna ärendet angående Drätselkammarens, Stadsplanekommitterades och Byggnadsnämndens särskilda, här bilagda förslag rörande nedannämnda i samband med stadsplanerevisionen stående frågor, nämligen:

a) bestämmande af Slottsgatans bredd,

b) utläggande af tomten N:o 133 Västra kvarteret till öppen plats,

c) ordnande af nuvarande kvarteret Lovisa,

d) bestämmande om kvarteret Karls gräns mot Svartån skall betraktas som fasadlinie,

e) område för stenhusstad i stadsdelen väster om Svartån och

f) upphäfvande af förut af Stadsfullmäktige fattadt beslut rörande område för stenhusstad i stadsdelen öster om Svartån samt fattande af nytt beslut i ämnet.

Under öfverläggningen, som till en början enligt särskildt beslut skulle omfatta de ofvan under a), b) och c) antecknade frågorna gemensamt, yrkade:

dels Herrar Frans Johansson, Uggla, Daniel Johansson och Oest bordläggning af samtliga nu ifrågavarande frågor till Stadsfullmäktiges nästkommande sammanträde,

dels Herrar Edvard Karlsson, Plantin, vice ordföranden, Edström och Björkman bifall till Stadsplanekommitterades förslag, beträffande frågan c) med det af Byggnadsnämnden föreslagna tillägget,

dels Herrar Danielsson, Erik Andersson, Grandinson och Svensson, att såväl byggnadskvarteret Lovisa som ock tomten N:o 133 Västra kvarteret måtte utläggas till öppna platser, afsedda att förses med planteringar,

dels Herrar Keijser och Malmberg i fråga om ordnandet af kvarteret Lovisa bifall till Stadsplanekommitterades förslag med den ändringen, att i stället för bestämmelsen om att inom ifrågavarande kvarter ej finge uppföras andra byggnader än sådana af eldfast konstruktion, bestämdes, att inom kvarteret endast finge uppföras hus af sten eller därmed jämförligt ämne.

Härjämte föreslog Herr Edström, med instämmande af Herrar Nordin, Björkman och Uggla, att Stadsfullmäktige måtte, hvilket förslag i nu ifrågavarande frågor än komme att bifallas, besluta att uppdraga åt Drätselkammaren att hafva sin uppmärksamhet riktad på förvärfvandet af fastigheterna inom byggnadskvarteret Lovisa samt gården N:o 133 Västra kvarteret, när lägligt tillfälle därtill kunde yppa sig.

Sedan denna del af öfverläggningen förklarats afslutad framställdes till en början proposition å yrkandet om bordläggning samt frågan om Stadsfullmäktige

ville nu företaga till afgörande de hittills behandlade delarne af ärendet, och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd votering med 23 nej emot 10 ja, afgifna för bifall till bordläggningsyrkandet, att denna dag företaga nu förevarande frågor till afgörande.

På grund af särskildt beslut framställdes härefter proposition å Herr Edströms under öfverläggningen gjorda yrkande, att Stadsfullmäktige måtte lämna åt Drätselkammaren i uppdrag att hafva sin uppmärksamhet riktad på förvärfvandet af fastigheterna inom byggnadskvarteret Lovisa samt gården N:o 133 Västra kvarteret, när lägligt tillfälle därtill yppade sig; och blef samma förslag af Stadsfullmäktige bifallet.

Vid härefter framställd proposition å de olika förslagen rörande frågan b) beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd votering med 30 ja, emot 3 nej, afgifna för Byggnadsnämndens förslag, att i enlighet med hvad Drätselkammaren och Stadsplanekommitterade föreslagit tomten N:o 133 Västra kvarteret skulle utläggas till öppen plats.

Uti frågan c), i hvilken proposition nu framställdes å de särskilda föreliggande förslagen, beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd votering med 17 ja, emot 16 nej, afgifna för bifall till det af Herrar Danielsson m. fl. under diskussionen framställda förslaget, att i enlighet med Herrar Edvard Karlssons m. fl:s yrkande beträffande ordnande af byggnadskvarteret Lovisa bestämma, att inom kvarteret utmärktes ett för planteringar afsedt förgårdsområde utmed Svartån samt mellan byggnaderna å tomterna N:o 146 (Sundinska huset) och N:o 147 (tobaksfabriken) i öfverensstämmelse med en vid Stadsplanekommitterades förslag fogad särskild karta, hvilket område, som å kartan vore utmärkt med svarta prickar, skulle lämnas fritt från nybyggnad, samt att för ifrågavarande byggnadskvarter skulle gälla följande särskilda byggnadsbestämmelser:

1:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 8 meter, räknadt från omgifvande markens medelhöjd till korsningen af vägglif och takfall, dock med undantag för gaflar, frontespisar, torn och dylikt;

2:o) inom kvarteret må ej uppföras andra byggnader än sådana af eldfast konstruktion, och

3:o) tomterna inom kvarteret må bebyggas, utan att andra gårdsutrymmen än de ofvan omförmälda förgårdsområdena lämnas.

I fråga om Slottsgatans bredd (frågan a) beslöto Stadsfullmäktige härpå i enlighet med Stadsplanekommitterades förslag, att samma gata skulle mellan Bondegatan och Stora gatan utläggas till 10 meters bredd, med bibehållande af den nuvarande byggnadslinien på gatans västra sida och med en afskärning vid hörnet af Stora gatan af tomten N:o 144 i Västra kvarteret enligt den vid Stadsplanekommitterades förslag fogade särskilda kartan samt mellan Stora gatan och Öfre Trädgårdsgatan bibehållas vid 12 meters bredd såsom enligt nu gällande stadsplan.

Beträffande frågan d) yrkade

dels Herr Frans Johansson bifall till Byggnadsnämndens förslag med det tillägg att mellan kvarteret Karls västra byggnadslinie och Svartån lämnades ett förgårdsområde af minst 2 meters bredd;

dels och Herr Plantin bifall till Byggnadsnämndens förslag oförändradt.

Sedan öfverläggningen i denna del förklarats afslutad, beslöto Stadsfullmäktige enligt Byggnadsnämndens förslag bestämma, att byggnadskvarteret Karls västra gräns mot Svartån skulle betraktas som fasadlinie.

Vidkommande frågan e) yrkade härefter

dels Herr Daniel Johansson bifall till Stadsplanekommitterades förslag,

dels Herrar Plantin och Nordin bifall till Byggnadsnämndens förslag,

dels och Herr Svensson i enlighet med Drätselkammarens förslag afslag å de föreliggande förslagen rörande stenhusstad väster om Svartån med undantag af hvad ofvan beslutats rörande byggnadskvarteret Lovisa.

Då Herr ordföranden efter öfverläggningens slut i denna fråga vid framställd proposition å de gjorda yrkandena förklarade sig anse frågan om bifall till Stadsplanekommitterades förslag vara med öfvervägande ja besvarad, begärdes votering. Sedan härefter genom ytterligare begärd och anställd votering till kontraproposition i hufvudvoteringen med 24 ja emot 9 nej, afgifna för bifall till Herr Svenssons yrkande, antagits Byggnadsnämndens förslag, anställdes hufvudvoteringen, hvarvid Stadsfullmäktige med 26 nej emot 7 ja i öfverensstämmelse med Byggnadsnämndens förslag beslöto, att i västra stadsdelen — utom byggnadskvarteret Lovisa — byggnader utmed Slottsgatans västra byggnadslinie skulle uppföras af sten eller därmed jämförligt ämne enligt de närmare bessämmelser, som framdeles komme att inflyta i stadens byggnadsordning.

I fråga slutligen om frågan f) yrkades

dels af Herrar Daniel Johansson och Svensson upphäfvande af Stadsfullmäktiges beslut den 20 Juni 1910 och afslag å de föreliggande förslagen om stenstadsbestämmelser i stadsdelen öster om Svartån,

dels af Herrar Nordin och Grandinson bifall till Stadsplanekommitterades och Byggnadsnämndens gemensamma förslag,

dels af Herr Plantin, med hvilken Herrar Oest, Erik Andersson, Danielsson och Holm instämde, att Stadsfullmäktige i fråga om stenhusstad i stadsdelen öster om Svartån ville, med upphäfvande af sitt den 20 Juni 1910 härutinnan fattade beslut, bestämma, att inom det område, som begränsades af Skolgatan, Vasagatan, Nedre Trädgårdsgatan och Svartån, äfvensom beträffande hus utmed Vasagatans östra sida mellan Skolgatan och Nedre Trädgårdsgatan endast finge uppföras 1:sta klassens stenhus, hvilka kunde som sådana af de svenska brandförsäkringsbolagen godkännas, med uppdrag åt Byggnadsnämnden att härutinnan närmare bestämma,

dels och af Herr Edström, med instämmande af Herr Edvard Karlsson bifall till Stadsplanekommitterades och Byggnadsnämndens förslag med den ändringen beträffande området mellan Stora torget, Torggatan, Stora gatan och Svartån, att å detta område endast finge uppföras 1:sta klassens stenhus med eldfasta bjälklag.

Sedan öfverläggningen i nu förevarande fråga förklarats afslutad framställdes proposition å de under diskussonen gjorda yrkandena, hvarvid Herr ordföranden förklarade sig anse frågan om bifall till Herr Plantins förslag vara med öfvervägande ja besvarad. I anledning häraf begärdes votering. Härpå antogs till kontraproposition mot Herr Plantins yrkande genom särskild begärd och anställd votering med 25 ja emot 8 nej, afgifna för bifall till Herr Edströms yrkande, Stadsplanekommitterades och Byggnadsnämndens förslag. Vid anställd

hufvudvotering biföllo Stadsfullmäktige med 24 ja emot 9 nej Herr Plantins ofvan omförmälda under öfverläggningen framställda förslag.

Slutligen beslöto Stadsfullmäktige i fråga om de delar af stadsplanens revision, hvarom Stadsfullmäktige denna dag fattat beslut, att uppdraga åt Byggnadsnämnden att efter vederbörande fastighetsägares hörande, där så erfordades, besluta angående de höjdlägen, som skulle å stadsplanekartan angifvas samt att lämna i uppdrag åt Byggnadsnämnden att söka fastställelse å Stadsfullmäktiges denna dag i ärendet fattade beslut.

§ 199.

Ang. yttrande öfver anbud å öfvertagande af rätten till detaljhandel med brännvin.

Med skrifvelse den 5 innevarande December, intagen under N:o 99 af de tryckta handlingarne för dagen, hade Magistraten öfverlämnat två inkomna anbud från bolag, som önskade åt sig få upplåtet utöfningen af detaljhandeln med brännvin i Västerås under åren 1911—1913, *det ena* inkommet till Magistraten den 15 nästlidne November och undertecknadt den 5 i samma månad af bankdirektören Axel Sundström, apotekaren Otto Oest, direktören J. Lundin, handlandena Albert Öhman, John Hygrell och C. A. Palmén, biträdande provinsialläkaren Gustaf Holm, majoren Petrus Tersmeden, bandirektören Johan Plantin, alla i Västerås samt godsägaren Tor Richter å Brunnby i Irsta socken, och *det andra* inkommet till Magistraten den 2 innevarande December, dateradt den 19 sistlidne November och underskrifvet af förenämnda Sundström, Oest, Lundin, Öhman, Hygrell, Palmén och Holm äfvensom af öfverstelöjtnanten E. Schürer von Waldheim, direktören Th. Sundeman, trädgårdsdirektören Frans Johansson och grosshandlaren A. Norling, samtliga i Västerås, jämte godsägaren J. W. Carlsson å Dåvö, Munktorps socken, ingeniören Richard von Unge å Mölntorp, Säby socken, samt godsägarne C. Arvid Andersson å Hamre, Badelunda socken, och Frans Schartau å Forsby i Skultuna socken.

Härjämte hade Magistraten jämlikt 12 § Kungl. Förordningen den 9 Juni 1905 angående försäljning af brännvin anmodat Stadsfullmäktige att öfver anbuden afgifva yttrande.

Efter föredragning häraf beslöto Stadsfullmäktige på förslag af Herr vice ordföranden att förorda antagandet af det här ofvan först omförmälda, den 15 sistlidne November till Magistraten inkomna och den 5 i samma månad dagtecknade anbudet.

Detta beslut blef härpå genast uppläst och justeradt.

§ 200.

Ang. yttrande öfver saluvärdering å egendomen Hesslö.

Sedan Magistraten genom resolution den 3 nästlidne November anmodat Drätselkammaren att till ledning för Stadsfullmäktige, hvilkas yttrande i ärendet af Konungens Befallningshafvande i länet infordrats, afgifva det utlåtande och det förslag, hvartill en af Domänintendenten i länet Bengt B:son Wolffram m. fl. i anledning af Västerås stads underdåniga ansökan om inköp af kronodomänen Hesslö eller del däraf verkställd saluvärdering af egendomen kunde föranleda, med anmodan till Drätselkammaren tillika att med kammarens utlåtande och förslag öfverlämna handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige,

hade Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 5 innevarande December, intagen under N:o 100 af de tryckta handlingarne för dagen, med öfverlämnande af de remitterade handlingarne, föreslagit, att Stadsfullmäktige såsom infordradt yttrande i ärendet ville emot den verkställda saluvärderingen anmärka:

"*att*, då den afgift af 500 kronor staden för sitt vattenledningsverk erlägger till nuvarande arrendatorn af Hesslö, endast utgör ersättning för af vattenverket vålladt intrång och skada och sålunda icke innebär någon värdeökning af egendomen, sagda afgift icke bort vid saluvärderingen tagas i beräkning,

att den i Kungl. Domänstyrelsens utlåtande den 10 December 1909 omförmälda kostnad af 36.000 kronor som erfordras för att efter den under sommaren 1909 timade branden förse egendomen med nödiga åbyggnader, rätteligen bort från värderingssumman afräknas,

samt att förrättningsmännens reflektioner rörande egendomens stora värde utöfver det af dem uppskattade måste anses vara betydligt öfverdrifna, särskildt som den mycket långgrunda stranden vid Hesslö lägger hinder i vägen för tillfredsställande förbindelser sjöledes med egendomen och då någon byggnadsverksamhet i följd af densammas aflägsna belägenhet och dess otjänliga kommunikationer icke torde inom öfverskådlig framtid kunna därstädes uppkomma, detta äfven i följd däraf, att det mellanliggande vidsträckta regementsområdet hindrar byggnadsverksamhetens från staden utsträckning åt det håll, där Hesslö är beläget."

På yrkande af Herr Uggla beslöto Stadsfullmäktige efter ärendets föredragning att till alla delar antaga och godkänna Drätselkammarens förslag.

Detta beslut blef härefter genast upplåst och justeradt.

§ 201.

Ang. inlösen af ritningar till en eventuel teaterbyggnad i Västerås.

Med återställande af teaterkommitterades den 24 nästlidne November till Drätselkammaren remitterade skrifvelse hade Drätselkammaren i skrifvelse den 5 innevarande December, intagen under N:o 101 af de tryckta handlingarne för dagen, tillstyrkt bifall till kommitterades hemställan, att Stadsfullmäktige ville tillösa sig de af arkitekten A. Grane uppgjorda ritningarne till en eventuel teaterbyggnad i Västerås för en summa af 500 kronor, samt föreslagit, att detta belopp skulle gäldas af innevarande års förslagsanslag.

Stadsfullmäktige biföllo hvad kommitterade och Drätselkammaren i ärendet hemställt och föreslagit.

§ 202.

Ang. anslag till Svenska städers pensionskommitte.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne November till Drätselkammaren remitterat kommitterades för utredning angående eventuelt bildande af en svenska städers pensionskassa framställning om ett anslag af 50 kronor för kommitterades fortsatta utredningsarbete, hade Drätselkammaren i skrifvelse den 5 innevarande December, under erinran att Stadsfullmäktige den 27 Februari 1908 till samma utredning anslagit 200 kronor, föreslagit, att Stadsfullmäktige jämväl måtte bevilja det nu begärda bidraget att utgå af innevarande års förslagsanslag.

Stadsfullmäktige biföllo hvad Drätselkammaren i ärendet sålunda föreslagit.

§ 203.

Ang. yttrande i anledning af anmärkningar mot nya hamntaxan.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne November till Drätselkammaren remitterat Magistratens resolution den 17 i samma månad med anmodan till Stadsfullmäktige att afgifva yttrande öfver från trafikanters sida inkomna anmärkningar emot af Stadsfullmäktige den 31 Mars 1910 godkändt förslag till taxa å hamnafgifter för staden, hade Drätselkammaren i afgifvet yttrande den 5 innevarande December, iutaget under N:o 102 af de tryckta handlingarne för dagen, föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte såsom eget yttrande åberopa, hvad Hamnstyrelsen i sin vid remissen fogade skrifvelse till Konungens Befallningshafvande i länet den 5 Augusti 1910 i anledning af samma anmärkningar anfört.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande af Herr vice ordföranden Drätselkammarens förslag.

Detta Stadsfullmäktiges beslut blef härpå genast uppläst och justeradt.

§ 204.

Ang. indelning af staden i valdistrikt för riksdagsmannaval till Andra kammaren.

Genom remiss den 5 innevarande December hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige att afgifva yttrande öfver en af Rådmannen V. Åsberg hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord hemställan, att Konungens Befallningshafvande måtte förordna, att Västerås stad i och för val till Riksdagens andra kammare måtte delas i två valdistrikt, omfattande det ena eller det södra valdistriktet: västra kvarteret, västra utgårdarne och södra kvarteret med undantag af Kungsängen öster om Persbobäcken och Lillån, samt det andra eller norra valdistriktet: norra kvarteret, norra utgårdarne, södra utgårdarne samt Kungsängen öster om Persbobäcken och Lillån, eller samma valkretsindelning, som vore för stadsfullmäktigeval i staden bestämd.

Handlingarne i ärendet funnos intagna under N:o 103 af de tryckta handlingarne för dagen.

Efter föredragning af detta ärende beslöto Stadsfullmäktige på förslag af Herr Enhörning att för sin del bifalla ifrågavarande framställning med bestämmelse tillika, att indelningen i valdistrikt skulle äga tillämpning från och med det val första gången till Riksdagens andra kammare för hela riket i enlighet med nu gällande valbestämmelser skulle äga rum.

Stadsfullmäktiges beslut i ärendet blef genast uppläst och justeradt.

§ 205.

Ang. V. Åsbergs afsägelse af ledamotskap i Vatten- och Gasverksstyrelsen.

I skrifvelse den 28 nästlidne November hade Rådmannen Victor Åsberg anhållit att från och med 1911 års början blifva entledigad från uppdraget att vara ledamot af Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Efter uppläsande häraf beslöto Stadsfullmäktige bifalla ansökningen äfvensom uppdraga åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde afgifva förslag å en ledamot i styrelsen i Rådmannen Åsbergs ställe.

§ 206.

Ang. val af en distriktchef och tre vice distriktchefer samt en vårdare i Fattigvårdsstyrelsen.

Företogs till förnyad behandling Fattigvårdsstyrelsens vid senaste sammanträdet bordlagda anhållan om utseendet af ytterligare en distriktchef och en vice distriktchef äfvensom förslag å val af nämnda förtroendemän och föredrogs härvid nu ett från Fattigvårdsstyrelsen inkommet utdrag af styrelsens protokoll för den 29 nästlidne November, däri styrelsen på grund af gjorda framställningar ändrade sitt föregående förslag samt i anledning af afsägelser af uppdrag inom styrelsen föreslog nya personer till samma uppdrag, och valde Stadsfullmäktige nu, med bifall till Fattigvårdsstyrelsens anhållan om utseende af ytterligare en distriktchef och en vice distriktchef, med acklamation dels för åren 1911—1913 till distriktchef i det nybildade sjätte distriktet Domkyrkokomministern Axel Enblom, till vice distriktchef i samma distrikt nuvarande distriktchefen i femte distriktet Häradsskrifvaren C. Nordmark, till vice distriktchef i femte distriktet efter Herr Nordmark Slöjdläraren Anders Svensson samt till vårdare inom femte distriktet efter Grosshandlaren John Hygrell, som afsagt sig detta uppdrag, Guldsmeden Emil Tengström, dels ock för år 1911 till vice distriktchef i tredje distriktet efter Förvaltaren M. Björklund, som anhållit om entledigande från uppdraget, Ingeniören Erik Forsstedt.

§ 207.

Ang. val af 2 ledamöter och 2 suppleanter i Arbetsförmedlingsanstaltens styrelse äfvensom 1 revisor med suppleant för granskning af anstaltens räkenskaper.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 nästlidne November vid behandling af Drätselkammarens under N:o 92 af de tryckta handlingarne för nämnda dag intagna skrifvelse angående val af två ledamöter och två suppleanter i styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling äfvensom en revisor med suppleant för granskning af anstaltens räkenskaper, remitterat skrifvelsen till Beredningsutskottet för förberedande af ifrågavarande val, hade Beredningsutskottet i skrifvelse den 1 innevarande December föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för sin del till ledamöter uti sagda styrelse för år 1911 välja såsom arbetsgifvare Direktören J. Lundin med Byggmästaren Edv. Karlsson såsom suppleant samt såsom arbetstagare Maskinisten C. F. Huggare med elektrikern V. B. Kant såsom suppleant äfvensom till revisor att granska anstaltens räkenskaper för år 1910 Folkskoleläraren P. W. Werkelin med Kamreraren Johannes Svensson såsom suppleant.

Efter föredragning häraf föreslog Herr Uggla den ändring i Beredningsutskottets förslag, att till ledamot i stället för Direktören Lundin borde utses Byggmästaren Edv. Karlsson och till suppleant för honom Plåtslagaremästaren A. Danielsson.

Härefter företogos nu ifrågavarande val med acklamation, hvarvid utsågos de personer Beredningsutskottet föreslagit med den af Herr Uggla föreslagna ändringen, hvarjämte efter erinran af Herr Uggla bestämdes, att revisorsuppdraget skulle afse jämväl den del af år 1909, hvarunder arbetsförmedlingsanstalten varit i verksamhet.

§ 208.

Ang. val af kommunala förtroendemän.

Föredrogs Beredningsutskottets afgifna förslag till återbesättande af de kommunala uppdrag, som med innevarande år utlöpte eller eljes påkallade nya val, hvarvid Stadsfullmäktige fattade här nedan under §§ 209—231 antecknade beslut.

§ 209.

Hamnstyrelsen.

I enlighet med Beredningsutskottets förslag återvaldes med acklamation för åren 1911—1913 till ledamot i stadens hamnstyrelse Statens lantbruksingeniör A. V. Nordin och till suppleant i samma styrelse Byggmästaren J. A. Fredriksson.

§ 210.

Hamnstyrelsen för Strömsholms våg.

Till ledamot i Hamnstyrelsen för Strömsholms våg för åren 1911—1913 efter Disponenten C. E. Flodin, som undanbedt sig återval, utsågs Kaptenen V. Grandinson.

Till suppleant i styrelsen för samma tid återvaldes Handlanden J. E. Björkstedt.

Härjämte utsågs till suppleant efter Ingeniören J. Mattsson, som under innevarande år avlidit, för år 1911 Fabrikören C. A. Palmén.

§ 211.

Byggnadsnämnden.

Återvaldes med acklamation för åren 1911—1914 till ledamöter i Byggnadsnämnden Bandirektören J. Plantin, Direktören H. Larsson och Kaptenen V. Grandinson samt till suppleanter i nämnden Fabrikören C. A. Palmén, Ingeniören A. Lindén och Ingeniören C. Henning.

§ 212.

Hälsovårdsnämnden.

Återvaldes med acklamation för åren 1911—1914 till ledamöter i Hälsovårdsnämnden Direktören H. Larsson, Apotekaren O. Oest, Doktorn E. Björkman och Mejerikonsulenten P. Rundgren samt till suppleanter i nämnden Doktorn G. Holm, Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren K. J. Karlsson och Assistenten K. Häggvall.

§ 213.

Folkskolestyrelsen.

Hade Beredningsutskottet anmält, att Läroverksadjunkten B. Fjellman anhållit om entledigande från uppdraget att vara suppleant i Folkskolestyrelsen.

Med bifall till berörda anhållan utsågo Stadsfullmäktige enligt utskottets förslag till suppleant i styrelsen i Herr Fjellmans ställe för åren 1911—1913 Domkyrkokomministern Axel Enblom.

§ 214.

Ombud vid mantalsskrifningen.

Till stadens ombud vid mantalsskrifningen år 1911 återvaldes Kontrollören H. Tersmeden, Folkskoleläraren J. Valter och Exekutionsbetjänten R. Pettersson samt till deras suppleanter Fabrikören A. F. Scherdin och Urmakaren A. Ström.

§ 215.

Till ledamöter i Brandstodskommittén för fast egendom för år 1911 valdes Handlandena J. E. Björkstedt och J. E. Edling samt Bankdirektören A. Sundström med Byggmästarne Edvard Karlsson och J. A. Fredriksson som suppleanter. *Brandstodskommitten för fast egendom.*

§ 216.

Återvaldes till gode män för tillsyn öfver förmynderskap för år 1911 f. Landträntmästaren C. Hj. Rudberg och Länsagronomen R. Hahr. *Gode män för tillsyn öfver förmynderskap.*

§ 217.

Till kontrollanter vid utbetalande af rofdjurspremier för år 1911 utsågos Jägmästaren I. Fåhræus och Lektorn M. Floderus. *Kontrollanter för rofdjurspremier.*

§ 218.

Till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1911 valdes Häradshöfdingen C. Uggla, Direktören J. Lundin, Direktören J. S. Edström, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin och Ingeniören H. Håkansson samt till deras suppleanter Fabrikören C. A. Palmén och Assistenten K. Häggvall. *Examensvittnen vid realskoleexamen.*

§ 219.

Utsågs till stadens ombud vid bolagsstämmor under år 1911 med Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank Auditören B. V. Schenström. *Ombud vid bolagsstämmor med A.-B. Mälareprov. bank.*

§ 220.

Till ledamöter i Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen efter Fabrikören A. F. Scherdin och Körsnären A. Grönberg, hvilka efter 1911 års ingång icke kommo att tillhöra Stadsfullmäktige och sålunda därefter voro obehöriga att vara ledamöter i nämnden, utsågos för år 1911 Trädgårdsdirektören Frans Johansson och Skomakaremästaren J. Svensson. *Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna*

I sammanhang härmed anhöll Herr Uggla om entledigande från och med nästkommande års ingång från uppdraget att vara ledamot i nämnden; och beslöto Stadsfullmäktige i anledning häraf, med bifall till Herr Ugglas anhållan, att uppdraga åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde föreslå ledamot af nämnden i Herr Ugglas ställe.

§ 221.

Till ledamöter i Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål valdes dels för åren 1911 och 1912 Doktorn E. Björkman, Trädgårdsdirektören F. Johansson och Skomakaremästaren J. Svensson, dels ock för år 1911 efter Direktören L. M. Ström, hvilken som afgående Stadsfullmäktig efter 1911 års ingång ej var behörig att vara ledamot i nämnden, Kronofogden Th. Kalén. *Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.*

§ 222.

Nämnden öfver Mobergska guldbröllopsfonden.

Återvaldes till ledamöter i Nämnden öfver Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond för åren 1911 och 1912 Fabrikören C. A. Palmén och Folkskoleläraren J. Valter.

§ 223.

Nämnden öfver Fru Johanna Fryklunds donationsfond.

Valdes för första gången ledamöter i Nämnden öfver Fru Johanna Fryklunds donationsfond, och utsågos härtill för åren 1911 och 1912, dock så att tre af ledamöterna skulle afgå vid 1911 års slut efter inför Stadsfullmäktige verkställd lottning, från tjänstemannaklassen Direktören H. Larsson och Domkyrkosysslomannen A. Johansson, från handlande- och handtverkareklassen Fabrikören A. F. Scherdin, Fabrikören C. A. Palmén och Körshären A. Grönberg samt från arbetareklassen Järnsvarfvarne Karl Bäckman och C. O. Eng.

§ 224.

Styrelsen för Slöjd- och Tekniska skolan.

Till ledamöter i styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan för åren 1911—1913 återvaldes Rektorn Th. af Billbergh och Doktorn E. Björkman.

§ 225.

Revisorer af stadens räkenskaper.

Till revisorer af stadens räkenskaper för år 1910 hade Beredningsutskottet föreslagit Läroverksadjunkten O. A. Vetterling, Landskontoristen A. F. Lindblad, Banktjänstemannen Fr. Fröberg, Folkskoleläraren H. Dahlberg, Handlanden E. A. Thunholm och Kamreraren J. Svensson.

Det anmäldes nu, att tvekan yppat sig, huruvida Adjunkten Vetterling såsom ledamot af Folkskolestyrelsen vore behörig att revidera stadens räkenskaper, och att Folkskoleläraren Dahlberg anhållit, att icke komma ifråga vid valet.

I anledning häraf utsågos nu endast fyra revisorer och valdes härtill ofvanbemälde Herrar Lindblad, Fröberg, Thunholm och Svensson, hvarjämte uppdrogs åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde afgifva förslag å ytterligare två revisorer.

Till revisorssuppleanter valdes enligt utskottets förslag Läroverksadjunkten G. Johansson, Handlanden J. Öberg och Bankkamreraren Josef Hult.

§ 226.

Revisorer af fattigvårdens räkenskaper.

Till revisorer af fattigvårdens räkenskaper för år 1910 utsågos Assistenten K. Hägvall, Bankkamreraren R. Beijnoff och Folkskoleläraren I. Fröjer med Järnhandlaren A. Rosenlund, Teckningsläraren K. Malmberg och Folkskoleläraren I. Andrén som suppleanter.

§ 227.

Revisor af Arbetareinstitutets räkenskaper.

Till revisor af Arbetareinstitutets räkenskaper för år 1910 utsågs Länsbokhållaren V. Lange med Ingeniören F. O. Berling som suppleant.

§ 228.

Revisor af Slöjd- och Tekniska skolan.

Till revisor af Centralslöjdskolans och Tekniska skolans räkenskaper för år 1910 valdes Banktjänstemannen Fr. Fröberg med Folkskoleläraren J. Valter som suppleant.

§ 229.

Revisor af Allm. läroverkets byggnadsfonds räkenskaper.

Till revisor af högre allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1910 utsågs Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin.

§ 230.

Ombud vid bolagsstämmor med S. V. B. Nya Järnv. A.-B. och S. G. G. Järnv. A.-B.

Uppdrogs åt Drätselkammaren att utse ombud för staden vid nästa års bolagsstämmor med delägarne i Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag och Sala—Gysinge—Gefle Järnvägsaktiebolag.

§ 231.

Revisorer af Spritbolagets räkenskaper.

Uppdrogs åt Beredningsutskottet att till nästa sammanträde afgifva förslag å två revisorer med en suppleant för granskning af spritbolagets räkenskaper för år 1910.

§ 232.

Ang. val af Taxeringsnämnd.

I skrifvelse den 9 innevarande December hade Beredningsutskottet under åberopande af Kungl. Förordningen den 28 Oktober 1910 hemställt, att Stadsfullmäktige ville företaga val af taxeringsnämnd för år 1911 redan under innevarande December månad.

I anledning häraf beslöto Stadsfullmäktige att nu företaga ifrågavarande val, hvarvid till en början i enlighet med Beredningsutskottets förslag bestämdes, att antalet af Stadsfullmäktige valda ledamöter i taxeringsnämnden skulle utgöra fem äfvensom att för hvarje ledamot personligen skulle utses en suppleant.

Härefter valdes till ledamöter i Taxeringsnämnden Landskontoristen A. F. Lindblad, Förmannen S. G. Hedin, Urmakaren A. Ström, Målaremästaren C. Johansson och Handlanden N. G. Bergström samt till dessas respektive suppleanter Stadsfiskalen E. Kumlin, Maskinisten C. F. Huggare, Exekutionsbetjänten R. Pettersson, Byggmästaren K. J. Karlsson och Grosshandlaren E. Andersson

§ 233.

Val af vice brandchef.

Från Brandstyrelsen hade med styrelsens tillstyrkan öfverlämnats en från Fabrikören A. Danielsson inkommen ansökan till vice brandchefsbefattningen för år 1911; och utsågo Stadsfullmäktige efter föredragning häraf med acklamation till vice brandchef för år 1911 Fabrikören A. Danielsson.

§ 234.

Ang. rättegång rörande skada af nya elektricitetsverket.

Anmälde ordföranden, att han den 26 nästlidne November blifvit delgifven en af Änkefru Lotten Ekelund såsom ägare af fastigheten N:o 5 i byggnadskvarteret Njord å staden utverkad stämning till Rådstufvurätten härstädes den 30 nästkommande Januari med yrkande om vidtagande af åtgärder till förhindrande af samt skadeersättning för redan uppkomna olägenheter för nämnda fastighet i följd af vibrationer, som åstadkommes vid gången af disselmotererna i stadens nya elektricitetsverk.

Efter uppläsande af stämningen beslöto Stadsfullmäktige öfverlämna densamma till Drätselkammaren med uppdrag att i anledning af stämningen å stadens vägnar fatta beslut.

§ 235.

Ang. erinran om borgen för ett Sala—Gysinge—Gefle Järnvägsaktiebolags obligationslån.

I skrifvelse af den 6 innevarande December till Stadsfullmäktiges ordförande hade Stockholms Enskilda banks notariatafdelning för afbrytande af preskription erinrat därom, att Västerås stad genom beslut vid sammanträde med Stadsfullmäktige den 28 Februari 1901 gått i borgen såsom för egen skuld intill ett belopp af 20,000 kronor för Sala—Gysinge—Gefle Järnvägsaktiebolags 5 % obligationslån af den 1/1 1901, äfvensom anhållit, att sedan denna skrifvelse föredragits vid sammanträde med Stadsfullmäktige, utdrag af protokollet rörande detta ärende måtte notariatafdelningen tillsändas.

Stadsfullmäktige beslöto i anledning häraf genom utdrag af detta protokoll meddela Stockholms Enskilda banks notariatafdelning, att Stadsfullmäktige innevarande dag af ofvanberörda skrifvelse erhållit del.

§ 236.

Ang. fråga om åtgärder för rikligare lifsmedelstillförsel.

Föredrogs och remitterades på förslag af Herr vice ordföranden till Beredningsutskottet en från Herr Edström inkommen, den 23 nästlidne November dagtecknad motion rörande åtgärder för erhållande af rikligare tillförsel af lifsmedel till Västerås.

§ 237.

Ang. föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Föredrogs och bifölls på yrkande af Herrar Uggla och vice ordföranden en från Byggnadsnämnden inkommen så lydande framställning:

"Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 28 sistlidne April fattade Stadsfullmäktige beslut om antagande af särskilda föreskrifter rörande byggnadsverksamheten utom stadsplanen. Detta beslut har sedermera underställts Kungl. Maj:ts fastställelse, men har Kungl. Maj:ts beslut i ärendet ännu ej afhörts. Med anledning häraf, och då det kommit till Byggnadsnämndens kännedom, att dels byggnader utförts och dels äro å bane utom stadsplanen, till och med invid stadsplanens gräns, hvilka i flere väsentliga afseenden stå i strid mot ofvannämnda bestämmelser och i afseende å byggnadssättet ej motsvara de enklaste kraf för byggnadernas bestånd och säkerhet mot eldfara m. m. samt enär det i det allmännas intresse är nödvändigt, att, så vidt ske kan, åtgärder till förhindrande af dylika byggnaders tillkomst vidtagas, får Byggnadsnämnden föreslå, att Stadsfullmäktige ville i afbidan på Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges ofvanberörda beslut den 28 April 1910 bestämma; att stadens vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar icke må införas i sådan efter 1911 års ingång uppförd byggnad utom stadsplanen, som icke uppförts i enlighet med de föreskrifter, som innehållas i Stadsfullmäktiges meranämnda beslut.

Västerås den 10 December 1910.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

§ 538.

Ang. ny stadga för kälkbacksåkning.

I skrifvelse den 12 innevarande December hade Magistraten förelagt Stadsfullmäktige till antagande ett af Magistraten uppgjort förslag till ny ordningsstadga angående kälkbacksåkning i Västerås.

Stadsfullmäktige beslöto remittera skrifvelsen till utlåtande af Drätselkammaren.

In fidem

Theofil Öberg.

Justeradt den 22 December 1910.

Max. Schenström.

Västerås 1911. Fredr. Anderssons Boktryckeri

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 22 December 1910.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Ström, Plantin. Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edvard Karlsson, Malmberg, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden. Gustafsson, Erik Andersson, Kalén, Svensson, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Fredholm, Grandinson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Öhman, Lundin, Holm och Keijser.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 239.

Justering.

Upplästes och justerades det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 15 innevarande December förda protokoll.

§ 240.

Ang. val af kommunala förtroendemän.

Jämlikt Stadsfullmäktiges uppdrag den 15 innevarande December hade Beredningsutskottet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 dennes afgifvit förslag till återbesättande af nedan under §§ 241—244 omförmälda kommunala uppdrag, med ledning af hvilket förslag ifrågavarande val nu företogos.

§ 241.

Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Till ledamot i Vatten- och Gasverksstyrelsen för år 1911 efter Rådmannen V. Åsberg utsågs med acklamation nuvarande suppleanten i styrelsen Öfveringeniören J. Fredholm samt till suppleant i Herr Fredholms ställe för samma tid Veterinären M. Jonsson.

§ 242.

Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna.

Valdes med acklamation till ledamot i nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen för år 1911 Kronofogden Th. Kalén.

§ 243.

Revisorer af stadens räkenskaper.

Till revisorer af stadens räkenskaper för år 1910 valdes, utom de vid sammanträdet den 15 innevarande December utsedde revisorer, dels Läroverksadjunkten O. A. Vetterling, med förbehåll att han som ledamot af Folkskolestyrelsen icke måtte deltaga i granskningen af folkskolans räkenskaper, dels ock den vid nyssnämnda sammanträde utsedde revisionssuppleanten Läroverksadjunkten G. Johansson, hvarjämte till revisionssuppleant efter Herr Johansson valdes Löjtnanten Carl Ohlsson.

§ 244.

Revisorer af spritbolagets räkenskaper.

Till revisorer af Västerås spritbolags räkenskaper för år 1910 valdes Öfverstelöjtnanten Friherre A. Ehrenswärd och Trädgårdsdirektören F. Johansson med Bankkamreraren R. Beijnoff såsom suppleant.

§ 245.

Ang. val af en fattigvårdare.

På framställning af Fattigvårdsstyrelsen beslöto Stadsfullmäktige att till vårdare inom 2:dra fattigvårdsdistriktet efter Fabrikören E. R. Olsson, som anhållit att blifva befriad från uppdraget, för åren 1911—1913 utse Metallfabrikören Sigfrid Jansson.

§ 246.

Ang. utgifts- och inkomststat för år 1911.

Sedan Magistraten med eget yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämnat af Drätselkammaren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för Västerås stad för år 1911 med därtill hörande bilagor och i sammanhang med budgetförslaget hos Stadsfullmäktige gjorda framställningar samt Beredningsutskottet däröfver afgifvit utlåtande, företogs nu detta ärende till behandling, i hvilket ärende handlingarne funnos tryckta under N:o 94 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för den 15 innevarande December samt skulle här bifogas; och fattade Stadsfullmäktige därvid här nedan antecknade beslut, nämligen:

Utgifterna.

Räntor och kapitalafbetalningar.

Vid föredragning af första rubriken bland utgifterna, räntor och kapitalafbetalningar, uttalade Herr Nordin önskvärdheten af att i den fastställda staten gjordes någon anteckning om, att på inkomstsidan funnes upptagna de belopp, som uti Vatten- och Gasverksstyrelsens, Folkskolans, Kyrkans och Fattigvårdens stater uppförts såsom andelar i stadens obligationslån.

I detta uttalande instämde Herr Fredholm, hvilken jämväl framhöll, att i samma stat borde anmärkas, att densamma upptoge å såväl utgifts- som in-

komstsidan samtliga utgifter, respektive inkomster för de under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk, detta i motsats mot innevarande års budget, som endast å inkomstsidan upptoge nettobehållningen från sagda verk.

Omorganisation och lönereglering för Magistraten och Rådstufvurätten.

Beträffande Magistratens förslag till omorganisation af Magistraten och Rådstufvurätten samt i sammanhang därmed lönereglering för dess medlemmar beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice ordföranden att bordlägga samma förslag.

Lönetillägg för 1:ste och 2:dre rådmännen.

Hvad härefter angick Magistratens alternativt framställda begäran om tillfälliga lönetillägg för 1:ste och 2:dre rådmännen i afbidan på genomförandet af omorganisationen och löneregleringen hemställde Herr Borgmästaren om bifall till hvad Magistraten härutinnan föreslagit, hvaremot Herrar Danielsson och vice ordföranden härutinnan i enlighet med hvad Drätselkammaren och Beredningsutskottet hemställt yrkade afslag å Magistratens förslag, hvilket sistnämda yrkande Stadsfullmäktige vid framställning af proposition i frågan biföllo.

Extra litterat biträde vid Magistraten och Rådstufvurätten.

Härefter blef Drätselkammarens af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag om beviljande för år 1911 af ett anslag af 2,000 kronor till ett extra litterat biträde vid Magistraten och Rådstufvurätten af Stadsfullmäktige bifallet.

Semesterarvode åt stadsfogden.

I fråga om det af Magistraten framställda förslaget om semesterarvode åt Stadsfogden öfver hvilket förslag, i anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 24 nästlidne November, Drätselkammaren efter budgetförslagetus upprättande äfvensom Beredningsutskottet yttrat sig, därvid de föreslagit, att Stadsfullmäktige ville på grund af Stadsfogden Hennichs' genom läkarebetyg styrkta behof af ledighet från tjänsten i 1911 års utgiftsstat för honom personligen upptaga ett anslag af 150 kronor till arvode åt vikarie under en månads semesterledighet, yrkade dels Herr Uggla med instämmande af Herr Danielsson afslag å framställningen dels ock Herrar vice ordföranden och Sundström bifall till Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag.

Genom begärd och anställd votering fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i denna fråga med 22 ja emot 10 nej, afgifna för bifall till afslagsyrkandet, i enlighet med hvad Drätselkammaren och Beredningsutskottet föreslagit.

Semesterarvode åt kronouppbördskassören.

I den skrifvelse, hvarmed Magistraten öfverlämnat budgetsförslaget till Stadsfullmäktige, hade Magistraten anhållit om beviljande af ett anslag å 150 kronor till vikarie för kronouppbördskassören under semester.

Sedan Herr Borgmästaren hemställt om bifall till Magistratens berörda förslag samt Herrar Uggla och Enhörning yrkat afslag å detsamma blef förslaget vid framställning af proposition i ämnet af Stadsfullmäktige afslaget.

Trycksaker o. skrifmaterial åt polisen.

Beviljades anslaget till trycksaker och skrifmateriel å poliskårens stat med det af Drätselkammaren föreslagna beloppet 400 kronor.

Arvode för stadsarkitekt.

Beträffandes Byggnadsnämndens utgiftsstat, som af Stadsfullmäktige antogs i enlighet med det föreliggande förslaget, lät Herr ordföranden anteckna följande skriftliga reservation:

"För min del anser jag, att någon s. k. stadsarkitekt här i staden ännu ej är behöflig, då stadens så högt aflönade byggnadschef bör kunna utföra, kanhända med något undantag, hvad i detta hänseende erfordras; och skall sålunda, enligt min uppfattning, något arvode för uppehållande af stadsarkitektsgöromålen icke i Byggnadsnämndens budget upptagas".

Anslag till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet.

I fråga om det af Hälsovårdsnämnden i dess utgiftsstat upptagna af Drätkammaren och Beredningsutskottet tillstyrka anslaget å 2,000 kronor till Västerås stads förening mot tuberkulos för uppehållande af föreningens dispensärverksamhet yrkade,

dels Herr Uggla, att ett anslag för år 1911 af högst 2,000 kronor måtte ställas till Hälsovårdsnämndens förfogande att efter dess ompröfvande användas såsom bidrag till Västerås stads förening mot tuberkulos förföreningens ifrågavarande verksamhet, i hvilket yrkande HerrarNordin, Fåhræus och vice ordföranden instämde,

dels Herr Sundström bifall till sin i Beredningsutskottet afgifna reservation, att halfva det af Hälsovårdsnämnden begärda beloppet måtte beviljas,

dels Herr Danielsson bifall till Hälsovårdsnämndens framställning under villkor, att Stadsfullmäktige finge utse en revisor för granskning af tuberkulosföreningens räkenskaper,

dels och Herrar Malmberg och Oest bifall till Hälsovårdsnämndens förslag.

Stadsfullmäktige biföllo vid framställningen af proposition å dessa yrkanden, hvad Herr Uggla i frågan föreslagit.

Anslag till sjukhusklader vid epidemiska sjukhuset.

Beträffande det af Hälsovårdsnämnden begärda och af Drätselkammaren tillstyrkta anslaget 2,200 kronor, till anskaffning af sjukhuskläder till patienterna å epidemiska sjukhuset yrkade:

dels Herr Björkman, med instämmande af Herr Danielsson, bifall till sin i Beredningsutskottet afgifna reservation, att halfva det begärda anslaget eller 1,100 kronor måtte för ändamålet beviljas,

dels Herr Oest, med hvilken Herr Uggla instämde, bifall till Hälsovårdsnämndens förslag,

dels och Herrar Sundström och vice ordföranden bifall till Beredningsutskottets förslag om beviljande af ett anslag å 1,000 kronor.

Vid framställning af proposition å ofvanberörda yrkanden fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i frågan genom begärd och anställd votering med 21 nej, emot 11 ja, afgifna för bifall till Herr Oests yrkande, i enlighet med Herr Björkmans förslag.

Hyra för reservlokal till epidemiska sjukhuset.

I enlighet med Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige att å epidemiska sjukhusets stat uppföra ett belopp af 500 kronor, utgörande hyra till Sundinska fonden för den till kyrkosal upplåtna lokal i Sundinska huset i stället för den gamla s. k. Kyrkosalen vid Stenläggaregatan, hvilken af Hälsovårdsnämnden tagits i anspråk såsom reserv till epidemiska sjukhuset.

Gatuläggningar.

Till Drätselkammarens förslag rörande gatuläggningar under år 1911 lämnade Stadsfullmäktige bifall; och skulle sålunda i utgiftstaten till uttaxering uppföras 5,000 kronor till mindre gatuarbeten och afgäld för nubbstensbrott samt 4,000 kronor för makadamslagning, hvarjämte *dels* Drätselkammaren berättigades att använda å förut af uttaxerade medel beviljade gatuläggningsanslag uppkomna men ännu ej disponerade besparingar till följande gatuarbeten:

Kungsgatan från Köpmangatan till Slottsgatan repareras	2,000: —
Källgatan från Stora gatan till Kungsgatan repareras	1,000: —
Källgatan från Kungsgatan till Kristinagatan förses med slityta af tjärmakadam	2,000: —
Krysset af Kristinagatan och Hållgatan förses med fältstensättning	1,072: —
Stora gatan från Hållgatan till Lidmansgatan förses med ränsten å södra sidan och repareras i körbanan	1,200: —
Slottsgatan från Stora gatan till Kungsgatan repareras	500: —
Kyrkogatan från Domkyrkan till och med korsningen af Norra Esplanaden repareras	3,000: —
Kronor	10,772: —

dels och af lånemedel beviljades anslag till:

Omläggning af *Vasagatan* från Stora gatan till Smedjegatan med tuktad sten	19,000: —
Omläggning af *Smedjegatan* från Sturegatan till Kopparbergsvägen med tuktad sten	9,500: —
Kronor	28,500: —

Pensionering af Assistenten F. G. Lönnquist.

Vidkommande Ingeniören F. G. Lönnquists skrifvelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen med förklaring att han vore villig afgå från sin befattning som assistent vid vatten-, gas- och elektricitetsverken mot erhållande af en årlig pension af 3,000 kronor, i anledning af hvilken skrifvelse Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren afstyrkt assistenten Lönnquists begäran samt Beredningsutskottet, utan att föreslå någon ändring i utgiftsstaten, uttalat önskvärdheten af, att Assistenten Lönnquist blefve pensionerad, hvarvid pensionsbeloppet, såsom Magistraten föreslagit, borde sättas till 2,400 kronor, yrkade *dels* Herrar Fredholm och vice ordföranden bifall till Beredningsutskottets förslag, *dels* Herrar Enhörning, Sundström, Oest, Plantin, Edström, Danielsson, Malmberg och Nordin bifall till Drätselkammarens förslag, *dels och* Herr Uggla, att Stadsfullmäktige måtte bevilja Assistenten Lönnquist den af honom begärda pensionen å 3,000 kronor om året.

Då propositionen å dessa yrkanden framställdes, biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens förslag.

Personligt lönetillägg åt Assistenten F. G. Lönnquist.

I fråga om det i utgiftsförslaget upptagna personliga lönetillägget å 300 kronor för Assistenten F. G. Lönnquist yrkade Herrar Fredholm och Edström, att berörda anslagsbelopp måtte ur staten utgå, hvaremot Herr Uggla med hvilken Herrar vice ordföranden, Plantin, Enhörning och Danielsson instämde, hemställde, att ifrågavarande lönetillägg måtte af Stadsfullmäktige för år 1911 beviljas.

Stadsfullmäktige biföllo härutinnan Herr Ugglas förslag.

Ny assistent samt ritare m. m. å Vatten- och Gasverksstyrelsens kontor.

Beträffande de af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslagen dels till aflöning af en ny assistent 2,400 kronor och dels till ritare och extra hjälp på kontoret, likaledes 2,400 kronor, af hvilka anslag det sistnämnda blifvit af Drätselkammaren samt af Beredningsutskottet, under förutsättning att Assistenten Lönnquist ej blefve pensionerad, afstyrkt, yrkade nu *dels* Herr

Nordin, med instämmande af Herrar Fredholm, Frans Johansson och Edström, att berörda två anslag måtte sammanslås till ett anslag å ett nedsatt belopp af 3,600 kronor med uppdrag för Vatten- och Gasverksstyrelsen att inkomma till Stadsfullmäktige med förslag till ordnande af tekniska biträden åt föreståndaren för vatten-, gas- och elektricitetsverken, *dels och* Herrar vice ordföranden, Sundström och Danielsson bifall till Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag.

Genom särskild begärd omröstning biföllo Stadsfullmäktige med 21 nej emot 9 ja, afgifna för bifall till Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag, herr Nordins under öfverläggningen gjorda yrkande.

Höjning i grundlönen för kassörskan och kontorsbiträdet vid Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Vatten- och Gasverksstyrelsen hade föreslagit samt Drätselkammaren tillstyrkt, att grundlönerna för kassörskan och kontorsbiträdet vid vatten-, gas- och elektricitetsverken måtte höjas med 300 kronor för hvardera befattningen eller för kassörskan till 1,500 kronor och för kontorsbiträdet till 1,200 kronor, hvaremot Beredningsutskottet afstyrkt berörda förslag.

Under öfverläggningen härom yrkade *dels* Herrar Enhörning, Fredholm, Plantin, Malmberg, Uggla och Edström bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, dels ock Herr Frans Johansson bifall till Beredningsutskottets förslag.

Stadsfullmäktige biföllo i fråga härom Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Anslag till en materialvakt för Vatten-, gas- och elektricitetsverken

I enlighet med Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige, att det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget till skötsel af förrådet, skulle i utgiftsstaten upptagas under benämningen "en materialvakt" till ett nedsatt belopp af 1,300 kronor.

Inbetalande af ett lån till Västerås stads sparbank.

I anledning af Vatten- och Gasverkstyrelsens hemställan, att en skuld å 13,000 kronor i Västerås stads sparbank, som staden öfvertagit från Gaslysningsaktiebolaget, skulle genom Drätselkammarens försorg inbetalas, beslöto Stadsfullmäktige på grund af de af Drätselkammaren lämnade upplysningar i enlighet med Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag, att samma skuld skulle af Vatten- och Gasverksstyrelsen inbetalas.

Enligt hvad Stadsfullmäktige ofvan beslutat rörande ny assistent och ritare m. m. samt materialvakt hade utgifterna för verkens gemensamma förvaltning minskats med sammanlagdt 1,500 kronor; och skulle denna minskning lika fördelas på de tre verken med 500 kronor på hvarje verk.

Vattenverket.

Hvad vattenverkets utgiftstat beträffade godkändes densamma med de af Drätselkammaren föreslagna och af Beredningsutskottet tillstyrkta ändringar eller *att* anslaget till "diverse oförutsedda aflöningar" 300 kronor skulle utgå, samt *att* det begärda anslaget till afskrifning å mätare i stället skulle lämnas till nyanskaffning af mätare, hvarjämte Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens hemställan beslöto, att Brandstyrelsens förslag om inrättande af särskilda spolposter samt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, att skötseln af brandposterna borde öfverlämnas åt Brandstyrelsen, icke för närvarande skulle till någon åtgärd föranleda.

Gasverket.

Vid behandlingen af gasverkets utgifsstat beslöto Stadsfullmäktige *dels* på yrkande af Herr Nordin att det begärda anslaget å 1,450 kronor till aflöning

åt en gasrörsnätsförman i enlighet med Beredningsutskottets förslag skulle utgå, *dels* på yrkande af Herr vice ordföranden att anslaget för gatulyktors tändning, släckning och putsning enligt Beredningsutskottets hemställan skulle nedsättas från af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda 5,800 kronor till 5,000 kronor, *dels och* i enlighet med Drätselkammarens förslag, att i stället för anslag till afskrifning å mätare samma anslag skulle lämnas till nyanskaffning af mätare.

Elektricitetsverket.

De under benämningen "oförutsedda aflöningar" å elektricitetsverkets utgiftsstat förekommande posterna å respektive 875 kronor och 500 kronor, den sistnämnda under rubriken turbindriften skulle i enlighet med hvad Drätselkammaren och Beredningsutskottet föreslagit, utgå.

De af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslagen till afskrifning å elektriska mätare skulle enligt Drätselkammarens förslag i stället beviljas till nyanskaffning af sådana.

Beträffande de i elektricitetsverkets utgiftsstat upptagna anslagen till aflöning af tre maskinister i nya elektricitetsverket med 1,200 kronor i lön och 150 kronor, ett ålderstillägg för hvarje samt två maskinister för turbinhuset med samma aflöningsförmåner yrkade Herr Nordin den ändringen, att för nya elektricitetsverket uppfördes dels ett anslag å 1,350 kronor för aflöning — utan ålderstillägg — af en maskinist för dieselmotorernas skötsel dels ock ett anslag af 2,700 kronor för aflöning af öfriga behöfliga maskinskötare samt att för turbinhuset upptogs ett anslag af 2,700 kronor för aflöning af maskinskötare.

Herrar vice ordföranden och Plantin yrkade i berörda afseende bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Vid framställning af proposition å dessa olika yrkanden biföllo Stadsfullmäktige Herr Nordins förslag.

Nyanläggningar och nyanskaffningar för vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Vidkommande härefter af Vatten- och Gasverksstyrelsens begärda anslag till nyanläggningar och nyanskaffningar — förutom hvad som rörde gatubelysningen — beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens, af Beredningsutskottet tillstyrkta förslag att bevilja följande anslag att gäldas på sätt nedan sägs, nämligen:

Af lånemedel

För vattenverket

Nya serviser	1,750: —	
Nya vattenmätare	1,600: —	
Vattenledning i Munkgatan från Vasagatan till Sturegatan	1,250: —	
Vattenledning i Sturegatan från nya elektricitetsverket genom Munkgatan till äldre ledningen	1,375: —	
Brandpost å Lustigkulla	150: —	6,125: —
	Transport	6,125: —

		Transport 6,125: —	
För gasverket.			
Nya serviser	3,000: —		
Nya gasmätare	6,500: —		
Gasledning i Munkgatan från Gasverket till 20 meter väster om Vasagatan	1,375: —		
Gasledning i Slottsgatan från Stora gatan till nedre Kungsgatan	725: —	11,600: —	
För elektricitetsverket.			
Nya serviser	4,000: —		
Nya elektriska mätare	7,000: —		
Ny tryckpunkt i hörnet af Gåsmyregatan och Norra Esplanaden jämte matarekablar	11,500: —		
Fördelningsledningar (luftledningar) i Norra Esplanaden från Norrmalm till Engelbrektsgatan jämte afgreningar	3,000: —		
Fördelningsledningar (luftledningar) i Västra Esplanaden från Kristinagatan till Köpingsvägen jämte mindre afgreningar	2,000: —		
Fördelningsledningar (luftledningar) till och å nya hamnområdet	1,200: —		
Fördelningsledningar (luftledningar) mellan regementets ledningar och luftledningarne i Pilgatan	2,400: —		
Diverse mindre ledningar inom stadens område	4,900: —	36,000: —	
För afloppsledningarne.			
Nya gårdsaflopp	1,750: —		
Afloppsledning i Kristinagatan från Svartån till Källgatan	1,700: —		
Afloppsledning i Stora gatan från Oxbacksgränd västerut	700: —	4,150: —	57,875: —

Af verkens vinstmedel.

För vattenverket.			
Nya vattenmätare i stället för det till afskrifning af Vatten- och Gasverkstyrelsen			
		Transport 57,875: —	

	Transport	57,875: —
upptagna beloppet	1,400: —	
För gasverket		
Nya gasmätare i stället för det till afskrifning af Vatten- och Gasverksstyrelsen upptagna beloppet	2,500: —	
För elektricitetsverket		
Nya elektriska mätare i stället för de till afskrifning af Vatten- och Gasversstyrelsen upptagna belopp	8,000: —	
Hvartill kommer det i Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för år 1909 omförmälda belopp, hvarmed anslagen till nyanläggningsarbeten inom stadsplanen öfverskridits	485: 82	12,385: 82
	Kronor	70,260: 82

Åtgärder för förseende af Lustigkulla- och bryggeriområdena med vatten i eldsläckningsändamål.

I fråga om den af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna vattenledningen i Bryggerigatan beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr Tersmeden uttala, att frågan om betryggande anordningar för Lustigkulla- och brygeriområdena i eldsläckningshänseende borde så snart ske kunde af vederbörande utredas och förslag i ämnet underställas Stadsfullmäktiges pröfning.

Afloppsledningarne.

Godkändes Drätselkammarens förslag till utgiftsstat för afloppsledningarne, hvarigenom det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget å 200 kronor till diverse oförutsedda aflöningar uteslöts.

Gatubelysningen.

Beviljades enligt Drätselkammarens förslag anslag af uttaxerade medel till följande nya gatulyktor för gas med 1 uppåtbrinnande låga:

1 lykta i Karlsgatan framför Epidemisjukhuset
1 „ i Karlsgatan vid huset N:o 5
1 „ i Knutsgatan framför "Sveas" bageri
1 „ i Kyrkogatan mellan Skolgatan och Konsistoriehuset
1 „ å planen bakom läroverket för flickor
1 „ i Nedre Kungsgatan strax öster om Källgatan
1 „ i Sturegatan mellan Munkgatan och Stora gatan
1 „ i Hållgatan framför lasarettet
1 „ i Pilgatan framför remontstallarne
1 „ i Pilgatan framför tomten N:o 26
1 „ i hörnet af Pilgatan och Östra Esplanaden
1 „ i Pilgatan mellan Emausgatan och järnvägsspåret till verkstäderna
1 „ i Pilgatan straxt öster om järnvägsspåret till verkstäderna,

för hvilka 13 lyktor kostnaden i enlighet med Drätselkammarens förslag upptogs till 975 kronor.

Vidkommande härefter den af nyssnämnda styrelse föreslagna och af Drätselkammaren tillstyrkta förändrade belysningen i Stora gatan yrkade *dels* Herrar vice ordföranden och Nordin bifall till Beredningsutskottets förslag, att det begärda anslaget för ifrågavarande ändamål 2,375 kronor måtte ur staten utgå, *dels och* Herrar Oest och Plantin bifall till Drätselkammarens förslag.

Stadsfullmäktige biföllo härutinnan Beredningsutskottets förslag.

I enlighet med Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige vidare att i utgiftsstaten upptaga ett förslagsanslag å 500 kronor för anordnande af gatubelysning i stadens yttre områden, där sådan efter Stadsfullmäktiges pröfning kunde befinnas mest behöflig och lämpligen kunde anordnas.

Beträffande frågan om anslag till anordnande af elektrisk gatubelysning i Köpmangatan, hvilket anslag i budgetförslaget upptagits till 900 kronor, yrkade Herr Fredholm, med instämmande af Herrar Svensson, Plantin, Uggla och Edström, att detta anslag måtte ur utgiftsstaten utgå, men i stället där upptagas det af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna, men af Drätselkammaren och Beredningsutskottet afstyrkta anslaget å 1,500 kronor till anordnande af elektrisk gatubelysning i Södra Esplanaden framför järnvägsstationen, hvaremot Herr Sundström i dessa frågor yrkade bifall till Drätselkammarens förslag.

Då propositionen efter öfverläggningens slut i denna del framställdes å berörda olika förslag, beslöto Stadsfullmäktige till en början att anslaget till anordningar för elektrisk gatubelysning i Köpmangatan, 900 kronor skulle ur staten utgå.

I fråga sedan om anslaget 1,500 kronor till elektrisk belysningsanordning i Södra Esplanaden blef i enlighet med Herr Fredholms förslag samma anslag af Stadsfullmäktige genom votering med 22 röster emot 10, afgifna för Herr Sundströms yrkande, i utgiftsstaten upptaget.

Beträffande frågan om anordnande af elektrisk gatubelysning i Norra Esplanaden yrkade *dels* Herr Edström bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag om anslag af 400 kronor till 4 osramlampor på af styrelsen föreslagna platser, *dels och* Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag om 200 kronors anslag till 2 osramlampor.

Härutinnan fattade Stadsfullmäktige sitt beslut enligt Herr Edströms yrkande.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutat att till uttaxering uppföra ett sammanlagdt belopp af 4.000 kronor för nyanläggningar för gatubelysningen.

I anseende till den nu långt framskridna tiden beslöto Stadsfullmäktige att afbryta förhandlingarne samt att för fortsatt behandling af utgifts- och inkomststaten för år 1911 ånyo sammanträda torsdagen den 29 innevarande December kl. 5 e. m.

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 9 Januari 1911.

Max. Schenström. *B. Fjellman.*

Georg Enhörning.

Offentligen uppläst den 12 Januari 1911; betygar

Ex officio:
Helge Cronholm.

Västerås 1911. Fredr. Anderssons Boktryckeri.

Stadsfullmäktiges protokoll.

Den 29 December 1910.

Närvarande: ordföranden Herr Häradshöfdingen Max. Schenström, vice ordföranden Herr Läroverksadjunkten B. Fjellman samt Herrar af Billbergh, Ström, Plantin, Larsson, Uggla, Scherdin, Grönberg, Palmén, Björkman, Frans Johansson, Sundström, Edv. Karlsson, Malmberg, Öhman, Oest, Nordin, Danielsson, Tersmeden, Erik Andersson, Kalén, Keijser, Enhörning, K. J. Karlsson, Edström, Hedin, Albert Andersson, Daniel Johansson, Grandinsson och Fåhræus.

Frånvarande med godkändt förfall voro Herrar Lundin, Gustafsson, Svensson, Holm och Fredholm.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 247.

Utgifts- och inkomststat för år 1911. (Forts.)

Fortsattes den vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 22 innevarande December afbrutna behandlingen af frågan om uppgörande af utgifts- och inkomststat för nästkommande år; och fattade Stadsfullmäktige därvid nedan antecknade särskilda beslut, nämligen:

Renhållningsverket.

Renhållningsverkets utgiftsstat godkändes oförändrad i enlighet med Drätselkammarens förslag.

Parker och planteringar.

Skulle stadsträdgårdsmästarens löneförmåner såsom Drätselkammaren föreslagit uppdelas sålunda:

Aflöning	1,800:—	
Två ålderstillägg	600:—	2,400:—

Vidare afslogs enligt Drätselkammarens förslag Trädplanteringssällskapets begäran om ett anslag af 300 kronor för vattenledning till nedre dammen på Djäkneberget.

Bifölls Drätselkammarens förslag om uppförande af ett anslag å 500 kronor för skötsel m. m. af planteringarne vid folkskolehusen, samt ett anslag af 200 kronor för vård af den naturliga parken å Elba.

Anslag till arbetareinstitutets biblioteksverksamhet.

Enligt Drätselkammarens tillstyrkan biföllo Stadsfullmäktige Herr Malmbergs till Drätselkammaren förut remitterade motion om ett anslag af 1,500 kronor till Arbetareinstitutets biblioteksverksamhet att uppföras under rubriken anslag för undervisningsändamål.

Anslag till arbetsförmedlingen.

I fråga om det af Drätselkammaren under rubriken diverse särskilda ändamål upptagna anslaget till Västmanlands läns arbetsförmedling hade Beredningsutskottet hemställt, att anslaget måtte beviljas allenast för år 1911.

Sedan Herr Uggla i anledning häraf uttalat, att Drätselkammarens förslag icke kunde anses afse anslag för längre tid än det år, för hvilket budgeten vore uppgjord, biföllo Stadsfullmäktige Drätselkammarens förslag.

Anslag till arbetsstugan, barnkrubban och barnhemmet.

Sedan Stadsfullmäktige till Drätselkammaren remitterat inkomna framställningar om anslag ur stadskassan till arbetsstugan 2,500 kronor, till barnkrubban 600 kronor och till barnhemmet 500 kronor, hvilka anslag förut lämnats af Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål, hade Drätselkammaren tillstyrkt de begärda anslagens beviljande för nästkommande år samt uppfört desamma i utgiftsförslaget.

Användande af Sundinska fondens öfverskottsmedel.

Beredningsutskottet hade i fråga härom hemställt, att ifrågavarande anslag äfven för år 1911 skulle utgå af Sundinska fondens medel, men att ur stadskassan lämnades och i utgiftsstaten upptoges en summa af 1,500 kronor till täckande af den brist i Sundinska fondens disponibla tillgångar, som härigenom kunde uppkomma.

I sammanhang härmed föredrogs nu en från Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål inkommen skrifvelse af följande lydelse:

"Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Nämnden öfver Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål får härmed afgifva redogörelse för fondens inkomster och utgifter under år 1910 samt förslag till öfverskottsmedlens användning:

Debet.

Behållning från 1909 (innestående å deposition vid 1910 års början)		7,000: —
Inkomster:		
Hyror	3,260: 50	
D:o för åren 1909 och 1910 för lokaler uppl. för kyrkliga m. fl. ändamål	2,000: —	5,262: 50
Räntor		4,785: 17
	Kronor	17,047: 67

Kredit.

Brist från 1909		1,001: 56
Utgifter t. o. m. den 11 Dec.:		
För fastigheten: utskylder, brandstod m. m.		636: 70
Till församlingsdiakonissorna		2,166: 49
Arbetsstugan		2,500: —
Vedutdelning 497 mått à 9: 50 t. o. m. $^{19}/_{11}$	4,721: 50	
ytterligare till årets slut förslagsvis 70 mått	665: —	5,386: 50
Vårdafgift för å hospital intagna		109: 50
Annonser, skrifbiträde och div. förslagsvis		346: 92
Ungefärlig behållning		4,900: —
	Kronor	17,047: 67

Beträffande användningen af förestående öfverskottsmedel får Nämnden meddela, att ansökningar till Nämnden inkommit dels från Nattherbergets styrelse om samma bidrag, som beviljades nästlidet år, eller 300 kronor, dels ock från styrelsen för Barnkrubban om ett anslag af 400 kronor i anledning af ökade utgiftsbehof utöfver det bidrag, styrelsen hos Stadsfullmäktige begärt från stadens kassa.

Nämnden vill för sin del tillstyrka dessa ansökningar äfvensom föreslå, att sedan af därefter återstående öfverskott reserverats för Nämndens egna behof erforderliga förlagsmedel 3,000 kronor, 1,200 kronor anslås till bestridande, så långt de förslå, af de hos Stadsfullmäktige begärda bidragen till arbetsstugan, barnhemmet och barnkrubban å tillhopa 3,600 kronor, för hvilka bidrag sålunda från stadskassan skulle erfordras ett belopp af 2,400 kronor.

Om Nämndens förestående förslag godkännes af Stadsfullmäktige, skulle behållningen komma att disponeras på följande sätt:

Till nattherberget	300: —
„ barnkrubban, särskildt anslag utom förut begärda 600 kr.	400: —
„ Stadsfullmäktiges disposition för af staden begärda bidrag till arbetsstugan, barnhemmet och barnkrubban	1,200: —
„ förlagsmedel för nämndens behof	3,000: —
Kronor	4,900: —

Västerås den 16 December 1910.

På Nämndens vägnar:

H. Larsson.

Theofil Öberg.“

Under öfverläggningen i berörda frågor yrkade *dels* Herr Larsson bifall till Sundinska nämndens förslag, i hvilket yrkande Herrar Björkman och Fåhræus instämde, *dels* Herr vice ordföranden, med instämmande af Herr Nordin, bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att bidraget till Sundinska fonden höjdes till 2,400 kronor, *dels och* Herr Stuudström bifall till Beredningsutskottets förslag oförändradt.

Sedan Stadsfullmäktige, efter det öfverläggningen i denna del förklarats afslutad, till en början godkänt Sundinska nämndens förslag till användning af fondens öfverskottsmedel, framställdes proposition å de olika föreliggande förslagen rörande ofvannämnda ansökningar om anslag ur stadskassan till arbetsstugan, barnhemmet och barnkrubban, tillhopa 3,600 kronor äfvensom — då här vore fråga om anslag för nya ändamål — å frågan om afslag å framställningarne, och förklarade sig Herr ordföranden därvid anse frågan om afslag vara med öfvervägande ja besvarad. I anledning häraf begärdes votering, hvarefter och sedan genom ytterligare begärd votering till kontrapoposition mot afslagsyrkandet med 17 nej emot 14 ja, afgifna för bifall till Herr vice ordförandens förslag, antagits Herr Larssons yrkande, Stadsfullmäktige vid anställd hufvudvotering med 30 nej emot 1 ja, antogo Herr Larssons förslag, hvadan Stadsfullmäktige alltså beslutat bevilja de ifrågavarande anslagen ur stadens kassa, dock att från det sammanlagda anslagsbeloppet 3,600 kronor skulle afgå 1,200 kronor, som för ändamålet skulle af Sundinska fondens öfverskottsmedel ställas till stadskassans disposition.

Anslag till Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförening o. till Västerås skridskoklubb.

Bifölls Drätselkammarens förslag om bidrag för år 1911 till Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförening, 2,500 kronor förslagsvis, att utgå under samma villkor, som af Stadsfullmäktige den 23 December 1909 bestämts att gälla för innevarande års anslag till föreningen samt till Västerås skridskoklubb 400 kronor med samma villkor, som gällt för anslaget för år 1910.

Anslag till stadsplanekommitterade och till urinkurar på Djäkneberget.

Härjämte godkändes de af Drätselkammaren uppförda anslagen till Stadsplanekommitterade, 1,000 kronor och till anordnande af urinkurar på Djäkneberget, likaledes 1,000 kronor.

Fattigvården.

Fattigvårdsstyrelsens förslag till utgiftsstat för fattigvården blef af Stadsfullmäktige godkändt.

Folkskoleväsendet.

I enlighet med Folkskolestyrelsens förslag beslöto Stadsfullmäktige att från och med den 1 Juli 1911 skulle inrättas en ny ordinarie folkskolelärare- och en ny ordinarie folkskolelärarinnebefattning.

Jämlikt Drätselkammarens hemställan skulle folkskolans stat rättas i enlighet med den efter förslaget tecknade vid justeringen gjorda anmärkningen, att lönen för dels en e. o. lärareplats och dels en e. o. lärarinneplats, båda för halft år räknadt, skulle minskas med respektive 700 och 650 kronor.

Beslöto Stadsfullmäktige bifalla Folkskolestyrelsens förslag att bevilja e. o. slöjdläraren F. Ljung ett lönetillägg af 300 kronor från och med den 1 Januari 1911.

Folkskolestyrelsen hade, efter inhämtande af löneregleringS- och pensionskommitténs yttrande, och enligt dess förslag hemställt om fastställelse af följande aflöningsstater att tillämpas från och med 1911 års början:

Skolhusvaktmästarne:

Aflöning..... Kr. 1,200: —

hvaraf kontant 950 kronor och 250 kronor beräknadt värde af fri bostad af 2 rum och kök med värme och belysning.

Två ålderstillägg à 150 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring.

Eldaren vid Herrgärdsskolan:

Aflöning ..... Kr. 1,000: —
hvaraf kontant 800 kronor och 200 kronor beräknadt värde af fri bostad af 1 rum och kök med värme och belysning.

Två ålderstillägg à 100 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring.

För förestående lönestater gälla i öfrigt i tillämpliga delar de vid den af Stadsfullmäktige den 26 November och den 21 December 1908 antagna lönestaten för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte fogade villkor och bestämmelser.

I öfverensstämmelse med detta förslag hade Folkskolestyrelsen för ifrågavarande befattningshafvare upptagit följande kontanta aflöningsbelopp, nämligen:

Vaktmästaren i Herrgärdsskolan Ekman ..... 1,100: —
Eldaren i d:o Sahlqvist ..... 1,000: —
Vaktmästaren i Djäknebergsskolan Andersson ..... 1,250: —

Drätselkammaren hade afstyrkt de sålunda föreslagna lönetilläggen och hemställt att aflöningarne skulle bibehållas enligt innevarande års stat vid följande kontanta belopp:

Vaktmästaren i Herrgärdsskolan ..... kr. 1,000: —
Eldaren i d:o ..... „ 800: —
Vaktmästaren i Djäknebergsskolan ..... „ 1,000: —

Beredningsutskottet hade i förevarande fråga tillstyrkt Folkskolestyrelsens förslag.

Under öfverläggningen härom yrkade Herrar Fåhræus, vice ordföranden och Malmberg bifall till Folkskolestyrelsens förslag samt Herr Enhörning bifall till Drätselkammarens förslag.

Vid framställning af proposition å dessa yrkanden fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i frågan i öfverensstämmelse med Folkskolestyrelsens förslag.

Bifölls enhälligt Folkskolestyrelsens hemställan om en pension af 910 kronor för år räknadt åt Slöjdlärarinnan Eva Hellström att utgå från och med den 1 Juli 1911.

Beträffande det i Folkskolestyrelsens utgiftsförslag upptagna anslaget å 750 kronor i arvode till styrelsens kassör hade Drätselkammaren föreslagit, att, då folkskolans kassa och räkenskapsföring borde öfverflyttas till Drätselkammarekontoret, ifrågavarande anslag skulle ur staten utgå.

I anledning häraf hade Beredningsutskottet på anfördt skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville hemställa hos Folkskolestyrelsen, huruvida det icke kunde anses lämpligt, att uppdraget att vara Folkskolestyrelsens kassör lämnades åt stadskamreraren, hvarvid dock arvodesbeloppet borde kvarstå i utgiftsstaten, för den händelse Folkskolestyrelsen icke skulle gå in på den föreslagna anordningen.

Under öfverläggningen i denna fråga yrkade *dels* Herrar Enhörning, Sundström och Danielsson bifall till Drätselkammarens förslag, *dels och* Herrar vice ordföranden, Larsson, Fåhræus, Björkman och Nordin bifall till Beredningsutskottets förslag.

Vid framställning af proposition å berörda yrkanden godkände Stadsfullmäktige Beredningsutskottets förslag.

Bifölls Folkskolestyrelsens förslag, att arvodet till skolläkaren måtte från och med den 1 Januari 1911 höjas till 800 kronor, äfvensom att i utgiftsstaten måtte upptagas ett anslag af 300 kronor till hyra af flickslöjdsal i Sundinska huset.

Beslöto Stadsfullmäktige enhälligt på yrkande af Herr Fåhræus bifalla Folkskolestyrelsens hemställan om beviljande af ett tilläggsstipendium af 100 kronor till folkskolelärarinnan fröken Signe Hammarskiöld att tagas af anslaget till diverse utgifter.

Öfriga i det föreliggande budgetförslaget upptagna utgiftsposter — med undantag af förslagsanslaget, hvarom här nedan vidare förmäles — blefvo af Stadsfullmäktige godkända.

Inkomsterna:

Behållning från föregående år.

På yrkande af Herr vice ordföranden beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets förslag, att den af Drätselkammaren till 50,000 kronor beräknade behållningen från föregående år skulle nedsättas med 10,000 kronor till 40,000 kronor.

Hamnen.

Godkändes Drätselkammarens förslag att verkställa sådan rättelse i hamnens räkenskaper att af innevarande års anslag till räntor å tillfälliga lån tillgodoförde hamnen ett belopp af 5,509 kronor 59 öre, utgörande räntefordran för anslaget till nya hamnbyggnaden.

I öfrigt godkändes jämväl det föreliggande förslaget till utgifts- och inkomststat för stadens hamn.

Anslag till hamnarbete i Svartån nedom järnvägsbron.

Beslöto Stadsfullmäktige enhälligt på yrkande af Herr Grandinson i öfverensstämmelse med Hamnstyrelsens och Drätselkammarens i samband med budgeten framställda förslag att bevilja ett anslag af 27,000 kronor för uppmuddring af Svartån nedom järnvägsbron och utförande af strandskoning på åns västra sida, att gäldas, till den del anslaget ej kunde täckas af eventuela besparingar i anslaget för nya hamnen, af till nyes upplånade medel, äfvensom uppdraga åt Hamnbyggnadskommitterade att verkställa detta beslut.

Gas- och elektricitetsverken

Godkändes Drätselkammarens förslag, att inkomsterna af den allmänna belysningen skulle minskas för gasverket med 560 kronor och för elektricitetsverket med 510 kronor.

Härefter godkändes samtliga öfriga poster å inkomstsidan i det föreliggande budgetsförslaget.

Uttaxeringen.

Enligt Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige att till täckande af bristen i budgeten bestämma en uttaxering af 6,75 procent af den jämlikt § 57 af Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad beräknade inkomstsumman för staden enligt senast fastställda taxering, utgörande 7,919,849 kronor, med sammanlagdt 534,589 kronor 80 öre.

Förslagsanslaget.

Till utjämning af budgeten i anledning af de af Stadsfullmäktige vidtagna ändringarne i Drätselkammarens förslag skulle det af Drätselkammaren upptagna förslagsanslaget å 23,988 kronor 85 öre minskas med 6,725 kronor till 17,263 kronor 85 öre.

§ 248.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar vice ordföranden och Enhörning att jämte Herr ordföranden justera de vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 22 innevarande December och denna dag förda protokoll.

In fidem
Theofil Öberg.

Justeradt den 9 Januari 1911.

Max. Schenström. *B. Fjellman.*

Georg Enhörning.

Offentligen uppläst den 12 Januari 1911; betygar

Ex officio:
Helge Cronholm.

Västerås 1911. Fredr. Anderssons Boktryckeri

HANDLINGAR

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 27 Januari. I.

N:o 1.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag angående understöd till Västerås skridskoklubb.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna bifogade till Drätselkammaren ingifna framställning till Stadsfullmäktige från Västerås Skridskoklubb med begäran om understöd.

Såsom eget yttrande i ärendet får Drätselkammaren anföra följande:

Drätselkammaren har inhämtat, att i flera andra städer, särskildt Stockholm, kommunala bidrag lämnas till anordnende ef skridskobanor. Skridskosporten synes också vara en för ungdomens fysiska uppfostran nyttig och äfven för äldre personer välgörande idrott.

Denna idrottsgrens befrämjande genom kommunalt anslag kan därför anses väl motiveradt och önskvärdt. För det nu ifrågasatta anslagets beviljande bör dock sättas som villkor, att skridskobanan mot lägre afgift upplåtes för folkskolebarn, och torde denna fråga lämpligast ordnas i samråd af Drätselkammaren och skridskoklubbens styrelse.

Hvad anslagets storlek angår synes Drätselkammaren en summa af 300 kronor för innevarande år vara tillräcklig.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta

att ur stadskassan bevilja Västerås skridskoklubb ett understöd för år 1910 af 300 kronor, under villkor att klubben efter samråd med Drätselkammaren bereder vissa lättnader för folkskolebarn i afgifterna för skridskobanans begagnande.

Västerås den 3 Januari 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

"*Västerås skridskoklubb*", hvars uppgift varit och är att emot en billig afgift tillhandahålla för skridskosport intresserade en lämplig bana i härvarande hamn eller dess närhet, har såsom sådan existerat i närmare 50 år och hafva undertecknade såsom dess styrelse under de senaste 7 åren till hufvudsaklig del genom egna uppoffringar af tid och penningar lyckats att hvarje säson hålla bana öppen och i

sådant skick att äfven täflingar här kunnat afhållas i konst-, pris- och kappåkning samt i hockey. Under årens lopp har värdet af klubbens inventarier från ett minimum vuxit högst väsentligt och består numera af en större modern paviljong, tvenne luxlampor för banans belysning samt all slags för banans skötsel nödvändig materiel. Ehuru rörelsen vissa år lämnat något mindre öfverskott, hafva inkomsterna dock ej motsvarat utgifterna, hvarför klubben i närvarande stund står i skuld för omkring sexhundra kronor, hufvudsakligen orsakad därigenom, att paviljongens anskaffningskostnad betydligt öfversteg kostnadsförslaget. Skuldon är fördelad dels på ett af styrelsen taget lån i Sveriges Riksbank, dels på leverantörers ännu ej bekomna tillgodohafvanden.

Då erfarenheten visar, att ej ens hufvudstadens skridskobanor äro ekonomiskt bärkraftiga företag och flerstädes de sällskap, som arbeta för hållande af skridskobanor, åtnjuta understöd af allmänna medel, *då* det mött svårigheter att, sedan tvenne styrelsens ledamöter på grund af ändrad verksamhet afflyttat från staden, finna personer villiga och lämpliga att under nuvarande förhållanden inväljas i styrelsen för dess kompletterande, *då* ett eventuellt understöd skulle kunna underlätta vår sträfvan, att som under förlidet år skedde, nära nog gratis under vissa tider ställa skridskobanan till folkskolebarnens disposition, *då* vi vidare, om understöd ej kan erhållas, se oss nödsakade att genom inventariernas realiserande utjämna våra fordringsägares tillgodohafvanden (en åtgärd, som otvifvelaktigt skulle leda till att för allmänheten tillgänglig skridskobana sannolikt inom de närmaste åren icke skulle komma att i staden eller dess närhet finnas tillgänglig)

få vi vördsammast hemställa till Herrar Stadsfullmäktige om ett understöd för innevarande år om möjligt sexhundra (600) kronor.

Västerås den 3 Januari 1910.

För Västerås Skridskoklubbs Styrelse:

Carl Axel Rosborg
Verkställande direktör.

Nils Palm.
Sekreterare.

N:o 2.

Vatten- och Gasverksstyrelsens förnyade yttranden angående rabatt för större gasförbrukare.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid sitt sammanträde den 23 nästlidne december återremitterade Stadsfullmäktige Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse af den 16 i samma månad rörande rabatt på gas med uppdrag för styrelsen att utarbeta och inkomma med förslag till en fullständig rabattskala för större gasförbrukning.

Styrelsen anser emellertid, att det icke är lämpligt att nu kort efter sedan inkomst- och utgiftsstaten blifvit fastställd genomföra rabatt i större utsträckning än hvad styrelsen förut föreslagit, då därigenom de beräkningar, å hvilka inkomststaten grundar sig, skulle delvis rubbas. Ifrågavarande framställning är, såsom

af handlingarna framgår, föranledd af ansökan från en enda, *mycket* stor gasafnämare, hvilkens ansökan styrelsen ansett sig böra tillstyrka desto mer, som antagligt är, att dess förbrukning af gas vid tillmötesgående från stadens sida än mer skall komma att ökas. Bifall till densamma rubbar, såsom styrelsen förut anfört, icke den uppgjorda staten.

Styrelsen, som är betänkt att innan detta års slut föreslå nya taxor å pris för såväl gas som elektrisk ström, torde då hafva anledning återkomma till frågan om fullständigare rabattsystem för större afnämare.

I anledning häraf får styrelsen med öfverlämnande af de till styrelsen remitterade handlingarna hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla det af styrelsen i dess skrifvelse den 16 nästlidne december framställda förslag till rabatt å gas att gälla från den 1 januari innevarande år.

Västerås den 19 januari 1910.

På Vatten och Gasverksstyrelsen vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

N:o 3.

Drätselkammarens skrifvelse angående *dels* afskrifning af stadens fordran hos en del väghållare för utförda väglagningsarbeten, *dels ock* stadens öfvertagande af en del vägunderhåll, som för närvarande åligger enskilde.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 18 November 1907 emottog Deätselkammaren en skrifvelse af samma dag från Magistraten, i hvilken skrifvelse, som här bifogas, Magistraten, med öfverlämnande af en längd öfver vid restsyn å stadens till allmänt underhåll indelade vägar befunna bristfälligheter, anhöll, att Drätselkammaren ville emot räkning och inom de i längden upptagna kostnadsbelopp låta skyndsammast verkställa de väglagningsarbeten, som i längden funnos upptagna samt därefter öfverlämna samma räkningar till Magistraten, som så vidt ske kunde, skulle söka att genom utmätning uttaga beloppen hos vederbörande väghållningsskyldige.

Drätselkammaren beslöt samma dag bifalla Magistratens berörda hemställan och lät genom dåvarande arbetschefen föranstalta om lagning af ifrågavarande brister.

Enligt upprättad debiteringslängd uppgick kostnaden för ifrågavarande, af Drätselkammaren utförda väglagningsarbeten till 1615 kronor 60 öre; och öfverlämnade drätselkammaren med skrifvelse den 7 December 1907 samma längd till Magistraten med anhållan, att Magistraten ville låta hos vederbörande uttaga samt till Drätselkammaren redovisa de i debiteringslängden upptagna kostnadsbeloppen.

Magistraten har sedermera i två särskilda omgångar redovisat de väglagningsmedel, som af Magistraten indrifvits med tillhopa 1,191 kronor 92 öre.

De ännu oindrifna väglagningsmedlen enligt förevarande debiteringslängd utgöra sålunda 423 kronor 68 öre, fördelade på sätt bifogade uppgift närmare angifver.

På liknande sätt förfors det äfven år 1908. Då uppgick emellertid kostnaden för af Drätselkammaren utförda väglagningsarbeten endast till 175 kronor, hvaraf Magistraten uttagit och redovisat 112 kronor 50 öre och oguldna återstå 62 kronor 50 öre enligt bifogade uppgift.

I skrifvelse till Drätselkammaren den 10 innevarande Januari, hvilken skrifvelse likaledes här bifogas, har magistraten anhållit, att ofvanberörda outtagna väglagningsmedel för åren 1907 och 1908 måtte afskrifvas.

Beträffande de olika posterna i uppgiften öfver oguldna vägmedel torde vara nödigt meddela följande:

Bergslagsvägen.

Vägstycket N:o 25, Frejaföreningen. Vägmedlen äro outtagna för båda åren 1907 och 1908 och utgöra tillsammans 124 kronor 52 öre. Magistraten anför i sin skrifvelse den 18 November 1907, att svårighet torde möta att uttaga beloppen, i anledning däraf, att jorden vore uppdelad på ett stort antal lägenhetsägare. Innan magistraten emellertid med sin skrifvelse den 10 innevarande månad afgaf slutredovisning för indrifna väglagningsmedel och medan ärendet ännu låg hos Stadsfogden, inkom från byggnadsföreningen Freja till Drätselkammaren bifogade skrifvelse, däri föreningen anhåller om befrielse från af Drätsolkammaren förskotteradt vägunderhåll samt därjämte hemställer, att stadens vederbörande myndigheter måtte taga under öfvervägande, huruvida ej den vägunderhållsskyldighet, som åligger föreningen och eventuelt samtliga fastighetsägare å stadens utgårdar, som ej bedrifva jordbruk som näring, måtte af staden öfvertagas.

Vägstycket N:o 26, Aug. Maurins sterbhus. Enligt af Stadsfogden lämnadt bevis har hinder för uttagande af beloppet mött.

Vägstycket N:o 33 Viktoriaföreningen och Kronolänsmannen R. Rubenius. I fråga om denna vägsträckning hänvisar Drätselkammaren till, hvad Magistraten yttrat i sin skrifvelse den 18 November 1907. Drätselkammaren delar Magistratens där uttalade åsikt, att staden torde vara underhållsskyldig för ifrågavarande vägstycke.

Stadsfullmäktige beslöto nämligen den 25 Maj 1905 bland annat att genast öfvertaga underhållet af de i 1868 års vägdelning upptagna vägstycken, hvilka, sedan stadsplanen utsträckts, kommit att ligga inom densamma.

Vägen utom Oxbackstullen.

Den del af *vägstycket N:o 39*, som den första posten å kr. 5: 32 afser, har befunnits belöpa å Västerås stad för Djäkneberget m. fl. områden.

Underhållsskyldigheten af *väglotterna N:ris 40 och 41* belöper å till Jakobsbergsföreningen hörande jord, som i administrativt hänseende öfverflyttats från staden till landsbygden. Då Stadsfullmäktige enligt sitt ofvanberörda beslut den 25 Maj 1905 jämväl åtagit sig det vägunderhåll, som ålåg sådan jord torde detta vägstyckes underhåll böra öfvertagas af staden.

C. A. Bergskiöld, Nydal har protesterat emot den honom för *vägstycket N:o 43 b)* påförda ersättning, kronor 3: 40, under uppgift, att han själf grusat vägstycket.

Väglotten N:o 52 har sedermera befunnits åligga staden till underhåll för den s. k. Gästgifvarejorden.

Hvad *väglotterna N:o 53* beträffar, har det mött så stora svårigheter att för-

dela väglagningskostnaderna på den mängd smålotter, hvari den jord, som väghållet åligger, uppdelats, att Magistraten nödgats afstå därifrån.

Hvad här ofvan meddelats om de ännu outtagna väglagningsmedlen, synes Drätselkammaren utgöra talande skäl för bifall till Magistratens framställning, att desamma måtte afskrifvas, och får Drätselkammaren sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige ville besluta, att stadens fordran hos vederbörande väghållare för under åren 1907 och 1908 af staden verkställda väglagningsarbeten uppgående enligt bifogade förteckning till sammanlagdt belopp af 486 kronor 18 öre, måtte afskrifvas.

I sammanhang härmed och närmast med anledning af Frejaföreningens framställning har Drätselkammaren tagit i öfvervägande, huruvida icke staden borde för framtiden öfvertaga åtminstone en del af det vägunderhåll, som ännu åligger enskilda jordägare.

Stadsfullmäktige tillsatte, som bekant, den 28 Januari 1897 en kommitté med uppdrag att inkomma med utredning och yttrande, *dels* huruvida och på hvilka villkor staden borde åtaga sig underhållet af de allmänna vägarne inom stadens område, *dels och* huruvida staden borde åtaga sig underhållet af de vägar, som vore svårast att underhålla.

Den 25 Maj 1905 förelågo till behandling ett längre utlåtande från kommitterade med förslag i ämnet. Till en del blef kommitterades förslag då också af Stadsfullmäktige bifallet, i det att Stadsfullmäktige beslöto att genast öfvertaga underhållet af ej mindre de i 1868 års vägdelning upptagna vägstycken, hvilka sedan stadsplanen utsträckts, kommit att ligga inom densamma, än äfven tillsvidare och intill dess ny vägdelning kommit till stånd, eller staden komme att öfvertaga allt på enskild jord å stadens område hvilande vägunderhåll, de i samma vägdelning upptagna vägstycken eller delar däraf, som förut varit indelade på jord, som kommit inom stadens planlagda område eller i administrativt afseende öfverflyttats från staden till landsbyggden.

Däremot blef kommitterades förslag, att staden skulle från samtliga ägare eller innehafvare af jord utom stadens planlagda område, med undantag allenast för Kungl. Västmanlands regemente, öfvertaga dem åliggande underhåll af till allmänt underhåll indelade vägar samt för framtiden efter de för utgörande af kommunalutskylder i stad i allmänhet gällande grunder utgöra detta underhåll återremitteradt till kommitterade med uppdrag att inkomma med förslag, om och på hvad sätt staden måtte öfvertaga vägunderhållet mot viss ersättning.

Sedermera hafva tid efter annan inkommit framställningar från de väghållningsskyldige om, att staden måtte åtaga sig dem åliggande underhåll af de allmänna vägarne.

Ehuru kommitterade ännu ej i anledning af Stadsfullmäktiges sist berörda beslut afgifvit något yttrande, har Drätselkammaren, som närmast Magistraten haft känning af de olägenheter, som uppkommit däraf, att vägunderhållet skall åligga jord, som undergått och fortfarande undergår delning, i de allra flesta fall för erhållande af tomter till bostadslägenheter. Med en ny vägdelning, som gifvetvis måste komma till stånd, om de enskildes vägunderhållsskyldighet i samma utsträckning som hittills skall fortbestå, skulle ej så mycket vara vunnet, då nya delningar af jorden allt fortfarande med största sannolikhet torde komma att äga rum. En annan olägenhet är svårigheten för ägaren af en bostadslägenhet att ombesörja vägunderhållet. Han torde i de allra flesta fall ej kunna göra det själf. Väglotterna skulle också i många fall blifva så små, att anordningen med enskildt vägunderhåll blefve både opraktiskt och oändamålsenligt. Härtill kommer, att genom

fastigheternas uppdelning till bostadstomter och bebyggande de från fastigheterna utgående kommunalskatterna ökas i så betydlig grad, att det torde kunna anses vara skäligt att de befrias från nu ifrågarande onus.

Ett annat förhållande är det med jordbruksfastigheterna Dessas innehafvare kunna själfva eller med eget folk ombesörja vägunderhållet, och dessa fastigheters taxeringsvärden äro jämförelsevis mycket lägre än andra fastigheters. Till jämförelse må också framhållas, att alla jordbruksfastigheter på landet hafva vägunderhåll in natura sig ålagdt.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta

att från samtliga ägare eller innehafvare af jord utom stadens planlagda område, som är eller blifver taxerad såsom "annan fastighet", med undantag för Kungl. Västmanlands regemente, öfvertaga dem åliggande underhåll af till allmänt underhåll indelade vägar inom stadens område, samt för framtiden efter de för utgörande af kommunalutskylder i stad i allmänhet gällande grunder, utgöra detta underhåll.

Västerås den 13 Januari 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Den 16 sistlidne Oktober förrättade, på anmodan af Magistraten, Rådmannen F. C. Hennichs med biträde af Stadsfiskalen Erhard Kumlin jämte stadens arbetschef Viktor Johansson äfvensom vederbärande poliskonstaplar syn å stadens till allmänt underhåll indelade vägar.

Sedan Magistraten tagit del af den längd öfver befunna brister, som vid nämnda syn upprättats, beslöt Magistraten vid sammanträde den 25 sistlidne Oktober att protokollet öfver synen skulle i stadens kyrka uppläsas äfvensom delgifvas hvarje vägbyggnadsskyldig med tillkännagifvande *att*, därest de anmärkta bristfälligheterna ej vore afhjälpta före den 12 November detta år, då restsyn komme att hållas, Magistraten komme att mot lega verkställa de arbeten, som enligt nämnda längd det ålåge vederbörande väghållningsskyldige att fullgöra för vägstyckenas iståndsättande samt *att* kostnaderna härför komme att af den tredskande uttagas.

Sedan Magistratens beslut jämte längden upplästs i härvarande domkyrka den 27 sistlidne Oktober äfvensom särskildt delgifvits de felande väghållningsskyldige, har restsyn hållits den 12 innevarande November.

En längd öfver vid nämnda restsyn befunna bristfälligheter bifogas härhos.

Jämlikt Magistratens ofvannämnda beslut har Magistraten nu att mot lega låta afhjälpa de brister, som i afseende å väglagningen finnas anmärkta å restsynelängden.

Enär Magistraten emellertid icke förfogar öfver några medel för sådant ändamål, får Magistraten härmed anhålla, att Drätselkammaren ville emot räkning och inom de i längden upptagna kostnadsbelopp låta skyndsammast verkställa de väglagningsarbeten, som i längden finnas upptagna samt därefter öfverlämna samma räkningar till magistraten, som, så vidt ske kan, skall söka att genom utmätning uttaga beloppen hos vederbörande väghållningsskyldige.

I afseende däråa anser Magistraten sig dock böra låta till Drätselkammarens kännedom redan nu komma följande beträffande nedannämnda vägstycken:

Bergslagsvägen.

N:o 20. Den mark inom Ängsgärdet, som detta vägstycke tilldelats, innehafves numera af ett flertal ägare och någon utredning, huru stor del af vägstycket belöper å hvarje delägare kan icke af Magistraten lämnas. Svårighet att uttaga beloppet torde därför möta.

N:o 24. Vägstycket innehafves fortfarande af endast en ägare, A. G. Lidbecks stbrbhus.

N:o 25. Vägstycket, som är tilldeladt förutvarande ägaren af Malmaberg har till en del iståndsatts af ägaren utaf hufvudgården stensättaren J. A. Andersson.

Återstående delen af samma vägstycke, hvarå bristerna antecknats, har Andersson ansett böra iståndsättas af ägaren utaf återstående delar af Malmaberg. Dessa delar ägas numera af ett flertal jordägare, hvaribland Västerås stad efter inköp af mark från kronolänsmannen Rubenius, men hufvudsakligast af jordägare inom den så kallade Frejaföreningen. Svårighet att uttaga beloppet torde möta.

N:o 26 tilldeladt delar af Herrgärdet och Tegelvreten, och *N:o 27* delar af Tegelvreten, Smalbäcksgäsdet, Mellanvreten och Loviseberg. Till följd af att de ägor, som tilldelats dessa vägstycken, äro i flere innehafvares hand och utredning ej kan lämnas, huru stor del af vägstyckena belöpa å hvarje jordägare, torde svårigheter möta att uttaga kostnadsbeloppen.

N:o 29. Vägstycket är fortfarande i en ägares hand.

N:o 33. Detta vägstycke är i dess helhet ursprungligen indeladt på stadens östra utmark.

Sedan det Myggbo tilldelade vägstycket å Stockholmsvägen mellan staden och vägen till renhållningsverket efter samma verks anläggning blifvit till följd af körningarne för verket särdeles svårt att underhålla, träffades mellan Drätselkammaren och ägaren af Myggbo aftal om utbyte af det Myggbo tilldelade vägstycke sålunda, att staden skulle öfvertaga samma vägstycke och Myggbo i stället erhålla väg af utmarkarnas gamla vägstycke.

Detta aftal har dock aldrig vunnit någon fastställelse och sedan Myggbo gamla vägstycke numera till allra största delen kommit att falla inom den utsträckta stadsplanen, skulle, enligt Stadsfullmäktiges beslut, staden vara skyldig att underhålla samma vägstycke utan vederlag från ägaren af Myggbo.

Till följd häraf har Magistraten den åsigten att Magistraten, beträffande ifrågavarande vägstycke N:o 33, som i längd med gräns mot Hubbo sockengräns håller 5586,4 fot, har att hålla sig endast till Drätselkammaren.

Kvarntullsvägen.

N:o 11. Vägstycket är fortfarande i en ägares hand.

N:o 5. Vägstycket är indeladt å Gåsmyrevreten och Papegojvreten, hvilka båda ägor efter vägdelningen kommit i flere ägares hand. Flodins sterbhus inne-

har endast en del af Papegojvreten och hvad som brister i vägunderhållet torde af Magistraten kunna uttagas af arrendatorn af Papegojvreten.

N:ris 2, 3 och 4, tilldelad jord, N:o 2 Kyrkobacksgärdet, N:o 3. Upsala Akademi tillhörig mark i Kyrkobacksgärdet och N:o 4, P. O. Flodins tillhörig gjord i Kyrkobacksgärdet, Kopparbergsvreten och Herrgärdet.

Den Flodin tillhöriga mark i Kopparbergsvreten och Herrgärdet är numera belägen inom stadsplanen och till följd däraf skulle en del af vägstycket N:o 4 tillhöra staden att underhålla. Magistraten anser sig kunna uträkna hvad af blifvande reparationskostnader kommer att belöpa å staden och å arrendatorn af jorden utom stadsplanen, mjölhandlanden C. Nilsson.

N:o 1. Tilldelad jord i Papegojvreten och Kyrkobacksgärdet. Till följd af den delning samma jord undergått, torde svårigheter möta att uttaga kostnaden för väglagningen.

Skerikesvägen.

N:o 15. Tilldeladt jord i Papegojvreten, numera fördelad på ett tjugotal jordägare. Svårigheter torde möta att fördela och uttaga kostnaderna för väglagningen.

N:o 18. Endast i två ägares hand. Svårighet att uttaga kostnaderna för väglagningen torde ej möta.

Vägen utom Oxbackstullen, (västerut).

N:ris 39, 47, 54 och 55 tilldelade N:o 39 Pilbo, N:o 47, jord i Nya Stohagsgärdet, numera tillhörig Grefve C. A. Lewenhaupt, N:o 54 likaledes jord i Stohagsgärdet, tillhörig Grefve C. A. Lewenhaupt och N:o 55 egendomen Carlberg, tillhörig densamme.

Då dessa jordar fortfarande äro odelade möter några svårigheter icke för Magistraten att uttaga reparationskostnaderna hos vederbörande.

Beträffande öfriga vägstycken å samma väg, däremot anmärkning gjorts, hafva de jordar, dessa vägstycken tilldelats, undergått så många styckningar att svårigheter möta att reda ut, hvilka jordstycken hafva att underhålla de särskilda vägstycken och till följd däraf är det också lika svårt att hos rätte personen uttaga väglagningskostnaderna.

Af anledning att vid ett föregående tillfälle Konungens Befallningshafvande genom utslag den 30 April 1904 upphäft på Magistratens föranstaltande verkställda utmätningar för uttagande af väglagningskostnader och staden tillföljd häraf blifvit i mistning af utlagda belopp för dylika arbeten, får Magistraten, erinra, att orsaken till att dessa utmätningar blifvit upphäfda varit, att icke samtidigt med att synen å vägarne hållits, lämnats bestämd föreskrift om huru stor myckenhet väglagningsämnen skulle påföras och tillika om viss tid, inom hvilken det skulle stå den väghållningsskyldige fritt att själf verkställda reparationerna.

Båda dessa föreskrifter hafva nu iakttagits.

De vägstycken som skyndsammast kräfva reparationer äro samtliga å Kvarntullsvägen och å Bergslagsvägen N:o 33.

Västerås Rådhus den 18 November 1907.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Drätselkammaren.

Under åberopande af Drätselkammarens härhos återgående skrifvelser dels den 7 december 1907 och dels den 19 juni 1909, får Magistraten under åberopande tillika af stadsfogdens härhos bilagda längd dagtecknad den 21 december 1009, öfverlämna enligt den förstnämnda skrifvelsen indrifna väglagningsmedel ... kr. 225: 92
och enligt senare skrifvelsen uttagna dylika medel ..... „ 112: 50

Summa kr. 338: 42

Anhållande Magistraten att till följd af de svårigheter, som i anledning af dels styckningen af de jordar, hvarå väglotterna indelats, dels omöjligheten i vissa fall att å marken utvisa de särskilda vägstyckena, dels ock protester från en del väglagningsskyldige — mött för uttagande af öfriga i skrifvelserna omförmälta medel, dessa medel måtte af Drätselkammaren afskrifvas.

Västerås Rådhus den 10 januari 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Drätselkammaren och Magistraten i Västerås stad.

Vid Byggnadsföreningen Frejas ordinarie sammanträde, den 25 sistlidne November, förelåg till behandling bland annat äfven en fråga angående skyldighet för föreningen, att tillsemmans med en del öfriga fastighetsägare *deltaga i grusning och underhåll af väglotten N:o 25 Kopparbergsvägen stadens område.*

Hvad som nu föranledt denna frågas behandling var den omständigheten, att hos styrelsen sökts betalning för två stycken räkningar, från Drätselkammaren å förskotterad kostnad, för vägunderhåll under åren 1907—1908.

Som styrelsen icke ägde någon kännedom om denna skyldighet, och föreningen icke äger några tillgångar, att bestrida dylika utgifter med, kunde styrelsen ej göra något till saken, utan hänsköt densamma till föreningens afgörande.

Anmärkningsvärdt är att ifråga om denna skyldighet ingen som helst påstötning från vederbörande blifvit gjord under de första fem åren som föreningen ägde området ifråga.

Detta förhållande har gjort medlemmarna tveksamma om denna skyldighets obestridda klarhet.

Resultatet af öfverläggningen vid föreningens sammanträde blef, att styrelsen skulle, med framhållande af de synpunkter och motiv, som vid mötet gjordes gällande, hos vederbörande myndigheter söka vinna befrielse från denna möjligen befintliga skyldighet.

Allmänt gjorde sig den meningen gällande, att denna vägunderhållsskyldighet, som enligt lag åligger de utom stadsplanen belägna jordområdena, snarast möjligt borde, i likhet med hvad gatuunderhållet inom stadsplanen beträffar tidigare skett, öfvertagas af staden, och sålunda blifva en hela samhällets angelägenhet.

Därigenom blefve vägunderhållet mera likartat tillgodosedt, samtidigt som vederbörande indrifningsverk blefve beriadt från sig allt mer hopande arbetsbörda, då ju omkostnaderna sedan kunna bestridas genom kommunalskatten.

Hvad Byggnadsföreningen Freja vidkommer vilja vi särskildt framhålla, att då området, som skett, blifvit styckadt i smådelar och staden förskaffat sig eganderätten till gatorna, vi anse detsamma förlorat sin ursprungliga natur af enskild egendom, och att här är ett särförhållande, som vid frågans bedömande särskildt torde beaktas.

Vi anse oss äfven böra påpeka det svåra, för att icke säga omöjliga uti, att, som här är fallet inom en snar framtid, minst ett 50-tal fastighetsägare skola tillsammans underhålla väglotten N:o 25 Kopparbergsvägen. Likaså torde en delning af densamma ej blifva någon tillfredsställande lösning af frågan. Som förhållandet nu är kunna vi icke med bästa vilja, fullgöra denna förmenta skyldighet på grunder som här anförts.

Äfven vilja vi framhålla de förhållandevis stora kostnader föreningen haft, med att försätta stadens inom området Freja belägna gator i något så när trafikabelt skick. En åtgärd som redan nu kommit staden till nytta i det att renhållningsverket, tack vare dessa förarbeten, kunnat nöjaktigt trafikera dessa gator, utan några större kostnader för staden.

Enligt hvad räkenskaperna för Freja utvisar, har intill föregående års slut utbetalts för gatuarbeten 4,596 kronor. När man betänker att staden äger dessa gator, och följaktligen kommer att draga nyttan af dessa arbeten som där nedläges, äfvenså att denna kostnad och dessa arbeten utförts af arbetare, för att därigenom bereda kommunikationsmöjligheter till sina egna hem, och då de därvid samtidigt mångfaldigat taxeringsvärdet å området ifråga, tyckes det oss, som billig rättvisa, att vederbörande myndigheter befriade oss, ifrån en skyldighet som lagen möjligen ålägger oss.

Med stöd af här anförda skäl hemställa vi att vederbörande myndigheter måtte taga under pröfning huruvida ej denna vögunderhållsskyldighet, som åligger oss och eventuelt samtliga fastighetsägare å stadens utgårdar, som ej bedrifver jordbruk som näring, måtte af staden öfvertagas.

Samtidigt vilja vi äfven härmed vördsamt anhålla om befrielse från betalningsskyldighet för af Drätselkammaren förskotteradt vägunderhåll.

Västerås den 6 Dec. 1909.

För Byggnadsföreningen Freja utan personlig ansvarsfrihet:

L. A. Lindqvist. ***C. M. Engstedt.***

Freja 35 B, Västerås.

Firmatecknare.

Förteckning öfver outtagna väghållningsmedel

För år 1907:

Bergslagsvägen:

25	Frejaföreningen	79: 52
26	Aug Maurins sterbhus	3: 24
33	Victoriaföreningen	72: 10
33	Lärsman Rubenius	106: 60
	Transport	261: 46

		Transport	261: 46	
		Vägen utom Oxbacken:		
39		Västerås stad	5: 32	
40—41		Jacobsbergsföreningen	36: 70	
43	b	C. A. Bergskiöld, Nydal	3: 40	
52		C. A. Stensson m. fl.	24: 50	
52		C. F. Vetter	6: 50	
53	a	Slaktare A. Johansson	9: 60	
53	b c	G. M. Vestman i Gustafsvik	5: 90	
53	d	A. G. Jansson i Rosendal	11: 50	
53	e	Trädg.-dir. Fr. Johansson	11: 80	
53	f	C. A. Jansson, Lindesborg 2	11: 50	
53	g	Alfr. Jansson, Hagaberg	35: 50	423: 68

För år 1908:

	Bergslagsvägen:		
25	Jordägare inom byggnadsområdet Freja	45: —	
	Vägen utom Oxbacken:		
53	Trädgårdsdir. Frans Johansson m. fl.	17: 50	62: 50
		Kronor	486: 18

N:o 4.

Drätselkammarens skrifvelse angående inköp af mark från lägenheten Fridhem.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse den 3 Juni 1907, som här bifogas, har f. d. Öfverjägmästaren Th. Hahr erbjudit sig att till staden öfverlåta ett å karta utmärkt område om 2,114,8 kvadratmeter af lägenheten Fridhem jämte en däråå uppförd ekonomibyggnad till ett pris af 9,000 kronor, däraf 850 kronor utgjorde önskad ersättning för i området ingående vägmark till en areal af 1,122,2 kvadratmeter.

Drätselkammaren har inhämtat Stadsplanekommitterades yttrande öfver berörda framställning, och hafva kommitterade, på sätt bifogade utdrag af kommitterades protokoll utvisar, tillstyrkt antagande af ifrågavarande anbud.

För egen del anser äfven Drätselkammaren, att anbudet bör af staden antagas. Enligt stadsplanekommitterades förslag till ändring af stadsplanen i den del, som berör lägenheten Fridhem, skulle visserligen staden behöfva förvärfva ytterligare mark af lägenheten för gator, men å andra sidan är det fordrade priset för den mark, som nu är i fråga så lågt, att det torde vara synnerligen fördelaktigt att nu inköpa denna mark oberoende af frågan, huruvida staden tilläfventyrs framde-

les skulle behöfva förvärfva ännu mera mark från lägenheten Fridhem. Ty i hvarje fall kan staden ej undgå att tilllösa sig åtminstone den mark, som nu är i fråga. Och det kan dröja länge, innan det ens kan afgöras, om och i så fall huru mycket ytterligare mark staden kan behöfva, hvartill kommer, att den tid, inom hvilken staden eventuelt kan vara nödsakad förvärfva ytterligare mark, torde vara ännu långt mera aflägsen.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta

att på af f. d. Öfverjägmästaren Th. Hahr erbjudna villkor till ett pris af 9,000 kronor inköpa ett å särskild af Stadsingeniören B. A. F. Gewalt i Maj 1907 upprättad karta utmärkt område af lägenheten Fridhem, utgörande i areal 2,114,8 kvadratmeter, samt bemyndiga Drätselkammaren att med säljaren upprätta närmare köpeaftal,

samt att ifrågavarande köpeskilling 9,000 kronor skall gäldas af reserverade medel för försåld mark.

Emot Drätsalkammarens förestående förslag har Herr Sundström reserverat sig under framhållande af, att Drätselkammaren bort, innan ärendet öfverlämnades till Stadsfullmäktige, inhämta upplysning från Byggnadsnämnden, huruvida Byggnadsnämnden ämnade föreslå ändring af stadsplanekommitterades förslag i fråga om stadsplanens ordnande vid lägenheten Fridhem, och i så fall huru enligt Byggnadsnämndens mening denna del af stadsplanen borde ordnas.

Västerås den 13 Januari 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsplanekommitterades i Västerås sammanträde den 2 December 1908

§ 27.

Med utdrag af sitt protokoll för den 14 Oktober 1907 hade Drätselkammaren för erhållande af kommitterades yttrande öfverlämnat en skrifvelse från f. d. Öfverjägmästaren Th. Hahr med erbjudande att till staden försälja ett å karta utmärkt område om 2,114,8 kvadratmeter af lägenheten Fridhem jämte en därå uppförd ekonomibyggnad till ett pris af 9,000 kronor.

Sedan från en ärendet bifogad karta antecknats, att mer än hälften af området eller 1,122,2 kvadratmeter utgjorde den mellan Gustafsgatan och Öfre Trädgårdsgatan nu framgående vägen samt att den öfriga delen af området gränsade intill och med fördel borde förenas med staden förut tillhörig mark, dels af Mariaberget och dels af kvarteren Neta och Nella, samt då enligt kommitterades förmenande det för genomförande af stadsplanen vore högst nödvändigt, att staden förvärfvade sig äganderätt till det erbjudna området och det fordrade priset vore

skäligt, beslöto kommitterade hemställa hos Drätselkammaren, att kammaren ville ingå till Stadsfullmäktige med förslag att inköpa ifrågavarande till staden salubjudna markområde på af Öfverjägmästaren Hahr framställda villkor.

Som ofvan.

In fidem.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Af förekommen anledning anhåller jag vördsamt att till inköp af Västerås stad få hembjuda dels ett å närslutna karta upptaget jordområde af 2,114,8 kv.-meter, hörande till den mig tillhöriga lägenheten Fridhem (Ödemarken), dels en å samma område befintlig ekonomibyggnad, innehållande ett boningsrum, bryggstuga, vedbod, materialbod, källare och hemlighus jämte vind. I nämnda areal ingår 1,122,8 kv.-meter mark, hvilken jag vid lägenhetens inköp föbundit mig att upplåta till en 20 fot bred utfartsväg för köpare af den s. k. Stohagsjorden, men hvartill jag anser mig forsfarande hafva eganderätt.

För det salubjudna området med däråvarande byggnad begär jag Niotusen (9,000) kronor med skyldighet för köparen att öfvertaga den förbindelse jag iklädt mig med afseende å omförmälda väg, samt att medgifva mig rätt att emot en hyresersättning af Etthundrafemtio (150) kronor begagna ofvannämnda byggnad under ett år från köpets afslutande.

Af köpeskillingen utgöra Åttahundrafemtio (850) kronor af mig önskad ersättning för den till väg afsedda marken.

Jag närsluter jämväl ett af Byggmästare K. J. Karlsson denna dag afgifvet intyg rörande oftanämnda byggnad samt en den 17 september 1888 upprättad lagfartshandling rörande lägenheten Ödemarken, hvilken sistnämnda handling jag anhåller återfå efter ärendets behandling.

Västerås den 3 Juni 1907.

Th. Hahr,
f. d. Öfverjägmästare.

Undertecknad har denna dag på anmodan af Öfverjägmästaren hr Th. Hahr besigtigad och värderat en honom tillhörig uthusbyggnad bestående af ett boningsrum, en tvättstuga, en större och en mindre vedbod, afträde, vind öfver det hela samt källare, under tak af tegel på bräder och är kostnaden för uppförande af ett nytt sådant hus Kronor 4,000: —.

Västerås den 3 Juni 1907.

K. J. Karlsson.

N:o 5.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om anslag till förläggande af en ridande polisstation i Västerås.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 nästlidne December till utlåtande af Drätselkammaren remitterat Magistratens skrifvelse med begäran om anslag till förläggande af en ridande polisstation i Västerås får Drätselkammaren, som anser, att upprättandet af den ifrågasatta ridande polisstationen härstädes kommer att blifva till nytta för staden samt att den ifrågasatta utgiften torde vara mera skenbar än verklig, då de blifvande polismännens utskylder till staden gifvitvis komma att uppgå till högre belopp än räntan å det nu begärda anslaget, tillstyrka bifall till Magistratens förslag.

Herr Danielsson har vid ärendets behandling i Drätselkammaren låtit till protokollet anteckna, att han yrkat, att Drätselkammaren måtte afstyrka Magistratens hemställan.

Västerås den 13 Januari 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhöring.

Theofil Öberg.

N:o 6.

Drätselkammarens och Magistratens utlåtanden öfver löneregleringS- och pensionskommitténs förslag till förändrad arbetsordning och ny lönestat för Rådstufvurätten och Magistraten.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 28 Oktober 1909 beslöto Stadsfullmäktige att remittera löneregleringsoch pensionskommitténs förslag till förändrad arbetsordning och ny lönestat för Magistraten och Rådstufvurätten för yttrande till Magistraten och Drätselkammaren.

Magistraten har nu med sitt eget yttrande i frågan öfverlämnat handlingarne i ärendet till Drätselkammaren.

Af Magistratens berörda yttrande framgår, att Magistraten förklarat sig icke kunna gå in på löneregleringskommitténs förslag.

Härmed torde samma förslag vara praktiskt taget förfallet, då äfven om detsamma skulle vinna Stadsfullmäktiges bifall och sedan blifva i vederbörlig ordning fastställdt, det icke torde kunna vinna full tillämpning, innan samtliga nuvarande magistratsledamöter afgått.

Vid sådant förhållande saknar Drätselkammaren, som eljes skulle hafva velat förorda kommittérades förslag till antagande, anledning att vidare yttra sig om detsamma.

Hvad Magistratens förslag om tillsättande af en ny kommitté för frågans förnyade utredning beträffar synes Drätselkammaren en sådan åtgärd mindre lämplig, utan torde, för den händelse Stadsfullmäktige önska ytterligare utredning och förslag i frågan, densamma böra återremitteras till lönereglerings- och pensionskommittén.

Västerås den 13 Januari 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af stadsfullmäktiges lönereglerings- och pensionskommittés den 22 sistlidne oktober till stadsfullmäktige afgifna förslag angående dels ändring i det för Magistraten och Rådstufvu-Rätten i Västerås nu gällande reglemente, dels ock till ny lönestat för andre lagfarne och tredje (illiterate) rådmannen, får Magistraten anföra följande:

Magistratens den 27 juni 1907 afgifna förslag till ny arbetsordning för Rådstufvu-Rätten och Magistraten afser, såsom Magistraten framhållit, i hufvudsak att befria borgmästaren från sådan tidsödande protokollsföring och brefxepedition, som hindrar honom att — där icke protokollsföringen och brefexpeditionen skall anförtros åt ej därför ansvariga biträden — ägna tillräckligt arbete åt de med borgmästaretjänsten förenade betydelsefullare uppgifterna, dels att leda förhandlingarne i Rådstufvu-Rätten och Magistraten samt hafva tillsyn öfver målens skyndsamma och ordentliga expedierande, dels att utöfva chefskapet öfver stadens poliskår och dels att ägna den med hans ämbetsställning förenliga ledande uppmärksamhet åt stadens utveckling på olika områden.

För detta ändamål önskar Magistraten att i utbyte mot den nuvarande illiterate rådmannen till sitt biträde erhålla en lagfaren tjänsteman, åt hvilken borde anförtros en del expeditionsgöromål, som ej kunna öfverlämnas åt den illiterate rådmannen af skäl, dels att denne saknar juridisk bildning, dels ock att rådmanstjänsten för denne är en bisyssla.

I Magistratens förslag till arbetsordning hafva, på sätt af förslaget framgår, Magistratens och Rådstufvu-Rättens göromål uppdelats mellan borgmästaren och rådmännen samt den föreslagna nya tjänstemannen, magistratsekreteraren.

Sedan detta förslag uppgjordes, hafva genom de förändrade föreskrifter, som från och med nästa år blifva gällande i afseende å val såväl till Riksdagen som ock till Stadsfullmäktige och hvartill redan under innevarande år en mängd förarbeten måste göras, Magistratens göromål i högst afsevärd mån blifvit ökade.

Inom kort torde man ock hafva att förvänta en sådan förändrad lagstiftning, att enligt lagberedningens förslag, lagfarts- och inteckningsförfarandet komme att

utbytas mot så kallad inskrifniug, som skall handhafvas af endast en inom Rådstufvu-Rätten beslutande, inskrifningsdomaren; och fråga kan då blifva, om icke detta högst maktpåliggande uppdrag bör åtminstone till en början utöfvas af den, som förut varit expeditionshafvande uti Rådstufvu-Rätten i lagfarts- och inteckningsärenden, eller borgmästaren.

Detta allt föranleder icke allenast till, att en omarbetning af Magistratens förslag till ny arbetsordning torde blifva erforderlig, men också i all synnerhet att behof af ökade lagfarna arbetskrafter inom Magistraten blifver ännu nödvändigare.

Magistraten kan därför icke ingå på kommittérades åsigt att något verkligt behof vid Rådstufvu-Rätten och Magistraten af en ny literat tjänst ej förefinnes.

Nyttan af att utbyta den illiterate rådmannen mot en lagfaren person torde kommittérade emellertid ej förneka.

Magistraten har i sitt förslag också framhållit, att den af Magistraten föreslagna arbetsordning icke kan fullt genomföras, utan att samtliga Magistratens och Rådstufvu-Rättens ledamöter äro villiga att underkasta sig densamma.

Ehuru kommitténs förslag för borgmästaren medför en synnerlig lättnad i dennes arbetsbörda och undertecknad borgmästare därför för egen del icke bör hafva något att däremot erinra, likväl och *då* kommitténs förslag icke ens efter nuvarande illiterate rådmannens afgång tillgodoser Magistratens och Rådstufvu-Rättens behof af en ny lagfaren tjänsteman, *då* ett antagande för närvarande eller tillsvidare af kommitténs förslag kan medföra den fara, att en högst nödig omorganisation af Magistraten och Rådstufvu-Rätten för en oöfverskådlig framtid undanskjutes och *då* slutligen samma förslag icke medför någon ekonomisk fördel för andre literate rådmannen, hvilken, för närvarande icke i behof af något ständigt skrifbiträde, efter antagande af förslaget antagligen blefve nödgad anställa ett sådant,

får Magistraten, som med ledning af kommitténs yttrande i sitt förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år anhållit om tillfälliga anslag till löneförbättring åt tredje eller icke lagfarne rådmannen, till semesterarvoden och till tillfälliga biträden, härmed förklara:

att Magistraten för sin del icke kan förorda bifall till kommitténs förslag.

Enär med afseende å hvad Magistraten här förut anfört, Magistratens förslag till förändrad arbetsordning för Magistraten och Rådstufvu-Rätten icke heller bör i oförändradt skick underställas stadsfullmäktiges afgörande och Magistraten anser olämpligt, att ett nytt förslag till arbetsordning, upptagande den af Magistraten föreslagna nya tjänstemannen inom Magistraten, uppgöres utan samarbete med af stadsfullmäktige utsedde kommittérade eller förtroendemän, hemställer Magistraten:

att stadsfullmäktige ville utse tre ledamöter inom stadsfullmäktige att jämte två af Magistraten utsedde magistratsledamöter till stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag i ämnet äfvensom till de öfvergångsbestämmelser, som kunna finnas erforderliga, till dess detta förslag kan i sin helhet genomföras.

Västerås rådhus den 15 november 1909.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Magistraten i anledning däraf, att löneregleringS- och pensionskommittén anhållit om Magistratens yttrande angående de förändringar af arbetsordningen för Rådstufvurätten och Magistraten, som kunde anses önskvärda före en omreglering af nuvarande löneförmåner för ledamöterna i Rådstufvurätten och Magistraten, i skrifvelse till kommittérade af den 27 Juni 1907 framlagt ett förslag om ny arbetsordning för Magistraten och Rådstufvurätten äfvensom till omreglering af magistratsledamöternas löner, öfverlämnade kommittérade med skrifvelse till Stadsfullmäktige den 19 Maj 1908 Magistratens berörda förslag till den åtgärd, Stadsfullmäktige önskade i anledning däraf företaga, hvarjämte kommittérade anhöllo om besked, huruvida Stadsfullmäktige önskade, att lönestat för Magistraten uppgjordes på grundvalen af den nu gällande arbetsordningen eller om Stadsfullmäktige hellre såge, att därförinnan en utredning i anledning af den af Magistraten väckta omorganisationsfrågan skedde, i hvilket senare fall enligt kommittérades förmenande det borde uppdragas åt en särskild kommitté att utreda förevarande fråga.

I anledning häraf ingick Magistraten i skrifvelse den 4 Juni 1908 till Stadsfullmäktige med hemställan, att Stadsfullmäktige ville för sin del dels antaga det af Magistraten och Rådstufvurätten uppgjorda förslag till arbetsordning och aflöningsstat för Rådstufvurätten och Magistraten i Västerås och dels uppdraga åt löneregleringS- och pensionskommitérade att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till de löneförbättringar åt andre och tredje rådmännen, som kunde anses erforderliga, till dess den nya arbetsordningen och aflöningsstaten kunde komma att tillämpas.

Samtliga ofvanberörda handlingar finnas tryckta i häftet N:o VII sid. 101. af Stadsfullmäktiges handlingar för år 1908.

Vid sammanträde den 27 Augusti 1908 remitterade emellertid Stadsfullmäktige förevarande ärende i dess helhet till utredning och utlåtande af löneregleringS- och pensionskommittén.

I anledning af det sålunda erhållna uppdraget få kommittérade anföra följande:

Magistratens organisationsförlag afser i hufvudsak inrättande af en ny lagfaren rådmans- eller magistratssekreteraretjänst i stället för den nuvarande illitterate rådmanstjänsten.

Hufvudsyftet med detta förslag synes kommittérade vara att befria borgmästaren från större delen af de tidsödande protokollsförings- och expeditionsgöromål, som för närvarande åligga borgmästaren, i följd hvaraf utom inrättandet af en ny lagfaren rådmanstjänst en förändring af göromålens fördelning beträffande de nuvarande lagfarna rådmanstjänsterna skulle blifva nödvändig.

Kommittérade hafva dock för sin del af den utredning kommittérade låtit verkställa rörande göromålens myckenhet och fördelning samt aflöningsförhållandena vid magistrater och rådstufvurätter i ett antal andra medelstora städer i riket, äfvensom de närmare upplysningar i fråga härom för Västerås stads vidkommande, som kommittérade inhämtat, ej blifvit öfvertygade om behofvet af en ny litterat rådmanstjänst härstädes.

De göromål, som enligt Magistratens förslag skulle skiljas från borgmästarens åligganden, synas visserligen vara mångahanda och vidlyftiga, men då större delen äro förenade med betydande sportelinkomster och alla äro af sådan beskaffenhet, att de kunna skötas genom biträde under vederbörandes öfverinseende, anse kommittérade fullt tillräcklig lättnad kunna beredas borgmästaren, om någon del af hans nuvarande göromål läggas å annan person eller närmare bestämt på andre

lagfarne rådmannen, hvilken Magistraten i sitt förslag förklarat icke hafva full sysselsättning med sina nuvarande göromål.

Vid valet af de åligganden, som sålunda skulle skiljas från borgmästaretjänsten hafva kommittérade för sin del funnit magistratens brefexpedition vara lämpligast. Härigenom skulle nämligen ej någon sportelinkomst beröfvas borgmästaren och en förändring i borgmästarens löneförhållanden blifva öfverflödig, då borgmästaren genom en sådan åtgärd skulle befrias från en stor del af sina göromål utan att lida någon minskning i inkomsterna.

Hvad andre rådmannens göromål efter den antydda förändringen angår, så har Magistraten visserligen förklarat, att hans arbetsbörda skulle blifva allt för stor, om å honom lades all den protokollsföring och brefexpedition, som nu åligger borgmästaren, eller endera protokollsföringen eller brefexpeditionen. Kommittérade hysa dock den uppfattningen, att andre rådmannens göromål efter den ifrågasatta förändringen icke skola blifva mer betungade, än att de mycket väl kunna af en person medhinnas. Till stöd för denna sin uppfattning vilja kommittérade särskildt framhålla, att de göromål utöfver brefexpeditionen, som för närvarande åligga borgmästaren, utan tvifvel kräfva vida mer arbete än andre rådmannens nuvarande åligganden, samt att den af Magistraten föreslagna civil- och brottmålsrådmanstjänsten skulle blifva afsevärdt mera arbetsam än andre rådmanstjänsten med den tillökning i arbetet, som brefexpeditionen skulle medföra.

Kostnaden för staden för aflöning af Magistratens och Rådstufurättens ledamöter, hvilken kostnad för närvarande uppgår till 10,950 kronor, skulle, i händelse af bifall till Magistratens förslag för år 1910 belöpa sig till 16,900 kronor, under förutsättning, att förste Rådmannen Ödman väljer civil- och brottmålsrådmanstjänsten och han vid beräknande af ålderstillägg får räkna sig till godo sin tjänstetid äfven som andre rådman, men till 15,900 kronor om Rådman Ödman väljer småprotokollsrådmanstjänsten. Däremot komme med den förändring af arbetsordningen kommittérade tänkt sig, lönestaten för Magistraten och Rådstufvurätten, såsom nedan synes, stanna vid betydligt lägre belopp.

Någon annan förändring af reglementet för Rådstufvurätten och Magistraten än den ofvan anmärkta synes kommittérade obehöflig.

Hvad aflöningsförhållandena för Magistratens och Rådstufvurättens ledamöter närmare angår, så hade kommittérade hälst velat framlägga ett förslag, enligt hvilket alla sportler skulle ingå till stadskassan och i stället åt magistratsledamöterna bereddes motsvarande ökning i kontant aflöning. Men denna tanke har uppgifvits särskildt på grund af svårigheten att tillförlitligen beräkna sportlerna. Denna svårighet framgår redan däraf, att Magistraten själf vid olika tillfällen beräknat sportlerna till väsentligen olika belopp. Så har Magistraten i sin skrifvelse af den 27 Juni 1907 beräknat nuvarande nettoinkomsten af sportlerna till

för borgmästaren	kr.	5,200: —
„ 1:ste rådmannen	„	3,500: —
„ 2:dre „	„	——
„ 3:dje „	„	150: —
	eller tillhopa kr.	8,850. —

då däremot enligt en af Magistraten till kommitterade den 20 Juni 1906 lämnad uppgift sportlerna skulle uppgå till

för borgmästaren	kr.	6,000: —
„ 1:ste rådmannen	„	4,800: —
„ 2:dre „	„	100: —
„ 3:dje „	„	150: —
	eller tillhopa kr.	11,050: —

Och enligt Magistratens löneregleringsförslag hafva sportlerna återigen beräknats sålunda:

för borgmästaren	kr.	500: —
„ civil- och brottmålsrådmannen	„	1,000: —
„ småprotokollsrådmannen	„	5,000: —
„ magistratssekretereren	„	2,000: —
	Summa kr.	8,500: —

Dessa olikheter kunna bero dels på växlande bruttoinkomster och dels på de omkostnader för biträden, som af olika anledningar gifvetvis kunna växla rätt betydligt.

I de tablåer, som såsom bilagor åtfölja kommitterddes yttrande, hafva kommitterade beräknat summan af samtliga sportler till kronor 10,000: —.

Kommitterade hafva uppgifvit tanken på indragning af sportlerna äfven med hänsyn till det ökade arbete och besvär, som gifvetvis skulle blifva en följd af sportlernas redovisning till stadskassan.

Vid sådant förhållande och då Magistraten förklarat borgmästarens och förste rådmannens inkomster vara fullt tillräckliga, hafva kommitterade ansett sig böra inskränka sig till att föreslå löneregleringar beträffande 2:dre och 3:dre rådmanstjänsterna. Fråga har inom kommittén visserligen uppstått att gifva förste rådmannen ålderstillägg, men då dennes sammanlagda inkomster af tjänsten redan uppgå till så afsevärdt belopp som 6,000 kronor eller åtminstone inemot denna summa, har kommitterades flertal dock ej ansett sig kunna upptaga detta förslag.

För 2:dre rådmannen, hvars löneinkomster innevarande år utgöra sammanlagdt 3,200 kronor, däraf 200 kronor i ersättning för skrifbiträde, hafva kommitterade tänkt sig en begynnelselön af 4,000 kronor med 2 ålderstillägg à 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, för nuvarande innehafvaren räknadt från tjänstens tillträdande.

Tredje eller illitterade rådmannen, som nu uppbär i aflöning 750 kronor skulle, då han är bunden af sin tjänstgöring åtminstone hvarje måndag och däremellan måste deltaga i öfverläggningar och andra Magistratens och Rådstufurättens sammanträden, och och de obetydliga sportler han åtnjuter ej äro mycket att räkna med, få lönen höjd till 1,000 kronor, utan ålderstillägg.

Beträffande slutligen Magistratens begäran om anslag till semesterarvoden, hafva kommitterade funnit skäl att upptaga detta förslag med någon jämkning i afseende å beloppet. Enligt kommitterades mening bör ett anslag för ändamålet af 600 kronor vara fullt tillräckligt och tagas i anspråk på sätt nedan närmare förmäles.

Magistratens lönestat skulle enligt kommitterades förslag för närvarande sluta på ett belopp af 12,400 kronor och, sedan andre rådmannen erhållit sina två ålderstillägg, uppgå till 13,400 kronor, hvilka belopp med respektive 1,450 och 2,450 kr. öfverstiga den nuvarande staten.

Sammanfattande det ofvan anförda få kommitterade hemställa, att Stadsfullmäktige för sin del

dels antaga sådan ändring i det för Magistraten och Rådstufvurätten i Västerås nu gällande reglemente, att Magistratens brefexpedition, som för närvarande åligger borgmästaren, skall så snart ifrågavarande ändring blifvit fastställd, öfvertagas af och för framtiden ombesörjas af andre lagfarne rådmannen,

dels under förutsättning af fastställelse å nyssberörda ändrings-

förslag, antaga följande nya lönestat för andre lagfarne och tredje (illitterade) rådmannen, nämligen:

2:dre lagfarne rådmannen:

Lön	kr.	3,000: —
Tjänstgöringspenningar	,,	1,000: —
	Kr.	4,000: —

lösen för expeditioner, som i tjänsten utfärdas;
två ålderstillägg efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring à 500 kronor, att utgå från och med början af året efter det, hvarunder erforderligt antal tjänsteår uppnåtts med rätt för nuvarande innehafvaren af andre rådmansbefattningen att vid beräkning af tjänsteår räkna sig till godo äfven tjänstetid före den nya lönestatens tillämpning äfvensom att redan från och med den 1 Januari 1910, i händelse Stadsfullmäktiges beslut i ärendet då ännu ej blifvit fastställdt, uppbära lön enligt den nya lönestaten, under villkor att han från nämnda dag och intill dess fastställelse erhållits såsom biträde åt borgmästaren ombesörjer brefexpeditionen.

3:dje (illitterate) rådmannen:

Lön . . . . . , kr. 1,000: —
att utgå från 1910 års början

dels och slutligen i stället för det nu enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 21 Februari 1868 utgående reservationsanslaget till Magistratens disposition för tillfälligt biträde af andre sakkunniga personer, bevilja ett årligt anslag å 600 kronor för beredande af semester åt borgmästaren under en och en half månad, och för hvardera af de lagfarne rådmännen under en månad, att utgå såsom aflöning åt vederbörande vikarier med 200 kronor till borgmästarens vikarie och 150 kronor till vikarie för lagfaren rådman, allt pr månad räknadt, utan rättighet för vikarie att uppbära af tjänsten härflytande sportler.

Emot förestående förslag har Herr Enhörning reserverat sig, i det han för sin del velat föreslå, att, då förste lagfarne rådmannens sportler icke kunde beräknas åtminstone nämnvärdt öka med stadens tillväxt utan fastmera oberoende däraf kunde vara underkastade betydande växlingar under olika år samt då den nuvarande innehafvarens företrädare under de senare åren af sin tjänstetid åtnjutit ett lönetillägg af 1,000 kronor, förste lagfarne rådmannen måtte erhålla två ålderstillägg i likhet med andre rådmannen.

Västerås den 22 Oktober 1909.

På Kommitterades vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

N:o 7

Hamnstyrelsens skrifvelse angående räntegodtgörelse å hamnkassans behållna medel från och med år 1905.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I Kungl. Maj:ts nådiga förordning af den 31 Dec. 1907, angående taxor å hamnafgift, föreskrifves bland annat, att förslag till ny taxa skall åtföljas af vissa handlingar, hvaraf skall framgå bland annat "såväl de uppburna hamnafgifterna, *räntan* och annan afkastning af hamnens tillgångar, samt de öfriga medel, hvilka ingått i hamnkassan, som ock de utgifter, hvilka ur hamnkassan bekostats".

Hamnstyrelsen har redan vid uppgörande af inkomst- och utgiftsstat för innevarande år, fäst Herrar Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på billigheten, att hamnkassan må åtnjuta ränta å den befintliga behållning, som ballanseras från ena året till det andra.

Men då nu utdrag ur hamnens räkenskaper för de senaste fem åren, skola föreläggas den myndighet, som har att fastställa taxan, har det synts Hamnstyrelsen nödvändigt, att dessa räkenskaper för hvarje år visa samma räntegodtgörelse.

På grund häraf får Hamnstyrelsen, med hänvisning till bilagda tablå, anhålla att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta:

att Hamnkassan godtskrifves med ett belopp af kr. 6,870: 40, utgörande skillnaden mellan dess bokförda behållning till år 1910 och hvad behållningen skulle varit samma tid, om räntegodtgörelso ägt rum för hvarje af de fem senaste åren.

Västerås den 17 Januari 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

Tablå

utvisande Hamnkassans behållning för hvart och ett af åren 1905—1909:

År		Behållning, sådan den blifvit bokförd:	Behållning, sådan den skulle varit, om räntegodtgörelse ägt rum hvarje år:
1905	Behållning från 1904	14,321: 76	14,321: 76
	5 % ränta å ing. ballans	— — —	716: 09
	Vinst under året	8,802: 26	8,802: 26
1906	Behållning från 1905	23,124: 02	23,840: 11
	5 % ränta å ing. ballans	— — —	1,192: 01
	Vinst under året	4,888: 29	4,888: 29

1907	Behållning från 1906	28,012: 31	29,920: 41
	5 % ränta å ing. ballans	— — —	1,496: 02
	Vinst under året	903: 69	903: 69
1908	Behållning från 1907	28,916: --	32,320: 12
	5 % ränta å ing. ballans	— — —	1,616: 01
	Vinst under året	3,169: 19	3,169: 19
1909	Behållning från 1908	32,085: 19	37,105: 32
	5 % ränta å ing ballans	— — —	1,850: 27
1910	Behållning från 1909,		
	frånsedt 1909 års vinst	32,085: 19	38,955: 59
			32,085: 19
	Skillnad, att godtskrifva Hamnkassan vid 1910 års ingång:		Kr. 6,870: 49

Västerås den 17 Januari 1910:

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

N:o 8.

Herrar Björkmans m. fl:s motion angående årsanslag till Flickskolan.

Till Herrar Stadsfallmäktige i Västerås.

Enligt Kungl. Maj:ts Nådiga kungörelse den 29 okt. 1909 angående statsunderstöd åt enskilda läroanstalter (se N:o 154 af Sv. förf.-samling för 1909) skall före den 15 februari 1910 ansökan göras om statsunderstöd för treårsperioden 1910, 1911 och 1912 och därvid bland annat bifogas "handlingar, som visa att kommun eller enskilda donatorer till skolans uppehållande under den tid, för hvilken statsunderstöd sökes, dels lämna bidrag, hvars värde för år räknadt uppgår till minst samma belopp som det sökta statsunderstödet, dels bidraga till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften af det belopp, staten för samma ändamål tillskjuter, dels ock förklarat sig villiga att bidraga till lärarinnornas pensionering enligt de grunder, som framdeles må varda stadgade" (se sid. 10 mom. 18).

År 1908 den 27 aug. beslöto Stadsfullmäktige:

dels att för åren 1909, 1910 och 1911 afstå från ränta å stadens fordran 30,000 kr. hos Västerås högre elementarläroverk för flickor,

dels att såväl berörda anslag som ock de förmåner i öfrigt flickskolan af staden åtnjuter skola från och med år 1909 utgå efter en beräkningsgrund af 5 1/2 % ränta å nedannämnda belopp:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000 kr.
Värdet af den staden tillhöriga skolhustomten	15,400 kr.
Värdet af stadens tomt, hvarå skolans gymnastikhus är uppfördt	5,000 kr.
Flickskolans skuld till staden	30,000 kr.
S:ma	165,400 kr.

eller med inalles *9,097 kronor.*

För att nu kommunens anslagsperiod må sammanfalla med statens och således omfatta åren 1910, 1911 och 1912 vore nödigt, att stadsfullmäktige ville besluta att förestående bestämmelse utsträckes att gälla äfven för kalenderåret 1912.

Med afseende på "ålderstillläggen", så belöpa sig dessa för hvart och ett af åren 1910—1912 till omkring 3,600 kr. och häraf betalar staten 2/3 eller 2,400 kr. under förutsättning att kommunen betalar 1/3 eller 1,200 kr. Något ytterligare anslag härför behöfves emellertid icke, då den efterskänkta räntan, äfven om den icke beräknas efter högre än 5 procent, täcker nämnda tredjedel

Beträffande sista villkoret, att kommunen skall "förklara sig villig bidraga till lärarinnornas pensionering enligt de grunder, som framdeles må varda stadgade", så må här endast mnddelas den upplysningen, att under nu ifrågavarande treårsperiod ingen af skolans lärarinnor blir pensionsberättigad.

Slutligen skulle vi vilja föreslå, att den procent, efter hvilken räntan beräknas, må sänkas från 5 1/2 till 5 procent, enär vi befara, att höga vederbörande skulle finna 5 1/2 % vara otillbörligt högt tilltaget efter nuvarande förhållanden.

På grund af hvad vi sålunda anfört få vi föreslå, att herrar Stadsfullmäktige ville besluta följande:

att de förmåner, Vesterås högre elementarläroverk för flickor af Vesterås stad åtnjuter för *skolans uppehållande* under treårsperioden 1910, 1911 och 1912, må utgå efter en beräkningsgrund af 5 procents ränta å nedannämnda belopp:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000 kr.
Värdet af den staden tillhöriga skolhustomten	15,400 kr.
Värdet af stadens tomt, hvarå skolans gymnastikhus är uppfördt	5,000 kr.
Summan	135,400 kr.

således med 5 % af
eller med *6,770 kronor;*

att staden för åren 1910, 1911 och 1912 afstår från räntan, beräknad efter 5 % för år, å stadens fordran 30,000 kr. hos flickskolan, af hvilken ränta må i första hand utgå kommunens bidrag till *lärarinnornas ålderstillägg* under denna treårsperiod, men att staden i hvarje fall garanterar betalning af en tredjedel af nämnda ålderstillägg; samt

att stadsfullmäktige förklara sig villiga att bidraga till *lärarinnornas pensionering* enligt de grunder, som framdeles må varda af Kungl. Maj:t stadgade.

Västerås den 20 januari 1910.

Ernst Björkman. ***H. Larsson.***

E. Andersson. ***Th. af Billbergh.***

N:o 9.

Beredningsutskottets yttrande öfver Herr Edströms motion ang. tågförbindelse söderut.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 30 sistlidne september af Direktören J. S. Edströms samma dag väckta motion med förslag, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att hos Styrelsen för Stockholm—Västerås - Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag göra framställning, att stadens gamla förbindelse genom det förut kl. 6,20 e. m. afgående tåget med södergående nattsnälltågen måtte återupptagas, hvilket förslag Herr Edström samma dag ändrat därhän, att framställning i motionens syfte jämväl måtte göras hos Kungl. Generalpoststyrelsen och att Stadsfullmäktige själfva genom sin ordförande måtte göra ifrågavarande framställningar, får Beredningsutskottet anföra följande:

I likhet med motionären finner utskottet, att såväl för stadens invånare i allmänhet som de stora affärsföretagen i synnerhet en ej oväsentlig försämring i Västerås stads järnvägsförbindelse med södra Sverige och utlandet inträdt därigenom, att det tåg, som förr under flera år afgått härifrån kl. 6,10 e. m. och som öfver Kolbäck, Eskilstuna och Flen stod i förbindelse med södergående nattsnälltåg, vid uppgörande af innevarande års sommartidtabell indragits.

Med detta tåg kunde man resa från Västerås kl. 6,20 e. m. och följande morgon vara på hvilken mera betydande plats som helst i södra Sverige.

Ofvannämnda tåg har visserligen ersatts med ett tåg till Kolbäck och Eskilstuna, som, utgående från Stockholm kl. 6 e. m., afgår från Västerås kl. 8,27 e. m., kommer till Kolbäck kl. 8,51, afgår därifrån kl. 8,57 samt inkommer till sin slutpunkt Eskilstuna kl. 9,41 e. m.

Detta tåg har emellertid ingen anslutning till det tåg, som afgår från Eskilstuna kl. 8,45 e. m. och ankommer till Flen kl. 9,45 samt där står i förbindelse med nattsnälltåget till södra Sverige (kl. 10,57). Ej heller kan den del af tåget, som fortsätter från Kolbäck öfver Frövi till Örebro, nå det från Frövi kl. 8,35 e. m. till Mjölby afgående postförande tåget söderut.

Enda möjligheten att från Västerås nå nattsnälltåget till södra Sverige och utlandet är nu att afresa härifrån redan kl. 2,51 e. m., hvarvid man likväl måste vänta fem timmar i Eskilstuna eller Flen.

Från Köping afgår ett tåg kl. 6 e. m. öfver Valskog, till Flen, hvilket står i förbindelse med nattsnälltågen söderut, men detta tåg är ej postförande och har icke direkt anslutning till något tåg från Västerås.

Därigenom att afgångstiderna för ofvannämnda tåg mellan Eskilstuna och Flen framflyttades till efter kvällstågets från Västerås ankomst kl. 9,41, synes, då mellan Eskilstuna och Flen endast är en timmes gång, den önskade förbindelsen kunna ernås, eller åtminstone förbindelse erhållas med nattpersontåget till Malmö, som passerar Flen kl. 12,51 f. m.

Om sålunda borttagandet af vår stads gamla kvällsförbindelse med södra Sverige och utlandet vållar olägenheter för dem, som vilja resa till nämnda orter, så äro dessa olägenheter vida större i fråga om postförbindelsen med desamma.

Den mesta posten söderifrån anländer nämligen hit med det tåg, som öfver Flen, Eskilstuna och Kolbäck ankommer till Västerås kl. 1,58. Svar på denna

post kan omöjligen hinna afsändas med det tåg, som afgår härifrån kl. 2,51 e. m., och då kvällståget kl. 8,27 ej är postförande åt Eskilstuna och Flen och för öfrigt såsom ofvan framhållits, saknar förbindelse med nattågen till Malmö förloras därigenom ett dygn i tid, hvilket måste för den större affärsverksamheten i vår stad betraktas som en ganska stor olägenhet.

Förr kunde bref söderifrån besvaras samma dag de ankommit och svar afsändas med 6,20 tåget.

Utskottet, som sålunda instämmer i motionens syfte och som anser, att ofvanberörda tågförbindelse mellan Västerås och Eskilstuna samt Eskilstuna och Flen utan större svårighet och kostnad skulle kunna ändras så, att Västerås återfinge sin gamla aftonförbindelse med södra Sverige och utlandet, hemställer därför, att Stadsfullmäktige måtte besluta att hos styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg anhålla, det styrelsen måtte i samråd med styrelsen för Oxelösund—Flen—Vestmanlands järnväg, utan att i öfriga delar försämra den nu gällande tågtidtabellen, i hvad den rör Västerås, vidtaga sådan ändring i densamma, att ofvan påpekade olägenheter undanrödjas.

Hvad åter beträffar motionärens förslag, att framställning i motionens syfte äfven måtte göras hos Kungl. Generalpoststyrelsen, saknar utskottet skäl tillstyrka denna del af motionen, då styrelsen utan tvifvel äfven kommer att anordna postgång med den önskade tågförbindelsen, om densamma kommor till stånd.

Västerås den 20 December 1909

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige, Vesterås.

Undertecknad anser sig böra fästa fullmäktiges uppmärksamhet däråt att en af vår stads viktigaste jernvägsförbindelser innevarande år indragits. Redan vid sommartidtabellens införande borttogs nämligen det tåg, som förr under många år afgick från Vesterås kl. 6,20 e. m. och som öfver Kolbäck, Eskilstuna och Flen stod i förbindelse med södergående nattsnälltågen. Från privat håll gjordes vid detta tillfälle kraftiga framställningar hos Stockholm—Vesterås—Bergslagernas Järnvägsaktiebolag och hade man vågat hoppas, att vid den nya vintertidtabellen härsyn skulle tagits till de framställningar som gjorts. Så är emellertid ej fallet. Den nu offentliggjorda tågtidtabellen, som gäller efter nästkommande månads ingång, upptager ej den gamla kvällsförbindelsen söderut.

Under föregående år, när sagda förbindelse fanns, har det varit möjligt för vår stads innevånare att lämna Vesterås 6,20 e. m. och inträffa nästa morgon till hvilken plats af betydelse som hälst i södra Sverige. Enligt nuvarande tågtider måste man afresa härifrån redan kl 2.49 e. m., hvarvid man får en väntetid af *fem timmar* i Flen eller Eskilstuna för att nå första södergående nattsnälltåget till Sydsverige och utlandet.

Men vida viktigare olägenheter vållas staden därigenom att postförbindelsen till utlandet och södra Sverige försämrats till den grad, att det är så godt som omöjligt att omgående eller "på dagen" besvara bref från sagda orter.

Posten söderifrån anländer nu liksom förr öfver Flen, Eskilstuna och Kolbäck med det tåg som kommer till Vesterås vid 2-tiden på middagen. Förr var det möjligt att besvara denna post i så god tid att svaret kunde afsändas med 6,20-tåget. Nu är denna möjlighet utesluten.

För de stora affärsföretagen i vår stad är det en synnerligen stor olägenhet att härigenom förlora ett dygn i tid. Ofta äro viktiga affärer beroende på omgående svar.

För alla stadens innevånare är det ju dessutom en nackdel, att posten tilll södra Sverige och utlandet måste afgå 3 1/2 timma tidigare än förr.

Under det att på sätt här ofvan uppgifvits länets hufvudstad blifvit beröfvad sin gamla tågförbindelse söderut, har märkligt nog både Köping och Arboga fått behålla densamma.

Några stora svårigheter för järnvägen att återupptaga förbindelsen förefinnes ej. Det gäller en daglig aftonförbindelse mellan Vesterås och Rekarne. Från sistnämnda plats afgår nämligen det gamla tåget som förr kl. 7.20 e. m.

Därest järnvägen anskaffade en af de i utlandet numera mycket använda självgående bogievagnarne, kunde en dylik lätt och med ringa utgifter upprätthålla förbindelsen ifråga.

Vesterås stad har tidigare låtit tillfället till goda kommunikationer gå sig ur händerna, något som järnvägspunkterna Tillberga och Kolbäck bära vittnesbörd om. Det synes mig därför vara en fråga af stor vikt för vår stad, att man tillser, att de förbindelser vi en gång ega, ej blifva borttagna, låt vara om samtidigt betydligt bättre förbindelser åstadkommits i riktningar öster, vester och norr. Vesterås stad, som ej blott lämnat järnvägen sitt namn, utan äfven ekonomiskt i afsevärd grad bidragit till banans tillkomst och utveckling bör, synes det mig, kunna göra sig hörd inom sagda järnvägs förvaltning. Med stöd af hvad jag ofvan anfört tillåter jag mig hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta uppdraga åt drätselkammaren att hos styrelsen för Stockholm—Vesterås—Bergslagernas Nya Järnvägsaktiebolag göra framställning att Västerås gamla förbindelse med södergående nattsnälltågen måtte återupptagas.

Västerås den 29 september 1909.

J. S. Edström.

Västerås, A. F. Berglis Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 24 Februari. II.

N:o 10.

Drätselkammarens utlåtande öfver 6 kap. Lagberedningens förslag till jordabalk.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 25 November 1909 får Drätselkammaren härmed afgifva yttrande öfver 6 kap. i Lagberedningens förslag till jordabalk.

Ifrågavarande kapitel af lagförslaget handlar enligt kapitlets rubrik om förköpsrätt och annan lösningsrätt; och torde af kapitlets innehåll böra framhållas följande:

Af de enligt gällande rätt ännu kvarstående lösningsrätterna till stadsfastighet för viderboende och nabo d. v. s för dem, som äga del i hus och tomt i staden, samt dem som därintill bo, har enligt lagförslaget endast lösningsrätten för viderboende delvis upptagits i lagförslaget och blifvit föremål för ett särskildt stadgande i 19 §, enligt hvilket stadgande, där flere samfäldt, en hvar till viss lott, äro ägare af tomt i stad eller annat stadsliknande samhälle, och någon säljer sin lott i tomten, de andre erhålla lösningsrätt till den försålda delen. Den lösningsrätt, som jämväl enligt gällande rätt förefinnes till ofri tomt i stad för tomtens ägare, har äfven bibehållits i lagförslaget. Dessa lösningsrätter kallas legala lösningsrätter och gälla utan inskrifning (inteckning).

Enligt förslaget skulle därjämte skapas en ny lösningsrätt, en konventionell sådan, kallad förköpsrätt. Denna rätt grundar sig på aftal och kan tillförsäkras antingen kronan, stad, annan kommun eller municipalsamhälle, då den är till tiden obegränsad, eller ock ägare af viss annan fastighet, i hvilket fall förköpsrätten icke gäller utöfver 50 år. Denna förköpsrätt har föreslagits i främsta rummet i det allmännas intresse, men har dessutom ansetts böra, med ofvanberörda begränsning i afseende å rättighetens giltighetstid äfven kunna införas till främjande af enskilda syften. Förköpsrätten gäller ej utan s. k. inskrifning, motsvarande enligt nuvarande språkbruk inteckning.

De närmare bestämmelserna för utöfning af i förevarande kapitel omhandlade rättigheter äro öfver hufvud taget gemensamma för såväl förköpsrätten som de legala lösningsrätterna. Dessa bestämmelser ansluta sig i det stora hela till nu gällande rätt. Af dessa bestämmelser torde blott en och annan här böra omförmälas. Förköpsrätt och lösningsrätt kunna endast utöfvas, då fastigheten gått i försäljning eller byte. Men genom åtskilliga undantagsbestämmelser äro tillfällena för utöfvande af ifrågavarande rättigheter ytterligare begränsade. Af dessa undantag förtjänar omnämnas, att förköpsrätt och lösningsrätt ej kunna utöfvas vid exekutiv försäljning. Lagberedningen har dock genom att föreslå sådant tillägg i utsökningslagen, att auktionsförrättare skall underrätta vederbörande innehafvare af förköps- och lösningsrätt om den exekutiva försäljningen, velat bereda dem tillfälle att vid auktionen bevaka sin rätt,

Förköp och lösningsrätt skall utöfvas genom stämning till domstol inom viss tid, från det lagfart å köp eller byte *söktes* eller den förköps- eller lösningsberättigade emottagit i stadgad ordning gjord anmälan om fastighetens öfverlåtelse. Enligt nu gällande rätt börjar fatalietiden för lösningstalans anhängiggörande löpa först från lagfarts *beviljande* å det ifrågavarande fånget.

Löseskillingen utgör samma belopp som den köpeskilling, som utfästs för det köp, som grundat lösningsanspråket, hvarjämte den förköps- eller lösningsberättigade skall ersätta köparen dennes rättegångskostnader vid underrätten, lagfartskostnader samt å fastigheten nedlagda nödiga kostnader utöfver underhållskostnaderna.

Lösningsrätterna gå framför alla inskrifna (intecknade) rättigheter i fastigheten, således äfven framför förköpsrätten. Hvad de legala lösningsrätternas inbördes förhållande i händelse af kollision beträffar, stadgar förslaget, att lösningsrätt till ofri tomt skall träda tillbaka för samägares (viderboendes) lösningsrätt, detta af det skäl, att det icke torde erbjuda någon särskild fördel för staden — som ju i de allra flesta fall är innehafvare af lösningsrätt till ofri tomt — att inträda i ett förhållande af samäganderätt.

Drätselkammaren har för sin del ej funnit skäl till någon anmärkning mot lagförslaget. Dock vill Drätselkammaren framhålla önskvärdheten af ett tillägg till detsamma. Såsom ofvan nämnts, räknas tiden, innan hvilken lösningstalan skall anhängiggöras, från lagfarts sökande. Det enda offentliggörande som — åtminstone enligt nu gällande rätt — sker af lagfartsförfarandet är genom de i länskungörelserna intagna lagfartsförteckningarne. Men dessa förteckningar upptaga endast *beviljade* lagfarter. Detta offentliggörande medför äfven en alltför stor tidsutdrägt. Fråga om anhängiggörande af ett samhälles lösningsanspråk torde i de allra flesta fall kräfva förberedande granskning och utredning, särskildt vid det förhållande, att lösningsanspråket icke enligt förslaget kan ensidigt af den lösningsberättigade återkallas, och därför torde erfordras, att samhället, som liksom andra lösnings- eller förköpsberättigade har att inom 180 dagar från lagfartsansökningens inlämnande, instämma sin lösningstalan, så fort ske kan erhåller underrättelse om den sökta lagfarten. Det vore äfven önskvärdt, om inskrifningsdomstolen eller inskrifningsdomaren lämnade sådan underrättelse direkt till den eller de förköps- eller lösningsberättigade. Här i staden har, såsom Stadsfullmäktige torde hafva sig bekant, sedan många år varit praxis, att Rådstufvu-Rätten bör hvarje månad till Drätselkammaren inlämnat förteckning öfver beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund. Lämpligheten af ett sådant förfarande synes vara uppenbar och något afgörande skäl emot, att en föreskrift i nu nämnda hänseende införes i den föreslagna lagen, synes Drätselkammaren ej kunna anföras.

På grund af det anförda vill Drätselkammaren sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige ville i sitt underdåniga yttrande öfver 6 kap. i lagberedningens förslag till jordabalk uttala önskvärdheten af, att inskrifningsdomstolen eller inskrifningsdomaren skall inom viss kort tid, efter det lagfart sökts å sådant fång fastighet, på hvilket eventuelt förefintlig förköps- eller lösningsrätt till fastigheten kan grundas, om den sökta lagfarten på lämpligt sätt genom direkt meddelande underrätta den eller de lösnings- eller förköpsberättigade.

Västerås den 10 Februari 1910.

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 11.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag ang. afskrifning af hyresfordran för paviljongen i Stadsparken och restauranten å Elba under år 1909.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom af bifogade framställning till Drätselkammaren framgår, har Källarmästaren Erik Hentzell i anledning af den förlust han lidit i följd af spritförbudet under den stora arbetskonflikten sommaren 1909 anhållit om nedsättning i hyresafgifterna för de af honom disponerade lokaler i Stadshotellet med ett kvartals hyra eller 3,750 kronor samt för paviljongen i Stadsparken och restaurationslokalen å Elba med belopp, som Drätselkammaren kunde finna lämpligt.

Med öfverlämnande af detta ärende till Stadsfullmäktiges pröfning får Drätselkammaren för egen del anföra följande.

Till en början vill då Drätselkammaren fastslå, att staden icke har någon som hälst juridisk förpliktelse att genom ett bifall, helt eller delvis till sökandens framställning träda emellan för att minska den förlust, sökanden utan stadskommunens förvållande fått vidkännas. Däremot torde billighetsskäl tala för att i någon mån villfara källarmästaren Hentzells begäran. Att till alla delar bifalla densamma synes Drätselkammaren dock från stadens sida vara att gå för långt. I fråga om stadshotellet begär källarmästaren nedsättning med ett helt kvartals hyra. Spritförbudet varade dock icke mer än något öfver en månad; och att märka är dessutom dels att hyran omfattar hela hotellafdelningen, hvars rörelse icke torde hafva påverkats af spritförbudet, och dels att källarmästaren under sommarmånaderna hade hufvudsakliga delen af matserverings- och utskänkningsrörelsen öfverflyttad från stadshotellet till paviljongen i stadsparken och Elba.

Därför kunde det synas, som ett afdrag i hyresafgifterna för sistnämnda två lokaler, motsvarande den tid spritförbudet varade, skulle vara en från stadens sida lämplig godtgörelse.

En sådan ersättning synes dock Drätselkammaren vara något för obetydlig, då, såsom ofvan nämnts, nästan hela utskänkningsrörelsen vid stadshotellet under sommaren öfverflyttats till sommarpaviljongerna. Drätselkammaren har vid öfvervägande af ofvanberörda förhållanden för sin del funnit lämpligt och skäligt, om ansökningen på det sätt bifölles, att sökanden befriades från hela hyresafgiften för sommaren 1909 för såväl paviljongen i stadsparken som restaurations- och därtill hörande lokaler å Elba, utgörande tillhopa 900 kronor.

Genom Svenska stadsförbundets byrå har Drätselkammaren erhållit upplysning om, att i en del andra städer medgifvits nedsättning i hyresafgifterna för af staden uthyrda utskänkningslokaler i anledning af spritförbudet under storstrejken.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte efterskänka hyresafgifterna för sommaren 1909 för paviljongen i stadsparken samt för restaurationsbyggnaden m. fl. i samband därmed uthyrda bygg-

nader å Elba, utgörande tillhopa 900 kronor samt bestämma, att ifrågavarande afskrifning måtte bestridas af anslaget till oförutsedda behof för innevarande år.

Västerås den 10 Februari 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås!

Undertecknad beder vördsamt få till Drätselkammarens pröfning hänskjuta följande.

Sedan jag af Västerås Stad genom kontrakt i November 1906 förhyrt såväl hotellafdelning som lokaler för första klassens restaurant i härvarande Stadshus mot en årlig hyra af Femtontusen (15,000) kronor, samt sedermera för bedrifvande af restaurationsrörelse under sommarmånaderna förvärfvat dispositionsrätt till dels Paviljongen i Stadsparken för ett pris af Trehundra (300) kronor, dels och åtskilliga lokaler å ön Elba till ett pris af Sexhundra (600) kronor, har jag, efter det ytterligare erforderliga utskänkningsrättigheter förvärfvats utöfvat min rörelse å nämnda platser i öfverensstämmelse med aftal och laga föreskrifter.

Allbekant torde emellertid vara att denna höst en elakartad arbetarekonflikt af en omfattning som hittills lyckligtvis i vårt land saknat motstycke, inträffat, med anledning hvaraf i den allmänna säkerhetens intresse myndigheterna vidtagit omfattande dispositioner, utfärdat åtskilliga förordningar och meddelat ingående föreskrifter för åtskilliga yrkesgrenar.

Bland dessa föreskrifter har den, som hindrat mig att under mer än fem veckors tid utöfva min rörelse på ett normalt yrkesmässigt sätt, varit för mig synnerligen betungande.

Jag torde kunna inskränka mig till att vädja till en hvars sunda omdöme för att kunna som en självklar sak fastslå, hur fullkomligt ruinerande för innehafvare af en rörelse sådan som min ett totalt spritförbud under ofvan angifna tid verkar.

Under sådana förhållanden, som genom af mig antydda händelser inträdt, är det uppenbart, att jag måste inrikta min sträfvan på att med alla till buds stående medel nedbringa mina kostnader och, så vidt sig göra låter, öka mina inkomster.

Jag vågar vördsamt i sådant afseende påräkna Drätselkammarens bistånd.

Att jag har de mest välgrundade anledningar att med bekymmer se framtiden an, torde framgå redan däraf, att min hotellrörelse, då på grund af allmän depression å det ekonomiska området handelsresandena, mina helt naturligt största kunder, till stor del inställt sina resor, nu visar c:a 35 kronor lägre bruttoinkomst för dag än motsvarande tid föregående år, och detta betyder så mycket mer, som jag räknat hotellrörelsen såsom min största och säkraste inkomstkälla; härtill kommer ytterligare den minskade frekvensen i restaurationslokalerna med minst antalet uteblifna hotellgäster.

Främst och hufvudsakligast vågar jag dock vädja till en Stadens moraliska förpliktelse att hjälpa mig ur de svårigheter, hvari jag utan något som hälst förvållande råkat, på grund däraf, att i den allmänna säkerhetens intresse offentlig myndighet förbjudit mig att under en afsevärd tidsperiod i de lokaler jag af Staden förhyrt utöfva min rörelse till den utsträckning som alltid afsetts.

Jag vågar därför hemställa, att Drätselkammaren behagade besluta en nedsättning i hyresafgiften för de af mig i Stadshuset disponerade lokaler med ett kvartals hyra eller Tretusensjuhundrafemtio (3,750) kronor, samt beträffande de två andra restaurationslokalerna med belopp som Drätselkammaren kunde finna lämpligt.

Västerås den 25 September 1909.

Eric Hentzell.

N:o 12.

Drätselkammarens skrifvelse rörande Vahlbeckska fonden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom testamente den 5 Juni 1893 stiftade Grosshandlaren L. G. Vahlbeck en välgörenhetsfond, som under namn af Vahlbeckska välgörenhetsfonden skulle öfverlämnas till Västerås stad.

Den punkt i testamentet, som handlar om ifrågavarande donation är af följande lydelse:

"Till grundfond för en välgörenhetsanstalt för kvinnor och barn, som jag önskar bringa till stånd i min födelsestad Västerås under namn af Vahlbeckska välgörenhetsfonden anslår jag härmed Åttioåttatusen Sexhundra Sjuttioåtta kronor och 70 öre (Kr. 88,678: 70) att till Västerås stadsfullmäktige öfverlämnas för vård och förvaltning under laga ansvar af stadens Drätselkammare.

Denna min gåfva skall genom förräntande med ränta på ränta uppbringas till ett kapital af Etthundrafemtiotusen Kronor (Kr. 150,000). Först därefter och sedermera allt framgent skall ränteinkomsten för året å det sålunda uppkomna kapitalet användas till tillfälligt afhjälpande eller lindrande af nöden för sådana fattiga kvinnor och barn, som icke genom arbete kunna sig försörja, eller icke af stadens allmänna fattigvård eller annan barmhärtighetsanstalt åtnjuta behöfligt underhåll för lifsbergningen, samt till möjliggörande af fattiga barns skolgång, hvilkas föräldrar till följd af fattigdom icke alls, eller endast delvis äro i stånd att därtill bidraga.

Till mina systersöner Gustaf Fredrik och Carl Laurentius Sjöberg öfverlämnar jag att i mitt ställe och å mina vägnar i samråd med Borgmästaren i Västerås och några af Stadsfullmäktige utsedde delegerade vid den tid, då fonden närmar sig den därför bestämda summan upprätta Reglemente icke allenast för behöriga förvaltningen af fonden och arvodet för besväret därmed, utan ock angående villkoren för åtnjutande af underhåll från fonden, så långt räntemedlen förslå.

Kapitalet Kr. 150,000 får icke minskas, utan skall med erforderlig god säkerhet fortfarande bibehållas för uppgifna ändamålet".

Drätselkammaren får nu till Stadsfullmäktige anmäla, att fonden genom ränteafkastning vuxit så, att den vid 1910 års ingång utgjorde omkring 149,000 kronor och sålunda redan i början af innevarande år uppgår till det i testamentet afsedda beloppet 150,000 kronor.

I anledning häraf torde Stadsfullmäktige jämlikt testamentets föreskrift foga anstalt om utseende af delegerade för upprättande så snart ske kan af reglemente för fondens förvaltning m. m.

Västerås den 10 Februari 1910,

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 13.

Beredningsutskottets förslag till stadgar för Fru Johanna Fryklunds donationsfond.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt Stadsfullmäktiges uppdrag den 27 Maj 1909 får Beredningsutskottet härmed afgifva förslag till närmare bestämmelser rörande förvaltningen af den till staden på grund af Änkefru Johanna Charlotta Frycklunds testamente af den 28 Juli 1904 öfverlämnade donation å 9,132 kronor 26 öre äfvensom angående utdelningarne af fondens afkastning.

Den del af testamentet som afser ifrågavarande donation lyder som följer:

— —

"4:o) Dessutom testamenterar jag följande belopp att utgå efter min sons frånfälle, nämligen:

till Västerås stad att af dess Stadsfullmäktige förvaltas tio tusen (10,000) kronor med föreskrift, att räntan däraf skall årligen hvarje jul utdelas till fem à sex fattiga familjer eller fattiga änkor;"

— —

Beredningsutskottet föreslår, att Stadsfullmäktige ville antaga följande stadgar för

"*Fru Johanna Frycklunds donationsfond.*

§ 1.

Fru Johanna Frycklunds donationsfond förvaltas af Stadsfullmäktige, som för utdelning af räntemedlen utser en nämnd, bestående af sju personer, däraf två tillhörande tjänstemannaklassen, tre handlande- eller handtverkareklassen samt två arbetsklassen, valda i sammanhang med val af öfriga kommunens förtroendemän för en tid af två år, dock så att af de första gången valda, tre afgå vid första

årets slut efter inför Stadsfullmäktige verkställd lottning och sedermera vid hvarje års utgång de ledamöter, som då två år suttit i nämnden.

Nämnden väljer inom sig ordförande och fordras för att beslut skall kunna fattas, att minst fem ledamöter äro närvarande.

Protokoll vid nämndens sammanträden föres af stadens ombudsman och delgifves Stadsfullmäktige vid deras nästkommande sammanträde.

§ 2.

Räntan å denna fond, från hvilken, enligt Stadsfullmäktiges beslut den 27 Maj 1909, ingen utdelning får ske förr, än året efter det fonden genom ränteafkastning vuxit till det i testamentet afsedda beloppet af 10,000 kronor, skall årligen den 15 December för ett år i sänder i lika lotter utdelas till sex fattiga familjer eller fattiga änkor, som under minst tio års tid oafbrutet varit i staden bosatta och kyrkoskrifna såsom medlemmar af stadsförsamlingen och icke i någon nämnvärd grad åtnjuta understöd af fattigvården.

Den, som en gång fått sig understöd tilldeladt, kan därvid bibehållas, så länge förutsättningarna för understödets erhållande fortfarande förefinnas.

§ 3.

Genom annons i stadens tidningar tre gånger under förra hälften af November månad årligen låter fondens ordförande tillkännagifva det antal understöd till bestämdt belopp, som i enlighet med de af Testator lämnade och i stadgarna för fonden gifna föreskrifter kunna lämnas.

Ansökning om understöd, ställd till fondens ordförande, inlämnas till stadens ombudsman före den första december hvarje år och bör åtföljas af ej mindre prästbevis, innefattande jämväl betyg öfver frejd och att sökanden under minst tio års tid oafbrutet varit i staden bosatt och kyrkoskrifven såsom medlem af stadsförsamlingen än äfven intyg af tvänne aktade, af nämnden kända personer därom, att sökanden är välförtjänt och i behof af hjälp.

Skulle sökanden vara i åtnjutande af någon sorts understöd, skall sådant uti intyget angifvas.

§ 4.

Omedelbart efter den 1 December utsändas ansökningshandlingarne till cirkulation mellan nämndens ledamöter Nämnden sammanträder därefter för utseende af understödstagare i så god tid, att understödet kan utdelas den 15 December."

Västerås den 15 Februari 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

N:o 14.

Beredningsutskottets yttrande i fråga om förbud mot bodars öppenhållande utöfver viss tid.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 sistlidne December till utlåtande af Beredningsutskottet remitterat ett af Grosshandlaren Erik Andersson såsom motion upptaget förslag af Västerås minuthandlareförening angående tillämpning här i staden af lagen om förbud mot handels idkande å söckendag utöfver viss tid den 5 Juni 1909, får utskottet anföra följande.

Emot de i motionen föreslagna tiderna för de olika butikernas öppenhållande vill utskottet endast framhålla, att förslaget upptagit en något för sen öppningstid för mjölk- och brödbutiker. Utskottet anser för sin del att denna tid ej bör sättas senare än kl. 7 f. m., således en half timme tidigare än enligt motionen.

I motionen har föreslagits, att förbudet skulle tillämpas redan från början af innevarande år. Detta är ju numera icke möjligt, utan torde vara lämpligt, att tillämpningen börjar, så snart Stadsfullmäktiges beslut fastställts och kungörelse härom i behörig ordning utfärdats.

På grund af det anförda får Beredningsutskottet sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige ville, med stöd af lagen den 5 Juni 1909 om förbud mot handels idkande å söckendag utöfver viss tid, besluta att fastställa nedan angifna tider, utöfver hvilka det icke må vara tillåtet att hålla bodar inom staden öppna, nämligen:

Bodar i allmänhet få hållas öppna från kl. 8 f. m. till kl. 7 e. m. utom dagen före sön- eller hälgdag samt under två veckor närmast före julaftonen, i hvilka fall bodarne må hållas öppna från kl. 7,30 f. m. till kl. 8 e. m,

Mjölk- och brödbodar få hållas öppna från kl. 7 f. m. till kl. 8,30 e. m., dock må såväl sådana butiker som ock öfriga bodar, *där handel idkas allenast med lifsförnödenheter* dagen före sön- eller hälgdag öppnas redan kl. 6 f. m.

Bodar, där hufvudsakligen tobak eller hvad däraf är förfärdigadt eller tidningar hållas till salu må hållas öppna från kl. 8 f. m. till kl. 9 e. m. utom dagen före sön- eller hälgdag eller under två veckor närmast före julaftonen, då dessa bodar ej behöfva stängas förr än kl. 10 e. m.;

samt bestämma, att ifrågavarande förbud måtte tillämpas så snart Stadsfullmäktiges beslut blifvit fastställdt och i behörig ordning kungjordt.

Västerås den 15 Februari 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Västerås Herrar Stadsfullmäktige.

I anledning af Kungl. förordningen af den 5 Juni 1909 angående lagstadgad stängningstid för butiker får Västerås minuthandlareförening härmed vördsamt anhålla det Herrar Stadsfullmäktige måtte för Västerås stad besluta om följande tider för minuthandelsbutikernas öppethållande att tillämpas från den första (1) Januari 1910.

För alla butiker utom mjölk-, bröd- och cigarrbutiker från kl. 8 f. m. till kl. 7 e. m. utom dagen före sön- och helgdag samt 14 dagar före jul, då öppethållandet bestämmes till kl. 7,30 f. m.—8 e. m.

För mjölk- och brödbutiker från kl. 7,30 f. m. till 8,30 e. m. utom dagen före sön- och helgdag då samtliga affärer där handel med uteslutande lifsmedel bedrifves öppnas kl. 6 f. m.

För Cigarraffärer från kl. 8 f. m. till kl. 9 e. m. utom dagen före sön- och helgdag samt 14 dagar före jul då butikerna hållas öppna till kl. 10 e. m.

Västerås den 13 December 1809.

För Västerås Minuthandlareförening:

E. A. Thunholm,
Ordf.

Sigfr. Söderberg,
Sekr.

N:o 15.

Beredningsutskottets utlåtande öfver Herr Edströms motion ang. utredning om inrättande i Västerås af en yrkesskola för elektrotekniker och elektromekaniker.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 23 sistlidne December till utlåtande af Beredningsutskottet remitterat Direktören J. S. Edströms samma dag väckta motion ang. utredning om inrättande i Västerås af en yrkesskola för elektrotekniker och elektromekaniker, får utskottet i ärendet anföra följande.

Inrättandet af en yrkesskola af det i motionen afsedda slaget synes urskottet närmast vara en statsangelägenhet, då en sådan skolas ändamål gifvetvis skulle vara att till fromma för den elektriska industrien i vårt land i allmänhet uppdrifva yrkesskickligheten hos inom nämnda industri arbetande personer. Utskottet hyser därför stor tvekan, huruvida staden såsom sådan bör inrätta en dylik skola och kan i hvarje fall på frågans nuvarande stadium icke yttra sig, om staden bör underkasta sig någon ekonomisk uppoffring för en sådan skolas inrättande härstädes.

Då emellertid det ojämförligt största af de elektriskt industriella företagen i vårt land är förlagdt här i staden, anser utskottet att den lämpligaste orten för

en skola af ifrågasatt slag är Västerås; och vill därför utskottet för sin del icke motsätta sig den utredning, som i motionen föreslagits.

Utskottet får sålunda i likhet med motionären föreslå, att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté för utredning af frågan, om en yrkesskola för elektrotekniker och elektromekaniker bör inrättas i Västerås samt om densamma bör förenas med den nuvarande Tekniska skolan härstädes.

Utskottet föreslår vidare:

att antalet kommittéledamöter måtte bestämmas till fem:

Såsom lämpliga ledamöter i kommittén föreslår slutligen utskottet:

Herrar Direktörerna J. S. Edström och H. Larsson, Statens landtbruksingeniör A. V. Nordin, Majoren P. Tersmeden och Veterinären M. Jonsson.

Västerås den 15 Februari 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige Västerås.

Behofvet af yrkesskolor för industriarbetare samt lärlingar och förmän vid industriella företag har under senaste åren alltmera gjort sig gällande.

Jag hänvisar i detta hänseende till det föredrag rektor Victor Adler höll vid af Sveriges Verkstadsförening förra året anordnad föreläsningsvecka för verkstadsbefäl.

Inom en del industrigrenar har behofvet af yrkesskolor åtminstone delvis fyllts.

Hvad den elektriska industrien beträffar finnes visserligen vid Tekniska skolan i stockholm en maskinyrkesskola, som äfven omfattar en kurs för elektriska montörer, men den elektriska verkstadsindustrien är ännu i saknad af yrkesskola.

Enär vårt lands största etablissement inom de elektriska och elektromekaniska facken hafva sitt säte inom Västerås stad, synes det ligga nära till hands att en yrkesskola för elektrotekniska arbetare och förmån här bör hafva sin plats. Eleverna vid en dylik kunde vid Allmänna Svenskas olika verkstäder och profrum få den praktiska erfarenhet, som bör gå hand i hand med stndierna. Äfvenledes böra kurser för vid Allmänna Svenska anställda lärlingar och arbetare ordnas. Att behofvet af dylika förefinnes bevisas bäst däraf att f. n. närmare ett hundratal af i bolagets tjänst anställde personer åtnjuta undervisning vid härvarande Tekniska skola.

Det ligger äfven nära till hands att tänka sig att Tekniska skolan i Västerås utvidgade sin verksamhet med en afdelning, som utgjorde en yrkesskola för elektroteknici.

Det synes min lämpligt att de frågor jag här framställt utredas och då desamma beröra olika institutioner inom vår stad, att Stadsfullmäktige ville besluta

tillsätta en kommitté för utredning af frågan, om en yrkesskola för elektrotekniker och elektromekaniker bör inrättas i Västerås samt om densamma bör förenas med den nuvarande Tekniska Skolan.

Västerås den 24 Nov. 1909.

J. S. Edström.

N:o 16.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse ang. inrättande af Vattenklosetter i lasarettsbyggnaderna.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelser den 2 Oktober och 15 November 1909 hafva byggnadskommitterade för Västerås lasarett anhållit om tillstånd att få anordna vid härvarande lasarett för det närvarande 20 och framdeles efter omkring 8 år ytterligare 8 vattenklosetter för direkt anknytning till lasarettets hufvudafloppsledning, som går i sträckning strax norr om cellfängelset och utmynnar i Svartån söder om järnvägen, samt i samband därmed i enlighet med ett af P. A. Sjögren, Stockholm, utarbetadt förslag, under innevarande års sommar låta omlägga berörda afloppsledning, hvilken då skulle förses med nödvändiga nedstignings- och andra brunnar samt utdragas i Svartåns strömfåra på norra sidan af järnvägen. Ledningens längd mellan lasarettet och Svartån blir då omkring 275 meter.

Sedan styrelsen inhämtat Hälsovårdsnämndens yttrande i ärendet, får styrelsen, med tillkännagifvande, att styrelsen icke har något att erinra mot hufvudafloppsledningens anordnande på sätt ofvanberörda förslag utvisar och i öfrigt med iakttagande af de villkor, som Hälsovårdsnämnden föreskrifvit, med bifogande af ofvanberörda skrifvelser och förslag samt Hälsovårdsnämndens yttrande hemställa,

att Stadsfullmäktige ville på de af Hälsovårdsnämnden föreskrifna villkor bifalla byggnadskommitterades för Västerås lasarett framställning om anordnande vid lasarettet af erforderligt antal vattenklosetter samt omläggande af afloppsledningen från lasarettet till Svartån.

Västerås den 11 Februari 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh Gustafson.

Utdrag af potokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 4 Januari 1910.

§ 8.

Sedan kommitterade för tillbyggnader vid Västerås lasarett i skrifvelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen anhållit om meddelande, huruvida hinder mötte för anordnande af vattenklosetter i lasarettet, hade styrelsen den 31 Oktober 1909 remitterat frågan till Hälsovårdsnämnden för yttrande.

Sedermera hade styrelsen med skrifvelse den 9 November 1909 till Hälsovårdsnämnden öfverlämnat ytterligare en från kommitterade inkommen skrifvelse jämte därvid fogade ritningar med beskrifning beträffande vatten- och afloppsledningar vid lasarettet.

Efter tagen del af ifrågavarande ärende beslöt Hälsovårdsnämnden förklara, att Nämnden icke hade något att erinra emot, att vattenklosetter uti ifrågasatt utsträckning finge anordnas i lasarettet med direkt anslutning till afloppsledningarne, dock endast tillsvidare och under villkor, att vederbörande ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela, äfvensom att afloppsröret ute i Svartån förlängdes och i yttersta ändan kröktes i riktning med strömmen.

Som ofvan
In fidem.

Theofil Öberg.

Till Styrelsen för Västerås vatten- och gasverk.

Under åberopande af sin till Styrelsen ingifna skrifvelse rörande tillstånd att vid Västerås lasarett anordna W.C. få byggnadskommitterade härmed öfverlämna af firman P. A. Sjögren upprättade ritningar med beskrifning beträffande vatten- och afloppsledningar vid lasarettet samt anhålla, att Styrelsen ville remittera handlingarna jämte yttrande till Hälsovårdsnämnden, på det att ärendet genom nämnda myndighet måtte jämte dess yttrande öfverlämnas till Stadsfullmäktige för afgörande

Förenämnda ritningar med beskrifning torde, sedan ärendet slutbehandlats, få återbekommas.

Västerås den 15 November 1909.

Å byggnadskommitterades vid Västerås lasarett vägnar:

Ernst Björkman.

Till Styrelsen för Västerås vatten- och gasverk.

Då det vore önskvärdt att i sammanhang med nu pågående tillbyggnader vid Västerås lasarett anordna W.C. och tillika är nödvändigt att omlägga eller ändra afloppsledningen, anhålla byggnadskommitterade, att Styrelsen ville meddela sin åsikt i frågan, huruvida W.C. lämpligen kunna ordnas och om lasarettet kan få ansluta sin afloppsledning till stadens ledning i Öfre Trädgårdsgatan eller måste använda sin gamla ledning efter nödig omläggning med gröfre rör.

För närmaste tiden skulle beräknas omkring 20 W.C., afsedda för minst 150 personer, och framdeles (efter omkring 8 år) skulle för den till 200 personer ökade personalen ytterligare tillkomma omkring 8 W.C.

Önskvärdt vore således att få veta, dels om Styrelsen anser hinder härför komma att möta med hänsyn till ledningsförhållandena, dels huru afloppsledningarna från lasarettet lämpligast böra ordnas.

Västerås den 2 Oktober 1909.

Å byggnadskommitterades vägnar:

Ernst Björkman.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 31 Mars. III.

N:o 17.

Brandchefens årsberättelse för år 1909.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen får härmed öfverlämna en af stadens brandchef uppgjord berättelse öfver brandkårens verksamhet under år 1909.

Västerås den 1 Mars 1910.

På Brandstyrelsens vägnar:

Petr. Tersmeden.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Öfver brandkårens verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden under det förflutna året får jag härmed vördsamt afgifva följande berättelse:

Personal:

Brandkårens personal har under det gågna året utgjorts af en på militäriskt sätt ordnad och kasernerad styrka, bestående af:

1 brandchef,
1 brandmästare,
1 stallkorpral,
1 brandsoldat (tillika verkstadsförman),
1 brandsoldat (tillika maskinist),
9 ordinarie brandsoldater,
6 extra brandsoldater samt
1 af Stadsfullmäktige utsedd v. brandchef boende utom stationen.

S:a 21 man.

Brandkårens reserv, boende utom station, hvilken kallas genom elektriska ringledningar utgöres af:

2 ångsprutchefer;
2 förmän,
3 maskinister,
4 eldare och
43 man.

S:a 54 man.

Den 1 Januari 1909 ökades brandkåren med 1 brandsoldat, men minskades samtidigt de extra brandsoldaternas antal från 8 till 6.

Under året hafva 2:ne brandsoldater afgått, däraf en till följd af uttjänt kontraktstid och en på egen begäran.

Ombyte af befälet eller det öfriga ordinarie manskapet har icke förekommit.

Af de extra brandsoldaterna hafva under året 5 st. afgått, 4 på grund af uttjänt kontraktstid och 1 erhållit plats som ordinarie brandsoldat härstädes.

Tjänstetiden för fasta kårens personal framgår af följande:

Brandchefen			har tjänat	öfver	12 år.
Vice brandchefen			,, ,,	,,	4 år.
Brandmästaren			,, ,,	,,	12 år.
Stallkorpralen			,, ,,	,,	4 år.
4	ordinarie	brandsoldater	,, ,,	,,	4 år.
2	,,	,,	,, ,,	,,	3 år.
1	,,	,,	,, ,,	,,	2 år.
2	,,	,,	,, ,,	,,	1 år.
2	,,	,,	,, ,,	under	1 år.
3	extra	,,	,, ,,	öfver	2 år.
3	,,	,,	,, ,,	under	1 år.

Medelåldern var den 31 December 1909 för kårens ordinarie manskap $31^{1}/_{12}$ år samt för extra brandsoldaterna $23^{4}/_{12}$ år.

Högsta lefnadsåldern var för ordinarie manskapet $39^{6}/_{12}$ år, lägsta $24^{3}/_{12}$ år, för extra brandsoldaterna högsta $31^{7}/_{12}$ år, lägsta $21^{5}/_{12}$ år.

Angående hälsotillståndet må nämnas, att en brandsoldat, till följd af bröstsjukdom, erhöll 1 och $^{1}/_{2}$ månads tjänstledighet före den uttjänade kontraktstiden.

I öfrigt har hälsotillståndet varit mycket godt, endast några få sjukdagar hafva inträffat.

Permission har i likhet med föregående år tilldelats personalen hvart nionde dygn samt under sommarens lopp en veckas tjänstledighet.

Dagordningen har varit för ordinarie kåren:

Kl. 6,45	f. m.	uppstigning.
,, 7—8	,, ...	frukost.
,, 8—8,45	,, ...	gymnastik.
,, 9—12	,, ...	arbetstjänst.
,, 12—1	e. m.	exercis.
,, 1—2	,, ...	middag.
,, 2—5	,, ...	arbetstjänst.
,, 5	,, ...	fördelning till redskapen.
,, 7,30—8,30	,, ...	aftonmåltid.

I förestående dagordning ingå ej stallkorpralen och en brandsoldat, hvilka börja sin tjänstgöring i stallet kl. 5 hvarje morgon.

För extra brandsoldaterna har vakttjänst ägt rum kl. 9 e. m.—6 f. m. under alla dagar, förutom hälgdagsaftnar samt sön- och hälgdagar, då tiden är kl. 8 e. m.—6 f. m. samt hvar 4:de sön- eller hälgdag, dessutom öfning eller gymnastik 1 à 2 gånger i veckan.

Öfningar med kårens ordinarie manskap hafva i regel ägt rum, då väderleken det tillåtit, hvarje hälgfri dag utom lördagar då det varit allmän rengöring inom stationen.

Öfningarna hafva omfattat anspänning, körning, exercis med lifräddnings- och eldsläckningsredskap, gymnastik samt undervisning i brandtelegrafens skötande, i kännedom om stadens brandposter samt lokala förhållanden.

Extra brandsoldaternas öfningar hafva omfattat anspänning, exercis med lifräddnings- och eldsläckningsredskap samt gymnastik.

Till vakthållning vid offentliga föreställningar, där särskild eldfara ansetts ifrågakomma, har erforderligt antal brandsoldater varit kommenderadt såsom brandvakt, och hafva föreställningarnas antal under året uppgått till 92.

Under året hafva 2 man dagligen varit sysselsatta med snickeriarbete, 4 man med smidesarbete, 1 man med skomakeriarbete, 1 man med skrädderiarbete samt 3 man med putsning af redskap, eldning, brandskåpsprofning, snöskottning, vedhuggning, stalltjänst m. m.

I verkstäderna hafva därvid arbeten utförts dels för brandkårens, dels för poliskårens, dels för Västerås stads och dels för renhållningsverkets räkning till ett sammanlagdt värde af kronor 4,430: 30.

Fördelning af arbetet å de olika verkstäderna är följande: Snickeriverkstaden 989: 05, Smedjan 2,206: 92, Skomakareverkstaden 430: 58, Skräddareverkstaden 533: 25, Brandtelegrafen 181: 50, Div. arbeten 89: 00

Stadens tidningar hafva, som förut varit fallet, af dess respektive redaktioner godhetsfullt lämnats till manskapet.

Underbefälets och manskapets besparade medel utgjorde vid årets slut kronor 2,115: 60.

Hästar:

Brandkårens stall omfattar 5 hästar.

Hästarna utfordras och skötas af brandkårens personal; 3 hästar om dagen och 5 om natten samt sön- och hälgdagar hafva under det gångna året stått till brandkårens disposition.

Medeltjänstetiden för hästarna utgjorde den 31 sistlidne December 5 $^1/_2$ år.

1 häst	har	varit i tjänst öfver	7	år.
2 hästar	hafva	„ „ „	4	år.
1 häst	har	„ „ „	2	år.
1 häst	har	„ „ „	1	år.

Medelåldern var samma dag $9^2/_{12}$ år.

Skoningen har af såväl brandkårens, stadens som renhållningsverkets hästar verkställts af verkstadsförmannen vid brandkåren.

Försäkrade hafva hästarna sistlidet år varit för 3,200 kr.

Brandredskap:

Antalet brandfordon, som fullt utrustade å brandstationen stått färdiga till utryckning, har varit:

Till första utryckningen:	1 redskapsvagn,
	1 mekanisk stege,
Eller där läget så angifvits:	1 redskapsvagn,
	1 ångspruta.
I reserv:	1 slangkärra,
	1 handkraftsspruta.
	1 soteldskärra.

Nyanskaffats har under årets lopp:

340 meter linneslang, 12 par idealkopplingar, samt cirka 800 meter isoleringstråd.

Brandtelegrafen:

Brandskåpens antal för signalering af eldsvåda utgjorde vid årets början 26 st. hvaraf 21 tillhöra staden och 5 enskilde inrättningar.

Antal brandskåp har ökats med ett och utgöra nu 27.

Det nya brandskåpet är uppsatt på Rektorsgatan N:o 7, å den s. k. Kyrkbacken.

Antal ringklockor tillhörande fasta brandkåren utgöra 22 st. samt till brandkårens reserv 50 st.

Å brandtelegrafens yttre ledningar har fel uppstått 19 gånger, däraf 2 gånger förorsakade af brustna ledningar, 15 gånger genom kontakt med andra luftledningar samt 2 gånger genom åskan.

Allt arbete å brandtelegrafens linjenät har verkställts af brandkårens personal.

Brandtelegrafledningen har en sammanlagd längd af cirka 21,100 meter.

Vattenledningen:

Under året hafva 8 st. nya brandposter anbrakts i olika delar af stadens utkanter och utgöres hela anlalet af 152 st., hvaraf 127 tillhöra staden och 25 enskilda.

Bokföringsvärden:

Bokföringsvärdet af brandväsendets materiel och inventarier, sedan behöriga afskrifningar blifvit gjorda, är enligt uppgjord inventarieförteckning kr. 38,072: —.

Taxeringsvärdet för brand- och poliskårens byggnader uppgår till 132,000 kr.

Belöningar:

För visat mod, raskhet och uthållighet vid den stora kolbranden vid Västerås Masugnsbolag den 8—13 sistl. oktober hafva följande belöningar blifvit tilldelade befäl och manskap:

Af Städernas Allmänna brandstodsbolag:

Brandchefen C. G. Sjökvist och Brandmästaren K. F. Sandberg bolagets stora silfvermedalj samt till Brandkorpralen och 5 man tillsammans 150 kronor.

Af stadens Brandstyrelse:

Vice Brandchefen och de af ordinarie kåren, som ej af Städ. Allm. erhöllo belöningar, jämte några personer af den s. k. Brandkårens reserv, erhöllo tillsammans 225 kronor.

För dessa gåfvor frambäres härmed brandkårens stora tacksamhet.

Löner enligt aflöningsstaten.

Brandchefen, jämte familjebostad inom stationen:		
lön	2,000: —	
ålderstillägg efter 5 och 10 år	600: —	
beklädnadspenningar	200: —	2,800: —
Brandmästaren, jämte familjebostad inom stationen:		
lön	1,400: —	
ålderstillägg efter 5 och 10 år	300: —	
beklädnadspenningar	120: —	1,820: —

Brandkorpralen jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform,		
lön	1,100: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,360: —
Maskinisten, jämte familjebostad inom stationon:		
fri uniform,		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,260: —
Verkstadsförmannen, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform,		
lön	1,000: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,260: —
Ordinarie brandsoldat: gift, jämte familjebostad inom stationen:		
fri uniform,		
lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,160: —
Ordinarie brandsoldat: ogift, jämte bostad i logement:		
fri uniform,		
lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år	200: —	
ersättning för småpersedlar	60: —	1,160: —
Extra brandsoldat, jämte bostad i logement:		
fri uniform,		
lön	120: —	
ålderstillägg efter ett år	60: —	180: —

Brandmanskapets bibliotekskassa:

Ingående behållning	236: 27	
Inkomster under året	32: 87	269: 14
Utgifter under året		63: 32
Utgående behållning	Kronor	205: 82

Brandmanskapets bibliotek har under året ökats med 51 band och omfattar nu 324 st.

Brandkårens inkomster och utgifter år 1910.

Inkomster:

Anslaget för brandväsendet	25,460: —
„ „ stadens 2:ne hästar	1,200: —
Transport	26,660: —

Transport	26,660: —
Anslaget för stadens 1 häst under Januari	50: —
Inlevererade medel, dels kontanter, dels enl. räkningar å Poliskåren, Västerås stad och Västerås Renhållningsverk	3,435: 10
Beräknade inkomster från Verkstäderna	2,500: —
Summa Kronor	32,645: 10

Utgifter:

Aflöningar	17,757: 30
Beklädnaden	1,825: 89
Kol, ved och lyse	1,049: 23
Inventarier	564: 45
Underhåll af inventarier	388: 62
Underhåll af brandredskapen	650: 75
Stallet	2,206: 31
Skrif och trycksaker	181: 45
Tvätt, skurning och städning	201: 54
Brandtelegraf och telefonafgift	397: 80
Brandkårens reserv	869: 75
Allmänna brandstyrkan	503: 10
Diverse utgifter	921: 57
Olycksfall- och brandstodspremier	311: 88
Snickeriverkstaden	577: 82
Smedjan	1,113: 48
Brandstationen	252: 40
Balans, brandkåren till favör	2,871: 76
Summa Kronor	32,645: 10

Brandkårens verksamhet år 1909.

Antalet utryckningar under det gågna året uppgår till 24 st.
Brandkåren har varit alarmerad:

för eldsvåda eller eldsvådetillbud	17	gånger.
„ förmodad eldsvåda	1	„
„ soteld	4	„
„ inspektion	2	„

Eldsvådorna (se bil. II) hafva en gång varit af den betydenhet att 3:ne ångsprutor med 10 ledningar och en bogserbåt med 4 ledningar voro för släckningen behöfliga, 4 eldsvådor hafva släckts med en slangledning och 1 eldsvåda med 1 ledning från handkraftsspruta. Vid öfriga eldsvådetillfällen hafva endast pytssprutor kommit till användning.

Brandskadeersättningen, som blifvit utbetald, uppgår till kronor 58,611: 25 och hänvisas för vidare detaljer till Bil. I, tab. 5.

Alarmeringssättet har varit:

Signal från brandskåp	8	gånger,
Telefonmeddelande	12	„
Bud	4	„

Väglängden, som under brandkårens utryckning tillryggalagts fram och åter uppgår till summa 42 kilometer.

Slanglängden, som vid eldsvådor varit använd, utgör cirka 2,465 meter.

Samtliga brandskåp hafva profvats minst en gång i veckan.

Stationens elektriska belysnings- och ringledningar hafva profvats hvarje morgon och kväll.

Elektriska ringledningar till brandkårens reserv (50 man) ha en gång dagligen afprofvats.

Statistiska uppgifter angående eldsvådor och alarmeringar m. m. under åren 1900—1909 jämte tabellariskt sammandrag för år 1909 bifogas (se bil. I och II).

Västerås den 1 Mars 1910.

C. G. Sjöqvist,
Brandchef.

Bil. I.

Sammandrag öfver eldsvådor m. m. under åren 1900—1909.

År	Brandkåren har ryckt ut till följd af				Summa
	Eldsvåda	Soteld	Falskt alarm	Inspektion	
1900	4	3	—	1	8
1901	7	1	4	1	13
1902	8	5	—	—	13
1903	5	3	—	—	8
1904	8	6	1	2	17
1905	6	7	3	2	18
1906	6	6	—	2	14
1907	13	11	—	1	25
1908	5	7	1	8	21
1909	18	4	—	2	24
Summa	80	53	9	19	161

Alarmeringarnas fördelning på olika månader under åren 1900—1909.

År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
1900	1	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	8
1901	1	1	1	1	3	—	2	—	1	2	—	1	13
1902	4	1	—	—	1	—	2	1	—	—	3	1	13
1903	2	—	2	3	—	1	—	—	—	—	—	—	8
1904	—	3	1	3	2	1	2	—	1	1	2	1	17
1905	4	2	1	—	1	—	1	—	1	—	3	5	18
1906	2	2	1	1	3	—	—	1	—	1	2	1	14
1907	8	2	3	4	4	—	—	—	3	—	—	1	25
1908	2	2	2	1	3	2	2	2	1	2	1	1	21
1909	—	2	3	2	2	3	2	1	2	2	2	3	24
Summa	24	18	14	16	20	8	11	5	9	8	13	15	161

Tabellariskt sammandrag

öfver eldsvådor, eldsvådetillbud och alarmeringar under år 1909.

Nummer	Tid för eldsvådan			Brandställe		Huru och af hvilken larm gifvits	Anledningen till eldens uppkomst eller brandkårens utryckning	Försäkringsgifvare	Brandskadeersättningens belopp		Hela försäkringsbeloppet	A — n — t — e — c — k — n — i — n — g — a — r
	Månad	Dag	Klockan	Egendom	Lägenhet				Fast egendom	Lös egendom		
									Kronor	Kronor	Kronor	
1	Febr.	14	9,10 e. m.	Allmänna Svenskas filial.	Torkria.	Telefonbud.	Kortslutning					Genom kortslutning hade elektr. ledning fattat eld. Ledningen afklipptes och faran var afvärjd.
2	„	28	7,20 e. m.	Munkgatan 15.	Boningshus n. b.	D:o.	Soteld.					1 befäl och 3 man utryckte och släckte densamma.
3	Mars	3	3,25 f. m.	Slottsgatan 21.	Tvättstuga.	Larm från brandskåp.	Upptining af vattenledn. meddelst s. k. lödlampa.	Städernas Allm.	200		88,000	Vid upptining af ett fruset vattenledningsrör hade sågspånsfyllningen fattat eld. Släcktes med en ledning från brandpost.
4	„	5	9,55 f. m.	Drottninggatan 15 Jakobsberg.	Boningshus 1 tr.	Telefonbud.	Brinnande cigarr.	Länets nya Brandstods A.-B.	51		8,000	1 befäl och 5 man utryckte med en handkraftspruta. Golfvet och trossbottnen hade fattat eld och måste uppbrytas, hvarefter elden släcktes med assuranspruta.
5	„	20	2,15 e. m.	Fattiggården, Karlslund.	D:o d:o	D:o	Nedfallande gnistor genom en sotlucka.					Soteld hade uppstått, därvid gnistor hade fallit ut genom en sotlucka och antändt ett skåp. Brandkåren allarmerades och utryckte, hvarefter faran afvärjdes med en assuranspruta.
6	April	16	7.48 e. m.	Allm. Sv. Elektr. A.-B.	Gjuteri.	Larm från brandskåp.	Glödhett järn från gjutningen.					Något glödhett järn hade nedfallit vid ett verktygsskåp och antändt detsamma, släcktes med några pytsar vatten.
7	„	26	11 f. m.	Herrgärdsskolan.		D:o.	Inspektion.					Brandkåren utryckte.
8	Maj	1	1,45 f. m.	Vestra Esplanaden.	Uthus.	D:o.	Varm aska.					Vid brandkårens ankomst befanns att ett provisoriskt skjul i hvilket stadens ångvält var placerad hade fattat eld. Släcktes med en assuranspruta.
9	„	12	10,35 e. m	Kristinagatan 19.	Boningshus 1 tr.	Telefonbud.	Nedfallande gnistor från en öppen kaminpipa.	Städernas Allm. Fenix A.-B.	60	75	170,000 2,000	En matta m. m. hade fattat eld. Var vid brandkårens ankomst släckt af en närboende person.
10	Juni	19	5,15 e. m.	Allm. Sv. Elektr. A.-B. Filial.	Öppen plats å gården.	D:o.	Varm aska och slagg.					En större affallshög hade fattat eld. Släcktes af brandkåren med en ledning från brandpost.
11	„	20	6,40 f. m.	Nya Bryggeri-A.-B.		Larm från brandskåp.	Inspektion.					Brandkåren utryckte.
12	„	23	10 f. m.	Allm. Sv. Elektr. A.-B.	D:o d:o.	D:o.	Varm aska och slagg.					Utkörd varm aska hade antändt en del trassel, lårar lösa bräder m. m. Släcktes med en ledning från brandpost.
13	Juli	8	10,40 f. m.	Hamre gård i Badelunda socken.	Boningshus under byggnad.	Telefonbud.	Troligen självantändning genom tjärdref.					Eld hade utbrutit i en nybyggnad vid Hamre gård i Badelunda socken och enär angränsande skog var starkt hotad begärdes hjälp från V:ås brandkår. En afdelning befäl och manskap utryckte, medtagande en handkraftspruta, hvilken sedermera var i verksamhet cirka $^3/_4$ timme, då byggnaden var nedbrunnen och fara för eldens vidare spridning öfverstånden.
14	„	31	9,55 e. m.	Sturegatan 4.	Boningshus n. b.	D:o.	Antändning af stekflott.					Vid bakning hade en panna fylld med stekflott fattat eld och antändt en del vid spiseln hängande persedlar. Eldsvådetillbudet var vid brandkårens ankomst redan afvärjdt.
15	Aug.	12	2,35 e. m.	Vasagatan 18.	Verkstadshus.	Bud af civil person.	Självantändning i kaffeångrostningsapparat.					Vid rostning af kaffe hade apparaten lemnats utan tillsyn, hvarför självantändning uppstod. Tillstädeskommande folk hade vid brandkårens ankomst redan släckt elden.
16	Sept.	8	10,10 e. m.	Tallbacka.	Boningshus.	Telefonbud.	Åskan.					Åskan slog ned och förorsakade kortslutning i ledningen till en motor. Vid brandkårens ankomst var ledningen redan afkopplad och faran sålmedelst afvärjd.
17	„	23	5,45 e. m.	Vasagatan 22.	Boningshus 1 tr.	Bud af civil person.	Soteld.					En afdelning af brandkåren utryckte och släckte elden med några pytsar vatten.
18	Okt.	8	1,50 f. m.	Västerås Masugns A.-B.	Kolbod.	Telefonbud.	Troligen självantändning.	Städernas Allm. Fenix	6,930	51,113	41,200 136,000	Vid brandkårens ankomst framträngde eld och rök ur kolbodens södra del. Vid eldtillfället fanns 10,000 läster träkol därsammastädes. Till följd utaf det långa afståndet från stadens vattenledningsnät, kunde ej detsamma komma till användning. Stadens lilla ångspruta, som medtogs vid utryckningen sattes genast i gång med 2:ne slangar och omedelbart därpå eftersändes stadens stora ångspruta, hvilken därefter levererade vatten från 4 st. slangar. Båda ångsprutorna placerades vid Mälaren, intill hvilken kolboden är byggd. För att afskilja de ej antända delarna af det stora kolpartiet gräfdes stora gångar, hvilket arbete äfven kröntes med framgång, enär elden ej sedermera kunde kasta sig öfver till desamma. I och för kollämpningen användes en hel del folk från resp. verkstäder härstädes samt 75 man från Kungl Vestmanlands Regemente. På fredags e. m. ankom till eldstället en bogserångare tillhörande Ljusne A.-B. vid namn "Nyttig" hvilken genast armerades med 4 slangar. Från Stockholms brandkår anlände på fredags kvällen en större ångspruta, jämte maskinpersonal, hvilken stannade till lördags e. m. kl. 3 och under denna tid levererade vatten ur 4 st. slangar. Släckningsarbetet försvårades betydligt genom den mängd af utströmmande koloxidgaser som förekom, tillfölje hvaraf ett 30-tal förgiftningsfall inträffade utan men för de däraf angripne. På måndagsmorgonen den 11 slutade stadens lilla ångspruta och bogserbåten "Nyttig" sin verksamhet. Den förstnämnda hade då så godt som oafbrutet arbetat i 81 och den sistnämda i 68 timmar. Stadens stora ångspruta fortsatte sedermera tills på tisdagsmorgonen kl. 7, då den med endast några korta uppehåll arbetat i 107 timmar. Efterbevakningen fortsattes därefter 1 dygn. En olyckshändelse inträffade under eldsvådan, i det att en man af det frivilliga manskapet på fredagskvällen ramlade i sjön och drunknade.
19	„	14	6,35 f. m.	Östermalm 22—23.	Boningshus n. b.	Bud af polis.	Soteld.					En afdelning utryckte, elden dämpades med några pytsar vatten.
20	Nov.	14	5,30 e. m.	Katrinelund 4.	D:o d:o.	Larm från brandskåp.	Exploderande fotogenkök.					Bud erhölls å vägen att faran var afvärjd.
21	„	25	11,15 f. m.	Norrmalm 6.	D:o d:o.	Bud af polis.	Soteld.					1 befäl och 8 man utryckte och släckte densamma.
22	Dec.	10	12,47 f. m.	Karlsgatan 4.	Boningshus 1 tr.	Telefonbud.	Oförsiktighet med bart brinnande ljus.					En mindre afdelning af brandkåren sändes till eldstället, därvid befanns att eld hade uppstått i ett skafferi. Släcktes med assuranspruta.
23	„	13	2,20 e m.	Stora torget 6.	Cafélokal n. b.	D:o.	Kortslutning å elektrisk ledn. antände en gasledn.	Städernas Allm.	50		28,850	En del af väggen och taket hade fattat eld. Släcktes med en ledning från brandpost.
24	„	14	12,20 f. m.	Slottsgatan 14.	Tobaksfabrik.	Larm från brandskåp.	Självantändning i söndermalen tobak.					En låda innehållande söndermalen tobak hade fattat eld. Släcktes med en ledning från brandpost.

Alarmeringarnas fördelning på olika dagar under åren 1900—1909.

År	Söndag	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Summa
1900	1	1	1	1	—	3	1	8
1901	2	2	3	2	1	1	2	13
1902	5	2	—	2	2	2	—	13
1903	—	2	2	1	3	—	—	8
1904	3	6	2	2	—	3	1	17
1905	1	3	2	2	2	3	5	18
1906	1	1	2	4	2	4	—	14
1907	5	3	5	5	3	4	1	25
1908	4	3	4	4	1	2	3	21
1909	4	2	1	4	5	4	4	24
Summa	26	25	21	27	19	26	17	161

Alarmeringarnas fördelning på olika tider å dygnet under åren 1900—1909.

År	Kl. 12—3 f. m.	Kl. 3—6 f. m.	Kl. 6—9 f. m.	Kl. 9—12 f. m.	Kl. 12—3 e. m.	Kl. 3—6 e. m.	Kl. 6—9 e. m.	Kl. 9—12 e. m.	Summa
1900	—	1	3	1	—	1	2	—	8
1901	—	1	—	3	2	1	4	2	13
1902	—	—	1	2	1	5	4	—	13
1903	—	—	1	—	3	2	2	—	8
1904	—	—	1	3	1	2	5	5	17
1905	1	2	—	—	4	6	3	2	18
1906	1	1	—	1	3	3	5	—	14
1907	1	—	2	1	5	7	6	3	25
1908	1	1	5	3	2	1	6	2	21
1909	4	1	2	4	2	4	2	5	24
Summa	8	7	15	18	23	32	39	19	161

År	Brandskadeersättningens belopp						Hela försäkringsbeloppet	
	för fast egendom		för lös egendom		S u m m a			
	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1900	1,239	68	800	—	2,039	68	3,500	—
1901	20	—	100	—	120	—	2,352,000	—
1902	210	—	—	—	210	—	89,000	—
1903	30	—	610	—	640	—	59,750	—
1904	5,800	—	3,550	—	9,350	—	1,624,000	—
1905	10,810	50	4,908	30	15,718	80	150,000	—
1906	300	—	735	—	1,035	—	172,400	—
1907	19,667	—	67,526	—	87,193	—	3,263,950	—
1908	30	—	100	—	130	—	23,500	—
1909	7,291	25	51,320	—	58,611	25	615,050	—
Summa	45,398	43	129,649	30	175,047	73	8,353,150	—

N:o 18.

Hälsovårdsnämndens förslag ang. inrättande af vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 1 i kvarteret Inge.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville fatta beslut uti det i bifogade utdrag af Nämndens protokoll denna dag, § 17, jämte däri åberopade handlingar omförmälda ärende angående inrättande af vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 1 i kvarteret Inge.

Västerås den 20 Februari 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Ernst Björkman.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 20 Februari 1910.

§ 17.

Med öfverlämnande af en från Byggmästaren C. J. Johansson till Vatten- och Gasverksstyrelsen ingifven ansökning om tillstånd att uti det under byggnad varande huset å tomten N:o 1 inom kvarteret Inge få anordna 10 vattenklosetter med direkt anslutning till stadens afloppsledning i Domkyrkoesplanaden, hade nämnda styrelse i skrifvelse till Hälsovårdsnämnden af den 11 innevarande Februari på anförda skäl tillkännagifvit, att styrelsen icke hade något att erinra emot bifall till ansökningen, samt anhållit, att Hälsovårdsnämnden ville, med bifogande af eget yttrande i ärendet öfverlämna detsamma till Stadsfullmäktige för afgörande.

Med bifall till denna anhållan beslöt Hälsovårdsnämnden öfverlämna handlingarne till Stadsfullmäktige samt därvid föreslå, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af 10 vattenklosetter uti ifrågavarande nybyggnad under villkor, att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Som ofvan
In fidem.
Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Med öfverlämnande af en från Byggmästaren C. J. Johansson till Vatten- och Gasverksstyrelsen ingifven ansökning om erhållande af tillstånd att i det under byggnad varande huset å tomten N:o 1 inom kvarteret Inge få anordna 10 vattenklosetter med direkt anslutning till stadens afloppsledning i Domkyrkoesplanaden får styrelsen meddela, dels att berörda afloppsledning, som fortsätter genom Nygatan, Gamla Utanbygatan, Kopparbergsvägen, Stora gatan och Allégatan till Lillån, innevarande års sommar kommer att i korsningen mellan Stora gatan och Kopparbergsvägen tillkopplas den kulvert, som påbörjades förra sommaren och som skall gå genom Hamngatan, Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen till Stora gatan, dels att ledningens längd mellan Svartån och Johanssons hus blir 1,400 meter, dels ock slutligen, att ledningens dimensioner och lutningsförhållanden medgifva anslutning af dessa klosetter;

och får styrelsen, med tillkännagifvande att styrelsen på grund af det ofvan anförda icke har något att erinra mot bifall till ansökningen, anhålla, att Hälsovårdsnämnden ville, med bifogande af eget yttrande i ärendet, öfverlämna densamma till Stadsfullmäktige för afgörande.

Västerås den 11 Februari 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Undertecknad anhåller härmed vördsamt att i det under byggnad varande huset å tomten N:o 1 inom kvarteret Inge få anordna 10 vattenklosetter för direkt anslutning till stadens afloppsledning i Domkyrkoesplanaden.

Västerås den 27 Januari 1910.

C. J. Johansson.

N:o 19.

Hälsovårdsnämndens förslag ang. inrättande af vattenklosetter i nya elektricitetsverksbyggnaden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville fatta beslut uti det i bifogade utdrag af Nämndens protokoll denna dag, § 18, jämte däri

åberopade handlingar omförmälda ärende angående inrättande af vattenklosetter i nybyggnaden för elektricitetsverket.

Västerås den 20 Februari 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Ernst Björkman.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 20 Februari 1910.

§ 18.

Med skrifvelse den 19 nästlidne Januari hade Vatten- och Gasverksstyrelsen öfverlämnat en till Stadsfullmäktige ställd ansökan om inrättande i nya elektricitetsverket af två vattenklosetter samt anhållit, att Hälsovårdsnämnden ville med förordande af bifall till densamma öfverlämna ansökningen till Stadsfullmäktige.

Efter häraf tagen del beslöt Hälsovårdsnämnden öfverlämna ansökningen till Stadsfullmäktige samt därvid föreslå, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af 2 vattenklosetter uti ifrågavarande nybyggnad under villkor, att sökanden ställde sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Som ofvan
In fidem.
Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed med öfverlämnande af en till Stadsfullmäktige ställd ansökan om inrättande i nya elektricitetsverket af två vattenklosetter anhålla, att Hälsovårdsnämnden ville med förordande af bifall till densamma öfverlämna ansökningen till Stadsfullmäktige.

Västerås den 19 Januari 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed anhålla om tillstånd att i under uppförande varande nya elektricitetsverket få inrätta två vattenklosetter med direkt anslutning till stadens kloakledning. Elektricitetsverkets servis för afloppsvätska skall anslutas till den kloakledning, som går genom Hamngatan, Södra Esplanaden, Vasaparken och Vasagatan och som under nästa sommar skall utsträckas genom Munkgatan fram till elektricitetsverket. Längden af kloakledningen mellan elektricitetsverket och Svartån blir 800 meter.

Västerås den 19 Januari 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

N:o 20.

Byggnadsnämndens förslag ang. särskilda föreskrifter i afseende å byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna det i bifogade utdrag af Nämndens protokoll för den 27 Januari och 2 Mars 1910, §§ 14 och 29, omförmälda ärende angående särskilda föreskrifter i afseende å byggnadsverksamheten inom visst område utom stadsplanen.

Västerås den 9 Mars 1910.

På Byggnadsnämndens vägnar:

Joh. Plantin.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 27 Januari 1910.

§ 14.

Föredrogs följande skrifvelse:

"Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Undertecknade få härmed, med påpekande af det oefterrättlighetstillstånd, som för närvarande råder betr. byggnadsverksamheten närmast utom gränserna

för stadens planlagda område föreslå, att Byggnadsnämnden ville med stöd af stadgandena i paragraf 41 af lagen om stadsplan och tomtindelning ingå till Konungen med begäran därom, att särskilda föreskrifter skola tillämpas med afseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom den del af samhällets område som är beläget emellan och intill 400 meter från stadsgränsen.

Såsom sådana särskilda bestämmelser få vi föreslå:

1) Byggnadsritning skall upprättas och af Byggnadsnämnden eller den denna därtill förordnar, granskas och godkännas och skall byggnaden till utrönande af att godkänd ritning följts af därtill förordnad person afsynas och godkännas, innan den får för sitt afsedda ändamål begagnas.

2) Med byggnadsritningen skall följa karta, utvisande byggnadens läge i förhållande till angränsande hus, vägar och inhägnader.

3) Byggnad skall, hvad byggnadssättet beträffar, uppföras i enlighet med föreskrifterna i den för riket gällande byggnadsstadgan samt den för staden antagna byggnadsordningen.

Västerås den 20 Januari 1910.

Gösta Smitt. **Erik Hahr.”**

Efter öfverläggning beslöt Byggnadsnämnden åter remittera frågan till Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten med uppdrag för dem att å karta utmärka det område utom stadsplanen, som borde blifva föremål för särskilda bestämmelser i afseende å byggnadsverksamhet.

Som ofvan
In fidem.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 2 Mars 1910.

§ 29.

Sedan Byggnadsnämnden den 27 sistlidne Jannari beslutat återremittera ett af Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten afgifvit förslag angående meddelande af föreskrifter i afseende å byggnadsverksamheten inom visst område utom stadsplanen till Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten med uppdrag för dem att å karta utmärka ifrågavarande område, hade nu till Byggnadsnämnden inkommit följande skrifvelse:

”Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Sedan frågan om bestämmelser för byggnadsverksamheten å visst område utom stadsplanen till oss återremitterats för inläggande af lämpligt område å karta, har sådan karta af oss upprättats och få vi härmed öfverlämna densamma. Det föreslagna området innesluter samtliga byggnadsföreningar så när som på föreningen Vega, hvilken vi ej ansett böra medtagas, då densamma ligger 1,200

meter från stadsgränsen och 1,800 meter från domkyrkan, samt staden sålunda i synnerligen ringa mån kan vara beroende af där rådande byggnadssätt.

Västerås den 29 Januari 1910.

Gösta Smitt. **Erik Hahr.**"

Efter uppläsande häraf och granskning af den skrifvelsen vidfogade kartan samt öfverläggning i ärendet, beslöt Byggnadsnämnden nu, med godkännande för sin del af Byggnadschefens och t. f. Stadsarkitektens förslag, öfverlämna ärendet till Stadsfullmäktige för afgörande samt därvid hemställa, att Stadsfullmäktige ville med stöd af 41 § i lagen om stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan om Konungens förordande, att de föreslagna bestämmelserna måtte äga tillämpning inom det å ifrågavarande karta utmärkta området utom stadsplanen.

Som ofvan
In fidem.

Theofil Öberg.

N:o 21.

Hamnstyrelsens förslag till ny taxa å hamnafgifter.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga förordning af den 31 December 1907 angående taxor å hamnafgifter, åligger det staden att före den 1 instundande Maj till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län aflämna förslag till ny taxa för Västerås' hamn att gälla under år 1911—1915.

Med anledning däraf har Hamnstyrelsen gått i författning om upprättande af dylikt förslag, hvarvid de i nämnda förordning gifna bestämmelserna beaktats, och får Styrelsen härmed öfverlämna detsamma för granskning och godkännande.

I afseende på det uppgjorda förslaget får Styrelsen meddela, att några större afvikelser från nu gällande taxa ej förekommer, enär sådana enligt Styrelsens förmenande ej synts erforderliga. De ändringar, som vidtagits, gälla endast artiklar af mindre vikt, och hafva i regel föranledts af en åstundan att söka hålla ungefär lika med Köpings hamn.

Den femårsberättelse, som enligt § 2 i ofvan åberopade förordning skall åtfölja taxeförslaget, har ännu ej kunnat upprättas, enär räkenskaperna för år 1909 icke äro afslutade, men skall nämnda berättelse så fort ske kan aflämnas till vederbörande.

Slutligen får Styrelsen nämna, att enl. § 4 i sagda förordning, skall yttrande öfver hamntaxeförslaget afgifvas af Magistraten.

Genom beslut den 29 April 1909 hafva Herrar Stadsfullmäktige uppdragit åt Hamnstyrelsen, att i samband med uppgörande af nu ifrågavarande taxeförslag taga under öfvervägande en af Stockholms Transport- och Bogseringsaktiebolag gjord framställning om nedsättning i vissa hamnafgifter.

Med anledning häraf får Styrelsen meddela, att, då Styrelsen fått sig bekant att sagda bolag ej vidare kommer att hafva någon båt på Västerås hamn, har Styrelsen saknat anledning göra någon utredning i detta afseende.

Västerås den 11 Mars 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

Förslag till Taxa å hamnafgifter i Västerås, att gälla under åren 1911—1915.

A. För fartyg (båtar, pråmar).

	Afgift Öre
Hamnafgift erlägges hvarje gång både vid ankommande och afgående: *för fartyg af 10 tons nettodräktighet eller därutöfver:*	
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *utrikes* ort: för hvarje ton	6
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *inrikes* ort: för hvarje ton	4
för fartyg af mindre än 10 tons nettodräktighet:	
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *utrikes* ort: för stycket	16
då det ankommer omedelbart från eller afgår omedelbart till *inrikes* ort: för stycket	12

Brutet tal af ton beräknas icke.

För fartyg, som gör regelbundna resor mellan hamnen och viss annan ort efter en på förhand kungjord och hamnförvaltningen delgifven plan (turlista) eller som i sådant fartygs ställe insättes i dylik reguliär fart, erläggas endast 50 procent af förestående afgifter.

För fartyg, som kvarligger i hamnen utöfver 60 dygn, utgår för hvarje därefter påbörjad period af 30 dygn afgift med 30 procent af den hamnafgift, som i allmänhet skall erläggas för fartygs ankommande till hamnen omedelbart från inrikes ort.

Från hamnafgift för fartyg äro befriade:

1) båtar (farkoster) af tre tons nettodräktighet eller därunder;
2) fartyg, som tillhör kronan eller främmande nations örlogsflotta;
3) följande fartyg, då de icke begagnas till att mot afgift föra passagerare eller varor, nämligen:

a) fartyg, som tillhör svenskt eller utländskt privilegieradt segelsällskap;
b) fartyg, som genom inredning eller utrustning visas vara afsedt till dykeri- och bärgningsföretag;
c) bogseringsfartyg vid färd för införande till eller utförande från hamnen af annat fartyg eller vid färd omedelbart efter införandet eller utförandet; samt
d) fartyg vid prof- och besiktningsresa;

4) fartyg, som till följd af storm, sjöskada eller eljest för trängande nöd anlöper hamnen eller efter utgående från hamnen för motvind eller på grund af annat dylikt hinder dit återvänder, innan den tillämnade resan fullbordats, under förutsättning att fartyget icke där lossar andra varor än dem, som i fartyget åter intagas, ej heller i öfrigt intager andra varor än skeppsförnödenheter för fartygets behof såsom proviant och kol, ej heller aflämnar eller mottager passagerare.

B. För varor.

Hamnafgift erlägges för varor, som i hamnen lossas eller lastas samt därvid föras öfver hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga:	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr.	Afgift öre
Alun	100 kg.		10
Ammunition	»		25
Apoteksvaror	»		25
Asfalt	»		5
Aska	»		5
Automobiler	1 st.	1	—
Band, se Väfnader.			
Bast	100 kg.		10
Beck	»		10
Ben, oarbetadt	»		2
arbetadt, andra slag än benmjöl	»		10
Benmjöl, se Gödningsämnen.			
Bleckslagarearbeten	»		15
Blommor och växter, naturliga	»		15
konstgjorda	»		25
Bly, se Metaller.			
Blånor	»		10
Bomull	»		10
Borst, se Hår.			
Borstbindarearbeten	»		25
Briketter af stenkol, brunkol etc.	»		25
Brännvin, se Spritvaror.			
Bröd	»		10
Båtar, rodd-, segel- och motor-	1 st.		25
Böcker	100 kg.		15
Bönor, se Spannmål.			
Cement	1000 kg.		25
Dref och drefmat.	100 kg.		10
Fernissa	»		15
Fisk, färsk	»		5
saltad eller inlagd	»		5
torr eller rökt	»		5
Fjäder	»		25
Flyttsaker, bättre	»		25
sämre	»		10
Fläsk, se Kött.			
Foderkakor och fodermjöl	»		3
Frukter, bär och grönsaker, friska	»		10
torkade	»		25
inlagda eller saltade	»		20
Frö, hamp-, lin-, rof- och raps-	»		10

	Kvantitet för beräkningen	Afgift	
		Kr.	öre
Frö, andra slag, ej hänförliga till spannmål	100 kg.		10
Fåglar, lefvande, se Kreatur: fjäderfä.			
Färger och färgningsämnen: indigo, kochenilj och anilin	»		10
rödfärg och bresilja	»		5
målarefärger	»		10
andra slag	»		15
Färgträ	»		5
Galanterivaror	»		25
Garn: ull-	»		15
linne- och hamp-	»		15
bomulls-	»		15
jute-	»		10
andra slag	»		20
Gevär, skjut-, revolvrar o. d.	»	1	—
Gips och gipsarbeten	»		5
Glas: buteljer, flaskor, bunkar o. d.	»		10
fönster- och spegel-	»		10
andra slag	»		15
Glasskärf och krossglas	»		3
Gryn: af spannmål	»		5
andra slag	»		10
Guldsmedsarbeten	»	1	—
Guttaperka och kautschuk: oarbetad	»		15
arbetad	»		25
Gödningsämnen	»		2
Halm	»		2
Hampa	»		10
Harts	»		10
Hattar, se Kläder.			
Horn: oarbetadt eller raspadt	»		2
arbetadt	»		20
Hudar och skinn: ej hänförliga till pälsverk: oberedda	»		10
beredda	»		25
pälsverk: oberedda	»		20
beredda	»		40
Humle	»		15
Husgeråd, se Möbler.			
Hår: tagel	»		35
andra slag	»		15
Hö	»		5
Instrument: musik-: fortepiano	1 st.		50
andra slag	»		25
andra	»		10
Ister, se Talg etc.			

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr.	Afgift öre
Jute, se Väfnader.			
Järn, se Metaller.			
Jäst	100 kg.		15
Kaffe	»		15
Kakao	»		15
Kakel, se Lervaror.			
Kalk: osläckt	hl.		3
släckt	»		2
Kautschuk, se Guttaperka.			
Kemisk-tekniska preparat, ej specificerade	100 kg		20
Kläder och klädespersedlar	»		15
Koks, se Kol.			
Kol: trä-	1 kbm.		5
sten- och koks	»		15
Konserver, ej specificerade	100 kg.		10
Konstull eller shoddy	»		10
Koppar, se Metaller.			
Korgmakarearbeten	»		20
Kork, arbetad, alla slag	»		40
Korkbark	»		25
Korta varor, ej specificerade	»		20
Kreatur: hästar	1 st.		40
hornboskap	»		25
kalfvar, får och svin	»		10
fjäderfä	»		1
andra slag	»		10
Krita: omalen	100 kg.		5
malen eller slammad	»		5
Krollsplint	»		15
Krukmakarearbeten, se Lervaror.			
Krut och andra sprängämnen	»		20
Kryddor, ej specificerade	»		25
Kött och fläsk	»		7
Leksaker	»		25
Lera: eldfast	»		2
annan	»		1
Lervaror: tegel: eldfast, äfvensom fasadtegel samt trottoarsten m. m.	»		2
golf- och väggplattor (tiles)	»		5
rör- och brunnar m. m., glacerade	»		5
mur-, oglacerade	»		0,5
tak- m. m., oglacerade	»		1
kakel och krukmakaregods, ej specificeradt	»		10
porslin och fajans	»		15
Lim, alla slag	»		10

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr.	Afgift öre
Lin, alla slag	100 kg.		10
Ljus, alla slag	„		15
Lumpor	„		10
Läderarbeten: sadelmakare- och skomakarearbeten	„		25
andra slag	„		25
Majs, se Spannmål.			
Malm: järn-	„		1
andra slag	„		2
Malt, se Spannmål.			
Maltdrycker: på fat	1 hl.		10
„ buteljer	100 st.		15
Manufakturvaror, se Korta varor.			
Margarin, se Smör: konstgjordt.			
Maskin- och vagnssmörja	100 kg.		10
Maskiner: velocipeder och symaskiner	1 st.		15
redskap och verktyg	100 kg.		10
större, öfver 500 kg	„		5
Mattor, se Väfnader.			
Melass	„		3
Metaller: bly, oarbetadt	„		5
arbetadt	„		10
järn och stål: tack-, barlast- och skrot-	„		2
göten och smältstycken	„		2
smidt eller valsadt	„		3
rör, valsade	„		5
gjutgods	„		5
„ gröfre, öfver 500 kg	„		3
plåtkärl och manufaktursmide	„		7
tråd, dragen	„		7
koppar och legeringar däraf: oarbetad samt skrot	„		7
arbetad: plåt	„		15
stänger	„		15
tråd och duk	„		15
andra slag	„		15
andra slag: oarbetade samt skrot	„		10
arbetade	„		20
Mjöl, se Spannmål: malen.			
Möbler	„		25
Oljekakor, se Foderkakor.			
Oljor: feta: lin-, rof- och raps-	1 hl.		10
andra slag	„		10
flyktiga	„		10
mineral- och genom torr destillation framställda	„		10
Ost	100 kg.		10

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr.	Afgift öre
Papp	100 kg.		10
„ tjär-	»		5
Papper, groft, kardus- och annat	»		10
skrif- och tryck-	»		15
Pappersarbeten	»		30
Pappersmassa, se Trämassa.			
Porslin, se Lervaror.			
Potatis	1 hl.		1,5
Pälsverk, se Hudar och skinn.			
Redskap, se Maskiner etc.			
Repslagarearbeten	100 kg.		15
Ris, oskaladt, eller paddy	»		10
Rotfrukter, ej specificerade	1 hl.		1,5
Rotting	100 kg.		15
Sadelmakarearbeten, se Läderarbeten.			
Salpeter	»		5
Salt, oraffineradt	»		2
raffineradt	»		3
Sand	1 kbm.		8
Shoddy se Konstull.			
Silke	100 kg.		25
Sirap	»		7
Skiffer, tak-	»		2
Skodon, ej hänförliga till läderarbeten	»		15
Slagg	»		1
Slaggtegel	»		0,5
Slöjdvaror, ej specificerade	»		15
Smör: naturligt	»		15
konstgjordt (margarin)	»		10
Snickarearbeten, se Trävaror.			
Snörmakarearbeten	»		25
Socker: oraffineradt	»		10
raffineradt	»		10
Soda	»		5
Spannmål: omalen, malt och kli	»		3
malen: mjöl	»		5
Specerier, se Kryddor.			
Spritvaror: brännvin och sprit: på fat	1 hl.		10
„ buteljer	100 st.		25
arrak, konjak, rom och punsch: på fat	1 hl.		20
„ buteljer	100 st.		25
andra slag: på fat	1 hl.		20
„ buteljer	100 st.		25
Sprängämnen, se Krut.			

	Kvantitet för beräkningen	Afgift	
		Kr.	öre
Späck, se Talg etc.			
Stearin	100 kg.		10
Sten: oarbetad	„		1
arbetad: gat-, tuktad	1 kbm.		5
slip-, trapp- och golfstenar	„		40
andra slag, finare	„	2	—
Stolmakarearbeten, se Trävaror: snickarearbeten.			
Strumpstolsarbeten	100 kg.		25
Stål, se Metaller.			
Stärkelse	„		15
Superfosfat, se Gödningsämnen.			
Svafvel	„		5
Svamp, sug- eller tvätt-	„		25
Svarfvarearbeten, se Trävaror.			
Såpa	„		10
Sängkläder	„		15
Tagel, se Hår.			
Talg, ister, späck och tran	„		10
Tapeter, se Pappersarbeten.			
Te	„		25
Tegel, se Lervaror.			
Tenn, se Metaller.			
Tjära	1 hl.		5
Tobak: oarbetad, blad och stjälk	100 kg.		10
arbetad: cigarrer och cigarretter	„		50
andra slag	„		25
Tomkärl: nya	pr hl. rymd		2
begagnade	„		1
Torfmull och torfströ	100 kg.		2
Tran, se Talg etc.			
Tråd, ej specificerad, se Garn.			
Trämassa: våt	„		1
torr	„		2
Trävaror: timmer och mastträ, spiror, bjälkar, sparrar och därmed jämförligt större virke	1 kbm.		10
plankor, battens och bräder samt annat därmed jämförligt virke	„		10
grufstolpar och syllar samt annat därmed jämförligt mindre virke	„		8
ved	„		5
stäfver och ekrar	„		15
takspån (se snickarearbeten)	„		10
virke af utländskt träslag	100 kg.		20
svarfvare- och snickarearbeten (utom möbler)	„		15

	Kvantitet för beräkningen	Afgift Kr.	Afgift öre
Trävaror: andra slag	1 kbm.		20
Tvål	100 kg.		15
Tändstickor	1 kbm.		50
Ull	100 kg.		10
Ur: fick-	1 kg.		5
andra slag	„		2
Vadd	100 kg.		10
Vagnar och åkdon: finare	1 st.		50
simplare och arbets-	„		25
barnvagnar	„		5
Verktyg, se maskiner etc.			
Vin och fruktsaft: på fat	1 hl.		20
„ buteljer	100 st.		25
Vitriol	100 kg.		5
Väfnader: siden, hel- och half-	„		50
ylle, hel- och half-	„		30
bomulls-	„		20
linne- och hamp-	„		30
jute-	„		15
andra slag	„		25
Växter, se Blommor.			
Zink, se Metaller.			
Ägg	„		60
Ättika	1 hl.		10
Varor här ofvan icke specificerade	100 kg.		25
eller	100 kbdm.		10

Minsta afgift för en varupost är 2 öre.

Vid afgiftsberäkning uppkommande brutet tal af öre uteslutes.

För gods, som lossas eller lastas i hamnen eller inom dess område utan att föras öfver stadens kaj eller brygga, erlägges icke mer än 50 % af ofvan bestämda afgifter.

Varor, som angifvas till nederlag och för hvilka vid uppläggningen hamnafgift erlägges, äro, då de vid förtullning, öfverflyttning till annat nederlag eller för reexport åter utföras, från ny sådan afgift fria.

Varor, som angifvas till transitupplag, äro vid uppläggningen befriade från hamnafgift men däremot underkastade hamnafgift vid förtullning eller öfverflyttning på nederlag eller reexport eller öfverflyttning till annat transitupplag.

Från hamnafgift för varor äro befriade:

1) försvarsverket tillhöriga varor äfvensom de öfriga kronans varor, som icke äro afsedda att användas vid bedrifvande af industriell eller därmed jämförlig verksamhet;

2) postförsändelser;
3) passagerares reseffekter;
4) varor, för hvilka afgift å järn- och metallväg betalas;
5) varor, som lossas från sådant fartyg, hvarom förmäles i 4) härofvan under rubriken "Från hamnafgift för fartyg äro befriade", och åter utföras med samma fartyg.

Lindring i eller befrielse från fastställd hamnafgift eller andra fastställda taxebestämmelser må ej medgifvas viss trafikant, utan skall efter bestämd, på förhand kungjord samt kommerskollegium och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län delgifven grund tillkomma en hvar trafikant under lika förhållanden.

N:o 22.

Drätselkammarens samt Vatten- och Gasverksstyrelsens utlåtanden angående anläggande af vatten-, aflopps- och gasledningar till tuberkulossjukhuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af särskilda framställningar från Västmanlands läns landstings tuberkuloskommitté hafva till Stadsfullmäktige inkommit förslag *dels* från Vatten- och Gasverksstyrelsen, i skrifvelse den 17 Augusti 1909, att Stadsfullmäktige ville — under villkor dels att Tuberkuloskommittén läte på egen bekostnad anlägga vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar i öfverensstämmelse med de i ett styrelsens skrifvelse vidfogadt kostnadsförslag angifva dimensioner och sträckningar mellan Korsängsgatan och tuberkulossjukhuset samt så till vida tillförsäkrade staden dispositionsrätt till dessa ledningar, att staden ägde rätt att till desamma allt framgent ansluta behöfliga ledningar för tillkommande abbonnenter å de områden, där berörda ledningar ginge fram, och dels att all för tuberkulossjukhuset med tillhörande ekonomibyggnader nödig gas och elektrisk ström till reglementeradt pris uttoges från stadens verk — bevilja för år 1910 ett anslag af 11,275 kronor för utsträckning af i nyssberörda kostnadsförslag upptagna vatten-, aflopps- och gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan, *dels ock* från Drätselkammaren, genom utdrag af kammarens protokoll för den 12 Augusti 1909, att Stadsfullmäktige ville åt Landstinget upplåta rätt för all framtid att från Stenvreten å stadens östra utmark taga vatten för tuberkulossjukhusets behof äfvensom att härför upptaga en brunn och framgå med underjordisk ledning öfver östra utmarken till sjukhuset, beslöto Stadsfullmäktige att återremittera ärendena till Vatten- och Gasverksstyrelsen, som ägde att efter inhämtande af tuberkuloskommitterades yttrande till Stadsfullmäktige inkomma med förnyadt utlåtande.

I anledning häraf har Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 24 nästlidne Februari, med öfverlämnande af en skrifvelse samt ett protokollsutdrag från tuberkuloskommitterade, *dels* erinrat, att då kommitterade afstått från planen att för tuberkulossjukhusets behof anlägga eget vattenverk och i stället beslutat sig för att erhålla anknytning med stadens vattenledning något medgifvande från stadens sida för Landstinget att taga vatten från Stenvreten, icke påfordrades, *dels ock* hemställt, att Stadsfullmäktige på de af Vatten- och Gasverksstyrelsen i dess skrifvelse den 17 Augusti 1909 angifva villkor måtte medgifva Västmanlands läns landsting rätt att vid Korsängsgatan anknyta för tuberkulossjukhuset erforderliga ledningar för vattenaflopp, gas och elektrisk ström till stadens ledningar, samt att Stadsfullmäktige för innevarande år måtte bevilja ett anslag af 11,275 kronor för utsträckning af stadens vatten-, aflopps- och gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan.

Stadsfullmäktige hafva slutligen den 24 nästlidne Mars remitterat ifrågavarande ärende till utlåtande af Drätselkammaren.

Ehuruväl inom Drätselkammaren yppat sig tvekan, huruvida den nu föreslagna sträckningen af ifrågavarande ledningar är den för staden fördelaktigaste och om ej ledningarnes sträckning norr om Myggbo skulle bättre tillgodose stadens behof, äfvensom rörande lämpligheten af att låta ytterligare en stor mäng orenlighet tillföras stadens afloppsledningar och utsläppas i Svartån, får Drätselkammaren dock, med särskild hänsyn till de stora svårigheterna för Tuberkuloskommittén att bereda aflopp från tuberkulossjukhuset på annat sätt än genom anknytning till stadens afloppsledningar samt efter vunnen upplysning, att en sträckning af ledningarne norr om Myggbo skulle, i den del, de skulle utföras af kommitterade, medföra högst betydligt större kostnader än med den nu föreslagna sträckningen, tillstyrka bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, dock med den ändring, att uti de i styrelsens skrifvelse den 17 Augusti 1909 föreslagna villkor orden "å de områden, där berörda ledningar gå fram" måtte utgå.

Drätselkammaren hemställer härjämte, att det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget måtte utgå af lånemedel.

Västerås den 10 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom infordradt förnyadt utlåtande uti de till stadsfullmäktiges afgörande hänskjutna ärendena rörande dels Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till utsträckning af vatten-, aflopps- och gasledningar till närheten af det blifvande tuberkulossjukhuset härstädes, dels ock Drätselkammarens framställning om upplåtande af rätt för Västmanlands läns landsting att taga vatten för samma tuberkulossjukhus behof från den s. k. Stenvreten å stadens östra utmark, får Styrelsen, som, efter i frågan med landstingets kommitterade för uppförande af ett tuberkulossjukhus i Västerås

förda förhandlingar, från kommitterade mottagit här bilagda skrifvelse och protokollsutdrag, med öfverlämnande af samma handlingar, härmed anföra följande.

Sedan kommitterade på sätt af bifogade protokollsutdrag framgår, numera afstått från planen för anläggande för tuberkulossjukhusets behof af eget vattenverk samt i stället beslutat sig för att erhålla anknytning med stadens vattenledning i enlighet med det vid styrelsens framställning den 17 augusti 1909 fogade förslag, torde något medgifvande från stadens sida för landstinget att få taga vatten för tuberkulossjukhusets behof från den s. k. Stenvreten å stadens östra utmark icke påfordras.

Mot de af Vatten- och Gasverksstyrelsen i dess skrifvelse till stadsfullmäktige den 17 augusti 1909 uppställda villkor för erhållande af anknytning till stadens ledningsnät vid Korsängsgatan hafva kommitterade förklarat sig icke hafva något att erinra. Väl hafva de framhållit önskvärdheten af att en större kostnad, som anläggandet af vattenledningen genom ökning i dimension på grund af att staden förbehölle sig rätt att göra anknytningar till ledningen betingade utöfver hvad som eljes för tillgodogörandet af tuberkulossjukhusets behof af vatten vore nödvändigt, bestreds af staden, men vill styrelsen därvid erinra, att ledningarnas dimension blifvit i förslaget beräknade med hänsyn till att desamma skola vid brandtillfälle lämna erforderlig mängd vatten, och icke endast med hänsyn till tillgodoseendet af tuberkulossjukhusets dagbehof af vatten.

Styrelsen får därför hemställa,

att Stadsfullmäktige på de af styrelsen i dess skrifvelse den 17 augusti 1909 angifna villkor måtte medgifva Västmanlands läns landsting rätt att vid Korsängsgatan anknyta för tuberkulossjukhuset erforderliga ledningar för vatten-, aflopp-, gas och elektrisk ström till stadens ledningar samt att stadsfullmäktige för innevarande år måtte bevilja ett anslag af 11,275 kr. för utsträckning af stadens vatten-, afloppsoch gasledningar i Pilgatan från Malmabergsgatan till Korsängsgatan.

Västerås den 24 Februari 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Utdrag ur protokoll hållet vid sammanträde å Rådhuset i Västerås med kommitterade för uppförande af ett tuberkulossjukhus i Västerås den 27 Januari 1910.

Närvarande: Kommitténs samtliga ledamöter samt Direktör Plantin och Ingeniör Henning.

§ 5.

Med anledning af utaf Vatten- och Gasverksstyrelsen genom Ingeniör Gustafsson och Byggnadschef Smitt verkställda utredningar ang. sjukhusets förseende

med vatten, beslöt kommittén att låta förslaget om eget vattenverk förfalla och i stället ansluta sjukhuset till stadens vattenledning, men ville därvid uttala den önskan, att de större kostnader i anläggningen af vattenledningen — som genom nödvändigheten af ökade dimensioner af vattenledningsrören blifva en följd genom det framställda kravet på ledningens utsträckning jämväl till omgifvande stadsdelar — utöfver dem som betingas enbart af sjukhusets vattenbehof, skulle erläggas af staden.

In fidem

Per Andréhn.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

I anledning af styrelsens skrifvelse den 9 sistlidne November därvid fogats afdrag af stadsfullmäktiges protokoll den 30 September innevarande år, tillika med yttrande af styrelsen och Drätselkammaren öfver de framställningar som af landstingets tuberkuloskommitté gjorts dels om rätt att ansluta sig till stadens afloppsledning samt gas och elektricitets ledningar, på stadens bekostnad framdragna till något ställe i närheten af Folkets Park, dels ock om tillstånd att för det blifvande tuberkulossjukhusets behof taga vatten från den så kallade Stenvreten norr om sjukhusplatsen får kommittén anföra följande:

Sedan genom verkställda undersökningar utrönts, att å nyss nämnda plats tillräcklig myckenhet vatten af god beskaffenhet kunde erhållas för sjukhusets behof och anmälan af kommitterade gjorts till landstinget dels om detta förhållande dels ock om att af kommittén genom drätselkammaren till stadsfullmäktige gjorts framställning att från nämnda så kallade Stenvreten taga vatten för sjukhuset, har landstinget för sjukhusets uppförande beviljat anslag under beräkning att vatten till sjukhuset skulle ledas från sistnämnda plats samt att landstinget endast skulle behöfva betala kostnaderna för afloppsledning samt gas- och elektriska ledningar till Korsängsgatan, där densamma förenar sig med Stora landsvägen österut.

Styrelsen åter hemställar att landstinget för erhållande af den förmånen att dessa ledningar på stadens bekostnad framdragas till Korsängsgatan skulle vara skyldigt att låta på egen bekostnad anlägga jämväl vattenledning mellan Korsängsgatan och Tuberkulossjukhuset.

Såsom nämndt blifvit saknar kommittén medel till denna omkring 1360 meter långa vattenledning, som gifvetvis blir betydligt dyrare än den endast omkring 300 meter långa ledningen från Stenvreten till sjukhusets tomtgräns, och om landstinget, enligt hvad drätselkammaren tillstyrkt, erhåller rätt att taga vatten från Stenvreten, hvilket lifligt önskas af landstinget, för undvikande af en afsevärdt dyr årlig vattenskatt, blir ju vattenledningen mellan Korsängsgatan och tuberkulossjukhuset för detsamma alldeles obehöflig

Under erinran tillika att staden med omkring en fjärdedel bidrager till landstingsskatten inom länet och att det därför måste vara af synnerligt intresse för staden att kostnaderna för tuberkulossjukhusets uppförande och årsomkostnaderna för detsamma ej onödigt fördyras, hemställa förty kommitterade att villkoret det landstinget skall bekosta vattenledning mellan Korsängsgärdet och tuberkulossjukhuset måtte eftergifvas.

Emot villkoret i öfrigt att staden skulle äga rätt att till den af landstinget anlagda afloppsledningen samt gas- och elektricitetsledningarne för tillkommande abonnenter göra bildningar äfvensom att för sjukhusets behof skall uttagas nödig gas och elektrisk ström från stadens verk till reglementeradt pris har kommittén icke något att erinra, under förutsättning dock att oaktadt de omtalade bildningarne sjukhusets behof tillräckligt tillgodoses.

De remitterade handlingarne återgå härmed.

Västerås den 7 December 1909.

På kommitterades vägnar:

John Karlsson.

N:o 23.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om förstärkning af Skarpskyttebron för körtrafik.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I sammanhang med fastställande af utgifts- och inkomststaten för innevarande år beslöto Stadsfullmäktige på förslag af Beredningsutskottet att uppdraga åt Drätselkammaren att anskaffa och till Stadsfullmäktige inkomma med utredning om sådan förstärkning af Skarpskyttebron att densamma kunde upptaga äfven körtrafik, åtminstone med lättare åkdon.

Drätselkammaren har i detta ärende hört stadens byggnadschef och får nu, med öfverlämnande af byggnadschefens yttrande, på de skäl byggnadschefen anfört hemställa, att Stadsfullmäktige icke för närvarande måtte vidtaga någon ytterligare åtgärd i anledning af Beredningsutskottets ifrågavarande förslag.

Västerås den 10 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med anledning af den till mig remitterade frågan om Skarpskyttebrons förstärkande för körtrafik, åtminstone med lättare åkdon, får jag härmed anföra:

Bron är byggg med träbana och lätt järnkonstruktion på ett par i mindre godt stånd varande granitpelare, hvilka ligga å ofullständig rustbädd. Åns botten består här af relativt lös lera till ett djup af c:a 11 meter under rådande vattenstånd.

Den nuvarande konstruktionen medgifver ej brons användande för körtrafik; att skilja emellan lättare åkdon och tyngre sådana låter sig nämligen, af praktiska skäl, ej göra; om bron öppnas för trafik med lättare åkdon, finnes ingen som hälst säkerhet för att den ej kommer att trafikeras äfven med tyngre. Granitpelarne äro ej af den beskaffenhet, eller i det skick, att de förmå bära den belastning och tyngre öfverbyggnad som fordras af en gatubro.

Jag får sålunda som min åsikt uttala att bron endera bör tillsvidare bibehållas såsom gångbro eller och fullständigt slopas och ersättas med en för all slags gatutrafik brukbar sådan, men vill jag i detta sammanhang nämna, att körbro i första hand torde böra byggas i centrala staden. En så förlagd bro kunde mycket väl upptaga den trafik, som från stadens centralare delar går till Lustigkulla-området och trakten vid bryggerierna.

Västerås den 21 Februari 1910.

Gösta Smitt.

N:o 24.

Drätselkammarens skrifvelse ang. restaurering af Zimmermanska grafven.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af den under nästlidet år företagna ombyggnaden och höjningen af Skarpskyttebron äfvensom den i sammanhang därmed utförda utfyllningen af de till bron å ömse sidor om ån ledande vägarne, har det visat sig nödvändigt att vidtaga åtgärder för restaurering af den intill östra nedfartsvägen till Skarpskyttebron på gamla kyrkogården liggande Zimmermanska grafplatsen, hvilkens läge och utseende blifvit genom ofvanberörda bro- och vägarbete betydligt försämradt.

På uppdrag af Drätselkammaren har stadens byggnadschef upprättat kostnadsförslag å de arbeten för grafplatsens restaurering, som kunna anses nödiga. Af det'a kostnadsförslag, som här bifogas, framgår att konstnaderna skulle belöpa sig till 880 kronor, däraf 595 kronor för de ändringar af grafven, som påkallas af de af staden utförda arbetena i grafvens närhet, och 285 kronor för de underhållsarbeten, som lämpligen böra företagas i sammanhang med ändringarne.

Som emellertid enligt vunnen upplysning inga andra medel för grafvens underhåll finnas afsatta är en fond på 200 kronor, hvaraf dock årsräntan åtgår till grafvens skötsel och vård, anser Drätselkammaren med tanke på den stora dona-

tion, som staden enligt C. M. Zimmermans testamente erhållit, att staden bör utföra och bekosta äfven de arbeten, som kunna räknas till grafvens underhåll.

Till jämförelse må nämnas, att stadskassan bestrider kostnaden för underhållet af A. T. Sundins graf.

På grund af det anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag å 880 kronor för utförande af i bifogade kostnadsförslag upptagna ändrings- och underhållsarbeten å Zimmermanska grafplatsen på gamla kyrkogården att utgå af förslagsanslaget för innevarande år.

Västerås den 10 mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med anledning af Drk.s uppdrag har jag tillsammans med Ark. Hahr besökt Zimmermanska grafplatsen för att undersöka huru densamma borde restaureras för att försättas i ett fullt värdigt skick. Vi ansågo att grafven borde höjas så att den kommer i jämnhöjd med vägen samt att i öfrigt nedanstående arbeten äro erforderliga:

Kostnadsförslag.	ändr. af grafven	underhåll.	
Fyllning	175: —		
Undergrund för graffrisen	200: —		
Reparation och uppsättning af järnstaketen		200: —	
Trappa med undergrund	120: —		
Ny kula af metall samt brännförgyllning af de äldre		50: —	
Skydd för trenne träd	100: —		
Omhuggning af inskriptionen å stenplattan		35: —	
Summa:	595: —	285: —	880: —

Västerås den 1 Mars 1910.

Gösta Smitt.

N:o 25.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om uppförande af en nybyggnad vid köttbesiktningsbyrån.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 25 November 1909 remitterade Stadsfullmäktige till utlåtande af Drätselkammaren ett af Hälsovårdsnämnden väckt förslag, att Stadsfullmäktige ville

bemyndiga Helsovårdsnämnden att låta uppföra en nybyggnad för köttbesiktningsbyråns behof i närheten af den nuvarande byggnaden i hufvudsaklig öfverensstämmelse med framställningen bifogade ritningar och för byggnadens inredning anskaffa en brännugn samt en steriliseringsapparat med tillhörande ångpanna, allt för en beräknad kostnad af 22,200 kronor att gäldas af öfverskottsmedel från köttbesiktningsbyrån äfvensom uppdraga åt Drätselkammaren att med tillfälligt upplånade medel förskottera ifrågavarande belopp till den del, detsamma ej kunde utgå af redan nu uppkomna besparingar från köttbesiktningsbyrån.

I anledning häraf har Drätselkammaren anmodat stadens byggnadschef att yttra sig öfver ifrågavarande förslag.

På sätt byggnadschefens bifogade skrifvelse i ämnet utvisar, har byggnadschefen på anförda skäl förklarat sig anse, att grundförstärkning borde ske och att byggnaden därför borde beräknas kosta 25,000 kronor, äfvensom erinrat, att vid val af plats för byggnaden borde ihågkommas, att förslag vore väckt om ändradt läge för en viadukt öfver järnvägsspåren ned till hamnen, hvarför byggnaden borde förläggas så, att ifrågavarande förslags genomförande ej hindrades.

Under åberopande af hvad byggnadschefen sålunda anfört får Drätselkammaren tillstyrka bifall till Hälsovårdsnämndens förslag, dock med den ändring, att den af byggnadschefen föreslagna grundförstärkningen kommer till utförande och att anslaget i anledning däraf höjes till 25,000 kronor, äfvensom att, hvad byggnadens plats beträffar, iakttages, hvad byggnadschefen härutinnan erinrat.

Västerås den 10 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

På grund af uppdrag har jag granskat närlagda ritningar jämte desamma bifogad kostnadsberäkning och har jag för min del i hufvudsak ej något att erinra emot desamma.

Vid företagen borrundersökning har fast mark anträffats på ett djup af 11 meter under nuvarande markens yta, och består grunden i öfrigt af relativt lös lera. Grundförstärkning måste sålunda ske.

Att, såsom föreslagits, endast påla under skorstenen medför med säkerhet att denna spricker lös från den öfriga byggnaden, endera har man att påla under hela huset eller ock bör man, såsom föreslagits i närlagda ritning, lägga densamma å en armerad betonsula.

Grundförstärkningen drager en ökad kostnad och anser jag att byggnaden bör beräknas kosta 25,000 kr. (tjugofemtusen) kr.

Vid val af plats å tomten bör ihågkommas att förslag är väckt om ändradt läge för en blifvande viadukt ner till hamnen samt byggnaden sålunda förlägges så att ifr. förslags genomförande ej hindras.

Västerås den 10 Mars 1910.

Gösta Smitt.

N:o 26.

Drätselkammarens skrifvelse ang. fråga om begagnande af stadens lösningsrätt till en del fastigheter.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

För afgörande af fråga om begagnande af stadens lösningsrätt får Drätselkammaren härmed öfverlämna bifogade af Rådstufvurätten öfverlämnade förteckning öfver beviljade lagfarter å fastigheter på stadens grund.

Fastigheten N:o 85 B) i norra kvarteret är belägen i hörnet af Djäknegatan och Kyrkobacksgatan. Enligt det nya stadsplaneförslaget kommer visserligen en del af tomten att tagas i anspråk för Djäknegatans utvidgning, men då ifrågavarande tomt i hvarje fall är för liten såsom byggnadstomt, torde staden icke för närvarande hafva något intresse af att inlösa fastigheten.

Hvad tomterna N:ris 93, 94 och 95 i södra kvarteret angår, så äro dessa tomters gränser redan reglerade med hänsyn till blifvande breddningar af Stora gatan till 18 meter och Kopparbergsvägen likaledes till 18 meter.

Beträffande slutligen tomten N:o 3 i kvarteret Jonas så hafva visserligen stadsplanekommitterade föreslagit en afskärning af denna tomts sydöstra sida att utläggas till den öppna plats, där Kopparbergsvägen och Domkyrkoesplanaden mötas, men äfven efter denna afskärning är tomten tillräckligt stor för bebyggande.

På grund af det anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke i något af ifrågavarande fall göra stadens lösningsrätt gällande.

Västerås den 10 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten i Västerås beviljade lagfarter å fastigheter, *belägna å stadens grund*, följande dagar år 1909.

Den 8 november:

å gården och tomten N:o 85 b i norra kvarteret, som Johan Gabriel Vestling, enligt köpebref den 1 oktober 1909, af Klara Matilda Tråstedt för 2,750 kronor tillhandlat sig.

Den 29 november:

å gården och tomterna N:ris 93, 94 och 95 i södra kvarteret, som grosshandlanden Axel Sundström, enligt köpebref den 30 september 1909, af Sveriges Riksbank för 28,000 kronor tillhandlat sig.

Den 13 december:

å gården och del till areal af 1510,3 kvadratmeter af tomten N:o 3 i kvarteret Jonas — däraf 645,8 kvadratmeter på stadens grund —, som Erik Valfrid Larsson, enligt köpebref den 31 mars 1909, af Nils Hedstrand för 42,000 kronor tillhandlat sig.

Västerås rådhus den 31 december 1909.

På Rådstufvu-Rättens vägnar:

John Karlsson.

N:o 27.

Drätselkammarens skrifvelse ang. nyanläggning af en del gasledningar.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen har till Drätselkammaren inlämnat bifogade skrifvelse till Stadsfullmäktige med begäran om anslag till nyanläggning af en del gasledningar under innevarande år, under anhållan, att Drätselkammaren ville med eget yttrande i ärendet öfverlämna framställningen till Stadsfullmäktige för pröfning och godkännande.

Drätselkammaren, som tagit detta ärende under öfvervägande, får härmed på de skäl, Vatten- och Gasverksstyrelsen anfört, föreslå, att Stadsfullmäktige ville, med bifall till styrelsens framställning, bevilja ett anslag af 18,260 kronor att användas för nedläggning under innevarande år af nya gasledningar i de uti styrelsens skrifvelse angifna gatusträckningarne äfvensom bestämma, att ifrågavarande anslag måtte utgå af lånemedel.

Västerås den 10 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då det visat sig, att stadens gasrörnät till stor del befinner sig i ett mycket dåligt skick, hvilket förhållande förorsakar, att en betydande gasmängd går förlorad genom läckning, är det nödvändigt att å flera sträckningar anlägga nya ledningar. Flera af de ledningar, som skulle kasseras, hafva legat i öfver 30 och

ända upp till 40 år i jorden, hvaraf tillräckligt framgår, att desamma icke uppfylla sitt ändamål, synnerligen som också deras dimensioner äro alltför knappa för den gaskonsumtion, som numera gör sig gällande inom Västerås stad.

Förlusterna i felmätning och läckning vid ett gasverk uppgå i allmänhet till omkring 5 % af hela årstillverkningen. I Sverige funnos år 1908 30 gasverk. Vid 5 af dessa verk uppgingo under berörda år förlusterna till öfver 12 %. Västerås gasverk hade nämnda år en förlust af 12,7 % och för år 1909 har densamma uppgått till närmare 10 %, motsvarande omkring 40,000 kubikmeter gas.

Ehuru för närvarande flera olika nyanläggningar äro under arbete eller beslutade att utföras under innevarande år vid de under styrelsens förvaltning stående verken, anser dock styrelsen, att äfven de i här bifogade kostnadsförslag upptagna gasledningar måste utföras i år. Att på ett år omlägga alla de ledningar, som äro bristfälliga, låter sig likväl icke göra, utan har styrelsen i första rummet medtagit de sträckningar, å hvilka under innevarande år gatuomläggning skall företagas. Men äfven i Vasagatan från Stora gatan till Smedjegatan och i Kyrkogatan från Stadshuset till Skolgatan böra ledningarna snarast möjligt omläggas, enär desamma vid en under denna vinter företagen profborrning visade sig vara mycket bristfälliga. Afvenledes upptager förslaget omläggning af gasledningen i Allégatan från Pilgatan till Östermalmsgatan och förstärkning af gasledningen från Östermalmsgatan till Emausverkstäderna. I Allégatan finnes nu en 2″ ledning, som skulle utbytas mot en ledning af 5″ rör. I Emausgatan finnes för närvarande en 3″ ledning mellan Östermalmsgatan och fabriksetablissementen. Å sträckan fram till Emausverkstäderna skulle förstärkning ske med en 4″ ledning. Då under förra året 5″ ledning nedlades i Östermalmsgatan, skulle efter utförandet af nu föreslagna sträckningar i Allé- och Emausgatorna en ledning af sådan dimension finnas mellan gasverket och berörda etablissement, att dessas behof af gas kunde på ett mera tillfredsställande sätt än hittills varit fallet tillgodoses.

Efterföljande sammanställning visar sträckningarna, dimensionerna och kostnaderna för de ledningar, som bilagda kostnadsförslag upptaga.

I Smedjegatan: från Vasagatan till Kopparbergsvägen	220 m.	4″	ledning	kronor	1,800: —
I Slottsgatan: från Öfre Trädgårdsgatan till Stora gatan	230 m.	3″	ledning	kronor	1,550: —
I Södra Esplanaden: från Hamngatan till Kopparbergsvägen	340 m.	4″	ledning	kronor	2,850: —
I Stora gatan: från Hållgatan till Västra Esplanaden	400 m.	5″	ledning	kronor	4,350: —
I Västra Esplanaden: från Svantegatan till Gustafsgatan	120 m.	3″	ledning	kronor	830: —
I Vasagatan: från Stora gatan till Smedjegatan	200 m.	4″	ledning	kronor	17,305: —
I Kyrkogatan: från Stadshuset till Skolgatan	250 m.	4″	ledning	kronor	2,150: —
I Allégatan: från Pilgatan till Östermalmsgatan	140 m.	5″	ledning	kronor	1,600: —
I Emausgatan: från Östermalmsgatan till Emausverkstäderna	160 m.	4″	ledning	kronor	1,400: —
				Kronor	18,260: —

På grund af det i föregående anförda får styrelsen hemställa,
att Herrar Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag af 18,260 kronor att användas för nedläggning under innevarande år af nya gasledningar i de sträckningar, som den i föregående upptagna förteckningen angifver.

Västerås den 10 Mars 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

N:o 28.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse angående nytt maskineri m. m. i turbinhuset vid Slottsbron.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då förslag upprättades för nya elektricitetsverket, upptogs i detta en summa af 3000 kronor att användas för omändring och förbättring af maskineriet i stadens turbinhus vid Svartån. Styrelsen ansåg då, att på grund af det afsevärda belopp, som beräknades åtgå för anläggning af det nya elektricitetsverket, endast sådana åtgärder, som kräfde obetydlig kostnad, men dock bidroge till något förmånligare drift, än nu vore fallet, borde ifrågasättas. Turbinhusets maskineri utgöres f. n. af 3 turbiner, två likströmsgeneratorer för 110 och en för 220 volt samt en trefasgenerator för 860 volt. Vid full belastning taga likströmsgeneratorerna 105 och trefasgeneratorn 50 hästkrafter. Den ström, som alstras i likströmsmotorerna, öfverföres till elektricitetsverket och därifrån till verkets abonnenter. Trefasgeneratorn, hvilken tillsammans med motorpumpen i gamla vattenverket utgör ett reservmaskineri för vattenledningsdriften, har icke användts, sedan driften påbörjades i nya vattenverket. Dock äger tid efter annan profpumpning rum för att därigenom hålla maskineriet i driftdugligt skick.

Den i föregående omnämnda ändringen m. m. af maskineriet i turbinhuset skulle bestå dels däri, att en del förbättringar och reparationer utfördes vid transmissionerna, dels också däri, att 110-volts generatorerna utbyttes mot en 220-volts generator för samma kraftbelopp som båda 110-volts generatorerna tillsammans, och ingår i uppgörelsen med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget rörande leverans af elektriska maskiner till nya elektricitetsverket, att Bolaget utan särskild ersättning från staden skall göra detta utbyte. Efter denna omändring skulle turbinhuset vara utrustadt med två likströmsgeneratorer för samma spänning som skall komma till användning i nya elektricitetsverket. Trefasgeneratorn skulle fortfarande stå kvar såsom reserv för vattenledningsdriften Som emellertid uppförandet af nya elektricitetsverkets byggnad kommer att ställa sig betydligt billigare än som beräknades, då förslaget upprättades, och på grund häraf för en mera genomgripande omändring af turbinhusets maskineri nya medel icke skulle

behöfva anvisas, har styrelsen låtit verkställa utredning rörande dels kostnaderna för en dylik omändring och dels det större utbyte af kraft, som detsamma skulle medföra. Omändringen skulle omfatta utbyte af de gamla turbinerna, hvilka äro enkelturbiner, mot två tvillingturbiner. Hvarje turbinpar skulle utveckla 75 à 90 hästkrafter och vara direkt kopplad med hvar sin elektriska generator. För att i största möjliga utsträckning kunna taga vara på vattenkraften, skulle äfven dessa elektriska generatorer, liksom fallet blir med elektricitetsverkets generatorer, utrustas för spänningsstegring upp till 660 volt. Härigenom möjliggöres, att äfven turbinhusgeneratorerna kunna användas för uppladdning af ackumulatorbatteriet i elektricitetsverket, och medför detta den fördelen, att under den tid af dygnet, då kraftåtgången är ringa, vattenkraft dock kan tillvaratagas med tillhjälp af batteriet. Instrumenteringen för elektriska maskinerna i turbinhuset skulle till största delen få sin plats i nya elektricitetsverket, och komme belastningen af turbinerna sålunda också att regleras från sistberörda verk. Endast ett fåtal instrument skulle uppsättas i turbinhuset. Att för nuvarande turbinanläggning med dess omoderna kraftöfverföringsanordningar insätta elektriska generatorer för spänningsstegring skulle icke vara lämpligt, ty dels på grund af turbinernas låga verkningsgrad och dels på grund af den kraftförlust, som uppstår i transmissionerna, skulle icke ett tillfredsställande resultat erhållas. Kraftöfverföringen från turbinerna till elektriska generatorerna sker f. n. med tillhjälp af en konisk kuggväxel vid hvarje turbin, en remöfverföring från hvarje turbin till en gemensam axel i taket och en remöfverföring från denna axel till hvar och en af de elektriska generatorerna. Att mycket kraft går förlorad genom en dylik kraftöfverföring är ju ganska naturligt, men på den tiden, då turbinhuset byggdes, nämligen år 1891, voro konstruktionerna af såväl turbiner som elektriska generatorer icke så fullständiga som nu är fallet, och måste man på grund häraf tillgripa det här omnämnda sättet för kraftöfverföringen. Enligt det här föreliggande förslaget skulle däremot de elektriska generatorerna kopplas direkt på turbinernas axlar. Vattenfallet är beräknadt för 150 hästkrafter, men kan vid sådana tillfällen, då särdeles riklig vattentillgång finnes, lämna icke obetydligt mera kraft, och äro på grund häraf turbinerna och elektriska generatorerna beräknade för en sammanlagd effekt af ända upp till 180 hästkrafter:

Kostnaderna för en fullständig ombyggnad af maskineriet äro beräknade till:

För två tvillingturbiner, hvardera om 75 till 90 hästkrafter, 230 minuthvarf vid 3,7 meters fall och med vertikala axlar, färdigmonterade	7,300: —
Mellanafgift för två elektriska generatorer, hvilka skulle utbytas mot nuvarande elektriska generatorer i turbinhuset, à 90 hästkrafter vid 230 hvarf, 450—660 volt, för vertikal axel, med tillhörande kopplingar, instrumentering i såväl turbinhuset som i elektricitetsverket jämte förbindningsledningar mellan generatorer och instrument	16,850: —
Oförutsedt och diverse	850: —
Kronor	25,000: —
Hvartill kommer	2,000: —
som äfven om detta förslag icke kommer till utförande, måste användas för reparation af själfva byggnaden,	
Kronor	27,000: —
som minskas med ersättning för gammal material, såsom lager, axlar, remmar, jämte motorpumpen i gamla vattenverket, värderadt till	3,500: —
Kronor	23,500: —

Under de tre senaste åren har utbytet från turbinhuset motsvarat i medeltal 130,800 kilowattimmar årligen. Genom den mindre förändring, som styrelsens första förslag afser, är kraftutbytet beräknadt uppgå till 175,000 och enligt ofvanstående förslag till minst 350,000 kilowattimmar. Beräknas kilowattimmen efter 3 öre — motsvarande den beräknade kostnaden per kilowattimme för brännolja jämte andra driftmaterialier vid drift med elektricitetsverkets dieselmotorer — så skulle för omkring 5,000 kronor mera ström årligen erhållas än hvad fallet blefve, om endast den mindre omändringen gjordes. Härtill kommer då äfven att för driftmaterialier en årlig besparing af omkring 300 kronor torde uppstå.

Den större kostnad, som denna ombyggnad kräfver, skulle sålunda göra sig väl betald. Och då, såsom förut anförts, härför erforderliga medel blifva öfver på det för nya elektricitetsverket beviljade anslaget och nya medel sålunda icke behöfva anvisas för detta ändamål, synes allt tala för en mera genomgripande omärdring af turbinhusets maskineri.

Pumpanordningen för gamla vattenverket måste visserligen borttagas, om senaste förslaget skall komma till utförande, men då densamma allt sedan nya vattenverkets färdigställande icke behöft tagas i anspråk, och då i öfrigt gamla vattenverkets ångpumpar alltid hållas i driftdugligt skick och dessutom en utvidgning af maskineriet i nya vattenverket snart torde ifrågasättas för att framgent med större säkerhet än nu, då detta verk saknar reservmaskineri, är fallet, kunna tillgodose stadens behof af vatten uteslutande från nya verket, torde utan risk berörda motorpump kunna borttagas.

Under åberopande af det här anförda får Vatten- och Gasverksstyrelsen därför hemställa,

att Herrar Stadsfullmäktige ville lämna styrelsen tillstånd att på sätt den i föregående gjorda utredningen utvisar få insätta nytt maskineri i turbinhuset samt att för detta ändamål, utöfver den för förbättring af turbinhusets maskineri beviljade summan af 3,000 kronor, få använda intill 20,500 kronor af de medel, som blifva öfver af det för uppförande af nytt elektricitetverk beviljade anslaget.

Västerås den 22 mars 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

N:o 29.

Drätselkammarens skrifvelse ang. leverans af elektrisk ström till Västmanlands regemente.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse samt ett kontrakt rörande leverans af elektrisk ström till Kungl. Västmanlands regementes karserner har Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrifvelse till Drätselkammaren anhållit, att kammaren ville, med bifogande af eget utlåtande, öfverlämna dessa handlingar till Stadsfullmäktige för afgörande.

I anledning häraf får Drätselkammaren anföra följande.

Hvad det af Vatten- och Gasverksstyrelsen framställda förslaget i hufvudsak angår, har Drätselkammaren icke något att däremot erinra. Drätselkammaren har nämligen varit i tillfälle att taga del af de utredningar och beräkningar, som legat till grund för framställningen, och däraf blifvit öfvertygad, att den ifrågasatta leveransen af elelektrisk ström med all sannolikhet kommer att blifva en god inkomstkälla för stadens elektricitetsverk.

Beträffande återigen det styrelsens skrifvelse bifogade, af Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement underskrifna kontraktet, har Drätselkammaren underkastat detsamma en närmare granskning och därvid ansett sig böra föreslå en del förändringar och tillägg i ändamål att förtydliga och fullständiga kontraktet, men hvilka icke innebära någon förändring i sak af kontraktets innehåll. Med iakttagande af de förändringar och tillägg i kontraktet, som som sålunda enligt Drätselkammarens åsikt böra göras, har Drätselkammaren uppgjort bifogade nya kontraktsförslag.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå,

dels att Stadsfullmäktige ville godkänna bifogade af Drätselkammaren uppgjorda förslag till kontrakt rörande leverans af elektrisk ström till Västmanlands regementes karserner å Viksäng samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar underskrifva detsamma, med rätt för styrelsen att vidtaga de redaktionella förändringar i kontraktet, som kunna befinnas erforderliga eller lämpliga,

dels att Stadsfullmäktige ville bevilja det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget å 20,000 kronor att användas för anläggande af de elektriska ledningar, som fordras för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk,

dels och slutligen, att Stadsfullmäktige ville bestämma, att ifrågavarande anslag måtte gäldas af lånemedel.

Västerås den 22 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förslag till kontrakt emellan Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement å ena och Västerås stad å andra sidan rörande leverans af elektrisk ström från Västerås stad till Kungl. Västmanlands regementes karserner å Viksäng.

Staden förbinder sig:

1:a) att på sin bekostnad låta anlägga och på lämplig punkt vid kasern A. i Regementets nuvarande elektriska ledningsnät inkoppla de ledningar med tillbehör, som erfordras för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk, och att vid nyssnämnda kopplingspunkt tillhandahålla elektrisk ström af c:a 2 × 215 volts spänning i sådan mycken het, som erfordras för tillgodoseende af regementets nuvarande och eventuellt efter utvidgning blifvande behof af belysnings- och kraftström;

2:a) att, under förutsättning af definitiv uppgörelse före den 1 Maj 1910, omedelbart efter nya elektricitetsverkets färdigställande, dock senast den 1 Oktober 1910, vid berörda punkt dygnet om, med reservation dock för afbrott, föranledsakade af driftstöringar eller af reparationer till undvikande af dylika eller af strejk eller lockout, tillhandahålla elektrisk energi till ett pris af tjugo (20) öre kilovattimmen, beräknadt vid af staden vid kopplingspunkten uppsatt hufvudmätare;

3:a) att hyresfritt tillhandahålla elektrisk hufvudmätare för uppmätning af den elektriska energien, samt mot en årlig hyra, motsvarande 10 % af mätarens inköpsvärde, tillhandahålla de mindre mätare, som kunna ifrågasättas för uppmätning och kontroll af förbrukningen inom de olika afdelningarne.

För tillhandahållande af samtliga ofvan omförmälda mätare gäller i öfrigt, hvad i reglementet för stadens elektricitetsverk finnes föreskrifvet.

Kungl. Arméförvaltningen förbinder sig:

1:b) att i de af regementets byggnader, där elektriska ledningar nu finnas anlagda, med elektrisk ström från Västerås stads elektricitetsverk tillgodose all belysning;

2:b) att betala strömförbrukningen och hyra för från staden förhyrda mätare jämte ev. andra ersättningar å de tider, som enligt gällande reglemente för stadens elektricitetsverk äro eller kunna blifva bestämda;

3:b) att på lämpligt ställe i torr lokal bereda plats för hufvudmätaren; detta gäller också öfriga mätare, som ev. skola uppsättas;

4:b) att icke sälja elektrisk ström till enskilda personer jämte deras familjer, vare sig desamma äro bosatta inom kasernerna eller inom andra å Västmanlands Regementes område eller därutanför uppförda bostadslägenheter;

5:b) att medgifva Västerås stad rätt att till det för sina afnämare inom Västerås stad reglementerade pris leverera elektrisk ström till enskilda inom Regementets område boende personer jämte deras familjer;

6:b) att lämna personal från stadens elektricitetsverk fritt och obehindradt tillträde till såväl instrumenteringen som till hufvudmätaren och de andra mätare, som komma att uppsättas;

7:b) att dels medgifva Västerås stad rätt att öfver Västmanlands regementes område i sträckning antingen väster eller öster om kasernerna afgiftsfritt framdraga och för all framtid begagna elektriska ledningar till såväl stadens vat-

tenverk vid Hesslö som till enskilda afnämare, dels tillstyrka nådigt bifall till underdånig framställning i liknande syfte beträffande sådana ledningar, hvartill Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras, dock att i båda fallen linjerna skola utstakas och stolpplatserna utses i samråd med regementschefen;

8:b) att i öfrigt beträffande denna leverans iakttaga de i närslutna reglemente för Västerås stads elektricitetsverk stadgade bestämmelser, där dessa ej strida mot ofvan stipulerade villkor.

Uti allt hvad som icke genom detta kontrakt är särskildt stadgadt och öfverenskommet gälla bestämmelserna i Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 17 November 1893 angående statens upphandlingsentreprenadväsende m. m.

Skulle meningsskiljaktighet mellan Kungl. Armeförvaltningen och Västerås stad uppstå rörande kontrahenternas rättsförhållande på grund af detta kontrakt, skall tvisten afgöras genom skiljedom, på sätt lagen om skiljemän stadgar.

Den här träffade uppgörelsen om leverans af elektrisk ström gäller för en tid af 10 år, räknadt från den dag, då strömleveransen tager sin början. Af detta kontrakt äro två lika lydande exemplar upprättade, af hvilka ett förvaras hos K. Arméförvaltningens intendentsdepartement och ett är öfverlämnadt till leverantören.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan en del förhandlingar ägt rum med Kungl. Arméförvaltningen rörande leverans af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk till Västmanlands regementes karserner å Viksäng, föreligger nu ett här bifogadt kontrakt, som redan godkänts och undertecknats af Kungl. Arméförvaltningen och hvilket Vatten- och Gasverksstyrelsen får förorda till godkännande äfven från stadens sida.

De elektriska ledningar, som för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens verk måste anläggas, äro beräknade till högst 20,000 kr. Till dessa ledningar, som skulle korsa järnvägen strax söder om stationsbyggnaden, skulle jordkabel användas å första sträckningen från verket förbi järnvägen, hvaremot öfriga sträckan fram till kasernerna blanka luftledningar skulle komma till användning.

Strömförbrukningen vid regementet, som för närvarande är utrustadt med eget elektricitetsverk, har under de par senaste åren uppgått till omkring 60,000 kilowattimmar. Förbrukningen torde icke, äfven vid användandé af uteslutande metalltrådslampor, komma att understiga 45,000 kilowattimmar, enär elektrisk belysning säkerligen kommer till användning i större omfång än hittills varit fallet, beroende på dels att regementets nuvarande anläggning icke kan leverera erforderlig mängd ström och dels att i nytillkommande byggnader elektrisk belysning torde komma att anordnas. Det ligger i sakens natur, att en dylik stor afnämare såsom kund är af stort värde för ett verk, där riklig tillgång på kraft finnes, såsom fallet blir med stadens nya elektricitetsverk, ty endast genom ökad omsättning af ström kan tillverkningskostnaden af densamma nedbringas.

Styrelsen, som haft tillfälle att öfvertyga sig om att ett godkännande af berörda kontrakt är till ekonomisk fördel för staden, får därför hemställa:

dels att Stadsfullmäktige ville godkänna det här föreliggande kontraktet rörande leverans af elektrisk ström till Västmanlands regementes kaserner å Viksäng samt uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att å stadens vägnar underskrifva detsamma;

dels att Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag af 20,000 kronor att användas för anläggande af de elektriska ledningar, som fordras för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk.

Västerås den 10 mars 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

KONTRAKT

emellan

Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement å ena och Västerås stad å andra sidan rörande leverans af elektrisk ström från Västerås stad till Kungl. Västmanlands regementes kaserner å Viksäng.

Staden förbinder sig:

1:a) att på sin bekostnad låta anlägga och sammankoppla de ledningar med tillbehör, som erfordras för tillgodoseende af regementets behof af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk, och att vid kopplingspunkten mellan stadens och regementets ledningar tillhandahålla elektrisk ström af cirka 2×215 volts spänning i sådan myckenhet, som erfordras för tillgodoseende af regementets nuvarande och eventuelt efter utvidgning blifvande behof af belysnings- och kraftström;

2:a) att omedelbart efter nya elektricitetsverkets färdigställande, dock senast den 1 oktober 1910, vid berörda punkt dygnet om, med reservation dock för driftstöringar, tillhandahålla elektrisk energi till ett pris af tjugo (20) öre kilovattimmen, beräknadt vid af staden uppsatt hufvudmätare;

3:a) att tillhandahålla elektrisk hufvudmätare för uppmätning af den elektriska energien, men däremot icke de mindre mätare, som kunna ifrågasättas för uppmätning och kontroll af förbrukningen inom de olika afdelningarna, hvilka mätare staden dock förbinder sig att tillhandahålla mot en årlig hyra, motsvarande 10 % af mätarnas inköpsvärde, samt mot en särskild ersättning för de skador, som möjligen tillfogas dessa;

Kungl. Arméförvaltningen förbinder sig:

1:b) att i de af regementets byggnader, där elektriska ledningar nu finnas anlagda, tillgodose all belysning med elektrisk ström från Västerås stad:

2:b) att betala strömförbrukningen och, för den händelse andra mätare än hufvudmätaren skola af staden tillhandahållas, hyra jämte ev. andra ersättningar

för dessa å de tider, som enligt gällande reglemente för stadens elektricitetsverk äro eller kunna blifva bestämda;

3:b) att på lämpligt ställe i torr lokal bereda plats för hufvudmätaren; detta gäller också för öfriga mätare, som ev. skola uppsättas;

4:b) att icke sälja elektrisk ström till enskilda personer jämte deras familjer, vara sig desamma äro bosatta inom kasernerna eller inom andra å Västmanlands Regementes område uppförda bostadlägenheter;

5:b) att medgifva Västerås stad rätt att till det för sina afnämare inom Västerås stad reglementerade pris leverera elektrisk ström till enskilda inom Regementets område boende personer jämte deras familjer;

6:b) att lämna personal från stadens elektricitetsverk fritt och obehindradt tillträde till såväl instrumenteringen som till hufvudmätaren och de andra mätare, som kunna komma att uppsättas;

7:b) att dels medgifva Västerås stad rätt att öfver Västmanlands regementes område i sträckning antingen väster eller öster om kasernerna få framdraga elektriska lågspänningsledningar till såväl stadens vattenverk vid Hesslö som till enskilda afnämare, dels tillstyrka en liknande underdånig framställning i afseende å högspänningsledningar; dock att i båda fallen linjerna skola utstakas och stolpplatserna utses i samråd med regementschefen.

8:b) att i öfrigt beträffande denna leverans iakttaga de i närslutna reglemente för Västerås stads elektricitetsverk stadgade bestämmelser, där dessa ej strida mot ofvan stipulerade villkor.

Uti allt hvad som icke genom detta kontrakt är särskildt stadgadt och öfverenskommet gälla bestämmelserna i Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 17 november 1893 angående statens upphandlingsentreprenadväsende m. m.

Skulle meningsskiljaktighet mellan Kungl. Arméförvaltningen och Västerås stad uppstå angående den å hufvudmätaren aflästa strömförbrukningen, hänskjutes saken till afgörande af opartisk, sakkunnig person eller institution, hvarom parterna enas, eller som, om detta ej sker, utses af Konungens befallningshafvande i Västmanlands län.

Den här träffade uppgörelsen gäller för en tid af 10 år, räknad från den dag då strömleveransen tager sin början.

Af detta kontrakt äro två lika lydande exemplar upprättade, af hvilka ett förvaras hos K. Arméförvaltningens intendentsdepartement och ett är öfverlämnadt till leverantören.

J. Holmquist. ***L. W:son Munthe.***

M. Stendahl. ***G. Juhlin-Dannfelt.***

Emil Nordblom.

Med detta kontrakt förklar..... till alla delar nöjd samt förbind..... härigenom till dess noggranna uppfyllande.

N:o 30.

Drätselkammarens skrifvelse ang. uppförande af en vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

På begäran af stadens folkskolestyrelse får Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlämna bifogade framställning till Stadsfullmäktige från Folkskolestyrelsen angående uppförande af en vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan samt därvid såsom eget utlåtande, under åberopande af närlagda yttrande i ärendet af stadens byggnadschef, tillstyrka bifall till Folkskolestyrelsens framställning äfvensom föreslå, att det begärda anslaget 7,000 kronor måtte utgå af lånemedel.

Västerås den 22 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Med anledning af uppdrag att yttra mig om närlagda tvänne alternativ till bostadshus för skolvaktmästare får jag härmed nämna att kostnadsberäkningen angifver en byggnadssumma stor 7,000 kr., lika för bägge alternativen, dock endast under antagande af möjligast enkla inredning samt att revetering af byggnaden endast sker utvändigt.

Grund och sockel incl. schaktning	500 kr.
Ytterväggar	1,000 „
Skorstensstock, kakelugnar, spisel	500 „
Innerväggar, snickerier och öfrig inredning	1,500 „
Bjälklag	1,000 „
Takkonstruktionen, incl. tegel, papp m. m.	500 „
Målning och tapetsering samt ej spec. arbeten	1,000 „
Gas-, vatten- och kloakledningar	500 „
Diverse och oförutsedda kostnader	500 „
Summa	7,000 kr.

Förslaget synes mig tilltalande och byggnaden är, såväl hvad beträffar utseende som dimensioner, lämplig för den afsedda platsen i skoltomtens sydvästra hörn, tätt invid uppgången till Djäkneberget.

För min del har jag sålunda intet att erinra emot nu föreliggande förslag.

Västerås den 21 Mars 1910.

Gösta Smitt.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt bifogade protokollsutdrag får folkskolestyrelsen i Vesterås hemställa, *att* Stadsfnllmäktige måtte bevilja ett anslag af 7,000 kronor till byggande af vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan.

Västerås den 15 Mars 1910.

Peter Bagge.

Ordf. i Folkskolestyrelsen i Västerås.

Utdrag ur protokoll vid folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 12 mars 1910.

§ 49.

Framlade kommitterade för byggandet af vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan sitt enhälligt afgifna förslag till dylik vaktmästarebostad enligt af stadsarkitekten E. Hahr uppgjord skiss, alternativ II med 2 rum och kök på nedre botten, samt af byggm. Edv. Karlsson uppgjord kostnadsberäkning. Kommitterade föreslogo skolstyrelsen att hos Stadsfullmäktige hemställa om ett anslag af 7,000 kronor till uppförande af ifrågavarande vaktmästarebostad samt att vända sig till Drätselkammaren med anhållan, att ärendet af densamma måtte beredas så tidigt, att det kunde förekomma till afgörande hos Stadsfullmäktige vid marssammanträdet.

Skolstyrelsen beslöt enhälligt att med betonande af nödvändigheten däraf, att denna vaktmästarebostad snarast möjligt kommer till stånd, och under framhållande, att vid ritningens fullständiga utförande åtgärder vidtagas för att bereda väsentligt större ljusyta i bostadens rum och kök, i enlighet med kommitterades framställning *hos Stadsfullmäktige hemställa om beviljande af 7,000 kronor till vaktmästarebostad vid Djäknebergsskolan och på samma gång uttala den önskan, att ärendet måtte beredas så att det kan afgöras i Stadsfullmäktige vid sammanträdet den 31 innevarande Mars.*

In fidem

Magnus Strandberg.

Rätt utdraget, intygar
Peter Bagge.

N:o 31.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse ang. föreståndarens för verken nyanställning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 14 september 1905 utsägs nuvarande innehafvaren af föreståndarebefattningen för stadens vatten- och afloppsledningss- samt gas- och elektricitetsverk, ingenjören Gerhard Gustafson, till föreståndare för dess verk för en tid af fem år från och med den 1 oktober nämnda år med sex månaders ömsesidig uppsägning.

Enligt § 14 i för styrelsen och förvaltningen för dessa verk gällande reglemente, hvilket den 18 december 1905 antogs af Stadsfullmäktige och den 14 juli 1906 fastställdes af Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län, skall på förslag af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreståndare antagas af Stadsfullmäktige med viss uppsägningstid. Då, såsom af föregående framgår, den tid, för hvilken nuvarande föreståndaren är vald, utgår den 30 nästkommande September, får Vatten och Gasverksstyrelsen härmed hemställa,

att Stadsfullmäktige ville med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt antaga nuvarande föreståndaren för stadens vatten- och afloppsledningss- samt gas- och elektricitetsverk, ingenjören Gerhard Gustafson, att fortfarande vara föreståndare för dessa verk samt med rätt för Gustafson att i denna egenskap åtnjuta de i nu gällande lönestat upptagna löneförmåner, utgörande i kontant aflöning 5.000 kronor om året med två ålderstillägg om 500 kronor efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring.

Västerås den 22 mars 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 28 April. IV.

N:o 32.

Årsberättelse från Hälsovårdsnämnden i Västerås för år 1909.

I. Hälsovårdsnämnden med därunder lydande inrättningar och personer.

1. Antal sammanträden under året.	Åtta.
2. Under året tillkomna förändringar beträffande nämndens befattning med den allmänna sjukvården, instruktionen för nämnden, särskilda föreskrifter tillkomna i enlighet med 24 § i hälsovårdsstadgan.	$^{27}/_{5}$ 1909 utsågs innehafvare af den nyinrättade 2:dre stadsläkaretjänsten.
3. Tjänstebiträden för hälsovården: kemist, veterinär, antal tillsyningsmän och öfrig personal.	Såsom förut.

II. Befolkningen, nativiteten och dödligheten inom samhället.

Antal *kyrkoskrifna invånare* den 31 december föregående år.	17,004 (8,154 mankön + 8,850 kvinnkön).
Antal *födda* under redogörelseåret.	455 (220 „ + 235 „).
Antal *döda* enligt dödsbevisen	182 (81 „ + 101 „).
Större dödlighet i någon viss stadsdel	Har ej kunnat förmärkas

III. Hälsovården.

a. **Vattentillgång.**	
1 Behofvet af dricksvatten tillgodoses genom naturliga källor, gräfda brunnar, rörbrunnar (antal), vattenledning.	I likhet med föregående år.
2. Vattnets beskaffenhet; vattentillgången tillräcklig eller otillräcklig.	Samma goda beskaffenhet och riklighet som förut. Dess kemiska sammansättning enl. analys af $^{7}/_{12}$ 09 oförändrad.
Från samhällen med vattenledning torde följande uppgifter lämnas:	
1. Ledningarnas *sammanlagda längd* inom rörnätet vid redogörelseårets slut.	43,489 meter.
2. *Procent hus*, i hvilka vatten är inledt vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplanen + 313 hus å stadens öfriga område.
3. *Anläggningskostnaderna* till och med redogörelseåret.	570,928: 28 kr
Vattenverkets utvidgning under redogörelseåret.	
4. Längden af *nya ledningar* inom rörnätet.	1,264 meter.
5. *Antal egendomar*, i hvilka vatten under året blifvit inledt.	20 (hvaraf 8 å stadens icke planlagda område).
6. Nya filter, pumphus etc.	
7. *Kostnaderna* för vattenverkets utvidgning.	15,128: 88 kr.
8. *Vattenförbrukning* för hushållsbehof	488,033 kbm
9. „ „ allmänna „	10,920 „
10. „ „ industriella „	46,988 „ Summa 545,941 kbm.
11. Summa vattenförbrukning pr individ och dygn.	103 liter på beräknade 14,500 konsumenter.

12. *Vattenafgift* enl. mätare. 13. „ „ annan grund (angifves).	Taxebestämmelserna oförändrade.
14. Anmärkningar angående vattentillgången och vattnets beskaffenhet.	Inga.
15. *Driftkostnader* under redogörelseåret.	Kr. 26,813: 52.
16. *Inkomster.*	„ 50,238: 44.
***b.* Afledning af spill- o. grundvatten.**	
1. Sammanlagda längden af underjordiska afloppsledningar vid slutet af redogörelseåret.	28,687 meter.
2. Kostnaderna för anläggning af underjordiska afloppsledningar intill redogörelseårets slut.	Kr. 199,443: 95.
3. Procent egendomar med underjordiska aflopp vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplanen + 349 egendomar å stadens öfriga område.
4. Sammanlagda längden af under året utförda underjordiska afloppsledningar.	2,147 meter.
5. Kostnaden för dessa.	Kr. 35,812: 93.
6. Under året utförda upprensningar af vattendrag, afdikningar af vattensjuka områden inom eller i närheten af samhället, åtgärder för rening af afloppsvatten etc.	Flerfaldiga upprensningar af Lillån. Upprensning och fördjupning af utloppet för kloaken från västra stadskvarteret samt förlängning af samma kloakledning med trätrumma 40 meter längre ut i sjön. Ett dike från Annedal inom västra utgårdarna har omgräfts.
7. Kostnaderna för dessa åtgärder.	Påförda årets drift.
8. Antal egendomar, som under året erhållit underjordiska aflopp.	20 (hvaraf 8 å stadens icke planlagda område).

9. Anmärkta bristfälligheter i afloppsledningarna samt olägenheter i deras anordning.	Arbetena för bortledande af afloppsvattnet från Lillån hafva påbörjats genom nedläggande under året i Södra esplanaden af en del af den där planerade stora kulverten till Svartån. Anvisningar lämnade för spillvattnets aflägsnande vid Lindero inom västra kvarterets utgårdar.
c. Renhållning.	
aa. Latrinrenhållning.	
1. Systemet för densamma.	Lika med föregående år.
2. Olägenheter och missbruk samt åtgärder med anledning däraf.	
3. Antalet egendomar med vattenklosetter.	
4. Bortforsling genom gårdsägarnas försorg, entreprenör, stadens eget renhållningsverk.	
5. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa; åtgärder med anledning däraf.	Lika med föregående år.
6. Latrinens tillgodogörande (försäljning till landtbrukare, pudrettberedning)	
bb. 1. Uppsamling och bortforsling af *sopor, köksaffall, orenlighet från gård och gata.*	
2. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa och åtgärder med anledning däraf.	Numera användas blott 2 dylika upplagsplatser, belägna långt borta å stadens utmarker; stank från dem besvärar dock stundom närmast boende.
3. Tillgodogörande eller oskadliggörande (bränning af sopor etc.)	Lika med föregående år.

cc. För samhällen med *eget renhållningsverk* torde uppgifvas:	
1. Inkomster under året genom försäljning af latrin, pudrett, sopor etc.	16,725 kr.
2. Tillskott för året utöfver inkomsterna.	17,903 „
dd. Antal inom den egentliga staden eller samhället befintliga	
1. Svinhus.	Inom stadsplanen 0. Inom öfriga områden, där hälsovårdsstadgan tillämpas 24.
2. Fähus.	„ „ 1. „ „ 19.
3. Stall.	„ „ 93. „ „ 37.
4. Olägenheter och missbruk vid dessa samt åtgärder med anledning däraf.	Intet att anmärka.
5. Svinhållning förbjuden.	
d. **Begrafningsplats.** Under året vidtagna åtgärder beträffande densamma, samt andra med liks jordande sammanhang ägande omständigheter.	Inga särskilda åtgärder.

e. **Bostäder, skolor** och **samlingslokaler** m. m. samt **fabriker** och **näringar.**	Inom stadsplanen	Å områden utom stadsplanen, där hälsovårdsstadgan tillämpas
1. Antal hus *(egendomar)* vid årets slut.	479	503
2. Antal under året tillkomna.	5	22
3. „ „ „ rifna.	4	0
4. Antal lägenheter i hvilka *öfverbefolkning* anmärkts.	Mindre antal än föregående år.	
5. Antal bostadslägenheter, mot hvilka anmärkning gjorts på grund af andra sanitära missförhållanden.	Fyra för fukt. Två förbjödos till begagnande för all framtid; i två föreskrefvos nödiga ventilationsanordningar.	

6. Sanitära missförhållanden inom *skolor* och *samlingslokaler* samt åtgärder med anledning däraf.	Inga dylika missförhållanden anmärkts.
7. Sanitära missförhållanden inom *fabriker eller verkstäder* samt åtgärder med anledning däraf.	
8. Uppgift angående minderåriga i industriellt yrke, äfvensom åtgärder med anledning af § 9 och 13 i lagen af den 17 okt 1900.	Å 24 industriella arbetsställen inom staden voro vid årets sista kvartal anställda 350 minderåriga arbetare. Af dessa blefvo vid läkarebesiktning 1 förbjuden att fortsätta arbetet, 2 hänvisades till lättare arbete.
9. Anmälan om anläggande eller inrättande af *nya fabriker* enligt § 16 af hälsovårdsstadgan samt nämndens beslut i anledning däraf.	Intet att omnämna.
10 Sanitära olägenheter af *fabriker, upplag* eller *näringar* samt åtgärder med anledning däraf.	
11. Under året tillkomna *badinrättningar*, särskildt *skol-* och *folkbad*.	
12. Genom kommunens eller enskildas försorg under året tillkomna *arbetarebostäder*.	
13. Under året tillkomna härbärgen, asyler.	

f. Tillsyn öfver födoämnen.

1. Öfversikt öfver under året beslagtagna födoämnen i slakterier och matvaruaffärer.

	Anial beslag	Kassationsorsak			
		tuberkulos	trikiner	andra sjukliga förändringar	förskämning
Kött af nöt (inkl. kalf)	8	—	—	—	8
„ „ svin	—	—	—	—	—
„ „ häst	—	—	—	—	—
Inälfvor	144	101	—	43	—
Korf	—	—	—	—	—
Andra födoämnen	5	—	—	—	5

2. Anm. missförhållanden beträffande slakterier, mejerier och fabriker för konservering af födoämnen.

Under året hafva anställts 1 åtal för förseelse mot ordningsföreskrifterna angående yrkesmässig slakt. 5 åtal för dito beträffande handeln med mjölk och bröd.

3. Omkostnader för tillsyn öfver födoämnena.

Se årsberättelsen från köttbesiktningsbyrån!

g. Åtgärder till förekommande af smittosamma sjukdomars spridning.

1. Under året vidtagna åtgärder till underlättande af isolering af smittosjuka. Kostnaderna härför.

Lika som föregående år. Med undantag af 2 skarlakansfebersjuka (syskon), hafva samtliga insjuknade vårdats å stadens epidemisjukhus eller tillfälliga sjukhuslokaler. Under året hafva 13 personer åtnjutit understöd med sammanlagdt 1,328 kr. från Hälsovårdsnämnden för vistelse vid lungsotssanatorier.

2. Under året anskaffade *desinfektionsapparater*, system, antal. Kostnaden.

Inga.

3. Antal utförda *bostadsdesinfektioner.*

195.

4. Särskildt för tuberkulos.

42.

5. Särskilda åtgärder med anledning af inom samhället eller dess närhet *utbruten farsot.*

Se årsberättelsen från epidemisjukhuset!

6. Åtgärder till *vaccinationens* befrämjande.

Lika med föregående år.

Till dessa uppgifter bifogas å särskilda i K. Med.-styr:s cirk. den 9 dec. 1901 föreskrifna blanketter:

1. Öfversikt öfver dödsorsakerna enligt dödsbevisen.
2. Öfversikt öfver några af de viktigaste dödsorsakerna med fördelning på månader.
3. Uppgift angående sinnessjuka.

Dessutom bifogas följande bilagor:

4. Årsberättelse från epidemisjukhuset i Västerås för år 1909.
5. „ „ köttbesiktningsbyrån i Västerås för år 1909.
6. Redogörelse angående fosterbarnsvården i Västerås stad för år 1909.

Västerås den 20 Febr. 1910.

K. G. Tingvall,

1:ste Stadsläkare.

Bilaga 4.

Årsberättelse från epidemisjukhuset i Västerås för år 1909.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Följande viktiga åtgärder hafva hos direktionen blifvit föreslagna såsom varande af behofvet påkallade:

Inom hälsovårdsnämnden har förslag blifvit väckt om uppförande på sjukhustomten af en 3:dje paviljong, afsedd att rymma 1) en fullständig observationsafdelning; 2) mottagningsrum och laboratorium för läkaren; 3) vaktmästarebostad; 4) en självständig afdelning på omkring 15 platser för vård af nervfebersjuka samt 5) några bostadsrum för personalen.

Öfriga anmärkningsvärda förhållanden:

Den i slutet af föregående år förefintliga starka beläggningen, som nödgat till upptagandet af 2 tillfälliga sjukhuslokaler ute i staden, minskande efter hand i Februari månad, så att den 1 Mars kunde den ena af dessa (småskolan) helt utrymmas, medan däremot den andra (på 15 platser) först i Juli blef tom. Den sistnämda har sedan under återstoden af året hållits i beredskap att vid behof användas.

Bilaga 1.

Öfversikt af dödsorsakerna i Västerås under år 1909 enligt dödsbevisen.*)

Dödsorsak (Enl. K. Med.-styr:s cirk. den 9 Dec. 1891)	Mankön: under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år o. däröfver	Okänd ålder	Summa mankön	Kvinnkön: under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år o. däröfver	Okänd ålder	Summa kvinnkön	Summa summarum
Medfödd syfilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra medfödda sjukdomar och bildningsfel	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
Ålderdomssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	8
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mässling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Fläcktyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmtyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asiatisk kolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inhemsk kolera, barnkolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kikhosta	1	3	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	1	—	—	—	—	—	—	5	9
Epidemisk influensa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri och strypsjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	—	—	—	—	6	6
Varfeber	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Barnsängsfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ros	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Stelkramp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra akuta infektionssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberkelsjukdom, a) Lungsot	—	1	1	—	1	4	3	1	—	11	—	—	—	2	3	5	8	2	—	20	31
b) Hjärntuberkulos	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	4
c) Tuberkulos i andra organ och allmän tuberkulos	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	2	1	—	—	—	1	1	—	—	5	7
Syfilis, förvärfvad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spetälska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frossa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra kroniska infektionssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Konstitutionella sjukdomar	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	3
Kronisk alkoholsjukdom. Fyllerigalenskap	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Andra kroniska förgiftningssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sinnessjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hjärnslag	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	4
Sockersjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra sjukdomar i nervsystemet samt sinnesorganens sjukdomar	1	1	—	—	—	1	1	—	—	4	1	1	—	—	—	1	—	2	—	5	9
Organiskt hjärtfel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	—	6	6
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	—	—	—	—	2	—	7	—	9	—	—	—	—	—	1	2	6	—	9	18
Luftrörsinflammation, akut o. kronisk	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	2	—	3	6
Lunginflammation	2	1	—	—	1	—	2	2	—	8	—	—	—	—	—	—	1	5	—	6	14
Andra sjukdomar i andningsorganen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Akut inflammation i magen och tarmarna	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kronisk inflammation i magen och tarmarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Blindtarmsinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmhinder och tarmbråck	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra sjukdomar i matsmältningsorganen	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	1	—	—	—	1	2	—	4	6
Urinorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	2	—	4	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7
Kräfta	—	—	—	—	—	3	2	3	—	8	—	—	—	—	—	—	5	5	—	10	18
Svulster af andra slag	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	3
Olyckshändelse eller våda	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Självmord	—	—	—	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Mord eller dråp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Annan dödsorsak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	16	9	1	—	2	17	14	22	—	81	10	9	5	3	5	10	19	40	—	101	182

*) I denna öfversikt ingå — utom de 167 dödsfallen i Västerås bland den kyrkoskrifna befolkningen — dels 6 dödsfall i Västerås af akut sjukdom gällande personer, som ej varit skrifna i Västerås dels 9 dödsfall i kronisk sjukdom bland Västeråsbor, som afiidit å annan ort.

Bilaga 2.

Öfversikt af några af de viktigaste dödsorsakerna i Västerås under år 1909 med fördelning på månader.

Dödsorsak	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Ålderdomssjukdomar	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	2	8
Mässling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skarlakansfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2
Tarmtyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inhemsk kolera, barnkolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kikhosta	—	—	—	1	—	2	2	1	—	2	—	1	9
Epidemisk influensa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri och strypsjuka	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6
Lungsot	2	1	2	6	5	2	1	6	1	3	2	—	31
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	1	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	1	6
Lunginflammation	2	3	1	—	1	—	—	—	3	—	—	4	14
Akut inflammation i magen och tarmarna	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3
Självmord	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	4
Summa	12	4	5	8	7	7	7	7	6	6	5	9	83

A. Intagna, döda, underhållsdagar, antal sängar, dagafgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar	Antal sängar	Högsta antalet vårdade för dag	Medellängd af sjukhusvistelsen
intagna	döda				
(94† +)438	15	*) 16093	65 (intill 1 mars 120)	100	36,7 dag.

	Dagafgift		Intagna	Underhållsdagar
	Kr.	öre		
Å halfenskildt rum	3	—	—	—
„ „ „	1	50	2	31
Å allmänt rum . . .	2	—	5	268
„ „ „ . . .	Ingen		431	15794

*) Inberäknas äfven underhållsdagarna för friska som åtföljt de sjuka, uppgår antalet till 16,144.

Patienterna utgjordes af:

Stadsbor (81† +) 233 med 7 döda och 9,925 underhållsdagar.

Landtbor (13† +) 205 med 8 döda och 6,168 underhållsdagar.

† Kvarliggande sedan föregående år.

B. Inkomster och utgifter. — Personalens storlek och löneförmåner.

Inkomster:	Kronor	Utgifter:	Kronor	Kostnad för underhållsdag Kr.	Befattning	Lön Kr.	Andra förmåner
af patienter . . .	582: 50	Läkemedel	246: 14	0: 01	Läkaren af landstinget	500	
„ donat., gåfvor	—	Serum	568: 80	0: 03			
„ landsting . . .	8,543: 70	Patienternas och extra sköterskornas utspisn.	8,457: 21	0: 53	3 ord. skjuksköterskor hvardera . .	400	jämt.fr.vivre
„ kommun. V:ås	15,830: 59	Aflöningar och pensioner	5,088: 14	0: 32	Sköterskobiträden . .	300	„ „ „
		Nybyggnader o. reparation. (särskilda anslag) ,	1,600: —	—	Extra sköterskor. . .	1,542	„ „ „
		Öfriga (hvari äfven ingår ordinarie personalens kosthåll) .	8,996: 50	0: 56	Hushållerska	300	„ „ „
Summa *)	24,956: 79	Summa *)	24,956: 79	**) 1: 45	Gårdskarlen	400	„ „ „
					Biträde åt dito	846	

*) Som bristen eller behållningen från det ena året till det andra i denna uppgift ej anföres, behöfva summan inkomster och summan utgifter ej stämma med hvarandra. Lån anföras ej.

**) Här anföres *hela* utgiftssumman beräknad på underhållsdag, med afdrag af kostnaden för nybyggnader och större reparationer.

Intagna sjukdomsfall*) äfvensom döda.

Sjukdom Enl. K. Med.-Styrelsens cirk. d. 28 Dec. 1891.	Intagna		Döda		Sjukdom	Intagna		Döda		
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.	
Scarlantia	79	113	2	1	Tuberculosis miliar. acuta	—	1	—	—	
Febris typhoides	13	12	—	1	Meningit. cerebrospinal . . .	1	—	—	—	
Diphteria, croup	90	112	5	6	Laryngotruchei. acuta . . .	—	1	—	—	**)
					Angina toncillaris	10	10	—	—	
					Gastitis acuta	1	1	—	—	

*) Kvarliggande från föregående år ej inberäknade. **) För observation.

D. Utförda operationer.

Operation	Patientens ålder			Operation. utgång		
	Under 15 år	15—55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dålig
Tracheotorni	1	—	—	1	—	—
Intubation för kourp	3	—	—	2	—	1

Västerås den 20 Febr. 1910.

K. G. Tingvall,
1:ste stadsläkare.

Stadsläkarens Årsberättelse för Västerås stad 1909.

I a) Kyrkoskrifna innevånarnes antal vid årets början 17,004.
b) Antal lefvande födda under året mankön 220, kvinnkön 235. S:a 455.
„ döda under året:
Skrifna i Västerås och döda därstädes: mankön 72, kvinkön 95. S:a 167.
„ i „ „ „ annorstädes „ 15, „ 16. „ 31.
Summa summarum antal döda „ 87, „ 111. „ 198.
c) Antal döda barn under ett års ålder:
Skrifna och döda i Västerås: mankön 15, kvinnkön 9. S:a 24
„ i Västerås och döda annorstädes mankön: 2, kvinnkön 2. S:a 4.

II Allmännare förekommande sjukdomar (Se bilaga!).
a) *Infektionssjukdomar.*

Af *mässling* är intet enda fall rapporteradt från staden.

Den i slutet af föregående år uppträdande epidemien af *scharlakansfeber* fortsatte i mindre skala genom detta års första kvartal för att under dess andra erfara en förnyad stegring och sedan åter betydligt minskas till frekvens. Den uppträdde vanligen i mindre hus — och familjeepidemier, spridd öfver så godt som hela staden — dock med en viss öfvervikt för dess östra delar. I slutet af Februari uppkom inom de till Västmanlands regementes kaserner förlagda militärskolorna en liten epidemi (7 fall), hvilken i Maj och Juni följdes af ytterligare ett par fall inom samma kaserner. Bland samtliga inom staden insjuknade 132 afledo 2 — båda inom 1:sta sjukdomsveckan under särskildt framträdande sympton från svalget.

Årets 4 fall af *larmtyfus* utgöres — utom af ett enstaka fall i staden — af en sjuksköterska och en tvätterska tillhörarde epidemisjukhusets i Västerås personal (på sjukhuset hade af samma sköterska vårdats flera tyfoidpatienter från landsorten) samt af en arbetare bosatt i Västerås Masugns arbetarebostäder, där föregående år några fall af samma sjukdom förekommit.

Påssjuka är anmäld blott i 11 fall under hela året.

Den frihet från *kikhosta*, som föregående år anmärktes, varade blott under de 2 första månaderna af detta år. Fallens antal stegrades under våren och sommaren samt synes hafva fått sin största talrikhet på hösten. Den kräfde ej färre än 9 dödsfall bland kända 142 insjuknade — hufvudsakligen genom komplicerande bronchopneumonier hos de yngre barnen.

*Influensa*fallens antal var osedvanligt litet, sjukdomsförloppet oftast mildt.

Med den stora utbredning som *difterien* antagit i slutet af år 1908 var det tydligt, att talrika nya fall skulle tillkomma i början af detta år — i mer eller mindre påvisbart samband med föregående fall och med hvarandra. Någon uttalad smittohärd förefanns ej. Inom läroverket för flickor, där i Nov och Dec 1908 en verklig skolepidemi härskat, inträffade i Febr. och Mars detta år endast 7 nya fall, af hvilka tydligen de flesta ådragit sig smitta inom sina förut infekterade hem. På årets första kvartal komma summa 56 fall, på dess 2:dra 22, på dess 3:dje blott 4 och slutligen på det 4:de 20. Bland samtliga insjuknade inträffade 6 dödsfall (alltså en mortalitet af 5,9 %); 2 af dessa hade samtidigt difteri och scharlakansfeber; 1 lungtuberkulos och strypsjuka; de 3 öfriga alfledo under bilden af njurinflamation eller hjärtförlamning.

Under året förekommo sammanlagt 3 fall af kombinerad difteri och scharlakansfeber (bland stadens sjuka).

b) Öfriga sjukdomar:

Antalet insjuknade i *akut lunginflamation* har detta år varit påfallande ringa; mortaliteten däruti dock tämligen hög eller 7,7 %.

Likaså hafva sjukdomsfallen i de särskildt under eftersommaren uppträdande *akuta tarmsjukdomarne* varit osedvanligt fåtaliga.

De akuta luftrörskatarrerna visa ungefär enahanda siffror som de närmast föregående åren och samma ringa mortalitet.

III. Förhållandet i allmänhet med

a) *Vaccination och revaccination:*

Under året hafva med framgång ympats 224 barn, med negatift resultat ympats 89 — sålunda 28 % af ympningarne misslyckade. De flesta hafva företagits i förra hälften af Juni månad — alla med animal vaccin, som Hälsovårdsnämnden kostnadsfritt tillhandahållit (Se bilaga 2).

b) *Apoteksväsendet*, *Barnmorskeväsendet* } Intet att anmärka.

IV. Ämbetsförrättningar på grund af vederbörligt förordnande

a) *För hälso- och sjukvården:*

Stadsläkaren har äfven detta år under December månad enligt kvarstående förordnande af Konungens Befallningshafvande företagit läkarebesiktning af minderåriga arbetare i industriellt yrke å 24 arbetsställen inom staden.

b) *För medicolegala ändamål:*

På anmodan af Magistraten i Västerås lämnades ett utlåtande den 24 Okt. öfver änkan Eleonora Flodins sinnestillstånd.

Den 20 Nov. förrättades på förordnande af samma Magistrat en rättsmedicinsk besiktning om liköppning å döda kroppen af ett af tjänsteflickan Selma Kristina Funk framfött foster samt den 4 Dec. ett ytterligare utlåtande angående orsaken till fostrets död.

V. Inom staden (31 Dec. 1909) bosatt personal af:

a) *Läkare:* P. Andréhn, 1:ste provinsialläkare, E. W. Björkman, f. d. provinsialläkare, G. Holm, biträd. prov.-läkare och fängelseläkare K. G. Tingvall, 1:ste stadsläkare, Carl Idar, 2:dre stadsläkare, J. P. Lundgren, lasarettsläkare, C. J. Hiort af Ornäs, lasarettsunderläkare, P. A. Wickholm, bataljonsläkare, S. R. Erhardt, bataljonsläkare.

b) *Veterinärer:* C. J. Jakobsson, länsveterinär, M. Johnsson, föreståndare för köttbes.-byrån, C. A. Örström, f. d. länsveterinär.

c) *Tandläkare:* T. A. Malmström, C. W. Luthman, Hilda Larsson, examinerade.

d) *Sjukgymnaster:* Major L. Nauckhoff, kapten G. Nordencreutz, kapten K. Alexandersson, fröken Tora Sundeman, gymnastikdirektörer, fröken Fanny Kolmén, exam. sjukgymnast från Kjellbergs institut, Elert Falk.

e) *Fältskär:* J. A. Strömberg.

f) *Apoteksföreståndare, provisorer och elever:* J. O Oest, föreståndare för apoteket Hjorten under innehafvarens A. H Kronbergs tjänstledighet med exam apotekare T. V. Nyman, Ivar Norrlin och A. Rosenberg som biträden. E. I. Fernström innehafvare af apoteket Bäfvern med exam. apotekarne A. Rydström och E. O. Nilsson som biträden samt studerande G. Svensson som elev.

g) *Barnmorskor:* A. Lindeström, 1:sta stadsbarnmorska, M. Larsson, 2:dra stadsbarnmorska, C. Närström, A. Björkegren, A. M. Sandberg, H. Pihlgren, A. Berggren, A. O. Ågren, J. Palmborg, enskilt praktiserande, alla instrumentlärda. Antal barnmorskor vid årets början 8. Tillkommen (J. Palmborg) 1. Antal barnmorskor vid årets slut 9.

h) *Vaccinatör:* Barnmorskan M. Larsson.

VI. Sammandrag af uppgifter å *sinnessjuka och idioter.* Se bilaga 3.

VII. Vetenskapliga iakttagelser.

VIII. Fördomar om fel vid späda barns uppfödande.

IX. Någon spetälsksjuk finnes ej inom staden.

Västerås den 24 Februari 1910.

K. G. Tingvall,
1:ste stadsläkare.

Bilaga 5.

Berättelse
öfver Västerås Köttbesiktningsbyrås verksamhet under år 1909.

Verksamheten vid köttbesiktningsbyrån har under året fortgått under ökad tillförsel. Det införda köttet har i genomsnitt varit af mycket god beskaffenhet och anledning till anmärkning och kassation af det inlämnade köttet har i ringa grad förefunnits. Oaktat den stigande tillförseln har vikten af det beslagtagna och oskadliggjorda köttet endast uppgått till 4,954 kg. mot 8,467 kg. under år 1908. Anledningen härtill är att söka dels i den rika tillgång på slaktdjur som varit rådande, hvarigenom en gallring af slaktdjuren varit möjlig, dels i tuberkulosens stadiga aftagande, återigen beroende på det rationella bekämpande af denna förödande kreatursssjukdom, som numera rätt allmänt bedrifves inom de större kreatursbesättningarna.

Året har utmärkt sig för fallande pris å storboskap och god tillgång på slaktdjur. Läget på den allmänna fläskmarknaden däremot har varit sådant, att priset å fläsk stigit med ungefär 20 procent. Som nära liggande följd häraf är att anteckna, att köttkonsumtionen stigit väsentligt, under det konsumtionen af fläsk visat en betydande minskning. Anmärkningsvärd är den stora nedgången i kött- och fläskkonsumtionen under den tid storstrejken pågick.

Under året har följande antal färskt kött till byrån inlämmats till besiktning:

	Hela	Halfva	Fjärdedelar
Häst	121	66	19
Storboskap	1,610	413	300
Kalf, större	2,043	81	—
„ mindre	4,320	104	—
Får	1,174	27	—
Get	2	—	—
Svin	2,232	2,195	70
Spädgris	62	—	—
Summa	11,564	2,886	389

Tillförseln under de olika månaderna framgår af följande tabell:

	Häst			Stor boskap			Större kalf		Mindre kalf		Get	Får		Svin			Spädgris
	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/1	1/2	1/1	1/2	1/4	1/1
Januari	6	7	1	120	41	25	120	1	373	6	—	49	2	183	191	2	6
Februari	5	7	2	126	41	22	155	2	320	9	1	42	2	201	193	4	5
Mars	12	4	2	130	35	24	166	1	368	8	—	30	2	224	266	10	2
April	12	6	1	148	37	22	169	9	442	10	—	52	—	242	265	13	8
Maj	10	5	1	124	29	16	187	7	380	9	—	49	1	160	223	5	8
Juni	7	3	—	113	27	17	205	9	430	5	—	36	2	126	126	2	5
Juli	11	3	—	128	25	14	256	15	309	8	—	87	2	137	117	2	5
Augusti	6	2	1	97	22	20	165	13	271	8	—	66	—	119	70	2	4
September	14	—	—	126	27	37	164	13	281	9	1	151	2	159	124	5	2
Oktober	15	9	2	171	42	37	187	4	373	5	—	253	6	182	201	4	4
November	13	6	3	155	37	32	120	—	381	10	—	230	6	220	182	8	1
December	10	14	6	172	50	34	149	7	392	17	—	129	2	279	237	13	12
Summa	121	66	19	1,610	413	300	2,043	81	4,320	104	2	1,174	27	2,232	2,195	70	62

Anledning till anmärkning och kassation har i nedanstående antal fall varit för kött af:

	Häst	Stor boskap	Kalf	Får	Svin
Tuberkulos	—	99	1	—	64
Blodförgiftning	—	1	47	—	—
Varförgiftning	—	2	9	—	—
Ledinflammation	1	34	3	—	33
Gulsot	—	—	9	—	—
Njurinflammation	—	9	8	—	1
Bukhinneinflammation	—	3	—	—	—
Omogenhet	—	—	7	—	—
Magerhet	—	2	2	—	—
Förskämning	—	2	1	—	—
Elak lukt	—	—	6	—	—
Dynt (Cystic termicollis)	—	—	—	4	1
Cysta	—	1	2	—	1
Absessbildning	—	1	—	—	2
Yttre skada, olycksfall	6	8	—	—	8
Svulstbildning	—	1	—	1	—
Självdöd	—	1	1	—	—
Grönt ister	—	—	—	—	5
Fläcknjure	—	—	13	—	—
Hydrämi	1	3	—	1	—
Ödem, blödningar	3	7	1	—	—
Fargaltsvål	—	—	—	—	4

Hos följande antal djur hafva förekommit sådana sjukliga förändringar, att köttet helt eller delvis kasserats som människoföda:

	Antal	Kasserat kött kg.
Häst	11	195
Storboskap	186	2,986
Kalf	102	1,253
Får	5	18
Svin	115	502
Summa	419	4,954

Sekunda stämpling har åsatts följande antal mindrevärdigt kött:

Häst	1
Storboskap	55
Kalf	8
Svin	21
Summa	85

Frågan angående en nybyggnad vid köttbesiktningsbyrån har framskridit så långt, att förslag därom af hälsovårdsnämnden inlämnats till stadsfullmäktige. Byggnaden skulle komma att inrymma en Kon's förbränningsugn, sterilisator, vågrum, vaktmästarebostad, vedbod, klosett m. m.

Inkomsterna vid byrån hafva under året uppgått:

i besiktningsafgifter	Kr	12,638: 60
i vågafgifter	„	255: 10
	Kronor	12,893: 70

Som utgifterna under samma tid uppgått till Kronor 10,212: 58, har byrån under året lämnat en behållning af Kronor 2,684: 12.

Västerås den 15 Februari 1910.

Martin Jonsson.
Besiktningsveterinär.

Bilaga 6.

Redogörelse angående fosterbarnsvården i Västerås stad för år 1908.

A) I ***enskild bostad*** vårdade fosterbarn:
Antal vid årets början anmälda 45, tillkomna under året 17 Summa 62
Aflidna under året: 0
Afgångna af annan anledning: före fyllda 7 år 7, efter fyllda 7 år 4 Summa 11.
Hela antalet under året afgångna 11.
Antal vid årets slut vårdade: under 1 år gamla 5, 1—7 år gamla 51. Summa 62.

B) I ***särskild anstalt*** vårdade:
Antal vid årets början anmälda 4, tillkomna under året 3 Summa 7.
Aflidna under året: 0
Afgång af annan anledning: 0.
Hela antalet under året afgångna: 0
Antal vid årets slut vårdade: under 1 år gamla 1, mellan 1—7 år gamla 6. Summa 7.

C) ***Hela antalet inom kommunen vårdade fosterbarn*** vid redogörelseårets slut 58

D) ***Fosterlegans storlek*** pr månad:
i enskild bostad: högst 33: 33, lägst 6: —,
i barnavårdsanstalt: högst 12: —, lägst 6: —.

E) Hafva ***föreläggganden meddelats*** enligt 7 § 1? Nej

F) Hafva ***föreläggganden meddelats*** enligt 7 § 2? Nej

G) Hafva ***försummelser beifrats*** enligt 10 §? Nej

H) Hafva ***försummelser beifrats*** enligt 11 §? Nej.

I) Finnes inom kommunen (staden) ***särskild fosterbarnsnämnd?*** Ja.

K) Äro ***särskilda biträden*** enligt 12 § förordnade och i så fall ***huru många?***

Nämndens ledamöter hafva sig emellan distriktvis fördelat den särskilda tillsynen öfver fosterbarnsvården.

L) Finnes inom kommunen (staden) ***anstalt, hvarom i 18 § sägs,*** och i sådant fall hvem är där anställd såsom ***läkare?*** Ingen sådan anstalt finnes.

Västerås den 17 Eebruari 1910.

H. Dahlberg,
Fosterbarnsnämndens ordförande.

Theofil Öberg.

N:o 33

Drätselkammarens skrifvelse ang. yttrande i fråga om anläggande af järnvägsbro öfver Södertelje kanal.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed anmäla, att kammaren till Riksdagens Statsutskott aflåtit en skrifvelse, hvaraf afskrift här bifogas, och hafva därjämte afskrifter af skrifvelsen tillsändts Riksdagsmännen från staden Herrar Borgmästaren John Karlsson och Redaktören Viktor Larsson

Västerås den 14 April 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Afskrift.

Till Riksdagens Statsutskott.

I anledning af en till Stadsfullmäktiges Ordförande härstädes ankommen, till Drätselkammaren öfverlämnad skrifvelse från Stadsfullmäktige i Södertelje med framställning om lämplig åtgärd från Västerås stads sida för att främja ett af Södertelje stad hos vederbörande statsmyndigheter framställdt önskemål, om att vid ifrågasatt ombyggnad af en del af västra stambanan järnvägsbro öfver Södertelje kanal måtte läggas på segelfri höjd, får Drätselkammaren, som i ärendet hört stadens hamnstyrelse, härmed, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad hamnstyrelsen i ärendet yttrat, vördsamt anföra följande:

Ifrågavarande angelägenhet berör en för Västerås stad mycket viktig fråga, Mälarens reglering och den därmed nära förbundna frågan om Mälarens öppnande för en större sjöfart äro två frågor, hvilkas slutliga lösning innebära stora fördelar för staden och således nödvändigt måste få en ofantligt stor betydelse för staden och dess framtida utveckling. Hvarje åtgärd, som på något sätt sammanhör med dessa frågor, måste af staden beaktas, och måste staden, i den mån på densamma och dess myndigheter kan ankomma, söka motverka sådana åtgärder, som kunna inverka menligt eller hinderligt på frågornas lyckliga lösning.

Olika förslag hafva under de senaste åren framkommit i afseende å nämnda frågors lösning, och ännu torde vara för tidigt att bestämdt säga, huru de komma att lösas, men då ombyggnad af Södertelje kanal utan tvifvel, ehvad denna kommer att utgöra hufvud- eller bisak i frågan om Mälarens öppnande för större sjöfart, med tiden kommer till stånd, är det äfven för Västerås stad af största vikt, att möjligheten till dess ordnande på bästa sätt icke inskränkes genom byggandet af en svängbro på icke segelfri höjd, hvilken bro långa tider af dygnet måste i följd af järnvägsdriften tillstänga trafiken å Södertelje kanal.

Att vid den ifrågasatta järnvägsbyggnaden kanalbron lägges på segelfri höjd är sålunda ett önskemål, som Västerås stad till fullo delar, och detta så mycket mer, som staden för närvarande har under utförande den första stora utbyggnaden enligt en af Stadsfullmäktige år 1907 antagen plan för hamnens utvidgning, vid hvilken planläggning Mälarens framtida öppnande för större trafik varit en viktig och afgörande faktor.

Västerås stads Drätselkammare får på grund af det anförda uttala sin lifliga tillslutning till Södertelje stads önskningsmål, nämligen att frågan om västra stambanans nya sträckning mellan Rönninge och Järna stationer måtte erhålla sådan lösning, att därigenom icke afskäres möjligheten att förbättra den nuvarande Södertelje kanals trafikförmåga eller att framdraga en ny kanalled af större dimensioner mellan Strömsviken och Mälaren.

Västerås den 14 April 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Rätt afskrifvet; betygar

Ex officio

Theofil Öberg.

Till Herr Ordföranden hos Stadsfullmäktige i Västerås.

Till innevarande års riksdag aflät Kungl Maj:t proposition angående utläggande af ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna stationer å Västra stambanan, innefattande bland annat förslag om anläggning af en bro på segelfri höjd öfver Mälaren omedelbart intill Södertelje sluss. Såsom kändt torde vara, blef Kungl Maj:ts ifrågavarande proposition ej af Riksdagen bifallen.

Genom skrifvelse den 13 Oktober 1909 har emellertid Kungl. Järnvägsstyrelsen infordrat Stadsfullmäktiges i Södertelje yttrande, huruvida och i hvad mån,

därest af föreliggande förslag till järnvägens framdragande på ifrågavarande sträcka endera af två i skrifvelsen närmare angifna linjer skulle komma till utförande. Stadsfullmäktige vore villiga att medelst marköfverlåtelse, kontanta bidrag eller på annat sätt medverka till ettdera af dessa förslags realiserande. Båda de nämnda förslagen förutsätta anläggning af en fast bro på segelfri höjd öfver Mälaren omedelbart intill den vid Södertelje kanals norra ändpunkt befintliga slussen.

I sin till Kungl. Järnvägsstyrelsen aflåtna svarsskrifvelse, genom hvilken Stadsfullmäktige utfästa sig till afsevärda uppoffringar för realiserandet af vare sig det ena eller det andra af förslagen ifråga, hafva Stadsfullmäktige sökt påvisa såväl nödvändigheten af att trafiken genom Södertelje kanal, för att ej inom en nära framtid blifva till stor del afstängd, snarast möjligt lösgöres från sitt nuvarande beroende af den på en svängbro öfver kanalens södra del framgående järnvägstrafiken, som ock den omständigheten att kanaltrafikens ostörda fortgång och utveckling äger ej blott lokalt intresse, utan är af största betydelse för hela Mälaredalen. I ännu högre grad torde antydda förhållanden komma att visa sig förtjänta af beaktande, när planerna på anläggningen af en ny kanalled med större dimensioner än den nuvarande — för hvilken anläggning Stadsfullmäkte vidtagit förberedande åtgärder — inom en ej alltför aflägsen framtid vunnit fastare form.

Då västra stambanans framdragande öfver Södertelje kanal, på sätt Kungl. Järnvägsstyrelsen i sin ofvanberörda skrifvelse förutsett, skulle undanröja förenämnda missförhållånden och en dylik lösning af trafikfrågan sålunda måste utgöra ett önskemål ej endast för Södertelje utan för hela Mälaredalens trafikområde, hafva Stadsfullmäktige antagit, att Södertelje stad i sina sträfvanden för ernåendet af en från stadens synpunkt sedt lycklig utgång af omhandlade järnvägsfråga med säkerhet skulle kunna påräkna anslutning och stöd från öfriga städer, som höra till nämnda trafikområde. Med anledning häraf taga sig Stadsfullmäktige friheten härmed hemställa om Eder medverkan i form af framställning till regeringen eller på hvad annat sätt I kunnen finna lämpligt, för ernående af en sådan lösning af frågan om Västra stambanans nya stäckning mellan Rönninge och Järna, att därigenom ej till förfång för hela Mälaredalens trafikområde afskäras möjligheten att förbättra den nuvarande Södertelje kanals trafikförmåga eller att framdraga en ny kanalled af större dimensioner mellan Strömsviken och Mälaren.

Följande bilagor närslutas:

Bil A. Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag angående utläggande af ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna stationer. (Å en hithörande kartskiss hafva Stadsfullmäktige låtit inrita den tilltänkta nya kanalledens sträckning).

Bil. B. Statsutskottets utlåtande öfver nyssnämnda proposition.

Bil. C. Stadsfullmäktiges skrifvelse till Kungl. Järnvägsstyrelsen med anledning af Kungl. Styrelsens skrifvelse till Stadsfullmäktige den 13 Okt. 1909.

Södertelje den 20 November 1909.

På Stadsfullmäktiges i Södertelje vägnar:

C. O. Gottfriedz.

Arvid Höjer.

N:o 34.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse ang. inrättande af en vattenklosett inom tomten N:o 4 i kvarteret Paulina.

Till Herrar stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Ingeniören Ludvig Borggrens här bilagda ansökan om tillstånd att inrätta en vattenklosett i sökanden tillhörig villabyggnad å tomten N:o 4 i kvarteret Paulina, får Hälsovårdsnämnden, under åberopande af Vatten- och Gasverksstyrelsens likaledes bilagda yttrande i ärendet, föreslå, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tillsvidare tillåta anordnande af en vattenklosett uti ifrågavarande byggnad med direkt anslutning till stadens afloppsledning i Floragatan under villkor, att sökanden ställer sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som hälsovårdsnämnden kan finna skäligt meddela.

Västerås den 20 April 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Ernst Björkman.

Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås,

Med återställande af den från Hälsovårdsnämnden den 22 nästlidne Mars till Vatten- och Gasverksstyrelsen för utlåtande remitterade skrifvelse, i hvilken Ingenjören Ludvig Borggren anhållit om tillstånd att i sin villabyggnad å tomten N:o 4 inom kvarteret Paulina få anlägga en vattenklosett med direkt anslutning till stadens kloakledning i Floragatan, får styrelsen meddela, att den kloakledning, som här kommer ifråga, utmynnar i Mälaren vid Fridnäs omkring 420 meter från nämnda villabyggnad och att ledningens lutning och dimensioner äro sådana, att anknytning till densamma af berörda vattenklosett kan tillåtas.

Västerås den 20 April 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Härmed får jag anhålla att i mig tillhörig villabyggnad å tomten N:o 4 i kvarteret Paulina få anlägga en vattenklosett med direkt anslutning till stadens afloppsledning i Floragatan.

Västerås den 22 Mars 1910.

Ludvig Borggren.

N:o 35.

Badhusbyggnadskommitterades skrifvelse ang. anställning af badpersonal.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Under slutet af förlidet år visade det sig nödvändigt att redan under byggnadstiden och utan dröjsmål anstsälla en sakkunnig person för skötseln af maskineriet i stadens nya varmbadhus. Ångpannorna skulle nämligen enligt kontraktet med byggnadsentreprenören under vintern hållas uppeldade och ånga påsläppas värmeledningarne i och för byggnadens uttorkning.

Kommitterade funno då, att det vore för badhuset synnerligen förmånligt, om detta uppdrag kunde lämnas åt den person, som framdeles skulle blifva maskinist i badhuset, så att denne redan från början kunde sätta sig in i maskineriets detaljer och vara med om den maskinella inredningen samt alla rörledningarnes montering. Denna anordning skulle blifva ännu fördelaktigare om entreprenören för den maskinella utrustningen och rörledningarne ville taga den blifvande maskinisten i sitt arbete. Härigenom skulle också staden besparas utgiften för maskinistens aflöning, så länge ifrågavarande arbeten påginge. Då öfverenskommelse i berörda hänseende med nämnde entreprenör visade sig lätt att åstadkomma, tvekade kommitterade icke längre att gå i författning om tillsättande af maskinist för badhuset.

Efter annonsering i stadens tidningar om platsens ledighet antogo kommitterade bland omkring ett 70-tal sökande den 22 December 1909 till badhusets maskinist Reparatören Karl Johan Söderlund här ifrån staden.

Enligt gällande entreprenadkontrakt skall badhuset vara färdigt den 15 Augusti detta år. Emellertid hafva arbetena å badhusbyggnaden fortskridit så raskt, att badhuset torde kunna beräknas stå färdigt att af kommitterade öfverlämnas åtminstone en månad tidigare. Vid sådant förhållande är det nödigt att med snaraste anställa den öfriga personal, som för badhusets skötsel är erforderlig. Särskildt är det af vikt att befattningen såsom föreståndare och förste badmästare blir med snaraste tillsatt, dels för att den, som erhåller platsen, må kunna göra sig ledig att tillträda densamma så snart detta befinnes erforderligt -- hvilket

äfven gäller om all öfrig personal — *dels och* på det att den blifvande föreståndaren må blifva i tillfälle att deltaga i uppgörandet af förslaget till badhusrörelsens närmare organisation (biljettpriser m. m.). Ansökningar till de flesta af befattningarne vid badhuset hafva i ej ringa antal inkommit till kommitterade.

Till erhållande af föreståndare- och förste badmästarebefattningen har, bland andra, anmält sig andre aadmästaren vid Satsjöbadens badanstalt Carl Th. Kindströmmer Då dennes kompetens till den sökta befattningen blifvit styrkt genom de bästa vitsord och kommitterades ordförande personligen öfvertygat sig om hans synnerliga duglighet, hafva kommitterade ansett sig böra, under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande, redan nu på ett år antaga honom till innehafvare af ifrågavarande befattning.

På grund af det ofvan anförda få Badhusbyggnadskommitterade hemställa, att Stadsfullmäktige ville

dels godkänna kommitterades åtgärder att till maskinist i badhuset antaga Reparatören Karl Johan Söderlund samt till föreståndare och förste badmästare för badhuset andre badmästaren Carl Th. Kindströmmer,

dels och bemyndiga kommitterade att anställa öfrig för badhusets drift erforderlig personal i enlighet med af Stadsfullmäktige fastställd stat för badhuset.

Ansökningshandlingarne från Kindströmer bifogas.

Västerås den 21 April 1910.

På Badhusbyggnadskommittenades vägnar:

P. Tersmeden.

Theofil Öberg.

N:o 36.

Beredningsutskottets utlåtande i fråga om särkilda föreskrifter i afseende å byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 nästlidne Mars till utlåtande af Beredningsutskottet remitterat Byggnadsnämndens härmed återgående skrifvelse med förslag angående särskilda föreskrifter i afseende å byggnadsverksamheten inom visst område utom stadsplanen, får utskottet i ärendet anföra följande:

Erfarenheterna härifrån staden af den fullständigt fria byggnadsverksamheten utom stadsplaneområdet gifva enligt utskottets åsikt vid handen, att normerande bestämmelser för samma verksamhet böra med det snaraste fastställas. Ej nog

med att i många fall synnerligen vanprydande byggnader finnas uppförda inom förstadsområdena, hvilka byggnader försämra utseendet af en eljes vacker och tilltalande omgifning, utan åtskilliga exempel gifvas äfven på byggnader, som i hygieniskt afseende lämna mycket öfrigt att önska, hvartill kommer den stora olägenheten, att den fria byggnadsverksamheten innebär en mycket stor fara för uppkommande af eldsolyckor i större eller mindre omfattning.

Af dessa skäl instämmer utskottet på det lifligaste i att något måste göras för att råda bot mot de anmärkta missförhållandena.

Hvad de af Byggnadsnämnden föreslagna bestämmelserna närmare angår så har utskottet emot desamma ej något att erinra. För att kunna leda till önskadt resultat torde de ej kunna göras lindrigare. Det torde dock få anses ligga i sakens natur, att vederbörande vid tillämpningen af dessa bestämmelser böra förfara med nödig hänsyn till de betingelser, hvarunder den ifrågavarande byggnadsverksamheten fortgår, så att icke genom ett allt för strängt och formalistiskt handhafvande af bestämmelserna t. ex. sträfvandena att bygga egna hem motverkas. Önskvärdt är också, att kostnaderna särskildt för egnahemsbyggare ej mer än nödigt ökas i anledning af de föreslagna bestämmelserna.

I fråga om det föreslagna området, för hvilket brstämmelserna skulle äga tillämpning, har utskottet intet att anmärka.

På grund af det anförda får Beredningsutskottet, under uttalande af önskvärdheten däraf, att vid uppgörandet af ny arvodestaxa å för byggnadsföretag erforderliga förrättningar afgifterna för förrättningar inom nu ifrågavarande område sättes så låga som möjligt, tillstyrka bifall till hvad Byggnadsnämnden i ärendet föreslagit.

Västerås den 21 April 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 26 Maj. V.

N:o 37.

Stadsplanekommiterades, Byggnadsnämndens och Drätselkammarens förslag till revision af stadsplanen.

Stadsplanekommitterades förslag.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 13 Juni 1907 uppdrogo adsfullmäktige i anledning af utaf undertecknad Uggla ckt motion åt undertecknade mmitterade att efter samråd ed tillkallad sakkunnig uppra och til Stadsfullmäktige komma med förslag till fördringar och utvidgningar af r Västerås gällande stadsan.

Kommitterade hafva nu utrt den del af sitt uppdrag, m afser förändringar i gälnde stadsplan; och få komitterade genom bifogade med träde af kommitterades sakunnige rådgifvare Arkitekten r Hallman i Stockholm upptade karta öfver Västerås adsplan jämte därtill höran beskrifning öfverlämna till adsfullmäktiges pröfning reltatet af detta sitt arbete.

Såsom af nämnda karta och eskrifning närmare framgår, afva kommitterade, närmast ed anledning af de nya prinper, som genomförts i och ed lagen om stadsplan och mtindelning den 31 Augusti 907, i syfte att den staden

Byggnadsnämndens förslag.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 30 September 1909 remitterade Stadsfullmäktige till Byggnadsnämnden för yttrande samt för de åtgärder i öfrigt, som kunde ankomma på Byggnadsnämnden, det af Stadsplanekommitterade uppgjorda förslag till revision af den för Västerås gällande stadsplan.

I anledning häraf utfärdade Byggnadsnämnden den 3 November 1909 i stadens tidningar en kungörelse med tillkännagifvande, att det nya stadsplaneförslaget fanns tillgängligt för allmänheten till och med den 15 därpå följande December hvarje söckendag å Rådhuset, och att vederbörande ägare af mark, som af revisionen berördes, kunde senast nämda dag till Byggnadsnämnden inkomma med de anmärkningar rörande ifrågavarande förslag, hvartill de kunde finna sig befogade, hvarjämte aftryck af samma kungörelse genom posten tillsändes alla ägare af mark inom det område, som af stadsplanerevisionen berördes, hvilkas adresser voro för Byggnads-

Drätselkammarens förslag.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 24 sistlidne Februari till utlåtande af Drätselkammaren remitterat frågan om revision af den för Västerås gällande stadsplan, får Drätselkammaren i ärendet anföra följande:

enligt nämnda lag i olika fall åliggande lösningsplikt icke skall blifva alltför betungande, låtit en del genom nu gällande, år 1902 fastställda stadsplan företagna regleringar, särskildt gatuutvidgningar, förfalla och bibehållit åtskilliga trafikleder i öfverensstämmelse med äldre ännu kvarstående äganderättsförhållanden.

Kommitterade hafva dock icke därför underlåtit taga nödig hänsyn till med stadens tillväxt följande behof af bättre och ökade trafikleder.

Genom det af kommitterade gjorda förslaget om, att inom vissa å kartan och i beskrifningen angifna områden i staden endast må uppföras hus af sten eller därmed jämförligt ämne, hafva kommitterade besvarat Stadsfullmäktiges remiss den 25 Februari 1909 af herr Daniel Johanssons härmed återgående motion i ämnet. Hvad beträffar herr Johanssons i sin motion därjämte framlagda förslag, att endast af Stadsarkitekt och Byggnadsnämnd godkände byggmästare måtte få tillstånd att inom staden utöfva byggnadsverksamhet, så torde det särskildt ankomma på Byggnadsnämnden, till hvilken motionen jämväl remitterats att yttra sig härom, hvadan kommitterade icke ansett sig böra göra något uttalande i denna del af motionen.

Utöfver de förslag kartan beskrifningen innehålla få kommitterade hemställa:

1:o) att, därest kommitterades förslag om, att vidgningen af Storgatan till 18 meters bredd måtte i den nya stadsnadsnämnden, kända eller eljes kunde erhållas, så tidigt att underrättelsen kunde komma dem till handa minst 14 dagar före den 15 December 1909.

Sedan i anledning häraf åtskiliga anmärkningsskrifvelser inkommit till Byggnadsnämnden har Nämnden vid flere sammanträden behandlat i frågavarande ärende, och får Byggnadsnämden nu, med öfverlämnande af de till Nämnden remitterade handlingarne och de inkomna anmärkningsskrifvelserna äfvensom af stadens byggnadschef och t. f. Stadsarkitekt i särskilda delar af ärendet afgifna yttranden, såsom eget utlåtande i frågan åberopa bifogade utdrag af Byggnadsnämndens protokoll.

Västerås den 20 Febr. 1910.

På Byggnadsnämndens vägnar:

Joh. Plantin.

Theofil Öberg.

anen kvarstå, vinner Stads-
llmäktiges godkännande,
adsfullmäktige ville, jämligt
7 par. i lagen angående
adsplan och tomtindelning,
ll Kungl. Maj:t ingå med un-
erdånig ansökan om anstånd
å vissa år med genomföran-
et af stadsplanen i denna
el, samt

2:o) att Stadsfullmäktige vil-
med stöd af 3 par. 2 mom.
lagen om stadsplan och tomt-
delning för sin del besluta,
t i fråga om nedannämnda
yggnadskvarter skola tilläm-
as följande särskilda bestäm-
leser med afseende å sättet
r byggnadstomternas använ-
ande nämligen:

I Västra stadsdelen.

Byggnadskvarteret Gertrud:

1:o) tomterna må icke upp-
agas af byggnader till större
el än en fjärdedel af hela
omtarealen;

2:o) å tomterna få icke upp-
öras byggnader på närmare af-
tånd än 4,5 meter från tom-
ernas gränslinier emot grann-
omt;

3:o) högsta tillåtna höjd för
yggnad vare 9 meter, räknadt
rån omgifvande markens me-
elhöjd till korsningen af vägg-
f och takfall,, dock med un-
antag för gaflar, frontespisar,
orn och dylikt;

4:o) inom hvarje tomt vare
illåtet inreda högst två kök
ämte ett kök tillhörande gårds-
arls- eller portvaktslägenhet.

Byggnadskvarteren Ida och Kata:

1:o) tomterna må icke upp-
agas af byggnader till större

Särskilda föreskrifter om byggnadssättet i en del byggnadskvarter.

Frågan om bestämmelserna i kvarteret Gertrud bordlades i afbidan på Nämndens beslut i fråga om ordnande af uppfartsvägen till Lustigkulla.

Beträffande bestämmelserna om byggnadssätt för kvarteren **Gertrud** och **Greta** ville Byggnadsnämnden föreslå den ändring i kommitterades förslag, att högsta tillåtna byggnadshöjden blef 6 i stället för 9 meter, dock med Byggnadsnämnden förbehållen rätt att efter pröfning af omständigheterna i hvarje särskildt fall lämna andra föreskrifter rörande byggnads höjd.

Beträffande kvarteret **Ida** hade anmärkning inkommit från Boktryckaren Anders Pers m. fl. fastighetsägare inom kvarteret; och remitterades frågan om bestämmelserna rörande detta kvarter till Byggnadschefen och Stadsarkitekten.

Uti de till Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten remitterade frågorna om bestämmelser angående byggnadssätt i kvarteret Ida samt järnvägsverkstadsområdet hade yttrande nu inkommit.

Beträffande först bestämmelserna rörande **kvarteret Ida** beslöt Byggnadsnämden enligt de sakkunniges förslag att tillstyrka antagandet af de af stadsplanekommitterade föreslagna bestämmelserna, med det tillägg att utöfver det antal af fyra kök det vore tillåtet inreda inom hvarje tomt, finge inredas ett kök, tillhörande grådskarls- eller portvaktslägenhet, och att angränsande

I fråga om de särskilda byggnadsbestämmelserna för en del kvarter har Drätselkammaren ej funnit anledning afgifva något yttrande.

del än en fjärdedel af hela tomtarealen;

2:o) å tomterna få icke uppföras byggnader på närmare afstånd än 4,5 meter från tomtgräns mot grannegendom;

3:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 9 meter, räknadt från omgifvande markens medelhöjd till korsningen af vägglif och takfall, dock med undantag för gaflar, frontespisar, torn och dylikt;

4:o) inom hvarje tomt vare tillåtet inreda högst fyra kök.

Byggnadskvarteren Malin, Malvina, Maria, Martina, Nancy, Nella och Neta:

1:o) tomterna må icke upptagas af byggnader till större del än en fjärdedel af hela tomtarealen;

2:o) å tomterna få icke uppföras byggnader på närmare afstånd än 4,5 meter från tomternas gränslinier;

3:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 6 meter räknadt från omgifvande markens medelhöjd till korsningen af vägglif och takfall, dock med undantag för gaflar, frontespisar, torn och dylikt;

4:o) inom hvarje tomt vare tillåtet inreda allenast ett kök jämte ett kök, tillhörande gårdskarls- eller portvaktslägenhet.

Byggnadskvarteren Olga, Palma, Pamela, Paulina och Petra:

1:o) tomterna må icke upptagas af byggnader till större del än en fjärdedel af hela tomtarealen;

2:o) å tomterna få icke uppföras byggnader på närmare tomters ägare vid uppförande af gårdskarls- eller portvaktslägenhet efter Byggnadsnämnden pröfvande kunde erhålla tillstånd att sammanbygga sådana lägenheter, hvilka dock skulle åtskiljas af brandmur.

I fråga om kvarteret **Kata** ville Byggnadsnämden tillstyrkommitterades förslag.

Vidkommande föreskrifterna rörande **Malin** m. fl. byggnadskvarter ville Byggnadsnämden föreslå, dels beträffande kvarteret Malin, att, då fråga förevarit om uppförande af offentlig byggnad i detta kvarter, bestämmelserna rörande samma kvarter ej måtte hindra sådan byggnads uppförande därstädes efter för byggnads uppförande i staden i allmänhet gällande bestämmelser, dels ock beträffande samtliga ifrågavarande kvarter, att Byggnadsnämden måtte förbehållas rätt att i fråga om byggnads höjd efter pröfning af omständigheterna i hvarje särskildt fall lämna föreskrifter härutinnan. Då genom hvad af Kaptenen O. v. Knorring i hans förut omförmälda skrifvelse anförts i fråga om bestämmelserna för kvarteret Nancy icke enligt Byggnadsnämndens mening påvisats någon verklig olägenhet för honom, vill Byggnadsnämnden föreslå, att anmärkningen lämnades utan afseende.

Beträffande föreskrifterna för **Olga m. fl. byggnadskvarter** ville Byggnadsnämnden endast föreslå det tillägg, att Byggnadsnämnden förbehölles rätt att efter pröfning af omständigheterna i hvarje särskildt fall meddela särskilda föreskrifter beträffande bygg-

stånd än 6 meter från tomter-
s gränslinier mot gator och
anntomter;
3:o) högsta tillåtna höjd för
ggnad vare 9 meter, räk-
dt från omgifvande markens
edelhöjd till korsningen af
gglif och takfall, dock med
ndantag för gaflar, frontespi-
r, torn och dylikt;
4:o) inom hvarje tomt vare
låtet inreda högst två kök
mte ett kök, tillhörande
rdskarls- eller portvaktslä-
nhet.

I östra stadsdelen.

**yggnadskvarteren Finn, Fin-
l, Fabian, Ferdinand, Frans,
abriel, Galle, Gagne, Gad,
Gerhard** och **Georg**:

1:o) tomterna må icke upp-
gas af byggnader till större
el än en tredjedel af hela
mtarealen;
2:o) byggnader få uppföras i
tu- eller förgårdslinie samt
gränslinie mot grannes tomt,
hvilket senare fall gällande
estämmelser om brandmur
ola iakttagas;
3:o) högsta tillåtna höjd för
ggnad vare 5 meter, räk-
dt från omgifvande markens
edelhöjd till korsningen af
gglif och takfall, dock med
ndantag för gaflar, frontespi-
r, torn och dylikt;
4:o) inom hvarje tomt vare
låtet inreda högst fyra kök.
5:o) här ofvan nämnda in-
änkningar gälla dock ej för
ot Skolgatan gränsande tom-
r, å hvilka hus må uppföras
l en höjd af 11 meter, beräk-
dt på sätt nyss nämnts.
Det sålunda för Stadsfull-
äktige framlagda förslaget
n ändringar i den för Väs-
rås stad gällande stadsplan,
nads höjd.

Beslöt Byggnadsnämnden remittera till Byggnadschefen och Stadsarkitekten frågan om meddelande af särskilda föreskrifter rörande **järnvägens verkstadsområde**, som enligt Byggnadsnämndens förslag skulle intagas i stadsplanen.

Vidkommande **järnvägsverkstadsområdet** vi le Byggnadsnämnden föreslå, att detsamma skulle afsättas såsom område för industriellt behof, och borde, då bostadslägenheter för uthyrning ej här torde komma i fråga, stadgas, att järnvägsbolaget skulle äga rättighet att på eget ansvar och utan Byggnadsnämndens hörande uppföra de byggnader, som erfordrades för verkstadens behof, dock med skyldighet att till Nämnden aflämna de uppgifter, som erfordrades för stadens byggnadsstatistik samt för nybyggnaders inläggande å stadsplanekartan.

Vidkommande föreskrifterna för Byggnadskvarteren **Finn m. fl. kvarter** beslöt Byggnadsnämnden föreslå samma tillägg som i fråga om Olga m. fl. byggnadskvarter.

jämte hvad därmed har sammanhang utgör kommitterades enhälliga mening utom i ett enda fall. Undertecknade Uggla och Edström hafva nämligen yrkat, att den af kommitterade föreslagna Österlånggatan skulle utgöra två särskilda gator, nämligen den ena benämnd Gåsmyregatan mellan Norra Esplanaden och Stortorget och den andra Torggatan mellan Stortorget och Storgatan.

Västerås den 20 Sept. 1909.

Stadsplanekommitterade:

John Karlsson.

Claes Uggla *Ernst Björkman.*

Axel Sundström. *Axel Vilh. Nordin.*

J. S. Edström. *E. Edv. Karlsson.*

Theofil Öberg.

A) I stadsdelen väster om Svartån.

äro utlagda eller afses att utläggas följande trafikleder och allmänna platser:

Västra Esplanaden: såsom förut 30 meter bred mellan Kristinagatan och Svantegatan.

Villagatan: en ny gata, 9 meter bred mellan Svantegatan och Eriksgatan, utvidgande sig vid Svantegatan, på sätt kartan utvisar. Gatan är upptagen på kartan i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges beslut den 31 Maj 1906.

Jakobsbergsgatan: bibehållen 12 meter bred mellan Kristinagatan och Storgatan (förr Stora gatan).

Floragatan: vidgas mellan Kristinagatan och Storgatan från 12 till 15 meters bredd eller efter nuvarande äganderättsförhållanden (se Stadsfullmäktiges beslut den 27 Oktober 1904). Mellan Storgatan

Stadsdelen väster om Svartån.

Kommitterade hade bibehållit **Västra Esplanaden** till dess i nu gällande stadsplan upptagna bredd 30 meter. Som emellertid Byggnadsnämnden hade sig bekant, att Stadsplanekommitterade påbörjat förberedande arbeten för stadsplanens utvidgning västerut och en sådan utvidgning icke torde kunna länge undanskjutas samt i alla hänseenden området närmast väster om nuvarande stadsplanen torde komma att bebyggas endast med fribeläggna hus, ansåg Byggnadsnämnden att Västra Esplanadens bredd borde inskränkas till 12 meter med bibehållande af dess östra gatulinie. Dock ville Byggnadsnämnden föreslå, att på gatans västra sida mellan Kristinagatan och Stora gatan anordnades en 4 meter bred förgård af kvarteret Kata. Gatans namn skulle föreslås ändradt till **Västmannagatan.** Den del af **Eriksgatan,** som enligt kommitterades förslag låg väster om kvarteret Palma, skulle föreslås ingå såsom del i Västmannagatan.

Till dagens sammanträde ha-

Västra Esplanaden: I likh
med Byggnadsnämnden ans
Drätselkammaren, att denna g
ta kan inskränkas till sin bred
Dess utläggning till 30 mete
bredd skulle förorsaka stad
onödigt stora kostnader, sä
skildt i följd af stora schak
ningsarbeten invid berget v
Valhalla. Beträffande dele
norr om Stora gatans nor
arm vill Drätselkammaren he
och hållet tillstyrka bifall t
Byggnadsnämndens förslag.
fråga återigen om delen söd
om nyssnämnda gatuarm syn
det Drätselkammaren, som d
inskränkning, Byggnadsnäm
den föreslagit, skulle kunn
medföra ej ringa men för
gårdsägare, som nyligen, eft
att i en del fall hafva förvär
vat tomter från staden, b
byggt sina tomter mot Espl
naden, och därför större hä
syn bör tagas till dessa tom

h Eriksgatan bibehålles Flo-
gatan vid 12 meters bredd.
Djäknebergsgatan: denna i
02 års stadsplan ej upptag-
, men å marken befintliga äl-
e gata mellan Kristinagatan
h Bondegatan upptages ånyo
stadsplanen till dess nuva-
nde läge å marken och nu-
rande bredd samt förses å
ıse sidor med 4 meter breda
rgårdar med vidgning af för-
rden på östra sidan närmast
istinagatan, samt afskärning
kvarteret Karolinas södra
ets jämte framför liggande
rgård, på sätt kartan utvisar.
)rr om Kristinagatan fortsät-
r Djäknebergsgatan 6 meter
ed och med 6 meter bred
rgård af kvarteret Ida till
ıdsplanens gräns.

Lidmansvägen: (förr Bergs-
gen): oförändrad, 24 meter
ed mellan Djäkneberget och
)ndegatan (förr Kungsgatan)
mt från denna gata till Stor-
tan 12 meter bred. Öfver
orgatan förmedlas trafiken
ellan Lidmansvägen och Ma-
aberget genom en brobygg-
ıd.

Stallhagsvägen (förr Södra
ergsgatan): med något ändr-
dt läge än enligt 1902 års
adsplan, men mer i öfverens-
ämmelse med densamma än
ligt den af Stadsfullmäktige
en 31 Maj 1906 beslutade
ndringen — vidgas till 24 me-
rs bredd mellan Mariaberget
h Eriksgatan. Vid sistnämda
ta vidgas Stallhagsvägen ge-
)m afskärning af hörnen i
arteren Paulina och Petra.

Oxbacksgränd: mellan kvar-
ren Malvina och Maria upp-
ges en å 1902 års stadsplan
befintlig 6 meter bred väg
i nuvarande uppfartsvägens
de från P. G. Öström med flere ägare af fastigheter på västra sidan af **Djäknebergsgatan** inkommit en skrifvelse, däri de anmärkt, att den föreslagna 4 meter breda förgården på gatans västra sida oförd elaktigt inverkade på förfoganderätten öfver deras tomter. Efter upplåsande af berörda skrifvelse beslöt Byggnadsnämnden föreslå den ändring i stadsplanekommitterades förslag, att förgårdarne å gatans ömse sidor inskränktes till 3 meters bredd.

Vid byggnadskvarteret **Karolinas** södra del ville Byggnadsnämnden föreslå en mindre ändring af kvarteret för erhållande af ett vinkelrätt hörn mellan **Lidmansgatan** och **Bondegatan.**

I fråga om den af kommitterade föreslagna **Stallhagsvägen** samt vidgning af **Gustafsgatan** i den del, som låg närmast Stallhagsvägen hade anmärkning inkommit från f. d. Öfverjägmästaren Th. Hahr såsom ägare till byggnadskvarteret Olga.

I anledning häraf och efter af Byggnadsnämnden företagen besiktning på marken hade Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten föreslagit en ändring af stadsplanen i denna del i enlighet med en särskild af dem upprättad kartskiss, utvisande läge, bredd och riktning å Stallhagsvägen mera i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges beslut den 31 Maj 1906 (enligt hvilket beslut jämväl tomtindelning af kvarteret Paulina skett), och nu ifrågavarande del af Gustafsgatan i nära öfverensstämmelse med de nuvarande förhållandena å marken. Med godkännande af ägare. Drätselkammaren föreslår därför, det tillägg i Byggnadsnämndens förslag, att på gatans västra sida inlägges ett 6 meter bredt förgårdsområde, som vid uppförande af byggnader utefter västra sidan af gatan lämnas obebyggdt. Hvad angår gatans namn och utsträckning till kvarteret Palmas sydvästra hörn instämmer Drätselkammaren i Byggnadsnämndens förslag.

Djäknebergsgatan: Drätselkammaren förordar bifall till Byggnadsnämndens ändringsförslag.

Lidmansvägen: Beträffande den af Stadsplanekommitterade föreslagna brobyggnaden öfver Stora gatan har det sagts, att det låge i stadens händer att anlägga bron, när staden så funne lämpligt.

Emellertid måste gatuprofilerna läggas med hänsyn till brobyggnadens framtida utförande och tomtägarne i närheten vid utförande af nybyggnader rätta sig efter dessa gatuprofiler, och i anledning däraf framtvinga brons byggande, långt innan staden eljes skulle vilja utföra densamma. Af detta skäl hemställer Drätselkammaren, att den föreslagna bron måtte utgå ur stadsplanebeskrifningen.

Stallhagsvägen: Beträffande denna gata samt den del af Gustafsgatan, som ligger mellan Floragatan och Hållgatan vill Drätselkammaren tillstyrka bifall till Byggnadsnämndens ändringsförslag.

riktning — från Storgatan till Mariaberget.

Hållgatan: indrages å västra sidan från 18 till 12 meters bredd mellan Biskopsgatan (förr Biskopsvägen) och Kristinagatan (se Stadsfullmäktiges beslut den 25 Oktober 1906) samt vidare mellan Kristinagatan och Storgatan med 6 meter breda förgårdar å gatans västra sida utmed sistnämda sträckning af kvarteren Kerstin och Laura. Mellan Storgatan och Västra Järnvägsgatan bibehåller Hållgatan 12 meters bredd med en afskärning med 20 meters sida längst i söder af kvarteret Olympia.

Bryggerigatan: oförändrad 12 meter bred mellan planteringen vid Skarpskyttebron (förr Lidmansgatan) och Biskopsgatan. Bryggerigatan fortsätter förbi nämda plantering norrut till Lustigkulla trappor och vidare utom stadsplanen i hufvudsakligen samma riktning som gamla Skerikesvägen öster om Lustigkullaområdet.

Lustigkullagatan: för erhållande af bättre uppfartsväg till byggnadsområdet Lustigkulla utlägges från Bryggerigatan åt väster med böjning åt norr, som kartan utvisar, öfver nuvarande kvarteret Hanna en ny gata med ofvanstående benämning, 12 meter bred närmast Bryggerigatan och sedan utgörande en 6 meter bred körbana intill Djäkneberget med 6 meter bred förgård å gatans östra sida af kvarteret Gertrud.

Västra Ågatan: 12 meter bred såsom förut mellan planteringen vid Skarpskyttebron, där gatan förses med trappor, och Kristinagatan (förut Kungsgatan).

de sakkunniges nyssnämda ändringsförslag beslöt Byggnadsnämnden föreslå sådan ändring i ifrågavarande del af stadsplaneförslaget, att Stallhagsvägen, hvars namn borde förändras till **Stallhagsgatan,** inskränktes till 12 meters bredd från Eriksgatan till Gustafsgatan samt 10 meter från Gustafsgatan till Hållgatan och framgick i hufvudsakligen samma riktning som enligt Stadsfullmäktiges nyssberörda beslut till Hållgatan samt att Gustafsgatan, i stället för att framgå ända till Hållgatan, slutade redan vid Stallhagsgatan. Det skulle framhållas, att genom denna ändring Stallhagsgatan komme att bättre följa terrängen än den af kommitterade föreslagna Stallhagsvägen, vid hvars eventuella anläggande man skulle hafva att räkna med en betydande nivåskillnad i gatans bredd. Rundt omkring kvarteret Petra samt å södra, östra och norra sidorna af kvarteret Olga borde anordnas 4 meter breda förgårdar.

Gent emot kommitterades förslag rörande **Hållgatan,** i dess sträckning mellan Biskopsgatan och Stora gatan hade anmärkning inkommit från Claes Tamm m. fl. ägare af fastigheter å Hållgatans östra sida. I anledning af denna skrifvelse ville Byggnadsnämnden framhålla, att olägenheterna af skolplanens utvidgning vore betydligt öfverdrifna, att då uppförande af byggnad å skolhustomten närmare gatan än i den enligt nuvarande stadsplanen gällande gatulinien väl icke vore tänkbart samt å gatans södra sida mellan Kri-

Lustigkullagatan: I fråga o ordnande af uppfartsvägen t Lustigkulla får Drätselkamm ren tillstyrka bifall till Byg nadsnämndens förslag.

Karta
över
Västerås stad
Stortorget
Stallhagsparken
FOLKE
GREGOR
GUDMUND
GRIMM
HARALD
GÖSTA
HUGO
IDUN
INGRID
IRMA
KLAUDIA
JARL
IVAR
PETRA
OLYMPIA
OTTAR
Förklaring
Mälaren

Källgatan: å nuvarande stadsplanen upptagna delen mellan Västra Ågatan och Biskopsgatan bortfaller. I öfrigt bibehålles gatan såsom förut 18 meter bred mellan Biskopsgatan och Storgatan samt 12 meter bred mellan Storgatan och Öfre Trädgårdsgatan.

Slottsgatan: mellan Bondegatan och Kungsgatan (förut en del af Västra Ågatan) bibehåller gatan sin bredd enligt 1902 års stadsplan af 12 meter. Mellan Kungsgatan och Storgatan, hvilken gatusträckning enligt 1902 års stadsplan skulle utläggas till en bredd af 12 meter, återfår Slottsgatan sitt nuvarande, från äldre tid bibehållna läge på marken med omkring 7 meters bredd vid Kungsgatan och vidgning till en bredd af 10 meter vid Storgatan, på sätt kartan närmare utvisar. Mellan Storgatan och Öfre Trädgårdsgatan har Slottsgatan en oförändrad bredd af 12 m.

Nuvarande uppfartsvägen till Lustigkullaområdet mellan Lustigkulla N:ris 4 och 5 å södra och N:o 6 å norra sidan förlägges som körväg och bilar i stället en större med trappor försedd gångväg:

Lustigkulla trappor: mellan planteringen vid Skarpskyttebron och Lustigkullagatan, hvilken gångväg i denna del kommer att utgöra stadsplanens norra gräns.

Den förra Lidmansgatan utgår. En plantering anlägges, hvilkens södra gräns sammanfaller med förra Lidmansgatans södra gräns. Öfver denna plantering ledes trafiken från Norra Esplanaden öster om Svartån öfver en bro, Skarpskyttestinagatan och Stora gatan vore föreslaget anordnande af 6 meter bred förgård, afståndet mellan byggnadslinierna i förslaget vore bibehållet till 18 meter såsom enligt 1902 års stadsplan och att förslaget sålunda ej gjorde inskränkning i tomtägarnes rätt beträffande höjden af husen mot gatan, samt att trafiken å Hållgatan borde blifva väl tillgodosedd med en 12 meter bred gata; och ville Byggnadsnämnden på grund häraf samt med stöd af Stadsfullmäktiges beslut den 25 Oktober 1906 tillstyrka bifall till kommitterades förslag i denna del.

Beträffande den af kommitterade föreslagna nya uppfartsvägen till Lustigkulla, **Lustigkullagatan,** hade skriftliga anmärkningar inkommit dels från f. Läroverksadjunkten Fil. D:r John Nordenson såsom ägare af tomten N:o 13 Lustigkulla och dels från Byggmästaren K. J. Karlsson såsom ägare af tomter inom kvarteret Gertrud. Byggnadsnämden beslöt i denna del af ärendet inhämta Byggnadschefens och Stadsarkitektens yttranden.

»Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Till fullgörande af mig lämnadt uppdrag att utreda huru utfartsvägen till Lustigkulla bör förläggas, får jag härmed öfverlämna närlagda ritning, upptagande tvänne alternativ och i öfrigt anföra följande:

Området vid Lustigkulla är väl bebyggdt, har ett synnerligen vackert läge på endast c:a 400 till 500 meter från läroverksbyggnaden och kan så-

Slottsgatan: Drätselkammaren förordar beträffande denna gata bifall till Stadsplanekommitterades förslag.

bron, och en öfver planteringen anlagd väg.

Biskopsgatan (förr Biskopsvägen): $21^1/_2$ i stället för 36 meter bred mellan Djäkneberget och Västra Ågatan med 9 meter breda förgårdar på gatans norra sida af kvarteren Hanna och Herta. Närmast Djäkneberget vidgar sig Biskopsgatan till en mindre öppen plats.

Biskopsgatan förses med plantering och ordnas i öfrigt på sätt kartan och särskild ritning utvisa.

Kristinagatan: 18 meter bred såsom förut mellan Västra Esplanaden och Källgatan. Mellan Källgatan och Västra Ågatan fortsätter Kristinagatan till en början med 18 meters bredd men erhåller i sin östliga del en förändrad riktning med brytning åt söder samt efter brytningen en bredd af endast 16 meter.

Vid Kristinagatans ändpunkt och intill Svartån bildas en öppen plats, i hvilken utom Kristinagatan, Bondegatan, Slottsgatan och Västra Ågatan utmynna; och förmedlas trafiken från nämda gator öfver sagda öppna plats till Stortorget och Svartåtorget på östra sidan Svartån af en större brobyggnad.

Västermalmsgatan: gatan börjar redan vid Västra Esplanaden med dess nuvarande bredd på marken af 9 meter mellan Västra Esplanaden och Jakobsbergsgatan. Mellan sistnämda gata och Floragatan inskränkes bredden från 12 till 9 meter. Mellan Floragatan och Lidmansvägen erhåller Västermalmsgatan såsom förut 12 meters bredd. Å Västermalmslunda väntas inom kort bilda en folkrik stadsdel. På grund häraf bör utfartsvägen planeras så, att den framdeles blifver den bästa möjliga. Därför får jag härmed föreslå att förslaget alt. 2 väljes, ehuru kostnaderna för genomförandet af alt. 1 gifvetvis komma att ställa sig lägre. Enligt alt. 1 måste lutningen i större delen af utfartsvägen tagas 1 : 11,7 eller 12,8, då den med användande af sträckningen enligt alt. 2 kan erhållas 1 : 17,4. Den förut utmed Djäkneberget och väster om tomterna N:is 1, 2, 3, 4 och 5, föreslagna utfartsvägen torde i hvarje fall, på grund af lutningsförhållandena, ej böra komma ifråga.

Gata bör dragas från utfartsvägen ned till bron och i dennas riktning.

Västerås den 31 Jan. 1910.

Gösta Smitt.»

Vidkommande frågan om ordnande af **uppfartsvägen till Lustigkulla** hade från Byggnadschefen inkommit å särskild ritning uppgjorda två alternativa förslag; och hade Byggnadschefen för sin del förordat alt. 2.

Efter granskning af dessa förslag beslöt Byggnadsnämnden, som ansåg, att alt. 1 erbjöde så stora fördelar med hänsyn till nödvändiga ändringar af de tomter, som berördes af gatans framdragande, att dessa fördelar uppvägde olägenheterna af den skarpare lutningen enl. alt. 1, hvilken lutning dock borde kunna något minskas genom större afschaktning i gatans norra del och fyllning vid korsningen med Lustigkulla trappor, för-

atans norra sida i sträckningen mellan Västra Esplanaden ch Floragatan anordnas 3 meer breda förgårdar af kvarteen Karna och Kajsa.

Bondegatan: en ny gata enligt Stadsfullmäktiges beslut en 31 Januari 1907, men ökad ll 14 meters bredd mellan torgatan och Hållgatan med idgningar vid Lidmansvägen ch Hållgatan, på sätt kartan tvisar, ersättande i denna del ungsgatan enligt 1902 års tadsplan.

Från Hållgatan upptages Bondegatan helt och hållet ny fver nuvarande kvarteren Kla a och Klaudia med en bredd f 14 meter mellan Hållgatan ch Källgatan samt 16 meter nellan Källgatan och Slottsgaan med en utvidgning närmast Källgatan, på sätt kartan utvisar.

Gamla Kungsgatan: Kungsatan enligt 1902 års stadsplan tgår. Mellan Storgatan och Hållgatan ersättes den af Bondegatan. Mellan Hållgatan och Västra Ågatan bibehåller Gamla Kungsgatan sitt nuvarande läge på marken med bredd i mynningen mot Hållgatan af 7 meter och mot Källgatan i väster af 9 meter samt mellan Källgatan och Slottsgatan af 9 meter.

Skomakaregatan: en äldre, i 1902 års stadsplan ej upptagen gata bibehålles i sitt nuvarande läge på marken men vidgas ll en bredd af 8 meter.

Storgatan: utmynnar emot Västra Esplanaden med två 12 meter breda armar, åtskilda af en planterad plan, samt utlägges från Bondegatans mynning ll Svartån till 18 meters redd, allt i öfverensstämmelorda alt. 1, dock med den ändring att gatans lutning blef ungefär 1 : 15. I anslutning härtill borde den del af Lustigkulla trappor, som låg öster om Lustigkullagatan försvinna och läggas till det genom sistnämnda gata från kvarteret Gertrud afskilda byggnadsområdet, som komme att bilda ett nytt kvarter **Greta.**

I skrifvelse till Byggnadsnämnden hade Redaktören And. Pers såsom ägare af tomten N:o 145 Västra kvarteret hemställt, att Byggnadsnämnden ville föreslå den ändring af **Slottsgatan,** att densamma upptoges till 8 meters bredd i sträckningen mellan Bondegatan och Stora gatan samt framhållit, att med en sådan ändring Repslagare Erikssons gård eller tomten N:o 133 Västra kvarteret kunde bibehållas som byggnadstomt. Efter tagen del af denna skrifvelse beslöt Byggnadsnämnden föreslå, att Slottsgatan i delen mellan Bondegatan och Kungsgatan inskränktes till 8 meters bredd samt att tomten N:o 133 västra kvarteret bibehölles såsom byggnadstomt, men att någon ändring för öfrigt beträffande Slottsgatan ej gjordes i Stadsplanekommitterades förslag.

I fråga om Stadsplanekommitterades förslag till ordnande af **Biskopsgatan** hade Byggmästaren K. J. Karlsson såsom ägare af tomterna N:ris 2, 3 och 4 i kvarteret Ingrid i sin ofvanberörda anmärkningsskrifvelse gjort anmärkning mot, att gatan inskränktes till sin bredd. Häremot beslöt Byggnadsnämden, som i denna del ville biträda kommitterades förslag, erinra, att genom före-

Bondegatan: Drätselkammaren finner Byggnadsnämndens ändringsförslag beträffande sträckningen mellan Hållgatan och Källgatan föga tilltalande, då härigenom skulle erhållas en väl skarp brytning af gatan; och vill därför Drätselkammaren tillstyrka Stadsplanekommitterades förslag. Däremot har Drätselkammaren intet att erinra emot, att nuvarande Gamla Bryggerigatan blir, på sätt Byggnadsnämnden föreslagit under lämplig benämning upptagen i stadsplanen.

Storgatan: På de skäl Byggnadsnämnden anfört hemställer jämväl Drätselkammaren, att denna gata i sträckningen mellan Lidmansvägen och Svartån bibehålles såsom den är utlagd på marken vid 12 meters bredd.

Herrar Sundström och Edvard Karlsson hafva härutinnan reserverat sig till förmån för Stadsplanekommitterades förslag.

Mariavägen: Under åberopande af de betänkligheter emot denna gatas upptagande, som framskymta i Byggnadsnämndens yttrande, äfvensom af bifogade af byggnadschefen uppgjorda beräkning å kostnaderna för gatans anläggning, får Drätselkammaren föreslå, att ifrågavarande gata icke måtte upptagas i stadsplanen.

se med 1902 års stadsplan.

Den å 1902 års stadsplanekarta upptagna, Mariagatan benämnda förbindelseled mellan Hållgatan och Mariaberget bortfaller. Mariagatans å nämnda karta upptagna nordliga gatulinie bildar norra gränsen för en öppen plats, som i söder begränsas af fortsättningen af Västgötegatans södra gränslinie, hvilken 42 meter breda öppna plats ingår i Mariaberget.

Västgötegatan: oförändrad, 12 meter bred mellan Hållgatan och Slottsgatan.

Västra Bergsgatan: 12 meter bred såsom förut mellan Västra Esplanaden och Floragatan. Mellan Floragatan och Mariaberget ersättes Västra Bergsgatan af två stycken 5 meter breda vägar, en på hvardera sidan om kvarteret Nancy (förr lägenheten Nyro), med förgårdar å ömse sidor om vägarne, på sätt kartan utvisar.

Mariavägen: för erhållande af utsikt från Fiskartorget till Mariaberget och sönderdelande af de oproportionerligt stora kvarteren Najma och Norma upptages en ny gata mellan Mariaberget och Slottsgatan med jämn vidgning från 15 meter vid Slottsgatan till 25 meter invid berget.

Gustafsgatan: oförändrad 12 meter bred emellan Västra Esplanaden och Stallhagsvägen med 6 meter breda förgårdar på gatans norra sida tillhörande kvarteren Nanna och Nella, samt med en afskärning närmast Stallhagsvägen af kvarteret Olga. Öster om Stallhagsvägen utlägges Gustafsgatan likaledes till en bredd af 12 meter med vidgningar invid Stallskriften om 9 meter breda förgårdar på gatans norra sida minskningen af bredden mellan huslinierna endast utgjorde $5^1/_2$ meter, hvilken minskning, då afståndet mellan huslinierna ändå blefvo $30^1/_2$ meter, saknade hvarje betydelse för gårdsägarne å gatans södra sida.

Vidkommande den af kommitterade föreslagna ändringen af **Kristinagatans** östra del samt det ändrade läget för bron öfver Svartån vid gatans ändpunkt hade skriftlig anmärkning inkommit från Karl Blomkvist m. fl. fastighetsägare vid Kristinagatan. Byggnadsnämnden ansåg emellertid, att något afseende icke borde fästas vid denna anmärkningsskrifvelse, då kommitterades förslag att göra i frågavarande bro gemensam för Kristinagatan och Bondegatan samt deras i anledning häraf föreslagna ändring af Kristinagatan medförde uppenbara fördelar såväl ur trafiksynpunkt som i estetiskt afseende.

Emot den af Stadsplanekommitterade föreslagna **Bondegatan** hade Byggnadsnämnden intet annat att erinra, än att Nämnden i fråga om gatans sträckning mellan Hållgatan o. Källgatan ville föreslå den ändring, att gatan till en början skulle läggas i ungefär samma riktning som väster om Hållgatan, men vid Gamla Bryggerigatan erhålla en brytning åt söder.

I detta sammanhang ville Byggnadsnämnden föreslå, att Gamla Bryggerigatan mellan Bondegatan och Kungsgatan finge under namn af **Glasgatan** bibehållas med dess nuva-

Kostnadsförslag
för
Mariavägens omläggande.

A: beräkningsbara kostnader. B: uppskattade kostnader. C: återkommande kostnader.

A.	Inköp af tomtmark		
	af V. Kv. N:o 4; Änkefru Maria Lindgren 1,008 kvm. à 7 kr. . .	7,056: —	
	af V. Kv. N:o 15 och 16; f. d. riksdagsman G. Sälling 1,250 kvm. à 7 kr. .	8,750: —	
	af V. Kv. N:o 50 o. 51; Fröknarne Emili J. L. Forsling 1,000 kvm. à 7 kr. .	7,000	
	af V. Kv. N:o 154; Folkskoletomt, stadens 1,650 kvm. à 7 kr.	11,550: —	
	af V. Kv. N:o 71; Småskoletomt, stadens 900 kvm. à 7 kr. .	6 300: —	
	Åbyggnader c:a	20,000: —	60,650:
	Macadambeläggning 4,350 kvm. à 4 kr. .	17,200: —	
	Gångbana af macadamskärf och tjära 1,450 kvm. à 5 kr. .	7,250: —	
	Kantsten och rännsten 580 kvm. à 8 kr. .	4,640: —	
	Urgräfnings-, körnings- och planeringskostnad	4,000: —	
	Afloppsledning och gatubrunnar	2,000: —	35,290:
	Diverse och oförutsedda kostnader		9,054:
B.	Lösen af fastigheten N:o (tillkommande kostnad)	18,000: —	
	Lösen af fastigheten N:o 50 och 51	18,000: —	36,000:

agsvägen och Hållgatan på
ätt kartan utvisar.
Det å 1902 års stadsplane-
arta upptagna Trädgårdstorget
ortfaller och ingår till den del,
om ej upptages af Gustafs-
atan och Hållgatan, i kvarte-
et Neta.

Öfre Trädgårdsgatan: bibe-
ålles 12 meter bred mellan
ållgatan och Slottsgatan med
n afskärning med 20 meters
da af kvarteret Olympia vid
ållgatan.

Svantegatan: vidgas mellan
ästra Esplanaden och Villaga-
n till 18 meters bredd (från
2 meter enligt 1902 års stads-
an). Mellan Villagatan och
loragatan bibehåller Svante-
atan en bredd af 12 meter,
vantegatan som enligt 1902
s stadsplan slutade vid Flo-
gatan, fortsätter från Flora-
atan till Stallhagsvägen 12
eter bred först i rak riktning
h sedan med afvikning åt
der och vidgning närmast
allhagsvägen på sätt kartan
visar (se Stadsfullmäktiges
slut den 31 Maj 1906).

Eriksgatan: en 12 meter bred
ta från Västra Esplanaden
h Svantegatan kring kvarte-
t Palma i väster och söder
l Villagatan samt därifrån i
k riktning med oförändrad
edd till Hållgatan. Gatan är
ptagen i öfverensstämmelse
ed Stadsfullmäktiges beslut
n 31 Maj 1906.

Västra Järnvägsgatan: oför-
ndrad 12 meter bred mellan
ållgatan och Svartån.

I fråga om stadsdelen väster
n Svartån iakttages i öfrigt
ljande:

Stadsplanens nordvästliga del
göres af **Djäkneberget,** en
rande läge och riktning på mar-
ken samt oförändrad bredd
mellan huslinierna.

Beträffande **Stora gatan** i
sträckningen mellan Lidmans-
vägen och Svartån ansåg Bygg-
nadsnämden, att, då en vidg-
ning af gatan i denna del till
18 meters bredd icke vore er-
forderlig ur trafiksynpunkt i
synnerhet efter tillkomsten af
Bondegatan samt komme att
medföra stora kostnader och
härjämte icke vore estetiskt
tilltalande, den nuvarande verk-
liga bredden af 12 meter borde
vara tillräcklig och beslöts för-
eslå, att denna gatudel finge
bibehållas vid 12 m. bredd.

I fråga om de af Stadsplane-
kommitterade föreslagna **vä-
garne i Västra Bergsgatans
fortsättning mellan Floragatan
och Mariaberget** hade anmärk-
ning inkommit från Kaptenen
O. von Knorring såsom ägare
till kvarteret Nancy (lägenhe-
ten Nyro). Efter tagen del af
anmärkningsskrifvelsen beslöt
Byggnadsnämden, som ansåg,
att, då ifrågavarande tomts
område icke enligt förslaget
komme att undergå någon afse-
värd förändring, då tomten för
närvarande saknade annan ut-
fartsväg än åt Mariaberget, som
ej vore ordnadt eller ämnadt
för trafik, samt då det vore
en gifven fördel att hafva en
fribelägen tomt med fasadrätt
åt alla sidor, någon ändring i
kommitterades förslag ej borde
ifrågakomma, tillstyrka bifall
till detsamma. Frågan om re-
nhållningen af ifrågavarande vä-
gar borde ej i detta samman-
hang kunna komma under be-
dömande.

Beträffande den af kommit-
terade föreslagna nya gatan,

C. Återkommer såsom lösen för gatumark i den mån tomtägarne utnyttja sin fasadrätt mot gatan 5,080 kvm å 7 kr.	35,560:—	35,560:—
Återstående totalkostnad . . .		105,440:—
Kan möjligen afgå		36,000:—
Lägsta regleringskostnad .		69,440:—

Gustafsgatan: I fråga om sträckningen mellan Västra Esplanaden och Floragatan vill Drätselkammaren, erinra, att gatan är utlagd på marken till 12 meters bredd och med 3 meters förgårdar på ömse sidor, och att äganderättsförhållandena äro ordnade därefter. Enligt Stadsplanekommitterades förslag återigen, skulle hela gatan förskjutas 3 meter söderut och staden förvärfva en 3 meters remsa utmed södra sidan samt i stället afstå en lika bred jordremsa till tomtägarne på norra sidan. Denna åtgärd synes Drätselkammaren alldeles onödig, och hemställer kammaren därför, att gatan i denna del får bibehålla sin nuvarande plats på marken med 12 meters bredd samt att på ömse sidor om gatan upptages 3 meter breda förgårdar.

Beträffande gatans fortsättning till Hållgatan se Stallhagsvägen.

Svantegatan: Drätselkammaren tillstyrker kommitterades förslag oförändradt. Å den något bredare delen af gatan mellan Västra Esplanaden och Villagatan torde kunna ordnas någon mindre plantering.

Västra Järnvägsgatan: Hvad beträffar den af Byggnämn-

större, högt och fritt belägen park.

Mariaberget, som begränsas i norr af Storgatan och kvarteret Malvina, i öster af kvarteret Maria, Hållgatan samt kvarteren Martina och Neta, i söder af kvarteret Neta och Gustafsgatan samt i väster af kvarteren Nella, Nancy och Malin, är såsom förut afsedt till park och plats för offentliga byggnader.

Stadsparken eller **Sundinska parken:** mellan Storgatan, Svartån, Öfre Trädgårdsgatan och Slottsgatan, är likaledes bibehållen som park och plats för offentliga byggnader.

Stadsplanens sydvästra del utgöres af Västerås stadskommun tillhöriga **Stallhagsparken,** söder om Eriksgatan och väster om Hållgatan. Området är något minskadt i förhållande till det å 1902 års stadsplanekarta utlagda parkområdet, och utgöres nu allenast af staden tillhörig mark.

Västra Esplanaden, Lidmansvägen, Stallhagsvägen, Biskopsgatan och Mariavägen äro trafikleder, afsedda att planteras med trädrader.

Å den öppna plats, som bildas där Bondegatan utmynnar i Storgatan anordnas en mindre plantering.

Stranden af Svartån mellan planteringen vid Skarpskyttebron och Kungsgatan ordnas som en sluttande gräsplan. Närmast vattnet göres strandsköning.

Genom upptagande af Lustigkullagatan samt förflyttning af stadsplanegränsen något åt norr inpå Lustigkullaområdet bildas ett nytt byggnadskvarter, **Gertrud.**

Mariavägen, hade skriftlig anmärkning inkommit från förre Riksdagsmannen G. Sälling såsom ägare till tomterna N:ris 15 och 16 i Västra kvarteret. För egen del ville Byggnadsnämden, som ansåg, att om gatan komme till stånd med den af kommitterade föreslagna bredden, densamma jämväl borde erhålla läge och riktning enligt kommitterades förslag, uttala, att Byggnadsnämnden väl funne den föreslagna gatan estetiskt tilltalande, men likväl hyste tvekan, huruvida de stora kostnaderna för gatans framdragande berättigade en bredare gata än 12 meter, hvilken bredd ur trafiksynpunkt vore fullt tillräcklig.

Beträffande **Gustafsgatan** hade en föreslagen ändring i kommitterades förslag omförmälts ofvan i sammanhang med Stallhagsvägen.

Den föreslagna afskärningen af kvarteret Olympia vid hörnet af Öfre Trädgårdsgatan o. Hållgatan skulle i anledning af den föreslagna ändringen af Stallhagsvägen och Gustafsgatan föreslås något förminskad.

I fråga om **Svantegatan** ville Byggnadsnämden föreslå den ändring, att densamma skulle mellan Västra Esplanaden (Västmannagatan) och Villagatan inskränkas till 12 meters bredd med bibehållande af den norra byggnadslinien.

Enligt hvad ofvan på tal om Västra Esplanaden anmärkts, skulle Byggnadsnämnden hemställa, att **Eriksgatan** började först vid sydvästra hörnet af kvarteret Palma.

Väcktes fråga om att **Västra Järnvägsgatan** och **Hållga-**

den i stället för Väst Järnvägsgatan föreslag strandvägen så finner Drätse kammaren intet att erinra m att denna strandväg upptages stadsplanen. Arbetet med de samma kan utföras så småni om och är mycket väl ägna att tagas till såsom vinterarb te vid tider af arbetslöshe Däremot delar Drätselkamm ren ej Byggnadsnämndens up fattning att strandvägen kan e sätta Västra Järnvägsgatan, att den sistnämda kan slop som körväg, utan finner Drä selkammaren en trafikled norra sidan järnvägen, väl behofvet påkallad. Af fle skäl önskar Drätselkammare dock få något ändradt läge o riktning på denna gata; och v Drätselkammaren förorda å fogade af byggnadschefen up rättade karta med röd färg a gifna förslag. Med detta fö slag — som afser en 12 met bred gata eller väg från körbro öfver Svartån på nor sidan om och jämsides m järnvägsbron, följande en äld nu obegagnad med allé plant rad väg mot lasarettet på n ra sidan om fängelset, vida krökande åt sydväst mell fängelset och lasarettet fra till nuvarande gångvägen o slutligen följande sistnämn väg genom Stallhagen till F ragatan — vinnes fördelen goda lutningsförhållanden m minsta möjliga inkräktande lasarettets område och und kas olägenheterna ej mindre det afsevärda och kostsam intag å fängelsegården, s skulle erfordras för Väst Järnvägsgatans utläggande ligt Stadsplanekommitterad förslag, än äfven däraf att k

Väster om Västra Esplanaden i dess sträckning norr om Norgatan samt norr om Kristinagatan i denna gatas sträckning väster om Djäknebergsgatan har stadsplanegränsen förskjutits åt väster och norr, så att den sammanfaller med stadskommunens gräns; och har härigenom bildats två nya byggnadskvarter **Kata** och **Lina.**

Förra kvarteret **Kamilla** delas genom Västermalmsgatans framdragande till Västra Esplanaden i två kvarter **Karna** norr och **Kamilla** söder om denna gata.

Genom Djäknebergsgatans upptagande i stadsplanen delas förutvarande kvarteren **Kalla** och **Karola** hvartdera i två kvarter, **Kristina** och **Karola** väster samt **Kalla** och **Karolina** öster om denna gata.

Genom Bondegatans framdragande uppdelas byggnadskvarteren: **Klara** och **Klaudia,** hvartdera i två kvarter **Klara** och **Klaudia;** det sistnämda omfattande en enda tomt, lämpad för offentlig byggnad, norr om Bondegatan samt **Kleopatra** och **Kraka** söder om samma gata.

Förutvarande kvarteret **Livia** uppdelas genom Skomakaregatans upptagande i stadsplanen i två kvarter, **Linnéa** norr och **Livia** söder om nämnda gata.

Den i stadsplanen nyupptagna Oxbacksgränd delar förutvarande kvarteret **Malvina** i två kvarter **Malvina** väster och **Maria** öster om denna gränd.

Den nordligare af de Västra Esplanadgatan ersättande vägarne mellan Floragatan och Mariagatet delar förutvarande kvarteret **Malin** i två kvarter **Matan** mellan Eriksgatan och förstnämda gata skulle utgå som gator för körtrafik och ersättas med gångvägar, och i stället i stadsplanen upptagas en strandväg, för såväl gång som körtrafik utom och omkring järnvägens verkstadsområde, men blef denna fråga bordlagd till nästa sammanträde.

I fråga om det vid senaste sammanträdet bordlagda förslaget, att **Västra Järnvägsgatan** och **Hållgatan** mellan Eriksgatan och förstnämda gata skulle utgå ur stadsplanen som körgator och ersättas med smalare gångvägar samt i stället i stadsplanen upptages en strandväg för såväl gång som körtrafik utom och omkring järnvägens verkstadsområde, beslöt nu Byggnadsnämden förorda bifall hos Stadsfullmäktige till detta förslag. Härjämte beslöt Byggnadsnämnden föreslå, att järnvägens verkstadsområde skulle intagas i stadsplanen. Emot sistberörda beslut reserverade sig Herr Plantin. Herr Grandinson förmälde sig biträda beslutet under villkor, att det meddelades särskilda undantagsbestämmelser för ifrågavarande område, så att järnvägsbolagets fria förfoganderätt öfver verkstadsområdet ej inskränktes.

I anslutning till af Byggnadsnämnden förut föreslagna ändringar borde icke Västra Esplanaden och Stallhagsvägen upptagas bland de trafikleder, som vore afsedda att planteras med trädrader.

I den af Byggnadsnämnden föreslagna Stallhagsgatans norra del skulle enligt förut berörda ritning öfver förändrinbanan en längre sträcka skulle följa järnvägslinien. Den af Drätselkammaren sålunda föreslagna gatan skulle ej få befaras med arbetsåkdon.

lin norr och **Nancy** söder om ifrågavarande väg.

Genom Mariavägens framdragande uppdelas nuvarande byggnadskvarteren **Neta, Naima** och **Norna** hvart och ett i två särskilda kvarter, hvaraf **Neta** bildar kvarteren **Martina** norr om Mariavägen och **Neta** söder om samma väg, **Naima** kvarteren **Naima** norr om och **Natalia** söder om Mariavägen samt **Norna** kvarteren **Norma** norr om Mariavägen och **Norna** söder om densamma.

Förutvarande kvarteret **Pamela** uppdelas genom Villagatans framdragande i två särskilda kvarter, **Palma** väster om Villagatan, till hvilket kvarter tillkommer ytterligare mark genom stadsplanens utvidgning åt väster och söder på sätt kartan utvisar, och kvarteret **Pamela** öster om Villagatan.

Genom Svantegatans framdragande till Stallhagsvägen uppdelas förutvarande kvarteret **Olga** i två nya kvarter, **Olga** norr om Svantegatan och **Paulina** söder om samma gata.

Kvarteren Malins och Nellas östra gränslinier äro rätade, hvarigenom ökadt utrymme tillagts Mariaberget.

Byggnadskvarteret **Hanna** är utmed västra gränsen försedt med ett 6 meter bredt förgårdsområde.

Till **gammal stadsdel** hänföras i stadsdelen väster om Svartån byggnadskvarteren **Kleopatra, Kraka, Laura, Lea, Linnéa, Livia, Lovisa, Mina, Märta, Naima, Norma, Natalia, Norna** och **Olympia.**

Det sistnämda tillhör statsverket samt är bebyggdt och är afsedt att bebyggas med stagen en mindre plantering anordnas.

Den af kommitterade föreslagna anordningen af en sluttande gräsplan utmed Svartån från Skarpskyttebron borde, om Byggnadsnämndens förslag, att tomten N:o 133 i Västra kvarteret skulle bibehållas som byggnadstomt, vunne bifall, sluta redan vid Kristinagatan.

För den händelse Gamla Bryggerigatan eller **Glasgatan** finge bibehållas i stadsplanen skulle kvarteret **Kleopatra** delas i två kvarter, **Kleopatra** o. **Klio.**

Mellan Slottsgatan, Bondegatan, Svartån och Kungsgatan skulle enligt Byggnadsnämndens förslag bildas ett byggnadskvarter, **Lucia,** utgörande en enda byggnadstomt.

Uppdrogs åt Byggnadschefen att afgifva yttrande i fråga om hvilka kvarter, som borde räknas till **gammal** och **ny stad.**

Beträffande den till Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten remitterade frågan om hvilka kvarter, som skulle räknas till **gammal** och hvilka till **ny stadsdel** hade från sakkunnige nu inkommit följande yttrande:

»Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Med anledning af uppdrag att yttra oss om hvilka kvarter, i nu föreliggande stadsplaneförslaget, som böra föreslås att hänföras till gammal stadsdel, få vi hemställa, att, förutom hvad den utställda kartan angifver, så sker med följande kvarter:

Klara och Klaudia redan i 1902 års stadsplan tillhörande

en och allmänna inrättningar illhöriga byggnader.

Till ny stadsdel hänföras yggnadskvarteren **Gertrud, anna, Herta, Kata, Ida, Idun, ngrid, Irma, Karna, Kajsa, Kristina, Kalla, Kerstin, Klara, Klaudia, Kamilla, Karin, Karoa, Karolina, Magna, Malin, Malvina, Maria, Martina, Nanna, Nancy, Nella, Neta, Olena, Olga, Petra, Palma, Pamela** och **Paulina.**

I västra stadsdelen må inom ett område, som begränsas af Biskopsgatan, Hållgatan, Öfre Trädgårdsgatan och Svartån, endast vara tillåtet uppföra hus af sten eller därmed jämförligt ämne, i enlighet med närmare bestämmelser, som torde inflyta i stadens byggnadsordning.

B) I **stadsdelen öster om Svartån** äro utlagda eller afses att utläggas följande trafikleder och allmänna platser:

För stadsdelen norr om Skolgatan mellan Kyrkogatan och förutvarande Gåsmyregatan eller den s. k. Kyrkobacken har 1902 års stadsplan, hvilken ännu ej till någon del genomförts, omarbetats för undvikande af de betydligt stora kostnader, inlösen af mark enligt samma plan skulle medföra samt bibehållande, så länge sig göra låter af denna åldriga och för Västerås karaktäristiska stadsdel.

Blåsbogatan: mellan Norra Esplanaden och Rudbecksgatan (Rektorsgatan enl. 1902 års stadsplan) 12 meter bred med läge och riktning i öfverensstämmelse med 1902 års stadsplanekarta. Söder om Rudbecksgatan mellan samma gata och Skolgatan bibehåller Blåsgammal stadsdel. Nimrod och Njord, hvilka kvarter redan nu äro fullt bebyggda och hvarest stadens badhus och elektricitetsverk uppförts.

Laura samt Finn, Fingal, Fabian, Ferdinand, Frans, Filip, Gabriel, Galle, Gerhard, Georg, Gere, Gagne och Gad hafva ej förut ingått i gammal stadsdel, och torde böra anmärkas att Kv. Lauras tomtindelning gör det önskvärdt, att kvarteret hänföres till sådan stadsdel samt att öfriga här uppräknade kvarter äro fullt bebyggda och bilda den äldsta samt måhända mest karaktäristiska delen af Västerås stad.

Västerås den 29 Jan. 1910.

GÖSTA SMITT. ERIK HAHR»,

efter uppläsande hvaraf Byggnadsnämnden beslöt godkänna de sakkunniges förslag. Härjämte skulle föreslås att det genom bibehållande af tomten N:o 133 Västra kvarteret bildade kvarteret Lucia skulle räknas till gammal stadsdel.

Bordlades frågan om området för stenstad i stadsdelen väster om Svartån.

(Se vidare härom under stadsdelen öster om Svartån.)

(Betr. frågan om stenstad se slutet af Drätselkammarens utlåtande!)

bogatan sitt nuvarande läge på marken och bredd mellan huslinierna, på sätt kartan utvisar.

Djäknegatan: en i 1902 års stadsplan igenlagd, men å marken befintlig smalare gata mellan Norra Esplanaden och Skolgatan. Gatan erhåller mellan Norra Esplanaden och Rudbecksgatan 9 meters bredd med utvidgningar i norr och söder, på sätt kartan utvisar. Söder om Rudbecksgatan fortsätter Djäknegatan till Skolgatan med bibehållande af sitt nuvarande läge på marken och bredd mellan befintliga huslinier.

Rektorsgatan: en likaledes i 1902 års stadsplan igenlagd gata med af ålder denna benämning, bibehålles i dess nuvarande läge å marken och till dess nuvarande bredd mellan huslinierna mellan Norra Esplanaden och Skolgatan. Vid uppförande af hus vid Rektorsgatans västra sida mellan Rudbecksgatan och Skolgatan skola lämnas 6 meter breda förgårdar.

Kyrkobacksgatan: likaledes en i 1902 års stadsplan förlagd, å marken befintlig gata, bibehålles i sitt nuvarande läge på marken mellan Blåsbogatan och Österlånggatan (förr Gåsmyregatan) men vidgas till en bredd af 6 meter med bibehållande af den södra huslinien. Vid uppförandet af nya hus vid gatan skola förgårdar till en bredd af 6 meter lämnas efter norra sidan af gatans hela längd samt mellan Rektorsgatan och Österlånggatan jämväl efter gatans södra sida.

Rudbecksgatan: i 1902 års stadsplan benämd Rektorsgatan. Mellan Kyrkogatan och

Blåsbogatan begränsas Rudbecksgatan i norr af nuvarande kyrkogårdsmurens norra sida och erhåller en bredd af 12 meter. Mellan Blåsbogatan, där Rudbecksgatan brytes samt erhåller ett nordligare läge, och Djäknegatan upptager Rudbecksgatan den af ålder å marken befintliga Djäknegränden, hvilken dock vidgas till en bredd af 6 meter; och skall vid uppförande af hus vid gatans södra sida i denna del iakttagas, att förgårdar till 6 meters bredd lämnas. Mellan Djäknegatan och Rektorsgatan upptages Rudbecksgatan helt och hållet ny öfver tomterna N:ris 93 och 79 i stadens norra kvarter till en bredd af 8 meter med 6 meter breda förgårdar utefter gatans norra sida. Mellan Rektorsgatan och Österlånggatan upptages Rudbecksgatan likaledes ny öfver tomten N:o 72 norra kvarteret till 14 meters bredd med en mindre planterad öppen plats, åt söder. Den nuvarande Lappgränden lägges till kvarteret söder om densamma, kvarteret Georg. För gatans fortsättning redogöres här nedan.

Gymnastikgränd: en i 1902 års stadsplan förlagd, å marken befintlig gata mellan Kyrkogatan och Djäknegatan. Gatan bibehålles i sitt nuvarande läge och till sin nuvarande bredd mellan huslinierna.

Östra Ågatan: bibehålles 12 meter bred mellan Skolgatan och Biskopsgatan. Mellan Norra Esplanaden och Skolgatan bortfaller Östra Ågatan och utlägges gamla kyrkogårdens område ned till Svartån.

Svartåtorget: en torgplats mellan Biskopsgatan i Norr,

Stadsdelen Öster om Svartån.

Då Byggnadsnämden ansåg att den i stadsplaneförslaget bibehållna delen af **Östra Ågatan** mellan Skolgatan och Biskopsgatan vore ur trafiksynpunkt och äfven eljes alldeles obehöflig, beslöt Byggnadsnämnden föreslå, att äfven denna del af gatan skulle ur stadsplanen utgå.

Östra Ågatan: Drätselkammaren finner väl i likhet med Byggnadsnämnden den af kommitterade bibehållna delen af gatan ur trafiksynpunkt obehöflig, men då det är synnerligen önskvärdt att det vackra strandpartiet ej undandrages allmänheten, vill Drätselkammaren föreslå, att mellan Biskopsgatan och Norra Esplanaden utmed ån i stadsplanen utmärkes en med plantering och strandskoning emot ån försedd promenadplats.

kvarteret Jarl i öster, Stortorget i söder och Svartån i väster, afsedd för såväl saluhallar som handel å fritt plan.

Kyrkogatan: 14 meter bred från Norra Esplanaden. Norr om Domkapitelshuset får gatan för undvikande af samma hus en förändrad riktning åt väster in i Biskopshusets tomt, (kvarteret Hagbard) med bredd invid Domkapitelshuset af 12 meter. Söder om Domkapitelshuset vidgar sig gatan och bildar västra delen af Domkyrkoplanet. Mellan Biskopsgatan och Stortorget erhåller gatan en bredd af 25 meter i norr vid Domkyrkoplanet och 15 meter i söder vid Stortorget såsom förut.

Kyrkogatan: Drätselkammaren föreslår, att denna gata benämnes Västra Kyrkogatan.

Stortorget: mellan Svartåtorget samt kvarteren Jarl och Jesper i norr, kvarteret Isidor i öster, kvarteren Kettil och Karl i söder samt Svartån i väster, afsedt till salutorg för landtmannaprodukter med mera. Delen af torget väster om Kyrkogatans förlängning är äfven afsedd till saluhallar eller basarbyggnader.

Anteckningen i beskrifningen öfver **Stortorget,** att delen af torget väster om Kyrkogatans förlängning äfven vore afsedd till saluhallar eller basarbyggnader borde ändras sålunda, att samma torgdel vore afsedd för saluhallar, basarbyggnader eller andra offentliga byggnader.

Stora torget: Drätselkammaren tillstyrker det af Byggnadsnämnden föreslagna tillägget i beskrifningen öfver torget.

Köpmangatan: mellan Stortorget och Storgatan får Köpmangatan sin östra linie oförändrad i nuv. huslinien med en mindre jämkning, som behöfves för erhållande af en rät linie mellan ändpunkterna vid Stortorget, och Storgatan. Mellan ofvannämda ändpunkter göres gatan 12 meter bred, i stället för i 1902 års stadsplan upptagna 14 meter, med en mindre afskäring af nordöstra hörnet af kvarteret Karl, på sätt kartan utvisar. Söder om Storgatan till Fiskartorget begränsas Köpmangatan i väster af Svartån och i öster af nu-

Då äfven med den mindre vidgning af **Köpmangatan** mellan Stortorget och Stora gatan, som stadsplanekommitterade föreslagit, byggnadskvarteret Karl blefve mer än nödigt smalt, samt genom Österlånggatans upptagande mellan torget och Stora gatan trafiken å Köpmangatan blefve fördelad, och då slutligen kostnaden för Köpmangatans vidgning blefve afsevärdt stor, beslöt Byggnadsnämnden för sin del föreslå, att Köpmangatan i ifrågavarande del finge bibehålla sitt nuvarande läge på marken och verkliga bredd mellan huslinierna.

Köpmangatan: Drätselkammaren förordar bifall till Byggnadsnämndens förslag under förbehåll, att den föreslagna sträckningen af Österlånggatan mellan Stora torget och Stora gatan (Torggatan) kommer till stånd.

varande huslinien. Gatubredden varierar mellan 15 och 18 meter, allt enligt 1902 års stadsplan.

Fiskartorget eller Rådhustorget: begränsas i öster af kvarteret Nestor, i söder af kvarteret Oden och i nordväst af Svartån. Är bibehållet oförändradt.

Hamngatan: mellan Fiskartorget och hamnplanen är oförändrad 18 meter bred. På västra sidan om gatan är utmed Svartån anlagd en plantering.

Österlånggatan: gatan erhåller i dess norra del mellan Norra Esplanaden och Skolgatan, hvilken gatusträcka af ålder benämnes Gåsmyregatan, en förändrad riktning för att sammanfalla med dess nuvarande läge å marken. Gatan är 14 meter bred mellan Norra Esplanaden och den punkt, där Vasagatan möter. Mellan Vasagatans norra ändpunkt och Skolgatan bibehåller Österlånggatan sitt nuvarande läge å marken och bredd mellan huslinierna, på sätt kartan utvisar. Å gatans västra sida från Norra Esplanaden till Kyrkobacksgatan lämnas vid uppförande af nya hus 6 meter breda förgårdar af kvarteret Fingal. Å gatans östra sida mellan Vasagatans ändpunkt i norr och Skolgatan samt i norra hörnet af kvarteret Filip lämnas äfven förgårdar på sätt kartan utvisar.

Mellan Skolgatan och Stortorget erhåller Österlånggatan såsom enligt 1902 års stadsplan 14 meters bredd.

Mellan Stortorget och Storgatan, i hvilken sträcka gatan motsvarar den i 1902 års stadsplan omnämnda Torggatan, Väcktes förslag om ändring i den af kommitterade föreslagna riktningen af **Österlånggatan** mellan Stortorget och Stora gatan (Torggatan) och remitterades denna fråga till Byggnadschefen.

I fråga om riktningen af **Österlånggatan** i sträckningen mellan Stora torget och Stora gatan (Torggatan) hade Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten inkommit med följande skrifvelse:

»Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Pa grund af uppdrag få undertecknade härmed öfverlämna närlagda förslag till Torggatans sträckning emellan Handtverkaregatan och Stora Torget.

Vi föreslå sålunda; att gatan krökes mot öster så som med blyerts finnes inritadt. Härigenom vinnes den fördelen att tomterna N:ris 8 och 9 Kv. Kettil, lämnas i det närmaste oberörda samt att mark för gatan i större utsträckning än efter föregående förslag kommer att tagas från de stora tomterna N:ris 12 och 19 kv. Klas. Gatans utseende anse vi vinna på ändringen, fa-

Fiskartorget eller Rådhustorget: Drätselkammaren hemställer att detta torg må benämnas endast Rådhustorget.

Österlånggatan: Beträffande delen mellan Stora torget och Stora gatan förordar Drätselkammaren den af Byggnadsnämnden föreslagna sträckningen, men hemställer därjämte att denna del af gatan måtte såsom enligt nu gällande stadsplan benämnas Torggatan.

I fråga om gatans öfriga del föreslår Drätselkammaren, att namnet förändras till Östra Kyrkogatan.

tan är Österlånggatan oförändradt 12 meter bred men under det att Torggatan enligt 1902 års stadsplan utmynnade i Smedjegatan, har nu ifrågavarande del af Österlånggatan erhållit en brytning åt väster vid Handtverkaregatan för att i stället utmynna i torget.

Vasagatan: mellan Gåsmyregatan och Smedjegatan oförändrad 14 meter bred, genomlöper vid korsningen med Domkyrkoesplanaden en öppen plats Engelbrektsplan. Mellan Smedjegatan och Nedre Trädgårdsgatan minskas Vasagatan med bibehållande af sin västliga huslinie till 10 meters bredd något vidgad längst i söder, på sätt kartan utvisar.

Linnégatan: till följd af Vasagatans och Brahegatans (förr Herrgärdsgatan) förändrade riktningar och för att gifva kvarteren Fjolner och Gregor lämplig form och storlek har upptagits ofvannämda nya gata 12 meter bred mellan Vasagatan och Brahegatan.

Å kvarteret Fjolners södra spets lämnas ett förgårdsområde, på sätt kartan utvisar.

Brahegatan: I 1902 års stadsplan benämnd Herrgärdsgatan mellan Norra Esplanaden och Knutsgatan 12 meter bred såsom i 1902 års stadsplan, men i rak i stället för bruten riktning.

I kvarteret Fjalars nordvästra hörn, där Norra Esplanaden och Brahegatan mötas, anordnas förgård, på sätt kartan utvisar.

Tessingatan (Pukegatan enligt 1902 års stadsplan): mellan Norra Esplanaden och Vasagatan oförändrad 12 meter bred. Gatudelen mellan Vasasaden af Stadshotellet bildar ett vackert fondparti för densamma.

Samtidigt vilja vi nämna, att tomtindelningen i kv. Kettil torde framdeles böra ändras så att tomterna N:ris 9 och 10 sammanslås och sedan delas i tvänne nya tomter genom en i norr och söder gående tomtgräns. Gränsen mot tomten N:o 11 bör regleras på sätt som å ritningen utvisas af en prickad linie.

Västerås den 31 Jan. 1910.

GÖSTA SMITT. ERIK HAHR.»

Hvad i berörda skrifvelse föreslagits, beslöt Byggnadsnämnden upptaga såsom sitt eget ändringsförslag.

I skrifvelse till Byggnadsnämnden hade Redaktören A. Pers framhållit behofvet af en **lekplan** i östra stadsdelen och föreslagit, att såsom sådan måtte afsättas området mellan bostadsföreningen Östermalms område och Nya kyrkogården eller med andra ord det obebyggda området å ömse sidor af Utanbygatan i dess sträckning mellan Allégatan och Östra Esplanaden. I skriftligt utlåtande till Byggnadsnämnden hade Byggnadschefen och t. f. Stadsarkitekten emellertid förklarat sig anse den af Pers föreslagna platsen för lekplan vara för ändamålet olämplig, samt i stället föreslagit, att

Brahegatan: Till Byggnadsnämndens förslag om upptagande af en lekplan bestående af hela kvarteret Gunvald, norra delen af kvarteret Gösta mellanliggande del af Brahegatan samt en del af den öppna plats, där Brahegatan och Herrgärdsgatan träffa Knutsgatan, äfvensom den förändring af Brahegatan, som däraf bli en följd, får Drätselkammaren tillstyrka bifall.

Emot detta förslag har Her Sundström reserverat sig, i de han yrkat att lekplatsen måtte förläggas i sydvästra delen af kvarteret Gösta, enär den eljes komme att ligga allt fö nära Herrgärdsskolans gård.

ıtan och Österlånggatan enligt)02 års stadsplan har enligt adsfullmäktiges beslut den 5 Oktober 1906 borttagits. I ället har den nuvarande s. k. **otaniska trädgården** mellan varteren Hake och Hejmer å artan betecknats såsom en öp-en plats, emot hvilken tomt-gare å ömse sidor äga rätt till nster och takfall. På norra dan om trädgården är utmärkt tt $4^1/_2$ meter bredt förgårds-mråde, af kvarteret Hake (se tadsfullmäktiges sistberörda eslut).

Engelbrektsgatan: oföränd-ad mellan Norra Esplanaden ch Engelbrektsplan 14 meter red.

Sturegatan: i likhet med 902 års stadsplan 12 meter red mellan Domkyrkoesplana-en och Järnvägstorget.

Järnvägstorget: en plan norr m Södra Esplanaden och ett illtänkt nytt stationshus, uti vilken plan Sturegatan och Kopparbergsvägen utmynna.

Herrgärdsgatan: i 1902 års tadsplan benämnd Stenlägga-egatan, mellan Knutsgatan och Nygatan oförändrad 12 meter red.

Knutsgatan: gatan är oför-ndrad enligt 1902 års stads-lan. Norra delen från En-elbrektsgatan till Brahegatan 2 meter bred. I norra hör-et af kvarteret Gunvald, där Knutsgatan och Engelbrekts-an mötas, anordnas förgård, å sätt kartan utvisar. Knuts-atan utvidgas mellan Brahe-atan och Herrgärdsgatan ge-om afskärning af kvarteret östas nordöstra hörn till en 3 meter bred plan. Från Herrgärdsgatan och Kassörsga-

sådan ändring gjordes i stads-planen, att lekplats erhölles vid kvarteren Gunvald och Gösta Med biträdande af sistberörda förslag beslöt Byggnadsnämn-den föreslå, att af hela kvar-teret Gunvald och norra de-len af kvarteret Gösta samt Brahegatan mellan Engel-brektsgatan och Knutsgatan, äfvensom norra delen af den öppna plats, som skulle bil-das genom afskärande af kvar-teret Göstas nordöstra hörn bildades en triangelformig öp-pen plats, afsedd för lekplan, samt att i följd häraf Brahe-gatan i ofvannämnda sträck-ning skulle utgå och Kassörs-gatan fortsätta från Knutsgatan fram till Engelbrektsgatan.

I händelse af bifall till nyss-nämnda förslag borde nödig ändring i beskrifningen till **Knutsgatan** ske.

Tessingatan: Beträffande den under förestående rubrik om-förmälda **Botaniska trädgården** föreslår Drätselkammaren, att då fasadrätt för tomtägare in-om kvarteret Heimer mot träd-gården ej förut af staden upp-låtits, och för att icke trädgår-den skall lida men af uppför-andet af allt för höga hus söd-er om trädgården, Stadsfull-mäktige ville, utöfver hvad Stadsplanekommitterade före-slagit, besluta att inom kvarte-ret Heijmer emot Botaniska trädgården ej får uppföras hö-gre hus än 7 meter.

tan till Nygatan är Knutsgatan 18 meter bred.

Karlsgatan: oförändrad 12 meter bred mellan Norra Esplanaden och Kopparbergsvägen. Gatans fortsättning söder om Kopparbergsvägen benämnes i 1902 års stadsplan Kasärngatan. Enligt föreliggande förslag benämnes jämväl sistnämda gata Karlsgatan och bibehålles oförändrad 14 meter bred mellan Kopparbergsvägen och Storgatan. Mellan Storgatan och Munkgatan inskränkes gatans bredd från 18 till 14 meter. Söder om Munkgatan till Södra Esplanaden bibehålles nuvarande bredden 18 meter.

Allégatan: mellan Norra Esplanaden och Munkgatan. Gatan är bibehållen till 12 meters bredd såsom enligt 1902 års stadsplan. Däremot äro de i nämda stadsplan upptagna 9 meter breda förgårdarne å gatans ömse sidor borttagna. I följd häraf har också gatans läge ändrats med hänsyn till befintliga byggnadslinier, så att den mellan Norra Esplanaden och Kopparbergsvägen följer den nuvarande västra huslinien samt mellan Kopparbergsvägen och Munkgatan den nuvarande östra huslinien. Härigenom har gatan också ändrats till närmare öfverensstämmelse med dess nuvarande läge å marken.

Kopparbergsvägen: mellan Norra Esplanaden och Järnvägstorget. Denna trafikled är mellan Norra Esplanaden och Kopparbergsplatsen (Östra torget) oförändrad 16 meter bred, dock att afskärningen af kvarteret Huberts västra hörn utförts något olika mot i 1902

års stadsplan, hvarigenom Kopparbergsvägen vidgats något närmast Kopparbergsplatsen.

Söder om nämda plats till Järnvägstorget minskas Kopparbergsvägens bredd från 24 meter enligt 1902 års stadsplan till 18 meter, hvarvid iakttages, att Kopparbergsvägen mellan Kopparbergsplatsen och Snickaregatan följer nu å marken befintliga huslinien på gatans västra sida samt söder om Snickaregatan den västra gatulinien enligt 1902 års stadsplan.

Kopparbergsplatsen (förr Östra torget eller Kopparbergstorget): mellan Kopparbergsvägens norra och södra del. Denna öppna plats, hvars gränslinier något afvika från 1902 års stadsplan bland annat däruti att i följd af Smedjegatans bibehållande i sitt nuvarande läge på marken, å kvarteret Jonas östra del måst göras en rätt stor afskärning, står i direkt förbindelse med följande trafikleder: Kopparbergsvägen, Utanbygatan, Domkyrkoesplanaden, Smedjegatan och Östermalmsgatan (förr Smedjegatan).

Kungsängsgatan: mellan Utanbygatan och Södra Esplanaden oförändrad 12 meter bred. Delen söder om kvarteret Måns ingår i Södra Esplanaden.

Östra Esplanaden: oförändrad, mellan Kopparbergsvägen och Storgatan utgör en fortsättning af Norra Esplanaden och har i likhet med denna 30 meters bredd.

Norra Esplanaden: oförändrad 30 meter bred mellan Svartån och Kopparbergsvägen. Den i 1902 års stads-

Kommitterades förslag till ändring af **Kopparbergsplatsen** hade föranledt anmärkning af Byggmästaren E. V. Larsson såsom ägare af tomten N:o 3 i kvarteret Jonas. Då Byggnadsnämnden likväl ansåg, ansåg, att någon ändring i kommitterades förslag i denna del ej lämpligen kunde ske och då tomten N:o 3 i kvarteret Jonas äfven efter afskärningen blefve fullt tillräcklig som byggnadstomt, beslöt Nämnden tillstyrka bifall till kommitterades förslag.

Östra och **Norra Esplanaderna:** Drätselkammaren föreslår, att dessa trafikleder erhålla annat lämpligt och gemensamt namn såsom Ringvägen (Arosvägen).

plan upptagna öppna plats, där Tessingatan (Pukegatan) utmynnar, har borttagits.

Kaplansgatan: mellan Engelbrektsgatan och Norra Esplanaden oförändrad 12 meter bred.

Å kvarteret Frejs västra hörn anordnas förgård, på sätt kartan utvisar. Den i 1902 års stadsplan upptagna delen af Kaplansgatan mellan Norra Esplanaden och Engelbrektsgatan bortfaller, hvarigenom kvarteren Folke och Fjolner sammanslås till ett kvarter, Folke bildande tomt och trädgård för Herrgärdesskolan.

Vallingatan: i beskrifningen till 1902 års stadsplan benämnd Kassörsgatan. Gatan är oförändrad mellan Tessingatan och Engelbrektsgatan 12 meter bred.

Kassörsgatan: enligt 1902 års stadsplan benämnd Håkansgatan, oförändrad, mellan Knutsgatan och Allégatan 18 meter bred.

Rudbecksgatan: omförmäld här förut, fortsätter från Österlånggatan i samma riktning som den å 1902 års stadsplan benämnda Rektorsgatan med oförändrad bredd af 12 meter till Herrgärdsgatan (den sistnämda i 1902 års stadsplan benämnd Stenläggaregatan).

Skolgatan: mellan Östra Ågatan och Kyrkogatan följer Skolgatan med en oförändrad bredd af 12 meter i bruten linie nuvarande ägogränsen till tomterna N:ris 25 och 114 i Norra kvarteret inom byggnadskvarteret Hagbard i stället för den raka riktningen enligt 1902 års stadsplan. Mellan Kyrkogatan och Österlång-

Kassörsgatan hade af kommitterade föreslagits till 18 meters bredd såsom enligt 1902 års stadsplan. Byggnadsnämnden ansåg emellertid, att då denna gata ej kunde få någon större betydelse som trafikled, gatan kunde med bibehållande af den södra gatulinien, inskränkas till 12 meters bredd med 6 meters breda förgårdar på norra sidan, och ville Byggnadsnämnden föreslå sådan ändring i kommitterades förslag. Beträffande den enligt Byggnadsnämndens förut beslutade förslag nytillkomna delen af Kassörsgatan mellan Knutsgatan och Engelbrektsgatan borde denna del utläggas till 12 meters bredd utan förgård på norra sidan, då den här begränsades af den föreslagna lekplatsen.

Då Byggnadsnämnden förut föreslagit, att Östra Ågatan

Kassörsgatan: Drätselkammaren tillstyrker Byggnadsnämndens ändringsförslag.

Skolgatan: Drätselkammaren hemställer om bifall till Byggnadsnämndens ändringsförslag, under uttalande af, att ifrågavarande gränd måtte ordnas såsom promenadväg i samband med den af Drätselkammaren föreslagna promenaden utmed Svartån.

ıtan får Skolgatan, som äf-
ɔn här är oförändradt 12 me-
r bred, ett något ändradt läge, i det gatan följer den nu
efintliga huslinien å gatans
ɔrra sida. Mellan Österlång-
ıtan och Vasagatan har Skol-
ıtan oförändradt läge och
redd af fortfarande 12 meter
ed en mindre vidgning vid
asagatan genom afskärning af
varteret Hakes nordöstra
örn.

Utanbygatan: mellan Vasa-
ıtan och Kopparbergsplatsen,
vilken del af gatan i 1902
rs stadsplan benämnes Gamla
tanbygatan, är gatan oföränd-
ıd 12 meter bred samt mel-
ın Kopparbergsplatsen och
stra Esplanaden, motsvaran-
e Nya Utanbygatan i 1902
rs stadsplan, likaledes oför-
ndrad 14 meter bred.

Nygatan: mellan Domkyrko-
splanaden och Allégatan oför-
ndrad 12 meter bred. Å kvar-
eret Hilmers östra hörn är af-
kuret ett mindre förgårdsom-
åde, på sätt kartan utvisar.
id korsningen af Nygatan och
opparbergsvägen bildas en
indre öppen plats, något vid-
ad genom afskärningar å
varteren Högne och Josef.

Domkyrkoplan: en öppen
lats omkring domkyrkan, be-
ränsad af kvarteret Halfdan i
orr, Österlånggatan i öster,
varteret Jesper i söder och
yrkogatan i väster.

Biskopsgatan: mellan Östra
gatan och Kyrkogatan, oför-
ndrad, 12 meter bred.

Domkyrkoesplanaden: oför-
ndrad, mellan Österlånggatan-
ch Kopparbergsplatsen 24 me-
er bred, med utvidgning åt
sterlånggatan, på sätt kartan
tvisar.

skulle utgå ur stadsplanen, ville Nämnden jämväl föreslå, att den del af **Skolgatan,** som skulle utläggas mellan Östra Ågatan och Kyrkogatan skulle utgå och ersättas endast med en 6 meter bred gränd, **Ågränd.**

I fråga om södra delen af **domkyrkoplanen** beslöt Byggnadsnämnden inhämta Byggnadschefens och Stadsarkitektens yttrande, huruvida någon ändring enligt deras mening borde göras af detta område i ändamål att kunna bibehålla den s. k. Proban och gamla kyrkogårdsmuren, äfvensom om till planen borde inläggas den nu som plantering ordnade nordvästra delen af kvarteret Jesper.

Uti den till Byggnadschefen och Stadsarkitekten remitterade frågan om eventuell utvidgning af **Domkyrkoplanet** för att kunna bibehålla den s. k. Proban och gamla kyrkogårdsmuren föreslogo nu nämnda sakkunnige, att Domkyrkoplanet måtte utvidgas något åt söder på bekostnad af byggnadskvarteret Jesper i enlighet med ett å särskildt karta inritadt förslag. Under framhållande, att det stode staden, som ägde all mark i kvarteret Jesper, öppet att framdeles i anledning af förekommande omständigheter göra jämkning i den sålunda föreslagna norra gränsen för kvarteret Jesper, beslöt Byggnadsnämnden förorda de sakkunniges ändringsförslag.

Emot den af Stasdplanekommitterade föreslagna **Klockaregatan** hade Västerås Ev. Lutherska Missionsföreningens styrelse i skrifvelse till Bygg-

Domkyrkoplan: Drätselkammaren anser för sin del, att kvarteret Jespers norra gränslinie bör bibehållas enligt kommitterades förslag och ingen utvidgning i stadsplanen ske af Domkyrkoplanet, på sätt Byggnadsnämnden föreslagit; och föreslår kammaren därför, att Stadsfullmäktige måtte fastställa Stadsplanekommitterades förslag oförändradt.

Häremot hafva Herrar Enhörning, Grandinson och Håkanson reserverat sig, i det att de förordat bifall till Byggnadsnämndens förslag.

Engelbrektsplanen: en öppen plats norr om Domkyrkoesplanaden, där Vasa- och Engelbrektsgatorna mötes, 30 meter bred. Platsen är oförändrad enligt 1902 års stadsplan.

Klockaregatan: mellan Österlånggatan och Vasagatan upptages öfver nuvarande klockarebostället och Missionskyrkans trädgård en 14 meter bred ny gata med utvidgningar vid mynningarne, på sätt kartan utvisar.

Därest denna af kommitterade förslagna gata upptages, kan Smedjegatan mellan Stortorget och Vasagatan bibehållas i sin nuvarande ringa bredd samt staden undgå att vidkännas eljes oundvikliga betydliga kostnader för Smedjegatans vidgande i enlighet med 1902 års stadsplan.

De i beskrifningen till 1902 års stadsplan upptagna Kristina- och Kungsgatorna på östra sidan Svartån ingå liksom kvarteret Karsten i Stortorget och omförmälas därför ej vidare i stadsplanebeskrifningen.

Smedjegatan: mellan Stortorget och Vasagatan, där gatan, enligt 1902 års stadsplan skulle vidgas till 14 meters bredd med en ytterligare utvidgning närmast torget till 20 meters bredd, bibehåller Smedjegatan sitt nuvarande läge på marken mellan nu befintliga huslinjer, på sätt kartan utvisar. Mellan Vasagatan och Sturegatan, där staden redan till största delen förvärfvat erforderlig mark, utlägges Smedjegatan enligt 1902 års stadsplan 14 meter bred. Mellan Sturegatan och Kopparbergsplatsen bibehåller Smedjegatan

nadsnämden uttalat sig, under uppgift, att gatan ofördelaktigt berörde Missionskyrkans tomt i kvarteret Idolf. På de skäl stadsplanekommitterade anfört, ansåg emellertid jämväl Byggnadsnämnden gatan behöflig för trafiken och beslöt fördenskull tillstyrka kommitterades förslag.

Beträffande **Stora gatan,** hvilken benämning Byggnadsnämnden ville bibehålla i stället för det af kommitterade föreslagna namnet Storgatan, framhöll Arkitekten Hahr det önskvärda i, att gatan i sträckningen mellan Svartån och Kopparbergsvägen bibehölls vid sin nuvarande bredd på marken af 12 meter. Häri instämde Byggnadschefen Smitt, hvilken likväl förklarade sig vilja tillstyrka breddning af gatan från Svartån så långt området för endast stenhus komme att sträcka sig.

Byggnadsnämnden beslöt emellertid i fråga om Stora gatans bredd, hvarom skriftlig anmärkning inkommit från Handlanden N. G. Bergström såsom ägare till tomten N:o 101 Södra kvarteret, att tillstyrka bifall till kommitterades förslag.

»Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Sedan frågan om Stora gatans bibehållande vid den nuvarande bredden eller dess utläggande såsom adertons meters trafikled förevarit i Byggnadsnämnden och nämnden för sin del förklarat sig anse, att gatan öster om ån borde gifvas den större bredden, så får undertecknad anhålla att få i protokollet antecknadt, att jag för min del ej finner den öka-

erigen sitt nuvarande läge å arken och bredd mellan nu fintliga huslinjer i öfver-sstämmelse med, hvad kar-n utvisar. Gatan är enligt 02 års stadsplan i denna del ptagen till 14 meters bredd.

Östermalmsgatan: mel'an pparbergsplatsen och Östra planaden, oförändrad, 14 me-r bred. Sträckningen af ga-n mellan Kopparbergsplatsen h Allégatan benämnes i 02 års stadsplanebeskrifning nedjegatan.

Handtverkaregatan: me'lan öpmangatan och Vasagatan, r gatan å 1902 års stadsplan dgats till en bredd af 12 me-r, får gatan bibehålla sitt nu-rande läge å marken och edd mellan befintliga husli-er, på sätt kartan utvisar. ellan Vasagatan och Sturega-n är Handtverkaregatan oför-ndrad, 12 meter bred enligt 902 års stadsplan.

Snickaregatan: mellan Sture-tan och Kopparbergsvägen, förändrad, 12 meter bred.

Timmermansgatan: oförand-d, 12 meter bred mellan Kop-rbergsvägen och Allégatan.

Storgatan: mellan Svartån o. stra Esplanaden, oförändrad, 8 meter bred.

Munkgatan: mellan Köpman-tan och Vasagatan, där gatan nligt 1902 års stadsplan är 4 meter bred, får gatan bibe-lla sin något större bredd ef-r nuvarande ägogränser i orr och söder. Mellan Vasa-tan och Karlsgatan är Munk-tan oförändrad, 18 m. bred. unkgatans fortsättning mel-n Karlsgatan och Södra Es-anaden (i 1902 års stadsplan orra och Södra Ågatan, belägn å ömse sidor af Lillån) upp-de bredden önskvärd eller er-forderlig och detta af följande skäl.

Den del af gatan, som framdeles har att upptaga största trafiken anser jag vara gatudelen öster om Kopparbergsvägen, hvilken del redan nu har en bredd af tjugu meter mellan kvarteren Måns och Östermalm. Mot Stora gatans utläggande åt söder till aderton meters bredd från kvarteret Måns o. fram till Kopparbergsvägen har jag heller intet att erinra.

Gatudelen emellan ån och Kopparbergsvägen korsas icke af annan starkt trafikerad gata än Köpmangatan; den kan sålunda utan olägenhet upptaga en liflig långsgående trafik, och trafikförhållandena i krysset vid Köpmangatan kunna betydligt förbättras genom nu föreslaget afskärande af hörnet å Mälarebankens tomt. Om sedan för vinnande af goda trafikförhållanden till den blifvande Torggatan Stora gatans bredd ökas å sträckan emellan sagda gata och Köpmangatan genom anbringande af loggia under byggnaden å kvarteret Leif eller genom afskiljande af gatumark från detsamma torde anmärkning mot denna gatas trafikförhållanden ej skäligen eller med fog kunna göras, och vill jag härvidlag endast erinra om den trafik, som råder å den en meter smalare Drottninggatan i Stockholm, exempelvis emellan Hamngatan och Fredsgatan. Härjämte bör ihågkommas att Stora gatan har och sannolikt framdeles än ytterligare kommer att få karaktären af affärsgata och såsom sådan bör den ej vara allt för bred.

Storgatan: Under åberopande af t. f. Stadsarkitekten Hahrs och Byggnadschefen Smitts till Byggnadsnämndens protokoll uttalade särskilda mening, föreslår Drätselkammaren, att gatan mellan Svartån och Kopparbergsvägen måtte inskränkas till 12 meters bredd.

tager tillsammans med Lillån en oförändrad bredd af 36 meter mellan huslinierna. Söder om Södra Esplanaden fortsätter Munkgatan med en bredd af 14 meter utefter Lillåns västra strand till hamnplanen.

Nedre Trädgårdsgatan: mellan Fiskartorget och Karlsgatan, oförändrad 12 meter bred.

Södra Esplanaden: mellan Hamngatan och Kreaturstorget 30 meter bred såsom enligt 1902 års stadsplan. Utvidgningen närmast Hamngatan å Esplanadens norra sida bortfaller, så att Esplanaden med bibehållande af sin södra linie framgår med oförändrad bredd ända till Hamngatan, där endast en afskärning göres af sydvästra hörnet af kvarteret Oden.

Östra Järnvägsgatan: belägen söder om järnvägens område mellan Hamngatan och Hamnplanen, oförändrad 12 m. bred.

Den å 1902 års stadsplan upptagna Sigurdsgatan utgår och lägges jämte den del af nuvarande kvarteret Sigvald, som äges af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, till kvarteret Sigurd. Återstående del af nuvarande kvarteret Sigvald ingår i Hamnplanen.

Hamnplanen: med gränser i norr mot kvarteret Sigurd och järnvägens område, i öster mot Lillån, i söder mot Mälaren o. i väster mot Svartån och kvarteret Sigurd, är afsedd för upplag och byggnader för hamnens och dess trafikanters behof.

Beträffande stadsdelen öster om Svartån iakttages i öfrigt följande:

Gamla Begrafningsplatserna: på ömse sidor om Kyrkogatan och intill Norra Esplanaden äro

Västerås stad har sin särskilda prägel genom de från äldre tid kvarstående, pittoreska, synnerligen gediget timrade trähyggnaderna; att rifva dessa vore sålunda ur estetisk synpunkt motbjudande, en bestämmelse om gatans utläggande till större bredd än den nuvarande torde ej medföra, att en sådan fullständig utläggning af gatan sker inom öfverskådlig tid, då byggnadernas konstruktion i allmänhet visat sig vara sådan att åd esamma med fördel och för ringa kostnad kunna göras förändringar, hvarigenom goda affärslokaler erhållas. Just dessa möjligheter att inreda affärslokaler gifva byggnaderna ett stort värde, som vid deras eventuella rifvande nödvändigtvis måste höja tomtpriset och därigenom fördröja byggnadsverksamheten. Fara finnes sålunda, att gatan genom sporadiskt förekommande nybyggnader under längre tid erhåller ett allt annat än tilltalande utseende.

När sålunda såväl estetiska kraf som praktiska hänsyn tala för gatans bibehållande vid dess nuvarande bredd och då särskildt vid och genom stadens tillväxt nya trafikleder öppnas, har jag genom detta mitt yttrande ansett mig böra förtydliga och påpeka dessa förhållanden.

Västerås den 2 Mars 1910.

ERIK HAHR,
t. f. Stadsarkitekt.

I ofvanstående utlåtande, af hvilket jag haft tillfälle taga del, får jag till alla delar instämma.

Västerås den 2 Mars 1910.

GÖSTA SMITT."

det närmaste oförändrade (se fvan under Östra Ågatan och kolgatan) och afsedda att bellas såsom parker.

Nuvarande Begrafningsplaen: mellan Allégatan och Öra Esplanaden i väster och ster samt Kopparbergsvägen ch Utanbygatan i norr och söer är oförändrad och afsedd tt för framtiden utläggas till ark.

Den å 1902 års stadsplan utärkta planen mellan Svartån, tora gatan och Köpmangatan amt byggnadskvarteret Karl ibehålles såsom byggnadsvarter och ingår i nyssnämda varter Karl.

Vasaparken: mellan Nedre rädgårdsgatan och Sturegatan, ärnvägstorget, Södra Esplanaen och Byggnadskvarteret Oen. Parken är bibehållen oförändrad.

Kreaturstorget: ett område ydöst om stadsplanen närmast ster om Kungsängsgatan, är fsedt för kreaturshandel, köttesiktningsbyggnader m. m. Inen ändring af området är föreagen.

Norra, Östra, Södra o. Domyrkoesplanaderna samt Munkatan äro afsedda att planteas med trädrader.

Å de öppna platser, som bilas dels där Vasa- och Tessinatorna mötas och dels där Nyatan och Kopparbergsvägen orsa hvarandra, anordnas indre planteringar.

Genom omarbetandet af den . k. Kyrkobacken, upptagande f Linnégatan samt förändring f Brahegatans (förra Herrärdsgatans riktning), har af et område, som enligt 1902 rs stadsplan upptages af kvareren **Felix, Finn, Filip, Fjalar,**

Skrifvelsen upplästes och intogs i protokollet och skulle, sedan frågan om revision af stadsplanen nu blifvit af stadsfullmäktige remitterad till Drätselkammaren, utdrag af protokollet öfverlämnas till Drätselkammaren för att vidfogas Byggnadsnämndens förut afgifna yttrande i nämda fråga.

Som ofvan

In fidem.

Theofil Öberg.

Beslöt Byggnadsnämnden remittera till Byggnadschefen o. Stadsarkitekten frågan om hvilka kvarter i stadsdelen öster om Svartån borde räknas till **gammal** eller **ny stad.**

(I fråga härom vidare se under stadsdelen väster om Svartån!)

»Till Byggnadsnämnden i Västerås.

Med anledning af uppdrag att yttra oss om ett par frågor hvilka beröra det under utarbetande varande förslaget till ändring af stadsplanen för Västerås stad få vi härmed anföra:

Bestämmelsen att viss areal skall bebyggas uteslutande med **stenhus** kan visserligen vara välbetänkt men vi hålla före att det stenhusområde som här föreslagits om möjligt bör minskas. Detta af flera skäl.

Stenhus byggas i allmänhet och med de flesta tills dato här i staden uppförda torde så vara händelsen, med ytterväggar af sten men med bjälklag, en ej ringa del innerväggar och all öfrig inredning af trä. Äfven när stenhus byggas med bjälklag af emellan järnbalkar gjutna betonhvalf

Gagne, Galle, Gere och **Gregor** bildats följande nya eller väsentligen förändrade kvarter: **Felix, Finn, Fingal, Fjolner, Fjalar, Fabian, Ferdinand, Frans, Filip, Gregor, Gabriel, Gagne, Galle, Gad, Gerhard, Georg** och **Gere.**

Genom Pukegatans förläggande och Botaniska trädgårdens upptagande i stadsplanen hafva kvarteren **Hake** och **Hejmer** fått sina områden betydligt förändrade.

Nuvarande kvarteret **Idolf** har genom Klockaregatans upptagande delats i två kvarter **Idolf** norr och **Isidor** söder om nämda gata.

Till gammal stadsdel hänföras i stadsdelen väster om Svartån byggnadskvarteren **Finn, Fingal, Fabian, Ferdinand, Frans, Filip, Gabriel, Gagne, Galle, Gad, Gerhard, Georg, Gere, Hagbard, Halfdan, Hake, Heimer, Jarl, Jesper, Idolf, Isidor, Inge, Jorund, Karl, Kettil, Klas, Knut, Kol, Leif, Leo, Lennart, Loke, Manfred, Martin, Mats, Nestor** och **Oden.**

Till ny stadsdel hänföras byggnadskvarteren **Felix, Fjolner, Fjalar, Folke, Frej, Gregor, Gudmund, Grimm, Gösta, Gunvald, Gunnar, Guttorm, Gude, Helge, Harald, Henrik, Hilde, Hugo, Hilmer, Håkan, Hulte, Jonas, Hubert, Högne, Josef, Justus, Ivar, Julius, Jörgen, Konrad, Kåre, Lorens, Lothar, Ludvig, Ludolf, Melker, Morits, Måns, Nimrod, Njord, Nore, Numa, Olov, Ottar** och **Sigurd.**

I östra stadsdelen må inom ett område, som begränsas af Skolgatan, Utanbygatan, Kopparbergsvägen, Södra Esplanaden och Svartån, endast vara vidtages sällan sådan åtgärd, att balkarne helt skyddas mot eldens inverkan. Stenhusbyggnader af detta slag äro enligt vårt förmenande föga mera motståndskraftiga mot eld än ett ut- och invändigt fullständigt reveteradt trähus, försedt med brandbotten på vindsbjälklaget.

Stenhus måste för att kunna ränta den dyrbara grundläggningen uppföras till största möjliga höjd, särskildt när pålgrund erfordras, och följden häraf blifver gifvetvis den att vanprydande brandgaflar ej kunna undvikas.

När byggnaden ej har affärsläge torde bestämmelse om stenhusbyggnader medföra att nybyggnad under lång tid fördröjes och de nuvarande, eldfarliga trähusen få, med vissa ändringar kvarstå, under det att byggnadsverksamheten söker sig ut mot stadsgränserna.

Det mål man söker ernå genom stenstadsbestämmelse vinnes sålunda knappast. Finner den enskilde att det ekonomiskt lönar sig att bygga stenhus, kan man vara tämligen säker att han i hvarje fall uppför ett sådant.

Vi hafva på platsen tagit kännedom om den terräng vid kyrkogården som föreslagits skola utläggas till **lekplan,** men kunna ej finna densamma lämplig för detta ändamål. I stället få vi föreslå det sådan ändring göres i stadsplanen att lekplats erhålles vid kv. Gunvald och Gösta.

Stallhagsvägen anse vi bör läggas på annat sätt än hvad nu föreslagits och så att den bättre följer terrängen och vilja vi härvidlag hänvisa till när-

I fråga om för hvilket områ
de af staden bestämmelsen on
att endast stenhus må uppfö
ras, tillstyrker Drätselkamma
ren Byggnadsnämndens försla

Herrar Oest, Sundström oc
Danielsson hafva reservera
sig häremot, i det att de y
kat bifall till Stadsplanekom
mitterades förslag.

låtet uppföra hus af sten ler därmed jämförligt ämne i lighet med närmare bestäm- elser, som torde inflyta i sta- ns byggnadsordning.

Stadsplanekommitterade.

lagda kartskiss.

Beträffande föreslagna bestämmelser för visst **byggnadssätt** få vi såsom vår åsikt uttala att de såvidt möjligt böra bibehållas enligt Herrar Kommitterades förslag.

Härjämte få vi föreslå att **strandväg** lägges emellan ån mynningen fram till och förbi Fridnäs, genom en sådan anordning kan en eljest erforderlig utvidgning och reglering af Västra Järnvägsgatan undvikas.

Västerås den 20 Jan. 1910.

GÖSTA SMITT. ERIK HAHR.»

Beslöt Byggnadsnämnden för sin del föreslå att inom följande områden endast skulle vara tillåtet uppföra **hus af sten** eller därmed jämförligt ämne, nämligen:

Väster om Svartån endast byggnadskvarteret Lovisa, samt samt

Öster om Svartån det område, som begränsades af Skolgatan, Vasagatan, Munkgatan och Svartån.

Som ofvan

In fidem.

Theofil Öberg.

I allt öfrigt tillstyrker Drätselkammaren bifall till hvad Stadsplanekommitterade och Byggnadsnämnden i detta ärende sammanstämmande föreslagit.

Västerås den 24 April 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Theofil Öberg.

Västerås A. F. Bergs Boktryckeri 1910.

N:o 38.

Fråga om sammanslagning af kvarteren Numa, Måns och Moritz m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 27 Januari 1910 inlämnades till Stadsfullmäktige af Direktören J. S. Edström en motion med förslag, *dels* att i af Stadsplanekommitterade uppgjordt förslag till stadsplan för Västerås de gator, som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Moritz, måtte få utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, *och dels* att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark måtte försäljas eller utarrenderas till Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget.

Denna motion remitterades samma dag till utlåtande af Stadsplanekommitterade, Byggnadsnämnden, Hamnstyrelsen och Drätselkammaren.

Sedan de af Stadsplanekommitterade, Byggnadsnämnden och Hamnstyrelsen afgifna utlåtandena i ärendet öfverlämnats till Drätselkammaren, har stadens byggnadschef på Drätselkammarens anmodan verkställt utredning rörande den ersättning staden eventuellt borde betinga sig vid försäljning af den nuvarande gatumark, som skulle ingå i det föreslagna nya industrikvarteret.

Enligt denna utredning, som här bifogas, skulle ifrågavarande ersättning belöpa sig på 120,000 kronor.

Då merberörda utredning föredrogs i Drätselkammaren tillsatte emellertid kammaren på byggnadschefens förslag en kommitté med uppdrag att närmare granska utredningen samt efter underhandling med Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget söka åstadkomma en preliminär uppgörelse angående villkoren för öfverlåtelsen af ifrågavarande gatumark till bolaget.

Kommitterade, som icke lyckats komma till enighet med bolaget i fråga om berörda villkor, hafva till Drätselkammaren inlämnat här bilagda utlåtande, däri ersättningsbeloppet föreslagits till 150,000 kronor.

Drätselkammaren har i likhet med öfriga delegationer, som haft att yttra sig i nu ifrågavarande ärende, funnit, att något hinder för den ifrågasatta ändringen i stadsplanen icke torde böra möta från stadens sida.

Hvad alternativet om utarrendering till bolaget af gatumarken beträffar, torde hvarken staden eller bolaget vara vidare betjänade af en sådan uppgörelse, som gifvetvis skulle innebära ett provisorium, och enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, är bolaget numera ej benäget att arrendera marken.

Vid öfvervägande af frågan, om hvilka villkor staden bör betinga sig för öfverlåtelse af gatumarken i fråga, har Drätselkammaren funnit det önskvärdt, om i samband med denna affär kunde ordnas ett annat ännu ouppgjordt mellanhafvande med bolaget.

Som bekant, hade staden i köpe- och arrendekontrakt med bolaget af den 17 September 1907 förbehållit sig att få för något sitt behof inom två år från nämnda

dag förvärfva sig mark inom bolaget tillhöriga byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre till ett pris af 2 kronor 50 öre för kvadratmetern.

På grund af Stadsfullmäktiges beslut den 26 Augusti 1909 anmälde Drätselkammaren till bolaget inom den sålunda bestämda tiden, att staden önskade köpa all bolaget tillhörig mark inom berörda byggnadskvarter till det sålunda bestämda priset 2 kronor 50 öre pr kvadratmeter.

Emellertid har bolaget i skrifvelse till Drätselkammaren förklarat sig anse, att, då staden ej påvisat något visst behof, hvartill sist ifrågavarande mark skulle användas, förbehållet i kontraktet af den 17 September 1907 vore förfallet.

Då meningarne i detta hänseende kunna vara delade, har Drätselkammaren ansett det mycket önskligt, att de båda här omhandlade frågorna kunde lösas samtidigt; och borde i så fall till undvikande af hvarje missförstånd i framtiden upplåtelse till staden af bolagets mark i ofvan uppräknade byggnadskvarter ske förbehållslöst.

I fråga om beloppet af den köpeskilling, staden bör betinga sig för de delar af Munk- och Allégatorna, som skulle ingå i det föreslagna industrikvarteret, har Drätselkammaren för sin del ansett, att det af kommitterade föreslagna beloppet är för högt.

Vid de förda underhandlingarne med bolaget, har bolaget framhållit bland annat, att den jordvärdestegring, som ägt rum i nu ifrågavarande stadsdel, nästan uteslutande måste tillskrifvas bolagets verksamhet, att det öfver hufvud taget kunde ifrågasättas, om den planerade viadukten borde förläggas till Munkgatan, samt att den af Drätselkammarens kommitterade beräknade ersättningen för skillnaden i kostnaden för viaduktens anläggning på annan plats och minskadt markvärde 42,000 kronor om 17 år representerande ett belopp af 84,000 kronor och om 34 år ej mindre än 168,000 kronor eller mer än hela viaduktens värde.

Då Drätselkammaron anser, att dessa af bolaget framhållna synpunkter icke böra lämnas obeaktade samt vidare håller före, att, då bolagets verksamhet och utveckling är af synnerlig betydelse för staden, staden bör gå bolaget till mötes uti ifrågavarande angelägenhet, så långt detta låter sig göra utan allt för stort tillbakasättande af stadens egna intressen.

Drätselkammaren har därför för sin del velat stanna vid den af byggnadschefen först föreslagna köpeskillingen 120,000 kronor, detta dock under förutsättning att bolagets mark i Högne m. fl. kvarter ingår som likvid efter ett pris af 2 kronor 50 öre för kvadratmeter och utan förbehåll, att marken skall användas för några stadens behof.

Enligt Drätselkammarens förmenande måste den uppgörelse kammaren sålunda tänkt sig, såsom affär betraktad anses som synnerligen förmånlig för staden. Hvad uppoffringen af trafiklederna kan representera för värde, är mycket vanskligt att yttra sig om, men med stöd af Byggnadsnämndens och Stadsplanekommitterades uttalande i fråga om dessa trafikleders betydelse har Drätselkammaren icke ansett sig vid uppgörande af sitt förslag böra vid denna del af frågan fästa allt för stort afseende.

Oaktadt Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget icke varit i tillfälle att yttra sig öfver Drätselkammarens förslag till öfverenskommelse, vill Drätselkammaren ändock, i tro att dess förslag äfven från bolagets sida är acceptabelt och till och med för bolaget fördelaktigt, framlägga sitt förslag till Stadsfullmäktiges pröfning.

Drätselkammaren får sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att för sin del antaga sådan ändring i den för Västerås gällande stadsplan, att de delar af Munk- och Allégatorna,

som ligga mellan byggnadskvarteren Numa, Måns och Moritz utgå ur stadsplanen och jämte nyssnämnda kvarter sammanslås till ett enda stort industrikvarter,

att till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget försälja ofvanberörda delar af Munk- och Allégatorna, utgörande i areal omkring 9,530 kvadratmeter mot en köpeskilling af 120,000 kronor och mot det att bolaget för ett pris af 2 kronor 50 öre per kvadratmeter till staden med full äganderätt och oinskränkt dispositionsrätt öfverlåter all bolaget tillhörig, till en areal af omkring 21,840 kvadratmeter uppgående mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre.

Emot detta Drätselkammarens förslag hafva Herrar Sundström och Grandinson reserverat sig, i det att de uttalat, att, då redan den omständigheten, att staden gåfve sin medverkan till förläggande af redan utlagda trafikleder, innebure ett så stort tillmötesgående från stadens sida, att någon nedsättning i det ersättningsbelopp, Drätselkammarens kommitterade föreslagit, icke kunde medgifvas, köpeskillingen för ifrågavarande delar af Munk- och Allégatorna borde sättas till 150,000 kronor.

Västerås den 24 April 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Kostnadsuppgift å den mark Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget begärt att af staden få förvärfva från Munk- och Allégatorna.

A.	*Marklösen.*			
	Mark ur Munk- och Allégatorna 9,530 kv.-m. à 7: 50	71,475: —		
	Mark som erfordras extra för den nya viadukten c:a 2,500 kv.-m. à 4: —	10,000: —	81,475: —	
B.	Ökad kostnad för viadukten och för densamma erforderliga banker (ant. att viadukten byggas om c:a 30 år) . . . . . *nu*	20,000: —	20,000: —	
C.	Ersättning för gatubeläggning och planteringar	1,500: —	1,500: —	
D.	Kostnader som bolaget har att erlägga för gatuledningar enligt närlagd specifikation	12,750: —	12,750: —	115,735: —
E.	Staden åsamkade diverse och ej specificerade kostnader, utjämningsvis			4,275: —
			Summa kr.	120,000: —

Gösta Smitt.

Beräkning af de kostnader, som för den händelse Munkgatan från Södra Esplanaden till Kaserngatan samt Allégatan från Munkgatan till Stora gatan skulle öfverlåtas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, bolaget har att erlägga för gatuledningar.

1:o.	38 cm. (15″) aflopp i Pilgatan från Allégatan till Remontplatsen, 200 mtr à 12 kr.	2,400: —	
	Nedstigningsbrunnar, kompletta, 2 st. á 175 kr.	350: —	
	Spolbrunn, komplett, 1 st.	60: —	
	Oförutsedt och diverse	190: —	3,000: —
2:o.	23 cm. (9″) aflopp i Kaserngatan från Nedre Trädgårdsgatan till Södra Esplanaden, 110 mtr à 6: 50	715: —	
	Spolbrunn, komplett, 1 st	50: —	
	Oförutsedt och diverse	35: —	800: —
3:o.	45 cm. (18″) aflopp (bräddaflopp) genom Kaserngatan och Södra Esplanaden från Munkgatan till Lillån, 390 mtr à 16: —	6,240: —	
	Nedstigningsbrunn, komplett, 1 st.	225: —	
	Spolbrunnar, kompletta, 3 st. à 80 kr.	240: —	
	Oförutsedt och diverse	495: —	7,200: —
4:o.	30 cm. (12″) aflopp i Munkgatan från klapphuset till Kopparbergsvägen, 65 mtr à 9 kr.	585: —	
	Tillkoppling vid Klapphuset och i Kopparbergsvägen	165: —	
	Oförutsedt och diverse	50: —	800: —
5:o.	Omkoppling af en del gårdsaflopp		400: —
	Inlösen af:		
6:o.	a) 45 cm. (18″) aflopp i Allégatan från Stora gatan till Lillån, 90 mtr à 10 kr.	900: —	
	Rennsbrunn	50: —	950: —
	b) 30 cm. (12″) aflopp från Kaserngatan till Lillån, 125 mtr à 7 kr.	875: —	
	Rennsbrunn	35: —	910: —
	c) 10 cm. (4″) vattenledning i Allégatan från Stora gatan till Munkgatan, 90 mtr à 4 kr.	360: —	
	Brandpost, 1 st.	70: —	430: —
	d) 5 cm. (2″) gasledning i Allégatan från Stora gatan till Munkgatan (ledningen lagd år 1908), 87 mtr		370: —
	e) $2^1/_2$ cm. (1″) gasledning i Munkgatan från Kaserngatan söderut, 110 mtr		230: —
	f) 5 cm. (2″) gasledning i Munkgatan från Södra Esplanaden norr ut, 15 mtr à 4 kr.		60: —
			Kronor 15,150: —

Hvarifrån afgår:

30 cm. (12″) aflopp i Munkgatan från Södra Esplanaden norrut, enligt Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar för den 31 Oktober 1907, se sidan 169, beräknadt till . . . . . 2,400: —

Återstår kr. 12,750: —

Västerås den 13 April 1910.

Gerh. Gustafsson.

Utlåtande från kommitterade för uppgörande af öfverenskommelse betr. öfverlåtande af gatumark till Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget.

Undertecknade, hvilka erhållit i uppdrag att med Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget förhandla om vilkoren för öfverlåtande till bolaget af den gatumark i Munk- och Allégatorna, hvilken erfordras för sammanslagning af kvarteren Måns, Moritz och Numa till ett enda fabrikskvarter, hafva efter granskning af hithörande frågor beslutat ena oss om följande vilkor för öfverlåtelsen:

Tomtpriset.

För tomten N:o 6 i kv. Måns har bolaget helt nyligen betalat en summa af 53,000 kronor. Åbyggnaderna hafva före köpet varit brandförsäkrade till ett belopp af 30,000 kr., tomtvärdet måste sålunda minst beräknas till 23,000 kr. Visserligen anse vi att tomtvärdet i verkligheten är betydligt större, men å andra sidan kunna vi ej finna skäligt att bolaget bringas betala den värdestegring af omgifvande mark som genom bolagets anläggningar uppstått. Tomtens areal uppgår till 2,628,8 kvadratmeter och tomtpriset uppgår sålunda till kr. 8: 75 pr kv.-m.

Flyttningen af viadukten.

För att staden skall kunna afstå gatumarken fordras att den nu föreslagna viadukten flyttas mot öster. Denna flyttning medför dels en dyrare konstruktion af viadukten med tillfartsleder, dels ock att här belägna byggnadskvarter sönderstyckas och särskildt för stadens behof förlorar i värde. Då vi anse viadukten kommer att byggas inom c:a 20 à 25 år, hafva vi satt ersättningen för denna till ett belopp af 30,000 kr. Tomtens värdeminskning uppskattas till 12,000 kr.

Gatumarken såsom sådan betraktad.

Då staden haft afsevärda kostnader för anläggandet af den trafikled det nu är fråga om att slopa och i stället försälja till industrikvarter, anse vi skäligt att all stadens kostnad för markens iordningsställande till gata till staden återbetalas. Beloppet är naturligen svårt att exakt fastställa, men under 12,000 kr. torde det i hvarje fall ej ligga.

Gatuledningar som befinna sig å ifr. mark och som erfordras nya om denna mark skall kunna afstås.

Enligt närlagd specifikation uppgår den summa som erfordras till täckande af dessa kostnader till 12,750 kr. och anse vi att detta belopp bör betalas af bolaget.

Resultat.

Tomtvärde: 9,330 kv.-m. å 8: 75	kr.	83,387: 50
Ersättning för flyttning af viadukt	„	30,000: —
„ „ minskadt markvärde	„	12,000: —
„ „ gatuledningar	„	12,750: —
„ „ gatubeläggning	„	11,862: 50
S:ma	kr.	150,000: —

Detta belopp anse vi vara det minsta staden bör erhålla för den mark, hvars afstående bolaget begärdt.

Västerås den 19 April 1910.

Gösta Smitt. *E. Edv. Karlsson.* *Vald. Grandinson.*

Kommitterade.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss af den 27 sistlidne Januari hafva Herrar Stadsfullmäktige anmodat Hamnbyggnadskommitterade att afgifva utlåtande öfver en af Direktören J. S. Edström inlemnad motion angående *dels* sådan stadsplaneförändring, att de gator som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Moritz måtte få utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, *och dels* försäljning eller utarrendering till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget af staden tillhörig mark inom detta nya kvarter.

Med anledning häraf få Hamnbyggnadskommitterade härmed anföra följande:

Vid behandling af detta ärende hafva Kommitterade funnit, att den ifrågasatta stadsplaneändringen på sådant sätt berör den hufvudförbindelseled mellan hamnen och själfva staden, som ingår i den för hamnens framtida successiva utveckling upprättade grundplanen, att denna förbindelseleds utförande på föreslaget sätt, d. v. s. med viadukt öfver bangården i Munkgatans förlängning, omöjliggöres. Då en dylik förbindelse emellertid är en för staden så ytterst vigtig sak, att möjligheten att på tillfredsställande sätt ordna densamma på intet vis får inskränkas, hafva Kommitterade tagit i öfvervägande, huruvida den kan ordnas på annat, lika lämpligt men af stadsplaneändringen oberoende sätt. Härvid har framkommit ett förslag, som här bilägges, och som går ut på att förbindelseleden flyttas öster ut och genom viadukt öfver bangården eller tunnel under densamma ledes i riktning mot Östra Esplanaden, som i så fall skulle fylla samma ändamål, som i föregående förslag afsågs med Munkgatan, nämligen att fördela trafiken till och från stadens olika delar.

Frågan, huruvida detta förslag är lika fördelaktigt som det förra, är emellertid synnerligen vansklig att besvara. Gällde det nuvarande förhållanden måste den obetingadt besvaras nekande: förflyttningen innebär en försämring. Men då det med säkerhetdröjer en afsevärd tid, innan den ifrågavarande förbindelseleden kan

komma till utförande, förefinnes all sannolikhet för att förhållandena blifva helt andra: staden hinner växa till, dess centrum förskjutes relativt till hamnen, nyss berörda försämring kan försvinna och till och med öfvergå till förbättring.

Under sådana omständigheter hafva Kommitterade, med afseende fästadt vid den stora fördel, som genom ändringen skulle tillskyndas Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, ansett sig svårligen kunna vidhålla krafvet på första förslagets genomförande. På grund häraf får Hamnbyggnadskommitterade för sin del förklara, att hinder för bifall till Direktören Edströms motion icke torde förefinnas.

Västerås den 21 Februari 1910.

För Hamnbyggnadskommitterade:

John Karlsson.

Wald. Grandinson.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 20 Februari 1910.

§ 20.

Den 27 nästlidne Januari hade Stadsfullmäktige remitterat till Byggnadsnämnden en af Direktören J. S. Edström samma dag väckt motion med förslag, *dels* att i af stadsplanekommitterade uppgjort förslag till stadsplan för Västerås de gator, som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Moritz, måtte få utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, *och dels* att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark måtte försäljas eller utarrenderas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

Efter tagen del af handlingarne i ärendet beslöt Byggnadsnämnden förklara, att de gator, som enligt motionen skulle ingå i det nya industrikvarteret för närvarande saknade betydelse som trafikleder, att den järnvägsöfvergång, som enligt planen för hamnens framtida utvidgning skulle komma till stånd i Munkgatan och dess fortsättning kunde i stället ordnas längre österut antingen vid Kungsängsgatan eller i Östra Esplanadens fortsättning samt att på grund häraf Byggnadsnämnden icke hade något att erinra emot den föreslagna sammanslagningen af byggnadskvarteren Numa, Måns och Moritz.

Som ofvan

In fidem.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsplanekommitterades i Västerås sammanträde den 12 Februari 1910.

§ 44.

I anledning däraf, att Stadsfullmäktige till Stadsplanekommitterade remitterat en af Herr Edström den 27 nästlidne Januari hos Stadsfullmäktige väckt motion

med förslag, *dels att* i af Stadsplanekommitterade upggjordt förslag till stadsplan för Västerås de gator, som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Moritz, måtte få utgå samt att sagda tre kvarter måtte sammanslås till ett, *och dels* att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark måtte försäljas eller utarrenderas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, beslöto kommitterade, som icke ansågo sig böra yttra sig i fråga om den senare delen af förslaget eller eljes beträffande den ekonomiska sidan af saken, uttala, att, då hinder ur stadsplanesynpunkt ej mötte att förlägga den viadukt öfver järnvägsspåren i Munkgatan och dess fortsättning, som funnes upptagen i den af Stadsfullmäktige fastställda planen för hamnens framtida utvidgning, antingen i Kungsängsgatan eller ock längre österut i riktning mot Östra Esplanaden samt efter en sådan förändring de i motionen omförmälda gatudelarne eller Munkgatan (Norra och Södra Ågatorna) mellan Karlsgatan och Södra Esplanaden samt Allégatan mellan Stora gatan och Munkgatan, komme att sakna vidare betydelse som trafikleder, kommitterade icke hade något att erinra emot, att nyssberörda gatudelar utginge ur stadsplanen samt att byggnadskvarteren Numa, Måns och Moritz sammansloges till ett industrikvarter.

Som ofvan
In fidem.
Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Västerås.

Hänvisande till bifogade framställning från Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget tillåter jag mig föreslå dels

att i af stadsplanekommitterade uppgjort förslag till stadsplan för Vesterås de gator, som föreslagits mellan kvarteren Numa, Måns och Moritz, måtte få utgå samt att sagda tre kvarter sammanslås till ett och dels

att i sagda nya kvarter staden tillhörig mark må försäljas eller utarrenderas till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget,

Västerås den 24 Januari 1910.

J. S. Edström.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Västerås.

Behofvet af godt utrymme inom verkstadsområdena är ofta ett lifsvillkor för industriella etablissement. Man ser därför huru de stora industrierna alltmera flytta ur stadssamhällena och förlägga sin verksamhet till landskommunerna.

Äfven för Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget har behofvet af ökadt utrymme gjort sig gällande och detta isynnerhet vid dess hufvudverkstäder.

Bolaget har under de senaste åren upparbetat en i snabb ökning varande export af hufvudsakligen smärre elektriska maskiner.

Äfven inom den inhemska marknaden och marknaden i grannländerna har vårt bolag efter hand genom energiska ansträngningar lyckats utränga den utländska konkurrensen

För att fabrikationen af smärre elektriska maskiner skall blifva lönande, fordras att de tillverkas genom massfabrikation d. v. s. att många likadana maskiner tillverkas på samma gång. Härtill behöfves emellertid plats för stora lager. Det är detta, tillika med bolagets ökade utveckling i öfrigt, som gör att behofvet af ökadt utrymme inom hufvudverkstäderna blifvit synnerligen stort.

För att i någon mån afhjälpa detta, har bolaget uppköpt de i närheten af hufvudverkstäderna belägna tomterna i kvarteren Moritz och Måns, så att all mark inom sagda kvarter äfvensom i kvarteret Numa nu är bolagets egendom.

Emellertid har det visat sig att de mellanliggande för allmän trafik upplåtna gatorna utgöra ett stort hinder för samfärdseln mellan de olika kvarteren.

Det har därför uppstått ett önskemål att sagda gator måtte få förvärfvas af bolaget.

Detta är möjligt därest i nu under ompröfning varande förslag till ny stadsplan sagda gatustycken borttagas och de tre kvarteren sammanslås till ett dylikt.

Vid en blick å kartan synes tydligt att detta ej alls är ogörligt och att äfven utan sagda gator goda förbindelseleder finnas åt alla håll.

Behofvet af gatorna ifråga är äfven litet, hvilket bäst framgår däraf att de äro ytterst ringa trafikerade och blifva ännu mindre så, när Johansons Mekaniska Verkstad flyttas till annan plats.

Ett hinder synes den i ena gatan framrinnande Lillån utgöra.

Enligt hvad vi erfarit skall dock densamma, sedan kloaksystemet i denna del af staden blifvit färdigt, igenfyllas och ersättas med en kulvert. Möjligt vore kanske att framdraga denna kulvert i andra gator. Därest så ej är fallet, kan man ju tänka sig att vid försäljningen af denna mark staden gjorde som villkor, att den ej får bebyggas och att staden har rättighet att när som hälst gräfva upp densamma för att komma åt kulverten.

Skulle staden ej vilja sälja marken hemställa vi att densamma dock ej måtte inläggas i stadsplanen som gatumark, utan i stället måtte tills vidare arrenderas till oss.

Med den betydelse denna fråga har för vårt bolags rationella utveckling och därmed äfven indirekt för Västerås stad, våga vi hoppas att herrar Stadsfullmäktige å ena eller andra sättet vill tillmötesgå vår framställning.

Västerås den 24 Januari 1910.

För Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget:

J. S. Edström.

N:o 39

Drätselkammarens utlåtande i fråga om ersättning till Biskop N. Lövgren i anledning af ägoutbyte mellan Klockartorp och Enbacken.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 29 sistlidne Januari af Herr Biskopen Nils Lövgrens framställning rörande vissa ersättningar i samband med verkställdt ägoutbyte mellan förutvarande biskopslägenheten Klockartorp och en del af biskopslägenheten Talltorp, å ena, och en del af staden förut tillhöriga lägenheten Enbacken, å andra sidan, får Drätselkammaren anföra följande.

Den 26 Maj 1903 förklarade Stadsfullmäktige i fråga om upplåtelse af mark för Kungl. Västmanlands regementes förläggande hit till staden sig villiga att tillförbinda staden bland annat att, under förutsättning att de till lön åt biskopen i Västerås stift anslagna, af staden till den 1 Maj 1906 arrenderade lägenheterna Klockaretorpet och Talltorpet, till de delar dessa vore belägna inom det tilltänkta regementsområdet, komme att till regementet upplåtas, i vederlag för hela Klockartorpet och den del af Talltorp, som till regementet öfverlätes, med full äganderätt senast den dag, då nu gällande arrendeaftal om nämnda lägenheter tilländalöpte, till löningsjord åt biskopen öfverlämna ett område af den till staden donerade så kallade Östra utmarken, hvilket efter i god tid förut på stadens bekostnad och i enlighet med föreskrifterna i gällande skiftestadga verkställdt ägoutbyte befunnes i storlek och beskaffenhet fullt motsvara den till landtförsvaret upplåtna löningsjorden, äfvensom att därest likväl till följd af jordbytet minskning i inkomster skulle uppstå för nuvarande innehafvaren af biskopsämbetet i Västerås stift, hålla denne därför skadeslös.

Kungl. Maj:t förordnade i nådigt bref den 3 Juli 1903, med godkännande af Stadsfullmäktiges erbjudande, att de för Västmanlands regementes förläggning i Västerås erforderliga delar af Klockartorp och Talltorp skulle vid arrendetidens utgång den 1 Maj 1906 till landtförsvaret öfverlämnas mot vederlag af ett till storlek och beskaffenhet fullgodt område af Östra utmarken, hvilket genom lagligen verkställdt ägoutbyte blefve bestämdt.

Genom i anledning häraf den 25 Oktober 1904 afslutadt och af Norrbro härads ägodelningsrätt den 2 Oktober 1905 fastställdt ägoutbyte tillades biskopslönen i stället för Klockartorp och merberörda del af Talltorp större delen af den staden tillhöriga lägenheten Enbacken, hvarvid jämväl på begäran af Biskop Lövgrens ombud vid förrättningen uppgjordes instrument öfver kostnad för flyttning af åbyggnaderna å Klockartorp till Enbacken, slutande å ett belopp af 1,599 kronor.

I skrifvelse till Drätselkammaren den 6 September 1905 anhöll Biskop Lövgren om meddelande, huruvida ifrågavarande ägoutbyte vore laga kraftvunnet, under erinran att, då arrendet för Klockartorp utgick den 1 Maj 1906, den tillbytta marken borde snarast möjligt anmälas för utarrendering. Till svar härå meddelade Drätselkammaren i skrifvelse till Biskop Lövgren den 26 samma September månad, att ägoutbytet ej ännu vore handlagdt af ägodelningsrätten och att lägenheten Enbacken vore utarrenderad till den 14 Mars 1908 mot årlig afgift af

400 kronor; och anhöll Drätselkammaren i anledning häraf om Biskops Lövgrens medgifvande därtill, att utarrendering af omförmälda mark för biskopslönens räkning måtte få anstå till den 1 Maj 1908, i hvilket fall kammaren förbunde sig ansvara för, att någon minskning, oaktadt det lägre arrendet för den mark, som skulle till biskopslägenhet afträdas, icke uppkomme i den inkomst, biskopen dittills åtnjutit från lägenheten Klockartorp.

I anledning häraf meddelade Biskop Lövgren i skrifvelse till Drätselkammaren af den 2 Oktober 1905, att från hans sida intet hinder mötte för uppskof med utarrenderingen af Enbacken, på sätt Drätselkammaren föreslagit, endast med den förändring, att till grund för beräkning af möjlig ersättning till honom lades bestämmelsen därom i nådiga brefvet rörande tillstånd till det ifrågavarande jordbytet.

Här relaterade skriftväxling är densamma som återfinnes i afskrift med beteckningen Bil. Litt. A. vidfogad biskopens framställning till Stadsfullmäktige; och i anledning af densamma uppsköts den nya utarrenderingen af Enbacken för biskopens räkning till den 1 Maj 1908, hvaremot staden, som uppbar arrendet för lägenheten under åren $^{14}/_{3}$ 1906—$^{14}/_{3}$ 1908 för ecklesiastikåren $^{1}/_{5}$ 1906—$^{1}/_{5}$ 1908 godtgjorde Biskop Lövgren härför med 500 kronor om året.

Den 11 Januari 1906 aflät Biskop Löfgren till Drätselkammaren en skrifvelse — såsom bil. litt. B. åberopad i biskopens framställning till Stadsfullmäktige och hvilken här bifogas — däri biskopen, under åberopande af, att Västerås stad åtagit sig att hålla honom skadeslös för den minskning i inkomster, som genom utbytet af lägenheten Klockartorp och en del af lägenheten Talltorp mot annan mark kunde honom tillskyndas anhöll, att därest hans inkomst af skogen från kvarvarande delen af lägenheten Talltorp och den tillbytta lägenheten Enbacken under något år icke komme att uppgå till 1,000 kronor samt därest arrendet af den odlade jorden vid Enbacken under något år icke komme att uppgå till 800 kronor, Västerås stad måtte förbinda sig att lämna nödig fyllnad för uppbringande af hans inkomster till nämnda belopp, till hvilka Biskop Lövgren kommit på så sätt, att han till de årliga inkomstbeloppen af lägenheterna, som han under de senaste åren åtnjutit, lagt dels ganska afsevärda belopp, afseende den stegring i skogspriser och arrendevärden, som han ansåg sig för närmaste framtiden kunna emotse, och dels beträffande skogsafkastningen ytterligare ej mindre den räntevinst, som dittills plägat tillgodokomma honom genom de årliga skogsförsäljningssummornas likviderande $^{1}/_{2}$ år före hvarje ecklesiastikårs ingång, än äfven de skatter till stat och kommun för boställsafkastningen, som han dittills icke behöft vidkännas, men hvilka han förmodade blifva en följd af boställsafkastningens förvandling i kontant ersättning.

Den 10 Maj 1906 fattade Drätselkammaren i anledning af sistberörda skrifvelse följande beslut:

"Då Drätselkammaren emellertid hade sig bekant, att afkomsten af lägenheterna under senaste åren, hvilken Biskop Lövgren lagt till grund för sina beräkningar, varit, åtminstone hvad skogsafkastningen vidkomme synnerligen hög och öfverstigande den normala samt hvarje utredning saknades därom, att skogstillgången å lägenheterna Klockartorp och Talltorp för framtiden skolat lämna tillgång till lika stor afverkning som under den med den 1 Maj 1908 utgående skogsindelningsperioden, fann Drätselkammaren sig så mycket mindre böra godkänna Biskop Lövgrens anspråk, som enligt Drätselkammarens förmenande därtill komme, att de af Biskop Lövgren vid hans beräkningar gjorda tillägg för emotsedd prisstegring i skogs- och arrendevärden, för ränteförlust samt tillkommande skatter,

syntes Drätselkammaren helt och hållet eller åtminstone till större delen icke böra tagas i beräkning."

Sedan härefter e. o. notarien Sten Gustaf Klingberg i Strengnäs såsom Biskop Lövgrens ombud i förevarande angelägenhet i skrifvelse till Drätselkammaren af den 30 November 1906 ytterligare utvecklat biskopens synpunkter, beslöt Drätselkammaren genom särskildt ombud upptaga underhandlingarne med biskopens ombud.

De underhandlingar genom ombuden, som därefter fördes, ledde emellertid ej till enighet, utan utmynnade i två olika förslag till öfverenskommelse.

Drätselkammarens ombuds förslag innehöll:

A) att staden skulle förbinda sig.

1:o) att i händelse sammanlagda beloppet af *dels* arrendesumman för den biskopen enligt bytet tillkommande jorden, *dels ock* afkomsten af skogen ej mindre å den del af Talltorpet, som ej i bytet ingått, än äfven å det vid bytet erhållna skogsområdet äfvensom den ränta å i sammanhang med ägoutbytet fastställd lösen för ståndskog, som kunde blifva boställshafvaren tillerkänd, skulle understiga 1,600 kronor, godtgöra biskopen hvad i nämnda summa kunde komma att fattas;

2:o) att vid utgången af hvarje ecklesiastikår räknadt från den 1 Maj 1906 eller sålunda första gången den 1 Maj 1907 till biskopen gälda det i punkt 1:o) angifna fyllnadsbelopp, sedan biskopen med nödiga handlingar inför Drätselkammaren styrkt, i hvad mån sådant belopp borde utgå;

3:o) att bekosta den särskilda skogsindelning, som af jordbytet tillväventyrs kunde blifva en omedelbar följd, och

4:o) att till biskopen senast den 1 Maj 1908 efter syn öfverlämna i laggildt skick nödiga åbyggnader å det honom tillagda området af Östra utmarken.

B) att Biskop Lövgren skulle förbinda sig att skyndsammast till vederbörande myndighet ingifva ansökning om åtnjutande af räntan å ofvanberörda lösen för ståndskog.

Biskop Lövgrens förslag skilde sig härifrån beträffande punkt 1:o) sålunda, att Västerås stad skulle förbinda sig att, i händelse sammanlagda beloppet af dels arrendesumman för Enbacken, dels ock afkomsten af skogen ej mindre å den del af Talltorpet, som ej i bytet ingått, än äfven å det vid bytet erhållna skogsområdet äfvensom den ränta å i sammanhang med ägoutbytet fastställd lösen för ståndskog, som kunde blifva boställshafvaren tillerkänd skulle understiga 1,800 kronor godtgöra biskopen, hvad i nämnda summa kunde komma att fattas.

Vid Drätselkammarens sammanträde den 15 Mars 1907 pröfvades de olika förslagen till öfverenskommelse, och ansåg sig Drätselkammaren därvid ej kunna ingå på biskopens förslag, men förklarade, att då af handlingarne i ärendet framginge, att biskopen för sista arrendeåret till den 1 Maj 1906 åtnjutit i afkastning af skogen och jorden vid Klockartorp och Talltorp tillhopa 1,210 kronor, men antagas kunde, att, därest auktion å arrendet af Klockartorp blifvit vid nyss nämnda tidpunkt hållen, arrendet kommit att uppgå till högre belopp än dittills, hos Stadsfullmäktige hemställa om godkännande af det af kammarens ombud uppgjorda förslaget.

Till Drätselkammarens sammanträde den 11 April 1907 meddelade biskopen genom sitt ombud, att han vore villig ingå på Drätselkammarens förslag till öfverenskommelse med följande ändringar:

att i punkt 1:o) efter orden "blifva boställshafvaren tillerkänd" skulle inskjutas orden "efter utskyldernas afräkning";

att ytterligare en punkt skulle insättas i öfverenskommelsen, så lydande: "För den i utbyte mot Klockartorp och viss del af Talltorp erhållna jorden förbinder sig staden att under arrendeåren 1/5 1906 till samma tid 1908 till biskopen betala ett årligt arrende af 650 kronor, och skola vid blifvande af- och tillträdessyn samma grunder följas, som i sista arrendekontraktet för Klockartorp och Talltorp varit stipulerade eller förutsatta," samt

att vid slutet af öfverenskommelsen tillfogades orden: "Frågan om väg till Talltorp ingår icke i denna öfverenskommelse."

I anledning häraf beslöt Drätselkammaren vid sistnämnda sammanträde *dels* i fråga om tillägget i punkt 1:o) att, då Drätselkammaren beräknat utskylderna att ingå i de uti uppgörelsen omnämnda 1,600 kronor, ej godkänna detta tillägg, *dels* beträffande arrendet för den mot Klockartorp och en del af Talltorp utbytta jorden (lägenheten Enbacken) för åren 1/5 1906—1/5 1908, hvilket arrende biskopen beräknat till 650 kronor om året på det sätt att till de 400 kronor, som stadens arrendator betalt, lagts ränta å 5,000 kronor, hvartill biskopen uppskattat kostnaderna för Enbackens bebyggande, hvilket bort vara af staden verkställdt före den 1 Maj 1906, att, vid det förhållande att icke hela lägenheten Enbacken tilldelats biskopen, staden icke kunde tillförbindas att betala högre årligt arrende för nämnda år än det i stadens budget upptagna beloppet 500 kronor (Drätselkammaren uppbar nämligen arrendet för Enbacken, 400 kronor), *dels och* slutligen att godkänna den föreslagna punkten om vägen till Talltorp.

Med skrifvelse den 7 Februari 1908 — sedan Drätselkammaren med början af sagda år fått till större delen ny sammansättning — inkom Biskop Lövgren till Drätselkammaren med förnyad framställning om ersättning för minskad inkomst genom ifrågavarande ägoutbyte;

och utmynnade berörda skrifvelse, som här bifogas, uti tre alternativa förslag till uppgörelse i nu förevarande afseende:

1:o) antagande till alla delar af Biskop Lövgrens framställning af den 11 Januari 1906;
2:o) frågans afgörande af skiljenämnd och
3:o) erläggande till Biskop Lövgren af arrende för Enbacken under arrendeåren 1/5 1906 till samma tid 1908 med 1,000 kronor för år och uppskof med uppgörande af grunder för stadens möjliga ersättningsskyldighet för framtiden.

I anledning häraf beslöt Drätselkammaren den 13 Februari 1908, sedan upplyst blifvit, att Biskop Lövgren ingått till Kungl. Maj:t med ansökan att få disponera större delen af räntan å det belopp — nära 26,000 kronor — som staden fått erlägga i ståndskogslikvid vid ofvanberörda ägoutbyte, att meddela Biskop Lövgren det svar, att Drätselkammaren före afgörandet af ifrågavarande ärende ville afvakta underrättelse om Kungl. Maj:ts beslut i anledning af Biskop Lövgrens nyssberörda ansökan.

Efter erhållen del af detta Drätselkammarens svar förklarade Biskop Lövgren i skrifvelse till Drätselkammaren af den 27 Mars 1908 — hvilken skrifvelse här bifogas — att han återkallade sitt anbud af den 11 Januari 1906, dock med förbehållen rätt att framdeles återkomma med anspråk på minskad inkomst, *att* han vidhölle sitt förslag att oberoende af sådan uppgörelse bestämma arrendet för Enbacken under här ifrågavarande två år till 1,000 kronor om året eller eventuellt att arrendesumman bestämdes genom skiljedom.

Till svar härå beslöt Drätselkammaren den 9 April 1908, att under hänvisning till kammarens beslut af den 13 Februari samma år meddela, att Drätselkammaren funne förslaget att upptaga och afgöra *en del* af förevarande fråga *för sig* oantagligt.

Såsom ofvan nämnts uppskattades vid ägoutbytet utflyttningskostnaderna för byggnaderna vid Klockartorp till 1,599 kronor.

Emellertid lät dåvarande Drätselkammaren — af skäl, som icke kunna återfinnas i kammarens protokoll — i stället för att till biskopen utbetala denna flyttningskostnad å auktion försälja byggnaderna vid Klockartorp samt gick i författning om uppförande af till större delen nya hus vid Enbacken.

Kostnaderna för staden i följd häraf framgå af följande tablå:

Inlösen af äldre stadens arrendator tillhöriga hus vid Enbacken . . .	1,000: —
Materialvärde af en till Enbacken flyttad byggnad	570: —
Öfriga byggnadskostnader	12,850: —
	14,420: —
hvarifrån afgår auktionssumman å byggnaderna vid Klockartorp . . .	1,500: —
Kronor	12,920: —

således i rundt tal 13,000 kronor, då staden var skyldig utgifva allenast 1,600 kronor.

De nu till Enbacken hörande husen äro naturligtvis också vida större och bättre än de vid Klockartorp, hvilket tydligen framgår af följande ur instrumentet öfver synen vid Enbacken hämtade uppgifter:

Hus vid Klockartorp:

Stugubyggnad af timmer, brädfordrad, $8{,}_8$ m. lång, $5{,}_6$ m. bred, $2{,}_8$ m. hög, under tegeltak, indelad i ett rum med kakelugn och ett kök med spis och bakugn, båda rummen tapetserade, ett kontor i köket samt vind däröfver.

Bod. $5{,}_4$ m. lång, $4{,}_4$ m. bred, 2 m. hög, under tegeltak.

Bod. 11 m. lång, 5 m. bred, 2 m. hög, under tegeltak.

Svinhus. $5{,}_8$ m. långt, $3{,}_2$ m. bredt, 2 m. högt, under tegeltak.

Hönshus m. m. 6 m. långt, $4{,}_4$ m. bredt, $2{,}_8$ m. högt, under tegeltak.

Stall och fähus. $18{,}_6$ m. långt, $6{,}_8$ m. bredt, $3{,}_2$ m högt, under tegeltak.

Loge med 2 golf och lider. 30 m. lång, $6{,}_9$ m. bred, $3{,}_2$ m. hög, under halmtak.

Smedja af bräder $5{,}_4$ m. lång, $4{,}_6$ m. bred, $2{,}_1$ m. hög.

Källare af sten.

Hus vid Enbacken:

Boningshus af brädfordradt timmer under tegeltak samt med granitsockel och stentrappa, inrymmande 4 rum och kök jämte ett kallrum. Längd $15{,}_3$ m., bredd $7{,}_{95}$ m., höjd $3{,}_{90}$ m.

Loge och magasinsbyggnad af stolpar och bräder under tak af rör och halm, magasinet uppfördt i två bottnar, $25{,}_{25}$ m. lång, 12 m. bred, $4{,}_{65}$ m. hög.

Ladugård med sammanbyggd foderlada, ladugården af timmer, foderladan af stolpar och bräder under tak af rör med halmkropp, öfver ladugården foderskulle. Längd $15{,}_6$ m., bredd $10{,}_5$ m., höjd $4{,}_9$ m.

Stall, vagnshus och foderlider, stallet af timmer samt vagnshuset och foderlidret af stolpvirke och bräder, under tak af rör och halm, sammanbyggda i en länga om $20{,}_4$ m. längd, $6{,}_8$ m. bredd och $2{,}_9$ m. höjd.

Källare af gråsten med öfverbyggnad af trä under tak af rör och halm, försedd med innertak af trä, $7{,}_5$ m. lång, $4{,}_8$ m. bred.

Sedan lägenheten Enbacken sålunda blifvit med nödiga åbyggnader försedd anhöllo Drätselkammaren och Biskop Lövgren i gemensam skrifvelse till Konungens Befallningshafvande af den 15 Juni 1908, att "syn i vederbörlig ordning måtte å

samma *byggnader* företagas". Vid samma tid anhöll nytillträdande arrendatorn af Enbacken, att Konungens Befallningskafvande måtte i sammanhang med den sålunda begärda *husesynen* föranstalta om laga af- och tillträdessyn å lägenheten.

Jämlikt Konungens Befallningshafvandes förordnande förrättades de sålunda begärda synerna af Magistraten i Västerås den 7 Augusti 1908, därvid staden ådömdes en husrötebrist af 433 kronor.

Vid synetillfället yrkade biskopens ombud, att på grund af bestämmelse i det mellan Konungens Befallningshafvande och Domkapitlet, å ena, samt nytillträdande arrendatorn, å andra sidan, upprättade arrendekontraktet synen skulle gälla mellan staden, såsom afträdare och biskopens arrendator såsom tillträdare samt att synen skulle omfatta äfven hägnader och diken. Detta bestreds af stadens ombud, som — under hänvisning till den ansökan, som låg till grund för syneförrättningen, och under framhållande däraf, att kontraktet med biskopens arrendator ej kunde förbinda staden i något som hälst afseende samt att förhållandet mellan staden och biskopen vore. utom hvad beträffade husen, regleradt genom det verkställda ägoutbytet — yrkade, att synen, hvad staden anginge skulle gälla mellan staden och biskopsstolen samt endast omfatta byggnaderna. Sedan synegången af husen afslutats, aflägsnade sig också stadens ombud från förrättningen.

I fråga om förberörda kontrovers yttrade Magistraten i synebeslutet, som vunnit laga kraft, följande:

"då mellan Västerås stad och biskopen rådde stridiga meningar om, huruvida staden vore skyldig att ansvara för att vid öfverlämnande af jorden i fråga till biskopen därtill hörande hägnader och diken befunno sig i fullgodt skick, samt det icke tillkomme Magistraten att afgöra denna tvistefråga, Magistraten icke kunde tillförbinda Västerås stad att, emot dess bestridande, utgifva ersättning för bristerna å samma hägnader och diken."

Biskop Lövgren har emellertid hos Drätselkammaren genom ombud anhållit, att den till 1,049 kronor 20 öre vid den fortsatta synen uppskattade brist i hägnader och diken, som han ålagts ersätta sin arrendator och som äfven af honom till arrendatorn utbetalats, måtte af staden återgäldas med 6 % ränta från betalningsdagen den 15 Oktober 1908, men har Drätselkammaren på de skäl stadens ombud vid syneförrättningen anfört ej funnit denna framställning böra föranleda till någon Drätselkammarens åtgärd.

Före ägoutbytet innehades Klockartorp och Talltorp på gemensamt arrende af staden mot en arrendeafgift af 315 kubikfot spannmål, hälften råg och hälften korn att lösas efter medelmarkegång samt kontant 50 kronor. Hela arrendebeloppet växlade något hvarje år, men höll sig omkring 650 kronor eller något däröfver. Talltorp utarrenderade staden i sin tur för 200 kronor om året.

Biskop Lövgren har nu dragit sin sak inför Stadsfullmäktiges forum genom sin till Stadsfullmäktige remitterade skrifvelse till Magistraten af den 27 Januari 1910, däri han hemställt, att Stadsfullmäktige måtte *antingen* godkänna hans fordringsanspråk på staden 1,000 kronor obetaladt arrende ock 1,049 kronor 20 öre för brister i hägnader och diken vid Enbacken jämte ränta *eller* hänskjuta ärendets afgörande till skiljemän.

I fråga först om arrendet af Enbacken under åren $^1/_5$ 1906—$^1/_5$ 1908 är att märka, att staden icke får betraktas som biskopens arrendator för samma tid. Drätselkammaren hade vid ägoutbytet kunnat låta allt vara som det var, d. v. s. att stadens förutvarande arrendator af Enbacken blef biskopens arrendator med

afseende å den del af lägenheten, som tillades biskopsstolen, och allenast till biskopen utbetalat den minskning i arrendeafgift, som härigenom kunde beräknas uppkomma för biskopen. Biskopen hade i sin ordning då fått, om han så ville, uppsäga arrendatorn på grund af äganderättens öfvergång. Men då en sådan uppsägning enligt då gällande lag ej kunde afse tidigare tidpunkt än den 14 Mars 1908, då arrendetiden i alla fall gick ut, gjorde Drätselkammaren biskopen det förslaget, att den nya utarrenderingen skulle anstå till den 1 Maj 1908; och då stadens arrendator innehade mera jord, än som tillagts biskopslönen, ansågs arrendebetalningen böra lämpligast ordnas så, att Enbackens arrendator betalte sitt arrende till Drätselkammaren och kammaren betalade till biskopen ett belopp så stort, att någon minskning i biskopens arrendeinkomst från Klockartorp ej uppstod. Detta belopp beräknades af Drätselkammaren till 500 kronor om året. Enligt hvad ofvan på tal om arrendet af Klockartorp och Talltorp upplysts, var denna summa något — inemot 50 kronor — högre än det arrende, som kunde beräknats af Klockartorp. Att arrendet af Klockartorp utgick den 1 Maj 1906 är en tillfällighet som icke får inverka på denna ersättningsfråga.

Härmed är Drätselkammaren inne på innebörden af Stadsfullmäktiges åtagande af den 26 Maj 1903 att, därest till följd af jordbytet minskning i inkomster skulle uppstå för biskopsämbetets innehafvare, hålla denne därför skadeslös, hvilken fråga varit den hufvudsakliga anledningen till meningsskiljaktigheten mellan Biskop Lövgren och Drätselkammaren.

Med detta åtagande kan, enligt Drätselkammarens förmenande, ej afses annat, än att, om biskopen såsom följd af jordbytet skulle få mindre inkomster än förut staden skulle ersätta skillnaden. Den af Biskop Lövgren härutinnan förtäktade meningen skulle däremot kunna leda till de orimligaste konsekvenser, hvilket redan framgår af de beräkningar Biskop Lövgren konstruerat fram i sin skrifvelse af den 11 Januari 1906.

Då biskopen fordrat, att staden skulle betala arrende för Enbacken för tiden $^1/_5$ 1906—$^1/_5$ 1908 med 1,000 kronor om året eller samma belopp, hvarför den sedermera utarrenderats från sistnämnda dag, har biskopen tydligen utgått från den, såsom förut påvisats felaktiga förutsättningen, att staden var att betrakta såsom biskopens arrendator Hvad vidare det förhållandet angår, att ett mindre jordområde än som förut varit utarrenderadt för 400 kronor nu kunnat betinga en arrendesumma af 1,000 kronor, så har det sin uppenbara grund däri, att lägenheten genom stadens försorg och en uppoffring af 13,000 kronor blifvit så väl bebygd. I stället för att, såsom man borde kunnat vänta, taga hänsyn till sistnämnda omständighet vid beräkning af sina förmenta rättsanspråk har Biskop Lövgren af den skedda nyutarrenderingen af Enbacken tagit sig anledning att vid beräkningen af sitt anspråk på ersättning för minskadt arrende af Enbacken under åren $^1/_5$ 1906—$^1/_5$ 1908 höja "arrendesumman", som förut af honom beräknats en gång till 800 kr. och en gång till 650 kr., till 1,000 kr., och därjämte nu i sin senaste framställning ordat om, att staden, på grund af att ny utarrendering af Enbacken ej skedde förr än den $^1/_5$ 1908 gjort afsevärd vinst och t. o. m. bemödat sig att uträkna denna vinst.

På hvilken sida vinsten ligger, torde at det ofvan sagda vara uppenbart.

Drätselkammarens ståndpunkt i fråga om ersättning till Biskop Lövgren för minskad inkomst i följd af jordbytet är den, att om Biskop Lövgrens sammanlagda inkomster af arrende för Enbacken, skogsfånget å Talltorp och Enbacken samt uppburen ränta af ståndskogslikviden ej för något ecklesiastikår efter den 1 Maj 1906 skulle uppgå till summan af Biskop Lövgrens sammanlagda inkomster under

året 1/5 1905—1/5 1906 — eller medelinkomst för några af de senaste åren före den 1 Maj 1906 — af arrende för Klockartorp med belopp hvartill detta skäligen må anses uppgå, samt skogsfångst från Klockartorp och Talltorp, staden är skyldig fylla skillnaden. Egentligen skulle i denna beräkning äfven ingå arrendet för Talltorp, då Klockartorp och Talltorp förut voro gemensamt utarrenderade.

Att afgöra, om staden skall betala en dylik ersättning och i så fall med hvilka belopp för de hittills gångna åren efter den 1 Maj 1906 låter sig emellertid ej ännu göra, då det ännu är oafgjordt, huruvida biskopen får uppbära räntan eller någon del däraf af skogslikvidsbeloppet. Det kan upplysas i detta sammanhang, att Kungl. Domänstyrelsen lär hafva tillstyrkt, att biskopen måtte få uppbära nästan hela räntan.

Hvad frågan om ersättning till biskopen för brister i afseende å hägnader och diken vid Enbacken beträffar, åberopar Drätselkammaren de ofvan omförmälda skäl, som af stadens ombud vid syneförrättningen anförts. Hvad Biskop Lövgren på tal härom i sin senaste skrifvelse anfört är svårt att förstå och den anställda jämförelsen med det antagna förhållandet, att arrendetiden för Klockartorp ej varit tilländagången vid ägoutbytet är synnerligen haltande. Det ligger väl i öppen dag, att staden i det antagna fallet såsom beträffande en del andra arrendejordar fått afstå den arrenderade lägenheten utan något anspråk på godtgörelse eller vederlag i någon som hälst form. Arrendekontraktet hade ju i så fall upphäfts i och med äganderättens öfvergång till staden genom ägoutbytet. Det ringaste anspråk på, att staden i så fall skulle få arrendera Enbacken i stället, hade staden gifvetvis ej kunnat komma fram med och troligen hade ingen ens tänkt på en sådan möjlighet

Enligt den handling, Konungens Befallningshafvandes resolution af den 6 September 1902, hvarigenom arrendet af Klockartorp och Talltorp öfverläts på den person, af hvilken staden i sin tur öfvertog arrendet af dessa lägenheter, hade den nye arrendatorn åtagit sig att ansvara för och fullgöra husröta, men däremot inga brister i afseende å hägnader och diken samt jordens häfd. Och äfven om så vore, att staden hade sådan ansvarighet, har denna upphört genom äganderättens öfvergång till staden, och kunde på intet vis öfvergå till annan egendom, som staden icke arrenderade.

Biskopens utfästelse att anslå de begärda ersättningsbeloppen till välgörande ändamål torde väl icke göra Stadsfullmäktige mera villiga att afgöra förevarande ärende enligt biskopens önskan, då det väl måste förutsättas, att Stadsfullmäktige vilja utan missundsamhet tillerkänna biskopen hvad honom med rätt må anses tillkomma.

Då enligt hvad ofvan framhållits Drätselkammaren anser, att de grunder, efter hvilka en eventuel ersättning till biskop Lövgren för minskad inkomst i följd af här ifrågavarande ägoutbyte bör beräknas äro fullt klara, men att en sådan beräkning icke ännu kan verkställas, samt att det är lika uppenbart, att staden icke har någon skyldighet att till biskopen utgifva ersättning för brister å hägnader och diken vid Enbacken, synes ett hänskjutande af dessa frågor till skiljedom vara ändamålslöst, och får Drätselkammaren därför hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att Biskop Lövgrens framställning icke för närvarande måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Västerås den 12 Maj 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Västerås stads Drätselkammare.

Till de vilkor, hvarunder åt staden medgafs rätt att tillbyta sig Klockartorp mot annan staden tillhörig mark, hörde äfven, att nuvarande boställsinnehafvaren icke skulle lida någon minskning i sina inkomster.

Därmed har icke kunnat menas minskning i de inkomster af Klockartorp, som innehafvaren åtnjöt vid tidpunkten för den kungl. resolutionens utfärdande, utan de inkomster, som kunna beräknas hafva skolat tillfalla honom från och med den 1 Maj 1906, då ny utarrendering skulle hafva ägt rum, samt allt framgent för skogen efter stigande skogsvärde. I löneregleringen ingår nämligen, att biskopen skall bland annat åtnjuta afkomsten af lägenheterna Klockartorp och Talltorp, och denna rätt är icke begränsad till någon bestämd summa.

Hvad först angår afkomsten af skogen, så har denna under de fyra år undertecknad varit boställshafvare utgjort: första året 510 kr., andra året 600 kr., tredje året 710 kr. och fjärde året äfvenledes 710 kr. (de båda sista årens skogslotter försåldes samtidigt). Däraf synes, att afkastningens värde varit i raskt stigande, en omständighet, hvartill vid uppgörelse nödig hänsyn bör tagas. Vidare har den ordning varit gällande, att afverkningsrätten för hvarje år försålts och betalats ungefär sex månader före det ifrågavarande eckleciastikårets inträde. Följaktligen har boställsinnehafvaren intill samma års slut fått uppbära 1 $^1/_2$ års ränta på sina skogsmedel. Beräknas denna ränta efter 5 procent, så uppgår den t. ex. för de sist uppburna skogsmedlen, som utbetalades den 1 Nov. 1904 och gällde för året $^1/_5$ 1905—$^{30}/_4$ 1906, vid sistnämnda tidpunkt till 53 kr. 55 öre, alltså till ett belopp, som förtjänar beaktande vid en uppgörelse, som helt naturligt måste afse den ordningen, att ersättning för den förlorade rätten till skogshygge lämnas allra tidigast vid slutet af det år, för hvilket det gäller.

Likaledes måste beaktas, att afkomsten från skogen icke varit underkastad vare sig bevillning eller inkomstskatt, men att ersättningen därför är underkastad bådadera. I följd af höga taxeringsvärden å så väl bostad som boställen kommer för mig denna ersättning att falla inom det belopp, som är förpliktadt till 200 procents förhöjning, d. v. s. för hvilket f. n utgår inkomstskatt med 3 %. För denna ersättning får jag alltså för den närmaste tiden erlägga: bevillning-, landstingsskatt m. m. med närmare 1 $^1/_2$ %; inkomstskatt 3 %; kommunalutskylder 6 %; tillsammans alltså 10 $^1/_2$ %. Det är mycket sannolikt, att detta skatteafdrag med tiden kommer att icke obetydligt ökas.

Under sådana förhållanden torde det icke få anses obilligt, om ersättning för skogsafkomsten bestämmes till ettusen (1,000) kr. om året. Det blefve en tillökning utöfver hvad afkomsten för innevarande ecklesiastikår utgjort af allenast 132 kr. 75 öre, hvilken summa icke torde få anses för hög för att evaluera å ena sidan skogens stigande värde och å andra sidan den skattestegring som utan tvifvel är att motse.

Det är all förhoppning, att denna del af uppgörelsen icke kommer att medföra någon uppoffring från stadens sida. Ty om staden åtager sig att garantera boställshafvaren en ersättning för förlorad skogsinkomst af 1,000 kr. om året, så lärer nog Kungl. Maj:t medgifva, att af blifvande skogslikvid nödigt belopp får afsättas för denna ersättnings fullgörande, allra helst någon afkomst torde kunna påräknas från både Talltorpet och den mot Klockartorpet lämnade egendomens skogar. — Bränslet för biskopsgården uppgår äfven fullt ut till angifna ersättningsbelopp.

I fråga om det arrende, som från och med 1905 sannolikt skulle hafva betalats för Klockartorp, tillåter jag mig att erinra om den arrendestegring, som nu

ägt rum i fråga om alla till biskopslönen hörande egendomar öster och nordost om staden. Så har Rocklunda stigit från 52,35 hl. spannmål + 250 kronor till 50 hl. + 537 kr., d. v. s. i penningar efter årets medelmarkegång från 653: 61 till 922: 20 kronor eller med 41,2 procent. Thunby har samtidigt sprungit upp från 52,35 hl. + 31 kr. till 50 hl. + 565 kr. eller från 434: 61 till 950: 50 kronor eller med 118,9 procent. Och Talltorp, som jag, i något för hög proportion mot hvad för närvarande betalas för Klockartorp och Talltorp tillsammans, satte till 200 kronors förslagsarrende, — Talltorp utgör ungefär 1/4 af Klockartorp—Talltorp tillsammans, är illa beläget och borde därför taxeras högst till en 1/4 af det hela. Hittillsvarande arrendet skulle då utgöra 171 kr. 42 öre och stegringen drygt 100 %, — bortslogs vid auktionen för 345 kronor, alltså med en stegring af 72 1/2 procent.

Det torde vara oförnekligt, att af de nämnda egendomarne Klockartorp i händelse af utarrendering skulle hafva blifvit mest eftersökt af arrendespekulanter på grund af sitt särdeles gynnsamma läge. Därtill kommer, att hittillsvarande arrendet måste betraktas såsom mycket lågt för en så belägen egendom, å hvilken arrendatorn därtill haft rätt till skogsfång för bränsle, gärdsle och byggnadsreparationer. Arrendet har nämligen uppgått till ungefär 11 kr. pr tunnland. En höjning af ungefär 60 procent torde under sådana förhållanden icke få anses obillig. Då af arrendebeloppet för innevarande ecklesiastikår 500 kronor lämpligen torde få läggas på Klockartorp, skulle alltså 800 kronor vara den summa, som för framtiden borde tillkomma nuvarande innehafvaren för att han icke genom Klockartorps afstående skall lida någon minskning i honom tillförsäkrade inkomster.

Det är all sannolikhet för handen, att vid blifvande utarrendering af den för Klockartorp erhållna jorden arrendebeloppet kommer att uppnå nämnda summa. Detta skulle göra ungefär 16 kr. pr tunnland, men både för Rocklunda och Thunby utgår arrendet med något högre belopp.

Min anhållan är alltså, att staden måtte förbinda sig att, i händelse afkomsten af skogen på Talltorp och på den i stället för Klockartorp erhållna skogen samt af den del af skogslikviden, som möjligen kommer att till boställshafvarens förmån afsättas, för mig något år icke uppgår till 1,000 kronor, ersätta det felande beloppet samt att på samma sätt, i fall arrendet för den för Klockartorp erhållna jorden något år icke skulle uppgå till 800 kronor, lämna nödig fyllnad för arrendets uppbringande till nämnda summa.

Att staden ikläder sig att ersätta omkostnaderna för ny skogsindelning och andra åtgärder, som blifva en följd af det verkställda jordbytet, faller naturligtvis af sig själft.

Skulle staden önska frågans afgörande inför skiljenämnd, förbehåller jag mig inför denna fri talan.

Västerås den 11 Januari 1906.

Nils Lövgren.

Till Västerås stads Drätselkammare.

På grund af Kungl. Maj:ts resolution den 3 Juli 1903 ägde under loppet af år 1905 jordbyte rum mellan lägenheten Klockartorp, tillhörig biskopslönen i Västerås, och staden tillhörig jord på det område, som fått namnet Enbacken. För att bespara staden utgifterna för utlösning af den arrendator, som innehade jorden,

äfvensom svårigheterna med egendomens skyndsamma bebyggande förklarade jag mig villig att låta staden få hafva jorden kvar till år 1908 på våren, då den nämnda arrendatorns arrendetid skulle utlöpa. Anbud om arrendet afgafs af Drätselkammaren den 26 Sept. 1905. Det erbjudna arrendebeloppet kunde jag visserligen icke acceptera, i synnerhet som det till sin storlek icke var fixeradt — Klockartorp hade nämligen icke varit utarrenderadt för sig, — men då jag kunde hänvisa till en bestämmelse i Kungl. Maj:ts ofvannämnda resolution ooh dessutom ämnade ställa mina pretentioner så hofsamt som möjligt, vågade jag hysa den förhoppningen, att uppgörelsen med staden icke skulle medföra den ringaste svårighet, helst staden genom det medgifna jordbytet under alla förhållanden gjorde en betydande vinst. Ämbetsgöromål hindrade mig ifrån att, såsom jag ansåg enkel hänsyn mot en stadens myndighet fordra, genast framlägga mina fordringar; så snart tiden medgaf, insände jag emellertid en närmare motiverad och formulerad framställning af dem den 11 Jan. 1906, och inryckte i denna framställning allt hufvudsakligt af mitt mellanhafvande med staden i anledning af det gjorda markbytet och ofvanberörda nådiga resolution för att icke behöfva återkomma flera gånger. Först i maj samma år lämnade dåvarande Drätselkammaren ett svar, som saklöst torde kunna förbigås i förhandlingar, hvilka från början baserats på ömsesidigt förtroende och hvars alla detaljer voro lätt tillgängliga för Drätselkammarens kontroll. Längre fram har till mig genom mellanhand framställts ett förslag till uppgörelse, hvarpå jag icke kunnat reflektera. För att nu få saken brakt till slut åtminstone i någon punkt beder jag att till de föregående alternativen:

antagandet till alla delar af mitt den 11 Jan. 1906 framlagda anbud till uppgörelse, *eller*

frågans afgörande af skiljenämnd, inför hvilken jag förbehåller mig fri talan, nu lägga ett tredje:

beviljande af arrende för Enbacken under de snart gångna arrendeåren $^1/_5$ 1906 till samma tid 1908, ett arrende som jag icke finner skäl sänka under det belopp, som efter nämnda tidpunkt skall betalas, eller 1,000 kronor för år, och uppskof med uppgörelse af grunder för stadens möjliga ersättningsskyldighet för framtiden — med den sannolikhet för ögonen, att fråga om dylik uppgörelse, efter sedan Kungl. Maj:ts utslag rörande skogslikvidens användning fallit, antagligen blir öfverflödig.

Det vore mig angenämt, om ärendet i nu föreliggande gestalt utan alltför stor tidsutdräkt kunde afgöras.

Västerås den 7 Februari 1908.

Nils Lövgren.

Till Västerås stads Drätselkammare.

I anledning af Drätselkammarens den 13 sistlidne Februari daterade och i början af denna månad mig tillhandakomna skrifvelse får jag härmed *återtaga mitt den 11 Jan. 1906 till Drätselkammaren ingifna anbud om uppgörelse*, dock med förbehållen rätt för mig att framdeles eventuelt återkomma med de anspråk på ersättning för minskad inkomst, hvartill förhållandena kunna föranleda. Däremot *vidhåller jag* det i min sista skrifvelse alternativt framlagda *förslaget att oberoende*

af den förutnämnda uppgörelsen bestämma arrende för Enbacken, och *finner jag fortfarande intet skäl att ändra den begärda summan af 1,000 kr. om året.*

Det är ingalunda från min sida och antagligen icke häller från stadens angenämt att på obestämd tid uppskjuta en ekonomisk uppgörelse, som bör kunna ske när som hälst. Att afvakta svar på min ansökan hos Kungl. Maj:t om disposition af skogslikviden lärer innebära att fördröja ärendet minst två år och sannolikt ännu längre. Klart är ock, att, om Kungl. Maj:t finner skäligt bevilja mig någon ersättning för minskad arrendeinkomst, han utgår från det å offentlig auktion fastställda arrendebeloppet för Enbacken och icke tager den minsta hänsyn till, om jag för någon tid privat utarrenderat egendomen för lägre summa.

Skulle emellertid Drätselkammaren hällre önska arrendesummans bestämmande genom skiljenämnd, så har jag fortfarande ingenting att däremot invända; önskar blott, att i så fall i samband därmed stående mindre frågor af samma nämnd afgöras.

För att något resultat må komma till stånd, anhåller jag, att Drätselkammaren benäget så snart som möjligt fattar beslut i detta i dess nuvarande begränsning förut alternativt. nu för sig framlagda ärende.

Västerås den 27 Mars 1908.

Nils Lövgren

Till Magistraten i Västerås stad.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som anmodas att öfver denna framställning fatta beslut.

Västerås Rådhus den 27 Januari 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla, att Magistraten ville bringa nedan beskrifna ärende inför Hrr Stadsfullmäktige i Västerås för den åtgärd, som ärendets innebörd kräfver och som närmare angifves i denna skrifvelses slutyrkande.

För ungefär fem år sedan skedde på grund af nådigt medgifvande ett ägobyte, hvarigenom Västerås stad erhöll lägenheten Klockartorp och en del af Talltorp mot nuvarande lägenheten Enbacken. Vid den tid, då det ålåg mig såsom boställshafvare att anmäla den nya egendomen till utarrendering, förekom mellan stadens drätselkammare och mig den korrespondens, som i afskrift bifogas (Bil. litt. A).

Som af bilagan synes, rådde en dissensus mellan drätselkammaren och mig angående de normer, efter hvilka ersättning för Enbacken borde utgå. Drätselkammaren hade tydligen förbisett den omständigheten, att arrendetiden för Klockartorp händelsevis gick till ända samma dag bytet skulle gå i verkställighet och att man således hade att räkna icke med det förutvarande arrendebeloppet utan med det, som sannolikt skolat inträda från den 1 Maj 1906. Om min uppfattning torde bil. litt. B. lämna nöjaktig upplysning.

Denna bilaga innehåller ett förslag till uppgörelse. Det torde observeras, att den inlämnades flere månader, innan staden öfvertog ansvaret för arrendet af En-

backen. Arrendet är där föreslaget till det moderata priset af 800 kr. Jag var fullt medveten om, att detta pris var synnerligen moderat. Men jag betraktade den andra delen af den föreslagna uppgörelsen som en tjänst åt mig från stadens sida, som kunde komma mig till någon nytta vid det slutliga bestämmandet af skogslikvidens användning. Visserligen kan jag hoppas på honnett behandling i denna punkt, men det syntes mig dock, som om en uppgörelse i den föreslagna riktningen skulle kunna blifva till gagn för mig utan att innebära den minsta risk för staden.

Underhandlingarna på denna basis hafva dock icke ledt till annat resultat än att drätselkammaren däraf tagit sig anledning att uppskjuta hela frågans afgörande, tills Kungl. Maj:t fattat beslut om skogslikvidens användning, således till den tidpunkt, då den ifrågasatta garantien för mig skulle sakna hvarje betydelse. Så snart jag fick kännedom om denna vändning, gaf jag på försommaren 1907 mitt ombud i uppdrag att släppa hela garantifrågan och i dess ställe för Enbacken föreslå för staden samma arrende, som komme att bestämmas vid den arrendeauktion på egendomen, som skulle äga rum samma år i September. Detta förslag, muntligen afgifvet, möttes muntligen med ett nekande. För att icke lämna något oförsökt erbjöd jag emellertid längre fram drätselkammaren skriftligen fritt val mellan de hittills af mig framlagda förslagen: garantiförslaget, förslaget om skiljenämnd samt förslaget att som arrende för Enbacken gifva 1,000 kr. om året. Äfven nu förhöll sig drätselkammaren fullkomligt negativt. Detta gaf mig anledning att fullständigt borteliminera garantiförslaget och inskränka mig till de två återstående.

För den utomstående betraktaren har därmed hela ställningen vunnit i klarhet. Det är att märka, att det för mig icke var af minsta intresse, att den lagliga utarrenderingen af Enbacken fick anstå ett par år. Däri låg tvärtom en risk. För staden däremot var detta af mycket intresse. Det hade blifvit både dyrt och besvärligt att få egendomen bebyggd till den 1 Maj 1906. Det gick både lättare och billigare att få detta verkställdt till samma tidpunkt två år senare. Antagligen hade det ock kostat åtskilligt att utlösa arrendatorn, då ännu två år återstodo på hans arrendetid. För mig gällde det alltså att göra staden en tjänst När denna begärdes af mig, ansåg jag det naturligt att visa tillmötesgående. Men som jag var öfvertygad, att staden hvarken behöfde eller önskade någon allmosa, sade jag ifrån, att jag icke genom min tjänstvillighet ville ådraga mig någon förlust. Och denna min förklaring vågade jag antaga skulle befinnas både naturlig och billig. Lika billigt lärer en hvar finna det vara, då jag före den legala utarrenderingen af Enbacken erbjöd mig att åtnöjas med det arrende, som vid arrendeauktionen komme att stipuleras. Ty något rimligt skäl till att arrendet skulle blifva högre 1908 än 1906 förelåg icke. Om jag alltså fått utarrendera egendomen i laga tid, så hade jag utan alla ledsamheter fått uppbära mina 1,000 kr. om året. Jag har icke förmått fatta, att min tjänstvillighet mot staden skulle förtjäna att beläggas med ett vite i form af en till hälften minskad inkomst för den omhandlade egendomen.

Men man torde till stadens fördel vilja framdraga den omständigheten, att arrendet för Enbacken under ifrågavarande år utgick med allenast 400 kr. Närmast är härpå att svara, att denna omständighet icke har något att göra med mitt och stadens mellanhafvande. Men härtill kommer, att staden genom att få hafva egendomen kvar under de omförmälda åren gjorde en del icke oviktiga besparingar. Först kunde bebyggandet uppskjutas. (De hus, som förut funnos på Enbacken, tillhörde dåvarande arrendatorn). Därmed besparades under två år räntan på byggnadskostnaden; jag vågar sätta denna ränta för de två åren till

omkring 700 kronor. Vidare kunde staden genom god beräkning väsentligen nedbringa byggnadskostnaden, sedan man fått tillräcklig tid att planera för saken. Jag känner mig viss att icke öfverdrifva, om jag sätter den besparingen till ungefär 1,000 kr. Ändtligen slapp staden ifrån att betala afträde till sin arrendator. Äfven där antagligen en ganska afsevärd besparing. Det lärer icke kunna betviflas, att staden genom mitt tillmötesgående sparat in en större summa än de 2,000 kr., som jag begärt i arrende för de två åren, och sålunda, äfven om den gör mig hvad jag finner vara en enkel rättvisa, har hela det arrende, som staden under åren 1906—08 åtnjutit, i ren vinst.

Jag öfvergår nu till en omständighet, som, så vidt jag kunnat finna, slog alla, som i sådana angelägenheter hafva någon sakkunskap, med häpnad. Det var, att, när staden öfverlämnade Enbacken till min arrendator, bristerna i afseende på diken, hägnader och jordens häfd ådömdes boställshafvaren. Jag riktar intet klander mot synerätten, ty den gjorde hvad den kunde för att hålla min rätt gent emot staden öppen. Men att det från stadens sida vid detta tillfälle ignorerades, att staden såsom arrendator af Klockartorp haft att ansvara för denna egendom i nämnda hänseenden och att den skyldigheten ovilkorligen måste öfvergå på den egendom, som trädde i Klockartorps ställe, det var påfallande. Antaget att vid tiden för bytet tio år återstått på arrendetiden för Klockartorp, månne staden då varit lika villig att frånsäga sig hvarje förhållande till den nya egendomen eller månne den icke i stället häfdat sin arrenderätt, då därigenom yppats utsikt till 4 eller 5 kundra kronors vinst om året? Ingen torde bestrida, att staden i så fall haft fullt fog att bibehålla egendomen till den stipulerade arrendetidens slut. Men skulle ett sådant sammanhang hafva rådt mellan Klockartorp och Enbacken, om det gällt stadens *rättigheter*, så lärer det icke förhålla sig annorlunda, då det gäller dess *skyldigheter*. Det lärer därför icke kunna betviflas, att staden är skyldig att utgifva det belopp, som vid omförmälda syn tilldömdes nuvarande arrendatorn af Enbacken för brister i afseende på hägnader, diken och jordens häfd. — För öfrigt återstår alltid min rätt att hållas skadeslös för genom jordbytet vållad minskning i inkomst.

Nu står mig ju alltid den utvägen öppen att inför domstol göra mina rättigheter gällande. Men en präst, som under ett långt lif sluppit ifrån allt processväsen finner det ytterst motbjudande att anlita den utvägen. Därtill kommer, att jag verkligen funnit mina anspråk gent emot staden så klart berättigade, att jag nästan ansett det för en förolämpning mot samhället att öppna process angående så klara ting. Skulle ock tilläfventyrs något brista i juridiskt afseende, så torde om man närmare granskar det, detta bero på min fulla tillit till stadens rättfärdighetskänsla. Jag tänker härvid bland annat på min försummelse att fordra formligt kontrakt, innan jag lämnade Enbacken i stadens hand. Men jag hoppas, att denna tillit icke skall räknas mig alltför mycket till last. Det är därför jag vågar anhålla, att Magistraten välvilligt ville bringa denna skrifvelse inför Hrr Stadsfullmäktige i sådan form, att det omhandlade ärendet måtte kunna blifva föremål för öfverläggning och beslut.

Naturligtvis kan det icke falla mig in att begära, att en hvar af Hrr Stadsfullmäktige skall så sätta sig in i denna angelägenhet, att han skall kunna afgöra det på grund af själfständig mening. Ännu mindre gör jag anspråk på någon tillit till min förmåga af opartisk rättvisa i egen sak. Därför är det min anhållan, att mina ersättningsanspråk blifva grundligt pröfvade af opartiska och sakkunnige män, innan de förekomma till afgörande i stadsfullmäktige. Skulle Hrr Stadsfullmäktige vilja hänskjuta hela frågan till skiljemän i öfverensstämmelse

med därom gällande lag, så har jag så mycket mindre att erinra däremot, som jag upprepade gånger föreslagit drätselkammaren denna utväg.

För att sätta Hrr Stadsfullmäktige i tillfälle att utan alla personliga hänsyn behandla detta ärende, vill jag härmed tillkännagifva, att den omtvistade summan, så vidt den af mig kan disponeras, anslås till ett par behjärtansvärda ändamål, som just nu stå på dagordningen och äro af stor vikt för Västerås samhälle, nämligen till hälften som bidrag till De värnpliktiges vänners soldathem vid Västmanlands regemente, till hälften till förstärkande af en redan befintlig fond för ett församligshus här i staden. Detta tillkännagifvande åsyftar alltså endast att åt ärendet gifva den största möjliga objektivitet, icke att undandraga det en omsorgsfull pröfning.

Min anhållan till Hrr Stadsfullmäktige är alltså, att de måtte

antingen efter vederbörlig utredning godkänna mina här utvecklade fordringsanspråk på staden: 1,000 kronor obetalt arrende och 1,049 kronor 20 öre af mig utgifven ersättning till arrendatorn af Enbacken för brister vid egendomens insynande, allt jämte ränta från resp. förfallotider;

eller hänskjuta ärendets afgörande till skiljemän efter lagen därom tillika med de mindre frågor, som med detta ärende stå i omedelbart sammanhang.

Västerås den 27 Januari 1910.

Nils Lövgren.

Till Västerås stads Drätselkammare.

Enär tiden för nu gällande arrendekontrakt å lägenheten Klockartorp utlöper nästa 1 Maj och anmälan om ny utarrendering därför ofördröjligen måste ske, så får undertecknad härmed anhålla om bevis öfver huruvida det byte, som skolat äga rum mellan Klockartorp och annan staden tillhörig mark, numera verkställts och vunnit laga kraft samt, i fall detta skett, om fullständiga handlingar, som styrka biskopslönens rätt till annan mark äfvensom omfattningen af denna, och vågar jag, under hänvisning till dels nödvändigheten att snarast möjligt anmäla ifrågavarande egendom till utarrendering dels den omständigheten, att liknande anhållan för några månader sedan i sammanhang med annan begäran insändts, bedja att få motse benäget svar om möjligt den 15 i denna månad.

Västerås den 6 September 1905.

Nils Lövgren.

Till Biskopen och Kommendören Nils Lövgren.

I anledning af Herr Biskopens skrifvelse den 6 innevarande månad angående fråga om utarrendering af den mark å stadens östra område, som genom byte mellan lägenheten Klockartorp och en mindre del af Talltorp samt Västerås stad tillhörig mark skulle tillfalla biskopslönen, får Drätselkammaren med förmälan att ifrågavarande byte såsom ännu icke handlagdt af vederbördnde ägodelningsrätt ej vunnit laga kraft samt att den mark, som skall lämnas i vederlag för Klockartorp är utarrenderad till den 14 Mars 1908 mot årlig afgift af 400 kronor härmed anhålla om Herr Biskopens medgifvande därtill att utarrendering af omför-

mälda mark för biskopslönens räkning måtte få anstå till den 1 Maj nyss nämnda år.

I sådant fall förbinder sig Drätselkammaren ansvara för att någon minskning, oaktadt det lägre arrendet för den mark som skall till biskopslägenhet afträdas, icke må uppkomma i den inkomst, som Herr Biskopen hittills åtnjutit från lägenheten Klockartorp.

Västerås den 26 September 1905.

Thorsten Kalén. *Bernhard Carlsson.*

Till Västerås Stads Drätselkammare.

I anledning af Drätselkammarens skrifvelse af den 26 nästlidne September får undertecknad meddela, att från undertecknads sida intet hinder möter för uppskof med utarrenderingen af den jord, som biskopslönen erhållit i utbyte mot Klockartorp, på sätt Drätselkammaren föreslagit, endast med den förändring, att till grund för beräkning af möjlig ersättning till mig för mistad inkomst lägges bestämmelsen därom i nådiga brefvet rörande tillstånd till det ifrågavarande jordbytet.

Med åtkomsthandlingar är då ingen brådska.

Västerås den 2 Oktober 1905.

Nils Lövgren.

Vidimeras. Ex officio:
Theofil Öberg.

N:o 40.

Beredningsutskottets yttrande öfver Herr Danielssons motion om utredning ang. byggandet af en saluhall m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 31 sistlidne Mars af Herr A. Danielssons motion om tillsättande af en kommitté med uppdrag att *dels* inkomma med förslag om Stora torgets uppdelning i vissa platser, för hvilka platshyror skulle erläggas, äfvensom förslag å lämpliga hyresbelopp, *dels och* att inkomma med utredning och förslag för byggandet af en tidsenlig men enkel och praktisk saluhall, får Beredningsutskottet, under framhållande af, att särskildt den senare af de väckta frågorna äro af stor betydelse för staden, och att frågan om upptagande af platshyror på torget torde kunna utredas och afgöras före och oberoende af saluhallsfrågan, tillstyrka bifall till motionen samt föreslå, att den ifrågasatta kommittén måtte bestå af sju ledamöter med tre suppleanter.

Såsom lämpliga ledamöter och suppleanter i kommittén får utskottet härjämte föreslå följande personer:

Ledamöter:

Borgmästaren John Karlsson, sammankallande,
Plåtslagaremästaren A. Danielsson,
Förste Stadsläkaren Carl Thunström,
Veterinären M. Jonsson,
Ingeniören John Fredholm,
„ Gustaf Andersson,
Förmannen A. G Björklund.

Suppleanter:

Bankdirektören A. Sundström,
Fiskhandlaren V. Vallén och
Handlanden E. A. Thunholm.

Västerås den 13 Maj 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

En fråga som alltmer tränger sig fram och fordrar utredning samt lösning, är lifsmedelshandeln och dess ordnande och i samband därmed vår torghandel.

Det torde väl ännu åligga städerna att tillhandahålla torgplatser, detta genom lag och förordningar af gammalt ursprung, ehuruväl att utvecklingen, i all synnerhet sedan 1864 års näringsfrihet genomfördes, ställt hela torghandeln så att säga "på hufvudet".

Med torghandel afsågs ursprungligen att den producerande landtmannen skulle få på stadens torg direkt till konsumenten afyttra sina produkter, och voro dessa produkter ej till en viss tid på dagen sålda, då först ägde stadens handlande rätt att uppköpa dessa öfverblifna produkter i och för utminutering.

Dessa bestämmelser ha nog alltid varit svåra att upprätthålla, och efter näringsfrihetens införande blefvo de upphäfda. Under årens lopp uppstod ett nytt yrke: "mellanhandshandlande". Mot dessa yrkesutöfvare och deras handtering kan rättvisligen intet sägas vare sig juridiskt eller moraliskt, ehuruväl man kan beklaga att hela lifsmedelshandeln kommit på afvägar härigenom och att priserna på våra matvaror stigit oerhört utan att motsvarande stigning kommit producenterrna till godo.

Hvad beträffar Västerås och dess torghandel torde lite hvar ha uppmärksammat, att hvarje lördag eller dag före helg hela torget upptages af handlande, som sälja matvaror i form af trädgårdsalster, smör, ost, kött, fläsk och charkuterivaror samt dessutom diverse andra artiklar, tillsammans uppgå dessa torghandlande till mycket öfver ett hundra. Endast de s. k. slaktarborden uppgå till inemot ett 70-tal och då man erfar att öfver 50 % af dessa äro bosatta utom staden och fördenskull icke erlägga någon som helst skatt eller afgift hit, ehuruväl de hafva sin hufvudsakliga — ja i vissa fall sin enda inkomst just från denna handel, synes det rättvist att en ändring härutinnan kommer till stånd.

Helt nyligen har staden påkostat stora torget omkring 90,000 kronor för nubbstensättning, och man får väl anse, att af denna summa omkring hälften kommer på själfva salutorget.

Utom detta har staden att bekosta ordningsvakt samt en ganska dyrbar extra renhållning i och för torghandeln.

Det kan väl ej anses obilligt att staden söker att bli, åtminstone delvis, godtgjord för alla dessa utgifter, genom platshyror eller på annat sätt.

Dessa platshyror skulle då i främsta rummet drabba dem, som icke skatta till staden, men fråga är om ej *alla* som vilja å torget försälja varor från bestämd plats borde erlägga en viss afgift.

Nu kan någon invända att med dessa nya pålagor blir lifsförnödenheterna ännu dyrare. Detta tror jag icke blir fallet, ty höjning eller sänkning å priset af en vara beror i första hand på tillgång och efterfrågan, samt först därefter af andra tillskjutande omständigheter. Den fria konkurensen torde för öfrigt i detta såväl som i andra fall verka reglerande.

Därtill kommer att hvad här ofvan föreslagits icke i någon mån skulle beröra landtmän eller andra producenter som tillfälligtvis å ett af torgen vilja afyttra sina produkter.

En annan sak, den kanske allra viktigaste, är utredningen om stadens skyldighet att bygga en saluhall. En sådan utredning tarfvar både tid och kostnader, men å andra sidan torde det stå klart för hvar och en att det system som för närvarande tillämpas vid handeln med matvaror å öppna torget icke längre kan få fortgå.

I samma mån som en stad växer blir svårigheten att från närmaste landsbygden tillgodose behofvet allt större, hvarför man numera i samband med saluhallar söker att tillgodose behofvet, af för lifsmedel särskildt afsedda förvaringsrum, för större partier, ty som nu är måste provianteringen ske så att säga endast för dagen.

Saluhallen fyller i så fall tvänne behof; afskaffandet af den mindre renliga öppna torghandeln, och underlättar inköp af större partier.

Det har på många ställen i synnerhet i utlandet visat sig att ett modernt saluhallsväsende i såväl kommersiellt som i hygieniskt afseende verkat gagneligt på lifsmedelshandeln.

På grund af ofvanstående får jag vördsamt föreslå att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta tillsättande af en kommitté med uppdrag:

> *att dels* inkomma med förslag om torgets uppdelning i vissa platser för hvilka platshyra skall erläggas samt äfven förslag å lämpliga hyresbelopp;
>
> *samt dels att* inkomma med utredning och förslag för byggandet af en tidsenlig men enkel och praktisk saluhall.

Västerås den 14 Mars 1910.

A. Danielsson.

N:o 41.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om anslag till en provisorisk idrottsplats.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 31 sistlidne Mars af Idrottsplatskommitterades framställning om anslag till anordnande af en tillfällig idrottsplats m. m. får Drätselkammaren anföra följande:

Det område, som kommitterade tänkt sig för den tillfälliga idrottsplatsen är ungefär samma område, hvartill 1908 års utställning var förlagd.

Denna mark tillhör professor Bergstrand och innehafves på arrende af staden tills vidare med ömsesidig rätt till uppsägning tre månader före hvarje nytt kalenderår. Att då staden har så oviss rätt till området där nedlägga en kostnad af 6,000 kronor, låt vara att en del anordningar skulle göras så, att de blefve användbara äfven för en framtida permanent idrottsplats, synes icke vara välbetänkt. Äfvenså anser Drätselkammaren, att det hade varit lämpligare om kommitterade före eller åtminstone i samband med frågan om anslag till idrottsplats framlagt förslag till bestämmelser rörande idrottsplatsens användning och disposition, hvilket utan vidare torde ingå i kommitterades uppdrag.

För närvarande användes med Drätselkammarens medgifvande till idrottsöfningar ett af staden disponeradt område i norra delen af Herrgärdet och Gåsmyrevreten, och Drätselkammaren har förut låtit vidtaga mindre åtgärder såsom grusning för att göra platsen användbar till ifrågavarande ändamål. Drätselkammaren är af den meningen, att staden kunde nedlägga något större kostnader än hittills för denna plats planering och ordnande, dock ej med plank, läktare och dylikt; och torde det vara lämpligast om idrottsplatskommitterade uppgjorde något förslag härutinnan och i samband därmed äfven framlade förslag till bestämmelser för denna plats användning och disposition.

På grund af det anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige ville, med afslag å kommitterades framställning, uppdraga åt kommitterade, att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till planering och grusning m. m. af det såsom idrottsplats för närvarande använda området i norra delen af Herrgärdet och Gåsmyrevreten i och för detta områdes användning till idrottsöfningar äfvensom förslag till bestämmelser rörande samma områdes användning och disposition.

Västerås den 12 Maj 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 31 Oktober 1907 uppdrogo Stadsfullmäktige åt en särskild kommitté att efter samråd med Stadsplanekommittén rörande läget af en för framtiden tillräckligt stor idrottsplats till fullmäktige inkomma med förslag rörande densammas anordnande samt kostnaderna därför.

Sedan kommitterade funnit ett synnerligen lämpligt läge för en idrottsplats å området nordost om den genom Blåsboområdet löpande bergsträckningen, hafva kommitterade härom lämnat meddelande till stadsplanekommitterade samt därvid erinrat, att vid idrottsplatsens utläggande borde iakttagas att nödig mark reserverades för i framtiden möjligen erforderlig utvidgning af idrottsplatsen och att i idrottsplatsens område äfven borde ingå nordligaste delen af ofvanberörda bergsträckning, som vore mycket lämplig för anordnande af en skidbacke.

Kommitterade hafva fört underhandlingar med ägarne af ifrågavarande område rörande detsammas förvärfvande af staden för idrottsplats, men hafva ägarne bestämt motsatt sig en sådan öfverlåtelse. Den tidpunkt, då beslut om stadsplanens utsträckning till detta område kan vara fattadt och fastställdt och möjligheten för staden att expropriera området, för den händelse idrottsplatsen vid stadsplanens utvidgning blir förlagd till området i fråga, sålunda föreligger, torde ännu vara rätt aflägsen.

Vid sådant förhållande och då erhållandet af en idrottsplats för idrottslifvet här i staden är ett lifsvillkor, hafva kommitterade icke sett sig annan utväg än att antingen föreslå inrättandet af en fullständig idrottsplats på annat mindre lämpligt ställe eller ock väcka förslag om anordnande af en provisorisk idrottsplats.

I anledning häraf hafva i bifogade skrifvelse från representanter för stadens idrottsföreningar jämte därtill hörande bilagor omförmälda alternativa projekt tillkommit.

Hvad alternativ I vidkommer hafva kommitterade redan förut tänkt på den föreslagna platsen, men låtit tanken falla på grund af platsens enligt kommitterades åsikt olämpliga belägenhet. Och kommitterade kunna fortfarande icke undgå att uttala sina betänkligheter mot att nedlägga så stora kostnader på en plats, som icke kan anses fullt lämplig med afseende å dess belägenhet.

Alternativ II återigen afser ett provisoriskt lösande af idrottsplatsfrågan. Den här föreslagna marken har ett synnerligen lämpligt läge och innehafves tills vidare på arrende af staden. Att på detta område förlägga en permanent idrottsplats torde emellertid stöta på för stora svårigheter för att låta sig realiseras De kostnader, som här skulle nedläggas för en tillfällig idrottsplats anordnande skulle till större delen komma en blifvande fast idrottsplatsanläggning till godo, hvarhälst än en sådan kommer att anläggas. Planket och en del andra anordningar — tillhopa representerande ett kostnadsbelopp af omkring 4,000 kronor — skulle utföras så, att de med lätthet kunde flyttas.

På grund af det ofvan anförda få kommitterade hemställa,

1:o) *att* Herrar Stadsfullmäktige behagade till anordnande af en tillfällig idrottsplats å Herrgärdet i enlighet med i bifogade skrifvelse upptagna alternativ II och närlagda af stadens byggnadschef uppgjorda kostnadsförslag bevilja ett anslag af 6,000 kronor;

2:o) *att* Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Idrottsplatskommitterade att låta utföra berörda anläggning;

3:o) *samt att* Stadsfullmäktige vidare ville uppdraga åt kommitterade att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma

med förslag till bestämmelser rörande idrottsplatsens användning och disposition.

Västerås den 31 Mars 1910.

På Idrottsplatskommitterades vägnar:

J. S. Edström.

Theofil Öberg.

Till Kommitterade för utredande af frågan om kommunal idrottsplats i Västerås.

I enlighet med erhållet uppdrag få undertecknade representanter för Västerås Idrotts- och Gymnastikföreningar vördsamt afgifva följande förslag till lösning af frågan om en idrottsplats i Västerås.

Alternativ I.

Å lotten A af lägenheten *Vargbo* inköpes,

dels af gårdsägaren P. A. Andersson, Stenvreten, stycknings-delen A 2, innehållande 9,027 kvadratmeter, jämte å närslutna kartskiss med "K" betecknade kilformiga del af stycknings-delen A 1, innehållande cirka 597 kvadratmeter, till ett pris af 6,000 kronor,

dels af byggmästaren P A. Jonssons konkursmassa, de fyra närmast stycknings-delen A 2 belägna tomterna af stycknings-delen A 3, innehållande sammanlagdt cirka 4,625 kvadratmeter, till ett pris af 3,000 kronor. Bil. 1.

Skriftliga försäljningsanbud å ifrågavarande områden till nämnda priser med bindande giltighet till och med den 15 instundande Maj bifogas. Bil. 2 o. 3

Priserna hafva af oss nedprässats så långt vi kunnat och äro enligt uppgift lägre än hvad som betalats för nyligen försålda områden af stycknings-deleu A 4.

Å den sålunda inköpta marken, som inhägnas med plank, 2 à 3,15 meter högt, samt förses med två entréer, en större och en mindre, inrättas idrottsplats enligt den å Bil. 1 gjorda förslagsritningen.

Måtten å fotbollsplanen och löpbanan äro desamma som å Norrköpings nyligen anlagda idrottsplats. Då utrymmet synes medgifva anläggandet af särskild hoppbana, hvilken måste anses synnerligen nödvändig å en förstklassig idrottsplats, har sådan bana jämväl inlagts å förslaget.

Hela det inköpta området täckdikas väl.

Fotbollsplanen planeras och besås med trampgräs.

Löpbanan planeras, utgräfves till cirka 1 fots djup, fylles med slagg och klädes med en blandning af stybb och sand.

Hoppbanan planeras, utgräfves till $^1/_2$ fots djup, fylles med slagg och klädes med ett tumstjockt lager af sand.

Ofvan uppräknade arbeten, anses vara i första hand behöfliga.

I den mån medel därtill kunna erhållas, är det jämväl önskvärdt att å den inköpta marken anordnas:

1. Paviljong med ett serveringsrum, afklädnings- och expeditionsrum samt ett duschrum jämte rum och kök för tillsyningsman och musikbalkong å andra våningen mot planen.

2. Läktare för minst 500 personer, under golfvet inrymmande 3 à 4 materialbodar.

3. Pissoar och afträde.

4. Fyra flaggstänger, en vid hvardera sidan af läktaren och två i bakgrunden mot skogen.

Dessa senare arbeten äro emellertid icke af samma trängande vikt som de förut nämnda och det torde väl äfven vara mindre sannolikt, att medel därtill kunna erhållas inom den närmaste tiden.

Af byggnadschefen löjtnant G Smitt hafva vi erhållit närslutna kostnadsförslag för inrättandet af en fullständig idrottsplats vid Vargbo. Kostnadsförslaget slutar på 40,056 kronor, men är enligt vår uppfattning så grandiöst tilltaget, att en väsentlig reduktion däri torde kunna äga rum Bil. 4.

Då här ifrågavarande mark torde vara den enda för ändamålet lämpliga, som kan förvärfvas för ett skäligt pris på ej alltför långt afstånd från staden och då det för idrottsintressets vidmakthållande hos stadens ungdom är alldeles nödvändigt att idrottsplanefrågan löses snarast, så vidt möjligt före innevarande års idrottssäsong, så våga vi på det varmaste förorda detta förslag och hemställa att Herrar Kommitterade ville söka hos Stadsfullmäktige utverka anslag för förslagets realiserande. Den största bristen hos förslaget ligger däri, att skid- och kälkbackar ej kunna anordnas på platsen, men å andra sidan torde det icke vara förenadt med alltför stora kostnader att anordna dylika backar närmare staden.

Alternativ II.

För den händelse likväl, att det af oss ofvan framlagda alternativet icke kan komma till utförande och för att frågan vid sådant förhållande ändock skall kunna provisoriskt ordnas för några år framåt, få vi föreslå, att en tillfällig idrottsplats arrangeras å Herrgärdet å den af staden arrenderade, Prof. Bergstrand tillhöriga marken (f. d. utställningsområdet).

För en dylik provisorisk idrottsplats har löjtnant Smitt godhetsfullt uppgjordt kostnadsförslag, slutande på 6,000 kronor, som härmed bifogas. Bil. 5.

Västerås den 26 Mars 1910.

Hugo Jonsson.	*J. O. Kjellin.*	*E. Alrik Larsson.*
Västerås Gymnastikförening.	Idrottsf. Kamraterna, Västerås.	Ordf. i Västerås Sportklubb.

Kostnadsförslag

för anordnande af permanent idrottsplats vid Vargbo, (upprättadt på grund af okulär besiktning af marken den $^{23}/_{3}$ 1910).

Inköp af marken, 14,249 kvm.		9,000: —
Område att plan. 120×84 = 10,080 + 300 = 10,380 kvm. á 0: 10 (6,300 kvm)	1,030: —	
Sprängning c:a 100 kvm. à 5: —	500: —	
Schaktning och utfyllning 3,000 kvm. à 1: — . . .	3,000: —	
Aftagning af matjord och dess återläggande beräknas bebekostas genom öfverflödig matjords försäljning (annars 7,200 × 0,10 = 720 kr.)	720: —	
Transport	5,250: —	9,000: —

Transport	5,250: —	9,000: —
Löparbanan nedgräfves till 30 cm. djup och belägges med slagg och grus, 2,600 kvm. å 1: —	2,600: —	
Dräneringens upphjälpande (täckdikning?)	1,000: —	
Plank med målning (Fabr. rödfärg och hvitt) 500 m. à 10: —	5,000: —	
Tvänne entréer à 250: — pr st.	500: —	
4 st. flaggstänger à 50: —	200: —	
Läktare för 500 personer	3,000: —	
Mindre paviljong med rum för tillsyningsmannen	10,000: —	
Pissoir samt afträde för bägge könen	500: —	
Vattenledning till dusch	3,000: —	31,056: —
		40,056: —

Kostnadsförslag

för anordnande af provisorisk idrottsplats å Herrgärdet.

Områdets storlek allt som allt 150×100 = 15,000 kvm.		
Område att palnera och beså 110×64 = 7,040 kvm. (7,040 kvm. à 0: 10)	7,011: —	
Löparebanan planeras och fylles med sand och slagg (5×400)+300 2,300 kvm à 0: 25	580: —	
Staket utan målning 500 m. à 7: 00	3,500: —	
Entré med mindre biljettförsäljningskur	200: —	
Mindre dräneringsarbeten	300: —	
Materialskjul	200: —	
Vattenkastare med ledningar	100: —	5,586: —
Diverse och oförutsedda kostnader		416: —
	Summa Kronor	6,000: —

N:o 42.

Drätselkammarens utlåtande öfver Magistratens framställning om anslag för biträde vid en utredning samt vid uppgörande af röstlängd.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom svar å Stadsfullmäktiges remiss den 28 nästlidne April af Magistratens framställning om ett anslag af 175 kronor i månaden under tre månader räknadt från den 1 innevarande Maj att utgå till exekutionsbetjänten Reinhold Pettersson för hans biträdande vid Magistraten dels med en utredning rörande ålderdomsförsäkring och dels med arbeten för upprättande af röstlängden för riksdagsmannaval får Drätselkammaren på de skäl

Magistraten anfört tillstyrka bifall till framställningen samt tillika föreslå, att det begärda anslaget måtte utgå af det i innevarande års budget upptagna förslagsanslaget.

Västerås den 12 Maj 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med Konungens Befallningshafvandes i Västmanlands läns Allmänna Kungörelser för innevarande år, serien A N:o 124, har Konungens Befallningshafvande på begäran af ålderdomsförsäkringskommittén den 23 innevarande April till Magistraten öfverlämnat en skrifvelse från kommittén med hemställan om biträde af de kommunala myndigheterna för anskaffande af vissa uppgifter jämte 1,143 blanketter rörande samtliga de personer inom staden, hvilka uti 1908 års mantals- och taxeringslängder för staden funnos upptagna och hvilka då hade en ålder af 60 år och därutöfver, att ifyllas beträffande vissa uppgifter på sätt närmare framgår af kommitterades här bifogade skrifvelse.

Konungens Befallningshafvande har gjort enahanda framställning till samtliga magistrater och kommunalnämnder inom länet samt förordat kommittèns berörda framställning under framhållande särskildt att kommitténs arbete afser äfven frågan om fattigvårdsbördans jämnare fördelning och lindring.

Kommittérade hafva begärt, att blanketterna om möjligt måtte inom åtta veckor återställas med vederbörliga uppgifter.

Insamlandet af dessa uppgifter måste vara ett synnerligen grannlaga uppdrag för att därmed afsedt resultat skall kunna ernås och de lämnade uppgifterna hafva af kommittén angifvits vara konfidentiella.

Magistraten har därför icke ansett sig kunna, såsom eljes vid statistiska uppgifters insamlande brukat ske, uppdraga arbetet därmed åt polismän under inseende af stadsfiskalen, utan för arbetets utförande från och med gårdagen enligt åtagande anställt exekutionsbetjänten Reinhold Pettersson, hvilken kommer att under inseende närmast af Magistratens ordförande ombesörja införskaffandet af de begärda uppgifterna.

I detta sammanhang vill Magistraten jämväl bringa en annan fråga under Stadsfullmäktiges pröfning. Uti förslaget till innevarande års utgifts- och inkomststat för staden upptog Magistraten ett belopp af 800 kronor för juridiskt biträde inom eller utom Magistraten bland annat för upprättande af röstlängder enligt nya valordningen m. m. Detta anslag beviljades emellertid icke. Beredningsutskottet erinrade rörande detsamma, att på grund af bestämmelsen i 26 § i lag om val till Riksdagen torde ifrågavarande arbete ankomma på kronouppbördskassören under Magistratens inseende. Ifrågavarande arbete har ock nu af honom verkställts i hvad som beträffar tillskrifvandet af röstlängden och förteckningen öfver de personer, som häfta för oguldna kronoutskylder. Enahanda förteckning har af Magistraten infordrats från drätselkammarens kamrerare, hvilken verkställer debitering och uppbörd af kommunalutskylder. Härjämte åligger det Rådstufvu-Rätten och Pastorsämbetet att i och för röstlängden lämna vissa uppgifter. Alla dessa uppgifter skola sedermera införas uti den tillskrifna röstlängden. Till en hvar af de personer, som på grund af de sålunda lämnade uppgifterna icke blifva i röstlängden upptagna, skall jämlikt 28 § i lag om val till Riksdagen af Magistraten med allmänna posten tillställas

underrättelse med angifvande af den eller de omständigheter på grund hvaraf de från rösträtt uteslutits.

Magistraten vill ock erinra att i 14 § af Kungl. Kungörelsen den 26 November 1909 om upprättande af röstlängd för val till Riksdagens Andra kammare m. m. de här förut anmärkta åliggandena särskildt angående antecknandet i röstlängden af uppgifter enligt här ofvan berörda förteckningar skola ske genom vederbörande uppbördsmän, men att Magistraten dock äger rätt att föreskrifva jämkning i bestämmelserna, om sådan finnes lämplig och deras syfte i lika grad vinnes.

Vid begäran nästlidet år om särskildt anslag afsåg just Magistraten att det biträde hvartill då anslag begärdes, skulle fullgöra de här sist angifna skyldigheter; hvilka icke rimligen torde kunna påläggas kronouppbördskassören. Arbetet härmed torde under minst en månads tid upptaga en persons arbetskraft. Kronouppbördskassören skulle, därest han skulle fullgöra detta, i så fall icke kunna vederbörligen fullgöra sina hittills varande tjänsteåligganden, — hvilka för öfrigt äro bestämda uti för honom fastställd instruktion, — helst som han samtidigt har att efter taxeringsarbetets slut komplettera taxeringslängderna, hvilket arbete skall vara afslutadt den 20 Juni.

För Magistratens tre litterata ledamöter finnes för närvarande icke möjlighet att åtaga sig ytterligare arbetsbörda, då göromålen under de sista åren och särskildt å sista tiden ökats i hög grad. Magistratens förslag om ytterligare en litterat ledamot eller biträde inom Magistraten vann ju ej heller löneregleringskommitténs eller Stadsfullmäktiges bifall. Då ofvanberörda arbete med upprättande af röstlängd således icke i sin helhet kan åläggas någon af magistratens nuvarande tjänstemän, har Magistraten tänkt att i och för arbetets utförande under tillsyn närmast af Magistratens ordförande, skulle anställas ett biträde, helst då en person, som är väl kunnig med befolkningsförhållandena i staden.

Efter afslutandet af arbetet i och för ålderdomsförsäkringskommittén har Magistraten afsett att exekutionsbetjänten Pettersson skulle användas att biträda Magistraten vid upprättande af röstlängden och därmed i sammanhang varande arbeten inom Magistraten.

För fullgörande af Petterssons skyldigheter såsom exekutionsbetjänt har Magistraten redan förordnat annan person. Ersättningen till Pettersson torde böra sättas högre än hans i staten upptagna lön, då han genom nu vidtagna åtgärd förlorar sportelinkomst af i medeltal 50 kronor i månaden. Petterssons lön såsom exekutionsbetjänt skall utgå till den, som uppehåller hans berörda tjänst.

Magistraten får därför hos Stadsfullmäktige anhålla om anslag af 175 kronor i månaden under tre månader, räknadt från den 1 nästkommande Maj att utgå till exekutionsbetjänten Reinhold Pettersson för hans biträdande vid Magistraten med ofvan angifna göromål.

Västerås rådhus den 28 April 1910.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg.

N:o 43.

Drätselkammarens utlåtande öfver Magistratens begäran om anslag för extra bisittare och biträden vid valförrättningar.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 28 nästlidne April af Magistratens framställning om beviljande för innevarande år af ett förslagsanslag af 500 kronor att af Magistraten användas för bestridande af ersättningar till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid under året förestående allmänna val, får Drätselkammaren, som icke ansett sig kunna undgå framhålla, att anslaget synes väl högt, likväl och då Drätselkammaren icke är i stånd att exakt beräkna, huru stort anslag, som skulle vara erforderligt tillstyrka, att Stadsfullmäktige ville mot revisionsskyldighet bevilja ifrågavarande af Magistraten begärda förslagsanslag att utgå ur det i innevarande års budget upptagna anslaget för oförutsedda behof.

Västerås den 12 Maj 1910

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Västerås.

Vid det af Magistraten till den 25 nästkommande Maj utsatta val af landstingsmän för staden torde helt säkert deltagandet i valet blifva ytterst ringa. För undvikande af de svårigheter, som för de enskilda valmännen eljes skulle uppstå vid utöfvandet af deras rösträtt, har Magistraten utsatt valet att äga rum å två särskilda lokaler. Det ordinarie antalet ledamöter i Magistraten är därvid otillräckligt. Flera extra bisittare måste användas. Vid den på valet följande röstsammanräkningen behöfver Magistraten likaledes anlita extra biträden. Enahanda blir ock förhållandet vid det val af Stadsfullmäktige, som Magistraten har att förrätta i December detta år. Om ock till följd af bestämmelserna om detta vals förrättande å olika dagar för de två valdistrikten i staden antalet extra bisittare vid detta valtilllfälle kan något inskränkas, mot hvad som nu behöfs vid landstingsmannavalet, torde däremot röstsammanräkningen för stadsfullmäktigevalet blifva minst lika besvärlig och tidsödande. Till de personer, som af Magistraten sålunda kunna komma att användas såsom bisittare eller biträden vid dessa val måste ersättning utgå förslagsvis i form af visst arvode för dag. Uti årets inkomst- och utgiftsstat för staden finnes emellertid icke något anslag för dylikt ändamål upptaget. Magistraten får därför hos Stadsfullmäktige hemställa

att Stadsfullmäktige ville för innevarande år bevilja ett förslagsanslag af femhundra kronor att af Magistraten använ-

das för bestridande af ersättningar till extra bisittare och biträden hos Magistraten vid under året förestående allmänna val.

Västerås Rådhus den 28 April 1910.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg

N:o 44.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om inlösen af fastigheter på stadens grund.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade från Rådstufvurätten inkomna förteckning öfver beviljade lagfarter af fastigheter på stadens grund får Drätselkammaren, då ingen af de i förteckningen upptagna fastigheterna torde behöfva förvärfvas för regleringar eller andra stadens ändamål, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke på grund af de nu skedda öfverlåtelserna göra stadens lösningsrätt till någon af ifrågavarande fastigheter gällande.

Västerås den 12 Maj 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten i Västerås beviljade lagfarter å fastigheter, belägna å *stadens grund*, följande dagar år 1910.

Januari månad ingen.

Februari månad ingen.

Den 7 mars:

å gården och tomterna N:ris 126, 127 och 128 i västra kvarteret, däraf tomten n:o 126 på stadens grund, som handlandena Karl Lundgren och Axel Lundgren, enligt köpebref den 1 oktober 1909, af urmakaren August Ström jämte annan fastighet för 72,000 kronor tillhandlat sig.

Den 4 april:

å gården och tomten N:o 52 i västra kvarteret, som handlanden Anders Johansson, enligt köpebref den 1 oktober 1909, af Henning Efraim Granqvist för 7,500 kronor tillhandlat sig.

Den 18 april:

å gården och tomten N:o 89 i södra kvarteret, som Allmänna Svenska Elektriska aktiebolaget, enligt köpebref den 1 april 1910, af Ernst Pettersson för 48,600 kronor tillhandlat sig;

å gården och tomten N:o 5 i västra kvarteret, som fabrikören Fredrik Jansson, enligt köpebref den 17 november 1909, af August Wetterstrand jämte annan fastighet för 54,500 kronor tillhandlat sig.

Den 25 april:

å gården och tomten N:o 56 i västra kvarteret, som byggmästaren Johan Albert Fredriksson, enligt köpebref den 22 april 1910, af Erik Gustaf Henriksson för 18,500 kronor tillhandlat sig.

Västerås rådhus den 30 april 1910.

På Rådstufvu-Rättens vägnar:

Victor Åsberg.

N:o 45.

Drätselkammarens skrifvelse med begäran om anslag till omändrings- och reparationsarbeten i Sundinska huset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

På ansökan af styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling om upplåtande åt arbetsförmedlingsanstalten af lämplig lokal i någon af stadens gårdar har Drätselkammaren beslutat att till anstalten uthyra västra delen af nedre våningen i Sundinska huset mot en årlig hyra af 1,500 kronor.

Emellertid behöfver ifrågavarande lokal i detta ändamål något omändras och i samband därmed repareras. Likaså tarfvas reparation af den till kyrksal upplåtna östra delen af nedre våningen, dit pastorsexpeditionen skulle flytta — Kyrksalen skulle förläggas till våningen en trappa upp i de lokaler, som nu innehafvas af Arbetareföreningen, hvilken uppsagts till afflyttning —.

Ofvan omförmälda omändringar och reparationer skulle enligt bifogade kostnadsförslag draga en kostnad af 6,000 kronor.

Som bekant har frågan väckts om, att staden skulle öfvertaga Sundinska huset, och har denna fråga remitterats till Drätselkammaren. Utredningen af frågan har ännu icke afslutats. Ehuru det hade varit önskligt, att sist omförmälda fråga varit afgjord, innan beslut fattades om en så stor utgift rörande Sundinska huset, som den nu ifrågavarande,

nödgas Drätselkammaren, då arbetsförmedlingen önskar inflytta före «folkmarknaden«, redan nu framlägga förevarande fråga. Det synes under dessa förhållanden vara olämpligt att nu bestämma, af hvilka medel reparationskostnaderna slutligen skola bestridas, utan kunde Drätselkammaren få i uppdrag att af tillgängliga medel utföra arbetena, och frågan om hvarifrån det nödiga anslaget slutligen skall tagas, uppskjutas till dess frågan om stadens öfvertagande af Sundinska huset blifvit afgjord.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda hemställa,

att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att låta utföra i bifogade kostnadsförslag upptagna ändrings- och reparationsarbeten i Sundinska huset samt till dess frågan om stadens öfvertagande af Sundinska huset från Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål blifvit afgjord, uppskjuta bestämmandet af, huru de för ifrågavarande arbeten erforderliga medlen 6,000 kronor skola anskaffas.

Västerås den 12 maj 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Kostnadsförslag

för utförande af nedanstående förändringar och reparationer i gården N:o 146 västra kvarteret.

Lokaler för platsförmedlingen:

Uppmurning af de 2:ne nedrifna väggarna.			
4,000 st. murtegel inb. bruk i arbetsk. à 90: —	360: —		
64 komtr. kalkputsning af d:o	96: —		
Insättning af 2:ne lufter döbbeldörrar	100: —		
„ „ 1 „ enkeldörr	40: —		
„ „ 1 „ ingångsdörrar med stängdörrar och trappor af granit	150: —		
Plankväggar i konferensrummet	75: —		
Komplettering af golfven för de nya väggarna och nya golfsocklar	60: —		
Vattenklosett och urintratt med rörledningar	200: —	1,081: —	
Målning:			
670 kvmtr. oljemålning med 2:ne ggr strykning å väggar och tak	335: —		
Målning af 12 lufter fönster	120: —		
Målning af 11 lufter dörrar, deraf en del nya	88: —	543: —	
Skurning		20: —	1,644: —
		Transport	1,644: —

		Transport	1,644: —
Lokaler för Pastorsexpedition:			
Uppmurning af ena nedrifna väggen.			
2,000 st. murtegel inb. bruk och arbetskost. . . .	180: —		
En ny kakelugn	100: —		
Uppmurning af de mindre öppningarna till serverings-afdelningen 1,800 st. murtegel	162: —		
Kalkputsning af de nya väggdelarna	80: —		
Insättning af en luft dubbeldörrar	50: —		
Ett större bord med hylla öfver	60: —		
Toilettrum med vattenklosett, urinoar och tvättställ	300: —		
75 kvmtr. prima linoleummatta på underlag af grålumppapp i expeditionsrummet à 5: 50	412: 50		
Uppsättning af ett räck	40: —	1,384: 50	
Målning:			
446 kvmtr. oljemålning å väggar och tak	223: —		
Målning af 8 lufter fönster	80: —		
„ „ 5 „ dörrar	40: —	343: —	
Skurning		15: —	1,742: 50
730 kvmtr. målning å väggar och tak	365: —		
Målning af 13 lufter fönster	130: —		
„ „ 8 „ dörrar	64: —	559: —	
Skurning och boning af mattan i stora salen		75: —	634: —
Diverse:			
Lagning och målning af fasaden		1,000: —	
Omläggning af elektriska ledningar samt diverse och oförutsedda utgifter		1,200: —	2,200: —
		Kronor	6,220: 50

Västerås den 9 mars 1910.

Gösta Smitt.

N:o 46.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om ny värmeledning i stadens växthus vid Kopparbergsvägen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anhållan om Drätselkammarens utlåtande i ärendet har Trädplanteringssällskapets styrelse inlämnat bifogade utdrag af styrelsens protokoll, utvisande, att styrelsen beslutat ingå till Stadsfullmäktige med framställning om ett anslag å 1,400 kronor till anläggning af ny värmeledning i stadens växthus vid Kop-

parbergsvägen; och får Drätselkammaren i anledning häraf, då enligt hvad kammaren inhämtat, den nuvarande värmeledningen icke torde kunna tjänstgöra ännu en vinter, tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning samt föreslå, att det begärda anslaget måtte utgå af det i innevarande års budget upptagna förslagsanslaget.

Västerås den 12 Maj 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Trädplanteringssällskapets styrelses sammanträde den 4 Maj 1910.

§ 1.

Direktör Forsberg anförde, att värmeledningen i växthuset vid Kopparbergsvägen, hvilken ledning vore 21 år gammal, innevarande år måste ombyggas. Den vore af gammalmodig konstruktion för eldning med ved. Hittills hade sådant bränsle kunnat erhållas vid gallring i stadens parker och planteringar, hvarigenom uppvärmningen ställt sig billig. Numera erhålles emellertid ej mycket ved vid dessa gallringar, och veden måste framdeles köpas om växthuset härefter skulle uppvärmas med samma bränsle En ny ledning af samma konstruktion som den gamla beräknades kosta 500 kronor.

Nu för tiden anlades emellertid aldrig sådana värmeledningar för växthus. Väl vore det sant, att de fölle sig billigare att anlägga, men de blefve likväl oekonomiska till följd af det dyrbara bränslet. Äfven lämnade de ej den jämna värme, som exempelvis en varmvattenledning. En ledning af sistnämnda slag, hvilken uppvärmdes med koks, kostade visserligen i anläggning 1,400 kronor, enligt ett nu företedt kostnadsförslag af Allmänna Svenska Elekriska Aktiebolaget, men blefve i längden billigare till följd af det billigare bränslet. Direktör Forsberg hemställde vid sådant förhållande, att styrelsen ville gå i författning om anläggning af en sådan värmeledning.

Styrelsen beslöt hos Stadsfullmäktige göra framställning om ett anslag af 1,400 kronor för anläggning af en varmvattenledning i stadens växthus vid Kopparbergsvägen.

Därest detta anslag beviljades, beslöt styrelsen antaga Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets anbud om ledningens utförande för 1,400 kronor under förutsättning af ett års garanti.

Kostnaden för en del förändringar i växthuset med anledning af ny värmelednings införande, hvilken kostnad beräknades till 400 kronor, skulle bestridas af trädplanteringssällskapets medel.

In fidem.

Georg Enhörning.

N:o 47.

Badhusbyggnadskommitténs förslag till bestämmelser örande styrelse för stadens varmbadhus m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Badhuskommitterade få härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna af kommitterade uppgjorda förslag till bestämmelser rörande den blifvande styrelsen för stadens varmbadhus och instruktion för dess personal äfvensom till badpriser.

I fråga om stat för badhuset kunna kommitterade ej för närvarande föreslå någon ändring i den stat, som af Stadsfullmäktige antagits för årets fyra sista månader i sammanhang med fastställandet af stadens budget för innevarande år. Kommitterade hafva visserligen låtit verkställa en utredning i fråga om användande af kylvatten från dieselmotorerna i stadens nya elekticitetsverk för badhusets räkning i ändamål att såmedelst nedbringa kostnaderna för bränsle i badhuset, men har denna utredning gifvit vid handen, att en sådan anordning ej för närvarande skulle vara till åtminstone någon näminvärd ekonomisk fördel för badhuset, hvarför denna plan tills vidare uppgifvits.

Kommitterade få tillika anhålla, att Stadsfullmäktige ville efter bestämmelsernas antagande utse styrelse för badhuset.

Västerås den 18 Maj 1910

På Badhusbyggnadskommitterades vägnar:

Petr. Tersmeden.

Theofil Öberg.

Förslag till bestämmelser rörande styrelsen för Västerås stads varmbadhus samt instruktion för dess badpersonal.

§ 1.

Styrelsen, som utöfvar ledningen af badanstaltens angelägenheter och handhafver dess ekonomi, består af fem ledamöter jämte två suppleanter, hvilka väljas af Stadsfullmäktige för fyra år i sänder. Af de första gången valda afgå dock efter inför Stadsfullmäktige verkställd lottning två ledamöter och en suppleant vid andra årets slut. Afgår ledamot eller suppleant före den för honom bestämda tjänstgöringstidens utgång, anställes fyllnadsval för återstoden af samma tid.

Styrelsen utser inom sig dels ordförande dels ock en verkställande ledamot.

Ordföranden äger sammankalla styrelsen och leda dess förhandlingar.

Styrelsen är beslutmässig, när minst tre ledamöter äro närvarande. Omröstning sker öppet och tillkommer hvarje röstande en röst. Äro rösterna lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.

Vid styrelsens sammanträden föres protokoll af badanstaltens föreståndare under ordförandens öfverinseende.

Verkställande ledamoten har att inom styrelsen föredraga ärenden rörande badhuset och tillse, det styrelsens beslut blifva verkställda, äfvensom öfva tillsyn öfver verksamheten

vid badhuset, och äger han bevilja befattningshafvare vid badhuset permission under högst två dagar. Tjänstledighet för längre tid beviljas af styrelsen

Styrelsen tillsätter och afskedar föreståndare, biljettförsäljerska och maskinist. Öfrig personal tillsättes af verkställande ledamoten efter föreståndarens hörande.

Styrelsen uppgör årligen i behörig tid årsberättelse och förslag till stat för badanstalten, hvars räkenskaper föras af Drätselkammaren, dit alla räkningar, redovisningar och influtna medel m. m. ingå.

Alla rapporter och räkningar attesteras af verkställande ledamoten.

§ 2.

Personalen består, till dess styrelsen annorlunda bestämmer, af nedannämnda personer:

en föreståndare tillika 1:ste badmästare,
en biljettförsäljerska,
ett badmästarebiträde,
en första baderska,
fyra baderskor,
en maskinist,
en eldare,
en tvätterska.

Föreståndare, biljettförsäljerska och maskinist antagas med tre månaders, öfrig personal med en månads ömsesidig uppsägningstid.

§ 3.

Föreståndaren åligger:

att närmast under styrelsens verkställande ledamot *dels* utöfva den dagliga tillsynen öfver personalen och tillse, att snygghet och god ordning inom badanstalten äro rådande, *dels och* handhafva styrelsens husbonderätt inom badanstalten och att i första hand emottaga klagomål från betjäningen och allmänheten, skolande dylika, där de ej af honom kunna biläggas, hänskjutas till styrelsen;

att öfva tillsyn öfver biljettförsäljningen, hvarvid det åligger honom att underskrifva alla redovisningar;

att svara för samtliga förråd och utlämna hvad som erfordras till de olika afdelningarne, tillse att linne och förbrukningsartiklar noggrant omhänderhafvas och ej förslösas, samt att rent linne och andra artiklar alltid finnas i tillräcklig myckenhet och i godt skick;

att öfver badanstaltens inventarier föra fullständig förteckning och tillse, att desamma väl vårdas och tillvaratagas;

att noggrant öfvervaka, att baden på manliga afdelningarne gifvas i enlighet med utfärdade föreskrifter och på lämpligt sätt och att hvar och en af personalen gör sin skyldighet, äfvensom själf servera bad i enlighet med de närmare bestämmelser, som af styrelsen utfärdas,

samt att vid styrelsens sammanträden biträda vid protokollets förande och i öfrigt fullgöra de uppdrag, styrelsen honom lämnar.

§ 4.

Biljettförsäljerskan åligger:

att under föreståndarens öfverinseende föreslå biljettförsäljningen;

att noggrant anteckna alla bad, försålda biljetter, badingredienser och extra linne m. m. å därför afsedt formulär till dagrapport;

att mottaga och anteckna beställningar å karbad, tillhandagå allmänheten med upplysningar, svara i telefon angående angelägenheter rörande anstalten samt, där så af allmänheten begäres, mottaga till förvaring värdesaker;

att samtidigt med inlämnande af dagrapport för föregående dag aflemna då influtna badmedel mot kvitto till stadens kamrerare, samt månatligen till styrelsens verkställande ledamot inlemna rapport å särskildt formulär öfver de under månaden serverade bad.

§ 5.

Första baderskan, hvilken i likhet med badpersonalen i öfrigt lyder under föreståndaren, åligger:

att i föreståndarens frånvaro, såvida ställföreträdare för honom ej förordnats, föreståbadanstalten;

att själf servera bad i enlighet med de närmare bestämmelser, som af styrelsen utfärdas, samt därjämte öfva tillsyn öfver de andra baderskorna och noggrant öfvervaka, där så ske kan, att baden på de kvinliga afdelningarne gifvas i enlighet med utfärdade föreskrifter och på lämpligt sätt;

att öfvervaka och leda tvätterskans arbeten;

att i händelse af behof undervisa den eller de kvinliga elever, som styrelsen kan vilja antaga,

samt att för öfrigt i tillämpliga delar följa de allmänna föreskrifter, som gifvas för badpersonalen.

§ 6.

Det åligger hvar och en af badpersonalen, att efter bästa förmåga fullgöra de åligganden, som blifva honom eller henne anvisade af styrelsens verkställande ledamot, föreståndaren eller eventuelt 1:sta baderskan. Samtliga badare och baderskor skola vara vid badhuset närvarande under hela den tid, som badhuset hålles öppet, och få ej därifrån aflägsna sig utan tillstånd af föreståndaren. Badpersonalen är skyldig att i tjänsten ställa sig till noggrann efterrättelse de råd och anvisningar, som lämnas af föreståndaren och 1:sta baderskan. För förvaring af egna kläder och arbetskläder och för intagande af mellanmål, är anvisadt åt betjäningen ett rum med skåp. Det åligger betjäningen att tillse, att den allra största renlighet och snygghet här må råda och att medförda munförråd ej må stå och sprida lukt och använda matkärl och dylikt genast diskas o. s. v.

Det är för badpersonalen absolut förbjudet att intaga föda inom badhuset på andra ställen än i detta rum. Rökning eller förtärande af spirituosa får på inga vilkor äga rum inom badlokalerna och betjäningsrummet.

Badbetjäningen är strängeligen förbjuden att emottaga drickspenningar.

Betjäningen får icke under någon förevändning, vare sig mot betalning eller eljes servera bad annat än mot företeende af biljett, och badet skall serveras på sätt och i den utsträckning biljetten anger.

Badpersonalen är skyldig att själf utföra all renhållning, skurning och städning enligt föreståndarens anvisning hvar och en på sitt område, och baderskorna äro förpliktade att, när de ej äro upptagna af badning, efter 1:sta baderskans tillsägelse biträda med tvätt och lagning.

Den för badbetjäningen fastställda provisionen å biljetter för serverade bad utbetalas månadsvis samtidigt med aflöningen.

Badpersonalen äger få eget, men ej anhörigas, linne kostnadsfritt tvättadt inom anstalten.

§ 7.

Maskinisten åligger:

att ansvara för och med biträde af eldaren omsorgsfullt sköta och tillse samtliga ångpannor, ledningar af olika slag, pumpar och dylikt och verkställa mindre reparationer;

att vara gårdskarl och portvakt vid anstalten,

samt att svara för den yttre renhållningen äfvensom för lokalernas öppnande och stängande m. m.

§ 8.

Eldaren är skyldig biträda maskinisten i ofvanstående göromål efter hans tillsägelse och anvisning.

§ 9.

Tvätterskan skall under första baderskans öfverinseende verkställa all för anstalten behöflig tvätt.

Förslag till badpriser vid Västerås stads varmbadhus.

Badformer.	Biljettpriser.			
	För en biljett	10 biljetter	20 biljetter	Däraf provision till badbetj. å hvarje biljett
Karbad I klass:				
vanliga	1: 20	10: —	18: —	0: 20
med tvålmassage	1: 75	14: 50	26: —	0: 25
sittbad	0: 60	5: —	9: —	0: 10
halfbad	0: 90	7: 50	13: 50	0: 15
tillägg för simhall	0: 10	—	—	—
Karbad II klass:				
vanliga	0: 90	7: 50	13: 50	0: 15
med tvålmassage	1: 45	12: —	21: 50	0: 20
sittbad	0: 45	3: 80	6: 90	0: 10
halfbad	0: 60	5: —	9: —	0: 10
tillägg för simhall	0: 10	—	—	—
I klass badstu eller *ångskåp*	0: 90	7: 50	13: 50	0: 15
med borstning	1: 20	10: —	18: —	0: 20
med tvålmassage	1: 75	14: 50	26: —	0: 25
tillägg för simhall	0: 10	—	—	—
II klass badstu	0: 60	5: —	9: —	0: 10
med borstning	0: 90	7: 50	13: 50	0: 15
med tvålmassage	1: 45	12: —	21: 50	0: 20
tillägg för simhall	0: 10	—	—	—
Simhall med värmestuga eller solbad	0: 55	4: 50	8: —	0: 05
Enkelt solbad med kalldusch	0: 30	2: 50	—	0: 05
Billighetsbad (II kl. badstu)	0: 25	2: —	—	—
tillägg för simhall	0: 05	—	—	—

Simhall för skolungdom under vissa tider	0: 25	2: —	—	—
Dusch i simhall eller badstugor	0: 25	2: —	—	—
Skolbad för visst antal samtidigt badande enligt särskild öfverenkommelse.				
Medicinska bad:				
Elektriska ljusbad	2: 30	19: —	34: —	0: 30
med tvålmassage	2: 90	24: —	43: —	0: 40
Kolsyrebad I grad	2: 50	20: 50	36: 50	0: 25
» II grad	2: 75	22: 50	40: —	0: 25
» III grad	3: —	24: 50	43: 50	0: 25
Gyttjebad	1: 75	14: 50	26: —	0: 25

VESTERÅS, A. F. BERGHS BOKTRYCKERI, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 20 Juni. VII.

N:o 48.

Stadsplanekommitterades förnyade utlåtande i fråga om revision af stadsplanen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj till Stadsplanekommitterade återremitterat frågan om revision af stadsplanen, få kommitterade härmed i ärendet anföra följande:

I) Särskilda föreskrifter i afseende å byggnadssättet i en del byggnadskvarter

Samtliga de ändringar Byggnadsnämnden i fråga härom föreslagit finna kommitterade fördelaktiga och lämpliga och få sålunda tillstyrka bifall till kommitterades ursprungliga förslag med Byggnadsnämndens ändringsförslag.

II) Trafikleder och allmänna platser m. m.

A) I stadsdelen väster om Svartån.

Västra Esplanaden:

Beträffande gatudelen norr om Storgatans norra arm få kommitterade med hänsyn särskildt därtill, att öppet byggnadssätt är föreslaget för kvarteret Kata, instämma i Byggnadsnämndens af Drätselkammaren tillstyrkta ändringsförslag.

I fråga om gatudelen söder om nyssnämnda gatuarm hafva kommitterade tagit i beaktande den från enskilde tomtägare vid Stadsfullmäktiges senaste sammanträde inlämnade skrifvelse; och vilja kommitterade, med hänsyn till hvad i berörda skrifvelse anförts, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte, under uttalande däraf, att på gatans västra sida, därest byggnader därstädes komma att i en framtid uppföras, bör lämnas ett fritt område af minst 6 meter och i afseende å byggnadssättet föreskrifvas fribelägna hus med mindre höjd, godkänna Byggnadsnämndens förslag.

Djäknebergsgatan: I likhet med Drätselkammaren förorda kommitterade bifall till Byggnadsnämndens ändringsförslag.

Likaledes hafva kommitterade intet att erinra emot den af Byggnadsnämnden föreslagna mindre ändringen i kvarteret *Karolinas* södra del.

Lidmansvägen: I fråga om den af kommitterade föreslagna från nuvarande stadsplan kvarstående brobyggnad, vilja kommitterade på de skäl Drätselkammaren anfört frångå sitt förra förslag och instämma i Drätselkammarens yrkande.

Stallhagsvägen: Kommitterade instämma i det af Byggnadsnämnden uppgjorda och af Drätselkammaren tillstyrkta ändringsförslaget beträffande denna gata och den del af *Gustafsgatan,* som ligger öster om Floragatan.

Lustigkullagatan: I likhet med Drätselkammaren vilja kommitterade förorda bifall till Byggnadsnämndens ändringsförslag i fråga om ordnande af uppfartsvägen till Lustigkulla och hvad därmed står i sammanhang.

Slottsgatan: Kommitterade vidhålla i fråga om denna gata sitt ursprungliga förslag.

Bondegatan: Då kommitterade finna, att genom den af Byggnadsnämnden föreslagna ändringen en del äldre hus kunna bibehållas, hvarigenom gatans utläggande äfven kommer att förorsaka mindre kostnad för staden, vilja kommitterade förorda bifall till Byggnadsnämndens förslag.

I fråga om bibehållande af *Gamla Bryggerigatan* få kommitterade, som anse det af Byggnadsnämnden föreslagna namnet mindre lämpligt, tillstyrka bifall till Drätselkammarens förslag.

Storgatan: Kommitterade vidhålla sitt ursprungliga förslag. Herrar Uggla och Edström hafva låtit anteckna, att de i fråga om denna gata röstat för att kommitterade måtte tillstyrka Byggnadsnämndens förslag.

Mariavägen: Kommitterade hemställa, att Stadsfullmäktige måtte bifalla kommitterades förslag.

Gustafsgatan: Med hänsyn till hvad Drätselkammaren anmärkt beträffande gatudelen mellan Västra Esplanaden och Floragatan, få kommitterade tillstyrka bifall till Drätselkammarens förslag.

Svantegatan: Kommitterade föreslå, att Stadsfullmäktige måtte antaga kommitterades förslag med det af Drätselkammaren gjorda tillägget, att å den bredare delen af gatan mellan Västra Esplanaden och Villagatan bör ordnas någon mindre plantering.

Västra Järnvägsgatan: Till den af Drätselkammaren föreslagna nya sträckningen vilja kommitterade förorda bifall. Likaledes tillstyrka kommitterade den af Byggnadsnämden föreslagna nya *Strandvägen*.

Herr Uggla har låtit anteckna såsom sin särskilda mening, att han ansåg, att byggnadskvarteret *Lovisa* borde utgå och ersättas med en öppen med höga träd planterad plats, för att sålunda erhålla en lämplig uppdelning af staden i brandhänseende.

Till hvad Byggnadsnämnden i fråga om *gammal och ny stadsdel* i stadsdelen väster om Svartån föreslagit få kommitterade förorda bifall.

Beträffande området för byggandet af endast stenhus i nu ifrågavarande stadsdel vilja kommitterade vidhålla sitt förra förslag.

B) I stadsdelen öster om Svartån

Östra Ågatan: Kommitterade vidhålla sitt ursprungliga förslag.

Stortorget: Till det af Byggnadsnämnden föreslagna tillägget få kommitterade i likhet med Drätselkammaren förorda bifall.

Köpmangatan: På de skäl Byggnadsnämnden anfört vilja kommitterade tillstyrka bifall till nämndens förslag.

Fiskartorget eller Rådhustorget: I fråga om benämningen å detta torg, instämma kommitterade i Drätselkammarens förslag.

Österlånggatan: Emot den af Byggnadsnämnden föreslagna ändringen beträffande gatudelen mellan Stortorget och Storgatan (Torggatan) hafva kommitterade intet att erinra.

I fråga om det till större delen obebyggda område i östra stadsdelen, som benämnes Herrgärdet, hafva kommitterade låtit genom Byggnadschefen Smitt utarbeta ett särskildt å bifogade karta upptaget förslag, som kommitterade härmed vilja förorda till antagande. Förslaget innebär inga större förändringar. Ett par trafikleder hafva breddats något för att kunna förses med trädplanteringar. Genom smärre afskärningar af hörnen i en del kvarter hafva några mindre öppna platser erhållits. Lekplan har upptagits i sydvästra delen af kvarteret Gösta. Och

slutligen hafva förgårdar intill gatorna utlagts. Ändamålet med det nya förslaget är att något förtaga det föga tilltalande utseende denna plant liggande stadsdel skulle erhålla genom bebyggande med slutet byggnadssätt, enligt kommitterades ursprungliga förslag.

För de särskilda detaljerna af ändringsförslaget redogöres nedan under de olika gaturubrikerna.

Vasagatan: Mellan Linnégatan och Rudbecksgatan vidgas gatan genom afskärning af kvarteret Gregors västra sida, och är denna gatudel afsedd att planteras med en trädrad. Å gatans östra sida upptages 5 meter breda förgårder af kvarteren Fjolner, Gregor och Harald. Förgården af förstnämnda kvarter fortsätter norrut utmed Österlånggatan till Norra Esplanaden.

Linnégatan: Å gatans ömse sidor upptagas 5 meter breda förgårdar.

Brahegatan: Den af Byggnadsnämnden och Drätselkammaren föreslagna lekplanen anse kommitterade böra förläggas i kvarteret Göstas sydvästra del på sätt den särskilda kartan utvisar. Brahegatan torde därför med nedan angifna mindre ändringar böra bibehållas i öfverensstämmelse med kommitterades ursprungliga förslag. Den i kvarteret Fjalars nordvästra hörn förut föreslagna förgården ersättes genom en något större afskärning af kvarteret med en mindre planterad öppen plats, emot hvilken upptages ett 5 meter bredt förgårdsområde. På gatans ömse sidor i sträckningen mellan Norra Esplanaden och Engelbrektsgatan anordnas likaledes 5 meter breda förgårdar.

Tessingatan: Hvad beträffar Drättselkammarens förslag ifråga om byggnadshöjden emot södra sidan af *Botaniska trädgården*, hafva kommitterade intet att erinra mot samma förslag; och vilja kommitterade härjämte föreslå, att emot trädgårdens södra sida lämnas ett 3 meter bredt förgårdsområde af kvarteret Heimer.

Vidkommande den i stadsplanen bibehållna delen af ifrågavarande gata eller mellan Norra esplanaden och Vasagatan föreslå kommitterade nu den ändring i sitt förra förslag, att gatan, med bibehållande af den nordvästra gatulinien vidgas till 18 meters bredd och att förgårdar upptagas till 5 meters bredd på gatans båda sidor, dock att förgården på nordvästra sidan börjar först ett stycke från Norra Esplanaden i enlighet med hvad den särskilda kartan närmare utvisar. Förgård, 5 meter bred, anordnas jämväl af kvarteret Gregor emot den öppna platsen där Tessinggatan möter Vasagatan. Genom afskärning af hörnen af kvarteren Gudmund och Grimm, där Vallingatan möter Tessingatan, erhålles därstädes en mindre plantering. Tessingatan är afsedd att planteras med en trädrad.

Engelbrektsgatan: Kommitterade föreslå den ändringen, att af alla kvarteren på gatans nordvästra sida mellan Norra Esplanaden och Utanbygatan samt af kvarteren på sydvästra sidan den efter lekplanens afskiljande återstående delen af kvarteret Gösta och kvarteret Hilde upptagas 5 meter breda förgårdar.

Herrgärdsgatan: Följande ändringar i kommitterades ursprungliga förslag föreslås. Mellan Rudbecksgatan och Nygatan vidgas gatan med 3 meter å hvardera sidan från 12 till 18 meters bredd och är denna del af gatan afsedd att planteras med trädrader. Af kvarteren Hugo å gatans östra sida och Hilde å västra sidan upptagas 5 meter breda förgårdar, på sätt kartan närmare utvisar.

Knutsgatan: Om lekplatsen, på sätt kommitterade föreslagit, förlägges till kvarteret Gösta, torde den genom afskärningen af samma kvarters nordöstra hörn bildade öppna planen, hvilken bör planteras med träd, bibehållas enligt kommitterades ursprungliga förslag. Emot nämnda plan samt på Knutsgatans västra sida föreslås 5 meter breda förgårdar af kvarteren Gunvald och Gösta.

Norra Esplanaden: I kommitterades förra förslag föreslås nu den ändringen,

att på esplanadens södra sida af kvarteren Fjolner och Folke samt delvis af kvarteren Fjalar och Frej anordnas 5 meter breda förgårdar på sätt kartan utvisar.

Kaplansgatan: Den ändring föreslås nu, att på gatans norra sida af kvarteret Frej upptages 5 meter förgård, hvilken förgård fortsätter jämväl på östra sidan af kvarteret utmed Karlsgatan.

Vallingatan: Kommitterade vilja nu föreslå, att gatan genom 3 meters vidgning å ömse sidor utlägges till 18 meters bredd samt att 5 meter breda förgårdar upptagas på gatans båda sidor. Gatan bör planteras med två trädrader.

Kassörsgatan: Emot Byggnadsnämndens förslag hafva kommitterade intet att erinra.

Rudbecksgatan: Uti sitt föregående förslag hemställa kommitterade nu om den ändringen, att förgårdar af 5 meters bredd anordnas på gatans nordöstra sida af kvarteret Grimm samt på sydvästra sidan af kvarteren Harald och Hilde.

Skolgatan: Kommitterade föreslå, att Stadsfullmäktige måtte utan afseende å Byggnadsnämndens ändringsförslag, godkänna kommitterades ursprungliga förslag.

Utanbygatan: Den ändringen i kommitterades förra förslag föreslås nu, att på gatans nordöstra sida af kvarteret Harald och två mindre sträckor af kvarteret Hilde upptagas 5 meter breda förgårdar.

Nygatan: På norra sidan af gatan anordnas 5 meters förgård af kvarteret Hilde.

Domkyrkoplan: Kommitterade få med frångående af sitt förra förslag instämma i Byggnadsnämndens ändringsförslag. Herrar Uggla och Nordin hafva låtit anteckna, att de röstat för vidhållande af kommitterades ursprungliga förslag.

Storgatan: Kommitterade anse sig icke kunna frångå sitt förra förslag, utan hemställa, att Stadsfullmäktige måtte godkänna detsamma. Herr Uggla har däremot yrkat, att kommitterade måtte tillstyrka Drätselkammarens förslag. Kommitterade vilja i sammanhang härmed hafva uttalat, att när Österlånggatan blir framdragen till Storgatan och om spårvägslinie i denna del af Österlånggatan kommer till stånd, en rätt stor afskärning af nordvästra hörnet af kvarteret Manfred blir nödvändig. Såsom en lämplig ny benämning å Storgatan har inom kommittén föreslagits Drottninggatan.

Ifråga om det område inom stadsdelen öster om Svartån, som endast skulle få bebyggas med stenhus, vidhålla kommitterade sitt ursprungliga förslag.

Västerås den 10 Juni 1910.

På Stadsplanekommitterades vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 21 Juni. VIII.

N:o 49.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1909.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed öfverlämna Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1909 jämte styrelsens därvid fogade skrifvelse till Stadsfullmäktige med framställningar rörande två med styrelseberättelsen sammanhängande frågor.

Beträffande själfva styrelseberättelsen har Drätselkammaren intet att erinra.

I fråga om styrelsens framställning, om att Stadsfullmäktige ville godkänna styrelsens åtgärd rörande användande af vinstmedel till betäckande af den summa 815 kronor 36 öre, med hvilken anslaget för serviser och nya mätare öfverskridits, får Drätselkammaren tillstyrka bifall till samma framställning.

Vidkommande slutligen styrelsens förslag, att stadsfullmäktige ville utöfver förut beviljade 17,110 kronor till styrelsens förfogande ställa ett anslag af 485 kronor 82 öre till under år 1909 utförda nyanläggningsarbeten inom stadsplanen, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att beloppet tillsvidare balanseras i styrelsens räkenskaper och att det lämnas i uppdrag åt Drätselkammaren att i sammanhang med uppgörande af förslag till 1911 års stat inkomma till stadsfullmäktige med förslag, på hvad sätt ifrågavarande medel skola anskaffas.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed i anledning af styrelseberättelsen för år 1909 anföra följande:

I den för år 1909 upprättade inkomst- och utgiftsstaten är vinsten från de under styrelsens förvaltning stående verken beräknad till 74,150 kronor, men utvisa räkenskaperna en vinst af 94,667 kronor 5 öre eller 20,517 kronor 5 öre utöfver den beräknade. Vinsten från de olika verken utgjorde:

för vattenverket		23,424: 92
„ gasverket		33,654: 13
„ elektricitetsverket		36,763: 01
samt dessutom för utförda arbeten ett vinstöfverskott af		2,372: 33
	Summa	96,214: 39
som minskas med utgifter för räntor . .	297: 34	
och med tredje årets amortering för omändring af kontorsbyggnaden . . .	1,250: —	1,547: 34
	Kronor	94,667: 05

De af Stadsfullmäktige beviljade anslag, som skulle utgå af årets vinst, belöpa sig sammanlagdt på 20,000 kr. Verkliga kostnaden för de arbeten och materialier, för hvilka sistberörda anslag voro afsedda, uppgå till 20,815 kronor 36 öre eller 815 kronor 36 öre utöfver sammanlagda summan af anslagen. Af en i styrelseberättelsen gjord sammanställning framgår, hvilka anslag som öfverskridits och hvilka som underskridits. Då det här gäller kostnader för under året tillkomna nya serviser och mätare, och dessa kostnader sålunda äro direkt beroende på större eller mindre anslutning af nya abonnenter till verken, kunna desamma svårligen på förhand bestämmas, utan måste, äfven om detta icke blifvit i inkomst- och utgiftsstaten utsatt, betraktas såsom förslagsanslag, och har styrelsen dels på grund häraf och dels då ett betydande vinstöfverskott utöfver det beräknade erhållits, tillåtit sig att äfven för de utgifter, med hvilka anslagssumman öfverskridits, använda vinstmedel från verken.

För de under 1909 inom stadsplanen utförda nyanläggningar, som skulle bestridas af lånemedel och hvilka anläggningar blefvo färdiga under berörda år, har styrelsen begärt anslag med tillsammans 17,110 kronor, hvaremot verkliga kostnaderna uppgått till 17,595 kronor 82 öre eller 485 kronor 82 öre mera än hvad som beviljats Däremot har anslaget för utsträckning af stadens allmänna ledningar till stadens icke planlagda område endast uppgått till 3,562 kronor 12 öre eller 1,437 kronor 88 öre under det begärda anslaget 5,000 kronor.

Vid sitt sammanträde den 22 december 1909 beslutade Stadsfullmäktige att af de af styrelsen vid 1908 års bokslut å mätare och inventarier gjorda afskrifningar på tillsammans 9,037 kronor 65 öre, som tagits af 1908 års vinstmedel, skulle återgå, och har styrelsen, såsom af räkenskaperna framgår, vid innevarande års bokslut efterkommit detta Stadsfullmäktiges beslut.

I styrelseberättelsen omnämnes ett vid 1909 års bokslut begånget fel, som gör, att årets vinst blifvit 412 kronor 55 öre större än fallet varit om detta fel icke hade förekommit. Då detta fel först efter sedan slutsumman af årets vinst intagits i Drätselkammarens räkenskaper upptäcktes, var vid 1909 års bokslut en ändring icke mera möjlig. Denna summa kan således rättas först i innevarande års bokslut.

Slutligen får styrelsen hemställa:

dels att Stadsfullmäktige ville godkänna styrelsens åtgärd rörande användande af vinstmedel till betäckande af den summa, 815 kronor 36 öre, med hvilken anslaget för serviser och nya mätare öfverskridits,

dels ock att Stadsfullmäktige ville utöfver förut beviljade 17,110 kronor till styrelsens förfogande ställa ett anslag af

485 kronor 82 öre till de härofvan omnämnda under år 1909 utförda nyanläggningsarbeten inom stadsplanen.

Västerås den 30 april 1909.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Styrelseberättelse.

Jämlikt föreskrifterna i § 10 af reglementet för vatten- och afloppsledningssamt gas- och elektricitetsverken i Västerås aflämnas härmed redogörelse för år 1909.

Inkomster:

Vattenverket.

Vatten enligt kontrakt	26,144: 45	
D:o genom mätare	22,462: 55	
Hyror för vattenmätare	1,156: 44	
D:o „ bostadslägenheter vid gamla verket	475: —	50,238: 44

Gasverket:

Allmänna belysningen:

För 280 st. uppåtbrinnande lågor 568,393 lystim.	20,462: 16	
„ 44 „ nedåtbrinnande „ 79,891 „	2,395: 82	
„ 5 „ luxlampor	528: —	23,385: 98

Enskild gasförbrukning:

För 290,337 kbm. gas	43,735: 70	
Hyror för gasmätare	1,844: 97	45,580: 67

Biprodukter:

Koks	15,773: 75	
Stenkoltjära	763: 29	16,537: 04
		85,503: 69

Elektricitetsverket.

Förbrukning genom mätare	66,691: 81	
Enligt kontrakt	307: 50	
Hyror för elektriska mätare	3,115: 29	70,114: 60

Utförda arbeten.

Inkomster utöfver utgifter	2,372: 33
Kronor	208,229: 06

Utgifter:

Verkens gemensamma förvaltning.

Löner:

Föreståndaren		5,000: —
Assistenten	2,400: —	
två ålderstillägg	600: —	
personligt lönetillägg	300: —	3,300: —
Kassörskan	1,192: 50	
ett ålderstillägg	150: —	1,342: 50
Kontorsbiträde	907: 50	
ett ålderstillägg	150: —	1,057: 50
Bokhållare (verkställer en del bokföring och bokslutet)		500: —
Siffergranskare		275: —
Extra tekniskt biträde		1,200: —
Mätarejusterare		531: 62
Mätareafläsare och inkasserare		1,283: 73
Kontorsstäderskan		250: —
Diverse aflöningar		155: —
	Kronor	14,895: 35
eller för hvarje verk		4,965: 12

Diverse årliga utgifter:

Läkarearvode, sjukhjälp och medicin	488: 27
Olycksfallsförsäkring	370: 50
Böcker, skrif- och ritmaterial, postporto m. m.	1,373: 09
Telefonafgifter	733: 17
Renhållning, eldning, städning och belysning	1,040: 76
Brandstodsafgifter för förvaltningsbyggnad och förråd	21: 50
Underhåll af förvaltningsbyggnaden	155: 90
Allmänna omkostnader, såsom resor, föreningsafgifter m. m.	368: 08
Kronor	4,551: 27
eller för hvarje verk	1,517: 09

Vattenverket.

Driften:

Antracit och andra kol jämte koks	3,220: 60	
Oljor, packning och trassel	1,074: 66	
Kärror, hinkar, nycklar till brandposter och luckor, rakor m. m.	50: 72	
Belysning inom verket	184: 42	4,530: 40

Underhåll:

Fastigheterna	1,120: 38	
Maskiner	2,853: 44	
Sugbrunnar, sug- och tryckledningar	227: 20	
Transport	4,201: 02	4,530: 40

	Transport	4,201: 02	4,530: 40
Vattenledningsnätet med tillhörande luckor, spol-, brand- och dricksposter		404: 26	
Afloppsledningarna med tillhörande rännstens-, spol- och rensbrunnar		285: 03	
Vattenserviser och gårdsaflopp		134: 48	
Vattenmätare		275: 49	5,300: 28
Aflöningar:			
Verkens förvaltning enligt ofvan		4,965: 11	
Maskinmästaren	1,400: —		
ett ålderstilläg	300: —	1,700: —	
En maskinist	1,000: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —	
En d:o	1,000: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —	
Rörnätsförmannen	1,300: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
Vårdaren af vattenborgen	1,000: —		
två ålderstillägg	300: —	1,300: —	
Skötsel af gamla verkets maskiner, brunnar och ledningar		56: 90	
Skurning, tvättning, ombyte af filter, rengöring af reservoarer och regleringskammare		664: 30	
Rensning af brunnar, spolning af ledningar m. m.		324: 05	
Vattenledningen med brandposter och luckor		53: 20	
Andel i aflöning för turbindriften		250: —	
Extra aflöning för maskindriften i Hesslö		118: 07	
Förbättring af gamla brunnen vid nya vattenverket i Hesslö		217: 59	13,399: 22
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning: diverse omkostnader enligt ofvan		1,517: 09	
Brandstodsafgifter		163: 79	
Utskylder		598: 30	
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar		3: 50	
Arrenden och ersättningar för mark:			
Herr R. Stephani	500: —		
„ A. Andersson	150: —		
„ C. Pettersson för 1908 och 1909	50: —	700: —	
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket		437: —	
Oförutsedda utgifter		163: 94	3,583: 62
	Summa Kronor		26,813: 52

Gasverket.

Driften:			
Gaskol		24,089: 42	
Oljor och trassel		123: 57	
	Transport	24,212: 99	

		Transport	24,212: 99
Sten, cement, murbruk, kalk m. m.			9: 95
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. fl. redskap			229: 68
Belysning inom verket jämte kraftström till motor			923: 32
Strumpor, brännare, glas m. m. till gatulyktorna			688: 28
Fotogen, kolsyra, strumpor, brännare, glas m. m. till luxlamporna			239: 28
Vatten			50: 40
			26,353: 90
Underhåll:			
Fastigheten			204: 40
Ugnar och apparater			559: 15
Gasledningsnätet med tillhörande luckor och sifoner			678: 44
Gasserviser			80: 75
Gatulyktor			1,196: 97
Luxlampor			13: 65
Gasmätare			392: 70
			3,126: 06
Aflöningar:			
Verkens gemensamma förvaltning enligt ofvan			4,965: 12
Gasmästaren	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —		1,800: —
Två ordinarie eldare			3,267: 55
Två extra eldare			2,016: 49
För omläggning af reningskistor och tillfällig hjälp vid rengöring af apparater			968: 82
För tillsyn af gasrörnätet jämte pumpning af sifoner			196: 88
För gatulyktornas tändning, släckning och putsning			4,691: 67
För luxlampornas „ „ „ „			307: 74
			18,214: 27
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning; diverse omkostnader enligt ofvan			1,517: 09
Brandstodsafgifter			439: 32
Utskylder			2,118: 82
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar			7: 31
Oförutsedda utgifter			72: 79
			4,155: 33
		Summa Kronor	51,849: 56

Elektricitetsverket.

Driften:			
Ångkol			4,222: 85
Oljor, packning, trassel, remmar m. m.			2,050: 47
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. m.			98: 89
Lampor till allmänna belysningen			16: —
Belysning inom verket			105: 52
Destilleradt vatten och svafvelsyra			250: 42
Vatten			9: 90
			6,754: 05
		Transport	6,754: 05

Underhåll:		Transport	6,754: 05
Fastigheten		34: 82	
Maskiner, ackumulatorbatteri och instrument		226: 72	
Ledningsnätet med tillhörande serviser, takfästen och stolpar		215: 14	
Elektricitetsmätare		519: 91	996: 56
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan		4,965: 12	
Maskinmästaren	1,600: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,900: —	
En maskinist	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
En maskinist		700: —	
En eldare		661: 47	
Hufvudmontören	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
Biträde		600: —	
För belysning å Norrmalm		66: 40	12,042: 99
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning; diverse omkostnader enligt ofvan		1,517: 09	
Brandstodsafgifter		402: 80	
Utskylder		2,008: 99	
Ändring af ledningar till följd af gatuförändringar		1: 24	
Rabatter för elektrisk ström		6,674: 15	
Hyror för takfästen		270: —	
Gas till maskinmästaren		53: 64	
Oförutsedda utgifter		676: 52	11,604: 43
		Kronor	31,398: 06

Turbindriften.

Driften:			
Koks	58: —		
Oljor, remmar och trassel	197: 35		
Belysning	139: 47	394: 82	
Underhåll:			
Fastigheten	48: 25		
Maskiner och elektriska ledningar	147: 25	195: 50	
Aflöningar:			
En maskinist	1,200: —		
En d:o extra	413: 21	1,613: 21	
		2,203: 53	
hvarifrån afgår vattenverkets andel i turbindriften		250: —	1,953: 53
		Summa Kronor	33,351: 59

Sammandrag öfver inkomster och utgifter.

Inkomster:

Vattenverket	50,238: 44	
Gasverket	85,503: 69	
Elektricitetsverket	70,114: 60	
Utförda arbeten	2,372: 33	
Återgår 1908 års afskrifningar enligt Stadsfullmäktiges beslut	9,037: 65	
Ränteinkomster	374: 32	217,641: 03

Utgifter:

Vattenverket	26,813: 52	
Gasverket	51,849: 56	
Elektricitetsverket	33,351: 59	
Omändring af kontorsbyggnaden	1,250: —	
Ränteutgifter	671: 66	
Till Drätselkammaren återgår 1908 års afskrifningar	9,037: 65	122,973: 98

Årets vinst:

Nyanläggningar och nyanskaffningar (se nedan), som gäldats af vinstmedel	20,815: 36	
Drätselkammaren	73,851: 69	94,667: 05
	Kronor	217,641: 03

Under året utförda nyanläggningar och nyanskaffningar.

Färdiga arbeten.

Gäldadt af årets vinst:	Verkliga kostnaden	Summa	Anslag	Anslaget beviljadt d.
Nya serviser och div. mindre utvidgn. för vattenverket	2,910: 21		1,750: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Nya serviser och diverse mindre utvidgn. för gasverket	1,798: 94		1,500: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Nya serviser och diverse mindre utvidgn. för elektricitetsverket	2,452: 51		2,000: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Nya gatulyktor	1,789: 57		1,750: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Nya vattenmätare	1,590: 10		3,000: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Nya gasmätare	5,437: 53		4,800: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Nya elektricitetsmätare	4,836: 50	20,815: 36	5,200: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Att gäldas af lånemedel:				
Afloppsledn. i Pilgatan från Östra Esplanaden till järnvägen	4,597: 97		4,125: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Vattenledn. i Östermalms- och Emausgat.	5,630: 85		5,650: —	$^{28}/_{11}$ 1907
Gasledn. „ „ „	2,803: 65		2,850: —	$^{22}/_{6}$ 1909
Afloppsledning i Östermalmsgatan	1,051: 98		1,000: —	$^{24}/_{9}$ 1908
Transport	14,084: 45	20,815: 36	33,625: —	

		Verkliga kostnaden	Summa	Anslag	Anslaget beviljadt d.
Transport		14,084: 45	20,815: 36	33,625: —	
Vattenledning i Allégatan till Johanneslundsgatan		1,593: 99		1,550: —	21/12 1908
Afloppsledning i Allégatan till Johanneslundsgatan		1,917: 38		1,935: —	21/12 1908
Af anslaget för utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadsplanen:				5,000: —	21/12 1908
Kostnaderna för nedanstående arbeten hafva erlagts uteslutande af staden:					
Vattenledn. i Norra Esplanaden	1,205: 41				
Gasledn. i Johanneslundsgatan, enl. hufvudboken kr. 238: 60, bör vara	166: 20				
Kostnaderna för nedanstående arbeten erlagda af resp. markägare med 2/3 och af staden med 1/3:					
Vattenledn. i Johanneslundsgatan, enligt hufvudboken kronor 484: 43, bör vara	353: 43				
Afloppsledn. i Johanneslundsgat., enl. hufvudboken 583: 98, bör vara	374: 83				
Vattenledn. i Blåsboväg.	2,216: 57				
Afloppsledn. i d:o	1,860: 98				
Gasledn. i d:o	804: 04				
Vattenledn. i Dalaväg.	397: 56				
Afloppsledn. i d:o	363: 21				
Gasledn. i d:o	200: 92				
Kronor	6,571: 54				
hvadan stadens kostnad för dessa arbeten belöper sig till		2,190: 51	3,562: 12	21,157: 94	
			Summa Kr.	41,973: 30	42,110: —

Balanserade arbeten:

Elektricitetsverkets nybyggnad	112,001: 47	395,000: —	29/4 1909
Utsträckning af elektriska ledningar	1,903: 47	61,000: —	29/4 1909
Pumpstation för afloppsvätska	17: 22	11,500: —	21/12 1908
Afloppsledning i Södra Esplanaden	5,389: 10	9,000: —	21/12 1908
Transport	119,311: 26	476,500 —	

	Verkliga kostnaden	Summa	Anslag	Anslaget beviljadt d.
Transport	119,311: 26		476,500: —	
Kulvert från Svartån genom Hamngatan, Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen till Stora gatan . . .	14,097: 17		40,000: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Gasledning i Pil- och Malmabergsgat.	3,181: 70		3,800: —	$^{22}/_{6}$ 1909
Afloppsledn. i Pil- och Malmabergsgat.	3,943: 70		4,165: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Vattenledn. i Malmabergsgat. . . .	4,386: 86		5,870: —	$^{21}/_{12}$ 1908
Afloppsledn. i Vasagatan och Vasaparken	2,598: 04	147,518: 73	3,000: —	$^{22}/_{6}$ 1909
Att gäldas af 1910 års vinstmedel:				
Vakthållning under storstrejken . .		3,663: 31	3,663: 31	$^{28}/_{10}$ 1909
		Kronor 151,182: 04	536,998: 31	

Anm. Kostnaderna för vatten-, afloppS- och gasledningarna i Johanneslundsgatan äro i hufvudboken upptagna till ett belopp, som med 412 kronor 55 öre öfverskrider den verkliga kostnaden. Detta beror på att arbetspengarna på grund af misstag blifvit påförda nämnda arbeten 2 gånger. De hafva nämligen blifvit införda dels direkt i hufvudboken och dels i materialboken samt från sistnämnda bok tillsammans med materialierna i hufvudboken.

På grund af att arbetspengarna blifvit införda i materialboken har kontot "*Utförda order*" för lågt debiterats för material, hvadan sålunda vinsten å detta konto är för högt upptagen.

Årets vinst bör alltså rätteligen vara kronor 94,254: 50 i stället för i hufvudboken upptagna kronor 94,667: 05.

Lämpligast torde vara att rätta detta fel på så sätt, att 412 kronor 55 öre afdrages å 1910 års vinst.

Verkens anläggningsvärden.

Vattenverket:

Anläggningsvärdet af vattenverket och vattenledningarna inom staden den 31 December 1908	555,799: 40	
Anläggningsvärdet af under år 1909 gjorda utvidgningar	15,261: 40	571,060: 80
Anläggningsvärdet af afloppsledningarna den 31 Dec. 1908	163,631: 02	
Anläggningsvärdet af under år 1909 gjorda utvidgningar	35,934: —	199,565: 02
Sammanlagda anläggningsvärdet af stadens vattenverk, vatten- och afloppsledningar den 31 December 1909 . .		Kronor 770,625: 82

Gasverket:

Anläggningsvärdet af gasverket med rörnätet den 31 December 1908	161,220: 24	
Anläggningsvärdet af under år 1909 gjorda utvidgningar	10,075: 06	171,295: 30
Sammanlagda anläggningsvärdet af stadens gasverk med rörnät den 31 December 1909		Kronor 171,295: 30

Elektricitetsverket:

Anläggningsvärdet af elektricitetsverket med tillhörande ledningar den 31 December 1908	248,855: 62	
Anläggningsvärdet af under år 1909 gjorda utvidgningar	116,357: 45	365,213: 07
	Kronor	365,213: 07

Tekniska uppgifter.

Vattenverket:

Förbrukadt vatten	År			Vattenförbr. under år 1909 jämförd m. vattenförbr. under år 1908. + ökn. — minskn.	
	1907	1908	1909		
	kbm.	kbm.	kbm.	kbm.	%
För hushållsbehof	482004	513157	488033	— 25124	— 4,9
„ industriella behof	40552	59031	46988	— 12043	— 20,4
„ allmänna behof, såsom vattenkastare, urionarer, dricks- och spolposter, gräsmattor, gatuspolning m. m. . . .	5278	9290	10920	+ 1630	+ 17,5
Summa vattenförbrukning	527834	581478	545941	— 35537	— 6,1

Tabell, utvisande den under hvarje månad uppfordrade vattenmängden.

Månad	Kubikmeter			Vattenmängden under år 1909 jämförd med vattenmängden under år 1908	
	1907	1908	1909	ökn.	minskn.
Januari	45672	38972	42317	3345	—
Februari	34011	38462	37649	—	813
Mars	41039	39936	43130	3194	—
April	39280	44207	40049	—	4158
Maj	50413	51106	47741	—	3365
Juni	45663	55245	50992	—	4253
Juli	50703	64109	53619	—	10490
Augusti	49120	58666	46551	—	12115
September	47269	53922	48497	—	5425
Oktober	45870	51635	49590	—	2045
November	41504	39898	44415	4517	—
December	37290	45320	41391	—	3929
Summa	527834	581478	545941	—	—

Under år 1909 uppfordrades sålunda 35537 kubikmeter mindre vatten än under år 1908, beroende detta dels på väderleksförhållanden, dels på mindre vattenåtgång i verkstäderna och dels därpå, att under år 1908 öfver 8,000 kubikmeter vatten levererades till den under detta år anordnade Handtverks- och Industriutställningen,

Hela den under år 1909 uppfordrade vattenmängden erhölls från nya vattenverket i Hesslö.

Största vattenförbrukningen under ett dygn inträffade den 8 juli och utgjorde . . . . . 2192 kbm

Lägsta vattenförbrukningen under ett dygn inträffade den 7 april och utgjorde . . . . . 699 »

Medelförbrukningen per dygn motsvarade . . . . . 1495,7 »

« » » för år 1908 motsvarande . . . . 1588,7 »

motsvarande en minskning i medelvattenförbrukning per dygn för år 1909 af 93 kubikmeter eller 5,85 %.

Under antagande af att 14,500 personer erhöllo vatten från stadens ledning motsvarade den vattenmängd, som åtgått till hushålls- och allmänna behof, 94,28 liter per individ och dygn.

8 april och 22 november rengjordes filterbassängen.

10 » » 23 » » hufvudbassängen.

Vattenmätare.

	4″	2″	1½″	1¼″	1″	¾″	½″	Summa
Antalet uppsatta mätare den 31 december 1908	1	5	5	4	59	94	123	291
Ökning under år 1909	—	1	—	1	11	20	11	44
Antalet uppsatta mätare den 31 december 1909	1	6	5	5	70	114	134	335

Vattenledningarna.

	14″	12″	9″	7″	6″	5″	4″	Summa
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1908.								
Gjutjärnsledningar: meter . .	21	22	14310	2133	318	3784	10892	31480
Under år 1909 lagda ledningar af gjutna rör:								
I Norra Esplanaden från Blåsbogatan norr ut	—	—	—	—	96	—	7	103
I Östermalms- och Emausgatorna från Allegatan till Pilgatan	—	—	—	384	—	—	3	387
I Allégatan från Norra Esplanaden till Johanneslundsgatan	—	—	—	—	132	—	—	132
I Malmabergsgatan från Pilgatan	—	—	304	—	—	—	5	309
I Johanneslundsgatan från Allégatan väster ut	—	—	—	—	—	—	41	41
I Dalavägen från Bågevägen	—	—	—	—	—	—	42	42
I Blåsbovägen från Norra Esplanaden	—	—	—	—	—	243	—	243
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1909 . .	21	22	14614	2517	546	4027	10990	32737

Smidesjärnsledningar af 1 till 2 tums rör:	1¼"	1½"	Summa
Sammanlagda längden den 31 dec. 1908 (servisledningar icke medräknade) meter	—	—	1600
I Västra Esplanaden från Gustafsgatan norr ut, nedlagda	—	75	75
Summa	—	—	1675
I Norra Esplanaden från Blåsbogatan öster ut, upptagna	68	—	68
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1909	—	—	1607

Ledningar, som äro privat egendom:	4"	Summa
Gjutjärnsledningar	2055	2055
Smidesjärnsledningar af 1 till 2 tums rör	—	7090
Summa	—	9145

Afloppsledningarna.

	Kulvert 1,2 meter	Kulvert 1,0 meter	Kulvert 0,9 meter	Trä-trumma	18"	15"	12"	9"	6"	Summa
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1908	—	—	315	40	685	1680	3840	10310	710	17580
Under år 1909 lagda ledningar:										
Genom Vasaparken och i Vasagatan till nya varmbadhuset	—	—	—	—	—	—	—	220	—	220
Kulvert i Södra Esplanaden	92	128	—	—	—	—	—	—	—	220
Södra Esplanaden från Lillån väster ut	—	—	—	—	216	—	—	—	—	216
Pilgatan, från Östra Esplanaden till järnvägen	—	—	—	—	26	240	—	—	—	266
Pil- och Malmabergsgatorna med utgångspunkt vid järnvägen	—	—	—	—	—	80	269	—	—	349
Östermalmsgatan från Östra Esplanaden väster ut	—	—	—	—	—	—	—	178	33	211
Allégatan från Norra Esplanaden till Johanneslundsgatan	—	—	—	—	37	—	93	5	—	135
Västra Esplanaden från Gustafsgatan norr ut	—	—	—	—	—	—	—	103	—	103
Johanneslundsgatan från Allégatan väster ut	—	—	—	—	—	—	—	38	9	47
Dalavägen från Blåsbovägen	—	—	—	—	—	—	—	38	3	41
Blåsbogatan från Norra Esplanaden	—	—	—	—	—	—	—	243	14	257
Mindre sammanbindningar på olika ställen	—	—	—	—	—	—	—	9	73	82
Sammanlagda längden d. 31 dec. 1909	92	128	315	40	964	2000	4202	11144	842	19727

Afloppsledningar, som äro privat egendom, funnos vid redogörelseårets slut:

15″	12″	9″	7″	6″	4″	Summa
87	590	1420	240	6143	480	8960

Dylika ledningar blefvo icke lagda under redogörelseåret.

Under år 1909 utförda vattenserviser: 12 inom stadens planlagda område, 8 å stadens icke planlagda område.

Under år 1909 utförda gårdsaflopp: 12 inom stadens planlagda område, 8 å stadens icke planlagda område.

Inom stadens planlagda område äga alla gårdar vattenintag och gårdsaflopp.

Å stadens icke » » » 313 » » » 349 gårdar gårdsaflopp.

Följande utom kommunen belägna gårdar erhålla vatten från stadens ledning:

Västerås kvarn,
Tallbacka n:r 1, ägare A. Hedrén,
Jakobsberg n:r 1, » A. Sundberg,
Hamre egendom, » A. Andersson,
Jakobsberg n:r 39 b, » E. A. Eriksson.

Vattenledning har under året icke indragits till någon utom kommunen belägen gård.

Vattenklosetter:

	Med septik tank st.	Utan septik tank st.	Utan septik tank men med silbrunn st.	Summa st.
Den 31 dec. 1908 uppställda vattenklosetter:				
I villan Asea inom kvarteret Palma	3	—	—	3
I lägenheten Nyro, inom kvart. Malin	2	—	—	2
I lägenheten Floragatan 2, inom kvart. Paulina	3	—	—	3
I nya stadshuset	—	15	—	15
I Domkapitelshuset	—	1	—	1
I redaktör Pers tryckeri	—	—	2	2
I Rådhuset	—	3	—	3
	8	19	2	29
Under år 1909 uppställda vattenklosetter:				
Västermalm n:r 4	—	1	—	1
Palma n:r 1	—	1	—	1
Västra kvarteret n:r 57	—	2	—	2
Antal vattenklosetter den 31 dec. 1909	8	23	2	33

Vattenverkets maskiner arbetade sammanlagdt 7,222 $^1/_4$ timmar, motsvarande — vid en uppfordrad vattenmängd af 545,941 kubikmeter — 21 liter vatten i sekunden. Kolåtgången uppgick till 951 hektoliter eller 13,17 liter kol per maskintimme.

De större arbeten, som afse omändring af kloaksystemet därhän, att den afloppsvätska, som nu tillföres Lillån, skall ledas till Svartån, påbörjades under år 1909. Af härför erforderlig kulvert af betonrör med 1,0 resp 1,2 meters diameter utfördes sträckan mellan Hamngatan och järnvägsstationen. Gjutningen af de för kulverten erforderliga rör sker genom verkets egen försorg, enär, såsom af infor-

drade anbud framgått, detta ställer sig billigare, än om gjutningen bortlämnades på entreprenad. Härtill kommer, att större noggrannhet iakttages, när verket genom egen personal låter tillverka dessa rör, hvilkas noggranna och omsorgsfulla utförande är af största vikt. I Södra Esplanaden mellan Lillån och platsen för pumpstationen nedlades den 18″ ledning, som sedermera skall sammankopplas med det från stadens östra områden kommande afloppet, hvilket nu utmynnar i Lillån söder om Södra Esplanaden. För pumpstationen är plats utsedd mellan trädraderna i Södra Esplanaden strax väster om Kaserngatan.

Under innevarande år återstår att utföra, förutom en del biledningar och sammankopplingar, dels pumpstationen, i hvilken 18″ ledningen skall utmynna, dels ledningen mellan pumpstationen och hörnet af Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen, där denna ledning skall intagas i kulverten, dels ock kulverten i Hamngatan från södra sidan om järnvägen till Södra Esplanaden och i Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen emellan järnvägsstationen och Stora gatan.

Gasverket.

		År 1906	År 1907	År 1908	År 1909	Jämförelse mellan åren 1908—1909 + ökn. — minskn. i mått eller vikt	i %
Förgasade kol	ton	993,7	1015,9	1311,0	1426,5	+ 115,5	+ 8,81
Tillverkad gas	kbm.	256700	287020	370610	432540	+ 61930	+ 16,71
Gasutbyte pr 1,000 kg. kol	kbm.	257	282,5	282,7	303,22	+ 20,52	+ 7,26
Koks från ugnarna . . .	hl.	16694	17835	24486	25918	+ 1432	+ 5,85
hvaraf åtgått:							
till eldning af ugnarna	hl.	8744	6470	7029	7921	+ 892	+ 12,69
„ „ „ ångpannorna	hl.	—	—	204,5	301	+ 96,5	+ 47,19
och sålunda till försäljning öfverblifven . . .	hl.	7950	11365	17252	17696	+ 444	+ 2,57
Erhållen koks pr 1,000 kg. förgasade kol . .	hl.	16,8	17,56	18,7	18,17	— 0,53	— 2,83
Till eldning af ugnarna använd koks i % af förgasade kol	hl.	34,4	24,2	20,9	21,66	+ 0,76	+ 3,64
Erhållen stenkolstjära, liter		29600	29164	40424	37677	— 2747	— 6,80
Tjära pr 1,000 kg. förgasade kol	lit.	32	28,7	30,8	26,4	— 4,4	— 14,29
Kolvikt pr retortladdning	kg.	140	168	168,8	169,62	+ 0,82	+ 0,49
Antal retortladdningar		—	6048	7768	8410	+ 642	+ 8,26
Gasförbrukning pr år och invånare	kbm.	15,5	17,3	21,88	24,11	+ 2,23	+ 10,19
Gasförbrukning pr dygn och invånare	kbm.	0,04	0,047	0,060	0,066	+ 0,006	+ 10,—

Gatulyktor:

Under år 1909 uppsattes:

1 lykta med stolpe i Kopparbergsvägen framför kyrkogården,
1 „ „ arm i Blåsbogatan, vid Folkets hus,
1 „ „ stolpe i hörnet af Villa- och Svantegatorna,
1 „ „ „ i Munkgatan mellan Vasa- och Sturegatorna,
1 „ „ „ i Allégatan, vid Kakelugnsfabriken,
1 „ „ „ vid Skarpskyttebron väster om Svartån,
1 „ „ „ i Västra Esplanaden, mellan Gustafs- och Västra Bergsgat,
1 „ „ „ i Pilgatan, strax väster om järnvägsspåret till Emausverkstaden,
1 „ „ „ i hörnet af Kungsängsgatan och Södra Esplanaden,
1 „ „ „ i Södra Esplanaden framför Allm. Sv. El. A.-B:s verkstäder,
1 „ „ „ i hörnet af Allé- och Johanneslundsgatorna.
1 „ „ arm i Föreningsgatan omkring 80 meter från Norra Esplanaden,
1 „ „ stolpe i Pilgatan strax väster om järnvägsspåret (hufvudspåret)
1 „ „ „ i hörnet af Pil- och Malmabergsgatorna, och
1 „ „ „ i Malmabergsgatan 165 meter från Pilgatan,

eller sammanlagdt 15 lyktor, med inalles 18 lågor för uppåtbrinnande ljus.

Antal gatulyktor den 31 December 1909:

stående:	276 st.	med tillsammans	287	lågor,	hvaraf	110	brunno hela natten,			
hängande:	21 st.	„ „	48	„	„	8	„	„	„	
Summa	297 st.	„ „	335	„	„	118	„	„	„	

Luxlampor: 4 st.

Gasmätare:

Antal lågor	150	100	80	50	30	20	10	5	3	2	1	S:ma
Antal uppsatta gasmätare den 31 December 1908	—	1	2	2	3	8	36	90	465	212	11	830
Under år 1909 uppsatta mätare	1	—	—	—	2	1	24	5	46	11	—	90
Summa	1	1	2	2	5	9	60	95	511	223	11	920
Under året nedtagna .	—	1	—	—	—	—	—	—	5	17	—	23
Antal mätare den 31 December 1909	1	—	2	2	5	9	60	95	506	206	11	897

Automatgasmätare:

Antal lågor.	5	3	S:ma
Antal uppsatta mätare den 31 December 1908	1	60	61
Under år 1909 uppsatta mätare	3	74	77
Antal automatmätare den 31 December 1909	4	134	138

Sammanlagda antalet gasmätare den 31 December 1909 . . . . . 1035 st.
hvadan sålunda antalet mätare under redogörelseåret ökats med . . . 144 st.

Fördelning af den tillverkade gasen.

	1906		1907		1908		1909		Gasförbrukn. under år 1909 jämförd med gasförbrukn. under år 1908 +ökn.—minskn	
	kbm.	%	kbm.	%	kbm.	%	kbm.	%	i kbm.	i %
	af årstillverkningen									
Offentlig belysning . . .	64221	25,00	67408	23,49	82675	22,31	97470	22,53	+14795	+17,9
Enskild värmekraft och lysgas	169323	65,98	190784	66,47	237584	64,11	290574	67,18	+52990	+22,3
Gasverkets eget behof . .	5700	2,22	3829	1,33	3272	0,88	4265	0,99	+ 993	+30,35
Felmätningar och förluster	17456	6,80	24999	8,71	47079	12,70	40231	9,3	— 6848	—17,0
Summa	256700	100,00	287020	100,00	370610	100,00	432540	100,00		

Maximum tillverkning pr dygn inträffade den 21 dec. och motsvarade 2010 kbm.
„ „ „ „ i % af årstillverkningen 0,465 %
Minimum „ „ „ inträffade den 25 juni och motsvarade 455 kbm.
„ „ „ „ i % af årstillverkningen 0,105 %

Gasledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1909.

	8″	7″	5″	4″	3″	gjutna och smidda 2″	gjutna 2″	Smidda 2″	Smidda 1½-1″	Smidda 1½′	Smidda 1¼″	Summa
Ledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1908	115	317	876	740	3435	11770	—	—	3040	—	—	20293
Allégatan från Norra Esplanaden till Johanneslundsgatan. .	—	—	—	—	—	—	—	98	—	—	—	98
Västra Esplanaden från Gustafsgatan norr ut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	—	74
Östermalms- o. Emausgat. fr. Allégatan till Pilgatan	—	—	387	10	—	—	—	—	—	—	—	397
Pil- o. Malmabergsgat. från Emausgatan till närheten af Odengat.	—	—	—	656	—	—	—	—	—	—	—	656
Johanneslundsgatan fr. Allégatan väster ut	—	—	—	—	—	—	41	—	—	—	—	41
Dalavägen från Bågevägen	—	—	—	—	—	—	42	—	—	—	—	42
Blåsbovägen fr. Norra Esplanaden	—	—	—	—	—	—	237	—	—	—	—	237
Transport	115	317	1263	1406	3435	11770	320	98	3040	74	—	21838

	8″	7″	5″	4″	3″	2″	2″	2″	1½-1	1¼″	1¼″	
Transport	115	317	1263	1406	3435	11770	320	98	3040	74	—	21838
Norra Esplanaden från från Blåsbogatan till Blåsbovägen . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	68	89
Kungsängsgatan från Köttbesiktningen till Munkgatan . . .	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—	37
Badhusgatan fr. Prästgatan till Biskopsvägen	—	—	—	—	—	—	58	49	—	—	—	107
Summa	115	317	1263	1406	3435	11770	415	147	3040	95	68	22071

Under året lagda lykt- och gårdsserviser af 1″ smidda rör 287

Då de inre delarna i gasverksugnen n:o 2 för 6 retorter, hvilken arbetat sammanlagdt 669 dygn, voro utbrända, ommurades ugnen under redogörelseåret, därvid ugnen utrustades med ännu en retort.

Elektricitetsverket.

	År 1908 kwtr	År 1909 kwtr	Ökning + el. kwtr	minskning — %
Afgifven ström till offentlig belysning	1235	769	— 466	— 37,8
„ „ „ enskilda: „	143773	146826	+ 3053	+ 2,3
„ „ „ „ kraft . .	26775	30131	+ 3356	+ 12,5
Summa kwtr	171783	177726	+ 5943	+ 3,5
Egen förbrukning (verk, kontor, personal)	3240	5655	+ 2415	+ 74,5
Summa kwtr	175023	183381	+ 8358	+ 4,8

Som under år 1909 liksom under föregående år hufvudmätare (kilowatttimmemätare) för elektricitetsverket icke funnits uppsatta, har äfven under detta år den alstrade strömmen fastställts medelst amperemätare, hvilka aflästs hvarje halftimme. Efter denna beräkning har den alstrade elektriska energien år 1909 uppgått till 247488 kilowattimmar. Af dessa hafva 140249 kwt. alstrats i turbinhuset och motsvarar denna effekt 56,7 % af hela den alstrade effekten. Då den afgifna energien uppgick till 183381 kwt, skulle förlusterna hafva uppgått till 64107 kwt. Häraf hafva c:a 15000 kwt förbrukats i batteriet och resten, 49107 kwt eller 19,8 %, skulle hafva gått förlorade i ledningar och mätare. Då emellertid tillförlitliga instrument för uppmätning af den tillverkade elektriska energien saknats, äro ofvanstående förlustsiffror blott ungefärliga, och äro förlusterna antagligen ej så stora, som här angifvits.

Den 31 december 1908 utgjorde antalet uppsatta elektricitetsmätare 675 st. Af dessa hafva under år 1909 45 nedtagits och ersatts med 31 nya mätare, hvarjämte 64 mätare tillkommit för nya abonnenter. Antalet uppsatta elektricitetsmätare den 31 december 1909 utgjorde sålunda 725 st.

Af de gamla mätarna reparerades och justerades under året 133 st.

Den 31 december 1908 voro anslutna till verket:

10653 st. glödlampor	på tillsammans	508,8	kw.	
41 st. båglampor	»	»	25,2	» och
59 st. motorer	»	»	94,0	» eller
		sammanlagt	628,0	kw.

Under år 1909 hafva tillkopplats 435 st. glödlampor på ett sammanlagdt anslutningsvärde af 20,5 kw., 6 st. båglampor på tillsammans 3,3 kw. och 5 st. motorer på tillsammans 10 kw. eller ett sammanlagdt anslutningsvärde af 33,8 kw. Då emellertid under året en stor del koltrådslampor utbytts mot strömbesparande metalltrådslampor, har belastningen minskats med c:a 12 kw., och skulle på grund häraf anslutningen den 31 december 1909 hafva utgjort:

11088 glödlampor	motsvarande	517,5	kw.		
47 båglampor	»	28,5	»	546	kw.
64 motorer	»			104	» 650 kw.

De till verket den 31 december 1909 anslutna elektriska motorerna voro af följande storlekar:

Motorer på 110 volt:

Storlek:	2	1,5	1	0,8	0,4	0,2	0,1	hkr.	
Antal:	2	1	1	3	1	1	6	st.	
Kapacitet:	4	1,5	1	2,4	0,5	0,25	0,85	kw.	Summa 10,5 kw.

Motorer på 220 volt:

Storlek:	7,5	5	4-3	2,5-2	1,7-1	0,5-0,1	hkr.	
Antal:	1	4	5	10	23	6	st.	
Kapacitet:	6,5	17,6	16,7	20.5	29	3,2	kw.	Summa 93,5 kw.

Summa 104 kw.

Antalet förbrukningstimmar under året har således i medeltal varit för
belysning 153250 : 546 = 281 och för
kraft 30131 : 104 = 290.

Under året hafva monterats 59 st. jordkabelserviser med en sammanlagd jordkabellängd af 1769 meter.

De den 31 decemher 1909 i staden monterade elektriska jordkabelledningarna utgöras af:

matarkablar med dimensioner: 120, 95, 80, 70, 50 och 35 m/m², utgörande tillsammans . . . . . 13807 meter,
fördelningskablar med dimensioner: 70, 50, 35, 25 och 16 m/m², utgörande tillsammans . . . . . 24358 meter,
serviskablar med dimensioner: 50, 16 och 10 m/m² utgörande tillsammans för 116 serviser . . . . . 3470 meter,

Summa 41635 meter.

De till jordkabelnätet hörande nolledningarna med dimensioner 50, 35, 25 och 16 m/m² utgöra tillsammans . . . . . 17035 meter.

Af de under året utförda elektriska installationerna hafva 21 omläggningar och 3 nyanläggningar utförts genom elektricitetsverkets försorg samt 22 omläggningar och 38 nyanläggningar af verkets entreprenörer.

Största förbrukningen af belysning och kraft under ett dygn inträffade den 18 december med 1506 kw.timmar. Största belastningen i nätet inträffade den 16 oktober med 725 ampere vid en spänning af 2×110 volt, motsvarande 160 kw eller 24,6 % af hela anslutningen.

Den 29 april 1909 beslutade Stadsfullmäktige uppförandet af nya elektricitetsverket. Redan dessförinnan, nämligen den 20 februari 1909, hade kontrakt upprättats för leverans af pålar för grunden till den nya elektricitetsverksbyggnaden, hvartill stadsfullmäktige den 12 januari s. å. beviljat förslagsanslag. Preliminära kontrakt hade upprättats den 20 oktober 1908 med A. B. Diesels Motorer för leverans af dieselmotorerna och den 22 februari 1909 med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget för leverans af generatorerna. Den 27 september 1909 skrefs kontraktet med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget för leverans och montering af all instrumentering för de elektriska maskinerna och ackumulatorbatteriet och den 27 december s. å. med Accumulatoren—Fabrik Aktien Gesellschaft för utvidgning af nuvarande ackumulatorbatteriet. Den 9 juni påbörjades arbetet med beredande af plats för elektricitetsverksbyggnaden, och pågick detta arbete månaden ut. Den 28 juni påbörjades schacktningen och den 13 september pålningen, hvilken sedan pågick till den 30 november. Gjutningen af grunden hade då redan börjat och den 26 november samma år sattes hörnstenarna till den blifvande elektricitetsverksbyggnaden.

Västerås den 30 April 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsen vägnar:

Viktor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

N:o 50.

Spritbolagets revisorers berättelse för år 1909.

Undertecknade, utsedde att granska Västerås spritbolags räkenskaper och förvaltning för år 1909 hafva sammanträdt i Västerås den 16, 17 och 18 Mars 1910 och få vi öfver den verkställda revisionen afgifva följande

Revisionsberättelse.

Af tillgängliga handlingar rörande bolaget samt räkenskaperna hafva vi inhämtat:

att sedan Konungens Befallningshafvande i länet genom beslut den 13 Juli 1907 antagit ett af Västerås spritbolag gjort anbud om öfvertagande för tiden från den 1 Oktober 1907 till och med den 31 December 1910 af all handel med bränvin i staden Västerås vid de i behörig ordning fastställda en minuthandels- och sju utskänkningsrättigheter, så har Magistraten därstädes med berörda bolag upprättat kontrakt den 19 Juli 1907 om öfvertagande af dessa försäljningsrättigheter,

att bolaget, som består af nio personer, till ledamöter i styrelsen utsett herrar Ax. Sundström, O. Oest och G. Holm hvarjämte till styrelseledamöter insatts utaf länets landsting och hushållningssällskapets förvaltningsutskott herrar C. G. Palm och Grefve Fr. W. Cronstedt,

att Konungens Befallningshafvande till ombud för utöfvande af tillsyn öfver bolagets verksamhet utsett landskamreraren O. Åkerrén,

att af omförmälta åtta försäljningsrättigheter bolaget självt utöfvat en minuthandels och två utskänkningsrättigheter, hvaremot en utskänkningsrättighet icke användts samt öfriga fyra utskänkningsrättigheter med Konungens Befallningshafvandes tillstånd åt andra personer upplåtits, nämligen en att bedrifvas å Stadshuset och en att bedrifvas i gården n:o 6 Nedre Kungsgatan samt två att bedrifvas under sommarmånaderna, en å ön Elba och en i paviljongen i Stadshusparken, allt mot årsafgifter af tillhopa 2,400 kronor,

att vid inventering af bolagets tillgångar vid årets slut närvarit Friherre Adolf Ehrensvärd och herr J. H. Tersmeden, hvilka af föregående års revisorer blifvit därtill utsedde,

samt att bolagets verksamhet enligt räkenskaperna gifvit följande resultat:

	Försäljning					Bruttovinst	
	Minuthandel	Utskänkning	Summa liter	Kronor			
Bränvin, varmrenadt 50 %	256,038	25,029	281,067	474,009	61	191,542	21
„ andra slag	2,427	2,159	4,586	11,851	53	4,345	42
Fin sprit	752	—	752	1 093	75	111	07
Konjak, rom och arrack	49,694	6,384	56,078	129,211	76	61,699	58
Punsch och likör	6,358	11,426	17,784	51,170	—	16,608	47
Viner, 4,774 liter				10,646	56	2,601	71
Maltdrycker, 46,955 liter				22,374	27	7,713	94
Denat, sprit, 1,894 „				1,030	84	151	28
Räntor m. m.						5,721	58
Ångslupen Märta						293	13
Afgift för öfverlåtna rättigheter						2,400	—
Summa	315,269	44,998	360,267	701,388	32	293,188	39

Omkostnaderna hafva utgjort:

Aflöning: Styrelsen	2,650: —		
verkst. direktör	5,000: —		
öfrig personal	22,689: 97	30,339: 97	
Hyror		16,212: 50	
Utskylder		30,129: 96	
Revisionskostnader		416: 14	
Afskrifningar		2,239: 73	
Öfriga omkostnader		17,866: 60	97,204: 90
Försäljningsafgift		1,800: —	
Vinst: Västerås stad	89,324: 41		
Kungl. statskontoret	104,859: 08	194,183: 49	195,983: 49
		Summa	293,188: 39

Bolagets ställning vid försäljningsårets slut visar

Tillgångar:

Varulager	51,170: 86
Diverse inventarier	18,963: 77
Tomglas och socker m. m.	1,697: 71
Diverse debitorer	5,934: 93
Fast egendom	35,000: —
Upp- och afsskrifning	23,120: 54
Deposition	101,055: 17
Kassa	315: 66
Kronor	237,258: 64

Skulder:

Diverse kreditorer	18,075: 15
Reserverade utskylder	25,000: —
Vinst	194,183: —
Kronor	237,258: 64

Priset för varmrenadt bränvin för liter har under räkenskapsåret utgjort vid försäljning:

genom utskänkning	Kr. 2: 40
till belopp af en liter	„ 1: 50
i större parti	„ 1: 30 - 1: 20

Aflöningarne till bolagets personal hafva under räkenskapsåret utgått dels kontant och dels genom åtskilliga förmåner såsom fria utskylder, hyresbidrag m. m. Krogföreståndarne hafva dessutom berättigats att för egen räkning försälja mat, kaffe och läskedrycker m. m, hvaremot all försäljning af spirituosa, viner och maltdrycker skett för bolagets räkning.

Att deltaga i inventeringen af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårets slut hafva vi utsett f. d. Öfverstelöjtnanten Friherre Adolf Ehrensvärd och herr

J. H. Tersmeden med Öfverstelöjtnanten E. Schürer von Waldheim samt Trädgårdsdirektören Frans Johansson till suppleanter.

Räkenskaperna, som före revisionen blifvit siffergranskade af undertecknad, Ehrensvärd, äro förda med mycken ordning och reda samt utgifterna fullständigt verificerade; Och som ingen anmärkning förekommit mot dem eller den företedda tablån öfver varuomsättningen eller mot förvaltningen i öfrigt samt vi anse, att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i 15 § mom. 1 af Kungl. förordningen i ämnet den 9 juni 1905 angifna syfte, få vi tillstyrka ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Västerås den 18 Mars 1910.

John Lange
Konungens Befallningshafvandes ombud.

Frans Schartau
för landstinget.

L. L. Lorichs
för hushållningssällskapet.

Adolf Ehrensvärd

Frans Johansson
för staden.

Rätt afskrifvet, betygar
John Lange.

N:o 51.

Beredningsutskottets yttrande i fråga bestämmelser m. m. för stadens varmbadhus och förslag till ledamöter i Badhusstyrelsen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj uppdragit åt Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver af Badhusbyggnadskommitterade upprättat förslag till bestämmelser rörande styrelsen för Västerås stads varmbadhus och instruktion för dess badpersonal samt att inkomma med förslag till ledamöter i den blifvande badhusstyrelsen, får utskottet anföra följande.

Beträffande ifrågavarande bestämmelser och instruktion vill Beredningsutskottet föreslå den ändring i § 1, att stadgandet, att styrelsen tillsätter och afskedar föreståndare, biljettförsäljerska och maskinist och att öfrig personal tillsättes af verkställande ledamoten efter föreståndarens hörande, måtte utbytas mot en bestämmelse af följande lydelse:

"Styrelsen tillsätter och afskedar all personal vid badanstalten".

I öfrigt har utskottet ingen anmärkning att framställa i denna del af ärendet.

Till ledamöter och suppleanter i Badhusstyrelsen får Beredningsutskottet föreslå följande personer.

Ledamöter:
Majoren P. Tersmeden,
v. Häradshöfdingen G. Enhörning,
Förste Stadsläkaren K. Thunström,
Apotekaren O. Oest och
Ingeniören C. Henning.
Suppleanter:
Stadens ombudsman T. Öberg och
Ingeniören G. A. Wittbom.

Västerås den 30 maj 1910.

På beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

N:o 52.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse ang. inrättande af vattenklosetter i gården N:o 56 västra kvarteret.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Byggmästaren J. Alb. Fredrikssons här bilagda ansökan om tillstånd att inrätta vattenklosetter i nybyggnad å tomten N:o 56 västra kvarteret, får Hälsovårdsnämnden med öfverlämnande af Vatten- och Gasverksstyrelsens yttrande öfver ansökningen föreslå, att Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande fall medgifva undantag från den i § 1 af ordningsföreskrifterna i afseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad gifna bestämmelsen om garderobklosetter samt tills vidare tillåta anordnande af vattenklosetter uti ifrågavarande byggnad med direkt anslutning till stadens afloppsledning i Öfre Trädgårdsgatan, under villkor att sökanden ställer sig till efterrättelse de föreskrifter rörande klosetternas anordning och användning, som Hälsovårdsnämnden kan finna skäligt meddela.

Västerås den 20 April 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Ernst Björkman.

Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Med återställande af den från Hälsovårdsnämnden den 4 nästlidne Maj till Vatten- och Gasverksstyrelsen för utlåtande remitterade skrifvelsen, i hvilken J. Alb. Fredriksson anhållit om tillstånd att i sitt boningshus å tomten N:o 56 inom Västra kvarteret få anlägga vattenklosetter med direkt anslutning till stadens

kloakledning i Öfre Trädgårdsgatan, får styrelsen meddela, att med afseende på ledningens lutning och dimensioner något hinder för anläggande af berörda klosetter icke föreligger, men att däremot ledningens längd mellan omnämnda tomt och turbinhuset, där ledningen utmynnar i Svartån endast är 220 meter.

Västerås den 20 Maj 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Härmed får undertecknad vördsamt anhålla om tillstånd att i mitt under byggnad varande boningshus å tomten N:o 56 i Västerås stads västra kvarter få inrätta vattenklosetter i direkt förbindelse med i Trädgårdsgatan befintliga afloppsledningar.

Västerås den 4 maj 1910.

J. Alb. Fredriksson.

N:o 53.

Drätselkammarens utlåtande öfver förslag till nya taxor på elektrisk ström och gas.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj till utlåtande af Drätselkammaren remitterat Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till nya taxor för elektrisk ström och gas får Drätselkammaren i ärendet anföra följande:

Beträffande § 1 i den föreslagna taxan för elektrisk ström eller rörande afgifterna för belysningsström har Drätselkammaren funnit det anmärkningsvärdt, att så liten nedsättning i grundpriset som med 4 öre föreslagits. Då Stadsfullmäktige hade att afgöra frågan om höjning af spänningen i det elektriska ledningsnätet liksom ock frågan om uppförande af det nya elektricitetsverket anfördes såsom ett viktigt motiv, att en afsevärd nedsättning i strömpriset efter dessa förändringar skulle kunna genomföras, enär stadens elektricitetsverk då skulle kunna alstra mycket billigare ström än förut. Den allmänhet i staden, som begagnar elektrisk ström för belysningsändamål och som fått vidkännas betydande utgifter för omläggning af sina ledningar i anledning af det förestående införandet af den högre spänningen, har, enligt hvad Drätselkammaren har sig bekant, också väntat sig en större nedsättning i grundpriset, än hvad som nu är föreslaget.

Vatten- och Gasverksstyrelsen synes sträfva efter att vinna ökad tillslutning till det nya verket. En stor abbonnent har nyligen erhållits i Kungl. Västmanlands regemente. Regementet skall dock betala endast 20 öre pr kilovattimme, oaktadt för denna leverans måste anläggas en särskild, dyrbar ledning. Det torde kunna sättas i fråga, om ej genom en större sänkning af grundpriset för abbonnenterna i staden, än hvad styrelsen föreslagit, skulle vinna så mycket större anslutning af enskilda förbrukare, att inkomstminskningen i följd af prissänkningen uppvägdes.

Då nya elektricitetsverket har byggts med beräkning att motsvara stadens behof en längre tid framåt, är det gifvet, att nettoinkomsten från verket i början måste beräknas blifva relativt låg, då verket äfven i början, innan full anslutning till detsamma vunnits, får draga ränta och amortering å nybyggnadskostnaden.

Hvad de föreslagna rabatterna beträffar torde ingen eller högst få af dem, som endast för bostadsbehof använda elektrisk ström, komma i åtnjutande af någon rabatt.

Vid sådant förhållande synes det böra tagas i öfvervägande, huruvida icke rabatt åtminstone i samband med ett lägre grundpris bör beräknas först å större förbrukning, än hvad som nu föreslagits eller ungefär motsvarande rabattbestämmelserna för gas.

Då Drätselkammaren sålunda för sin del anser, att grundpriset på elektrisk belysningsström bör sättas lägre, än hvad Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagit, möjligen på bekostnad af de föreslagna rabatterna, får Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte i fråga om de under § 1 af de föreslagna bestämmelserna rörande taxor för begagnande af elektrisk ström från Västerås stads elektricitetsverk återremittera ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen med uppdrag för styrelsen att efter ytterligare utredning till Stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag i ämnet.

Beträffande öfriga delar af Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag har Drätselkammaren intet att erinra, utan förordar detsamma till antagande.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed till Herrar Stadsfullmäktiges pröfning och godkännande afgifva förslag till nya taxor för elektrisk ström och gas.

Beträffande elektrisk ström äro nuvarande taxor 40 öre pr kilowattimme belysningsström och 30 öre pr kilowattimme kraftström med följande rabatter för såväl belysnings- som kraftström:

förbrukning af 500 intill 1000 kilowattimmar pr år 5 %
1000 „ 1500 „ „ 10 %
1500 „ 2000 „ „ 15 %
2000 „ 2500 „ „ 20 %
2500 kilowattimmar och därutöfver 25 %
Dessutom debiteras hyra för mätare med 10 % af mätarnas inköpspris.

De bestämmelser rörande taxor för begagnande af elektrisk ström från Västerås elektricitetsverk, som styrelsen nu föreslår, äro följande:

§ 1.

För elektrisk ström till belysningsändamål:

a) 36 öre pr kilowattimme, med följande rabatter:
när förbrukningen, pr kalenderår räknadt, uppgår till 1000 kwtr, 5 % å hela årsförbrukningen,
„ „ „ „ räknadt, uppgår till 2500 kwtr, 10 % å hela årsförbrukningen,
„ „ „ „ räknadt, uppgår till 5000 kwtr, 15 % å hela årsförbrukningen,
„ „ „ „ räknadt, uppgår till 10000 kwtr, 20 % å hela årsförbrukningen,

dock med iakttagande af att den, som förbrukat mindre än 1000 rsp. 2500 rsp. 5000 rsp. 10000 kilowattimmar, ej skall betala mera än om han förbrukat 1000 rsp. 2500 rsp. 5000 rsp. 10000 kilowattimmar;

b) årsackord efter 12 kronor pr lampa och år för installation, omfattande högst 2 lampor med en strömförbrukning af omkring 30 watt hvardera, förutsatt att de användas i rum med normal dagsbelysning.

§ 2.

För elektrisk ström till kraftändamål:

20 öre pr kilowattimme med samma rabatter och under samma villkor som för belysningsström. Dock beräknas årliga afgiften för kraftström i hvarje fall till 50 kronor, äfven om förbrukningen icke skulle motsvara denna summa.

Abonnent äger dock att utfå kraftström efter samma pris som för belysningsström, i hvilket fall han ej är skyldig att erlägga nämnda minimiafgift.

§ 3.

För af elektricitetsverket bekostad mätare erlägges en årlig hyra, utgående med 10 % af mätarens värde enligt af styrelsen för hvarje år faställd taxa.

§ 4.

Vid större strömförbrukning må större rabatt än den här upptagna af Stadsfullmäktige medgifvas på förslag af styrelsen.

Om dessa taxor tillämpats redan från 1 Januari 1909, skulle inkomsterna för belysningsström, hvilka uppgingo till 53,000 kronor, för år 1909 hafva minskats med omkring 2,300 kronor och inkomsterna för kraftström, som motsvarade något öfver 7,000 kronor, hafva minskats med omkring 1,600 kronor. Samma år hade Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget en inkomst från sina kraftabonnenter här på platsen af c:a 14,000 kronor. Efter nya taxan skulle inkomsterna från dessa abonnenter ha blifvit c:a 16,000 kronor eller 2,000 kronor mera än efter Bolagets taxa, som är baserad på ett visst grundpris pr abonnerad hästkraft och år, hvarjämte hvarje förbrukad kilowattimme betalas med 5 öre, hvilka afgifter tillsammans motsvara ett pris pr kilowattimme af i medeltal c:a 14 öre.

Vid bestämmandet af priset för belysningsström har styrelsen utgått ifrån, att en sänkning af grundpriset i första rummet borde ske, då detta komme stora flertalet till gagn. Däremot äro rabatterna ställda så, att mycket stora afnämare praktiskt taget erhålla samma pris som hittills, då dessa, såsom af nu gällande taxa framgår, redan erhålla strömmen till ett pris, som får anses billigt. För att vidare så mycket som möjligt tillmötesgå de allra minsta abonnenterna, har styrelsen föreslagit årsackord för installation om högst 2 lampor. Efter ett pris af 12 kronor pr lampa och år och 36 öre pr kilowattimme skulle en lampa af föreskrifven storlek, 30 watt, motsvarande en 25-ljus metalltrådslampa, brinna 1,100 timmar, innan grundpriset, 36 öre, öfverskrides.

Rörande priset på kraftström blir med afseende på de abonnenter, som nu få kraft från Allmänna Svenska, kostnaden lägre för småförbrukare, ungefär densamma för medelförbrukare och högre för stora förbrukare. Härvid är dock att märka, att dessa senare hittills fått betala ett pris, som måste betecknas såsom abnormt lågt.

För elektricitetsverkets hittillsvarande abonnenter, som på grund af det gamla elektricitetsverkets ringa kapacitet hittills betalat ett proportionsvis högt pris, äger en sänkning rum utefter hela linjen. Mycket små kraftförbrukare — sådana, som endast förbruka för några få kronor årligen — blifva i tillfälle att uttaga sitt behof af ström efter samma pris som för belysningsström och behöfva då ej erlägga den i taxan stadgade minimiafgiften af 50 kronor, hvarjämte endast en mätare blir nödvändig.

För mätare har styrelsen bibehållit hyran med 10 % af mätarens värde.

De i styrelsens förslag till taxor upptagna prisen äro hufvudsakligen desamma, som prisen i flertalet af Sveriges städer med moderna elektricitetsverk, drifna under likartade förhållanden som i Västerås.

Styrelsen anser, att för verkets egna abonnenter de nya taxorna böra tillämpas redan vid novemberafläsningen innevarande år, som omfattar september och oktober månader, och för de abonnenter, som staden öfvertager från Allmänna Svenska, i den mån dessas anläggningar tillkopplas stadens verk, och torde detta ske under loppet af augusti månad. Då anslutningen till elektricitetsverket är stadd i ständig ökning, håller styrelsen för troligt, att, äfven om de nya taxorna få träda i kraft vid ofvan angifna tider för såväl belysnings- som kraftström — för de abonnenter, staden öfvertager från Allmänna Svenska bör obetingadt genast från första dagen priset beräknas efter nya taxan — den i elektricitetsverkets stat för innevarande år beräknade inkomst dock icke torde komma att underskridas.

Ett för nästkommande år med tillhjälp af de nya taxorna upprättadt inkomst- och utgiftsförslag utvisar, att med all sannolikhet bruttoöfverskottet öfverskrider 50,000 kronor, hvaraf åtgår till ränta och amortering af verkets andel i stadens

obligationslån, till afskrifning af förvaltningsbyggnaden och till afskrifning å elektriska mätare omkring 42,000 kronor.

Beträffande taxorna för gas har styrelsen icke funnit anledning att föreslå sänkning af grundpriset, som är 15 öre pr kubikmeter. Däremot har styrelsen föreslagit en mera utsträckt rabattskala än den nuvarande, enligt hvilken rabatt lämnas med 10 %, när förbrukningen uppgår till 20000 kbm. och med 15 % för all gas utöfver 20000 kbm., allt pr år räknadt. Styrelsen föreslår nu följande bestämmelser:

§ 1.

All förbrukning af gas debiteras enligt mätare.

§ 2.

För all gasförbrukning är priset 15 öre pr kubikmeter med följande rabatter:

när förbrukningen, pr kalenderår räknadt, uppgår till 2500 kbm., 5 % å hela årsförbrukningen,
" " " " räknadt, uppgår till 10000 kbm., 10 % å hela årsförbrukningen,
" " " " räknadt, uppgår till 20000 kbm., 15 % å hela årsförbrukningen.

§ 3.

För af gasverket bekostad mätare erlägges en årlig hyra, utgående med 10 % af mätarens värde enligt af styrelsen för hvarje år faställd taxa.

§ 4.

Vid större gasförbrukning må större rabatt än den här upptagna af Stadsfullmäktige medgifvas på förslag af styrelsen.

Vid en jämföuelse mellan prisen af gas i svenska städer framgår, att i en del städer priset å lysgas är högre och å kokgas lägre än i Västerås. Detta beror därpå, att Västerås har samma pris för all gas, hvarigenom den fördelen vinnes, att för abonnent af såväl lys- som kokgas endast en mätare behöfver uppsättas, hvarjämte husinstallationen blir enklare. Visserligen ökades under föregående år antalet i staden uppsatta gasmätare med 144 stycken och till enskilda afgifven gas med icke mindre än 53000 kbm., motsvarande 7950 kronor, men anser styrelsen likväl, att för närvarande en sänkning af grundpriset icke bör ske, enär gasverket, på grund af den betydliga anslutningen till detsamma, mycket snart kräfver utgifter för ännu en gasklocka och för ledningar och apparater. Om anslutningen till verket fortsätter i samma grad som under de senaste åren, till dess utvidgning skett, torde tiden då vara inne att taga i öfvervägande en sänkning af grnndpriset, enär omsättningen då är större och driften dels på grund häraf och dels på grund af utvidgningen kan gestaltas förmånligare.

De i styrelsens förslag upptagna rabatterna skulle för 1909 hafva minskat gasverkets inkomster med omkring 1,000 kronor. Verkets återstående vinst, sedan detsamma bidragit med ränta och amortering för sin andel i stadens obligationslån, utgjorde omkring 26,000 kronor.

För gasverket anser styrelsen, att de nya taxorna böra tillämpas fr. o. m. den 1 nästkommande januari.

På grund af det i föregående anförda får styrelsen hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige, med upphäfvande af de gamla taxorna för begagnande af elektrisk ström och gas från stadens elektricitets- och gasverk, ville antaga de af styrelsen här föreslagna taxorna att tillämpas för elektricitetsverket från och med den 1 nästkommande september med undantag för nytillträdande abonnenter och för de abonnenter, som verket öfvertager från Allmänna Svenska El A. B., för hvilka den nya taxan tillämpas i den mån, deras anläggningar tillkopplas stadens elektricitetsverk samt för gasverkets abonnenter från och med den 1 nästkommande januari.

Västerås den 20 maj 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

N:o 54.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om nedsättning i vattenafgiften för tuberkulossjukhuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Maj till utlåtande af Drätselkammaren remitterat Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag rörande nedsättning af vattenafgiften för tuberkulossjukhuset får Drätselkammaren, med återställande af remisshandlingarne härmed på de skäl, styrelsen anfört, tillstyrka bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

I anledning af bifogade från kommitterade för uppförande af ett nytt tuberkulossjukhus i Västerås till styrelsen ingifna protokollsutdrag, i hvilket kommitterade anhålla, att Vatten- och Gasverksstyrelsen ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om att för tuberkulossjukhuset behöfligt vatten måtte af staden lämnas mot en afgift af 16 öre eller mot den lägre afgift, större förbrukare erlägga pr kubikmeter, får styrelsen meddela, att två af de till stadens vattenledning an-

slutna konsumenter, som uttaga vatten enligt mätare, erålla vatten till lägre pris än det i reglementet bestämda af 20 öre pr kbm. Dessa äro Västerås Mejeriförening, som sedan år 1896 erhåller vatten till ett pris af 20 öre för de första 1000 kbm. och 10 öre pr kubikmeter för allt vatten utöfver 1000 kbm., allt pr år räknadt, samt herr Arv. Andersson i Hamre, som på grund af särskild öfverenskommelse, som träffades, då vattenhufvudledningen skulle framdragas öfver hans mark, erhåller allt vatten efter 15 öre pr kbm. Då emellertid ett bifall till kommitterades för tuberkulossjukhuset framställning kommer ett för allmänheten välgörande företag tillgodo, får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige ville besluta, att tuberkulossjukhuset tillsvidare må erhålla vatten från stadens ledning mot ett 4 öre lägre pris än det nu gällande, eller alltså till 16 öre pr kubikmeter.

Västerås den 21 maj 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Utdrag ur protokollet, hållet vid sammanträde med kommitterade för uppförande af ett tuberkulossjukhus i Västerås å Rådhuset i Västerås den 4 Mars 1910.

— —

— —

§ 3. Beslöts att hos Vatten- och Gasverksstyrelsen göra en anhållan, att bemälda Styrelse ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om att allt för sjukhuset behöfligt vatten måtte af staden lämnas mot en afgift af 16 öre eller mot den lägre afgift, större förbrukare erlägga pr kubikmeter.

Västerås den 17 Mars 1910.

Per Andréhn.
Sekreterare i kommittén.

N:o 55.

Drätselkammarens utlåtande öfver Herr Fjellmans motion rörande rätt till detaljhandel med bränvin.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af Läroverksadjunkten B. Fjellmans till Drätselkammaren den 26 nästlidne Maj remitterade motion rörande rätt till detaljhandel med brännvin här i staden m. m. får Drätselkammaren, under erinran, att spritbolaget för närvarande innehar en utminuteringsrättighet i stsdshotellbyggnaden och sju utskänkningsrättigheter, nämligen två i stadshotellbyggnaden en i Vasarestauranten, en å restaurant Klippan eller Möllers salong, en i stadsparken, en å Elba samt en s. k. rörlig rättighet, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte för sin del besluta, att rätt till detaljhandel med brännvin fortfarande bör medgifvas sådant bolag, som omförmäles i 12 § af Kungl. Förordningen ang. försäljningen af brännvin den 9 Juni 1905, samt att i fråga om antalet utminuterings- och utskänkningsställen äfvensom beträffande dessas lägen ingen förändring af de nuvarande förhållandena bör äga rum.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Teofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

På grund af § 11 i Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 Juni 1905 får undertecknad härmed vördsamt anhålla, dels att Stadsfullmäktige behagade för sin del besluta, huruvida rätt till detaljhandel med brännvin fortfarande bör medgifvas sådant bolag, som omnämnes i § 12 af nämnda förordning, dels ock, därest sådan rätt medgifves, att Stadsfullmäktiges beslut måtte innehålla antal försäljningsställen dels för utminutering och dels för utskänkning äfvensom, ifall så anses nödigt, i hvilken trakt af staden hvarje försäljningsställe må finnas.

Västerås den 26 Maj 1910.

B. Fjellman.

N:o 56.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag angående ändring af instruktionen för stadens ombudsman.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade skrifvelse till Drätselkammaren från Ombudsmaneen T. Öberg, får Drätselkammaren föreslå den ändring af andra stycket af § 7 i instruktionen för Västerås stads ombudsman, att samma stycke, som nu lyder sålunda:

"Ombudsmannen är skyldig att själf ersätta den vikarie, som vid ledighet för honom förordnas, men äger han åtnjuta semester under två veckor hvarje år eller en månad hvartannat år, under hvilken tid ersättning till vikarie utgår af stadens medel",

måtte få följande ändrade lydelse:

"Ombudsmannen är skyldig att själf ersätta den vikarie, som vid ledighet för honom förordnas, men äger han åtnjuta semester under en månad hvarje år, under hvilken tid ersättning till vikarie utgår af stadens medel".

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Under åberopande däraf, att enligt de af Stadsfullmäktige under förlidet år antagna instruktioner för såväl stadsläkarne som för stadens byggnadschef nämnde tjänstemän äro berättigade åtnjuta en månads semester hvarje år samt att Stadsfullmäktige i innevarande års budget anslagit medel för att bereda de litterate rådmännen semester under lika lång tid, får jag härmed vördsamt hemställa, att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige föreslå sådan ändring i instruktionen för stadens ombudsman, att dennes semestertid, som enligt nu gällande instruktion utgör 14 dagar hvarje år eller en månad hvartannat år, måtte utsträckas till en månad för hvarje år.

Västerås den 6 Juni 1910.

Theofil Öberg.

N:o 57.

Drätselkammarens skrifvelse ang. mottagandet af en gåfva till stadshotellet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed öfverlämna bifogade från Arkitekten Erik Hahr inkomna skrifvelse rörande öfverlämnande af en gåfva till Stadshotellets prydande; och får Drätselkammaren därvid föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta att, med betygande af sin tacksamhet, emottaga gåfvan.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Enligt min hustrus fru Clara Hahrs (född Rossander) i lifstiden uttalade önskan att på något sätt bidraga till Västerås stads förskönande och för den skull tänkte sig en henne tillhörig staty "Hylas" utförd i marmor af Carl Milles uppställd i vestibulen till stadens fästvåning i stadshuset, får jag härmed som gåfva till Västerås stad öfverlämna denna staty i den händelse Herrar Stadsfullmäktige förklara sig villiga emottaga densamma

Västerås den 7 Juni 1910.

Erik Hahr.

N:o 58.

Drätselkammarens skrifvelse angående inköp af mark att utläggas till Vasagatan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade från C. W. Wahlenius' sterbhus inkomna anbud rörande försäljning till staden af mark från tomten N:o 109 Södra kvarteret i och för reglering af Vasagatan, får Drätselkammaren, under erinran att det torde vara ovisst, om priset vid en expropriation kommer att ställa sig billigare än det nu erbjudna, föreslå, att stadsfullmäktige måtte antaga det gjorda erbjudandet samt besluta, att köpesumman måtte gäldas af reserverade medel för försåld mark.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknade ägare af gården N:o 109 Södra kvarteret erbjuda härmed att till Västerås stad för reglering af Vasagatan försälja ett område om cirka 47 kvadratmeter till ett pris af 22 kronor pr kvadratmetern att tillträdas och likvideras senast den 15 Oktober detta år. Det på platsen befintliga staketet är staden skyldig inflytta och uppsätta vid nya tomtgränsen. I köpet ingå ej bärbuskar och träd. Dessutom förbehålla sig säljarne rätt till all å platsen befintlig matjord.

Västerås den 9 Juni 1910.

Carol. Wahlenius. Karin Wahlenius. Carl W. Wahlenius.

N:o 59.

Byggnadsnämndens skrifvelse med begäran om yttrande rörande tillstånd att utföra ändringsarbeten inom gården N:o 39 vid Stora gatan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af utdrag af Nämndens protokoll för den 11 nästlidne Maj, § 45, och denna dag § 52, får Byggnadsnämnden anhålla om Stadsfullmäktiges i sistnämnda protokoll omförmälda yttrande.

Västerås den 9 Juni 1910.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Utdrag ur protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 11 Maj 1910.

§ 45.

Till nämnden hade inlämnats följande ansökning:

Till byggnadsnämnden i Västerås.

På Västerås Handtverksförenings vägnar får undertecknad härmed vördsamt anhålla, att i föreningens ägande gård N:o 39 Stora gatan, mura om en eldstadsmur, inreda en ny butik, förändra de gamla bagerilokalerna och tvättstugan till verkstadsrum och boningsrum, insätta ny sockel mot Stora gatan samt ombygga trappuppgångarna.

Ritning till den ifrågavarande ändringen, samt uppmätningsritning öfver husets nuvarande indelning bifogas.

Västerås den 29 April 1910.

Johan Svensson."

Vid ansökningen funnos fogade ritningar i två exemplar öfver de ifrågasatta ändringsarbetena.

Efter läsning af ansökningen och granskning af ritningarne samt sedan antecknadt blifvit, att Nämnden denna dag företagit besiktning på platsen, fann Byggnadsnämnden, enär den byggnad, hvars omändring vore ifrågasatt delvis vore belägen inom det område af tomten, som enligt gällande stadsplan skulle åtgå för

Stora gatans vidgning till 18 meters bredd, men i sammanhang med nu pågående revision af stadsplanen föreslagits, att Stora gatan skulle bibehålla sin nuvarande bredd af 12 meter, skäligt uppskjuta ärendet i afbidan på Stadsfullmäktiges beslut rörande den sålunda föreslagna ändringen af stadsplanen.

Som ofvan. In fidem
Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 9 Juni 1910.

§ 52.

Företogs till behandling det i Nämndens protokoll för den 11 nästlidne Maj under § 45 antecknade ärendet angående Västerås Handtverksförenings ansökan om utförande af en del ändrings- och reparationsarbeten inom gården N:o 39 vid Stora gatan; och beslöt nu Byggnadsnämnden ingå till Stadsfullmäktige med anhållan om Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida Stadsfullmäktige, äfven om vidgning af Stora gatan vid afgörandet af frågan om revision af stadsplanen blefve beslutad, hade något att erinra emot bifall till ifrågavarande ansökan.

Som ofvan. In fidem
Theofil Öberg.

N:o 60.

Drätselkammarens skrifvelse ifråga om anläggande af elektriskt pumpmaskineri i vattenverket vid Hesslö m. m. äfvensom leverans af elektrisk ström till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Bifogade skrifvelse till Stadsfullmäktige från Vatten- och Gasverksstyrelsen rörande anläggande af elektriskt pumpmaskineri i vattenverket vid Hesslö m. m. äfvensom leverans af elektrisk ström från stadens elektricitetsverk till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, jämte bilagor har af nämnda styrelse öfverlämnats till Drätselkammaren, med anhållan att Drätselkammaren ville, med bifogande af eget yttrande öfverlämna densamma till Stadsfullmäktige.

I anledning häraf får Drätselkammaren i ärendet anföra följande:

Utöfver den utredning, Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse innehåller, har Drätselkammaren af föreståndaren för stadens vatten-, gas- och elektricitets-

verk, hvilken varit vid Drätselkammarens sammanträden närvarande, erhållit en del belysande uppgifter, särskildt beträffande strömleveransen till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget. Drätselkammaren har sålunda erfarit, att den ström, som skulle levereras till bolaget är sådan ström, som alstras af den kraft, som, då den ena af dieselmotorerna (den som ej står i reserv) är i gång, kan erhållas utöfver den för alstring af ström för stadens öfriga abonnenter och dess egna behof erforderliga kraften. Detta, äfvensom den bestämmelsen i kontraktet, att stadens elektricitetsverk skulle blifva berättigadt att afbryta strömleveransen, så snart reservmaskineriet skulle behöfva igångsättas för att tillhandahålla bolaget ström och en sådan åtgärd eljes icke vore behöflig, förklara det låga strömpriset. Det låga priset motiveras jämväl därmed, att elektricitetsverket i detta fall ej har att räkna med anläggning och underhåll af ledningar, strömförluster i ledningarne, administrationskostnader m. m. Vid beräkning af stadens vinst på denna strömleverans har det visat sig, att den afgift, bolaget skall erlägga, kan bära den levererade strömmens andel i driftkostnaden, slitning och underhåll samt ränta och amortering å det maskineri, som levererar strömmen, och ändå lämna ett icke obetydligt öfverskott. Oaktadt sålunda i nyssnämnda kalkyl icke är medtaget ränta och amortering på själfva elektricitetsverksbyggnaden, reservmaskineri m m., torde affären för närvarande vara för staden gynsam, då, såsom ofvan framhållits, det egentligen är öfverloppskraften från så att säga den ordinarie dieselmotorn, som här kommer till användning, och sålunda i verkligheten en ringa utgiftsökning för drift och underhåll och ännu mindre för ränta och amortering af motorn kommer i fråga, men framförallt emedan kontraktet gäller endast ett år i sänder, och staden alltså är berättigad att snart sagdt när som hälst uppsäga kontraktet, i fall den nu ifrågasatta strömleveransen af en eller annan anledning visar sig för staden mindre fördelaktig eller oläglig.

På grund af det här ofvan anförda samt de skäl, Vatten- och Gasverksstyrelsen i sin skrifvelse framhållit, får Drätselkammaren tillstyrka bifall till hvad styrelsen i ärendet hemställt samt tillika föreslå, att de begärda anslagen 12,500 kronor till vattenverket och 19,500 kronor till elektricitetsverket eller tillhopa 32,000 måtte utgå af lånemedel.

Västerås den 13 Juni 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I det af Stadsfullmäktige den 29 April 1909 beviljade anslaget till nya elektricitetsverket upptogs en summa af 10,500 kronor att användas för anskaffandet af en högspänningsgenerator med tillhörande instrumentering. På sätt styrelsen i sin skrifvelse rörande anslag till nya elektricitetsverket omnämnt, skulle denna generator användas för drifvande af ett pumpverk i nya vattenverket i Hesslö. Nuvarande maskinpumpen i Hesslö, som består af två Riedlers expresspumpar direkt kopplade med hvar sin suggasmotor, uppfordra hvardera 20 liter i sekunden,

Professor G. Richert har uti det af honom upprättade förslag till ny vattenledning i staden beräknat tiden för vattenverkets utvidgning till innevarande år. Den nuvarande vattenåtgången i staden bekräftar detta. Så hafva under de senaste dagarna maskinerna vid Hesslö arbetat sammanlagdt öfver 30 timmar och synes förbrukningen af vatten i staden med hvarje dag tilltaga, hvadan driften torde blifva ännu strängare. Skulle för närvarande en maskinskada uppstå, måste sålunda driften i gamla vattenverket för den tid, som åtgår till reparation, återupptagas. Detta vore dock endast en yttersta nödfallsåtgärd, emedan vattnet från detta verks brunnar, såsom från tidigare bekant, icke är af utmärkt beskaffenhet, och allra minst kan jämföras med vattnet från brunnarna vid nya vattenverket. Då emellertid gamla vattenverket utgör en reserv — om också icke, på grund af gammalt och otjänligt maskineri, en fullt lämplig sådan — anser styrelsen, att en utvidgning af nya vattenverket kan uppskjutas så länge, att det nya maskineriet beställes först kommande höst för att vara färdigt till drift på våren 1911. Iordningställandet af högspänningsmaskineriet i elektricitetsverket skulle sålunda också kunnat uppskjutas intill denna tid, därest detsamma skulle användas endast för kraftöfverföring till Hesslö.

Emellertid har Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget till styrelsen gjort framställning om att från stadens nya elektricitetsverk få köpa högspänd växelström. Enligt ett mellan Bolaget och styrelsen upprättadt förslag till kontrakt, som finnes bilagt denna skrifvelse, förpliktar sig Bolaget att betala strömmen med 8 öre kilowattimmen samt att uttaga för minst 6,000 kronor om året på tider och villkor, som närmare framgå af kontraktet. Bolaget skall därvid, såsom af kontraktet framgår, på egen bekostnad anlägga ledningar mellan dess verkstäoch elektricitetsverket. Ström till ett visst maximibelopp och i öfrigt under vissa villkor skall endast få uttagas å sådana tider, då ett af aggreraten i elektricitetsverket ändock måste arbeta för tillgodoseende af verkets abbonnenter med belysningsström. Uppmätning af strömmen skall ske i elektricitetsverket, hvarigenom staden skyddas för förluster i ledningar.

Rörande såväl kraftöfverföring till Bolaget som ock till stadens nya vattenverk i Hesslö äro kostnadsförslag och rentabilitetsberäkningar häröfver upprättade och denna skrifvelse bifogade. I dessa förslag och beräkningar är äfven angifven kostnaden för utvidgning i Hesslö efter nuvarande systemet. I rentabilitetsberäkningen äro endast sådana utgifter, hvars storlek mer eller mindre ändras, beroende på det maskinsystem, som användes, medräknade Elektriskt högspänningsmaskineri i centralen jämte högspänningsledningar mellan centralen och nya vattenverket draga en kostnad af 30,000 kronor, i hvilken summa de af Stadsfullmäktige beviljade 10,500 kronor äro medräknade. Dessa 30,000 kronor skulle påföras elektricitetsverket. Anläggningskostnaden för vattenverket skulle blifva:

enligt alt	A (Kolfpump, kopplad med elektrisk motor)	23,500 kr.
» »	B (Centrifugalpump, kopplad m. » »	12,500 »
» »	C (Kolfpump, kopplad med suggasmotor)	32,500 »

De i olika alternativen upptagna maskinsystemen äro alla afsedda för samma uppfordringsförmåga, nämligen 40 liter i sekunden. motsvarande den vattenmängd, som nuvarande två pumpar samtidigt uppfordra Såsom i föregående omnämnt har sammanlagda pumptiden för samma pumpar under senaste dagarna uppgått till öfver 30 timmar, och troligt är, att den om några dagar, i händelse den varma väderleken fortfar, kommer att uppgå till 40 timmar och därutöfver. Häraf framgår behofvet af tillökning af maskinerna och bör, såsom professor Richert i sitt förslag angifvit, det nya maskineriet icke tilltagas för mindre än 40 liter vatten i

sekunden. Vattenförbrukningen för hushålls- och allmänna behof inom Västerås stad utgjorde under år 1907 95,4, under år 1908 89,47 och under år 1909 94,8 liter per person och dygn och höll sig sålunda under de tre senaste åren under den normala, som anses vara 100 liter per person och dygn.

Alternativen A och B i kostnadsförslaget afse båda elektrisk drift, men skulle enligt alt. A kolfpump, enligt alt. B centrifugalpump användas. Betrakta vi först dessa båda alternativ, så finna vi, att alt. B ställer sig 23,500 — 12,500 eller 11,000 kronor billigare i anläggningskostnad, hvaremot under 4000 timmars drifttid — denna tid åtgår för uppfordrande af omkring 575000 kbm. vatten, med hvilken vattenmängd man måste räkna, då redan år 1909 uppfordrade vattenmängden uppgick till närmare 546000 kbm. — alt. B fordrar för omkring 350 kronor mera ström årligen, hvaremot för alt. A ränta och amortering är 1,100 kronor högre än för alt. B. Det senare är således att föredraga. Då dessutom enligt alt. B mindre plats fordras för anläggningen och man blir i tillfälle att i nuvarande maskinhus utan att utbyggnad sker inställa ännu en centrifugalpump, talar allt för att välja alt. B framför alt. A. Vid uppställande af rentabilitetsberäkningen å i ena fallet elektrisk drift, i andra fallet suggasdrift, är därför den elektriska driften räknadt enligt alt. B. Af rentabilitetsberäkningen framgår då, att elektrisk drift skulle ställa sig endast obetydligt dyrare än drift med suggasverk, för hvilket anläggningskostnaden, såsom af alt. C framgår, skulle belöpa sig på 32,500 kronor. Troligt är, att elektriska driften ställer sig billigare än hvad beräkningen utvisar, enär för denna drift är räknadt med större förluster i ledningar än som i verkligheten torde blifva fallet. Elektrisk drift äger flera alldeles påtagliga fördelar framför suggasdrift. Plats för ytterligare en elektropump finnes nämligen inom maskinhuset, äfven sedan nu ifrågasatta pumpmaskineri uppställts. Tid efter annan har arrendatorn till Hesslö hos styrelsen hemställt om afhjälpande af de missförhållanden, som skulle förorsakas af afloppsvattnet från suggasverken, hvilket vatten är af sådan beskaffenhet, att det i hög grad skulle förorena vattnet å ett rätt betydligt område, där det utsläppes i sjön Mälaren. Detta missförhållande bortskaffades genom användande af elektrisk drift, men försvårades ytterligare genom ytterligare utökning af suggasverket. Den ojämförligt största fördelen med elektrisk drift torde bestå däri, att de personer, som öfvervaka driften, icke, såsom förhållandet ofta nog är vid suggasdrift, utsättes för giftiga gasångor, som förorsaka obehag. Ännu en fördel med elektrisk drift är den, att driften med lätthet kan igångsättas och afstängas och gör detta, att driften i Hesslö kan rätta sig efter krafttillgången i elektricitetsverket och på så sätt driften i Hesslö kan pågå på tider, då belastningen är ringa i elektricitetsverket.

Med all sannolikhet torde väl den dag komma, då staden till antagligt pris kan erhålla kraft från något vattenfall. Vattenverket bör då utfå kraft för 90 kronor per hästkraft och år. Då en centrifugalpump för 40 liter i sekunden i förevarande fall fordrar 52,5 hästkrafter, skulle alltså årliga driftkostnaden blifva 4,725 kronor och sålunda afsevärdt lägre än kostnaden för suggasdrift.

Då förslag till nya vattenverket upprättades, ifrågasattes elektrisk drift, men afstod man sedermera från användande af denna drift, enär det ansågs, att densamma icke vore tillförlitlig, då fel lätt kunde uppstå vid de elektriska ledningarna. Emellertid torde grund till en dylik farhåga icke föreligga, ty det har visat sig, att vid alla de elektriska kraftöfverföringar, som numera finnas, driftstöringar på grund af fel på ledningarna jämförelsevis ganska sällan förekomma. Dessutom blifva nuvarande pumparna i Hesslö en fullt tillförlitlig reserv.

Beträffande leverans af ström till Allmänna Svenska Elektriska Bolaget

skulle, såsom af kontraktet framgår, Bolaget endast få uttaga den ström, som kan alstras med höpspänningsgeneratorn samtidigt som likström alstras för verkets abonnenter. Maskinerna för nya elektricitetsverket äro tilltagna så stora, att belastningen kan öka rätt betydligt, innan reservmaskineriet behöfver i nämnvärd grad tagas i bruk. Staden är sålunda i tillfälle att, intill dess anslutning från likströmsabonnenter ökat så mycket, att full belastning ensamt från dessa erhålles, utan att minska driftsäkerheten sälja ström till Bolaget. Denna ström skall utgöras af högspänd växelström om 6000 volts spänning och skall densamma alstras med samma elektriska generator, som skulle uppställas för nya vattenverket. Vid hvarje dieselmotoraggregat är plats utsedd för en dylik högspänningsgenerator, dock skall, för besparing i anläggningskostnader, tillsvidare endast en generator uppställas. Om staden sedermera kommer att öfvertaga kraft från något vattenfall, så komma dessa högspänningsgeneratorer, som nu skola alstra ström, att mottaga sådan från vattenkraftstationen. De gå då såsom motorer och drifva i sin ordning likströmsgeneratorerna. Dieselmotorerna stå då såsom reserv.

I rentabilitetsberäkningen för elektricitetsverket är endast räknadt med de utgifter, som blifva en direkt följd af högspänningsdriften, då, undantagandes slitning och underhåll af maskinerna, löner och öfriga omkostnader för elektricitetsverket dock blifva desamma, äfven om högspänningsdriften ej finnes. Om för underhåll och reparationer insättas 3 % för maskinen och 2 % för ledningarna, så belöpa sig kostnadrena för underhåll och reparationer på $0{,}03 \times 9000 + 0{,}02 \times 21000$ eller sammanlagdt på omkring 700 kronor om året, och återstår då 5,900 kronor, hvilken summa måste anses såsom ett betydligt bidrag till verkets ekonomi. Samtidigt erhåller stadens vattenverk en lämplig driftkälla.

På grund af det anförda får styrelsen hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige

1) dels ville besluta att under nästkommande vinter låta utvidga nya vattenverket i Hesslö med en elektromotor-högtrycks-centrifugalpump med en uppfordringsförmåga af 40 liter vatten i sekunden; att drifvas med växelström af 6000 volts spänning från stadens nya elektricitetsverk;
2) dels ville för detta ändamål bevilja ett anslag af 12,500 kronor;
3) dels ville, förutom förut beviljade 10,500 kronor, ytterligare bevilja ett anslag af 19,500 kronor att användas för elektrisk utrustning för högspänning i nya elektricitetsverket och för elektrisk högspänningsledning mellan detta verk och nya vattenverket;
4) dels ville godkänna Vatten- och Gasverksstyrelsens med Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget upprättade kontrakt rörande leveräns af växelström till Bolaget.

Västerås den 13 juni 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Viktor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Kostnadsförslag.

Elektrisk utrustning för högspänning i elektricitetsverket och elektrisk ledning till nya vattenverket.

Generator i centralen		9,000: —	
Instrumentering för dito incl. mätare		2,500: —	
Oförutsedt och diverse		500: —	12,000: —
570 m. jordkabel 3×25 kvmm. med 2 öfverspänningsskydd och ändförslutningar, incl. montering	2,600: —		
Gräfning för dito	570: —		
Tegel, sand och diverse småmaterial	200: —		
Öfverföringspelare, färdigmonterad	900: —		
1,900 m. koppartråd 16 kvmn. (20 kr. pr m.)	3,800: —		
150 stolpar á 19 kronor	2,850: —		
500 isolatorer med krok	625: —		
En vägkorsning	200: —		
Ett öfverspänningsskydd	400: —		
Montering af luftledningarna	2,000: —		
Oförutsedt och utjämning	1,355: —	15,500: —	
Expropriation och ingeniörsarvoden, kartor, besiktning m. m.		2,500: —	18,000: —
		Kronor	30,000: —
däraf förut beviljade			10,500: —
ytterligare erforderligt anslag		Kronor	19,500: —

Kostnader för utvidgning inom nya vattenverket.

Alt. A.

Kolfpump, drifven med elektrisk motor:

En Fiedlers expresspump för 40 sekundliter med tilhörande armatur och luftkompresser jämte ledningar och direkt kopplad motor med pådragsmotstånd m. m.	19,000: —	
En trefastransformator, 80 kva, 6,000/380 volt, 50 per, med instrumenttafla, monterad med nödiga apparater.	2,200: —	
Oförutsedt och diverse	2,300: —	23,500: —
	Kronor	23,500: —

Alt. B.

Centrifugalpump, drifven med elektrisk motor:

En elektromotor-Högtrycks-Zetapump med 2 st. i serie arbetande pumphjul 40 skl., med startningsmotstånd		5,265: —
Fundament, jämte ledningar och ventiler för vatten		1,900: —
Frakter och montering m. m.		800: —
En trefastransformator, 80 kva., 6,000/380 volt, 50 per. med instrumenttafla, monterad med nödiga apparater		2,200: —
Instrumentering för elektriska motorn, jämte ledningar		900: —
Oförutsedt och utjämning, diverse		1,435: —
	Kronor	12,500: —

Alt. C.

Kolfpump, drifven med gasmotor:

En Feidlers expresspump med tillhörande armatur och luftkompresser jämte tillhörande direktkopplad gasmaskin med gasverk och reningsapparater samt alla för maskinen erforderliga rörledningar, ventiler m. m.		29,500: —
Oförutsedt och diverse		3,000: —
	Kronor	32,500: —

Räntabilitetsberäkningar.

För elektricitetsverket: (Alt. A. för Hesslö).

Utgifter: ränta och amortering af 30,000 kronor à 10 %		3:000: —
4,000 drifttimmer i Hesslö, elektriska motorn fordrar 41,2 kw., motsvarande en belastning af 43,7 i centralen 4,000×43,7 eller i rundt tal 175,000 kwtr		
Till Allmänna Svenska 90,000 „		
265,000 „ à 2,8 öre		7,420: —
	Kronor	10,420: —

För elektricitetsverket: (Alt. B, för Hesslö).

Utgifter: ränta och amortering af 30,0000 kronor à 10 %		3,000: —
4,000 drifttimmar i Hesslö, elektriska motorn fordrar 43 kw., motsvarande en belastning af 45,8 kw. i centralen 4,000×45,8 eller i rundt tal 183,000 kwtr		
Till Allmänna Svenska 90,000 „		
273,000 „ à 2,8 öre		7,650: —
	Kronor	10,650: —

Inkomster:

Alt. A.

175×5,5	9,625: —	
90,000×8	7,200: —	16,825: —
som minskas med 10,420: —		10,420: —
	Kronor	6,405: —

Alt. B.

183,000×5,5	10,065: —	
90,000 · 8	7,200: —	17,265: —
som minskas med 10,650: —		10,650: —
	Kronor	6,615: —

Jämförelse mellan årliga kostnaderna vid användande af i ena fallet elektrisk driftkraft, i andra fallet kraft från suggasverk (Alt. B. för elektrisk kraft).

Driften:

	Elektrisk kraft		Kraft fr. suggasverk	
Elektrisk ström	10,065: —			
Antracit:				
Enligt uppgift från fabrikanten: energiförbrukning 46,5 hkr. antracit pr timme och hkr. 0,41 kg. pr ton antracit vid vattenverket 42: — kr. $\frac{46{,}5 \times 0{,}41 \times 4{,}000 \times 42}{1{,}000}$			3,200: —	
10 % för påeldningar o. driftpauser			320: —	
Oljor, packning, trassel m. m. . . .	400: —		1,180: —	
Kärror och diverse verktyg	25: —	10,490: —	50: —	4,750: —
Underhåll:				
Fastigheterna	1,000: —		1,100: —	
Maskiner	600: —	1,600: —	2,600: —	3,700: —
Aflöningar:				
Maskinmästaren	1,700: —		1,700: —	
En maskinist	1,150: —		1,150: —	
„ „			1,150: —	
Extra aflöning för driften	50: —	2,900: —	125: —	4,125: —
Direrse utgifter:				
Bränsle till Hesslömaskinisten . . .	220: —	220: —	300: —	300: —
Ränta och amortering:				
10 procent å kronor 12,500: — . . .		1,250: —		
10 „ å „ 32,500: — . . .				3,250: —
Kronor		16,460: —		16,125: —

Västerås den 13 Juni 1910.

Gerh. Gustafson.

Mellan **Västerås stad,** i det efterföljande kallad Staden, och **Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget,** i det efterföljande kalladt Allmänna Svenska, är denna dag nedanstående aftal träffadt.

Staden förbinder sig:

1:o) att från och med den 1 september 1910, under förutsättning, att nya elektricitetsverket då är färdigt, eller eljes, då så blir fallet, i den mån, belastningen på likströmssidan det medgifver, vid samlingsskenorna å instrumenttaf-

lan för vexelström under tiden 1 september till och med den 30 april tillhandahålla Allmänna Svenska trefasig vexelström med en spänning af cirka 6000 volt och en frekvens af 50 sekundperioder till ett belopp af max. 150 kw hvardagar mellan 6,30 och 10 f. m. samt 2,30 och 6 e. m. samt max. 100 kw undantagsvis mellan 6 och 8 e m, med reservation dock för afbrott, förorsakade af driftstöringar eller af reparationer till undvikande af dylika eller af strejk eller lockout;

2:o) att i elektricitetsverket uppsätta kilowattimmemätare för strömförbrukningens uppmätande;

3:o) att tillåta Allmänna Svenska att på Allmänna Svenskas bekostnad efter Stadens anvisningar nedlägga jordkabel för strömmens öfverförande till Allmänna Svenska och att begagna och bibehålla denna kabel, så länge detta kontrakt gäller, skolande Bolaget vidkännas samtliga kostnader för gatuläggningens iståndsättande efter kabelns nedläggande och eventuellt upptagande.

Allmänna Svenska förbinder sig:

1:o) att på förhand meddela, under hvilka tider, ström önskas uttagen, samt ej fordra, att någon ström lämnas vid de tider, då staden kan vara nödsakad att begagna sig af sitt reservmaskineri;

2:o) att så ordna strömkonsumtionen, att större kraftvariationer ej uppträda än 20 kw under en minut, med undantag af vid hvarje belastningsperiods början och slut, då kraftvariationerna få uppgå till 100 kw under 5 minuter;

3:o) att betala den förbrukade strömmen med åtta (8) öre pr kwt. Likvid sker den 15 i hvar månad för under föregående månad förbrukad ström, och garanteras, hvad på Allmänna Svenska ankommer, den årliga strömförbrukningen uppgå till ett belopp, svarande mot sextusen (6,000) kronor. Skulle denna förbrukning ej hafva uppnåtts, anses felande förbrukning hafva skett under kontraktsårets sista månad.

Västerås stads elektricitetsverks bifogade reglemente gäller som en del af detta kontrakt, där det ej strider mot kontraktets bestämmelser.

Detta kontrakt gäller från den 1 september 1910 till och med den 31 augusti 1911 och gäller därefter år efter år, såvida det ej senast den 1 april något år uppsagts att upphöra den 1 därpå följande september.

Tvister rörande parternas rättsförhållande på grund af detta kontrakt afgöras af skiljedom, på sätt lagen om skiljemän stadgar.

Af detta kontrakt äro två lika lydande exemplar upprättade och öfverlämnade ett till hvardera parten.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri 1910.

Stadsfullmäktiges Västerås handlingar.

1910. Den 25 Augusti. IX.

N:o 61.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse ang. ökadt anslag till ledningar utom stadsplanen samt Drätselkammarens yttrande däröfver.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen hafva C. J. Johansson med flere gårdsägare inom Karlsdals och Katrinelunds områden anhållit att under innevarande år få stadens vatten-, aflopps- och gasledningar utsträckta i Norra Esplanaden från Allégatan väster ut, till en längd af 165 meter, samt med fortsättning i den så kallade Kristiansborgsgatan, hvilken i nordlig riktning utgör fortsättning af Karlsgatan, till en längd af 155 meter.

I berörda skrifvelse förklara sig sökandena villiga att med två tredjedelar bidraga till anläggningskostnaden för ledningarna, således äfven för ledningarna i Norra Esplanaden, hvilka ledningar komma att ligga inom stadsplanen.

Bifogade kostnadsförslag är upprättadt i enlighet med den allmänna plan för utsträckning af stadens ledningar, hvilken af stadsfullmäktige godkänts. För gasledningen, som skulle läggas i samma graf som de andra ledningarna, är räknadt med rör af 3″ diameter. Enligt fastställda planen skola i den sträckning, som nu ifrågasättes, hufvudledningar anläggas, nämligen 9″ vattenledning och, med undantag af sista delen af sträckan, 15″ resp. 12″ afloppsledning. Vattenledningen kommer att utgöra en del af den ringhufvudledning, som skall gå rundt om staden. Afloppsledningen skall fortsätta längre norr ut.

Vid fördelning af kostnaderna mellan staden och sökandena har styrelsen pålagt sökandena två tredjedelar af den kostnad, som ledningar af sådana dimensioner — 6″ vatten- och 9″ afloppsledning — hvilka fordras för sökandenas område, kräfva.

Kostnaderna för staden belöpa sig då på	4445	kronor
och för sökandena på	5205	„
Summa	9650	„

För innevarande år hafva Stadsfullmäktige beviljat Vatten- och Gasverksstyrelsen ett anslag af 5,000 kronor att användas för utsträckning af ledningar till stadens icke planlagda område.

De af styrelsen hittills bifallna ansökningar rörande utsträckning under innevarande år af ledningar till icke planlagda området äro beräknade att kräfva en kostnad för staden af omkring 2,000 kronor.

Då, såsom Hälsovårdsnämnden redan vid tidigare tillfällen påvisat, sanitära skäl fordra utsträckning af stadens aflopp i nu ifrågasatt sträckning och då sökandena äfven bidraga med två tredjedelar af anläggningskostnaden för de ledningar

som komma inom stadsplanen, anser styrelsen skäligt bifalla nu föreliggande framställning och anhåller

att Stadsfullmäktige ville besluta höja det i innevarande års stat upptagna förslagsanslaget å 5,000 kronor för utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadsplanen till ett belopp af 8,000 kronor.

Västerås den 20 juni 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Viktor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Kostnadsberäkning å vatten-, afloppS- och gasledningar i norra esplanaden från Allégatan väster ut samt i Kristiansborgsgatan norr ut.

Inom stadsplanen:

23 cm. (9″)	*vattenledning* 165 m. à 11,50	1,897: 50	
	brandpost med tillbehör och sidoledning	120: —	
	rördelar och aptering	75: —	
	oförutsedt och utjämning	207: 50	2,300: —
38 cm (15″)	*afloppsledning* 165 m à 10,50	1,732: 50	
	spolbrunn	40: —	
	rördelar och aptering	25: —	
	oförutsedt och utjämning	177: 50	1,975: —
7,5 cm. (3″)	*gasledning* 165 m. à 5,50	907: 50	
	sifon	25: —	
	rördelar och aptering	15: —	
	oförutsedt och utjämning	77: 50	1,025: —
		Kronor	5,300: —

Utom stadsplanen:

23 cm. (9″)	*vattenledning* 95 m. à 11,50		1,092: 50	
15 cm. (6″)	d:o 60 m. à 8: —		480: —	
	brandpost med tillbehör och sidoledning		120: —	
2,5 cm. (1″)	vattenserviser 60 m. à 1,50		90: —	
	oförutsedt och utjämning		167: 50	1,950: —
30 cm. (12″)	*afloppsledning* 95 m. à 8: —	760: —		
23 cm. (9″)	d:o 60 m. à 6: —	360: —		
	spolbrunn	40: —		
15 cm. (6′)	*gårdsaflopp* 60 m. à 2,75	165: —		
	oförutsedt och utjämning	95: —	1,420: —	
7,5 cm. (3″)	*gasledning* 155 m. à 5,50	852: 50		
2,5 cm. (1″)	*gasserviser* 60 m. à 1,30	78: —		
	oförutsedt och utjämning	49: 50	980: —	4,350: —
			Kronor	9,650: —

Stadens andel inom stadsplanen:

Prisskillnad	mellan 9″ och 6″ vattenledning 165 m. à 3,50	577: 50		
d:o	mellan 15″ och 9″ aflopp 165 m. à 4,50	742: 50	1,320: —	
1/3 af kronor 3,980 (5,300—1,320)			1,326: 67	2,646: 67

Stadens andel utom stadsplanen:

Prisskillnad	mellan 9″ och 6″ vattenledning 95 m. à 3,50	332: 50		
d:o	mellan 12″ och 9″ aflopp 95 m. à 2: —	190: —	522: 50	
1/3 af kronor 3,827: 50 (4,350—522: 50)			1,275: 83	1,798: 33
			Kronor	4,445: —

Sökandenas andel:

inom stadsplanen 2/3 af kronor	3,980: —	2,653: 33	
utom „ „ „ „	3,827: 50	2,551: 67	5,205: —
		Summa kronor	9,650: —

Västerås den 4 juni 1910

Gerh. Gustafson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning däraf att Vatten- och Gasverkstyrelsen anhållit, att Drätselkamville till Stadsfullmäktige afgifva utlåtande öfver en af styrelsen hos Stadsfullmäktige gjord framställning, att Stadsfullmäktige ville höja det i innevarande års stat upptagna förslagsanslaget å 5,000 kronor för utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadsplanen till ett belopp af 8,000 kronor, får Drätselkammaren, som icke har något att emot framställningen erinra, endast föreslå, att ökningen af ifrågavarande förslagsanslag eller 3,000 kronor måtte i likhet med det förut beviljade beloppet utgå af lånemedel.

Västerås den 11 Augusti 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 62.

Hamnstyrelsens yttrande i fråga om ny taxa å afgiften vid vid järn- och metallvågen i Västerås.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 26 sistlidne Maj hafva Herrar Stadsfullmäktige infordrat Hamnstyrelsens utlåtande angående förnyelse af den genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 17 Mars 1905 fastställda taxa å afgifter vid järn- och metallvågen i Västerås.

Med anledning häraf får Styrelsen härmed meddela, att skäl ej framkommit, som föranleda någon ändring i förut gällande bestämmelser, och får Styrelsen sålunda hemställa

att Herrar Stadsfullmäktige ville förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i ifrågavarande taxa.

Västerås den 20 Juni 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Som den af Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 17 mars 1905 fastställda taxa å afgifter vid järn- och metallvågen i Västerås med 1909 års slut upphört att gälla, får Magistraten, efter erinran af Konungens Befallningshafvande i länet, anhålla att stadsfullmäktige ville inkomma med yttrande, huruvida och i så fall hvilken förändring i samma taxas bestämmelser bör äga rum. Sist gällande taxa finnes intagen i Konungens Befallningshafvandes allmänna kungörelser serien B N:o 31 för den 28 april 1905.

Västerås Rådhus den 17 maj 1910.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg.

På grund af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 17 Mars 1905 utfärdar Konungens Befallningshafvande härmed följande:

Taxa

å afgifter vid järn- och metallvågen i Västerås att lända till efterrättelse intill slutet af år 1909

	Kvantitet för afgiftsberäkning.	kr. öre
Järn, gjutet, tack- och skrot	100 kg.	3
„ gjutgods	„ „	7
„ stång, smidt el. valsadt	„ „	5
„ smidd el. valsad plåt	„ „	6
„ „ „ „ räls	„ „	5
„ „ „ „ spik	„ „	6
„ andra slag	„ „	8
Bly, arbetadt el. oarbetadt	„ „	6
Koppar, rå el. garad el. skrot	„ „	8
„ smidd valsad el. gjuten	„ „	13
Malm, järn	„ „	2
„ andra slag	„ „	3
Metaller, sammansatta oarbetade	„ „	8
„ „ arbetade	„ „	13
Stål arbetadt	„ „	6

De i gällande hamntaxa upptagna afgifter är häruti inberäknade.

För järn, bly, koppar, malm, metaller och stål som väges antingen till belåning eller i andra ändamål, men icke sjöledes till staden ankommit el. därifrån afgår. „ „ 2

Hörande denna taxa städse finnas till trafikerandes kännedom och efterrättelse genom vederbörandes försorg anslagen vid vågen äfvensom å kontor där afgifterna upptagas.

N:o 63.

Hamnstyrelsens yttrande i fråga om ny taxa för mätare och vägare i Västerås.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 26 sistlidne Maj hafva Herrar Stadsfullmäktige infordrat Hamnstyrelsens utlåtande angående förnyelse af den genom Konungens Befallningshafvandes resolution den 7 December 1904 fastställda taxa, hvarefter Västerås stads vägare och mätare äga att uppbära betalning, då de vid påfordran betjäna allmänheten med vägning å stadens vågar samt uppmätning af torra varor.

Med anledning häraf får Styrelsen härmed meddela, att skäl ej framkommit, som föranleda någon ändring i förut gällande bestämmelser, och får Styrelsen sålunda hemställa

att Herrar Stadsfullmäktige ville förklara sig sakna anledning föreslå någon ändring i ifrågavarande taxa.

Västerås den 20 Juni 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Som den genom Konungens Befallningshafvandes resolution den 7 december 1904 fastställda taxa, hvarefter Västerås stads vägare och mätare äga att uppbära betalning, då de vid påfordran betjäna allmänheten med vägning å stadens vågar samt uppmätning af torra varor, upphört att gälla till efterrättelse med 1909 års slut, får Magistraten med öfverlämnande af Konungens Befallningshafvandes ofvanberörda resolution anhålla om skyndsamt yttrande, huruvida och i så fall hvilken förändring i samma taxas bestämmelser bör äga rum.

Västerås rådhus den 17 maj 1910.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg.

Taxa,

hvarefter *Västerås stads vägare* och *mätare* ega att uppbära betalning, då de vid påfordran betjäna allmänheten med vägning å stadens vågar samt uppmätning af torra varor:

	Kvantitet för afgiftens beräkning.	Afgift. öre.
För malm och tackjärn	100 kilogram	0.6
„ stångjärn	„	1
„ annat järn, metaller, andra slag samt kalksten, eldfast lera och andra stenarter	„	1
„ spannmål, malen eller omalen, gryn och bröd	„	4
„ hö och halm	„	5
„ lefvande kreatur	„	10
„ alla andra slags varor	„	10

Minsta afgift för vägning är 10 öre.

Om i kärl innesluten vara skall vid vågen upppackas för utrönande af varans nettovikt samt i kärlet åter inläggas, eger vägaren att för därvid lämnadt biträde undfå godtgörelse med 20 öre för hvarje 100 kilogram.

I denna godtgörelse ingår ersättning jämväl för besväret med kärlets öppnande och tillslutning.

Skulle gods af en eller annan anledning icke kunna vid påfordran afvägas, utan måste invid vågen uppläggas för att sedan af vägaren å vågen påföras och därifrån borttagas, eger vägaren att för därvid lämnadt arbetsbiträde undfå godtgörelse för hvarje 100 kilogram med 15 öre.

Uti ofvannämnda afgift ingår jämväl afgifter för utfärdande af vågattest.

Afgifter för mätning.

Då stadens mätare därom anlitats, hafva de att för hvad som mätes uppbära afgift, som erlägges af den, det påkallat, med två öre för hvarje hektoliter.

N:o 64.

Kungl. Civildepartementets skrifvelse rörande fastsällelse å stadsplaner.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid uppgörande af förslag till stadsplan eller ändring i eller utsträckning af gällande stadsplan lära vederbörande samhällen icke underlåta att taga i noggrannt öfvervägande jämväl de kostnader, som genomförande af stadsplanen kunna medföra för samhället. När förslag i nu förevarande hänseende underställas Kungl. Maj:ts pröfning, pläga dock handlingarna i allmänhet icke åtföljas af utredning rörande kostnadsfrågan. Då det emellertid synes nödigt att vid pröfning af underställda förslag rörande stadsplan erhålla kännedom om de kostnader, såvidt desamma kunnat då beräknas, hvilka torde komma att åsamkas samhället i sagda hänseende, får jag härigenom fästa Eder uppmärksamhet på angelägenheten af att låta ansökning om fastställelse af förslag till stadsplan eller ändring i eller utsträckning af stadsplan åtföljas af approximativ beräkning å kostnaderna för planens genomförande

Stockholm den 11 maj 1910.

Hugo Hamilton.

Oscar von Sydow.

N:o 65

Drätselkammarens skrifvelse ang. inlösen af fastigheter på stadens grund.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade förteckning öfver å stadens grund belägna fastigheter får Drätselkammaren, ehuruväl af båda fastigheterna kommer att åtgå

en del mark för genomförande af den af Stadsfullmäktige nyligen antagna nya stadsplanen, likväl och då samma stadsplan ännu icke blifvit fastställd samt genomförandet af de delar af stadsplanen, som här skulle komma i fråga icke torde vara nära förestående, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att i intetdera af nu ifrågavarande fall göra stadens lösningsrätt gällande.

Västerås den 11 Augusti 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten i Västerås beviljade lagfarter å fastigheter, **belägna å stadens grund,** under Maj månad 1910.

Den 9 Maj:

å gården och tomten N:o 85 b i norra kvarteret, som Erik Larsson, enligt köpebref den 6 maj 1910, af Johan Gabriel Vestling för 2,800 kronor tillhandlat sig.

Den 17 Maj:

å gården och tomten N:o 94 i västra kvarteret, som O. Gelin, enligt köpebref den 1 april 1910, af C. F. Ling för 7,500 kronor tillhandlat sig.

Västerås rådhus den 31 maj 1910.

På Rådstufvu-Rättens vägnar:

Victor Åsberg.

N:o 66.

Drätselkammarens samt Vatten- och Gasverksstyrelsens yttranden rörande väckt förslag om upprättande af amorteringsplaner för under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande verk.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 21 sistlidne Juni har Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver ett af Ingeniören J. Fredholm i sammanhang med behandlingen af Vatten- och Gasverksstyrelsens berättelse för år 1909 väckt förslag, att Drätselkammaren samt Vatten- och Gasverksstyrelsen måtte anmodas att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig amorteringsplan för de stadens verk, som lydde eller föresloges lyda under sagda styrelse.

Då i och med innevarande år den förändringen i Vatten- och Gasverksstyrelsens räkenskaper genomförts, att styrelsen af de olika under styrelsens förvaltning stående verkens vinst erlägger såväl ränta som amortering å de delar af stadens obligationslån, som belöpa å af lånemedel beviljade anslag till ifrågavarande verk, i anslutning till de för stadens olika obligationslån fastställda amorteringsplanerna, och den amortering af verkens anläggningar, som sålunda redan nu sker, enligt Drätselkammarens förmenande är tillfyllest, under förutsättning att styrelsen tillser, att till verkens underhåll för hvarje år anvisas tillräckliga medel för respektive anläggningars bibehållande i driftdugligt skick, får Drätselkammaren hemställa, att Herr Fredholms ifrågavarande förslag icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Vid detta ärendes behandling inom Drätselkammaren har Ingeniören H. Håkansson reserverat sig mot Drätselkammarens förestående förslag samt såsom sin särskilda mening låtit i protokollet anteckna följande:

"I Drätselkammarens beslut kan jag ej instämma, emedan jag anser den s. k. afskrifningen af en anläggningskostnad vara en allt för viktig åtgärd för att blifva affärdad utan ett ingående studium. Det har blifvit anfördt, att det torde vara likgiltigt, huruvida stadens tekniskt- industriella verk blefve afskrifna på längre eller kortare tid, alldenstund de utföras af lånemedel, å hvilka staden årligen erlägger fastställd amortering. Denna uppfattning är emellertid enligt mitt förmenande oriktig. Det torde väl ej kunna förnekas, att ett sådant förhållande som det att vår stads vattenverk på grund af bristande afskrifning står bokfördt till ett värde af c:a 720,000 kr. under det att dess verkliga värde ej når upp till hälften, i många afseenden är absurdt. Afskrifningen har ju till ändamål att så reglera dessa värden att kostnaden för utförandet af en anläggning eller anskaffandet af en maskin, hvars lifslängd eller brukbarhet sträcker sig öfver en längre eller kortare tid och sålunda kommer flere år till godo, fördelas på de ifrågavarande åren, så att hvart och ett får bära sin del.

Det är säkerligen långt ifrån rättvist att fyrtio år framåt i tiden belasta stadens budget med afbetalning af anskaffningskostnaderna för en maskin eller förbrukningsartikel, som redan om ett tiotal år ej längre är användbar. Då kommunen framträder som industriidkare, synes det mig klokt, om den inrättar sig så, som erfarenheten vid enskilda fabriksföretag anvisar. Hvad då särskildt afskrifningen beträffar bör denna fixeras till ett årligt minimum-belopp för hvarje grupp af anläggningen, hvilka belopp fonderas till kommande nyanskaffningar, och beräknas så att anläggningskostnaden jämnt fördelas på det antal år, som den ifrågavarande gruppen kan anses äga bestånd. Denna tidslängd varierar högst betydligt för olika grupper af en anläggning. En af sten uppförd byggnad kan ju i allmänhet ej behöfva afskrifvas på kortare tid än 50 år under det att ett visst slag af elektriska apparater, ackumulatorbatterier, anses vara förbrukade efter tio års användning. Andra maskiner hafva annan lifslängd vanligen liggande inom nämnda gränser.

Nu har det sagts, att en industriell anläggning skall underhållas så väl, att den ständigt är i godt skick. Naturligtvis skall så ske så långt sig göra låter, men årliga reparationer, forcerad användning och ej minst utvecklingens gång förhindra ej, att den tidpunkt inträffar, då maskinen eller ledningen bör utbytas. Det behöfver visst ej vara oduglighet, som motiverar ett sådant utbyte. Vi hafva nyligen sett, huru turbinhusets maskinanläggning ansetts böra ersättas med ny, huru pumpverket vid Hesslö bedrifves fördelaktigare med elektrisk kraft än med suggasmaskiner, och slutligen har det gamla elektricitetsverkets ångmaskiner fått vika för modernare drifkraft.

Utvecklingen kommer allt fortfarande att ha sin gång och man torde göra klokt, att bereda sig härpå.

Staden måste ju af praktiska skäl sammanföra sina lånebehof till större belopp hvilka upplånas för afbetalning inom viss tid, vanligen 40 år. Häraf följer dock ej nödvändigtvis att alla stadens underlydande verk skola beviljas samma långa kredit. I vårt lands tre största städer, där en omorganisation af finansförhållandena mellan kommunen och dess olika förvaltningar blifvit genomförd, har det visat sig ändamålsenligt, att kommunen genom sin drätselkammare funktionerar som förlagsman åt sina egna industriella anläggningar och bestämmer den längsta tid, på hvilken de utlämnade lånen skola återbetalas. I många fall sker afskrifningen på väsentligt kortare tid än den fastställda.

Vidare har det framhållits, att det vore utan betydelse, om det till stadskassan årligen inremitterade driftöfverskottet betraktades såsom afskrifning eller vinst, beloppet blefve i hvarje fall oförändradt och staden måste under alla förhållanden ikläda sig kostnaderna för nyanskaffning, då sådan erfordras. Häremot kan anföras, att det torde vara omöjligt att exakt beräkna stadens självkostnadspris för tillverkning af filtreradt vatten, gas och elektrisk ström, om ej en skälig afskrifning samt ränta å anläggningskapitalet jämte andra omkostnader tagits i beräkning. Helt naturligt komma starka kraf på nedsättning af taxorna för leverans af gas, vatten och elektricitet att göra sig gällande, så länge de respektive verkens årliga «vinst» uppvisar sådana belopp, som under de senaste åren. Beräknades däremot vinsten på samma sätt som vid enskilda industriella verk blefve nettovinsten högst obetydlig och därigenom förfölle äfven krafven på orimliga taxereduktioner.

Jag anser sålunda upprättandet af en amorteringsplan för vatten-, gas- och elektricitetsverken vara af stor betydelse särskildt nu, då stadens nya elektricitetsverk står i begrepp att börja sin verksamhet".

Västerås den 11 Augusti 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Västerås.

Vid sitt sammanträde den 21 juni innevarande år uppdrogo Stadsfullmäktige åt Drätselkammaren och Vatten- och Gasverksstyrelsen att afgifva yttrande öfver ett af öfveringenjören J. Fredholm i sammanhang med behandlingen af Vatten- och Gesverksstyrelsens berättelse för år 1909 väckt förslag om upprättande af en fullständig amorteringsplan för de stadens verk, som lyda eller kunde komma att lyda under sagda styrelse, och får styrelsen med anledning häraf lämna följande yttrande.

Att en amortering af tekniskt industriella verk bör ske på kortare tid än 40 år, eller den tid, som motsvarar amorteringstiden för stadens obligationslån, förklaras däraf att maskiner, apparater och instrument i de allra flesta fall inom afsevärdt kortare tid blifva oanvändbara. Vid amortering af ett industriellt verk på så lång tid som 40 år gör sig det förhållandet gällande, att verket under de första åren lämnar ett rätt betydande vinstöfverskott, men minskas detta, då verket efter ett 20-tal år har att amortera icke ensamt den utrustning, med hvilken det försågs

vid dess nyanläggande, och hvilken nu möjligtvis är helt och hållet borttagen, utan också den nyanläggning, som ersätter den första. Sådant förhållande kan slutligen förorsaka, att ett verk, äfven om detsamma lämnar en god vinst, dock icke mera förmår lämna tillräcklig afkastning till den amortering, som efter berörda tid fordras för detsamma. Dylika omständigheter torde snart göra sig gällande vid stadens vattenverk, för hvilket styrelsen vid ett par tillfällen föreslagit afskrifning. Nya elektricitetsverket måste nu påföras en rätt betydande summa från gamla elektricitetsverket, hviken summa icke motsvaras af några som helst materialier. Att skötseln af ett verks bokföring under sådana omständigheter i hög grad försvåras ligger i sakens natur. Beräkning af självkostnaden af den produkt, verket alstrar, blir så godt som omöjlig och lämnar slutligen ett felaktigt resultat, eller också måste vid en självkostnadsberäkning en del summor uppskattas, men då blir också den beräknade självkostnaden så godt som godtycklig.

I flere svenska städer amorteras de industriella verken inom sådan tid, som ingenjör Fredholm i sitt förslag åsyftar.

Med anledning af hvad styrelsen här anfört får styrelsen anhålla, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Drätselkammaren att upprätta och till Stadsfullmäktiges pröfning förelägga amorteringsplan för de verk, som lyda eller kunna komma att lyda under Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Västerås den 19 augusti 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

N:o 67

Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning om anslag till ny gasledning i Munk- & Kaserngatorna.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen har från Allmänna Svenska Elektr. A.-B. mottagit en ansökan om framdragande af gasledning till Bolagets hufvudverkstäder, som utgöras af de inom kvarteret Numa belägna byggnadsetablissementen, af sådan storlek, att densamma förmår servera 1 kbm. gas i minuten, hvilken gasmängd, efter uppställning af större gasförbrukande apparater inom hufvudverkstäderna, motsvarar bolagets behof af gas i dessa verkstäder.

Då de ledningar, som nu finnas anlagda till verkstäderna bestå af 1″ och 2″ rör och sålunda äro af för ringa dimension för att kunna servera berörda verkstäder tillräcklig mängd gas, blir det nödvändigt att förstärka gasledningsnätet. Denna

förstärkning bör då tilltagas så, att den kommer hela ledningsnätet öster om gasverket till godo. För den skull bör i Munkgatan i dess sträckning mellan gasverket och Kaserngatan, hvarest för närvarande endast en gammal 2″ ledning finnes mellan gasverket och Kopparbergsvägen, dragas en 9″ ledning, och bör denna ledning sammankopplas med ledningen i Stora gatan meddelst en 7″ ledning, som drages i Kaserngatan. För dessa ledningar erfordras 235 meter 9″ och 80 meter 7″ rör och belöper sig kostnaden för desamma med tillbehör på sammanlagt 3,850 kronor. Rör af smärre dimension än som här angifvits bör icke användas till dessa ledningar, ty det torde icke vara uteslutet, att gasförbrukningen i bolagets hufvudverkstäder ännu mera ökas, hvartill kommer, att gasåtgången i allmänhet är stadd i en ständig stigning. Då också i Munkgatan i dess sträckning väster om gasverket gasledningen består af 7″ rör, erhålles efter nu ifrågasatt utvidgning en rätt betydande gasledning i Munkgatans hela sträckning.

På grund af det här anförda får Vatten- och Gasverksstyrelsen anhålla,

att Herrar Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag af 3,850 kronor att användas för framdragande under innevarande höst af 9″ resp. 7″ ledning för gas i Munk- och Kaserngatorna mellan gasverket och Stora gatan

Västerås den 19 augusti 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar.

1910. Den 25 Augusti. X.

N:o 68.

Stadens revisorers berättelse för år 1909 jämte bilagor äfvensom Drätselkammarens förvaltningsberättelse för sagda år.

Till Magistraten i Västerås stad.

Sedan Ni till oss, af Stadsfullmäktige i staden utsedda revisorer öfverlämnat Drätselkammarens i Västerås räkenskaper för år 1909, däri inbegripna Västerås vatten-, gas- och elektricitetsverks räkenskaper samt räkenskapen för Strömsholms våg, få vi, efter fullbordad rev.sion af oss sålunda tillställda räkenskaper, med återställande till Eder af desamma afgifva följande

Revisionsberättelse.

Siffergranskningen af samtliga räkenskaper har verkställts af herr Herman Tersmeden, därvid några mindre skrif- och räknefel iakttagits, hvilka under året blifvit i de flesta fall vederbörligen rättade.

Herr Tersmedens vid sifferrevisionen nedlagda synnerligen omsorgsfulla arbete är det oss särskildt angenämt att här nu, liksom under föregående år skett, få vitsorda och tacksamt erkänna.

Enär räkenskaperna äro förda med noggrannhet och samtliga poster verificerade, få vi för samtliga vederbörande tillstyrka ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattat.

Angående ett par saker få vi dock erinra följande:

Liksom förra årets revisorer anse vi, att värdet af paviljongen i Stadsparken, hvilket fortfarande är i räkenskaperna som tillgång upptaget till ett belopp af 18,000 kronor, bör betydligt nedskrifvas, då det synes oss så väl i och för sig som med afseende på den afkastning af 300 kronor, den i paviljongen bedrifna rörelsen lämnar staden, vara alltför högt.

Många af stadsfullmäktige anvisade så väl fasta anslag som förslagsanslag ha äfven i år blifvit betydligt öfverskridna, hvarför vi anse oss nödsakade upprepa det af fjorårets revisorer gjorda uttalandet, att detta förhållande synes böra påkalla noggrann uppmärksamhet så att ettdera anslagen där behofvet pröfvas nödvändigt, höjas eller vederbörande uppmanas att tillse, att utgifterna stanna inom de belop, som till de olika ändamålen anvisats.

I sammanhang härmed vilja vi påpeka, att då hvarken stadsfullmäktiges eller vissa styrelsers eller nämnders protokoll — vi ha endast erhållit drätselkammarens och vatten-, gas- och elektricitetsverkets — tillställas revisorerna, det är för dessa omöjligt vid öfvedskridning af anslag eller vid utgifters i räkenskaperna upptagande under titlar, som ej återfinnas i den fastställda staten,, afgöra, huruvida

medel till de ifrågavarande ändamålen blifvit af stadsfullmäktige under själfva revisionsåret beviljade, eller vederbörande styrelser eller nämnder af sig själfva utanordnat dem utan stadsfullmäktiges anvisningar.

I anledning häraf våga vi vördsamt hemställa, huruvida Ni ej ville vidtaga åtgärder för att stadsfullmäktiges protokoll så väl som samtliga under stadsfullmäktige stående styrelsers eller nämnders protokoll, hvilkas räkenskaper lämnas till granskning åt revisorerna, för kommande år samtidigt med själfva räkenskaperna måtte ställas till deras förfogande, samt att vid utgifter, hvartill medel ej äro i staten anvisade, i räkenskaperna måtte antecknas, enligt hvilket vederbörandes beslut utbetalningarna skett.

Slutligen få vi omnämnda, att det drätselkammarens beslut, som finnes antecknadt under § 48 i kammarens protokall för den 14 januari 1909, väckt vår synnerliga uppmärksamhet. Genom detta beslut har drätselkammaren, så vidt vi kunna förstå, utan, enligt oss lämnad upplysning, stadsfullmäktiges hörande påtagit staden ett arbete och utgifter, som enlig gällande kontrakt ålegat annan person att låta utföra och gälda. Om kostnaderna härför ej blifva så stora utan stanna vid en mindre summa, torde de dock ej täckas af den skyldighet ifrågavarande person å sin sida åtagit sig, hvarför vi velat erinra angående detta beslut.

Västerås den 20 Juni 1910.

Aug. Wetterling. A. F. Lindblad. Alrik Hwasser. Joh. Swenson. E. A. Thunholm. Joh. Öberg.

Till Magistraten i Västerås.

I anledning af de erinringar, stadens revisorer gjort i den till Drätselkammaren remitterade berättelsen öfver granskningen af förra årets räkenskaper och förvaltning får Drätselkammaren anföra följande:

Revisorerna hafva anmärkt, att värdet af paviljongen i stadsparken med hänsyn till dess ringa afkomst är i räkenskaperna för högt upptaget. Drätselkammaren får härutinnan hänvisa till hvad Drätselkammaren redan förra året anförde i anledning af samma anmärkning från dåvarande revisorer samt tillika upplysa, att Drätselkammaren för innevarande år träffat aftal om en hyra af 500 kronor för ifrågavarande paviljong.

Beträffande anmärkningen om, att en del anslag blifvit öfverskridna får Drätselkammaren nu liksom förra året erinra, att revisorerna icke angifvit något sådant anslag, samt att 1909 års förvaltning i dess helhet lämnat en mycket afsevärd behållning.

I fråga slutligen om anmärkningen emot det i Drätselkammarens protokoll för den 14 Januari 1909, under § 48 antecknade beslutet, vill Drätselkammaren med öfverlämnande af utdrag af sagda protokoll, framhålla, att Drätselkammaren, som har att upprätta hyreskontrakt rörande stadens fastigheter, jämväl är befogad att utan Stadsfullmäktiges hörande företaga jämkningar eller förändringar i redan upprättade hyreskontrakt, äfvensom att de lättnader i vissa fall, som genom Drätselkammarens beslut medgifvits i hyresgästens skyldigheter, motsvaras af ökade åligganden för denne i andra afseenden, samt att det är vanligt här i staden, att

hyresvärden och ej hyresgästen ombesörjer den yttre renhållningen för en fastighet, hvadan medgifvande i detta afseende, hvilket väl egentligen påkallat revisorernas anmärkning, torde få anses mycket rimligt.

Västerås den 11 augusti 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 14 Januari 1909.

§ 48.

Sedan Drätselkammaren den 2 innevarande Januari uppdragit åt Herr Sundström att söka i godo förmå Källarmästaren Hentzell att betala sin skuld till staden för uppvärmning m. m. i de af honom disponerade lokalerna i stadshotellet för tiden $^1/_{10}$ 1907—$^1/_{10}$ 1908, kronor 3,204: 95, anmälde nu Herr Sundström, att han med Hentzell träffat öfverenskommelse af innehåll, *att* Hentzell betalade berörda skuld kontant, *att* samtidigt därmed den enligt kontraktet Hentzell åliggande yttre renhållningen på gatorna kring stadshotellet upphörde och öfvertogs af staden, *att* den till och med den 1 januari 1909 Hentzell påförda andel i kostnaden för eldare och eldarebiträde i stadshuset ej vidare debiterades honom, *att* Hentzell åtoge sig att hålla festvåningen i väl vårdadt och dammat skick samt att hålla golfven rena och väl bonade, *att* uraktlåtenhet häri upphäfde denna öfverenskommelse samt föranledde kontraktets tillämpning i oförändradt skick samt *att* öfverenskommelsen vore personlig för Hentzell och icke ändrade bestämmelserna i hyreskontraktet.

Hvad Herr Sundström sålunda i ärendet åtgjort beslöt Drätselkammaren godkänna.

Som ofvan.

In fiden

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Vatten- och Gasverksstyrelsens sammanträde den 19 Juli 1910.

§ 111.

Från Magistraten hade till Styrelsen för yttrande remitterats revisorernas berättelse öfver stadens räkenskaper från 1909, så lydande:

Då i berättelsen ingen anmärkning gjorts rörande Vatten- och Gasverkets räkenskaper, beslöt styrelsen meddela Magistraten, att revisionsberättelsen icke föranledde till något Styrelsens yttrande.

Som ofvan.

In fidem
C. Fogelberg

Berättelse

öfver

Västerås stads Drätselkammares räkenskaper för år 1909.

Sammandrag öfver allmänna utgifter och inkomster.

Utgifter:

Ränta och amortering å obligationslån:

Obligationslånet af den 1/6 1892:			
Ränta		12,080: —	
Amortering		8,000: —	
Provision		50: 20	20,130: 20
Obligationslånet af den 15/6 1896:			
Till Stockholms Handelsbank:			
Ränta	18,558: —		
Amortering	3,000: —		
Provision	26: 95	21,584: 95	
Till fonder under Drätselkammarens förvaltning:			
Ränta	5,634: —		
Amortering	21,000: —	26,634: —	48,218: 95
Obligationslånet af den 1/8 1902:			
Till Stockholms Handelsbank:			
Ränta	67,420: —		
Amortering	27,000: —		
Provision	118: 03	94,538: 03	
Till fonder under Drätselkammarens förvaltning:			
Ränta		5,800: —	
Transport		100,338: 03	68,349: 15

Transport	100,338: 03	68,349: 15	
Till Domkapitlet i Västerås:			
Ränta	1,200: —	101,538: 03	
Obligationslånet af den 1/8 1907:			
Aktieb. Mälareprov. Bank:			
Ränta . . . . . 89,145: —			
Amortering . . . . . 20,000: —			
Provision 136: 44	109,281: 44		
Afgår upplupna räntor	10,172: 12	99,109: 32	268,996: 50
Intresse-Konto:			
Ränteutgifter		37,437: 85	
Wallöfska lifräntan		1,100: —	38,537: 85
Aflöningar:			
Till Magistraten och underlydande tjänstemän och betjänte		25,285: —	
Vid Drätselkammaren m. m:			
Stadens ombudsman	4,500: —		
Arvode till vikarie under semester .	150: —		
Stadskamreraren	4,500: —		
Räkenskapsföraren och kontrollanten	2,100: —		
Skrifbiträde å ombudsmanskontoret .	1,350: —		
Stadens arbetschef	3,500: —		
» arbetsförman	1,600: —		
Rådhusvaktmästaren	1,200: —		
» olycksfallsersättning	15: —		
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper	500: —		
Arvode för uppehållande af Rådmansbefattningen	126: 67	19,541: 67	44,826: 67
Pensioner:			
f. Stadsfiskalen Aug. Wetterling		1,500: —	
» Poliskonstapeln J. F. Asplund		600: —	
» » E. A. Westén		400: —	
» Tornväktaren J. J. E. Norén		150: —	
» » C. E. Eriksson		75: —	
» Barnmorskan Carolina Närström		400: —	
» Patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
» » C. A. Björklund		100: —	
» Syssloman J. E. Pettersson		800: —	
» Räkenskapsföraren Anna Gedda		1,000: —	
» Städerskan Lovisa Almström		450: —	
» Arbetaren L. E. Andersson		360: —	
Anslag till Magistratens Ämbets- och Tjänstemäns reservfond enl. Kungl brefvet den 11/1 1850 och den 21/2 1868, 1 1/5 Rådmanslön efter äldre stat		360: —	6,295: —
		Transport	358,656: 02

		Transport	358,656: 02
Poliskårens konto:			
Aflöningar		42,784: 73	
Beklädnadspersedlar		5,144: 19	
Olycksfallsförsäkringsafgifter		435: —	
Läkararvode och medicin		225: 86	
Extra polisbevakning		4,044: 83	
Telefonafgifter och samtal m. m.		441: 45	
Tryck- och annonskostnader, skrifmaterialier och bokbinderiarbeten		558: 80	
Eldning och skötsel af ugnarna		50: —	
Renhållning och snökörning		85: —	
Skurning och städning		360: —	
Underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier		1.149: 01	
Bränsle och lyse		1,153: 96	
Brandstodsafgifter		42: 64	
Vattenafgift		51: —	
Skorstensfejning		30: 22	
Krono- och kommunalutskylder		68: 18	
En korkmatta med påläggning		186: 09	
Oförutsedda utgifter		895: 80	
Brist från föregående år		2,047: 61	
		59,754: 37	
Enligt budgetförslaget			55,800: —
Brandkårens konto:			
Aflöningar		17,757: 30	
Beklädnadspersedlar		1,825: 89	
Bränsle och lyse		1,049: 23	
Inventarier		564: 45	
Underhåll af inventarier		388: 62	
» af brandredskapen		650: 75	
Stallet: utfodring och skötsel m. m.		2,206: 31	
Skrifmaterialier och trycksaker		181: 45	
Tvätt, skurning och städning		201: 54	
Brandtelegrafen och telefonafgifter		397: 80	
Olycksfalls- och brandstodspremier		311: 88	
Reparationer		252: 40	
Verkstäderna		1,691: 30	
Brandkårens reserv		869: 75	
Allmänna brandstyrkan		503: 10	
Diverse utgifter		921: 57	
Brist från år 1908		363: 75	
		30,137: 09	
Årets inkomster	4,663: 10		
Afgår beräknade inkomster	2,500: —	2,163: 10	27,973: 99
		Transport	442,430: 01

	Transport	442,430: 01
Byggnadsnämnden:		
Enligt budgetförslaget		7,500: —
Sundhetsvården:		
Allmänna hälsovården	10,130: —	
Epidemiska sjukvården	20,700: —	
Anslag för vård af medellösa lungsjuka	1,500: —	
Drätselkammaren förskotterat	2,409: 32	34,739: 32
Fosterbarnsnämnden:		
Kostnaden under året		52: 45
Gatubelysningen:		
(Efter afdrag af 12 gaslyktor som bekostas af hamnen).		
Belysning med 285 gaslyktor	20,745: 02	
» » 1 lykta vid Epidemiska sjukhuset	35: —	
» » luxlampor	580: —	
» » elektriska lampor	471: 01	
» » 17 gatulyktor för tiden Okt.—Dec. 1908	216: 14	22,047: 17
Gatuläggningen:		
Enligt budgetförslaget	13,710: —	
Drätselkammaren förskotterat	12,658: 17	26,368: 17
Underhåll af vägar och broar:		
Enligt budgetförslaget		9,900: —
Pudrettberedningsanstalten:		
Bidrag genom uttaxering till bestridande af renhållningsverkets utgifter för året		17,903: 06
Stadens parker och planteringar:		
Kostnader under året		11,216: 20
Ställe :		
Aflöning till två körkarlar	1,744: —	
Olycksfallsförsäkringsafgift för d:o	22: —	
Diverse utgifter	120: 40	
Utfodring för stadens hästar	1,307: 60	3,194: —
Kallbadhuset:		
Diverse utgifter under året		894: 08
	Transport	576,244: 46

		Transport	576,244: 46
Hästholmarne:			
Enligt budgetförslaget			400: —
Skogarnes konto:			
Skogvaktarens årslön		1,000: —	
För tillsyn af skogen		100: —	
Skogvaktaränkan: vedbränsle såsom pension		50: —	
Skogsarbeten		1,525: 15	
Utskylder		21: 15	
Diverse		47: 25	2,743: 55
Rådhuset:			
Enligt budgetförslaget		6,871: —	
Drätselkammaren förskotterat		715: 39	7,586: 39
Stadshotellet:			
Krono- och kommunalutskylder		3,193: 63	
Brandstodsafgifter		519: 20	
Afgift för vatten, gas och elektrisk ström		1,391: 84	
Skorstensfejning		94: 60	
Renhållning		264: 39	
Kostnad för uppvärmning:			
3,294 hl. koks	3,648: 76		
Maskinisten: Lön	960: —		
» Hyresafgift	250: —		
Extra eldning	33: 75	4,892: 51	
Hyra för Spritbolagets lägenhet i gården 21 N. kv.		200: —	
Div. mindre reparationer och arbeten m. m.		631: 13	11,187: 30
Diverse renhållning:			
S. k. kapitelhjonen för sopning å diverse gator och allmänna platser:			
13 kvinnspersoner å 125 kronor		1,625: —	
Ersättning för extra sopning		65: —	
» » » » 24 söndagar à 6: 50 kr.		156: —	
Vinterunderhåll:			
Plogning, snökörning, sopning och sandning		2,477: 81	
Sommarunderhåll:			
Spolning af gator och allmänna platser samt borträsning af ogräs		1,006: 04	
Ett års renhållning af gatan vid Wolfframska gården		36: —	
Kvastar		50: 50	5,416: 35
		Transport	603,578: 05

Arrenden och afgälder:		Transport	603,578: 05
För till staden upplåten mark af Stallhagen:			
af Länslasarettets område	17: 95		
» Länsfängelsets »	10: 81		
» » » för järnvägen enl. Kungl. brefvet den $^{21}/_{11}$ 1873	100: —	128: 76	
För s. k. Falkenbergska tomten		75: —	
» till staden upplåten mark af Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet		172: 82	
» till staden upplåten äng å Trådarön		8: 03	
» gästgifvarejorden		11: 91	
6:te årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden	49: 77		
Resterande afgäld för åren 1903—1908 till d:o	445: 38	495: 15	
1909 års afgäld för två fattigvården förut tillhörande planteringsland		50: —	
1909 års afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		161: 18	
Afgäld för Vasaparken efter 1909 års medelmarkegång		441: 35	1,544: 20
Årliga utgifter:			
Fångars vård och förplägning å Cellfängelset		213: 62	
Krono- och kommunalutskylder		905: 65	
Brandstodsafgifter för lösören		66: 48	
Telefonafgifter		684: 50	
Stadens andel i skarprättarens lön		75: —	
Paviljongen i stadsparken:			
Diverse utgifter under året		593: 67	
Klapphuset: tillsyn	125: —		
Diverse utgifter	13: 05	138: 05	
Sockenbiblioteket:			
För skötsel och vård däraf	75: —		
Inköp af böcker m. m.	97: 30	172: 30	
Premier för olycksfallsförsäkring för stadens arbetare		489: 56	
Arvode till ombuden vid mantalsskrifningen		120: —	
Anslag till uppehållande af skjutsningen vid Västerås skjutsstation		800: —	
Kostnaden vid brandsyn		368: 50	
Årsafgift till Svenska stadsförbundet å 2 kr. för hvarje 100-tal innevånare		336: 86	4,964: 19
Diverse särskilda ändamål:			
(Anslag af uttaxerade medel)			
Till Slöjdskolan och Tekniska skolan		2,500: —	
» Arbetareinstitutets bibliotek		1,500: —	
» Föreläsningskurser för arbetsklassen		800: —	
» Rektor vid Högre allm. läroverket i Västerås		1,200: —	
	Transport	6,000: —	610,086: 44

	Transport	6,000: —	610,086: 44
Diverse anslag:			
Anslag för urinkurar	5,000: —		
För inköp af möbler i gamla Stadshuset	4,571: —		
Till Handtverks- och Industriutställningen år 1908	5,000: —		
	14,571: —		
Andra årets uttaxering		4,857: —	
Anslag till stadsplanekommitterade		5,000: —	15,857: —
Anslag till Magistraten:			
(För trycknings och annonskostnader m. m.)			
Tryck- och annonskostnader		1,152: 04	
Skrifmaterialier		460: 15	
Bokbinderiarbeten		172: 25	
Kronouppbördskontoret: postbok och 1 st. numreringsstämpel		23: 80	
Diverse		63: 23	
		1,871: 47	
Enligt budgetförslaget			1,000: —
Anslag till Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner:			
(För trycknings och annonskostnader m. m.)			
Tryck- och annonskostnader		3,524: 84	
Diverse för Ombudsmans expedition		309: 05	
Bokbinderiarbeten		370: 15	
Skrifmaterialier		217: 93	
Postafgifter		153: 46	
Telefonsamtalsafgifter		38: 40	
Diverse		43: 85	
		4,657: 68	
Enligt budgetförslaget			3,350: —
Stadsfullmäktige hafva beslutat följande utgifter, hvilka utgifter af Drätselkammaren bestridts att återgäldas medelst upptagande af lån för amortering på längre tid nämligen:			
Inköpta fastigheter:			
Lösen för litt 1 af tomten N:o 119 Norra kvart.	655: —		
» » donationsjordar	6,000: —	6,655: —	
Beslutade utgifter för diverse ändamål:			
För anordnande af koloniträdgårdar		6,000: —	
» mätningar inom den fastställda nya stadsplanen		1,000: —	
» anläggande af underjordiskt belysningsnät m. m.		92,200: 61	
	Transport	105,855: 61	630,293:44

	Transport	105,855: 61	630,293: 44
För omgräfning af den s. k. Persbobäcken		1,562: 50	
» Kungl. Västmanlands Reg:ts mötesplats		7,391: 89	
» utvidgning af Västerås hamn		229,000: —	343,810: —
Genom förskotterade medel verkställda likvider att gäldas genom lånemedel eller på annat sätt:			
Arbetsförmedlingen:			
Kostnader under året		702: 33	
Botaniska trädgården:			
Kostnader under året		117: 10	
Kommitterade för Stadshusbyggnaden:			
Kostnader under året		494: 40	
Varmbadhuskommittén:			
Kostnader under året		119,030: 02	
Aktier i Sala—Gysinge-Gefle Järnvägsaktiebolag:			
Lån till ränta å bolagets obligationslån		1,240: 38	
Rådhusets ombyggnad:			
Kostnader utöfver gäldadt		2,979: 67	
Tomten N:o 8 Kungsängen: köpeskilling		3,500: —	
Egendomen Nordanby: d:o		55,000: —	
Gården N:o 48 Norra kvarteret: d:o		23,500: —	206,563: 90
Förslagsanslaget:			
Arvode för ritningar och kostnadsförslag till teater		225: —	
Kostnader utöfver budgetförslaget:			
Anslaget till Magistraten för tryck- och annonskostnader m. m.	871: 47		
Anslaget till Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner	1,307: 68		
Hästholmarnes omkostnader	798: 45		
Trädplanterings-Sällskapet (1909)	129: 95	3,107: 55	
Anslag till Folkhögskolekurs		500: —	
Arbetsförmedlingen; resekostnad		99: 82	
Trädplanterings-Sällskapet:			
Kostnader för uppförande af en musikpaviljong i Vasaparken	1,056: 88		
Inköpt 26 st. trädgårdssoffor	338: —		
Brist år 1907	776: 92		
Brist år 1908	951: 03	3,122: 83	
Af anslaget 3,000 kr. för extra polisbevakning		804: 37	
1/10 procent å försålda obligationer		210: —	
Egendomen Nordanby: kostnader under året		182: 98	
Diverse utbetalningar:			
enl. Diverse allm. Utgifters Konto		4,900: 18	13,152: 73
		Transport	1,193,820: 07

	Transport 1,193,820: 07
Afkortnings-Konto:	
Å kommunalutskylder	26,186: 82
Kyrkokassemedel:	
Uttaxering år 1909	25,216: 41
Folkskolemedel:	
Uttaxering år 1909	138,529: 60
Fattigmedel:	
Uttaxering år 1909	65,640: 22
Krono- och tertialtiondemedel:	
(som är prästerskapet i Västerås till lön anslagen af jord inom stadsområde)	
Lösen för $329_{,86}$ h. spannmål, $^1/_2$ råg och $^1/_2$ korn, medelmarkegångspris $8_{,175}$ kr. pr hl	2,696: 61
Saldo till år 1910:	
Behållning, motsvarighet i fordringar	83,007: 21
	Kronor 1,535,096: 94

Inkomster:

Saldo från år 1908:

Behållning, motsvarighet i fordringar				52,434: 16

Andelar i ränta och amortering:

å 1892 års obligationslån:				
Af folkskolestyrelsen:				
Ränta	3,020: —			
Amortering	2,000: —	5,020: —		
Af fattigvårdsstyrelsen:				
Ränta	604: —			
Amortering	400: —	1,004: —	6,024: —	
å 1896 års obligationslån:				
Af kyrkorådet:				
Ränta		560: 16		
Amortering		480: —	1,040: 16	
å 1902 års obligationslån:				
Af folkskolestyrelsen:				
Ränta	8,002: 30			
Amortering	2,902: 50	10,904: 80		
Af fattigvårdsstyrelsen:				
Ränta	941: 67			
Amortering	341: 55	1,283: 22	12,188: 02	
å 1907 års amorteringslån:				
Ränta		1,983: 47		
Amortering		577: 25	2,560: 72	21,812: 90

Intressekonto:

Ränteinkomster				22,628: 07

Arrenden för diverse jordlägenheter m. m.:

Östra utmarken:				
För diverse jordlägenheter			6,693: 52	
Västra utmarken:				
För diverse byggnadsplatser			545: 90	
Viksäng:				
För villatomter			250: —	
Diverse arrenden			581: —	
		Transport	8,070: 42	96,875: 13

	Transport	8,070: 42	96,875: 13
Stadskomministerns f. d. lönejord i Kopparbergsvreten		50: —	
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön		7: —	
Fiskvattensarrenden		370: —	8,497: 42
Hyresmedels konto:			
Paviljongen i stadsparken		300: —	
Restaurationsbyggnaden å Elba	500: —		
Villa med tomt å Elba	100: —	600: —	
Platshyror		260: —	
Remontstallarne:			
Nettobehållning genom uthyrning		473: 75	
Stadens andel i plats och hyresmedel från Strömsholms väg		500: —	
Upplagsplatser å s. k. Sjöhatten		430: —	
Ett års hyra för Rosenberg		100: —	
Hyra för köttbesiktningsbyrå		2,000: —	4,663: 75
Gräs- och sjöslog:			
Diverse grässlog			108: 25
Skogarne:			
Skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogvaktarens aflöning		100: —	
Diverse skogsprodukter		2,035: 75	2,135: 75
Epidemiska sjukhuset:			
Från Landstinget		8,543: 70	
Influtna vårdsafgifter		582: 50	
Enligt budgetförslaget		9,126: 20	6,775: —
Byggnads-Nämnden:			
Af Stadsingeniören för diverse förrättningar			43: 25
Brandkårens konto:			
Diverse inkomster från verkstäderna m. m. enl. budgetförslaget			2,500: —
Kallbadhuset:			
Behållning af influtna badafgifter åren 1908 och 1909			678: 90
Stadens diverse mark och gårdar:			
Behållning för år 1909 af hyror och arrenden			20,395: 42
Stadshotellet:			
Hyresinkomster och värmeafgifter		40,777: 80	
d:o för fästvåningen		450: —	41,227: 80
		Transport	183,900: 67

Hamnafgifter:		Transport	183,900: 67
Ett års ränta å ing. balans den $^{1}/_{1}$ 1909:			
64,905: — kr. à 5 %	3,245: 25		
Amortering	3,000: —	6,245: 25	
För en pågående hamnbyggnad:			
Ett års ränta å 226,000: — kr. à 5 %	11,300: —		
Amortering	5,650: —	16,950: —	
20:årets ränta och amortering:			
För Tullhusbyggnaden enl. af Stadsfullmäktige den $^{19}/_{12}$ 1900 § 5 fastställd plan		1,750: —	24,945: 25
Utdelning å aktier:			
S.—V.—B. Järnvägsaktiebolag: 1908 års utdelning å 10,747 st aktier à 3 kronor			32,241: —
Bränvinsmedel:			
$^{48}/_{100}$ af Spritbolagets nettovinst		119,073: 24	
Från Kungl Statskontoret		11,517: 75	
Influtna afgifter från spritbolaget och sällskapet $^{46}/_{100}$		929: 66	
Från Ångf. Vesterås		51: 75	
		131,572: 40	
Enligt budgetförslaget			103,855: 87
Diverse inkomster:			
Källarfrihetsmedel		349: 05	
Hundskatt för 175 st. hundar		2,625: —	
Stadens andel:			
i bötesmedel		501: 50	
i auktionsprovision		176: 09	
i registreringsafgifter		105: 04	
i influtna medel för särskilda förmåner och rättigheter		797: 11	
Platshyror för karuseller, skjutbanor m. m		904: —	
För försäljning af läskedrycker platshyror m. m		56: —	
För sålda stadgar		4: 97	
Ränta från skolkassan för förskotterade medel för inredning af Djäknebergsskolans vind		1,090: 50	
Ränta af Elementarläroverket för flickor å 8,000 kr. à 4 %		320: —	6,929: 26
Uttaxerade medel:			
dels efter 1908 års bevillning och dels utskylder som för löpande året uttaxeras, nämligen:			
efter 1908 års bevillning:			
à 6: 90 kr. pr bevillningskrona		588,833: 52	
		Transport 528,833: 52	351,872: 05

		Transport 528,833: 52	351,872: 05
Tomtören för bebyggda och obebyggda tomter som äro belägna på stadens grund, enl. tomtöreslängd		199: 66	
Afgifter till prästerskapet:			
å 3 öre för bevillningskrona med undantag af bevillning för åker och äng		1,184: 66	
Tomtören för sjöbodar		360: 32	
Personella afgifter för år 1909:			
för prästerskapets aflöning, 1 kr. för man och 50 öre för kvinna		904: —	
Krono- och tertialtionde:			
efter 1908 års medelmarkegång		2,696: 61	534,178: 77
Å 1907 års lån å 2,000,000:			
är under året levereradt till Stadskassan			343,810: —
Af Drätselkammaren förskotterade medel:			
(Att gäldas genom lånemedel eller på annat sätt).			
Kommitterade för Stadshusbyggnaden		494: 40	
Lånmbadhuskommittén		119,030: 02	
Var till Sala—Gysinge—Gefle Järnvägsaktiebolag . . .		1,240: 38	
Rådhusets ombyggnad		2,979: 67	
Köpeskilling för tomten N:o 8 Kungsängen		3,500: —	
d:o för egendomen Nordanby		55,000: —	
d:o för gården N:o 48 Norra kvarteret		23,500: —	
Gatuläggningen		12,658: 17	
(Att gäldas genom uttaxering):			
Arbetsförmedlingen	702: 33		
Botaniska trädgården	117: 10		
Hälsovårdsnämnden	2,409: 32		
Rådhusets omkostnader	715; 39	3,944: 14	222,346: 78
Västerås Vatten- & Gasverk:			
Vinstmedels Konto			82,889: 34
		Kronor	1,535,096: 94

Debet. **Reserverade köpeskillingsmedel för**

1909				
Dec. 31.	An.	**Utbetalningar år 1909:**		
		Diverse lagfarts- och fastemätningskostnader m. m. . . .		773: 75
		Inköpta fastigheter:		
		Emil och Elin Tengström:		
		Köpeskilling för planteringslanden N:o 12, 8 a och 14 a af tomten N:o 143 Södra kvarteret: areal 531,5 kv.-mtr à 2: 50 Kr.	1,328: 75	
		Gården N:o 9 a Norra kvarteret:		
		Återstoden af köpeskillingen	14,600: —	15,928: 75
		Saldo till år 1910:		
		Hos Stadskassan innestående		62,894: 94

Transport 79:597: 44

försåld diverse Mark och Byggnader. **Kredit.**

				1909
Jan. 1.	Per *Saldo från år 1908:*			
	Hos stadskassan innestående			29,029: 20
Dec. 31.	**Inkomster år 1909:**			
	Å auktion den 2/3 1909 försålda byggnader å tomterna N:o 134—136 och 137—138 Södra kvarteret		4,485: —	
	Byggmästaren C. E. Andersson:			
	1 mån. 27 dag. ränta å 2,300 kr. à 6 % . . .		21: 85	
	Fru Hedvig Lindroth:			
	1909 års hyra till den 1/4 1910 för tomten N:o 84 i Västra kvarteret		10: —	
	Föreningen Karlsson, Enhörning & Hygrell:			
	1 års ränta å 16,000: — kr. à 5 %		800: —	
	Byggmästaren A. V. Blomkvist:			
	1 års ränta å 900 kr. à 5 % . . .	45: —		
	Afgår uppdebiterad ränta Okt.—Dec. 1907	11: 25	33: 75	
	Kassören Joh. Wåhlin:			
	1 års ränta å 1,700: — kr. à 6 %		102: —	
	Gårdsägaren Axel R. Nordström:			
	För mark af Gamla Utanbygatan att tilläggas tomten N:o 3 i kvarteret Hilmer		323: —	
	Byggmästaren C. J. Johansson:			
	Köpesumman för tomten N:o 7 i kvarteret Henrik	4,773: 60		
	3 mån. 27 dag. ränta å 3,973: 60 kr. à 6 %	77: 48	4,851: 08	
	Fabrikören A. G. Johansson:			
	Köpeskilling för tomten N:o 2 i kvarteret Hilmer om 907 kv.-mtr		5,000: —	
	Sveriges Riksbank:			
	Köpeskilling för tomten N:o 9 a med hus i Norra kvarteret, enl. kontrakt den 23/6 och 29/7 1908		33,500: —	
		Transport	49,126: 68	29,029: 29

Debet. Reserverade köpeskillingsmedel för

1909		Transport	79,597: 44
		Kronor	79,597: 44

Debet. Hamnbyggnadens

1909			
Jan. 1.	An. *Balans från år 1908:*		
	Det belopp hvarmed kostnaden för hamnbyggnaden beräknas ingå i stadens obligationslån vid 1908 års slut		64,905: —
Dec. 31.	Ett års ränta å 64,905: — kr. à 5 %	3,245: 25	
	Ett års ränta å 226,000: — kr. à 5 %	11,300: —	14,545: 25
	Balans till år 1910:		
	1909 års amortering för nu pågående hamnbyggnad		5,650: —
		Kronor	85,100: 25

försåld diverse Mark och Byggnader. Kredit.

1909		Transport	49,126: 68	29,029: 29
Dec. 31.	Pr. *Åkaren E. A. Holmberg:*			
	Köpeskilling för 45,1 kv.-mtr af lotterna 8 a och 14 a och 89,9 kv.-mtr af lotten 7 inom tomten N:o 143 Södra kvarteret samt 220 kv.-mtr af tomten N:o 75 Södra kvarteret . . .	1,420: —		
	115 dagars ränta å 1,120: — à 6 % .	21: 47	1,441: 47	50,568: 15
			Kronor	79,597: 44

Konto. Kredit.

1909				
Dec. 31.	Pr. I anledning af Kungl. brefvet den $^{30}/_{12}$ 1899 och Stadsfullmäktiges beslut den $^{21}/_{12}$ 1900 skall ränta och amortering å beräknade återstående kostnader för hamnbyggnaden sålunda beräknas från och med år 1900, nämligen: ränta 5 % och amortering för år 3,000: — kr. för att kunna åskådliggöra med hvilket belopp kostnaden för hamnbyggnaden vid hvarje års slut beräknas ingå i stadens obligationslån.			
	Ett års ränta å ingående balans 64,905: — kr. á 5 %	3,245: 25		
	Amortering för år 1909	3,000: —	6.245: 25	
	För nu pågående hamnbyggnad:			
	Ett års ränta å 226,000: — kr. à 5 %	11,300: —		
	Amortering för år 1909	5,650: —	16,950: —	23,195: 25
	Balans till år 1910:			
	Det belopp hvarmed kostnaden för hamnbyggnaden beräknas ingå i stadens obligationslån vid 1909 års slut			61,905: —
			Kronor	85,100: 25

Debet. Hamnafgifters

1909.				
Dec. 31.	An. *Af motstående hamnafgifter ingår till stadskassan:*			
	Till ränta och amortering å kostnaden för hamnbyggnaden hvilken kostnad ingår i stadens obligationslån		6,245: 25	
	20:de årets ränta och amortering å kostnaden för Tullhusbyggnaden		1,750: —	
	För nu pågående hamnbyggnad:			
	Ett års ränta å 226,000: — kr. à 5 %	11,300: —		
	Amortering för år 1909	5,650: —	16,950: —	24,945: 25
			Kronor	24,945: 25

Debet. Hamnens Underhålls-

1909.				
Dec. 31.	An. **Utgifter för år 1909:**			
	Lön till Hamnuppbördsman		1,500: —	
	Provision 6 % å inträden 20,048: 77 kr. . . .		1,202: 92	
	Lön till Hamnfogden		150: —	
	Ersättning för skrifmateriel		50: —	2,902: 92
	Hamnunderhållskostnader:			
	Diverse utgifter under året			2,849: 90
	Tullhuset:			
	Diverse utgifter under året			113: 99
	Hamnafgifters Konto:			
	Utgifter utöfver inkomsterna			5,038: 23
	Behållning till år 1910			21,321: 90
			Kronor	32,226: 94

Konto.		Kredit.
1909.		
Dec. 31.	Per. *Uppbörd år 1909:*	
	Enligt Hamnuppbördsmans räkning	19,907: 02
	Hamnens underhålls och Reparationsfond:	
	Utgifter utöfver inkomsterna	5,038: 23
	Kronor	24,945: 25

och Reparationsfond.		Kredit
1909.		
Jan. 1.	Per. *Behållning från år 1908*	32,085: 19
Dec. 31.	**Inkomster för år 1909:**	
	Influtna afgifter för båtbryggorna vid hamn	141: 75
	Kronor	32,226: 94

Renhållnings-

Debet. **Sammandrag öfver Utgifter**

1909.

Dec. 31. An. **Utgifter under året:**

Diverse utgifter		3,136: 56
Stallet: (Utfodring för 8 hästar.)		
Diverse foderartiklar:		
från jordbruket	2,318: —	
kontant inköpt	874: 95	
Hästförsäkring, hästskoning, medicin, läkarearvode	951: 31	4,144: 26
Hästars Konto:		
Inköpt 2 st. hästar	1,475: —	
Afgår försäljningssumman för en häst	589: 20	885: 80
Jordbrnket:		
Utsäde	166: 30	
Diverse arbeten m. m.	404: 20	570: 50
Arrenden:		
Arrende för del af Kungsängen	200: —	
d:o „ från Myggbo inköpt mark	100: —	
Afgäld för upplagsplats å Rocklunda ägor	100: —	400: —
Inventarier:		
Inköpt 2 ryktborstar och 1 hästskrapa	7: 75	
d:o 3 st. yxor	5: 95	13: 70
Allm. Sv. Elektr. Aktiebolaget:		
För drifkraft till blandningsmaskin		818: 63
Aflöningar:		
Föreståndaren	3,000: —	
Ord. arbetarne	11,300: —	
Extra d:o	1,295: 95	
Soparen	884: 30	16,480: 25
Nybyggnad:		
Kostnaden för uppförande af en magasinsbyggnad		1,000: —
Torfmull:		
För under året användt torfmull		4,003: 08
	Transport	31,452: 78

verket.

och Inkomster år 1909. Kredit.

1909.			
Jan. 1.	Per. *Saldo från år 1908:*		
	Behållning i fordringar		3,097: 65
Dec. 31.	Pr. **Inkomster under året:**		
	Försäljningar:		
	621 balar turfmull	1,117: 80	
	49 st. komposter	1,374: 50	
	201 lass stallströ	301: 50	
	462 „ sopor	462: —	
	28,766 hl. pudrett	12,208: —	15,463: 80
	Diverse inkomster:		
	Ersättning från sjukkassan	121: 25	
	För krossning af hafre	57: 30	
	„ hämtning af latrinkärl	947: 68	
	„ diverse grässlog	73: 50	
	„ halm och agnar	47: —	
	„ gammalt hemlighus	15: —	1,261: 73
	Jordbruket:		
	(Beräknade värdet af årets skörd.)		
	32,800 kg. hö	1,640: —	
	6,600 „ halm	264: —	
	4,140 „ hafre	414: —	2,318: —
	Från Drätselkammaren levererade medel af årets uttaxering		17,903: 06
		Transport	40,044: 24

Debet. Sammandrag öfver Utgifter

An.			
		Transport	31,452: 78
	Minskad tillgång genom försäljning af inköpt torfmull	1,117: 80	
	Ökad tillgång genom behållning af torfmull	525: —	1,642: 80
	Saldo till år 1910:		
	Behållning i fordringar		6,948: 66
		Kronor	40,044: 24

Renhållnings-

Debet. Sammandrag öfver Tillgångar och

An.			
	Tillgångar:		
	Fordringar		6,936: 16
	Fastigheter:		
	Fabriken: anläggningskostnader	10,039: 24	
	Arbetarebostadsbyggnaden m. m.	10,540: 01	
	Källare och magasinsbyggnader	3,085: 52	
	Foderladan	522: 85	24,187: 62
	Inventarier:		
	8 st. hästar	6,575: —	
	Fordon	3,302: 02	
	Latrinkärl	719: 25	
	Målkärl	25: —	
	Diverse inventarier	887: 55	
	Fabrikens diverse inventarier	2,749: 30	
	Stallets diverse inventarier	702: 95	
	Jordbrukets diverse inventarier	432: 93	15,394: —
	Förråder:		
	500 balar torfmull à 1: 05 kr.	525: —	
	700 hl. pudrett à 0: 45 kr.	315: —	840: —
		Kronor	47,357: 78

och Inkomster år 1909. **Kredit.**

Per.		Transport	40,044: 24
		Kronor	40,044: 24

verket.

Skulder den 31 December 1909. **Kredit.**

Pr.	**Skulder:**		
	Fabrikens Utgifters och Inkomsters konto:		
	Motstående fordringar		6,936: 16
	Kapital-Konto:		
	Motstående tillgångar:		
	i Fastigheter	24,187: 62	
	i Inventarier	15,394: —	
	i Förråder	840: —	40,421: 62
	Kronor		47,357: 78

Drätselkammarens

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

Tillgångar:

Kassabehållning		6,968: 49
Fordringar:		
Af enskilda personer	127,914: 82	
Restantier: enligt restlängd	31,118: 42	159,033: 24
(Att gäldas genom uttaxering):		
Diverse anslag	3,675: 85	
Arbetsförmedlingen	702: 33	
Botaniska trädgården	117: 10	
Hälsovårdsnämnden	13,457: 71	
Kyrkokassemedel	400: —	
Fattigmedel	6,000: —	
Folkskolemedel	1,512: —	
Rådhusets omkostnader	715: 39	26,580: 38
Wallöfska inteckningarne		20,000: —
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af köpeskillingsmedel.)		
Gården N:o 11 & 12 Västra kvarteret	8,000: —	
„ 99 „	4,500: —	
„ 70 & 71 Södra kvarteret	13,000: —	
„ 6 Norra kvarteret	7,474: 76	
„ 7 „	11,000: —	
„ 7 & 8 kvarteret Frej	18,000: —	
„ 35 Västermalm	7,000: —	
Lägenheten Adolfsberg	15,000: —	
„ Kristineberg	7,000: —	
Jord i Gåsmyrevreten	10,800: —	
„ i Västermalm, 1 tomt	1,000: —	
Andel af tomten N:o 76 Norra kvarteret	500: —	
Tomten N:o 84 b Västra kvarteret	2,500: —	
Andelar af tomterna N:o 39 & 40 Södra kvarteret	8,000: —	113,774: 76
Lägenheten Sofielund:		
(Gäldadt af 1892 års lån)		9,000: —
Paviljongen i Stadsparken:		
(Gäldadt af 1896 års lån)		18,000: —
	Transport	353,356: 87

Räkenskaper.

Skulder den 31 December 1909. Kredit.

Skulder:

Till enskilda personer		5,182: 40
Reserverade medel:		
(Att af Drätselkammaren tillhandahållas för bestämda ändamål)		
Anslaget för upprättande af karta öfver alla under Västerås stads jurisdiktion hörande ägor 3,500: — kr., återstod	600: —	
Förslagsanslaget 2,000: — kr. för ordnande af byggnadskvarteret Maria, återstod	1,366: 40	
Anslaget för järnvägsundersökningar, Västerås—V.-Färnebo—Rosshyttan	2,692: 52	
Anslaget för vård af lungsjuka, återstod af 1908 och 1909 årens anslag	2,734: 90	
Klapphusets reparation	1,353: 92	
Domkapitlet i Västerås	655: —	
Anslaget till Stadsplaneköommittén	301: 76	
„ till koloniträdgårdar	1,712: 12	
Reserverade köpeskillingsmedel	62,894: 94	
Västerås allm. läroverks nybyggnad	914: 84	
Byggnadsnämnden	2,553: 12	
Köttbesiktningsbyrån	5,646: 54	
Lillåns igenfyllande	3,696: 81	
Uttaxerade medels konto	50,339: 91	
Hamnbyggnadens konto:		
1909 års amortering för nu pågående hamnbyggnad	5,650: —	
Hamnens underhålls- och reparationsfond	21,321: 90	
Hamnbyggnadskommitterade	128,486: 86	
Kränvinsmedel	27,716: 53	
Krono- och tertialtiondemedel	1,072: 40	
Förslagsanslaget år 1894 för ny vägdelning	1,000: —	
Gatuläggningsmedel	5,925: —	
Reglering af Ängsgärdet	353: 65	
Inventarier för Rådhuset	1.227: —	330,216: 12
Kapitalet för Wallöfska lifräntan		20,000: —
1:o) *Ogulden köpeskilling:*		
Charl. Larsson Torpman:		
Resterande köpeskilling	3,000: —	
Stockholms Ensk. Bank:		
Inteckning i gården N:o 70 b Västra kvarteret	3,100: —	6,100: —
	Transport	361,498: 52

Debet. **Sammandrag öfver tillgångar och**

	Transport	353,356: 87
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af 1896 års lån).		
Gården N:o 116 Västra kvarteret	12,000: —	
Lägenheten Loviselund	5,000: —	17,000: —
Inköpta div. fastighrter:		
(Gäldadt af 1902 års lån).		
Gården N:o 93 Västra kvarteret	25,000: —	
„ „ 25 Södra kvarteret	18,000: —	
„ „ 111 „	33,750: —	
„ „ 112 „	65,000; —	
„ „ 2 Norra kvarteret	50,000: —	
„ „ 21 „	30,000: —	
„ „ 43 „	14,400: —	
„ „ 60 „	4,000: —	
„ „ 59 & 120 „	3,500: —	
Lägenheten Berget	50,000: —	
„ Smedsbo	20,000: —	
Andel af tomten N:o 18 Norra kvarteret	8,000: —	
Hästholmarne	20,800: —	
Jord i Kyrkobacksgärdet	10,000: —	352,450: —
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af 1907 års lån).		
Gården N:o 70 b Västra kvarteret	21,000: —	
„ „ 109 „	42,000: —	
„ „ 119 „	4,500: —	
„ „ 4 Norra kvarteret	55,000: —	
Lägenheten Nyby	6,000: —	
Byggnader vid Gustafsslätt	1,200: —	
Mark från Myggbo och Malmaberg	45,063: —	
Köttbesiktningsbyrån jämte inventarier	15,000: —	
Andel af omten N:o 119 Norra kvarteret	655: —	190,418: —
Bokföringsvärden:		
Mark af Mälarborg	7,500: —	
Jord i Herrgärdet	10,000: —	
Andelar af tomten N:o 143 Södra kvarteret	8,200: —	
Tvenne tomter i kvarteret Henrik	15,000: —	
Tomterna N:o 30, 31 och 32 Norra kvarteret	12,800: —	
Diverse Fastigheters Konto	106,000: —	
Stadshusbyggnadstomten	80,000: —	239,500: —
Kallbadhuset:		
Bokföringsvärdet motsvarande brandförsäkringsvärdet		8,000: —
	Transport	1,160,724: 87

Skulder den 31 December 1909. Kredit.

		Transport	361,498: 52
2:o) *Tillfälliga lån*:			
Domkapitlet i Västerås		25,480: 25	
Sundinska donationsfonden, för pauvres honteux m. m.		45,000: —	
Upplupen ränta			325: —
Sundinska beklädnadsfonden		5,000: —	
Fonder under Drätselkammarens förvaltning		333,550: —	409,030: 25
3:o) *Utelöpande obligationer*:			
Obligationslånet den 1/6 1892		298,000: —	
„ den 15/6 1896, Stockholms Handelsbank	514,000: —		
Fonder under Drätselkammarens förvaltning	146,000: —	660,000: —	
Obligationslånet den 1/8 1902, Stockholms Handelsbank	1,659,000: —		
Fonder under Drätselkammarens förvaltning	145,000: —		
Domkapitlet i Västerås	30,000: —	1,834,000: —	
Obligationslånet den 1/8 1907, Aktiebolaget Mälareprovinsernas Bank		1,961,000: —	4,753,000: —
Allm. Utgifters och Inkomsters Konto:			
Behållning, motsvarighet i fordringar			83,007: 21
		Transport	5,606,860: 98

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

		Transport	1,160,724: 87
Allmänna byggnader			1,568,200: —
Epidemiska Sjuksuset			126,300: —
Brandstationens nybyggnad			130,000: —
Gamla hamnbyggnaden			127,700: —
Hamnen:			
Det belopp hvarmed kostnaden för hamnbyggnaden beräknas ingå i stadens obligationslån vid 1909 års slut			61,905: —
Aktier:			
S.—V.—B:s Nya järnvägsaktiebolag		1,074,700: —	
Sala—Gysinge—Gäfle d:o:			
Aktier: åsatt värde	2,500: —		
Lån	9,586: 54		
Uppburna räntor	1,750: 03	13,836: 57	1,088,536: 57
Likvider genom tillfälliga lån:			
(Att gäldas genom obligationslån.)			
Inköp af fastigheter:			
Gården N:o 48 Norra kvarteret		23,500: —	
Lägenheten Rosenberg		7,000: —	
Tomten N:o 75 Södra kvarteret		3,500: —	
„ „ 2 Kungsängen		4,100: —	
„ „ 8 „		3,500: —	
Egendomen Nordanby		55,000: —	
För andra ändamål:			
Anslag till triangelmätningar		826: 05	
Kommitterade för Folkskolebyggnaden		3,643: 39	
„ „ Stadshusbyggnaden		21,598: 61	
Varmbadhuskommitten		132,524: 94	
Kungl. Västmanlands Reg.-tes Mötesplats		6,272: 50	
Djäknebergsskolans påbyggnad		23,006: 94	
Rådhusets ombyggnad		2,979: 67	
Lånemedel		21,691: 26	309,143: 36
Jordfastigheter:			
Lägenheten Berget:			
Värde å tomterna N:o 72—80 Västra kvarteret upptages här till		40,000: —	
I Gamla stohagsjorden:			
Återstod efter försäljning		10,000: —	
		Transport 50,000: —	4,572,509: 80

Skulder den 31 December 1909 — Kredit.

Transport 5,606,860: 98

Transport 5,606,860: 98

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

Kungsängen:	Transport	50,000: —	4,572,509: 80
Expropriationsvärdet	54,495: —		
Afgår för såld mark till och med år 1897	21,750: 45	32,744: 55	
Bokförda värdet:			
Å Stallhagen	4,866: 40		
Å Munkängen	7,714: 05	12,580: 45	95,325: —
Västerås Vatten- och Gasverks Konto:			
Stadens förut tillhörande 487 aktier à 140: — kr.		68,180: —	
Förskottsmedel		273,262: 33	341,442: 33
Förråder;			
2 famnar barrved		20: —	
184 stigar pinnar	920: —		
6 st. stolpar till brandtelegrafen	12: —	932: —	
Inneliggande 600 hl. koks, Rådhuset		810: —	
Byggnadsmaterialier: enl. arbetschefens uppgift		2,058: 70	3,820: 70
Inventarier:			
För Epidemiska sjukhuset		12,868: 35	
„ Brand- och Polisкåren		40,104: 35	
„ Stadshotellet		21,029: 75	
„ Rådhuset och Gamla Stadshuset		23,787: 10	
„ Marknadsständen		160: —	
„ Vågboden vid Stora torget		326: 88	
„ Skogsredskap		161: 45	
„ Trädplanteringen och trädgårdssoffor		1,998: 75	
„ Arbetsredskap och verktyg m. m.		14,165: 50	
„ Stallinventarier		116: 25	
„ Hästar Konto (2 st. hästar)		1,200: —	
„ Tullhuset	1,199: —		
„ Hamnen	756: —		
„ Järn och metallvågen	200: —	2,155: 25	118,073: 63
Fordringar:			
För andelar i 1892 års obligationslån:			
Af Folkskolestyrelsen: (Nominelt 100,000 kr.)			
Återstod efter 1909 års amortering	74,500: —		
Af fattigvårdsstyrelsen: (Nominelt 20,000 kr.)			
Återstod efter 1909 års amortering	14,900: —		
	Transport 89,400: —		5,131,171: 46

Skulder den 31 December 1909. **Kredit.**

Transport 5,606,860: 98

Transport 5,606,860: 98

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

	Transport	89,400: —	5,131,171: 46
Af Vatten och Gasverksstyrelsen:			
Återstod efter 1909 års amortering - - -	40,425: —	129,825: —	
För andelar i 1896 års obligationslån:			
Af kyrkorådet:			
(Nominelt 20,000 kr.)			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	15,320: —		
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	96,000: —	111,320: —	
För andelar i 1902 års obligationslån:			
Af Folkskolestyrelsen:			
(Nominelt 215,000 kr.)			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	197,155: —		
Af Fattigvårdsstyrelsen:			
(Nominelt 25,300 kr.)			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	23,200: 10		
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	43,736: —	264,091: 10	
För andelar i 1907 års obligationslån:			
Af Folkskolestyrelsen:			
(Nominelt 44,500 kr.)			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	43,500: -		
Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
Återstod efter 1909 års amortering - - - -	635,073: —	678,573: —	1,183,809: 10
			Kronor 6,314,980: 56

Skulder den 31 December 1909. Kredit.

Transport 5,606,860: 98

Kapitalkonto:

Tillgångar utöfver skulderna 708,119: 58

Kronor 6,314,980: 56

Verkliga skulder den $^{31}/_{12}$ *1909*:

Amorteringslån, återstod - - - - - -	4,753,000: —
Tillfälliga lån- - - - - - - - - -	409,030: 25
Ogulden köpeskilling - - - - - - - -	6,100: —
Kronor	5,168,130: 25

Fonder och donerade medel som stå under Drätselkammarens förvaltning.

Tillgångar den 31 December 1909.

		Kapital.	Ränta.
Sundinska donationsfonden för pauvres honteux m. m.:			
Västerås stad		45,000: —	
d:o	325: —		
Depositionsräkning	465: 61		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	1,208: 96		1,999: 57
Sundinska beklädnadsfonden:			
Västerås stad		5,000: —	
Curry Treffenbergs fond:			
Depositionsräkning		2,000: —	
Gustaf Wahlbecks gåfva:			
Västerås stad, mot obligationer	1,000: —		
Depositionsräkning	2,000: —	3,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			66: 10
Västerås Gilles donationsfond:			
Depositionsräkning		1,000: —	
Magistratens Ämbets- och Tjänstemäns reservfond:			
Västerås stad mot obligationer	26,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	10,000: —		
Depositionsräkning	3,896: 94	39,896: 94	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			108: 63
Engvallska donationsfonden:			
Västerås stad, mot obligationer	25,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	5,000: —	20,000: —	
Depositionsräkning	1,369: 74		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	695: 04		2,064: 78
Altinska fonden:			
Västerås stad mot obligationer	3,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	4,000: —	
	Transdort	119,896: 94	4,239: 08

	Transport	119,896: 94	4,239: 08
Sundinska donationsfonden för Barnhemmet:			
Obligationer i S.—V.—B:s Nya järnvägsaktiebolag:		10,000: —	
Senare halfårets ränta $^{15}/_{7}$ 09—$^{15}/_{1}$ 10			200: —
Ol. Norelii testamentsfond:			
Västerås stad mot obligationer	15,000: —	30,000: —	
Västerås stad, mot gällande depotitionsränta	15,000: —		
Depositionsräkning	1,500: —		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	535: 42		2,035: 24
A. Engströms donationsfond:			
Västerås stad mot obligationer	9,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	10,0000: —	
Zimmermanska slöjdskolefonden:			
Västerås stad mot obligationer	117,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	62,000: —		
Depositionsräkning	38,150: —		
Aktier i Aktiebol. Mälareprovinsernas Bank med 10 % förhöjning	85,500: —		
Fondens fastighet: gården N:o 1 Norra kvart.	44,750: —	347,400: —	
Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål:			
Västerås stad, mot obligationer	8,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	95,500: —		
Fordran mot inteckningar m. m.	11,500: —		
Fondens fastighet: gården N:o 146 Västra kvart.	60,000: —	175,000: —	
Gården N:o 146 Västra kv. reservfond:			
Depositionsräkning		3,776: 11	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			86: 67
Sundinska nämndens konto:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta		7,000: —	
Snndinska donationsfonden för Skarpskytteföreningen:			
Depositionsräkning		500: —	
Bilchierska testamentsfonden:			
Depositionsräkning		327, 34	
Natalia Anderssons stipendiefond:			
Depositionsräkning		1,000: —	
	Transport	714,900: 39	6,561: 17

	Transport	714,900: 39	6,561: 17
Wahlbeckska välgörenhetsfonden:			
Västerås stad, mot obligationer	61,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	64,900: —		
Depositionsräkning	23,039: 13	148,939: 13	
Bergmanska donationsfonden för Arbetareföreningen:			
Västerås stad mot obligationer	2,000: —		
Fordran mot inteckning	8,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	11,000: —	
Bergmanska donationsfonden för nattherberget:			
Depositionsräkning		3,000: —	
Torngrenska fonden:			
Västerås stad mot obligationer	15,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	41,000: —		
Depositionsräkning	15,756: —		
Aktier:			
(Af Drätselkammaren åsatta värden).			
S.—V.—B:s Nya Järnvägs-A.-B. 5,850: —			
Allm. Sv. Elektr. Aktieb. 4,500: —			
Aktieb. Stockholms Handelsbank 67,500: —			
Byggnadsaktieb. Vestmannia 700: —			
V:äs Varmbadhus Aktiebolag 150: —			
Aktieb. Mölnbacka—Trysil 600: —			
„ Mälareprovinsernas Bank 31,500: —	110,800: —		
Teater-Obligationer:			
Af år 1889, 100 st. 1,000: —			
Af år 1893, 7 „ 35: —	1,035: —	183,591: —	
Andel af fondernas gemensamma kassabehållning			48: 19
Fastigheten Ålderdomshemmet:			
Bokföringsvärdet	14,900: —		
Västerås stad, mot obligationer	9,000: —	23,900: —	
Wilh:a Erikssons donationsfond:			
Depositionsräkning	1,400: —		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	386: 72		1,786: 72
Fru Carolina Hygrells donationsfond:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta	13,000: —		
Depositionsräkning	1,612: 54	14,612: 54	
	Transport	1,099,943: 06	8,396: 08

		Transport 1,099,943: 06	8,396: 08
Mark Modins minne:			
Depositionsräkning - - - - - - - - - - - - - - - -		500: —	
Doktor P. O. Linds fond:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta - - - - - -		10,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning - - - - - - - - -			90: 75
Katarina Molls fond:			
Depositionsräkning - - - - - - - - - - - - - - - - -		1,118: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning - - - - - - - - -			23: 82
Mobergska guldbröllopsfonden:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta -	10,150: —		
Fordran mot inteckning - - - - - - - - -	19,850: —	30,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning - - - - - - - - -			1,313: 61
Änkefru Johanna Charlotta Frycklunds fond:			
Depositionsräkning - - - - - - - - - - - - - - - - -		9,388: 72	
		Kronor 1,150,949: 78	9,824: 26

Västerås den 31 Mars 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Bernh. Carlson.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 29 September. XI.

N:o 69.

Drätselkammarans utlåtande i fråga om val af ombud till en folkpensioneringskongress samt anslag till kongresskostnaderna.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 25 nästlidne Augusti af en till Stadsfullmäktiges ordförande ankommen framställning från «kommittén för allmän pensionering«, att Stadsfullmäktige ville utse ett ombud med en suppleant att representera staden vid en folkpensioneringskongress i Stockholm den 12, 13 och 14 nästkommande Oktober äfvensom bevilja anslag till kongresskostnaderna, får Drätselkammaren anföra följande.

Drätselkammaren finner det anmärkningsvärdt, att med framställningen icke följt vare sig det i skrifvelsen omförmälda förslag till allmän pensionering af behöfvande eller någon utredning om kostnaderna för kongressen samt hvilka medel, som finnas till förfogande eller kunna påräknas för bestridande af dessa kostnader. Kammaren har därför ansett sig ur stånd att bedöma såväl den närmare afsikten med samt vikten och behöfligheten af ifrågavarande kongress, som ock storleken af det anslag till kongresskostnaderna, som eventuelt från stadens sida skulle vara lämpligt bevilja. Vidare har Drätselkammaren sig bekant, att Kungl. Maj:t tillsatt en kommitté för verkställande af utredning rörande allmän åldersdoms- och invaliditetsförsäkring och afgifva de lagförslag, hvartill utredningen kan föranleda, och vill Drätselkammaren i detta sammanhang erinra, att Stadsfullmäktige nyligen anslagit medel till verkställande af en del af denna utredning inom Västerås stad. I betraktande af sistberörda förhållande synes lämpligheten och behöfligheten af den ifrågasatta kongressen kunna ytterligare dragas i tvifvelsmål.

På grund af här andragna skäl anser sig Drätselkammaren sakna skäl tillstyrka framställningen i fråga, utan föreslår,

att densamma icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Herr Ordförande.

Då Kommittén för Allmän Pensionering af såväl stadsfullmäktige som kommunalfullmäktige, arbetareföreningar, arbetarekommuner, samt andra föreningar af skilda slag fått skriftligt uppdrag att anordna en Folkpensioneringskongress detta år i Stockholm få vi härmed vördsamt till Eder framställa, om Ni i likhet med andra stadsfullmäktige vilja utse 1 ombud jämte 1 suppleant att representera Eder på Kongressen i Stockholm den 12, 13 och 14 oktober och före den 15 september uppgifva dessas namn, yrke och adress.

Naturligtvis blir här samma förhållande som å andra Kongresser, att ombuden själfa bekosta sig resan.

Då frågan är af stor vigt och betydelse för vårt land såväl i moraliskt som ekonomiskt afseende och därför bör uppmärksammas äro vi öfvertygade att Herrar Stadsfullmäktige inom sig eller af stadens medel bevilja ett anslag till Kongresskostnaderna, som uppgå till afsevärdt belopp och kommer att redovisas såväl i tidningarne som vid Kongressen.

Meningen är nu att ordna en vigtig fråga såväl för de behöfvande som för hela landet. Detta kan vinnas genom landets befolkningsrepresentanters uttalande på en kongress, den första i sitt slag i Sverige, hvarigenom regering och riksdag komma till öfvertygelsen att Fattigvården bör och kan utbytas mot en Folkpensionering blott man anordnar en klok och praktisk organisation. Under Kongressen kan vårt förslag «Pensionering af behöfvande« utvecklas och utsträckas till en Pensionering för hela folket, hvarföre meningen är att Folkpensioneringsarbetet med denna Kongress icke skall afslutas utan endast vara en början till ett arbete, som bringar ljus och glädje i hela fäderneslandet och af andra länder kan stå såsom föredöme för ett verkligt godt.

Vi utbedja oss ett svar i och för kompletteringsval af ombud, under adress: Husargatan 5, Malmö. Tel. 3793.

Högaktningsfullt

Å kommitténs för allmän pensionering vägnar:

G. Raab.

kommitténs ordförande.

Malmö 12 augusti 1910.

Obs.! Kommitténs förslag till Allmän Pensionering af behöfvande kan rekvireras mot 50 öre i frimärken hos kommitténs ordförande.

Första folkpensioneringskongressen i Sverige,

troligen i hela världen.

Kommittén för allmän pensionering, hvilken af landets befolkning erhållit uppdrag att anordna en folkpensioneringskongress detta år, har härmed äran tillkännagifva,

att kongressen är bestämd att hållas i Stockholm den 12, 13 och 14 oktober i år, för att allmänheten må komma i tillfälle att yttra sig öfver huruvida fattigvården bör bibehållas eller ersättas med en folkpensionering, som blir billigare, rättvisare och mera tidsenlig (jämte andra därmed sammanhängande frågor),

att kongressen kommer att omfatta cirka 1,200 personer, män och kvinnor, ur alla samhällsklasser;

att till bestridande af de för kongressen nödiga omkostnaderna önskas större eller mindre bidrag af alla, som anse nyttan af denna kongress och önska understödja densamma, och torde såväl föreningar som enskilda personer insända sina bidrag under adress kommittén för allmän pensionering, Husargatan 5, Malmö, samt

att de medel som inflyta komma att i tidningarna redovisas. Skulle öfverskott möjligen uppstå, skall kongressen besluta om detsammas användande

Efter 1 oktober är kommitténs adress Hotel Rydberg, Stockholm.

Å kommitténs för allmän pensionering vägnar:

G. Raab,

kommitténs ordförande.

Malmö i augusti 1910.

Rikstel. 3793.

N:o 70.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om anslag för år 1911 till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne augusti till utlåtande af Drätselkammaren remitterat en af Herrar Rektorn Th. af Billbergh, Direktören H. Larsson och Doktorn E. Björkman väckt motion om anslag för nästkommande år till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes, får Drätselkammaren under

erinran, att anslagen äro föreslagna att utgå med samma belopp som för innevarande år, tillstyrka bifall till motionen samt föreslå, att det ur stadskassan utgående anslaget måtte upptagas bland utgifterna i 1911 års budget att täckas af uttaxerade medel.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öbcrg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed få undertecknade föreslå, att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta att för år 1911

dels bevilja Centralslöjdskolan och Tekniska skolan härstädes att anslag af 3000 kronor ur Zimmermanska fonden;

dels anslå ur stadskassan ett belopp af äfvenledes 3000 kronor till främjande af undervisningen i Tekniska skolan,

samt ingå till Kungl. Maj:t med ansökan, att Tekniska skolan härstädes för 1911 måtte tilldelas ett belopp af 4800 kronor från det af Riksdagen lämnade anslaget till lägre tekniska yrkesskolor.

Västerås den 20 Augusti 1910.

Th. af Billbergh. H. Larsson. Ernst Björkman.

N:o 71.

Drätselkammaren utlåtande i fråga om anslag till ny gasledning i Munk- och Kaserngatorna.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Augusti till utlåtande af Drätselkammaren remitterat Vatten- och Gasverksstyrelsens anhållan, att Stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag af 3850 kronor att användas för framdragande under innnevarande höst af 9″ resp 7″ ledning för gas i Munk- och Kaserngatorna

mellan gasverket och Storagatan, får Drätselkammaren tillstyrka bifall till berörda anhållan samt tillika föreslå, att anslaget måtte beviljas att utgå af lånemedel.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 72

Drätselkammaren utlåtande i fråga om anslag för år 1911 till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 25 nästlidne Augusti af en af Häradshöfdingen C. Uggla, f. Folkskoleläraren J. P. Malmberg och Ingeniören J. Fredholm väckt motion om ett anslag för år 1911 å 1600 kronor till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet får Drätselkammaren anföra följande.

De årsanslag, Västerås Arbetareinstitut för närvarande åtnjuter ur stadskassan, utgöres af 800 kronor, från och med år 1908, till föreläsningsverksamheten och 1500 kronor, från och med år 1907, till biblioteksverksamheten. Före nämnda år utgingo dessa anslag med 600, resp. 1000 kronor. I motionen begäres nu, att det förstnämnda anslaget skall höjas med icke mindre än 800 kronor eller till jämnt dubbla beloppet af nuvarande anslaget. Beträffande anslaget till biblioteksverksamheten för nästa år har någon framställning ännu ej inkommit, men kan väl ej någon säkning i anslagskrafvet vara att emotse. Ehuruväl den begärda ökningen i det nu ifrågavarande anslaget synes Drätselkammaren väl stor, anser sig Drätselkammaren icke böra för denna gång motsätta sig densamma, då ändamålet är synnerligen behjärtansvärdt och en tillbakagång i föreläsningsverksamheten troligen vore att befara, om icke hela det begärda anslaget beviljades. Emellertid anser sig Drätselkammaren böra framhålla önskvärdheten af, att styrelsen för arbetareinstitutet söker erhålla statsanslag till biblioteket, som för närvarande ej åtnjuter sådant anslag, samt i öfrigt. eventuelt genom ökning i medlemsafgifter eller på annat sätt, söker skaffa sig ökade inkomster, så att om möjligt framdeles arbetareinstitutets kraf på bidrag från stadskassan kunna något nedsättas.

På grund af det anförda får Drätselkammaren tillstyrka bifall till motionen samt föreslå, att anslaget upptages till uttaxering i nästkommande års budget.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Som bekant har Västerås arbetareinstitut under senare åren erhållit 800 kronor årligen af stadens medel såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för sin föreläsningsverksamhet. Att stadens anslag kunnat stanna vid detta belopp, har berott därpå, att institutet åtnjutit betydliga bidrag af enskilda. Emellertid hafva undertecknade under hand blifvit underrättade om, att två af de enskilda anslagsgifvarne icke hädanefter komma att lämna institutet något understöd. Härigenom går det miste om 800 kr årligen. Härtill kommer, att hyran för föreläsningssalen numera blifvit höjd med 200 kronor.

Institutet står sålunda inför nödvändigheten att antingen i hög grad inskränka sin verksamhet eller ock att få sina inkomster betydligt förbättrade. Den förra utvägen synes oss dock minst af allt böra anlitas. Föreläsningarna hafva, särskildt under senare åren, varit talrikt besökta icke blott af arbetare utan äfven af personer ur öfriga samhällslager. Det måste också vara af synnerligt värde för den allmänna upplysningen inom vårt samhälle, att så många som möjligt af dess invånare sättas i tillfälle att icke alltför sällan få höra framstående fackmän redogöra för viktiga vetenskapliga spörsmål och betydelsefulla frågor för dagen. En sådan uppgift har institutet allt framgent att fylla. Det är sålunda en allmän bildningsinstitution, som bör underhållas af det allmänna, när den enskilda offervilligheten utsinar. Någon annan utväg synes också för närvarande icke finnas, än att staden för framtiden i berörde afseende öfvertager den börda, som enskilda icke längre anse sig ha skäl att bära.

På grund af hvad vi sålunda anfört, få vi vördsamt föreslå,

att Herrar stadsfullmäktige måtte för år 1911 bevilja Västerås arbetareinstitut ett anslag af 1600 Kronor för anordnande härstädes af populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte.

Västerås den 25 augusti 1910.

Claes Uggla. J. P. Malmberg. John Fredholm.

N:o 73.

Drätselkammarens skrifvelse angående inköp af den s. k. Lunda äng å östra utmarken.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid nu pågående rågångsutstakning omkring stadens utmarker har det befunnits, att en mindre ägofigur kallad Lunda äng med omkring 3 tunnlands areal, hvilken äng inskjuter inom den i öfrigt fullkomligt raka östra gränsen af stadens östra utmark, tillhör Lunda by i Badelunda socken. För reglering af denna gränslinie har Drätselkammaren funnit det önskvärdt, att staden förvärfvade

sig äganderätt till berörda område. Efter underhandling med ägaren Hemmansägaren C. J. Nordström i Furby har denne erbjudit sig att till staden försälja området för en summa af 300 kronor. Då Drätselkammaren anser detta pris vara skäligt, får kammaren föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta

att för en köpesumma af 300 kronor inköpa den å stadens östra utmarks område belägna s. k. Lunda äng.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Thcofil Öberg.

N:o 74.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om ansökan från Högfors & Persbo Aktiebolag om befrielse från betalningsskyldighet för genom stadens försorg utförda muddringsarbeten i hamnen vid hyttan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Högfors & Persbo Aktiebolag till Drätselkammaren inlämnat bifogade till Stadsfullmäktige ställda skrifvelse med anhållan om befrielse från betalningsskyldighet för en del genom stadens försorg utförda muddringsarbeten i hamnen vid Västerås masugn enligt af Hambyggnadskommitterade utgifven räkning, får Drätselkammaren härigenom öfverlämna framställningen till Stadsfullmäktiges pröfning samt därvid såsom eget utlåtande i ärendet anföra följande:

Hamnanläggningen utanför hyttan är utförd för masugnens eget behof och af dess ägare. Enligt bestämmelse i hamnordningen hafva hamnafgifterna till staden beträffande denna hamnanläggning utgått med 50 % lägre belopp än i stadens egen hamn. De muldringsarbeten, som upptagas i räkningen hafva utförts på sökandens egen begäran att få låna stadens mudderverk och folk för desammas utförande. Räkningen upptager endast stadens självkostnader utan beräkning af någon som hälst vinst, detta just med hänsyn till det förhållande, att hamnafgifter till staden utgå äfven för hamnanläggningen vid hyttan.

På grund af det anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte afslå framställningen.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af från Hrr Hamnbyggnadskommitterade oss tillställd räkning å Kr. 1,346: 46 för muddringsarbete, som utförts i härvarande hamn under innevarande år få vi hos Hrr Stadsfullmäktige vördsamt anhålla att blifva från betalningsskyldighet af räkningen i fråga befriade, och att Hrr Stadsfullmäktige i stället måtte utanordna beloppet af stadsmedel.

Som grund för denna vår hemställan få vi anföra de intägter, som staden haft ifrån härvarande hamn utan att härför staden haft någon som hälst utgift, nämligen:

år 1901	Kronor	1229: 61
„ 1902	„	912: 88
„ 1903	„	1085: 40
„ 1904	„	1312: 17
„ 1905	„	1295: 61
„ 1906	„	863: 41
„ 1907	„	785: 49
„ 1908	„	981: 94
„ 1909	„	577: 50

hvilket tillsammans gör Kr. 9,044: 01, hvarföre vi finna skäligt detta underhåll af hamnen bestrides af staden, och förmoda vi Herrar Stadsfullmäktige dela vår åsikt och bifalla vår hemställan

Herrar Hamnkommitterades räkning hosgår.

Västerås Masugn den 23. augusti 1910

HÖGFORS OCH PERSBO AKTIEBOLAG

g:m *Gustaf Lundberg.*

Västerås den 2 Juli 1910

Högfors & Persbo Aktiebolag, Västerås

till

HAMNBYGGNADSKOMMITTERADE

Ersättning för aftalad uppmuddring invid Hyttan i Västerås:

			Debet
Drifolja	1823 kg.	à 0,95	173: 19
Maskinolja	50 lit.	„ 0,45	22: 50
Konsistensfett	1 kg.	„ 0,70	0: 70
Fotogén	60 lit.	„ 0,13	7: 80
Gasolja	1 „	„ 0,35	0: 35
Trassel	4 kg.	„ 0,90	3: 60
Hartz och såpa			1: —
Remvax			2: —
Div. reparationer			13: —
Brand- och olycksfallsförsäkringen			78: 46
Ränta och amortering å mudderverket			420: —
Arbetsaflön. enl. dagsverkslista			593: 86
Bogsering			30: —
		Kronor	1346: 46

N:o 75.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om begagnande af stadens lösningrätt till en fastighet på stadens grund.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade förteckning öfver lagfarter å fastigheter på stadens grund får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte i det fall, lösningsrätt tillkommer staden eller beträffande gården N:o 100 B i norra kvarteret, då denna fastighet icke beröres af reglering enligt den nyligen af Stadsfullmäktige antagna nya stadsplanen, besluta att icke på grund af den nu skedda försäljningen göra lösningsrätten gällande.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten i Västerås beviljade lagfarter å fastigheter, *belägna å stadens grund,* under *juni* och *juli* månader 1910.

Den 20 juni:

å gården och tomten N:o 100 B i norra kvarteret, som Anton Viman, enligt köpebref den 1 april 1910, af J. Ohberg för 7800 kronor tillhandlat sig;

å $^1/_2$ af gården och tomten N:o 16 och 17 i södra kvarteret, till en del belägen på stadens grund, som Carl August Pettersson, enligt bouppteckning den 8 juni 1909, bekommit i giftorätt efter sin aflidna hustru Albertina Pettersson;

å $^1/_4$ af samma fastighet, som Artur Alfred Hedelius hustru Sigrid Hedelius, född Pettersson, enligt bouppteckning den 8 juni 1909, bekommit i arf efter sin aflidna moder Albertina Pettersson;

å $^1/_4$ af samma fastighet, som Elin Pettersson, enligt bouppteckning den 8 juni 1909, bekommit i arf efter sin aflidna moder Albertina Pettersson.

Juli månad: ingen

Västerås rådhus den 30 juli 1910.

På Rådstufvu-Rättens vägnar:

J. W. Ödman.

N:o 76.

Drätselkammarens skrifvelse med begäran om anslag för ordnande af stadens arkiv.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då en stor del af stadens äldre arkivhandlingar, som för närvarande finnas nedlagda i den stora arkivlokalen i Rådhusets källare, med det snaraste behöfva ordnas, och det för stadens ombudsman är omöjligt att jämte öfriga göromål ensam utföra detta arbete, får Drätselkammaren anhålla, att Stadsfullmäktige ville af innevarande års förslagsanslag ställa till Drätselkammarens förfogande ett belopp af förslagsvis 500 kronor för anställande af ett biträde åt stadens ombudsman för ordnande af stadens arkiv samt utförande af de öfriga göromål, som ombudsmannen i följd af eget arbete på arkivets ordnande tilläfventyrs icke skulle kunna medhinna.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

N:o 77.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om äganderätten till domprostgårdens tomt.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 12 Mars 1909 till Drätselkammaren remitterat en af Läroverksadjunkten B. Fjellman och Bankdirektören A. Sundström väckt motion om utredning, huruvida och på hvad villkor staden kunde förskaffa sig full äganderätt till domprostgårdens tomt, får Drätselkammaren, med öfverlämnade i afskrift af ett af Konung Johan III gifvet nådigt bref, enligt hvilket tomten ifråga upplåtits för all framtid till "kyrkoherdegård", och under erinran, att kyrkostämman nyligen anslagit 17,000 kronor till restauering af domprostgården, hvarför någon förändring i afseende å domprostens bostad icke inom de närmaste åren torde böra ifrågasättas, hemställa, att Stadsfullmäktige ville låta vid den af Drätselkammaren verkställda utredningen rörande äganderätten till domprostgårdens tomt för närvarande bero.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då val af ny församlingsherde nu snart förestår, torde det vara lämpligt, att en utredning åstadkommes i den frågan, huruvida ej staden bör förskaffa sig full äganderätt till den tomt, hvarå domprostgården nu är belägen.

Då den staden tillhörande gården söder om Prästgatan med all sannolikhet inom en ej alltför aflägsen framtid kommer att rifvas, och den ifrågavarande tomten i sådant fall skulle komma att gränsa intill Stora toget, torde det blifva en nödvändighet att försätta den i annat skick än den nu har, och domprostgården med sin ena gafvel mot torget, torde väl då svårligen böra få stå kvar.

Därtill kommer, att denna byggnad är i hög grad otidsenlig och för sitt ändamål i flera hänseenden otjänlig.

Det torde äfven kunna sättas ifråga att i samband med uppförandet af en ny domprostgård äfven anskaffa ny bostad åt församlingens komminister äfvensom en större och ändamålsenligare församlingssal än den nu befintliga.

Först måste emellertid frågan om stadens öfvertagande af den ifrågavarande tomten utredas.

På grund af hvad vi ofvan anfört få vi härmed vördsamt anhålla:

att stadsfullmäktige behagade uppdraga åt Stadsplanekommittén att utreda, huruvida och på hvad villkor Västerås stad må kunna förskaffa sig full äganderätt till den tomt, hvarå nuvarande domprostgården är belägen, samt att efter verkställd utredning till Stadsfullmäktige inkomma med de förslag, hvartill kommittén i detta hänseende kan finna sig föranlåten.

Västerås den 25 febr. 1909.

B. Fjellman. ***Axel Sundström.***

Afskrift.

Wij Johan then Tridie medh Guds nådhe Swerigis Göthis och Wendis Konungh, Göre wetterligitt atth wij aff synnerligh gunst och nåde haffver undt och efterlåtidt, som wij och nu medh thette wårt öpna breff unne och nådeligen efterlåthe, atth then gårdh uthi wår köpstadh Westerås som plägar kallas gamble myntht skall här effther altiidh bliffva och brukas till kyrkeheerde gårdh ther sammastäds, så att then ene kyrkeheerde effther then ander ther i Stadhen samme gårdh besittie och niuthe måge och skole, Ther wåre Befalningsmän i förde Westerås Thesligt Borgemester och Rådh ther sammestäds och alle andre som för wår skuld wele och skole göre och låttje måge wette sigh effter rätte. Gifft på wårt slott Stockholm then 21 Februarii anno d. 70.

I. R. S.

(Sigill)

Från i härvarande arkiv befintlig originalhandling rätt afskrifvet; betygar Västerås rådhus den 7 April 1909.

På Borgmästare Ämbetets vägnar:

John Karlsson.

N:o 78.

Drätselkammarens skrifvelse angående anslag till af föreningen för kvinnans politiska rösträtt anordnade kurser i matlagning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af en till Drätselkammaren inlämnad till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse från styrelsen för föreningen för kvinnans politiska rötsrätt med anhållan om anslag till kurser i matlagning får Drätselkammaren såsom eget yttrande, under erinran, att lokal för ifrågavarande kurser upplåtits i Sundinska huset, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte för ett år till ifrågavarande ändamål anslå dels 500 kronor såsom bidrag till undervisningens upprätthållande, dels ock 200 kronor, utgörande beräknad hyra för den upplåtna lokalen att tillgodoföras Sundinska husets konto, samt bestämma, att dessa anslag skola upptagas till uttaxering i 1911 års budget, dock med rätt för Drätselkammaren att redan under innevarande år af tillgängliga medel utanordna det sökta bidraget till undervisningens upprätthållande.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Undertecknade, styrelse för de av föreningen för kvinnans politiska rösträtt anordnade kurserna i matlagning för husmödrar och arbeterskor, få härmed hos Stadsfullmäktige vördsamt anhålla om ett anslag av 500 kronor till fortsättande av nämnda kurser. Då anslutningen under vårterminen var livlig, och ej på långt när alla anmälda kunde antagas, anse vi att kurserna fylla ett kändt behov, och att därför är högeligen önskvärt, att de kunna fortsättas.

Under våren voro anordnande 4 kurser med sammanlagt 50 elever och 90 arbetsdagar. Inkomster och utgifter framgå av följande tablå:

Influtna medel:

Elevafgifter	430: 33
Från F. K. P. R. för kurserna	227: 18
„ „ till lärarinnornas löner	479: 50
Summa Kronor	1137: 01

Utgifna medel:

Matvaror, tvätt m. m.	534: 61
Lyse och bränsle	122: 90
Lärarinnornas löner	479 :50
Summa Kronor	1137: 01

Under våren erhöll föreningen som bidrag till kurserna av Västerås Praktiska hushållsskola 500 kr. samt av Allmänna Svenska Elektriska Bolaget 196 kr.

Västerås den 7 september 1910.

Charlotte Wersäll. ***Maja Strandberg.***
g:m M. S. enligt uppdrag.

Anna Löfgren. ***Ruth Randall Edström.***

N:o 79.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag angående framdragande af Engelbrektsgatan till Katrinelundsvägen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne Augusti beslutat ställa nödiga medel till Vatten- och Gasverksstyrelsens förfogande för framdragande af stadens allmänna ledningar till en del nybyggda gårdar i Tegelvreten, har stadens byggnadschef framlagt ett förslag till ändring af trafikslederna i denna närmast utom stadsplanen belägna del af stadsområdet. Staden har, som bekant, för några år sedan förvärfvat mark för utläggande af en gata mellan Katrinelundsvägen och Norra Esplanaden vid Karlsgatans norra ändpunk. Enligt byggnadschefens förslag, som här bifogas, skulle nyssnämnda trafikled utgå samt ersättas med en gata i rak fortsättning af Engelbrektsgatan samt med samma bredd som denna fram till Katrinelundsvägen. Därigenom skulle vinnas den fördelen, att Engelbrektsgatan kunde upptaga en stor del af trafiken till och från områden utom staden, såsom varande den genaste vägen mellan landsvägen till Tillberga och stadens centrum.

Enligt hvad bifogade protokoll utvisar, hafva såväl Byggnadsnämnden som Stadsplanekommitterade uttalat sin anslutning till ofvan berörda del af byggnadschefens förslag, hvilket jämväl omfattar stadsplaneindelning i öfrigt för byggnadsområdena Nygård, Katrinelund och Karlsdal samt en del af Tegelvreten. Dessutom har ägaren af den del af Tegelvreten, som beröres af den nu förevarande ändringen, byggmästaren C. J. Johansson förklarat sig icke hafva något att erinra emot densamma; och har han härjämte skriftligen erbjudit sig att afstå mark för Engelbrektsgatans framdragande öfver hans ägoområde, mot det att staden till honom afstår i de nybildade tomterna ingående gatumark samt lämnar honom ersättning för skillnaden i markareal med 3 kronor per kvadratmeter.

Då jämväl Drätselkammaren finner förslaget om framdragande af Engelbrektsgatan till Katrinelundsvägen och förläggande af den förut tilltänkta gatan från

samma väg i sydlig riktning till Norra Esplanaden fördelaktigt samt det af C. J. Johansson begärda priset för markskillnaden skäligt, får Drätselkammaren härmed föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta

att med godkännande i hufvudsak af sist sagda förslag antaga det af byggmästaren C. J. Johansson gjorda erbjudandet och lämna Drätselkammaren i uppdrag att å stadens vägnar afsluta kontrakt rörande ifrågavarande markutbyte äfvensom bestämma, att erforderligt belopp till gäldande af arealskillnaden skall utgå af reserverade köpeskillingsmedel.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 7 september 1910.

§ 83.

Företedde byggnadschefen en af honom upprättad förslagsskiss till stadsplan för byggnadsområdena Nygård, Karlsdal och Katrinelund samt en del af Tegelvreten, upptagande bland annat en gata i rak fortsättning af Engelbrektsgatan och med samma bredd som denna fram till Katrinelundsvägen i stället för den förut tilltänkta i sydlig riktning från sistnämnda väg till Norra Esplanaden vid Karlsgatans norra ändpunkt gående gata, till hvars utläggande staden förvärfvat nödig mark, samt anhöll, att Byggnadsnämnden ville, då Stadsfullmäktige nyligen ställt nödiga medel till Vatten- och Gasverksstyrelsens förfogande för framdragande af stadens allmänna ledningar till en del nybyggda gårdar i Tegelvreten, och dessa ledningar borde förläggas i den gatusträckning, som framdeles kunde antagas komma till stånd, göra ett uttalande öfver det af byggnadschefen nu framlagda förslaget.

Efter tagen del häraf beslöt Byggnadsnämnden förklara sig i hufvudsak vilja ansluta sig till ifrågavarande förslag beträffande Engelbrektsgatans framdragning till Katrinelundsvägen och förläggande af den förut tilltänkta gatan i Karlsgatans fortsättning.

Som ofvan.

In fidem:

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsplanekommitterades i Västerås sammanträde den 7 september 1910.

§ 49.

Företedde Byggnadschefen en af honom upprättad förslagsskiss till stadsplan för byggnadsområdena Nygård, Karlsdal och Katrinelund samt en del af Tegelvre-

ten, upptagande bland annat en gata i rak fortsättning af Engelbrektsgatan och med samma bredd som denna fram till Katrinelundsvägen i stället för den förut tilltänkta i sydlig riktning från sistnämnda väg till Norra Esplanaden vid Karlsgatans norra ändpunut gående gata, till hvars utläggande staden förvärfvat nödig mark, samt anhöll, att kommitterade ville, då Stadsfullmäktige nyligen ställt nödiga medel till Vatten- och Gasverksstyrelsens förfogande för framdragande af stadens allmänna ledningar till en del nybyggda gårdar i Tegelvreten och dessa ledningar borde förläggas i den gatusträckning, som framdeles, kunde antagas komma till stånd, göra ett uttalande öfver det af byggnadschefen nu framlagda förslaget.

Efter tagen del häraf beslöto Stadsplanekommitterade för sin del uttala, att kommitterade funne ifrågavarande förslag beträffande Engelbrektsgatans framdragning till Katrinelundsvägen och förläggande af den förut tilltänkta gatan i Karlsgatans fortsättning lämpligt.

Som ofvan.

In fidem:
Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad ägare af s. k. Tegelvreten invid Västerås stad erbjuder mig härmed att enligt närlagda, af byggnadschefen G. Smitt uppgjorda förslag afstå mark för Engelbrektsgatans framdragande öfver sagda ägoområde mot det att staden till mig afstår i de nybildade tomterna ingående gatumark samt ersätter mig skilnaden i markareal med 3 (tre) kr. pr kvadratmeter.

Västerås den 8 september 1910.

C. J. Johansson.

Egenhändiga namnteckningen bevittna:

Theofil Öberg. *C. A. L Tersmeden.*

N:o 80.

Byggnadsnämndens yttrande i fråga om af byggmästaren Axel Hammer anförda besvär öfver stadsfullmäktiges beslut angående revision af stadsplanen.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Västerås.

Såsom infordradt utlåtande i fråga om af byggmästaren Axel Hammer anförda besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1910 angående revision af

Västerås stadsplan får Byggnadsnämnden åberopa bifogade utdrag af nämndens denna dag förda protpkoll, § 86.

Västerås den 7 september 1910.

På Byggnadsnämndens vägnar:

Joh. Plantin.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 7 september 1910.

§ 86.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne augusti beslutat inhämta Byggnadsnämndens utlåtande i anledning af till Konungens Befallningshafvande i länet af byggmästaren Axel Hammer ingifna besvär öfver viss del af Stadsfullmäktiges den 20 sistlidne juni fattade beslut i fråga om revision af Västerås stadsplan, öfver hvilka besvär Stadsfullmäktiges yttrande infodrats, beslöt Byggnadsnämnden nu, efter tagen del af handlingarna i ärendet, föreslå, att Stadsfullmäktige ville, under framhållande af, att Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut fattats med stöd af bestämmelserna i gällande lag om stadsplan och tomtindelning, att det enligt samma lag framdeles stode klaganden fritt att i annan ordning framställa anmärkningar i anledning af den föreslagna ändringen i stadsplanen samt att klaganden ej anfört någon omständighet, på grund hvaraf eljes Stadsfullmäktiges beslut skulle vara olagligt, hos Konungens Befallningshafvande anhålla, att besvären icke måtte till någon Konungens Befallningshafvandes vidare åtgärd föranleda.

Som ofvan.

In fidem:
Theofil Öberg.

Till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län

Resolution.

Remitterades till magistraten i Västerås, hvilken anmodas häröfver höra stadsfullmäktige där i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande därefter hit inkomma och remisshandlingarna då tillika återställa.

Västerås slott i landskansliet den 13 juli 1910.

Landshöfdingeämbetet.

Herman Uddén. ***Wilhelm Lange.***

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige för yttrande, som med remisshandlingarna hit torde få förväntas.

Västerås rådhus den 21 juli 1910.

På Magistratens vägnar:

J. W. Ödman.

Öfver Stadsfullmäktiges i Västerås den 20 sistlidne juni fattade beslut angående stadsplan, som här bifogas, får undertecknad vördsamt anföra besvär på följande grunder:

Att undertecknad, som är ägare af tomten N:o 7 i kvarteret Hugo nu enligt Stadsfullmäktiges beslut skulle få afstå 3 meter till breddning af Herrgärdsgatan och 5 meter till förgård mot nämnda gata denna tomt blir så afsevärd minskad att min direkta förlust å denna tomt blir mycket stor.

Att Herrgärdsgatans breddning från 12 till 18 meter mellan Rudbäcksgatan och Nygatan icke nu är och troligen ej heller i framtiden kan komma att vara af något behof ur trafiksynpunkt.

Att då 5 meters förgårdar äro aftagna å båda sidor om gatan, hvilket äfven är en stor ekonomisk uppoffring, detta kunde få anses tillräckligt äfven vid här ifrågavarande sträckning af Herrgärdsgatan, och anhåller undertecknad vördsamt om upphäfvande af Stadsfullmäktiges beslut i berörda afseende så att nämnda sträckning af Herrgärdsgatan bibehålles vid sin förutvarande bredd 12 meter.

Västerås den 12 juli 1910.

Axel Hammer.
Byggmästare.

N:o 81.

Magistratens resolution med öfverlämnande af revisionsberättelsen öfver fattigvårdens räkenskaper för år 1909 samt Fattigvårdsstyrelsens yttrande däröfver.

Till Magistraten i Västerås.

Res.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås rådhus den 17 september 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Med återställande af den med Magistratens resolution den 7 sistlidne juli till fattigvårdsstyrelsen öfverlämnade revisionsberättelsen öfver fattigvårdens räken-

skaper och förvaltning för år 1909 får fattigvårdsstyrelsen såsom yttrande i anledning af revisionsberättelsen åberopa bifogade utdrag af sitt den 30 nästlidne augusti förda protokoll, § 168.

Västerås den 13 september 1910.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 30 augusti 1910.

§ 168.

Genom resolution den 7 nästlidne juli hade Magistraten anmodat fattigvårdsstyrelsen att inkomma med det yttrande, som kunde föranledas af vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af fattigvårdens räkenskaper och förvaltning för år 1909.

Efter föredragning af revisionsberättelsen beslöt fattigvårdsstyrelsen:

att beträffande frågan om införande af elektrisk belysning i fattiggården hänvisa till styrelsens yttrande till budgetförslaget för innevarande år, däri styrelsen framhållit, att införandet af elektrisk belysning medförde betydligt ökade kostnader för belysningen inom fattiggården samt att förevarande fråga lämpligen borde pröfvas i samband med frågan om den reparation af fattiggården, som om ett eller annat år borde företagas;

att i anledning af hvad revisorerna anfört i fråga om bättre vård för sinnessjuka och lungsjuka, fattigvårdsstyrelsen ville taga dessa frågor under närmare ompröfning och att styrelsen i detta ändamål uppdragit åt sitt förvaltningsutskott att verkställa nödig utredning;

att fattigvårgsstyrelsen ville taga under förnyad ompröfning frågan om utdelande af pensioner af en del smärre under styrelsens vård stående donationsfonders räntemedel,

samt att fattigvårdsstyrelsen ville iakttaga, hvad revisorerna påpekat rörande öfverskjutande räntemedel å Johanna Hallströms, Anna Helena Almströms och Regina Möllers fonder.

Som ofvan.

In fidem:

Theofil Öberg.

Till Magistraten i Västerås.

Efter verkställd granskning af Västerås stads Fattigvårds räkenskaper och förvaltning för år 1909 få undertecknade af herrar Stadsfullmäktige utsedde revisorer afgifva följande

Revisionsberättelse.

Siffergranskningen af räkenskaperna har äfven denna gång verkställts af herr Herman Tersmeden med de anmärkningar som äro upptagna i medföljande bilaga:

Vid besök å fattiggården Karlslund hafva vi funnit förhållandena därstädes i allmänhet tillfredsställande, dock vilja vi äfven nu fästa uppmärksamheten på nödvändigheten af införandet utaf elektrisk belysning och föreslå, att, sedan anbud å kostnaderna härför infordrats, frågan hänskjutes till Stadsfullmäktiges pröfning. Då antalet sinnessjuka vid anstalten är ganska stort, och då detsamma synes år från år öka, torde åtgärder med det snaraste behöfva vidtagas för dessas afskiljande från de övriga hjonen och bättre vård beredas desamma hälst i särskild byggnad inom fattiggården. Oaktadt utvidgning af sjukhuset skett, kvarstår dock en afsevärd olägenhet däri, att lungsjuka i sista stadiet måste vårdas i samma rum som öfriga sjuka.

De i Fattigvårdsstyrelsens vård varande säkerhetshandlingar och värdepapper hafva af oss granskats och befunnits i god ordning.

Redan i 1905 års revisionsberättelse uttalade revisorerna önskvärdheten af, att Fattigvårdsstyrelsen togé under ompröfning, huruvida det icke vore lämpligt, att en del smärre under Styrelsens vård stående donationsfonders räntemedel ej som dittills öfverfördes till allmänna fattigvårdens kassa, utan, hvilket med all säkerhet vore mera öfverensstämmande med gifvarnes mening, i stället utdelades i form af pensioner till lämpligt antal. Fattigvårdsstyrelsen ställde i sin till Stagsfullmäktige afgifna förklaring med anledning af revisionsberättelsen i utsikt, att ofvanberörda fråga skulle tagas under ompröfning. Någon sådan synes dock ännu ej blifvit vidtagen, hvarför revisorerna fortfarande vidhålla den då uttalade meningen.

Öfverskjutande rätemedel å Johanna Hallströms (45 kr. & 31 öre), Anna Helena Almströms (356 kr. & 79 öre) och Regina Möllers (175 kr) fonder hafva förts år ifrån år, utan att dessa medel godtgjorts någon ränta, och anse revisorerna, att de antingen böra göras räntebärande eller ock utdelas.

Räkenskaperna äro förda med noggrannhet och reda, och vi få därför åt Fattigvårdsstyrelsen och dess tjänstemän tillstyrka full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Västerås den 2 juli 1910.

Karl Hägvall. ***R. Beijnoff.*** ***Isidor Fröier.***

N:o 82.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse angående viss ändring i planen för ordnande af kloaksystemet i staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt det af Stadsfullmäktige den 31 oktober 1907 antagna förslaget rörande ordnande af kloaksystemet i Västerås skall allt spillvatten från den del af staden, som ligger öster om Svartån, tillföras Svartån vid dess utlopp i Mälaren, och framgår af den karta, som ligger till grund för detta förslag, att afloppsledningen skall

utmynna i Svartån omkring 30 meter söder om järnvägen eller vid samma ställe, där nuvarande afloppsledningen från Hamngatan m. fl. gator utmynnar i Svartån. Hufvudledningen för det nya systemet, hvilken ledning påbörjades hösten 1909 och nu är fullbordad i Södra Esplanaden mellan Hamngatan och Kopparbergsvägen och i sistnämnda gata fram till Stora gatan, måste sålunda enligt det antagna förslaget framdragas under järnvägen i Hamngatan. Då till denna ledning användas rör af icke mindre dimension än 1,2 meters inre diameter och ledningen därjämte ligger på ett ansenligt djup, medför en korsning med järnvägen icke allenast tekniska svårigheter utan äfven rätt ansenliga kostnader. Med anledning häraf har det inom Vatten- och Gasverksstyrelsen ifrågasatts, huruvida icke den nya ledningen, utan att sanitära olägenheter därigenom skola göra sig gällande, kan få utmynna i Svartån norr om järnvägen.

Ett annat förhållande, som talar för afloppsledningens uttagande i Svartån norr om järnvägen, är, att ledningens framdragande under Svartån, hvilket måste ske, när den i berörda förslag upptagna pumpstation för afloppsvätska, som vid en ytterligare utvidgning skall uppföras vid västra sidan om Svartåns mynning, kommer till utförande, lämpligast torde kunna företagas norr om järnvägsbron.

I ett från Hälsovårdsnämnden i berörda angelägenhet infordradt yttrande, hvilket här bifogas, förklarar sig Hälsovårdsnämnden icke hafva något att erinra mot att afloppsledning finge utmynna i ån norr om nämnda bro, dock att afloppsledningens utlopp förlägges närmare järnvägsbron där vattendjupet i ån är större, än hvad som den kartskiss, hvilken Styrelsen tillställt Hälsvårdsnämnden, utvisar. Å denna kartskiss var utloppet i ån inritadt något något öfver 40 meter norr om järnvägen. Det möter naturligtvis icke något hinder att taga utloppet något närmare järnvägen, dock bör afståndet icke tagas under 20 meter från bron, på det att ledningen icke skall komma i vägen för den gatubro, som är påtänkt att en gång i framtiden byggas öfver Svartån vid järnvägens norra sida.

Såsom af en till denna skrifvalse fogad ritning framgår, skulle till en början spåntning utföras utefter östra åstranden mellan järnvägsbron och afloppsledningens utlopp. Spåntningen är afsedd att förhindra afloppsvätskan att afsätta sig å vass och stränder samt däraf uppkommande obehaglig lukt. Därjämte skulle muddring af ån ske i den utsträckning, som omständigheterna tills vidare påfordra, men, då spåntning vid och uppmuddring af ån måste ske, äfven om ledningen utdrages i ån söder om järnvägen, torde genom nu föreslagen ändring en besparing af minst 5,000 kronor uppstå.

Med anledning af det här anförda och under åberopande af Hälsovårdsnämndens yttrande får Styrelsen därför hemställa,

att Herrar Stadsfullmäktige ville uti det af Stadsfullmäktige den 31 oktober 1907 antagna förslaget rörande ordnande af kloaksystemet i staden medgifva den ändring, att afloppsvätskan från kloaksystemet öster om Svartån tillsvidare finge utsläppas i Svartån omkring 20 meter norr om järnvägen i stället för, såsom i förslaget vore afsedt, omkring 30 meter söder om järnvägen.

Västerås den 19 september 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Vicktor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 5 augusti 19'0.

§ 79.

I skrifvelse till Hälsovårdsnämnden hade Vatten- och Gasverksstyrelsen anhållit om Hälsovårdsnämndens yttrande öfver en ändrad sträckning, som Styrelsen ämnade föreslå Stadsfullmäktige för den beslutade afloppsledningen genom Hamngatan, Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen, nämligen så, att denna afloppsledning komme att utdragas i Svartån norr om och icke, såsom från början varit tänkt söder om järnvägsbron, varande vid skrifvelsen fogad en kartskiss öfver ifrågavarande förslag.

Efter tagen del häraf och besiktning på platsen beslöt Hälsovårdsnämnden förklara sig icke hafva något att erinra emot Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, dock under uttalande däraf, att afloppsledningens utlopp borde förläggas närmare järnvägsbron där vattendjupet i ån vore större, än hvad på kartskissen vore angifvet.

Som ofvan.

In fidem;
Theofil Öberg.

N:o 83

Drätselkammarens skrifvelse angående tillsättande af en kommitté för gemensam utredning af frågor rörande behöfliga nybyggnader för högre allmänna läroverket och folkskolan samt Folkskolestyrelsens yttrande däröfver.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 september 1908 anmälde Rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk behofvet af en ny annexbyggnad till läroverket och blef denna skrifvelse den 29 oktober samma år remitterad till Drätselkammaren.

Sedan Drätselkammaren härefter den 14 januari 1909 beslutat begära läroverkskollegiets yttrande i frågan med en fullständig utredning rörande läroverkets byggnadsbehof, inkom läroverkets rektor med skrifvelse den 25 september 1909 till Drätselkammaren med den begärda utredningen. På grundvalen af denna utredning lät Drätselkammaren genom stadens byggnadschef verkställa en approximativ beräkning å kostnaderna för den ifrågasatta nybyggnaden. Det visade sig då, att dansammas uppförande skulle draga en kostnad af omkring 300,000 kronor och att byggnadens storlek skulle blifva nära den tredubbla mot den nuvarande annexbyggnaden, hvarför det kunde ifrågasättas, om det disponibla byggnadsområdet väster om det gamla läroverkshuset skulle blifva tillräckligt.

I anledning häraf beslöt Drätselkammaren den 10 mars 1910 att återremittera frågan till läroverkskollegiet under anhållan, att kollegiet ville taga i öfvervägande i hvad mån de förut uppställda anspråken kunde begränsas, och erhöll Drät-

selkammaren den 7 april 1910 svar på denna sin framställning. Enligt detta svar skulle den tilltänkta annexbyggnaden visserligen kunna något minskas i jämförelse med det första förslaget, men ändock skulle en ungefär dubbelt så stor nybyggnad som den nuvarande annexbyggnaden vara erforderlig.

Vid sådant förhållande har Drätselkammaren ansett det kunna ifrågasättas och böra undersökas, huruvida icke afsevärda utgifter för staden skulle kunna inbesparas genom att en fullständig nybyggnad för högre allmänna läroverkets behof verkställdes och de nuvarande läroverksbyggnaderna komme till användning för något annat ändamål, och detta i synnerhet som en sådan anordning synes böra vara fördelaktig äfven från läroverkets synpunkt. Af inkomna uppgifter rörande byggnadskostnaderna för läroverksbyggnader i en del andra städer vinnes också stöd för en dylik uppfattning. Gifvetvis möta en del svårigheter för en anordning af antydt slag, såsom erhållande af lämplig plats för det nya läroverkshuset samt de nuvarande läroverksbyggnadernas ändamålsenliga utnyttjande. Drätselkammaren ha sig emellertid bekant, att folkskolestyrelsen förbereder frågan om uppförande af ytterligare en ny folkskolebyggnad. Kammaren har därför ansett, att det kunde förtjäna tagas under öfvervägande, om icke de nuvarande läroverksbyggnaderna eller någon af dem med större eller mindre förändringar skulle kunna användas till folkskoleundervisning.

På grund häraf har Drätselkammaren funnit det vara lämpligt om ofvanberörda två frågor, läroverkets och folkskolans nybyggnadsfrågor, kunde blifva föremål för gemensam utredning, hvilken utredning gifvetvis bäst verkställdes genom en större kommitté; och får Drätselkammaren därför hemställa,

att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté med uppdrag att efter verkställd utredning till Stadsfullmäktige inkomma med förslag rörande behöfliga nybyggnader för såväl högre allmänna läroverket som folkskolan här i staden.

Västerås den 8 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag ur protokoll vid folkskolestyrelsen i Västerås sammanträde den 15 september 1910.

§ 154.

Hade från Drätselkammaren inkommit bifogade skrifvelse med anhållan, att skolstyrelsen måtte taga en öfverlämnad framställning till stadsfullmäktige rörande tillsättande af en kommitté för gemensam behandling av på dagordningen stående frågor om nybyggnader för för högre allmänna läroverket och folkskolan under öfvervägande.

Skolstyrelsen beslöt att tillstyrka den gjorda framställningen och föreslog följande fyra personer till ledamöter i kommittén: Herrar ordf. Bagge, Fjellman, Malmberg och Valter.

In fidem:
Magnus Strandberg.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 27 Oktober. XII.

N:o 84.

Drätselkammarens utlåtande angående vidgning af Slottsgatan med flere i samband med stadsplanerevisionen stående frågor.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid behandlingen af frågan om revision af den för Västerås stad gällande stadsplan den 20 Juni 1910 beslöto Stadsfullmäktige bland annat att till Drätselkammaren återremittera *dels* de olika föreliggande förslagen rörande Slottsgatan, *dels* ett af Häradshöfdingen C. Uggla under öfverläggningen väckt förslag, att byggnadskvarteret Lovisa måtte såsom sådant utgå och utgöra en öppen plats, planterad med höga träd, dock att hufudbyggnaden å tomten N:o 146 västra kvarteret, det s. k. Sundinska huset kunde bibehållas, *dels och* frågan om stenhusstad på västra sidan om Svartån.

I anledning häraf får Drätselkammaren nu anföra följande:

Beträffande Slottsgatan — eller rättare denna gatas sträckning mellan Bondegatan och Stora gatan, då rörande den fortsatta stsäckningen till Öfre Trädgårdsgatan ingen meningsskiljaktighet visat sig—hafva Stadsplanekommitterade, med hvilka Drätselkammaren i sitt föregående utlåtande instämt, föreslagit, att af nu ifrågavarande gatusträckning delen mellan Bondegatan och Kungsgatan skulle bibehållas till sin bredd enligt 1902 års stadsplan af 12 meter, hvaremot delen mellan Kungsgåtan och Stora gatan skulle återfå sitt nuvarande, från äldre tid bibehållna läge på marken med omkring 7 meters bredd vid Kungsgatan och vidning till en bredd af 10 meter vid Stora gatan, hvarjämte enligt detta förslag tomten N:o 133 västra kvarteret skulle utgå och till den del, som ej komme att åtgå för Slottsgatans vidgning, ingå i strandanordningen på västra sidan om Svartån mellan Skarpskyttebron och Apotekarebron.

Byggnadsnämnden har däremot föreslagit, att Slottsgatan i delen mellan Bondegatan och Kungsgatan skulle inskränkas till 8 meters bredd samt tomten N:o 133 västa kvarteret bibehållas såsom byggnadstomt. Beträffande Slottsgatans sträckning mellan Kungsgatan och Stora gatan har Byggnadsnämnden förordat bifall till Stadsplanekommitterades förslag.

Kvarteret Lovisa, eller byggnadsområdet mellan Kungsgatan, Svartån, Stora gatan och Slottsgatan skulle enligt båda dessa förslag bibehållas såsom det nu finnes på marken.

På uppdrag af Drätselkammaren har stadens byggnadschef verkställt utredning af förevarande frågor samt framlagt ett nytt förslag till reglering af ifrågavarande område af stadsplanen, hvilket förslag, som Drätselkammaren vill upptaga som sitt eget, här bifogas.

Enligt detta förslag skulle Slottsgatans hela sträckning mellan Bondegatan och Stora gatan utläggas till 10 meters bredd med bibehållande af den västra gatu-

linien. Sträckningen mellan Bondegatan och Kungsgatan skulle ingå i den öppna plats, som enligt samma förslag skulle bildas af tomten N: 133 västra kvartet. Vidare skulle kvarteret Lovisa regleras så, att närmast utmed ån anordnades en sex meter bred gata, afsedd endast för gångtrafik, och att mellan Slottsgatan och denna gångväg anlades två kortare trafikleder eller mindre öppna platser, på sätt den af byggnadschefen uppgjorda detaljkartan närmare utmärker Härigenom skulle byggnadskvarteret Lovisa uppdelas i tre särskilda kvarter, hvart och ett innehållande en enda byggnadstomt, upptagande, den nordligaste, större delen af nuvarande tomten N: o 148, den mellersta, hufvuddelen af tomten N: o 147 och den sydligaste, den mark, som upptages af hufvudbyggnaden å tomten N: 146 eller det s. k. Sundinska huset.

Genom bestämmelsen, att dessa tomter skulle få bebyggas endast med hus af eldfast konstruktion, skulle enligt Drätselkammarens förmenande det med Häradshöfdingen Ugglas förslag afsedda ändamålet — större trygghet mot brandfara — om än också icke i så hög grad vinnas med betydligt mindre kostnad för staden.

I ett annat hänseende skulle visserligen mot Drätselkammarens nu föreliggande förslag kunna göras den anmärkningen, att detsamma i motsats mot de föregående förslagen, som vilja bibehålla kvarteret Lovisa vid dess nuvarande utseende, skulle förstöra en af de för det gamla Västerås mest karaktäristiska punkterna, nämligen fasadlinierna i själfva åstranden å Svartåns ömse sider mellan Apotekarebron och bron vid Stora gatan Men mot denna anmärkning vill Drätselkammaren erinra, att med det nu framlagda förslaget utsikterna för, att de gamla byggnaderna få stå kvar så länge som möjligt, torde vara lika stora som enligt de föregående förslagen, samt att eventuela nybyggnader utmed åstranden gifvetvis komma att förstöra det egendomliga och karakteristiska intryck, denna del af Svartån nu erbjuder, då däremot det nya förslaget erbjuder tillfälle att, då de gamla byggnaderna i hvarje fall icke längre kunna bibehållas, ordna den västra sidan af ån på ett mycket tilltalande sätt.

Vidare skulle mot det nya förslaget kunna invändas, att detsamma skulle göra ett allt för starkt ingrepp i vederbörande tomtägares dispositionsrätt till deras tomter. Denna invändning är dock mera skenbar än verklig Ty för det första blifva tomtägarne, om det nya förslaget blir antaget, enligt byggnadsstadgans bestämmelser berättigade att bebygga hela dessa fribelägna tomter utan att lämna något gårdsutrymme, och i följd häraf komma de att erhålla till och med större byggnadsyta å sina respektive tomter än enligt de föregående förslagen, med hvilka skulle följa skyldighet för dem, att lämna viss areal af tomterna fria från byggnader. Hvad för det andra inskränkningen i byggnadshöjden vidkommer, så skulle tomterna icke heller med bibehållande af Slottsgatan till sin nuvarande ringa bredd få bebyggas med högre hus, än hvad i Drätselkammarens nya förslag bestämts. Beträffande slutligen och för det tredje föreskriften om hus med eldfast konstruktion medför visserligen denna ökade kostnader vid uppförande af nybyggnader, men dessa ökade kostnader torde fullt motsvaras af högre värde å byggnaderna, hvartill kommer den omständigheten, att värdestegring å dessa fastigheter måste blifva en gifven följd af områdets reglering och ordnande. Då Drätselkammarens förslag står i full öfverensstämmelse med stadsplanelagens föreskrifter och någon berättigad anmärkning emot detsamma från tomtägarnes sida icke torde kunna göras, hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att Slottsgatan mellan Bondegatan och Stora gatan utlägges till 10 meters bredd, med en afskärning vid hörnet af Stora gatan af tomten

N:o 144 i västra kvarteret, samt mellan Stora gatan och Nedre Trädgårdsgatan bibehålles vid 12 meters bredd såsom enligt nu gällande stadsplan;

att Slottsgatan sträckning mellan Bondegatan och Kungsgatan ingår i den öppna plats, som bildas af nuvarande tomten N:o 133 västra kvarteret;

att utmed Svartån mellan Kungsgatan och Sundinska huset anordnas en 6 meter bred gata för gångtrafik;

att mellan Slottsgatan och denna gångväg anlägges två trafikleder eller mindre öppna platser, på sätt en af Byggnadschefen Smitt upprättad detaljkarta närmare utvisar;

att för de tre särskilda byggnadskvarter, hvart och ett innehållande en tomt, hvari byggnadskvarteret Lovisa sålunda skulle uppdelas, skola gälla följande särskilda byggnadsbestämmelser:

1:o) högsta tillåtna höjd för byggnad vare 8 meter, räknadt från omgifvande markens medelhöjd till korsningen af vägglif och takfall, dock med undantag för gaflar, frontespisar, torn och dylikt;

2:o) å tomterna må icke uppföras annan byggnad än sådan af eldfast konstruktion,

samt att beträffande denna del af stadsplanen lämna Byggnadsnämnden samma uppdrag, som nämnden enligt Stagsfullmäktiges beslut den 20 Juni 1910 erhållit i fråga om stadsplanerevisionen i öfrigt, äfvensom uppdrag att antaga namn för de enligt Drätselkammarens förslag nybildade kvarteren och trafiklederna.

Emot detta förslag har Kaptenen V. Grandinson reserverat sig, i det han yrkat bifall till det af Häradshöfdingen Uggla väckta förslaget.

I fråga om området för stenhusstad i stadsdelen väster om Svartån hafva Stadsplanekommitterade föreslagit ett område, som begränsas af Biskopsgatan, Hållgatan, Öfre Trädgårdsgatan och Svartån. Byggnadsnämnden, med hvilken Drätselkammaren förut instämt har däremot yrkat, att stenstadsområdet väster om ån måtte omfatta endast byggnadskvarteret Lovisa.

Vid behandlingen inom Drätselkammaren af denna fråga har upptagits ett af Kaptenen V. Grandinson framlagdt skriftligt förslag, som här bifogas, att Drätselkammaren ville dels föreslå Stadsfullmäktige att uptaga frågan om stenhusstad i stadsdelen öster om Svartån, i hvilken fråga Stadsfullmäktige den 20 Juni 1910 fattat beslut och därvid bestämt stenstadens omfattning till det område, som begränsas af Skolgatan, Utanbygatan, Kopparbergsvägen, Södra Esplanaden och Svartån, till ny behandling, dels ock eventuelt förelägga Stadsfullmäktige nytt förslag till stenstadens omfattning.

På de skäl Kaptenen Grandinson i berörda skrifvelse anfört samt under särskildt framhållande däraf, att det synes vara olämpligt att införa en allmän

föreskrift om byggnade af stenhus inom viss del af stadsområdet, innan närmare bestämmelser rörande sättet för stenhusens uppförande utarbetats, får Drätselkammaren härmed föreslå:

att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande af sitt den 20 Juni 1910 i fråga om stenhusstad öster om Svartån fattade beslut, för närvarande afslå de föreliggande förslagen om, att inom vissa delar af stadsplanen endast hus af sten eller därmed jämförligt ämne finge uppföras, dock med undantag för den af Drätselkammaren här ofvan föreslagna bestämmelsen angående hus af eldfast konstruktion inom de af nuvarande byggnadskvarteret Lovisa bildade nya kvarteren.

Emot förestående förslag har Bankdirektören A. Sundström reserverat sig, i det att han yrkat, att Drätsalkammaren måtte föreslå Stadsfullmäktige att, med vidhållande af sitt föregående beslut i fråga om stenstad öster om Svartån, beträffande stenstad i stadsdelen väster om Svartån bifalla Stadsplanekommitterades förslag.

Västerås den 24 september 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

P. M. ang. reglering af området å Svartåns västra sida emellan Stora gatan samt Slotts- och Bondegatan.

Områdets utläggande till Park.

Tomt N: o 133,	taxeringsvärde	35,000 kr.	Försäljningsanbud	42,000 kr.
Tomt N: o 147,	,,	83,000 ,,	Sannolikt anbud	83,000 ,,
Tomt N: o 148,	,,	18,500 ,,	Försäljningsanbud	25,000 ,,
Hvarjämte mark från tomten N: o 146 torde böra upptagas i ett värde af				12,000 ,,
Planering och plantering samt gatubeläggning c: a				10,000 ,,
Strandskoning, trappor, balustrader m. m.				55,000 ,,
			Summa	227,000 kr.

Af detta belop kan en summa uppgående till högst 10,000 kr. återfås i form af marklösen från ägare af angränsande tomter i den mån dessa utnyttja förmånen att äga tomter vid en 18 meter bred gata.

Ehuru såväl ur skönhetssynpunkt som för vinnande af större säkerhet mot eldfara vore önskligt att området utlades till park måste dock hänsyn tagas till de höga kostnaderna, och har jag dörför ansett mig böra framställa nedanstående förslag.

Genom detta har jag sökt vinna att stadens kostnad för regleringen blifver den minsta möjliga, att brandsäkerhetens intressen tillgodoses och denna ökas samt att området närmaste tiden kommer att stå i oförändradt skick, skyddadt mot tomtspekulation äfven sedan gatan här vidgats.

Då icke någon tomt, undantagandes tomten N:o 133, hvilken i sin helhet utlägges till park, så förändras att ej hel byggnadstomt återstår är staden ej skyldig redan nu lösa gatumarken, utan kan vänta härmed till dess nybyggnad å tomterna verkligen kommer till stånd; staden erhåller då omedelbart ersättning för viss gatumark.

Vägen utmed Svartån, hviken väg på grund af sin ringa bredd, c:a sex m., endast kan afses för gångtrafik, medgifver dock brandkåren möjlighet att vid eldsvåda i trakten framkomma till eldhärden utan allt för stor tidsutdräkt.

Som de nya tomternas areal betydligt understiger den nuvarande och då tomtägaren likvisst måste betala större delen äfven af den mark, som utlagts till gata, torde det dröja rätt länge, innan han önskar företaga nybyggnad, och detta ehuru den nu föreslagna regleringen vid dess genomförande afsevärdt bör kunna höja markvärdet. Härigenom kan då detta mycket typiska parti af Västerås Svartå bibehållas oförändradt, till dess tiden fördrar att marken utnyttjas, något som ju i hvarje fall förr eller senare måste ske.

Stadens kostnad för regleringens genomförande har jag i omstående tablå sökt klargöra, till grund är lagdt det antagandet att regleringen genomföres i närvarande stund.

Endast tomten N:o 133 utlägges till park återstående mark indelas till emellan planteringar belägna byggnadstomter.

Tomternas nuvarande areal:

Tomt N:o 133	653,1 kvm.
Tomt N:o 148	651,5 „
Tomt N:o 147	1786,0 „
Toms N:o 146	952,0 „

Efter regleringen återstår häraf såsom tomtmark:

N:o 133, utlagd till park.	
N:o 148 (med del af N:o 147)	450,0 kvm.
N:o 147	777,0 „
N:o 146 plats för byggnaden	476,0 „

Af gatumarken skall, såsom nämndt, viss del ersättas af tomtägarne sedan de bebyggt sina nya tomter och de öppna platserna utlagts. För den mark som åtgår till vidningen af Slottsgatan torde å en del af sträckningen ersättning ej kunna uttages för mer än $^1/_4$ för den händelse för bebyggande af de nya kvarteren stadgas, att byggnadens höjd ej må öfverstiga ett visst mått, ett stadgande som för vinnande af en tilltalande gatubild torde vara nödvändigt.

Lösen för tomten N:o 133	42,000 kr.	
Återgående marklösen	3,500 „	
	38,500 kr.	38,500 kr.

Öfrig lösen för mark	15,000 kr.
Strandskoning	55,000 „
Planering, plantering och gatubeläggning	12,000 „
Summa	120,500 kr.

Eller i rundt tal hälften af kostnaden för föregående förslagets genomförande,

Såsom nämndt bör för området sättas vissa byggnadsbestämmelser, afsedda att dels tillförsäkra staden ett med ån och omgifningarne harmonierande byggnadsparti, dels att medföra säkerhet mot eldsolycka. Bestämmas bör sålunda, att byggnad inom det reglarade och nu ifrågavarande områdets tomter ej må uppföras till större facadhöjd än 8 meter, 2 våningar, vindsvåning och frontesp. m. m. likvisst oräknade, samt att byggnaderna skola uppföras af eldfast konstruktion.

Västerås den 22 september 1910.

Gösta Smitt.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Då det af Herrar Stadsfullmäktige den 20 dennes fattade beslutet i afseende å stenstadsbestämmelser för stadsdelen öster om Svartån enligt mitt förmenande är för staden och dess framtid i högsta grad olyckligt, får jag härmed föreslå, att Drätselkammaren ville upptaga frågan till vidare begrundande.

Till följd af den långt framskridna tiden och de vid sammanträdet förda tröttande förhandlingarne angående revision af stadsplanen i dess helhet, kommo antagligen ej de olika meningarne till sin fulla rätt, och har jag därför anledning tro, att det fattade beslutet icke är i öfverenstämmelse med flertalets mening.

Därtill kommer, att möjlighet förefinnes, att ej alla, som deltagit i beslutet till fullo klargjort för sig hvad begreppet *stenstad* innebär. I afseende härå får jag hänvisa till stadsplanekommitterades förslag till stadsplane-revision, där det säges å sid. 141, att med stenstad afses ett område, «där till endast må vara tillåtet uppföra hus af sten eller därmed jämförligt ämne i enlighet med närmare bestämmelser, som torde inflyta i byggnadsordningen.«

Dessa bestämmelser finnas således icke ännu, och vi veta därför ej hvad de kunna komma att innehålla. Visserligen hafva Stadfullmäktige att i sinom tid deltaga i bestämmelsernas uppgörande, men då vi ej veta, hvilka som då äro stadsfullmäktige, kunna vi ej häller nu bedöma, hvad ifrågavarande bestämmelser komma att innebära. I betraktande häraf och då det naturligtvis är lättare att utsträcka än att inskränka en redan bestämd stenstad, synes mig försigtigheten böra bjuda, att som stenstad ej föreslå mer än hvad som är nödvändigt, för att ej vedervåga all byggnadsverksamhet inom en stor del af stadens centrala delar.

Att en stenstad är nyttig torde vara otvifvelaktigt, särskildt för en stad sådan som det nuvarande Västerås. Men för att möjliggöra en stenstads tillkomst, det vill säga ett sammanhängande helt af brandsäkra hus, kräfves att åt stenstaden ej gifves för stort omfång, ty gör man det, fördröjer man i stället målets vinnande, i ty att först då hela det ifrågavarande området blir bebyggt som stenstad, först då ar afsigten nådd. Det hjälper ej att bygga ett hus här och ett där och hafva de gamla brand-ledande byggnaderna kvar däremellan.

Numera vanliga, rätt stränga stenstadsbestämmelser torde ej andra byggnader tåla vid, än sådana som genom större affärslokaler kunna förränta de drygare kostnaderna. Då följer också att man bör begränsa stenstaden till sådana delar af staden, där affärsverksamheten är koncentrerad. I detta afseende synes mig Byggnadsnämndens förslag ganska lyckligt, i det att detsamma omfattar affärscentrum förutom de områden, som äro upplåtna till offentliga byggnader. En mindre jämkning i Byggnadsnämndens förslag kan ju dock möjligen vara lämplig och önskvärd.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag förslå, att Drätselkammaren ville

dels föreslå Stadsfullmäktige att upptaga frågan till ny behandling,

dels och eventuellt förelägga Stadsfullmäktige nytt förslag till stenstadens omfattning.

Västerås den 23 Juni 1910.

Wald. Grandtinson.

Transumt af protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 20 Juni 1910.

§ 103.

Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 26 nästlidne Maj, antecknadt under § 95 i protokollet för nämnda dag, och sedan från Stadsplanekommitterade nu inkommit förnyadt yttrande i frågan om revision af den för Västerås stad gällande stadsplan, hade Stadsfullmäktige kallats till sammanträde denna dag för ifrågavarande ärendes afgörande.

Handlingarne funnos intagna under N:ris 37, häft V och 48 häft VII af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för innevarande år och skulle biläggas detta protokoll (se Bil. I och II).

Vid föredragning af dessa handlingar, hvilket skedde punktvis, fattade Stadsfullmäktige i ärendets särskilda delar nedan antecknade beslut.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vid föredragning af de olika förslagen rörande 1) *Slottsgatan* hade Herr Uggla yrkat, att byggnadskvarteret 2) *Lovisa* måtte såsom sådant utgå och utgöra en öppen plats, planterad med höga träd för att härigenom måtte erhållas en lämplig uppdelning af staden i brandhänseende, dock att hufvudbyggnaden å tomten N:o 146 västra kvarteret, det s. k. Sundinska huset kunde bibehållas; och hade Stadsfullmäktige därvid beslutat uppskjuta behandlingen af detta förslag såväl som angående de olika förslagen rörande Slotttgatan, till dess frågan om bestämmandet af området för stenhusstad på västra sidan om Svartån komme att föredragas.

Då nu dessa uppskjutna frågor i samband med 3) *frågan om stenhusstad på västra sidan om Svartån* ånyo föredrogos och därvid flere olika yrkanden framställts, men sedermera återkallats, enade sig Stadsfullmäktige om att för förnyad utredning återremittera samtliga dessa frågor till Drätselkammaren.

Som ofvan
In fidem.

Theofil Öberg.

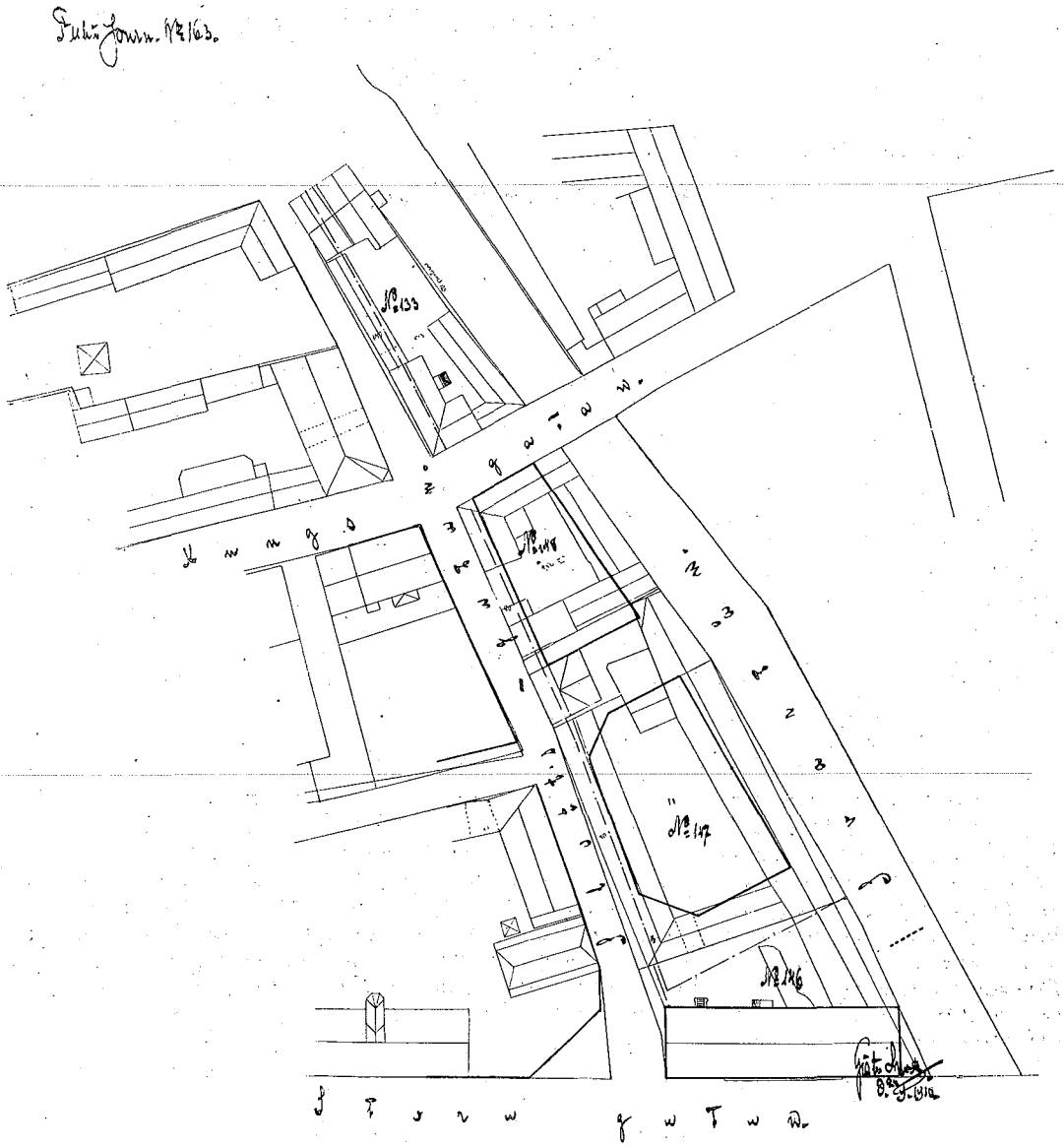

Västerås, A. F Berghs Boktryckeri 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 27 Oktober. XIII.

N:o 85.

Hälsovårdsnämndens förslag till ny mjölkstadga.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna ett inom Nämnden utarbetadt förslag till nya föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås, under anhållan, att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande för sin del af de nu gällande, af Stadsfullmäktige den 14 December 1903 antagna och af Konungens Befallningshafvande i länet den 24 Februari 1904 fastställda föreskrifter i förevarande hänseende, antaga Hälsovårdsnämndens härmed framlagda förslag.

Västerås den 29 september 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Förslag till föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås.

§ 1.

Mom. 1. Handel med mjölk och grädde i Västerås stad och å dess område får endast idkas:

antingen i särskilda mjolkförsäljningslokaler

eller genom kringsändande af tingad mjölk i slutna kärl.

Mom. 2. För rättighet att idka dylik handel fordras, utöfver hvad i allmän lag stadgas, att efter skriftlig anmälan Hälsovårdsnämndens tillstånd därtill erhållits

Mom. 3. Mjölkförsäljare åligger att vid denna anmälan foga uppgift å de ladugårdar, där den saluhållna mjölken produceras, äfvensom å de mejerier eller andra leverantörer, genom hvilka mjölk eller grädde lämnas. Enahanda uppgift skall lämnas, då ny leverantör af mjölkförsäljaren antages.

§ 2.

Mom. 1. Lägenhet, i hvilken mjölk och grädde säljas eller före försäljningen förvaras, får icke för sådant ändamål användas, utan att den förut blifvit och fortfarande är af Hälsovårdsnämnden godkänd.

Mom. 2. Lägenheten skall vara sund, ljus, rymlig och ändamålsenligt inredd, samt försedd med vatten- och afloppsledning, därest sådana ledningar finnas, i angränsande gata eller väg, äfvensom fullt tillfredställande anordningar för luftväxling och får ej till någon del vara belägen under angränsande markens yta. Lägenhetens golf, väggar och tak skola vara täta och jämna; golfvet skall bestå af eller vara belagdt med ämne, som är ogenomträngligt för vatten; väggarne skola till minst två meters höjd öfver golfvet vara oljemålade i ljus färg eller beklädda med kakel eller annat tjänligt ämne, så att de med lätthet kunna hållas rena och putsade.

Mom. 3. Lägenheten med tillhörande lokaler, såsom diskrum eller dylikt, får icke begagnas till annat än sitt bestämda ändamål: således icke till bostad, sofrum eller kök, samt får ej heller stå i omedelbar förbindelse med bostadrum, kök, försäljningslokal af annat slag eller rum, där ämnen förvaras, som på något sätt kunna menligt inverka på mjölkens beskaffenhet.

Mom. 4. I lägenheten får ej förutom mjölk och grädde, saluhållas eller förvaras andra varor än smör, magarin, ägg, bröd och konditorivaror.

Mom. 5. Inom samtliga lokaler skall renlighet och ordning noggrannt iakttagas. Den vid rörelsen sysselsatta personalen bör alltid vinlägga sig om snygghet med afseende på egen person och klädedräkt, samt får ej vara behäftad med lungsot eller annan smittosam sjukdom.

Mom. 6. Alla i denna paragraf gifna bestämmelser gälla ock i tillämpliga delar samtliga lokaler, som användas vid mejerihandtering.

§ 3.

Mjölkförsäljningslokal skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angifver rörelsens art och dess innehafvares namn. I försäljningsrummet skall ett exemplar af dessa föreskrifter alltid vara anslaget.

Å fordon, som användes vid distribuering af mjölk och grädde till kunder inom staden, skola mjölkförsäljarens namn och hemvist vara tydligt utsatta.

§ 4

Mom. 1. All salubjuden mjölk och grädde äfvensom alla inventarier och redskap i lokalerna skola behandlas med största renlighet och omsorgsfullt skyddas för hvaje slag af förorening. Is, som erfordras för mjölkens afkylning under förvaringen, skall finnas inom lokalen.

Mom. 2. Till transport eller förvaring af mjölk och grädde få endast användas rena, snygga, invändigt rostfria och i öfrigt ändamålsenliga kärl, försedda med väl tillslutande lock, som ej må tätas med material, som kan förorena innehållet, såsom trasor, papper eller annat dylikt.

Mom. 3. Målkärl eller annat, som å mjölkförsäljningsställe användes vid distribuering af mjölk eller grädde, skall vara af väl emaljerad eller förtent metall, samt försedt med lämpligt handtag, så att all beröring af mjölken med händerna undvikes; sådant kärl får ej användas till annat ändamål än det därmed afsedda, således ej att dricka ur; mjölk eller grädde, som finnes kvar i kärl, hvarur druckits, får ej slås tillbaka i förvaringskärlet.

Mom. 4. Mjölkkärl skall före ny påfyllning väl rengöras. Användes härvid sodalut, kalkvatten eller dylikt, skall kärlet därefter noga sköljas med rent vatten.

Mjölkkärl få ej lämnas stående i portgång, på gård, gata eller annan allmän plats. All omhällning af mjölk från öppna kärl å nämnda platser är förbjuden.

Mom 5. Fordon, som användes för transport till eller från staden eller inom staden af mjölk eller grädde, skall hållat rent och snyggt samt får ej samtidigt brukas till forsling af sådant, som kan förorena detsamma eller mjölkkärlen.

§ 5.

Mom. 1. Kärl, från hvilkit mjölk eller grädde utminuteras, skall vara försedt med tydligt och lätt synligt, fast anbragt märke, som angifver innehållet såsom:

Tjock grädde,
Tunn grädde,
Oskummad mjölk,
Handskummad mjölk,
Separerad mjölk,
Råmjölk, kernmjölk etc.

Då grädde eller oskummad mjölk distribueras å för ändamålet afsedda flaskor af glas, skall varans art tydligt vara angifven å den pappskifva eller annat, som utgör flaskans tillslutning, eller event. å dess plomb.

Mom. 2. **Tjock grädde** skall hålla **minst 30 % fett**
Tunn grädde „ „ **minst 18** „ „
Oskum. mjölk „ „ **minst 3** „ „
och vid + 15° C. äga en egentlig vikt af 1,028—1,034.

Handskum. mjölk skall hålla **minst** 0,6 **% fett.**
Separerad mjölk „ „ **minst 8 % torrsubstans.**

Mom. 3. Under benämningen *oskummad* får ej säljas sådan mjölk, som blifvit utspädd med skummad mjölk eller berövad något af sina naturliga beståndsdelar.

§ 6

Mom. 1. Utan Hälsovårdsnämndens tillstånd får oskummad mjölk icke säljas under benämning «*kontrollerad mjölk*«, «*barnmjölk*« eller annan beteckning, som kan gifva allmänheten den föreställningen, att mjölken är af särskildt god beskaffenhet eller blifvit producerad och behandlad på ett i hygieniskt afseende synnerligen betryggande sätt.

Mom. 2. För erhållande af tillstånd att försälja sådan mjölk skall ansökan ingifvas till Hälsovårdsnämnden, åtföljd af uppgift om den eller de ladugårdar, hvarifrån densamma erhålles, och antalet af de i hvarje ladugård uppställda djuren.

Mom. 3. Dylikt tillstånd meddelas endast under vilkor:

dels att läkare och veterinär, som af Hälsovårdsnämnden godkännas, efter verkställd besiktning intygat, *läkaren*, att hälsotillståndet hos den med mjölken sysselsatta personalen och de hygienska förhållanden, under hvilka densamma lefver, äro fullt tillfredsställande, *veterinären*, att ladugården med afseende på såväl inredning som skötsel tillfredställer hygienens fordringar, och att samtliga de i ladugården upptällda djuren äro fria från tuberkulos och i öfrigt friska, äfvensom att

de sanitära förhållandena omkring ladugården med därtill hörande inrättningar äro i fullgodt skick,

dels att af Hälsovårdnämnden godkända anordningar äro vidtagna för mjölkens transport till och behandling inom staden.

Mom. 4. Har tillstånd, som ofvan sägés, blifvit meddeladt, skall ladugården och där sysselsatt personal stå under tillsyn af läkare och veterinär, som af Hälsovårdsnämnden för detta ändamål förordnas att genom inspektioner öfvervaka, att förhållandena alljämt motsvara de härofvan uppställda fordringarne.

Mom. 5. Under benämningen *barnmjölk* må kontrollmjölk försäljas, om den håller minst 3,5 % fett, och vid djurens utfodring och skötsel iakttagas vissa af Hälsovårdsnämnden utfärdade särskilda bestämmelser.

Mom 6 Grädde af kontrollmjölk må försäljas under benämning *kontrollgrädde*, tjock eller tunn, beroende på fetthalten.

Mom. 7. Kärl, som användas för transport af kontrollerad mjölk och barnmjölk eller kontrollgrädde, skola vara försedda med tydliga, fast anbragta märken, angifvande mjölkens eller gräddens beskaffenhet och leverantörens namn. I sådana kärl må ej annan mjölk eller grädde förvaras eller försäljas. De kärl, hvari mjölken försändes såväl från ladugården till Västerås, som vid distribueringen inom staden, skola vara kontrollslutna på af Hälsovårdsnämnden godkändt sätt.

Mom. 8. Kostnaden för den kontroll, som ofvan föreskrifves, skall af ladugårdens ägare eller innehafvare gäldas enligt af Hälsovårdsnämnden fastställd taxa.

Mom. 9. Oskummad mjölk må efter ansökan hos Hälsovårdsnämnden försäljas under benämning «*pasteuriserad mjölk*», om den lokal, hvari pasteuriseringen skall försiggå, och behandlingsmetoden af Hälsovårdsnämnden godkännas.

Sådan mjölk skall försäljas i kontrollslutna kärl med däråt anbragt uppgift om pasteuriseringsdatum och leverantörens namn.

Mom. 10 Hälsovårdsnämnden äger utfärda särskilda bestämmelser utöfver hvad föreskrifterna i denna paragraf innehålla.

Sker förseelse mot nyssnämnda föreskrifter eller mot de af Hälsovårdsnämnden utfärdade särskilda besämmelser, kan meddeladt tillstånd af nämnden återkallas.

§ 7.

Det är förbjudet att affyttra mjölk eller grädde:

som härrör från djur, hvilket är eller skäligen kan misstänkas vara behäftadt med smittosam sjukdom, jufverlidande, lifmoderflyttning, diarré eller annan sjukdom, som kan skadligt inverka på mjölkens beskaffenhet,

som härrör från djur, hvilket invärtes eller utvärtes behandlas med läkemedel, som öfvergå i mjölken och därigenom kunna meddela densamma skadliga egenskaper,

som är utspädd med vatten eller blandats med främmande ämnen;

som till utseende, lukt eller smak afviker från det för mjölk eller grädde normala, eller

som innehåller orenlighet i sådan grad, att en liter mjölk, som förvaras en timme i ett kärl med genomskinlig botten, afsätter synlig bottensats.

§ 8.

Det är förbjudet att i staden afyttra mjölk eller grädde från mjölkförsäljningsställe, mejeri eller ladugård, där sjukdom, som är eller skäligen kan misstänkas vara tarmtyfus (nervfeber), kolera, skarlakansfeber, difteri eller annan smittosam sjukdom af svårare art, yppat sig bland den personal, som har att skaffa med mjölkning, mjölkens skötsel eller försäljning, eller bland personer, som hafva gemensam bostad med denna personal. Den som innehar affären, mejeriet eller ladugården, vare, så snart dylik sjukdom visat sig på platsen, skyldig att genast afstänga de sjuka och alla med dessa sammanboende från all beröring med mjölken och de lokaler, där denna uppsamlas och förvaras, samt ofördröjligen anmäla förhållandet hos hälsovårdsnämnden i Västerås och afvakta nämndens beslut, om och på hvilka villkor mjölken får försäljas inom staden Därest icke de af Hälsvårdsnämnden till undvikande af smittans spridning föreskrifna åtgärderna blifvit på af nämnden godkändt sätt genomförda, är det förbjudet att till staden införa och där försälja mjölk och grädde från sådan plats.

§ 9.

Mom. 1. Öfverinseendet öfver dessa stadgars efterlefnad utöfvas af Hälsovårdsnämnden och dess särskild funktionärer.

Mom. 2. Hälsopolis eller annan af Hälsovårdsnämnden förordnad person får ej förvägras tillträde till ladugård, mejeri, försäljnings- eller förvaringsställe med därtill hörande lägenheter, eller att där mot kontant betalning efter gängse pris af varorna taga prof.

§ 10.

Mom. 1. Öfverträder någon, hvad i dessa föreskrifter är stadgadt, eller underlåter någon att ställa sig de enligt desamma af Hälsovårdsnämnden gifna bestämmelser till efterrättelse, böte, där ej straff enligt allmän lag bör följa å förseelsen, från och med två till och med etthundra kronor, dock att de i § 5 angifna bestämmelserna rörande fetthalten hos mjölk eller grädde ej må föranleda ansvar, så vidt ej minst tre hos samma mjölkförsäljare inom trettio dagar tagna och vederbörligen undersökta prof visa en lägre fetthalt än den bestämda.

Mom. 2 Den som under den tid, då han för förseelse mot dessa föreskrifter eller enligt dem af Hälsovårdsnämnden gifna bestämmelser är ställd under åtal, förseelsen fortsätter eller förnyar, skall, när han därtill blir lagligen förvunnen, för hvarje gång, åtal mot honom ägt rum, och han däraf fått del, fällas till ofvan stadgade böter.

Mom. 3 Förseelser mot bestämmelserna i §§ 7 och 8 må därjämte, ifall skäl därtill finnes, genom Hälsovårdsnämndens försorg allmänneligen kungöras, och vare den felaktige underkastad syldighet att på egen bekostnad genast vidtaga den åtgärd, som Hälsovårdsnämnden för varans aflägsnande eller oskadliggörande kan finna skäligt föreskrifva.

§ 11.

Denna stadga träder i kraft sex månader efter den dag, då densamma blifvit af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande stadfäst.

I fråga om lägenhet, som i denna stadga afses, och som vid dess trädande i

kraft är tagen i bruk, äger likväl Hälsovårdsnämnden efter pröfning att för viss tid, ej öfverstigande tre år från den dag, stadgan trädt i kraft, meddela anstånd med stadgans fulla tillämpning.

Västerås den 29 september 1910.

Hälsovårdsnämnden.

N:o 86.

Drätselkammarens utlåtande öfver Herr Danielssons motion om åtgärder till hindrande af bostadsbrist.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 29 nästlidne september af Fabrikören A. Danielssons motion rörande vidtagande af åtgärder för afhjälpande af en allt mera här i staden framträdande brist på mindre bostadslägenheter, får Drätselkammaren, som i likhet med motionären anser, att staden till en början åtminstone bör bidraga till denna viktiga frågas lösning med en utredning, och som i enlighet med hvad jämväl motionären vid frågans behandling inom Drätselkammaren uttalat, funnit denna utredning böra åstadkommas genom en särskild kommitté, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté af sju personer med uppdrag att skyndsamt inkomma till Stadsfullmäktige med utredning och förslag angående de åtgärder, som från stadens sida kunna anses erforderliga och lämpliga till afhjälpande och förekommande här i staden af brist på mindre bostadslägenheter.

Västerås den 13 oktober 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då behofvet af mindre bostadslägenheter för arbetarefamiljer blifvit allt större och större år från år, och nu i höst visar det sig vara en verklig brist, torde det vara nödvändigt att staden vidtager någon åtgärd, att åtminstone för framtiden söka afhjälpa dessa svårigheter.

Det borde icke vara omöjligt för staden att uppföra några billiga och enkla arbetarebostäder att upplåtas i första hand till stadens egna arbetare.

Dessa hus borde kunna byggas så att de blefvo räntebärande.

Då redan förut en kommitté är tillsatt med ungefär samma uppdrag, d. v. s. anskaffande af rum för polis och brandsoldater m. m., vore ju lämpligt att utvidga nämda kommittés arbete med här ofvan relaterade fråga. Dock torde det vara nödvändigt att med anledning af programutvidgningen kommitténs medlemmar ökades med två eller till sju och vore det då synnerligt lämpligt, att de båda suppleanterna blefvo kommittéledamöter.

Västerås den 29 september 1910.

A. Danielsson.

N:o 87.

Drätselkammarens skrifvelse rörande afslutande af köp från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget af bolagets mark i kvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåre.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets här bilagda anhållan får Drätselkammaren härmed anhålla om bemyndigande att med bolaget sluta aftal rörande köp af all bolaget tillhörig mark i byggnadskvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar oh Kåre, utgörande i areal omkring 21,840 kvadratmeter till det enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 sistlidne maj bestämda pris af 2 kronor 50 öre pr kvadratmeter, på så sätt att i likvid för köpet lämnas af Drätselkammaren utfärdad köpeskillingsrevers, som förfaller till betalning samma dag, som köpeskillingen för de delar af Munk- och Allégatorna, som enligt Stadsfullmäktiges nyssberörda beslut skola sammanslås med kvarteren Numa, Måns och Morits till ett enda industrikvarter och försäljas till bolaget, enligt blifvande köpeaftal skall gäldas, eller om Kungl. Maj:ts fastställelse å nyssnämnda stadsplaneändring icke kommer att erhållas, en månad efter den dag, Kungl. Maj:ts beslut härutinnan blifver dagtecknadt, och hvilken köpeskillingsrevers skall vara räntefri intill den på nyssnämnda sätt bestämda förfallodagen, äfvensom på de närmare villkor i öfrigt, hvarom Drätselkammaren må med bolaget träffa öfverenskommelse.

Västerås den 18 oktober 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Enär staden beslutat köpa oss tillhöriga kvarteren Högne, Hupert, Josef, Ivar och Kåra anhålla vi att köpekontrakt upprättas och att köpet afslutas.

Högaktningsfullt

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

J. S. Edström.

N:o 88.

Drätselkammarens utlåtande öfver Herr Hedins motion om belysning utåt Köpingsvägen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 sistlidne augusti till Drätselkammaren remitterat Förmannen S. G. Hedins motion om vidtagande af anordning för belysning utåt Köpingsvägen, får Drätselkammaren, under åberopande af bifogade utredning af föreståndaren för stadens vatten-, gas- och elektricitetsverk, anföra följande.

Då ifrågavarande väg är en viktig och starkt trafikerad inkörsväg till staden, anser Drätselkammaren sig för närvarande kunna tillstyrka belysning å densamma så långt stadens gasrörnät nu finnes framdraget. Att nedlägga större kostnader för ledningar uteslutande för denna belysning eller att anordna luxbelysning, hvilken kräfver dubbelt så stora årskostnader som gasbelysningen, finner Drätselkammaren däremot icke tillrådigt. I den mån som anslutningen till stadens belysningsverk från enskilda abbonnenter å byggnadsområdena vid Köpingsvägen fortskrider så långt, att det kan blifva för staden lönande, torde böra tagas i öfvervägande, huruvida icke utsträckt belysning å Köpingsvägen kan af staden anordnas.

På grund af det anförda får Drätselselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att låta uppsätta två gaslyktor å Köpingsvägen inom den utsträckning stadens gasledning för närvarande har, för en kostnad af 250 kronor att jämte årskostnaden för ifrågavarande belysning upptagas till uttaxering under rubriken gatubelysning i 1911 års utgiftsstat.

Västerås den 19 oktober 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

På uppdrag af Vatten- och Gasverksstyrelsen får undertecknad härmed afvifva svar på Drätselkammarens remiss den 8 nästlidne september rörande belysning af Köpingsvägen.

Byggnadsverksamheten utefter Köpingsvägen sträcker sig omkring 600 meter väster om Västra Esplanaden. Stadens gasledning slutar 140 meter väster om Esplanaden.

Utsträckning af gasledningen längre väster ut bör ske i samband med vattenledningens utsträckning; men, som en dylik utsträckning är förbunden med rätt betydande kostnader och tarfvar utförliga utredningar, kan denna icke nu gärna ifrågasättas.

I den utsträckning, gasledningen nu äger, kan lämpligen 2 gaslyktor uppställas. Belysning längre väster ut sker enklast med luxlampor, hvaraf gasverket inom 3 veckor kan förfoga öfver 2 stycken af de 5 lampor, som verket äger. Af gaslyktorna bör den, som uppställes längst väster ut, brinna såsom morgonlykta. Luxlamporna böra helst släckas samtidigt med de gaslyktor, som släckas kl. 11,30 på kvällen, då i sådant fall den för dessa lampor erforderliga kolningen, hvilken måste företagas, om desamma måste brinna längre tid oafbrutet, kan undvikas, hvarigenom kostnaderna blifva lägre.

En komplett gaslykta med tillhörande servisledning betingar en kostnad af 125 kronor. Då gasverket äger luxlampor, behöfver endast kostnaden för dessas uppställnig beräknas, belöpande sig denna för hvarje lykta på 15 kronor.

Årliga kostnaden för en gaslykta, som släckes kl. 11.30, är 55 kr.
„ „ „ „ „ „ brinner hela natten, är 110 kr.

Årliga kostnaden för en luxlampa, som släckes kl. 11,30, är omkring 110 kronor. Under antagande af att 2 gaslyktor och 2 luxlampor skola uppställas, blifva sålunda anläggningskostnaderna:

för gaslyktorna	250 kronor
och för luxlamporna	30 „

Årliga kostnaderna blifva:

för *en* lykta (gaslykta, aftonbrinnare)	55 „
„ *två* lyktor (gaslyktor, hvaraf 1 morgonbrinnare)	165 „
„ *tre* lyktor (2 „ „ 1 d:o och 1 luxlampa, aftonbrinnare)	275 „
„ *fyra* (2 gaslyktor, hvaraf 1 morgonbrinnare, och 2 luxlampor, båda aftonbrinnare)	385 „

Elektrisk belysning betingar i anläggningskostnad 2,300 kronor, därvid sträckningen är beräknad till 600 meter.

Årliga kostnaden för 4 osramlampor om 400 normalljus hvardera och med släckningstid kl. 11,30 på kvällen uppgår, vid ett pris af 20 öre kilowattimmen och med tillägg af 70 kronor årligen för lyktornas tändning, släckning och underhåll, till 550 kronor. Härvid är dock att märka, att de elektriska ledningarna äro så tilltagna, att genom desamma ström äfven kan afgifvas till enskilda, hvarigenom en ökad inkomst skulle kunna beredas stadens elektricitetsverk.

Västerås den 13 oktober 1910.

Gerh. Gustafson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med den lifliga byggnadsverksamhet, som å senaste tiden utveckiat sig i stadens närhet, har som en följd en liflig trafik uppstått å vägar och trafikleder. Detta är ett förhållande som på senaste tiden blifvit märkbart utom Västertull å den s. k. Köpingsvägen. Under den mörka årstiden är den delen, som ligger närmast staden, mycket svår att trafikera på grund af det mörker som där råder, ett förhållande som gör sig starkt gällande på lördag kvällar, då de landsbor som varit inne i staden återvänder, och å området boende har en del uträttningar i staden. Med anledning häraf få undertecknade å västra området boende härmed hos Stadsfullmäktige vördsamt anhålla om anslag för uppsättning af 4 st. lampor för belysning af Köpingsvägen, närmast utom stadsplanen.

64 st. namnunderskrifter.

Ifrågavarande framställning upptager jag som motion.

Västerås den 25 augusti 1910.

S. G. Hedin.

Västerås. A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

N:o 89.

Utredningsmannens i aflidna J. E. Orströms och Maria Orströms sterbhus skrifvelse med öfverlämnande af en donation.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får jag enligt föreskriften i det härvid i transumt bifogade testamentet, öfverlemna 6,000 kronor från aflidna J. E. Orströms och Maria Orströms sterbhus.

Västerås den 18 Oktob r 1910.

Gust. Schnell.
Utredningsman i Sterbhuset.

Inbördes testamente.

Undertecknade äkta makar förklara härmed vår yttersta vilja och inbördes testamente vara, att hvilkendera af oss som den andra öfverlefver skall med full och oinskränkt eganderätt behålla det efterlämnade boet, utan att därför vara i någon redovisningsskyldighet till den aflidnes sterbhusdelägare, men efter bägges vår död skall —
— —
Sex Tusen (6,000) Kronor Doneras och benämnas »Orströms Donationsfond» hvilken fond Herrar Stadsfullmäktige i Västerås stad skall omhänderhafva och ställer den den i lika förhållande som den Sundinska Donationsfonden och skall afkomsten däraf, tillfalla inom Västerås stads samhälle tillhörande arbetsklassen, i nöd ställde välfrejdade tvenne personer hälften hvardera; den eller de personer som troget arbetat till oss ega förmånsrätt till understöd ur fonden — — — — — — — —
— —

Till yttermera visshet hafva vi detta testamente med våra underskrifter och vanliga signaturer i tillkallade vittnens närvaro; försedt.

Västerås den 19 Februari 1887.

Maria (bom.) ***Orström.*** ***J. E. Orström.***
född Hellstrand.

Att Byggmästaren Johan Erik Orström och hans hustru Maria Josefina Orström, född Hellstrand, hvilka vi personligen känna i vår närvaro och sedan ofvanstående testamentariska förordnande blifvit för dem uppläst, förklarat att detsamma innefattar deras yttersta vilja, samt att makarna derefter egenhändigt undertecknat sina namn, äfvensom att makarne Johan Erik Orström och hans hurtru Maria Josefina Orström, född Hellstrand, därvid handlat med

fullt förstånd och af fri vilja, intygas af oss på en gång närvarande och för sådant ändamål tillkallade vittnen.

Västerås som ofvan.

J. Nyström.
Poliskonstapel.

J. E. Säflin.
Skomakare.

Från hufvudskriften i transumerade delar rätt afskrifvet; betygar
Västerås Rådhus den 18 oktober 1910.

Ex officio
J. W. Ödman.

N:o 90.

Konungens Befallningshafvandes i länet resolution ang. detaljhandel med brännvin i Västerås.

Konungens befallningshafvandes i Västmanlands län resolution i anledning däraf, att, sedan Stadsfullmäktige i Västerås med anledning af därom väckt motion genom beslut den 25 augusti 1910 för sin del beslutit, att detaljhandeln med brännvin finge jämväl efter 1910 års utgång äga rum i staden för en tid af tre år från ett utminuterings- och sju utskänkningsställen.

så har magistraten i Västerås uti skrifvelse den 29 september 1910 underställt stadsfullmäktiges beslut Konungens befallningshafvandes pröfning och därvid tillstyrkt beslutets fastställande;

Gifven Västerås slott i landskansliet den 31 oktober 1910.

Konungens befallningshafvande, som inhämtat, att underställda beslutet upplästs offentligen den 29 nästlidne september och att, såvidt här fördt diarium utmärker, besvär emot stadsfullmäktiges beslut icke anförts, har öfvervägt handlingarnas innehåll och pröfvar skäligt medgifva, att detaljhandel med brännvin må utöfvas i Västerås under tre år från och med den 1 januari 1911 vid ett utminuterings- och sju utskänkningsställen;

skolande detta beslut delgifvas magistraten i Västerås och kungörelse om detsamma införas i Västmanlands läns tidning.

Den med denna resolution missnöjde äger att däröfver hos Kungl. Maj:t i dess finansdepartement anföra underdåniga besvär sist inom trettionde dagen från det kungörelse om Konungens befallningshafvandes beslut varit i ofvannämnda tidning införd.

Ort och tid som ofvan.

Claës Wersäll.

C G. Ihrfors.

N:o 91.

Fattigvårdsstyrelsens begäran om val af ytterligare en distriktchef och en vice distriktchef i styrelsen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Fattigvårdsstyrelsen får härmed anhålla, att Stadsfullmäktige måtte i anledning af styrelsens i bifogade protokollsutdrag omförmälda framställning fatta beslut.

Västerås den 25 oktober 1910.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 25 oktober 1910.

§ 211.

Beslöt Fattigvårdsstyrelsen att från och med nästkommande år det nuvarande femte fattigvårdsdistriktet i följd af det stora antalet understödstagare därstädes skulle uppdelas i två särskilda distrikt med skiljegräns af Hamngatan, Fiskartorget, Köpmangatan, Stora torget och Österlånggatan, så att hädanefter den del af nuvarande femte distriktet, som låg väster om nyss angifna skiljegräns skulle utgöra stadens femte fattigvårdsdistrikt och den öster om samma gräns belägna delen af nuvarande femte distriktet utgöra sjette distriktet. Det nuvarande sjette distriktet skulle i följd häraf efter 1911 års ingång benämnas sjunde distriktet.

Tillika beslöt fattigvårdsstyrelsen ingå till Stadsfullmäktige med hemställan, att Stadsfullmäktige ville för åren 1911—1913 för det nya sjätte distriktet utse en distriktchef och en vice distriktchef; och föreslogs till distriktchef nuvarande vice distriktchefen i femte distriktet Häradsskrifvaren C. Nordmark samt till vice distriktchef Domkyrkokomministern Axel Enblom, hvarjämte föreslogs, att till vice distriktchef i det nya femte distriktet efter Herr Nordmark måtte för år 1911—1913 utses Apotekaren I. Fernström.

Som ofvan.

In fidem:

Theofil Öberg.

N:o 92.

Drätselkammarens skrifvelse ang. val af ledamöter och suppleanter i styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bilagda skrifvelse till Drätselkammaren från Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt får Drätselkammaren, under erinran, att Stadsfullmäktige redan den 30 september 1909 beslutat, bland annat, att för uppehållande af anstaltens verksamhet bevilja ett årligt anslag af 2,000 kronor, hvadan Drätselkammaren har för afsikt att i sitt budgetsförslag för nästkommande år upptaga ifrågavarande belopp till uttaxering, hemställa, att Stadsfullmäktige ville företaga det skrifvelsen omförmälda val af två ledamöter och två suppleanter i arbetsförmedlingsanstaltens styrelse för år 1911 äfvensom en revisor med suppleant att granska anstaltens räkenskaper för år 1910.

Västerås den 10 November 1910

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed öfverlämnas

dels inkomst- och utgiftsstat för år 1911 för Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt, hvilken stat upprättades af anstaltens styrelse vid dess sammanträde den 30 aug. 1910 och som bland annat upptager ett anslag af Västerås stad till belopp af 2,000 kronor,

dels »Instruktion för Västmanlands läns arbetsförmedling», enligt hvilken Västerås stad har att utse en *arbetsgifvare* och en *arbetstagare* med lika många suppleanter att vara medlemmar af anstaltens styrelse under år 1911, äfvensom en revisor med suppleant att granska anstaltens räkenskaper.

Upplysningsvis meddelas,

att landstinget beviljat anstalten för nästa år till hufvudkontoret i Västerås 4,000 kronor samt för upprättande af afdelningskontor 600 kronor,

att styrelsen för närvarande utgöres af följande personer:

Ordförande: Uggla, Claes, häradshöfding.
Suppleant: Kalén, Th., Kronofogde.

Representanter för arbetsgifvare.

Ledamöter: Hamilton, A., grefve.
Larsson, O., bruksägare.
Karlsson, Edv., byggmästare, Västerås.

Suppleanter: Lundblad, A., landtbrukare
Blume, G., ingeniör.
Danielsson, A., plåtslagaremästare.

Representanter för arbetstagare.

Ledamöter: Huggare, C. F., maskinist.
Kant, V. B., elektriker.
Wall, C. L., jordbruksarbetare.
Suppleanter: Andersson, C. A., gjuteriarbetare.
Carlsson C. G., maskinist,
Pettersson, O., jordbruksarbetare, samt

att landstinget för sin del för åren 1911 och 1912 utsett till ledamöter i styrelsen:

f. Riksdagsmannen A. Lundblad, Fredriksberg och
Järnarbetaren Georg Jonsson, Västerås och

till suppleanter:
Landtbrukaren J. F. Olsson, Apalby, och
Arbetsförmannen Leonard Borén, Tortuna.

Västerås den 31 okt. 1910.

Enl. uppdrag:
J. P. Malmberg.

Västmanlands läns arbetsförmedling.

Beräknade inkomster och utgifter för år 1911.

Inkomster:

Anslag af Västerås stad	Kr.	2,000: —
D:o » Västmanlands läns landsting:		
a) för hufvudkontoret i Västerås	»	4,000: —
b) » afdelningskontor i länets öfriga städer	»	1,500: —
Kronor		7,500: —

Utgifter:

a) För hufvudkontoret i Västerås:			
Föreståndaren, lön	Kr.	2,000: —	
Assistenten »	»	900: —	
Hyra för lokal	»	1,500: —	
Städning	»	250: —	
Bränsle	»	250: —	
Annonser	»	300: —	
Extra biträde å kontoret	»	500: —	
Diverse omkostnader	»	300: —	6,000: —
b) För 3:ne afdelningskontor	Kr.		1,500: —
Kronor			7,500: —

Anm. Utgifter för telefon, postporton och trycksaker hafva icke upptagits upptagits i förestående tablå, enär de torde kunna bestridas af det statsbidrag, som väntas tillfalla anstalten för innevarande år, men som utbetalas först år 1911.

Instruktion för Västmanlands läns arbetsförmedling.

§ 1.

Västmanlands läns arbetsförmedling har till uppgift att genom hufvudkontor i Västerås och afdelningskontor samt ombud å skilda platser inom länet till arbetsgifvares och arbetssökandens tjänst förmedla allt slags arbete.

Arbetsförmedlingen, som omfattar både män och kvinnor, sker afgiftsfritt. Dock bör den, som påkallar speciella upplysningar eller åtgärder, hvilka föranleda särskilda kostnader, bestrida samma kostnader. Arbetsgifvare måste äfven, ifall ej annan öfverenskommelse förut träffats, ersätta anvisad arbetare, som vid framkomsten icke antages, dennes utgifter för erforderlig resa. Arbetsförmedlingens bemödanden skola i främsta rummet afse att skaffa arbetsgifvare den bästa möjliga arbetskraft och arbetssökande det arbete de åstunda och hvartill de vid samma tid kunna bäst ägna sig.

Därest jämngoda arbetssökande anmält sig till större antal än det antal platser arbetsförmedlingen kan disponera, bör hänsyn tagas till den arbetssökandes mantalstkrifnings- och boningsort samt om han är familjeförsörjare. Under i öfrigt likartade förhållanden afgöras ansökningarna om arbete i den ordning, de inkommit till arbetsförmedlingen.

§ 2.

Arbetsförmedlingen står under ledning af en styrelse, bestående af ordförande och sex ledamöter med suppleanter, som utses sålunda:

Konungens Befallningshafvande i länet utser Ordföranden och dennes suppleant och må därvid icke ifrågakomma någon, som på grund af sin ställning kan antagas vara partisk i sådana frågor, som kunna blifva föremål för styrelsens beslut.

Länets Landsting, länets Hushållningssällskaps förvaltningsutskott och staden Västerås utser hvardera en arbetsgifvare och en arbetstagare med lika många suppleanter.

Samtliga val gälla för tre år. Därvid iakttages dock första gången, att de af Landstinget valde med suppleanter afgå vid utgången af år 1912, de af Hushållningssällskapets förvaltningsutskott valde med suppleanter vid utgången af år 1913 och de af staden Västerås valde med suppleanter vid utgången af 1911.

Fyllnadsval afser endast den tid, som för den afgångne återstått.

Såväl arbetsgifvares som arbetstagares ombud böra väljas så, att de så allsidigt som möjligt representera länets olika näringsgrenar.

§ 3.

Styrelsens Ordförande representerar anstalten utåt. Styrelsen sammanträder så ofta Ordföranden pröfvar nödigt eller när minst tre ledamöter därom skriftligen göra hemställan; och bör kallelse till sammanträde om möjligt vara utfärdad minst en vecka före sammanträdet.

Förhinder att bevista styrelsesammanträde skall — om möjligt — anmälas till ordföranden i så god tid, att suppleant hinner inkallas. Styrelsen är beslutmässig, när jämte Ordföranden eller dennes suppleant, minst fyra ledamöter eller suppleanter, däraf hälften arbetsgifvare och hälften arbetstagare, äro tillstädes.

När ej samma antal medlemmar af båda grupperna äro tillstädes, afgöres genom lottning, hvilken eller hvilka skola afträda vid omröstning.

§ 4.

Vid första sammanträdet hvarje år väljer styrelsen inom sig en kassaförvaltare med suppleant samt fördelar göromålen i öfrigt på sätt lämpligt synes.

§ 5.

Vid styrelsens sammanträden föres protokoll, som senast vid nästföljande sammanträde justeras. I protokollet skola, jämte förteckning öfver de närvarande, upptagas de ärenden, som till handläggning förekomma. Önskar någon, att skälen för hans särskilda mening åtfölja protokollet, bör han aflämna desamma, skriftligen affattade, senast vid protokollets justering.

§ 6.

Styrelsen afgör, hvilka frågor skola framställas till de arbetssökande. Dessa spörsmål böra inskränkas till hvad för själfva arbetsförmedlingen och statistiken är erforderligt samt må icke vara af politisk natur eller för sökanden kränkande.

§ 7.

Arbetsförmedlingen fortfar oberoende af arbetsinställelser (strejker eller lockouter).

§ 8.

Styrelsen skall till hvarje års Landsting samt till länets Hushållningssällskaps förvaltningsutskott och Stadsfullmäktige i Västerås inom Oktober månad ingifva förslag till stat för nästföljande år och därvid begära erforderliga anslag.

För resor i anstaltens ärenden erhålles ersättning enligt femte klassen i resereglementet, och arbetstagare, som i följd af uppdrag för anstaltens räkning går miste om arbetsförtjänst, bör därför erhålla motsvarande godtgörelse.

§ 9.

Öfver arbetsförmedlingens förvaltning skola föras fullständiga räkenskaper, hvilka för hvart kalenderår afslutas samt före den förste nästföljande Mars tillhandahållas vederbörande revisorer, hvilka af ett antal af tre med tre suppleanter utses, en ledamot med suppleant af Landstinget, en ledamot med suppleant af Hushållningssällskapets förvaltningsutskott och en ledamot med suppleant af Stadsfullmäktige i Västerås.

Revisionen bör vara afslutad och berättelse jämte de yttranden och förslag, som omständigheterna påkalla, aflämnad till styrelsen före mars månads utgång.

§ 10.

Styrelsen antager tills vidare eller på viss tid för arbetsförmedlingens verksamhet å hufvud- och afdelningskontor erforderlig personal äfvensom särskilda lokalombud.

§ 11.

Närmare föreskrifter om verksamheten meddelas i en af styrelsen fastställd arbetsordning. Arbetsförmedlingen angifver minst en gång i hvarje månad en statistisk rapport öfver sin verksamhet under den föregående månaden. Månadsrapporterna sammanfattas vid årets slut i en särskild redogörelse. För öfrigt iakttagas de föreskrifter, som af vederbörande myndigheter kunna meddelas, och får ingenting försummas af hvad som erfordras för erhållende af statsbidrag i samma utsträckning, som kan komma öfrig inom riket verkande offentlig arbetsförmedling till del.

N:o 93.

Handlingar rörande väckt förslag ang. ordnande af bestämd tidsperiod för beståndet af valkretsindelning för val af stadsfullmäktige.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att Dess befallningshafvande i Wästmanlands län lämnar stadsfullmäktige i Västerås tillfälle att häröfver afgifva underdånigt yttrande samt därmed äfvensom med eget underdånigt utlåtande till Kungl. Maj:t inkommer före innevarande års utgång.

Stockholm den 20 oktober 1910.

På nådigaste befallning:

Hugo Hamilton.

RESOLUTION.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas lämna Stadsfullmäktige i Västerås tillfälle att häröfver afgifva underdånigt utlåtande, hvilket jämte remissakten hit förväntas före den 15 nästkommande december.

Västerås slott i landskansliet den 28 Oktober 1910.

Claës Wersäll.

Georg Enhörning.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige, som enligt Konungens Befallningshafvandes i länet ofvanstående resolution lämnas tillfälle att häröfver afgifva underdånigt utlåtande inom tid och på sätt i Konungens Befallningshafvandes resolution omförmäles.

Västerås Rådhus den 14 november 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Afskrift

Till Konungen.

I 5 § af nådiga förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm stadgas, att staden skall för val af stadsfullmäktige indelas i valkretsar, äfvensom att indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för hvarje valkrets bestämmes af stadsfullmäktige efter därom af magistraten uppgjordt förslag. Någon bestämmelse om för huru lång tid valkretsindelningen skall vara beståndande innehåller förordningen däremot icke.

Med hänsyn till stadgandena i nyssangifna lagrum om hvad som vid valkretsindelning iakttagas skall, synes emellertid saknaden om bestämmelse härom kunna föranleda därtill, att ny valkretsindelning kan komma att äga rum ofta nog, ja, till och med hvarje år.

Då sådant väl ej varit lagstiftarens mening och under alla förhållanden ej kan vara lämpligt, hafva fullmäktige funnit angeläget att erhålla bestämmelser därom, att valkretsdelning som blifvit antagen, må äga bestånd under åtminstone några tvåårsperioder, på sätt i förordningen synes anses såsom det normala. Jämförelse med hvad som förut ägt rum vid stadens indelning i valkretsar för val af ledamöter i riksdagens andra kammare har härvid förefallit fullmäktige tala för perioder af tio år, dock att, om under en dylik tioårsperiod förhållanden skulle inträda, som göra en förändring af valkretsindelningen önskvörd, det torde böra finnas möjlighet för fullmäktige att besluta ny valkretsindelning. Härvid hafva fullmäktige särskildt åsyftat det fallet, att ett eller flere angränsande samhällen kunna komma att införlifvas med staden. För sådan händelse torde det gifvetvis kunna blifva nödvändigt att valkretsiedelningen ändras under löpande indelningsperiod. Enligt fullmäktiges mening skulle dock den nya valkretsindelning, som då kan varda antagen, gälla allenast för den återstående delen af tioårsperioden.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt få stadsfullmäktige hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för meddelande i nådiga förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm af bestämmelse därom att valkretsindelning för val af stadsfullmäktige, som blifvit behörigen antagen, skall vara gällande under en tidsperiod af tio år, dock att, om under sådan tidsperiod stadens utvidgning eller andra särskilda förhållanden finnas därtill föranleda, ny valkretsindelning må beslutas för den återstående delen af perioden.

Protokoll öfver förevarande ärendes behandling hos stadsfullmäktige bifogas.

Stockholm den 25 april 1910.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Underdånigst:

Sixten von Friesen.

C. G Barthelson.

Afskrift.

Till Konungen.

Till Eders Kungl. Maj:t får Öfverståthållareämbetet härmed i underdånighet öfverlämna Stockholms stadsfullmäktiges bilagda underdåniga framställning om ordnande af bestämd tidsperiod för beståndet af valkretsindelning för val af stadsfullmäktige i hufvudstaden; och får Öfverståthållareämbetet för egen del i underdånighet tillstyrka nådigt bifall till den underdåniga framställningen.

Det i framställningen åberopade protokollet kommer att, så snart detsamma blifvit tillgängligt, öfverlämnas.

Underdånigst

Robert Dicksson.

B. J. Schönmeyer.

Afskrift.

Utdrag af protokollet, hållet vid Stockholms stadsfullmäktiges sammanträde den 25 april 1910.

§ 8.

Skedde föredragning af beredningsutskottets utlåtande n:r 85 med anledning af väckt fråga om bestämd tidsindelning för beståndet af valkretsindelning för val af stadsfullmäktige i Stockholm.

I den 7 sistlidne mars afgifven motion, n:r 11, hade herrar Dahlberg och A. Cederborg hemställt:

att stadsfullmäktige ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t göra framställning om bestämmelse i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, att valkretsindelning för val af stadsfullmäktige, som blifvit behörigen antagen, skall vara gällande under viss bestämd tidsperiod.

Uti förevarande utlåtande hemställde utskottet:

att stsdsfullmäktige med anledning af förevarande motion ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t göra framställning om bestämmelse i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, att valkretsindelning för val af stadsfullmäktige, som blifvit behörigen antagen, skall vara gällande under en tidsperiod af tio år, dock att, om under sådan tidsperiod stadens utvidgning eller andra särskilda förhållanden finnas därtill föranleda, ny valkretsindelning må beslutas för den återstående delen af perioden.

Efter ärendets föredragning erhölls först ordet af herr Boalt, som yrkade bordläggning af frågan. Herr Dahlberg yttrade sig härefter under hemställan om afslag å berörda yrkande; och beslöto stadsfullmäktige efter vederbörliga propositioner att omedelbart företaga frågan till behandling.

Under den öfverläggning rörande själfva saken, som härefter uppstod, yttrade sig hvar efter annan herrar Dahlberg, Boalt och vice ordföranden, och framställdes härvid yrkanden *dels*, af herr Dahlberg, om bifall till utskottets hemställan med den ändring att de däri förekommande orden, "andra sådana särskilda förhållanden" måtte utbytas mot "andra särskilda förhållanden", *dels och* å afslag å samma hemställan.

Efter särskilda propopositioner jämlikt dessa yrkanden äfvensom å bifall till utskottets hemställan oförändrad blef omförmälda af herr Dahlberg framställda yrkande af stadsfullmäktige godkändt.

Mot beslutet anmäldes af herr Boalt reservation under förbehåll att senare få aflämna densamma, skriftligen affattad.

Enligt protokollet:
C. G. Barthelson.

Afskrift från Stadsfullmäktiges protokoll den 25 april 1910.

Till beredningsutskottets sammanträde för verkställande af det utskottet beträffande detta protokoll gifna justeringsuppdrag hade i fråga om stadsfullmäktiges i § 8 af protokollet antecknade beslut af herr Boalt aflämnats följande skriftligen affattade

"RESERVATION.

För statsmakterna torde såsom regel stå orubbligt fast, att ändring af gifven lag icke må ifrågakomma med mindre erfarenheten otvetydigt ådagalagt, att lagen till sin verkan är orättvis eller åtminstone opraktisk. Intetdera har man i förevarande fall ens sökt att visa, och intetdera torde kunna bevisas redan af det skäl, att den lag, däri ändring begäres, är gifven så sent som den 26 maj 1909.

Denna lags mening synes mig vara att förebygga just hvad man nu åsyftar att vinna med den föreslagna ändringen. Valkretsindelningen skall enligt lagen följa med folkskolemängdsskiftningen. Om indelningen bindes vid en tioårsperiod, kan i Stockholm under tiden för indelningens bestånd folkmängden så betydligt förändras i de särskilda valkretserna, att den rättvisa, lagen velat åvägabringa, förbytes i orättvisa. Hvarför man för öfrigt föreslagit en tioårsperiod kan jag för min del så mycket mindre förstå, som det rätt allmänt ifrågasatts att förlänga stadsfullmäktigmandatet till fyra år. Om man förutsätter en lagändring i sådant syfte, borde gifvetvis tidsperioden för valkretsdelningens bestånd kunna jämnt delas med fyra. Vidare torde det vara uppenbart, att ehuru framställningen endast kunnat afse ändring i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, statsmakterna dock måste låta utreda om och i hvad mån förhållandena inom riket i öfrigt påkalla enahanda eller liknande lagändring.

Af ett bifall till den föreslagna lagändringen skulle följa, att den nu fastställda valkretsindelningen för val af stadsfullmäktige i Stockholm måste komma att gälla för en tidsperiod af tio år, om icke fullständiga undantagsförhållanden inträda, ehuru hvarken magistraten vid uppgörande af sitt förslag till nämnda indelning eller Stockholms stadsfullmäktige vid dess fastställelse tänkt sig en sådan fortvaro af densamma. Under sådan förutsättning hade säkerligen hänsyn kommit att tagas till beräkneliga förändringar och förskjutningar under tioårsperioden i de faktorer, som enligt lagen konstituera grundvalen för en valkretsindelning. Särskildt hade i sådant fall hänsyn måst tagas därtill, att enligt befolkningsstatistiken folkmängden i vissa församlingar konstant minskas och i andra lika konstant ökas.

Därtill kommer, att det torde föreligga så mycket mindre anledning att nu fastslå för tio år en indelning i sex valkretsar, som stadsfullmäktige synas nästan alla hafva önskat en indelning i färre kretsar, fastän därför mött svårigheter, som med hänsyn till lagens bestämmelser synt oöfvervinnerliga.

Det hufvudsakliga skälet till mitt yrkande, att framställningen måtte af stadsfullmäktige för närvarande afslås, ligger emellertid däri, att gällande valkretsindelning, som fastställts, innan något proportionellt val till stadsfullmäktige ännu ägt rum, i sig innebär en af lagen opåkallad och orättvis olikhet i inflytande på stadsfullmäktigevalet mellan eljest enligt lagen lika röstberättigade. Orättvisan i denna olikhet, som jag på goda grunder förmodar icke hafva vid valkretsindelningen rönt något beaktande, har bjärt trädt i dagen vid det stadsfullmäktigval, som nu senast ägt rum i Stockholm. Då jag förvägrats begärd bordläggning af detta ärende, har jag icke kunnat anskaffa exakta uppgifter ur röstlängderna utan nödgas stödja mig på approximativa beräkningar af dessa uppgifter, hvilka emellertid torde komma sanningen ganska nära. Enligt dessa approximativa beräkningar utgör hela röstvärdetalet, deladt med antalet för kretsen utsedda representanter i stadsfullmäktige, i 1 kretsen 11,300, i 2 kretsen 12,000, i 3 kretsen 16,000, i 4 kretsen 11,500, i 5 kretsen 16,200 och i 6 kretsen 11,200. Alltså, om exempelvis af två personer med lika bevillningstaxering en bor i Katarina och en annan i Oscars församling, har den förre betydligt större inflytande på stadsfullmäktigvalet än den senare. Denna olikhet kan icke vara rättvis. Till sin verkan verkan blir den nämligen en onödig olikhet inför lagen, som svenskt kynne aldrig velat veta utaf.

Såvidt de approximativa beräkningar, jag kunnat medhinna, icke alldeles missvisa, hvilket jag saknar hvarje anledning att antaga, kan denna olikhet utan olägenhet väsentligen förminskas, om icke helt undanrödjas, därest man blott vid en blifvande vid en blifvande valkretsindelning vill begjärta denna angelägenhet. Att under sådana förkållanden begära nu ifrågakomna lagändring till hufvudsaklig del af det skäl, att man anser sig kunna förutse en för Stockholms magistrat och möjligen äfven för dess stadsfullmäktige besvärlig procedur för en ny valkretsindelning, har jag för min del funnit icke öfverensstämma med grundprinciperna för svenskt lagstiftningsarbete.

B. Boalt".

På tjänstens vägnar:

C. G. Bartelsson.

Vidimeras
C. G. Barthelsson.

Västerås. A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 15 December. XV.

N:o 94.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stad år 1911.

UTGIFTER:

A. Stadens allmänna drätsel.

Räntor och kapitalafbetalningar:

Å 400,000 kr. lånet af den 1/6 1892:		
(återstående belopp d. 1/1 1911 290,000: — kr.)		
Ränta à 4 %	11,440: —	
Kapitalafbetalning	8,000: —	19,440: —
Å 1,000,000 kr. lånet af den 15/6 1896:		
(återstående belopp d. 1/1 1911 636,000: — kr.)		
Ränta à 3,6 %	22,446: —	
Kapitalafbetalning	25,000: —	47,446: —
Å 2,000,000 kr. lånet af den 1/8 1902:		
(återstående belopp d. 1/1 1911 1,806,000: — kr)		
Ränta à 4 %	72,240: —	
Kapitalafbetalning	29,000: —	101,240: —
Å 2,000,000 kr. lånet af den 1/8 1907:		
(återstående belopp d. 1/1 1911 1,940,000: — kr.)		
Ränta à 4 1/2 %	87,300: —	
Kapitalafbetalning	21,000: —	108,300: —
	Transport	276,426: —

	Transport	276,426: —	
Å 3,000,000 kr. lånet den 1/4 1910.			
(Däraf försålts obligationer för 860,000: — kr.)			
Ränta å 4 1/2 %	38,565: —		
Kapitalafbetalning	6,000: —	44,565: —	320,991: —
Ränteskillnad:			
För i år 1896 års lån ingående fonder			1,250: —
Ränta:			
å Wallöfska donationen			1,100: —
Räntor å tillfälliga lån:			
å upplånta medel från åtskilliga under Stadsfullmäktiges förvaltning stående fonder tillhopa 376,550: — kr. å 4 1/2 %		16,944: 75	
å medel, som i öfrigt behöfva upplånas		10,000: —	26,944: 75

Aflöningar m. m.:

a) För Magistraten och Rådhusrätten med underlydande tjänstemän och betjänte. (Bilaga litt. A 1 och 2):

Borgmästaren: Lön	4,000: —		
Lönetillägg för år 1911	800: —	4,800: —	
1:ste litt. Rådmanen: Lön		2,000: —	
2:dre ,, d:o Lön	2,000: —		
Lönetillägg för år 1911	1,000: —		
Anslag till skrifbiträde	200: —	3,200: —	
Illitt. Rådmannen: Lön	750: —		
Lönetillägg för år 1911	250: —	1,000: —	
Extra litterat biträde		2,000: —	
Reservationsanslag för tillfälliga biträden enl. Kungl. brefvet den 27 febr. 1868		200: —	
Fyllnadsanslag för beredande af semester åt borgmästaren och de Ilitterate rådmännen		400: —	
Trycknings- och annonskostnader samt skrifmaterialier		1,500: —	
Stadsfogden: Lön	2,000: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Ersättning för tjänstelokal	300: —	2 900: —	
Kronouppbördskassören: Lön	2,000: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
För extra skrifhjälp under 4 mån. af året	300: —	2,600: —	
Skrifbiträde å kronouppbördskontoret		900: —	
	Transport	21,500: —	350,285: 75

	Transport	21,500: —	350,285: 75
Stadsfiskalen: Kontant lön - - - - - -	2,200: —		
Två ålderstillägg - - - - - - - -	1,000: —	3,200: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600: — kr.			
Stadsvaktmästaren: Lön - - - - - - -	1,200: —		
Två ålderstillägg - - - - - - - -	300: —	1,500: —	
En exekutionsbetjänt: Lön - - - - - -	1,300: —		
Två ålderstillägg - - - - - - - -	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt: Lön - - - - -	1,300: —		
Ett ålderstillägg - - - - - - - -	150: —	1,450: —	
En exekutionsbetjänt: Lön - - - - - - - - - -		1,300: —	
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder - - - - - - - - - - - - - - -		75: —	
Olycksfallsförsäkring för stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna - - - - - - - - - - -		60: —	
Läkarearvode för d:o 4 personer à 4 kr. - - - - -		16: —	30,701: —

b) För poliskåren. (Bilaga litt. B, 1 – 4)

Poliskommissarien: Kontant lön - - - - - - - -		2,400: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600: — kr.			
Öfverkonstapeln: Lön - - - - - - - -	1,800: —		
Två ålderstillägg - - - - - - - -	300: —		
Beklädnadsersättning - - - - - - -	150: —	2,250: —	
1:ste detektivkonstapeln: Lön - - - - -	1,600: —		
Två ålderstillägg - - - - - - - -	300: —		
Beklädnadsersättning - - - - - - -	150: —	2,050: —	
2:dre detektivkonstapeln: Lön - - - - -	1,500: —		
Två ålderstillägg - - - - - - - -	300: —		
Beklädnadsersättning - - - - - - -	150: —	1,950: —	
Tre inspektionskonstaplar:			
Lön för hvar och en - - - 1,500: —			
Två ålderstillägg - - - 300: —	1,800: —	5,400: —	
Sju ord. konstaplar:			
Lön för hvar och en - - - 1,300: —			
Två ålderstillägg - - - 300: —	1,600: —	11,200: —	
Fem ord. konstaplar:			
Lön för hvar och en - - - 1,300: —			
Ett ålderstillägg - - - 150: —	1,450: —	7,250: —	
Nio ord. konstaplar:			
Lön för hvar och en - - - - - - - -	1,300: —	11,700: —	
Tre extra konstaplar med bostad uti logementen à 1,000: — kr. - - - - - - - - - -		3,000: —	
	Transport	47,200: —	380,986: 75

	Transport	47.200: —	380,986: 75
Beklädnad in natura för 3 inspektions-, 21 ord och 3 extra konstaplar = 27 man à 120: — kr.		3 240: —	
Olycksfallsförsäkring åt polismännen		500: —	
Läkarearvode och medicin åt poliskårens medlemmar med familjer		250: —	
Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal		450: —	
Trycksaker och skrifmaterial		400: —	
Underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier m. m.	700: —		
Extra tillägg härtill för år 1911	810: —	1,510: —	
Bränsle och lyse		1,200: —	
Ersättning åt brandkåren:			
för eldning af ugnarne	50: —		
för snökörning från gården	50: —	100: —	
Skurning och städning		360: —	
Renhållning af gata och klosetter		70: —	
Brandstodsafgift		50: —	
Vattenafgift		55: —	
Krono- och kommunalutskylder		70: —	
Underhåll af fastigheten		250: —	
Oförutsedda utgifter		530: —	
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort beräknas till samma belopp, som ersättning från statsverket för sådan tjänstgöring eller		3,150: —	59,385: —
c) *Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner:*			
Byggnadschefen: Lön		8,000: —	
Stadens ombudsman: Lön	4,500: —		
Arvode åt vikarie under semester	200: —	4.700: —	
Stadskamreraren: Lön	3,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,500: —	
Räkenskapsföraren och kontrollanten:			
Lön	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Skrifbiträde		1,500: —	
Stadsinspektoren: Lön	2,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —	
Arbetsförmannen: Lön	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Rådhusvaktmästaren: Lön		1,200: —	
Olycksfallsförsäkringsersättning för rådhusvaktmäst.		15: —	
Läkarearvode för d:o		4: —	
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper		500: —	
(Utom vatten- och gasverket samt fattigvården.)			
	Transport	27,619: —	440,371: 75

	Transport	27,619: —	440,371: 75
För skrifmaterialier, bokbinderiarbeten m. m.		400: —	
Tryck- och annonskostnader		3,500: —	31,519: —

Pensioner:

Förre Stadsingeniören Fr Gevalt		3,000: —	
„ Stadsfiskalen Aug. Vesterling		1,500: —	
„ Poliskonstapeln J. F. Asplund		600: —	
„ „ E. A. Vestén		400: —	
„ „ E. F. Kindblom		500: —	
„ Tornväktaren J. E. Norén		150: —	
„ „ C. E. Eriksson		75: —	
„ Barnmorskan Carolina Närström		400: —	
„ Patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
„ „ C. A. Björklund		100: —	
„ Sysslomannen J. E. Pettersson		800: —	
„ Räkenskapsföraren vid gasverket Fröken Anna Gädda		1,000: —	
„ Städerskan vid rådhuset Lovisa Malmström: pension	300: —		
hyresersättning	150: —	450: —	
Anslag till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond enligt Kungl. brefven den $^{11}/_{11}$ 1850 och den $^{24}/_{2}$ 1868		360: —	9,435: —

Brandväsendet:
(Bilaga litt. C.)

Årskostnader enligt Brandstyrelsens förslag	30,170: —

Byggnadsnämnden:
(Bilaga litt. D.)

Årskostnader enligt Nämndens förslag	5,000: —

Hälsovården:
(Bilaga litt. E.)

a) Allmänna hälsovården	13,855: —		
b) Epidemiska sjukhuset	16,650: —		
c) Köttbesiktningsbyrån	10,240: —	40,745: —	
Tillkommer:			
Hyra för lokal i Sundinska huset, som användes till kyrksal i stället för förra kyrksalen vid Kopparbergsvägen, som af Hälsovårdsnämnden tagits i anspråk		500: —	41,245: —

Fosterbarnsnämnden:

Annonsering, tryck och blanketter		100: —	
Skjutsar vid besiktningar och öfriga diverse utgifter		50: —	150: —
	Transport		557,890: 75

		Transport	557,890: 75

Gatuläggningar:

Kostnader för mindre gatuarbeten samt afgäld för nubbstensbrott	5,000: —	
Kostnader för makadamslagning	4,000: —	9,000: —

Vägunderhåll:

För grusning och makadamisering af vägar samt underhåll af broar användes behållning å 1910 års anslag cirka 8,000 kr.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken:
(Bilaga litt. F. 1—6)

Vattenverket		63,825: —	
Gasverket		86,200: —	
Elektricitetsverket		94,500: —	244,525: —
Enl. Drätselkammarens förslag:			
Afgår:			
Vattenverket: verkens förvaltning	800: —		
div. oförut. aflöningar	300: —	1,100: —	
Gasverket: verkens förvaltning		800: —	
Elektr.verket d:o	800: —		
div. oförut. aflöningar	875: —		
d:o för turbindriften	500: —	2,175: —	4,075: —
Tillkommer:			240,450: —
Brist i 1909 års anslag för ledningsanläggningar			485: 82	240,935: 82

Afloppsledningarne:
(Bilaga litt. F. 1)

Årskostnader	8,105: 21	
Afgår enl. Drätselkammarens förslag för div. oförutsedda aflöningar	200: —	7,905: 21

Gatubelysningen:
(Bil. litt. F. 1.)

Gasbelysning:			
För lyktor med uppåtbrinnande lågor		21,650: —	
„ „ nedåtbrinnande „		3,690: —	25,340: —
Belysning med 2 luxlampor			250: —
Elektr. belysning:			
För 5 osramlampor å Köpmangatan		610: —	
„ 2 „ å Norra Esplanaden		150: —	
„ 10 glödlampor å Norrmalm och 1 i Sundinska parken		300: —	
	Transport	1,060: —	25,590: —	815,731: 78

	Transport	1,060: —	25,590: —	815,731: 78
Tillkommer genom utbyte af en lykta vid varmbadhuset		66: —	1,126: —	
			26,716: —	
Afgår för belysning å hamnen			1,300: —	
			25,416: —	
Nyanskaffning:				
13 lyktor med stolpe och uppåtbrinnande lågor	1,495: —			
Afgår för lyktor i utbyte	520: —	975: —		
19 lyktor med nedåtbrinnande lågor å Stora gatan		2,375: —		
2 lyktor med nedåtbrinnande lågor vid Köpingsvägen		250: —		
15 st. afståndständare		375: —		
5 st. osramlampor å Köpmangatan	900: —			
2 st. d:o å Norra esplanaden	200: —	1,100: —	5,075: —	30,491: —

Renhållningsverket:

Aflöningar:				
Föreståndaren: Lön	1,800: —			
Två ålderstillägg	600: —			
Ersättning för kontorslokal	400: —			
och för kontorsbiträde	400: —	3,200: —		
Förman och fodermarsken:				
Lön för hvar och en	1,100: —			
Två ålderstillägg	200: —	2,600: —		
G. Malmén, K. Karlsson, Arvid Andersson och Karl Suneson:				
Lön för hvar och en	900: —			
Två ålderstillägg	200: —	4,400: —		
Emanuel Andersson: Lön	900: —			
Två ålderstillägg	200: —			
Hyresersättning	175: —	1,275: —		
S. Lundin, Oskar Eriksson och Karl Forslund:				
Lön för hvar och en	900: —			
Ett ålderstillägg	100: —			
Hyresersättning	175: —	3,525: —		
Gust. Västlin: Lön	900: —			
Hyresersättning	175: —	1,075: —	16.075: —	
Extra arbetare			1,500: —	
En sopare: Lön		900: —		
Ett ålderstillägg		100: —	1,000: —	
		Transport	18,575: —	846,222: 78

	Transport	18,575: —	846,222: 78
Extra körslor		200: —	
Inköp af torfmull		4,600: —	
Inköp af utsäde		224: —	
Stallet:			
Till utfodring	200: —		
Hästskoning	200: —		
Underhåll af seldon, filtar och täcken m. m.	300: —		
Försäkring- och brandpremier	150: —		
Arvode åt veterinären	25: —		
Till en ny häst	700: —	1,575: —	
Diverse utgifter:			
Olycksfallsförsäkring	60: —		
Trycksaker och räkenskapsböcker	30: —		
Vattenafgift	50: —		
Sotning	22: —		
Upphämtning af sopor	325: —		
Brandstodsafgifter	60: —		
Komplettering och underhåll af latrinkärl	325: —		
Kärl för afhämtning från rumsklosetter	300: —		
Reparation och underhåll af fordon	700: —		
Beklädnadskostnader	450: —		
Telefonafgift	100: —		
Läkarearvode	50: —		
Medicin	100: —		
Virke till reparationer	300: —		
Oförutsedda utgifter	500: —	3,372: —	
Nyanskaffning:			
Två vagnar för sopor	600: —		
En plog	62. —	662: —	
Arrenden och afgälder:			
För del af Kungsängen	200: —		
„ mark inköpt från Myggbo	100: —		
„ stadens utjord vid Nordanby	300: —		
Drifkraft för blandningsmaskin	800: —	1,400: —	30,608: —

Parker och planteringar:
(Bilaga litt. G. 1 och 2)

Årskostnader enligt Trädplanteringssällskapets förslag	12,820: 76		
Tillkommer:			
För skötsel m. m. af skolträdgårdarne 500: —			
För trädplanteringsarbeten å Elba 200: —	700: —	13,520: 76	
Transport		13,520: 76	876,830: 78

	Transport	13,520: 76	876,830: 78
Afgår: för vattenledning till nedre dammen å Djäkneberget		300: —	13,220: 76
Hästholmarne:			
Utskylder samt reparationer			400: —
Skogarne:			
Aflöning till skogvaktaren		1,000: —	
Tillsyn af stadens skogar		100: —	
Diverse utgifter		1,000: —	2,100: —
Rådhuset:			
Kostnad för uppvärmning		1,400: —	
Belysning		800: —	
Brandstodsafgifter		131: —	
Skötsel af uren		40: —	
Diverse utgifter		300: —	2,671: —
Stadshotellet: (Bilaga litt. H.)			
Årskostnader, oberäknadt ränta och amortering			14,494: 20
Kallbadhuset:			
Aflöning åt simlärare och simlärarinna för undervisning i torrsimning åt skolbarn		300: —	
Diverse utgifter såsom aflöningar och reparationer		1,000: —	1,300: —
Varmbadhuset: (Bilaga litt. I.)			
Årskostnader: enligt Badhusstyrelsens förslag			20,000: —
Stallet:			
Utfodring, hästskoning och hästförsäkring af 2 hästar		1,200: —	
Diverse utgifter för stallet		200: —	
Aflöning till två körkarlar à 1,000 kr. pr man		2,000: —	3,400: —
Renhållning:			
Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll o. spolning) å gator och allmänna platser		4,000: —	
S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser, 13 kvinnor à 130 kr.		1,690: —	
För sopning å söndagarna under Maj—September, 24 dagar à 7 kr.		168: —	5,858: —
Arrenden af afgälder:			
Afgäld för s. k. gästgifvarejorden i gamla och nya Stohagsjorden efter medelmarkegångspris cirka		11: —	
	Transport	11: —	940,274: 74

	Transport	11: —	940,274: 74
Arrende för s. k. Falkenbergska tomten vid Kvarntullen		75: —	
Afgäld efter medelmarkegångspris för till staden upplåten mark:			
Af länslasarettets område	18: —		
„ länsfängelsets „	10: —	28: —	
Afgäld för mark, afsöndrad från länsfängelsets jordområde, enligt Kungl. brefvet den $^{21}/_{11}$ 1873		100: —	
Afgäld för Vasaparken, lösen för 53,4 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris		440: —	
Ersättning enligt Kungl. brefvet den 21 Sept. 1900 för upplåtande till staden af:			
1:o) Stadskomministerns förut anslagna löningsjordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet, lösen för 20,91 hl, spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	155: —		
2:o) Domkyrkosysslomannens förut anslagna lönejord å Trådarön: lösen för 97,2 liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	7: 50	162: 50	
8:de årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		124: —	
5:te årets afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		160: 48	
Ett års arrende för Bergstrandska jorden i Herrgärdet och Gåsmyrevreten		250: —	
Afgäld för två fattigvården förut tillhörande planteringsland		50: —	1,400: 98

Årliga utgifter:

Fångars vård och förplägning å länsfängelset		200: —	
Krono- och kommunalutskylder:			
för de af staden exproprierade delarne af			
Kungsängen	200: —		
„ Östra utmarken	320: —		
„ Viksängs villaområde	51: —		
„ diverse jordägor och annan fastighet	572: —	1,143: —	
Brandstodsafgifter för lösören		207: —	
Telefonafgifter för ledningar till:			
Magistraten	220: —		
Stadsfullmäktiges ordförande	50: —		
Stadens ombudsmans bostad	50: —		
Drätselkammarens ordförande	50: —		
Drätselkammaren	150. —		
Stadsfogdens bostad	50: —		
Kronouppbördskontoret	50: —		
Stadsinspektorens bostad	50: —		
Transport	670: —	1,550: —	941,675: 72

Transport	670: —	1,550: —	941,675: 72
Byggnadskontoret	50: —		
Byggnadschefens bostad	50: —	770: —	
Stadens andel i lön till skarprättaren $^{12}/_{32}$-delar af 200 kr.		75: —	
Paviljongen i Stadsparken:			
Brandstodsafgift, utskylder och underhåll		450: —	
Klapphuset:			
Tillsyn däraf	125: —		
Diverse utgifter	100: —	225: —	
Premie för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare		500: —	
Arvode till ombud vid mantalsskrifningen		120: —	
Kostnader för brandsyn		350: —	
Årsafgift till Svenska stadsförbundet à 2 kr. för hvarje 100-tal invånare		360: —	4,400: —
Anslag för undervisningsändamål: (Bilaga litt. K.)			
För undervisning i tekniska skolan		3,000: —	
„ Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet		1,600: —	
„ d:o bibliotek		1,500: —	
„ skötsel och vård af sockenbiblioteket		75: —	
Hyresbidrag till rektor vid högre allm. läroverket		1,200: —	
Brandstodsafgift för högre elementarläroverkets byggnader		252: 04	
För anordnande af matlagningskurser	500: —		
samt hyra för den därför upplåtna lokalen i Sundinska huset	200: —	700: —	8,327: 04
Följande förmåner, som högre elementarläroverket för flickor i Västerås af staden åtnjuter, nämligen:			
Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —		
Den staden tillhöriga skolhustomten i värde	15,400: —		
Stadens tomt, hvarå gymnastikhuset är uppfördt i värde	5,000: —		
Kronor	135,000: —		
uppskattas efter en beräkningsgrund à $5^1/_2$ % eller 7,447 kr.			
Räntan å stadens fordran hos flickskolan 30,000 kr., från hvilken ränta staden afstått för nämnda treårsperiod, beräknas likaledes efter $5^1/_2$ % eller till *1,650 kronor;* och skall af denna ränta i första hand utgå kommunens bidrag till lärarinnornas vid skolan ålderstillägg och pensionering.			
Diverse särskilda ändamål: (Bilaga litt. L. 1—6)			
Anslag för uppehållande af arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet		2,000: —	
Anslag till arbetsstugan		2,500: —	
Transport		4,500: —	954,402: 76

	Transport	4,500: —	954,402: 76
Anslag till Barnkrubban		600: —	
„ till Barnhemmet		500: —	
„ till Västerås sjukkassors centralförsamlings fortsättningsförening		2,500: —	
„ till stadsplanekommitterade		1,000: —	
„ till Skridskoklubben		400: —	
„ till urinkurar å Djäkneberget		1,000: —	10,500: —

Afkortningar:

För debiterade men ej ingående utskylder — 26,000: —

Förslagsanslaget:

För diverse utgifter och oförutsedda behof — 23,988: 85

B. Fattigvården:

Enligt bilagor litt. M. 1 o. 2 — 79,218: 84

C. Folkskoleväsendet:

Enligt bilagor litt. N. 1—4		134,313: —	
Afgår:			
Lön för en e. o. lärareplats, $^1/_2$ år	700: —		
Lön för en e. o. lärarinneplats, $^1/_2$ år	650: —		
Å lönen för vaktmästaren vid Herrgärdsskolan	100: —		
vid Djäknebergsskolan	250: —		
Å lönen för eldaren vid Herrgärdsskolan	200: —	550: —	
Arvodet till skolstyrelsens kassör		750: —	2,650: — 131,663: —

D. Kyrkliga ändamål:

Enligt kyrkostämmans beslut den 31 Oktober 1910 — 28,688: 09

Kronor 1,254,461: 54

INKOMSTER.

Stadens allmänna drätsel:

Behållning från föregående år - - - - - - - - - - - - - - - - - 50,000: —

Räntor och kapitalafbetalningar:

Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:

å 1892 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 39,330: 77 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	1,551: 88		
Amortering - - - - - - - -	1,085: 77	2,637: 65	

å 1896 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 92,988: 24 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	3,281: 78		
Amortering - - - - - - - -	3,655: 24	6,937: 02	

å 1902 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 43,068: 27 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	1,722; 73		
Amortering - - - - - - - -	692: 27	2,415: —	

å 1907 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 628,272: 12 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	28,272: 25		
Amortering - - - - - - - -	6,800: 12	35,072: 37	

å 1910 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 512,174: 50 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	22,944: 14		
Amortering - - - - - - - -	4,609: 84	27,553: 98	74,616: 02

Af Folkskolestyrelsen:

å 1892 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 72,500: — kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	2,860: —		
Amortering - - - - - - - -	2,000: —	4,860: —	
	Transport	4,860: —	74,616: 02	50,000: —

		Transport	4,860: —	74,616: 02	50,000: —
å 1902 års lån:					
(Kapitalskuld den 1/1 1911 19,145: — kr.)					
Ränta	7,765: 80				
Amortering	3,117: 50		10,883: 30		
å 1907 års lån:					
(Kapitalskuld den 1/1 1911 43,000 kr.)					
Ränta	1,935: —				
Amortering	500: —		2,435: —		
å 1910 års lån:					
(Kapitalskuld den 1/1 1911 26,650: — kr.)					
Ränta	1,193: 85				
Amortering	240: —		1,433: 85	19,612: 15	
Af Fattigvårdsstyrelsen:					
å 1892 års lån:					
(Kapitalskuld den 1/1 1911 14,500 kr.)					
Ränta	572: —				
Amortering	400: —		972: —		
å 1902 års lån:					
(Kapitalskuld den 1/1 1911 22,845: 90 kr.)					
Ränta	913: 84				
Amortering	366: 85		1,280: 69	2,252: 69	
Af Kyrkorådet:					
å 1896 års lån:					
(Kapitalskuld den 1/1 1911 14,840: — kr.)					
Ränta		525: 24			
Amortering		500: —	1,025: 24		97,506: 10
Tomtören:					
För åtskilliga tomter på stadens grund och för delar af Humlegården, som upplåtits till N:o 113, 114 och 115 Södra kvarteret och till varmbadhuset			200: —		
För magasiner vid sjön			360: 32		560: 32
Arrende för diverse jordlägenheter:					
Östra utmarken:					
Lägenheten Lilla Stenby (Carl Aug. Johansson)			360: —		
» Gustafsslätt (Frans Theodor Larsson)			281: —		
		Transport	641: —		148,066: 42

Transport	641: —	148,066: 42
Lägenheten Andersbo (A. G. Andersson)	350: —	
» Gården Utmarken (Gust. Andersson m. fl.)	1,028: —	
» Enbacken, den till biskopen ej upplåtna delen (Ernst Nyberg)	160: —	
» Grönbo (Myggbo sågbolag)	100: —	
Egendomen Nordanby (L. R. Larsson)	1,600: —	
Sundinska utmarken och jord närmast lägenheten Eriksdal (A. V. Andersson)	260: —	
Utmarksjord invid Nordanby (Ernst Nyberg)	500: —	
» cirka 1 1/2 tunnland vid Malmaberg (J. A. Andersson)	25: —	
Jakträtten å Utmarken (J. V. Ödman och Clas Sundin)	30: —	4,694: —

Västra utmarken:

1 byggnadsplats å s. k. Käringberget (Er. Andersson)	35: —	
1 » å » (Doktor Holm)	50: —	
1 » å » (G. V. Johansson)	50: —	
1 » å » (Åhfeldts sterbhus	25: —	
1 » å » (Rich. Blom)	30: —	
1 » å » (Jenny Blohm)	25: —	
1 mindre område intill lägenheten Carlsfrid (C J. Carlsson)	3: —	
1 » af Käringberget (G. Sandberg)	25: —	
En del af s. k. käringbrinken (C. J. Andersson)	8: —	
1 byggnadsplats å s. k. Ragvalds backe (J. A. Thelin)	10: —	
1 » å » (A. R. Andersson)	10: —	
1 » å » (Erik Eriksson)	5: —	
1 » å » (W. Hellström)	15: —	
Ett till Masugnsaktiebolaget på 50 år för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område (12:te året)	25: —	
Mark upplåten till Trångfors kraftaktiebolag	35: —	
Ett område intill Manneborg (Frans Johansson)	5: —	
Ett » Ljungstorp (C. A. Törnblom)	3: —	
Ett område å s. k. Pistolsvreten (J. A. Jansson)	20: —	
S. k. Gästgifvarejorden å gamla Stohagsjorden:		
ägofig. N:o 544 och del af N:o 545 (G. M. Westman)	40: —	
» N:o 556 (C. F. Vetter)	30: —	
» N:o 512 (G. A. Andersson)	60: —	
I nya Stohagsjorden:		
ägofig. N:o 571, 572 och 573 (C. A. Törnblom)	25: —	
Ett mindre område vid Vallhalla (Th. Sundeman)	10: —	544: —

Viksäng:

Sju villatomter utarrenderade på 50 år (18:de året)		210: —

Diverse arrenden:

Östra holmen	100: —	
Transport	100: —	153,514: 42

	Transport	100: —	153,514: 42
F. d. stadskassörsjorden:			
i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)		35: —	
i Rigärdet (Nordiska metallbolaget)		18: —	
i Trådarön (J. A. Hellman)		30: —	
Stadskomministerns f. d. lönejord:			
i Kopparbergsvreten (Allm. Sv. Elektr. Aktiebol.)		50: —	
Domkyrkosysslomannens f. d lönejord på Trådarön (C. J. Fält)		7: —	
Två mindre områden utom Gåsmyretullen		30: —	
Mark af Persbo hagen (upplåten till Trångfors kraftaktiebolag)		6: 90	
En backbrink utom Kvarntullen (J. E. Jansson)		5: —	
Mark af Vattenborgen (L. G. Andersson)		10: —	
Från Renhållningsverket:			
för mark af Kungsängen	200: —		
» från Myggbo inköpt mark	100: —	300: —	
» mark, upplåten till Nord. Metallaktiebolagets kraftledning till Skultuna		10: —	601: 90
Arrende för fiskvatten:			
Fiskvatten i Västra Västeråsfjärden från Johannisberg till Gustafsvik samt vid Kattskär och Amundgrund		50: —	
» fr. o. m. Gustafsvik till Stallhagen		25: —	
» från Stallhagen till Lillån		25: —	
» från Lillån till Viksäng		45: —	
» vid Viksäng		15: —	
» vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba		150: —	310: —
Hyresmedel:			
Paviljongen i Stadsparken		500: —	
Elbaholmen: restaurationsbyggnaden	500: —		
en villa med tomt	100: —	600: —	
Platshyra för en källare vid Loviseberg		10: —	
» för två magasin å södra Skallberget		20: —	
» för en paviljong å Kreaturstorget		25: —	
» för ett magasin å tomten N:o 38 Västermalm		25: —	
» för isupplag å tomten N:o 6 Norra kvarteret		25: —	
Upplagsplatser å Kungs- och Munkängen		210: —	
Hyra för tomten N:o 6 i kvarteret Henrik		50: —	
Remontstallarne:			
Nettobehållning genom uthyrning af stallarne cirka,		400: —	
Stadens andel i plats- och hyresmedel från Strömsholms våg		500: —	
Plats för vattenkiosken i Vasaparken (Otto Oest)		10: —	
» » fotografiatelier vid Viksäng (E. Blom)		5: —	
Hyra för Rosenberg (C. Andersson)		100: —	
» för magasin å tomten N:o 75 Södra kvarteret (A. Sundström)		175: —	
	Transport	2,655: —	154,426: 32

	Transport	2,655: —	154,426: 32
Upplagsplatser å s. k. Sjöhatten:			
14 platser å 25: — kr.	350: —		
2 » å 50: — kr.	100: —		
1 »	30: —	480: —	
Afgäld för upplåten mark:			
Till tomten N:o 4 Södra kvarteret	10: —		
Till tomten N:o 133 Västra kvarteret	10: —		
Till tomten 104 Södra kvarteret	4: —		
Till tomten N:o 113 och 114 Västra kvarteret	10: —	34: —	
Hyran för Köttbesiktningsbyrån		2,000: —	5,169: —

Brandverket:

(Bilaga litt. C.)

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.	2,500: —

Byggnadsnämnden:

(Bilaga litt D).

Årsinkomster enligt Nämndens förslag	2,400: —

Hälsovården:

(Bilaga litt. E).

a) *Epidemiska sjukhuset*:			
Beräknade inkomster från Landstinget:			
Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader, förslagsvis	7,000: —	9,775: —	
Afgifter af betalande patienter		225: —	10,000: —
b) *Köttbesiktningsbyrån*:			10,240: —	20,240: —

Hyror af stadens gårdar m. m.:

(Bilaga litt. O. 1 och 2).

Behållning för år 1911 af hyror och arrenden för de i och för stadsplanens genomförande inköpta gårdar och mark	19,500: —

Stadshotellet:

(Bilaga litt. H).

Hyror m. m:	41,950: —

Skogarne:

Försäljning af diverse skogsprodukter	1,400: —	
Skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogvaktarens aflöning	100: —	1,500: —

Gräs och sjöslog:

Å diverse ställen	100: —
Transport	247,785: 32

		Transport	247,785: 32

Hamnen:

(Bilaga litt. P. 1–4):

Ränta och amortering: För äldre hamnbyggnaden	5,945: 25		
För nu pågående hamnbyggnad:			
Ett års ränta å 217,500: — à 4½ %	9,789: 75		
Amortering	5,725: —	15,514: 75	
För tullhusbyggnaden		1,750: —	23,210: —
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)			1,500: —
			24,710: —
Afgår: Ett års ränta å beräknad behållning från år 1910			925: 48	23,784: 52

Vatten-, gas- och elektricitets-verken:

(Bilaga litt. F. 1):

Vattenverket		52 725: —	
Gasverket		106,000: —	
Elektricitetsverket		102,200: —	260,925: —
Enligt Drätselkammarens förslag			
Afgår:			
Gasverket: för belysning med uppåt brinnande lågor	300: —		
för belysning med nedåtbrinnande lågor	370. —	670: —	
Elektricitetsverket: för 2 Osramlampor å Norra esplanaden	150: —		
för 3 d:o å Södra esplanaden	360: —	510: —	1,180: —
			259,745: —
Tillkommer:			
Gasverket för belysning med 2 gaslyktor å Köpingsvägen			110: —	259,855: —

Renhållningsverket:

Försäljning af komposter, stallströ och sopor	2,000: —	
» » torfmullspudrett	9,400: —	
» » torfmull	1,000: —	
Å auktion försåld slog	300: —	
Hämtning af latrinkärl	600: —	
» » från regementet	250: —	
För krossning af hafre	100: —	13,650: —

Kallbadhuset:

Badafgifter		700: —
	Transport	545,774: 84

		Transport	545,774: 84

Varmbadhuset:

(Bilaga litt. I.)

Badafgifter enligt Badhusstyrelsens förslag			20,000: —

Utdelning å aktier:

Järnvägsaktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg kronor 1,074,700: — å 3 %			32,241: —

Bränvinsmedel:

$^{42}/_{100}$ delar af utminuterings och utskänkningsafgifter för försäljningsåret 1911:			
Västerås Spritbolag	756: —		
Ångf. Västerås, Aros och Ragvald	141: 75		
Sällskapet i Västerås	94: 50	992: 25	
$^{44}/_{100}$ delar af vinst å utminuteringen och utskänkningen under år 1910		100,000: —	
Stadens andel af till Stadskontoret inlevererade medel		8.000: —	108,992: 25

Diverse inkomster:

Källarfrihetsmedel	349: 05	
Bötesmedel	350: —	
Hundskattemedel, cirka 180 st. hundar à 15: — kr.	2,700: —	
Auktionsprovision	100: —	
Behållning af influtna registreringsafgifter af handelsfirmor	10: —	
Ränta af Elementarläroverket för flickor å 8,000: — kr. lån af stadskassan à 4 %	320: —	
Ränta å af Drätselkammaren förskotterade medel 2,000: — kr. för tillbyggnad af sjukhuset vid fattiggården Karlslund à 5 %	100: —	
Ett års amortering för reparation af lärarebostaden vid Herrgärdsskolan	796: —	
Från kyrkokassan förskotterade kostnader för reparation af domprosthuset, amortering	3,488: 60	
Stadens andel $^{6}/_{10}$-delar af influtna bevillningsafgifter, för särskilda förmåner och rättigheter	500: —	
Platshyror för karuseller m. m.	1,000: —	
För extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp som beräknats därför i utgifterna för året	3,150: —	12,863: 65
Att genom uttaxering fyllas		534,589: 80
	Kronor	1,254,461: 54

Västerås den 20 November 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Bernhard Carlson

Bil. Litt. A 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Stadsfullmäktiges löneregleringS- och pensionskommitté den 27 juni 1907, som af Magistraten i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 4 juni 1908 åberopats (se Stadsfullmäktiges handlingar för sistnämnda år sid. 101—108) och i en ytterligare skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 november 1909 (se Stadsfullmäktiges handlingar år 1910 sid. 15) har Magistraten framhållit behofvet af att till biträde åt Magistraten och Rådstufvu-Rätten erhålla, utöfver borgmästaren och de tvänne literate rådmännen, ytterligare ett lagfaret biträde.

Genom Stadsfullmäktiges beslut den 24 februari innevarande år har Stadsfullmäktige afslagit såväl de framställningar i ämnet, som gjorts af Magistraten samt Stadsfullmäktiges löneregleringS och pensionskommitté som ock Magistratens i sistnämnda skrifvelse gjorda framställning om utseende af tre ledamöter i Stadsfullmäktige att jämte två magistratsledamöter till Stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag i ämnet äfvensom till de öfvergångsbestämmelser, som kunde finnas erforderliga, till dess detta förslag kunde i sin helhet genomföras.

Den tid som förflutit, sedan detta beslut fattades, har ännu tydligare för Magistraten ådagalagt, att de ordinarie lagfarna arbetskrafter, hvaröfver Magistraten förfogar, icke på långt när förslå till utförande af Magistratens och Rådstufvu-Rättens för hvarje år ökade göromål, som naturligt nog växa med stadens folkmängd och utvidgning, samt de stora kraf på utredningar i statistiskt afseende med mera, som af Regering och förvaltande myndigheter i allt större utsträckning ställes å Magistraten.

I detta sammanhang torde ock böra erinras, att Magistratens arbetsbörda i hög grad ökats genom de nya bestämmelserna angående förrättande af allmänna val, såsom genom upprättande af de för valen erforderliga årliga röstlängder, särskildt för riksdagsmannaval och särskildt för kommunala val, genom själfva valförrättningarnes företagande samt genom de å valen följande vidlyftiga röstsammanräkningarne, hvilken ökning i arbetsbördan icke drabbar någon viss af Magistratens ledamöter utan i lika hög grad samtliga dess medlemmar, den illiterate ledamoten af Magistraten dock endast i mindre mån än de literate medlemmarne.

Då härtill lägges, såsom Magistraten här förut framhållit, att arbetet inom Rådstufvu-Rätten såsom dömande myndighet med stadens snabba ökning i folkmängd stiger snart sagdt dag för dag torde löneregleringS- och pensionskommittens åsigt om obehöfligheten af en ny literat tjänst vid Rådstufvu-Rätten och Magistraten icke kunna anses med verkliga förhållandet öfverensstämmande. Kommitterade säga, att de kommit till denna åsigt efter, hvad Wästerås stad vidkommer, inhämtade upplysningar. Dessa upplysningar hafva i så fall ej erhållits från Magistraten, då Magistraten tvärtom uti alla i ämnet afgifna skrifvelser — några andra upplysningar hafva kommitterade icke af Magistraten infordrat eller erhållit — alltid framhållit behofvet af en ny literat tjänst vid Magistraten och Rådstufvu-Rätten. Beträffande hvad kommitterade yttrat om förhållandena å andra med Västerås jämförliga städer torde vid granskning af göromålens myckenhet och fördelning samt aflöningsförmåner icke, enligt Magistratens mening, något stöd vinnas

för kommitterades ofvanberörda i dess förslag uttalade åsigt, utan torde förhållandet fastmer gifva stöd för Magistratens förut i ärendet uttalade önskemål.

Magistraten måste i följd häraf, för att rättskipningen i staden icke skall lida skada och Magistraten skall på tillfredsställande sätt kunna fullgöra sina maktpåliggande göromål, i sammanhang med att Magistraten gör framställning om att löneförmånerna på tillfredsställande sätt ordnas för de båda literate rådmännen, återupprepa sin begäran om anslag till ett lagfaret biträde åt Magistraten och Rådstufvu-Rätten.

På sätt Magistraten i sin skrifvelse till Stadsfullmäktige den 15 november 1909 framhållit, anser Magistraten sig dock ej böra vidhålla sitt förslag af den 27 juni 1907 och för att få tillfälle framkomma med ett nytt förslag i ämnet, som skulle innan detsamma pröfvades, undergå granskning af utaf Stadsfullmäktige utsedde kommitterade, obundne af de åsikter, som i ärendet uttalades af löneregle-rings- och pensionskommitterade, har Magistraten framkommit med sin skrifvelse den 15 november 1909.

Det förslag som Magistraten ärnade att till en sålunda utsedd ny kommitté framlägga utgick hufvudsakligen på att göromålen skulle, åtminstone under nuvarande borgmästarens tjänstetid, ordnas sålunda att det tillkomme:

Borgmästaren

att leda förhandlingarne inför Rådstufvu-Rätten och Magistraten;

att hafva tillsyn öfver ärendens skyndsamma och ordentliga handläggning såväl vid Rådstufvu-Rätten som Magistraten;

att föra lagfarts- och intecknings samt tomträttsprotokollen äfvensom fastighöckerna, att utfärda å dessa protokoll och böcker grundade bevis och verkställa den expedition som därtill hörer;

att upprätta de årliga uppgifter, hvilka skola för ärenden rörande lagfarts- och inteckningsprotokollen till Kungl. Justitie Departementet ingifvas;

att uppsätta, underteckna och expediera utlåtanden och kungörelser, som af som af Magistraten afgifvas eller utfärdas;

att utfärda stämningar i civila mål och brottmål;

att hvarje år uppgöra generalförslag för stadens inkomster och utgifter;

att hafva högsta tillsyn öfver stadens polis samt utöfva chefskap för densamma;

att utfärda de bevis, hvarom i lag eller här nedan ej annorledes stadgas; samt

att i det till hans förfogande ställda brandfria rum och i det där befintliga kassaskåp förvara alla de honom å tjänstens vägnar mottagna värdepapper, då han ej för protokollsuppsättning eller af annan orsak behöfver behandla dem, äfvensom stadens fastighetsböcker, hvilka ej må från ämbetslokalen bortföras, liksom ej heller omförmälta värdepapper må under den tid, de äro i hans vård, å annat ställe förvaras.

Civil Rådmannen:

att såsom ledamot af Rådstufvu-Rätten och Magistraten deltaga i handlägg ningen af där förekommande mål och ärenden;

att föra dombok i civila mål och ärenden samt protokoll angående boupptecknings, testamenten och afhandlingar, äktenskapsförord och förmynderskap äfvensom förmyndareroteln samt ombesörja därmed sammanhängande expedition och utfärda därpå grundade bevis;

att gra ka gode männens för tillsyn å förmynderskap afgifna berättelser och anmäla därvid anmärkta förhållanden, som kunna till någon Rättens åtgärd föranleda;

att utfärda offentliga stämningar samt kallelser i konkurs- och årsstämningsmål, samt föra konkurs- och boskillnadsdiarier äfvensom utfärda därpå grundade bevis;

att föra protokollet och handhafva expeditionen hos Magistraten såsom öfverexekutor;

att upprätta statistiska uppgifter angående civila domboksärenden samt de årliga uppgifter, som angående den honom åliggande protokollsföring i öfrigt skall till Kungl. Justitie Departementet ingifvas;

att vid sådant tillfälligt förhinder för borgmästaren, som omförmäles i Kungl. Reg. den 9 Dec. 1766, hans tjänst uppehålla;

att i det till hans förfogande ställda å hans ämbetsrum befintliga kassaskåp förvara alla de honom å tjänstens vägnar mottagna värdepapper, då han ej för protokollsuppsättning eller af annan orsak behöfver behandla dem.

Brottmåls Rådmannen:

att såsom ledamot af Rådstufvu-Rätten och Magistraten deltaga i handläggningen af där förekommande mål och ärenden;

att föra dombok i brottmål samt ombesörja därmed sammanhängande expedition och utfärda därpå grundade bevis;

att vara notarius publicus;

att upprätta de årliga uppgifter, hvilka skola rörande brottmål till Kungl. Justititie Departementet ingifvas;

att föra protokoll vid de Magistraten åliggande syner och besiktningar samt, där sådana förrättningar ej uppdragas åt illiterate rådmannen, hålla de besigtningar och värderingar och andra ej särskildt nämnda förrättningar, som utom Rådstufvu-Rättens eller Magistratens sammanträden skola verkställas, samt inför Rådstufvu-Rätten och Magistraten föredraga dessa ärenden;

att vid sådant tillfälligt förfall för borgmästaren, som ofvan sägs, och då den först nämnde rådmannen är hindrad, förestå borgmästarebefattningen.

Stadsnotarien:

att vid förfall för ledamot tjänstgöra såsom ledamot af Rådstufvu-Rätten och Magistraten;

att föra protokoll öfver magistratsärenden, samt såsom kontrasignant åt borgmästaren ombesörja all den Magistraten åliggande expeditionsskyldighet och brefvexling, som icke, enligt hvad ofvan sägs, åligger borgmästaren eller rådmännen;

att upprätta och expediera föreskrifna uppgifter angående makegången;

att föra handels- och sjukkasseregister och ombesörja hvad därmed äger sammanhang;

att upprätta de statistiska uppgifter, som skola till Kommerskollegium ingifvas;

att efter illiterate rådmannens afgång hafva närmaste tillsyn öfver kontrollstämpling af metallarbeten och afgifva föreskrifna rapporter därom; samt

att i tur med illiterate rådmannen, så länge denne finnes, vara kontrollant vid kronouppbörden.

Göromål, hvarom här ofvan ej särskildt stadgas, fördelas på sätt Magistraten finner lämpligt.

Efter nuvarande illiterate rådmannens afgång skulle denna tjänst indragas

Å tider, som af Magistraten bestämmas och kungöras, skola borgmästaren literate rådmännen och stadsnotarien alla helgfria dagar — utom Rådstufvu-Rättens

ordinarie sessionsdagar — vara i tjänsteärenden att träffa å de till dem upplåtna tjänstelokaler.

Ledamot af stadens magistrat må icke därjämte innehafva eller på grund af förordnande uppehålla annan ordinarie eller extra ordinarie befattning med från statsverket utgående aflöning än som af honom tilläfventyrs redan innehafves.

Antagande af en sådan arbetsordning, som af Magistraten nu framställts, skulle, utom att Magistraten och Rådstufvu-Rättens arbetskrafter därigenom förstärktes, tillika medföra den fördelen, att samtliga ledamöter i Magistrat och Rådstufvu-Rätt och äfven stadsnotarien, den senare dock till mindre belopp, erhölle del af de till Magistrat och Rådstufvu-Rätt ingående sportler.

Genom att från borgmästaren till civilrådmannen lades protokollen angående äktenskapsförord, bouppteckningar, afhandlingar och lösöreköp med mera samt förmynderskap skulle dock borgmästarens sportelinkomster komma att minskas med cirka 1,200 kronor.

Ersättning därför kunde lämpligen beredas borgmästaren därigenom att hans lön, med nu utgående ålderstillägg tillsammans 4,800 kronor, höjdes till 5,000 kronor, som ansåges som grundlön, och att borgmästaren, som tjänstgjort öfver 11 år, därutöfver finge två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor. Hans inkomster, utom sportler cirka 4,700 kronor, skulle då uppgå till 6,000 kronor.

Borttagandet från civilrådmannen af befattningen såsom notarius publicus och samma befattnings läggande å brottmålsrådmannen skulle äfven för civilrådmannen medföra en minskning i löneinkomster. Ersättning härför kan lämpligen beredas därigenom att civilrådmannens grundlön höjes från 2,000 till 3,000 kronor och att nuvarande civilrådmannen, som såsom brottmålsrådman och civilrådman tjänstgjort tillsammans öfver 12 år, erhåller två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor. Hans inkomster, utom sportler efter regleringen beräknade till 2,500 kronor, skulle då komma att uppgå till 4,000 kronor.

Brottmålsrådmannen som tjänstgjort 4 år skulle, utom nu tillkomna sportler beräknade till 2,000 kronor, behålla sin nuvarande lön 3,000 kronor med rätt till två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring, hvardera å 500 kronor.

För stadsnotarien, hvilkens blifvande sportler af Magistratsprotokollet och kontrollstämplingen af Magistraten beräknas till 800 kronor, föreslår Magistraten en lön af 1,000 kronor jämte tjänstgöringspenningar af 500 kronor med rätt äfven för denne till två ålderstillägg å 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring.

Intill dess nuvarande illiterate rådmannen afgår torde stadsnotariens sportler endast böra beräknas å magistratsprotokollet till cirka 500 kronor.

Magistraten får härmed föreslå, att Stadsfullmäktige ville med godkännande för sin del af en sådan förändrad arbetsordning för Magistraten och Rådstufvu-Rätten, i nästa års stat anslå följande belopp till aflöning åt Magistratens och Rådstufvu-Rättens ämbets- och tjänstemän, nämligen:

Borgmästaren lön	5,000: —	
ålderstillägg	1,000: —	6,000: —
Civilrådmannen lön	3,000: —	
ålderstillägg	1,000: —	4,000: —
Brottmålsrådmannen lön		3,000: —
Illiterate rådmannen lön		1,000: —
Stadsnotarien lön	1,000: —	
tjänstgöringspengar	500: —	1,500: —
Semesterarvoden		700: —
	Summa Kronor	16,200: —

Därest Stadsfullmäktige ej skulle vara beredda att antaga den af Magistraten och Rådstufvu-Rätten nu föreslagna förändrade arbetsordning och därmed sammanhängande förändrade lönestat, hemställer Magistraten, att åt Magistraten måtte lämnas bemyndigande att på förordnande under nästkommande år antaga en stadsnotarie, som ej är ledamot i Magistraten och Rådstufvu-Rätten, och på denne indela de göromål, som Magistraten finner lämligt för att lätta öfriga tjänstemännens arbetsbördor, samt att för nästn år måtte beräknas följande belopp till aflöning åt Magistraten och Rådstufvu-Rättens ledamöter och stadsnotarien, nämligen:

Borgmästaren såsom förut		4,800: —
Civilrådmannen lön såsom förut	2,000: —	
två ålderstillägg	1,000: —	3,000: —
Brottmålsrådmannen lön	3,000: —	
tjänstgöringspenningar	1,500: —	4,500: —
En stadsnotarie lön	1,500: —	
tjänstgöringspenningar	500: —	2,000: —
Semesterarvoden		700: —
	Summa Kronor	15,000: —

För behofvet af en stadsnotarie, så fort ske kan, anser Magistraten sig redan lämnat fullgoda skäl. Civilrådmannens långvariga tjänstgöring inom staden torde väl berättiga honom till att nu erhålla de ålderstillägg som alla öfriga stadens tjänstemän åtnjuta. Den arbetsbörda som åligger brottmålsrådmannen torde enligt Magistratens förmenande utgöra fullt giltiga skäl att ej aflöna brottmålsrådmannen med afsevärdt lägre belopp än civilrådmannen och med mindre belopp än hvad stadens tjänstemän af vida lägre grad, enligt den fastställda lönestaten åtnjuta. Att tjänstgöringspenningarne för brottmålsrådmannen nu beräknats till högre belopp än hvad löne- och pensionskommittén föreslagit, beror därpå att, då enligt Stadsfullmäktiges beslut vid semester aflöning för hans vikarie utgår med 150 kronor för månad. svårighet skulle uppstå för brottmålsrådmannen, med hvilkens tjänst icke följer några sportler annat än högst obetydliga belopp, ej ens uppgående till belopp motsvarande de med tjänsten förenade utgifter för utskrift med mera, att vid sjukdomsfall erhålla vikarie mot lägre ersättning samt det väl icke rimligen kan begäras att brottmålsrådmannen i motsatt till hvad förhållandet är med de tjänstemän, hvars löner redan reglerats, skall för aflönande af vikarie afstå någon del af sin lön. Såväl borgmästaren som förste rådmannen hafva däremot med sina tjänster sportler till sådant belopp att de äro tillräckliga att bestrida vikaries aflöning vid förfall för dem att sköta sin tjänst.

Då stadsnotarien enligt öfvergångsbestämmelserna icke kommer att erhålla sportelinkomst, bör hans aflöning höjas med 500 kronor utöfver hvad Magistraten uti sitt omregleringsförslag begärt eller till 2,000 kronor.

Västerås rådhus den 4 november 1910.

John Karlsson.

J W. Ödman. *Victor Åsberg.*

Bilaga Litt. A 2.

Till Magistraten i Västerås.

Undes de sista åren har som bekant folkmängden inom staden betydligt ökats och att döma af nu skeende inflyttningar kommer folkökningen för 1911 blifva större än något föregående år. Denna omständighet jämte utfärdade nya kungl. förordningar angående mantalsskrifning, redovisning af utskylder och böter, upprättande af röstlängder m. m. samt den af Magistraten för mig utfärdade instruktion har gjort att göromålen å Kronouppbördskontoret fått en allt större omfattning. I anledning häraf ser jag mig nödsakad att utom de å kontoret tjänstgörande tvänne biträden anställa ett nytt biträde under c:a 4 månader årligen; och får jag till bestridande af kostnaden härför anhålla om ett anslag af 300 kronor.

Västerås Kronouppbördskontor den 29 Oktober 1910.

Axel Eklund.

Bilaga Litt. B 1.

Förslag till aflöningar m m. åt polispersonalen för år 1911.

Titel	Namn	Lön o. tjänstgöringspengar	Ålderstillägg	Beklädnadspengar	Summa
Poliskommissarie	Carl Fransson	2,400: —			2,400: —
Öfverkonstapel	C. A. Linder	1,800: —	300: —	150: —	2,250: —
Detektivkonstapel	Emil Carlsson	1,600: —	300: —	150: —	2,050: —
»	Lars Hallvarsson	1,500: —	300: —	150: —	1,950: —
Inspektionskonstapel	C. A. Eriksson	1,500: —	300: —		1,800: —
»	P. E. Vinroth	1,500: —	300: —		1,800: —
»	E. M. Andersson	1,500: —	300: —		1,800: —
Konstapel N:o 1	K. Hj. Rosenberg	1,300: —	150: —		1,450: —
» » 2	Verner Andersson	1,300: —			1,300: —
« » 3	Gust. Hellgren	1,300: —			1,300: —
» » 4	Ernst Borg	1,300: —	300: —		1,600: —
» » 5	Karl K. Andersson	1,300: —			1,300: —
» » 6	K. V. Karlsson	1,300: —	300: —		1,600: —
» » 7	K. V. Berg	1,300: —	300: —		1,600: —
» » 8	K. A. Vretlöf	1,300: —	150: —		1,450: —
» « 9	John Fröling	1,300: —			1,300: —
» » 10	Emil Kraft	1,300: —	300: —		1,600: —
» » 11	Arthur Ericsson	1,300: —			1,300: —
» » 12	H. A. Karlsson	1,300: —	150: —		1,450: —
» » 13	J. A. Andersson	1,300: —			1,300: —
» » 14	C. J. Löfgren	1,300: —			1,300: —
» » 15	G. A. Haake	1,300: —	300: —		1,600: —
» » 16	L. E. Jansson	1,300: —	300: —		1,600: —
» » 17	K. E. Larsson	1,300: —			1,300: —
	Transport	33,900: —	4,050: —	450: —	38,400: —

		Transport	33,900: —	4,050: —	450: —	38,400: —
»	» 18	J. E. Veimer	1,300: —	150: —		1,450: —
»	» 19	C. E. Borg	1,300: —	150: —		1,450: —
»	» 20	J. A. Axelsson	1,300: —			1,300: —
»	» 21	Gust. Forslund	1,300: —	300: —		1,600: —
»	» 22	Robert Stark	1,000: —			1,000: —
»	» 23	C. J. Söderström	1,000: —			1,000: —
»	» 24	K. Hj. Karlsson	1,000: —			1,000: —
		Summa Kronor	42,100: —	4,650: —	450: —	47,200: —

Bilaga Litt. B 2.

Till Magistraten i Västerås.

Härmed får jag vördsamt anhålla, att Magistraten behagade för poliskårens underhåll under år 1911 hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning om anslag, dels till aflöningar och ålderstillägg m. m. enligt bifogade förteckning, och dels i öfrigt af följande belopp, nämligen:

till	beklädnad in natura för 3 inspektionskomstaplar, 21 ordinarie och 3 extra konstaplar med 120 kronor per man...	3,240: —
»	olycksfallsförsäkring åt polismännen	500: —
»	läkarearfvode och medicin åt poliskårens medlemmar med familjer	250: —
»	telegram, telefonafgifter och telefonsamtal	450: —
»	trycksaker och skrifmateriel	550: —
»	underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier m. m. såsom förut...	700: —
»	extra tillägg härtill för år 1911	810: —
»	bränsle och lyse	1,200: —
»	ersättning åt brandkåren för eldning af ugnarna	50: —
»	ersättning åt samma kår för snökörning från gården ...	50: —
»	skurning och städning	360: —
»	renhållning af gata och klosetter	70: —
»	brandstodsafgift...	50: —
»	vattenafgift	55: —
»	krono- och kommunalutskylder	70: —
»	underhåll af fastigheten	250: —
»	oförutsedda utgifter	530: —
»	extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort, beräknadt till samma belopp, som ersättningen från statsverket för sådan tjänstgöring eller	3,150: —
	Summa Kronor	8,595: —

Af de sålunda angifna aeloppen äro fem något högre än förut, nämligen för läkarearfvode och medicin, telegram- och telefonafgifter, trycksaker och skrifmateriel, renhållning af gata och klosetter samt underhåll af fastigheten. De tre förnämsta beloppen hafva nämligen under de närmast föregående åren visat sig otillräckliga, och

har brandchefen nu begärt en ökning af 20 kr. för renhållningen af gata och klosetter under nästkommande år, samtidigt som han påpekat nödvändigheten af ett ökadt underhåll till fastigheten, hvari polis- och brandstationerna äro inrymda.

Västerås i Stadsfiskalskontoret den 26 oktober 1910.

Erhard Kumlin.

Carl Fransson.

Bilaga Litt. B 3.

Till Magistraten i Västerås.

Då poliskkonstapeln n:o 5 E. F. Kindblom enligt här närlagda af 2:dre stadsläkaren Carl Idar utfärdade intyg för framtiden är oförmögen till polistjänstgöring, hemställes vördsamt, att Magistraten behagade föranstalta därom, att Kindblom från början af nästinstundande år 1911 öfverföres på pensionsstat och tilldelas pension med det belopp, som Magistraten kann finna skäligt föreslå.

Kindblom har hitintills under sin sjukdom åtnjutit understöd med 500 kronor årligen.

Därest Kindblom öfverflyttats från poliskårens stat, bör följaktligen den till vikarie för Kindblom anslagna summan 1,200 kronor per år ersättas med en ordinarie konstapelslön af 1,300 kronor, hvilket också tagits i beräkning i förslaget till poliskårens aflönande m. m. för år 1911.

Västerås i Stadsfiskalskontoret den 27 oktober 1910.

Erhard Kumlin.

Carl Fransson.

Bilaga Litt. B 4.

Att poliskonstapeln E. F. Kindblom i Västerås på grund af sjukdom för framtiden är oförmögen till tjänstgöring, intygas härmed på heder och samvete.

Västerås den 27 oktober 1910.

Carl Idar.
2:dre stadsläkare.

Bilaga Litt. C.

Utdrag ur protokollet öfver Brandstyrelsens sammanträde den 4 Oktober 1910. Närvarande: Herrar Tersmeden, Oest, Karlsson, Danielsson, Johansson och Brandchefen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 4.

Förelåg till behandling uppgörandet af brandverkets stat för år 1911.

Då det visat sig vid tjänstledighet för såväl brandmästaren som Stallkorpralen och vid andra tillfällen behof af, att ett underbefäl finnes som intager deras plats och befälsställning; beslöt Brandstyrelsen att hos Stadsfullmäktige framlägga förslag om tillsättande af en vice korpralsbeställning, hvarigenom brandsoldaternas antal minskas med en man, men en ökning af etthundra kr. tillkommer i budgetförslaget. Brandstyrelsen fann äfven lämpligt, att för underhåll af brandstationens byggnader upptaga ett förslagsanslag å Tvåhundrafemtio kr., då det visat sig, att Drätselkammaren hvarje år debiterar brandverket för reparationskostnader å fastigheten.

Uppgjordes följande

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat för Brandverket år 1911.

Utgifter:

Aflöningar:

Brandchefen: Lön	2,000: —	
2:ne ålderstillägg à 300: —	600: —	
Beklädnad	200: —	2,800: —
(Bostad i Brandstation utan värme och belysning 600: —)		
Vice brandchefen: Lön		500: —
Brandmästaren: Lön	1,400: —	
2:ne ålderstillägg	300: —	
Beklädnad	120: —	1,820: —
(Bostad i brandstationen utan värme och belysning 150: —)		
Stallkorpralen: Lön	1,100: —	
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,300: —
(Bostad i brandstation utan värme och belysning 150: —)		
Vice korpralen; Lön	1,000: —	
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,200: —
(Bostad i brandstation utan värme och belysning 150: —)		
Verkstadsförmannen: Lön	1,000: —	
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,200: —
(Bostad utan värme och belysning 150: —)		
Maskinisten: Lön	1,000: —	
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,200: —
(Bostad utan värme och belysning 150: —)		
	Transport	10,020: —

Transport	10,020: —	
Tio brandsoldater: Lön à 900: —	9,000: —	
2:ne ålderstillägg till 3 brandsoldater à 100: —	600: —	
1 » » 3 » à 100: —	300: —	
(hvaraf de gifta fri bostad utan värme och belysning å 150: — pr man pch de ogifta fri bostad i brandstationens logement)		
Reservanslag för sjukdomsfall	200: —	
Skorstensfejaren: Lön	25: —	20,145: —

Beklädnad:

Fjorton man à 120: —	1,680: —

Kol, ved och lyse: 800: —

Stallet:

Utfodring och skoning af 3:ne hästar	1,500: —

Diverse utgifter:

Olycksfallförs. för brandchefen och v. brandchefen 25 kr. hvardera	50: —	
Kollektiv olycksfallförsäkring för brandmästaren och 14 man	195: —	
Trycksaker och skrifmaterialier	300: —	
Tvätt, skurning och städning	200: —	
Underhåll af brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren	300: —	
D:o af brandredskapen	500: —	
D:o af inventarier i brandstation och verkstäderna	400: —	
Telefonafgifter och samtal	170: —	
Brandstodsafgifter för invent. och fastigheten	100: —	
Läkararfvode och medicin	150: —	
Krono- och kommunalutskylder, vattenafgift m. m.	200: —	
Hyresersättning för 5 gifta brandsoldater	750: —	
Underhåll af brandstationens bvggnader	250: —	
Oförutsedda utgifter	500: —	4,065: —

Brandkårens reserv:

Ångsprutan: 1:ste sprutchefen (Vice brandchefen)		
2:dre » Lön	20: —	
1:ste maskinisten, tillika extra brandsoldat: Lön	120: —	
2:dre « Lön	50: —	
30 man à 10 kronor	300: —	
Kol m. m.	100: —	
Tomthyra	50: —	
2:ne slangkärror: 2 förmån à 20 kr.	40: —	
20 man à 10 kr.	200: —	
Öfningar med manskapet	350: —	1,230: —

Allmänna brandstyrkan:

Hyra för spruthus	200; —	
Gratifikationer vid sprutmönstningar	250: —	
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	750: —
	Summa	30,170: —

Inkomster:

Beräknade inkomster från verkstäderna m. m.	2,500: —
Att genom uttaxering fyllas	27,670: —
Summa Kronor	30,170: —

Västerås den 15 Oktober 1910.

På Brandstyrelsens vägnar:

Petrus Tersmeden.

Bilaga Litt. D.

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 6 oktober 1910.

§ 100.

Företogs till behandling frågan om Byggnadsnämndens budget för nästkommande år och uppsattes härtill följande förslag:

Utgifter:

Arfvode för uppehållande af stadsarkitektsgöromålen	2,000: —
Aflöning till biträde å stadsingeniörskontoret, förslagsvis	2,400: —
Förslagsanslag till anskaffande och underhåll af materialier m.	600: —
Kronor	5,000: —

Inkomster;

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten i tjänsten åt enskilda utförda förrättningar	2,400: —
Kronor	2,400: —

I fråga om förestående förslag skulle anmärkas, att, då instruktion för stadsarkitekt här i staden ännu ej antagits, denna tjänst icke heller för år 1911 kunnat upptagas på ordinarie stat samt att inkomsterna från stadsingeniörs- och stadsarkitektsförrättningar, ehuru desamma för innevarande år ej kunde beräknas uppgå till det i staten upptagna beloppet, likväl uppförts till samma belopp, i tanke att den ifrågasatta revisionen af gällande arvodestaxa under nästkommande år skulle genomföras och förrättningarnas antal betydligt ökas, sedan den nya stadsplanen blifvit fastställd; och ville Byggnadsnämnden uttala den önskan, att kommittén för ordnande af stadens tekniska hjälpkrafter så snart ske kunde måtte framlägga förslag i ofvanberörda frågor förande instruktion för stadsarkitekten samt revision af arvodestaxan för af stadsingeniören och stadsarkitekten i tjänsten utförda förrättningar åt enskilde.

Som ofvan

In fidem:

Theofil Öberg.

Bilaga litt. E.

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 19 oktober 1910.

§ 115.

Upprättades följande förslag till utgifts- och inkomststat för hälsovårdsnämnden under nästkommande år:

UTGIFTER:

A) **Allmänna hälsovården:**

Aflöningar;

1:ste Stadsläkaren: Aflöning	3,000: —		
Arvode åt vikarie under semester	250: —	3,250: —	
2:dre d:o Aflöning	2,000: —		
arvode åt vikarie under semester	250: —	2,250: —	
1:sta Barnmorskan: Lön	600: —		
2:dra d:o Lön	500: —		
En ord. sjuksköterska: (Anna Ekström) Lön	600: —		
En ord. sjuksköterska: (Maria Hellström) Lön	500: —	2,200: —	
En hälsopolis (Berglund) Aflöning	1,500: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,650: —	
Anslag till hälsopolisen Berglund för hållande af velociped		25: —	

Öfriga utgifter:

Animalvacin för skyddskoppympning	100: —		
Bidrag till stadsbarnmorskornas pension	30: —		
Telefonafgifter	300: —		
Decinfektionskostnader	200: —		
Tryck- och annonskostnader	150: —		
Diverse	200: —	980: —	
Anslag för vård af medellösa lungsjuka	1,500: —		
Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för uppehållande af föreningens dispensärverksamhet	2,000: —	3,500: —	13,855: —

B) **Epidemiska sjukhuset:**

Aflöningar:

Stadsläkaren för landsbygdens sjuka	500: —	
Tre ordinarie sjuksköterskor à 450: —	1,350: —	
Ett sjuksköterskebiträde	300: —	
Gårdsdrängen vid sjukhuset	400: —	
Transport	2,550: —	13,855: —

Transport	2,550: —		13,855: —
Fri kost för tre sjuksköterskor, ett sjuksköterskebiträde och en gårdsdräng à 200: —	1,000: —		
Extra sjuksköterskehjälp, förslagsvis	800: —	4,350: —	
Mathållning:			
Aflöning åt köksföreståndarinna	300: —		
Kosthåll	200: —		
Matvaror	5,000: —	5,500: —	
Öfriga utgifter:			
Medicin, förslagsvis	700: —		
Ved, kol och lyse	2,500: —		
Brandstods-, vatten- och telefonafgifter	400: —		
Anskaffning af sjukhuskläder till patienterna, förslagsvis	2,200: —		
Diverse utgifter	1,000: —	6,800: —	16,650: —

C) Köttbesiktningsbyrån:

Aflöningar:			
Föreståndaren: Lön	2,500: —		
En hälsopolis (Holtz) Aflöning 1,500: —			
Två ålderstillägg 300: —	1,800: —		
Biträde vid bokföringen	600: —		
Vaktmästare och biträde vid stämplingen	720: —		
Två biträden vid trikinundersökningen	720: —		
Extra biträde förslagsvis	600: —	6,940: —	
Öfriga utgifter:			
Värme, belysning och vatten	550: —		
Telefonafgift	50: —		
Tvätt	150: —		
Diverse oförutsedda utgifter	550: —		
Beräknad hyra	2,000: —	3,300: —	10,240: —
		Kronor	40,745: —

INKOMSTER.

A) Epidemiska sjukhuset:

Beräknad inkomst från landstinget:			
Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader, förslagsvis	7,000: —	9,775: —	
Afgifter af betalande patienter		225: —	10,000: —

B) Köttbesiktningsbyrån:

Beräknade inkomster		10,240: —
Brist att fyllas		20,505: —
	Kronor	40,745: —

I fråga om en del poster i förestående förslag skulle i protokollet antecknas följande särskilda beslut:

För den ena af stadssjuksköterskorna Fröken Anna Ekström, hvilken tjänstgjordt öfver 5 år, beslöt Hälsovårdsnämnden föreslå en löneförhöjning af 100 kronor.

Ansågs telefon i stadssjuksköterskornas bostad vara af behofvet påkallad, hvarför anslaget till telefonafgifter skulle höjas från 250 till 300 kronor,

Från Västerås stads förening mot tuberkulos gjordes genom vice ordföranden framställning, att staden ville för 1911 mot redovisningsskyldighet anslå en summa af 2,000 kronor såsom bidrag till uppehållande af den af föreningen anordnade dispensärverksamheten. Såsom stöd för denna framställning anförde vice ordföranden i hufvudsak följande:

"Som kändt är hör Västerås till de städer i Sverige, som äro mycket hemsökta af tuberkulos och som därför behöfva vidtaga kraftiga åtgärder till sjukdomens bekämpande. Redan sedan flere år tillbaka hafva Stadsfullmäktige beviljat medel för att underlätta de sjukas intagande på sjukvårdsanstalt och fattigvården har beredt några platser för fattiga sjuka på fattiggårdens sjukafdelning. De sistnämnda platserna äro dock helt få och tagas af lätt insedda skäl högst motvilligt i anspråk, nästan uteslutande af sjuka i sista stadiet. På sanatorierna och på Kolbäcks sjukstuga mottagas endast de tidigaste och gynsammaste fallen och äfven dessa måste under den långa väntetiden numera 6—9 månader, vårdas i sina hem. Det stora flertalet af de sjuka kunna ännu icke komma i åtnjutande af någon annan sjukvård än den, som kan beredas i de för ett dylikt ändamål föga lämpliga hemmen. Dessa äro i följd af nu rådande bostadsbrist i många fall allt för trånga och de åtgärder, som nyligen i enskild motion föreslagits till bostadsbristen afhjälpande, komma därföre att äfven underlätta och förbättra vården af de sjuka på samma gång de komma att kraftigt bidraga till att hejda sjukdomens uppkomst och utbredning. Några mera omfattande och dyrbara åtgärder för de sjukas vård kunna eljest icke för närvarande ifrågasättas, innan det hunnit visa sig, hvilken effekt landstingets nästa år färdiga sjukhus kan komma att medföra för fyllandet af stadens behof af tuberkulossjukvård. Däremot torde redan nu kunna uttalas det önskemålet, att staden ville genom något årligt anslag understödja den verksamhet, som hittills af stadens tuberkulosförening bedrifvits med anlitande af endast sådana medel, som erhållits dels genom "Barnens dag" dels från behållningen af Handtverks- och Industriutställningen, dels också genom enskilda gåfvor. Denna verksamhet, som i början nästan uteslutande afsåg underhållet af sommarsanatoriet, har efter hand utvidgats till en s. k. dispensärverksamhet, som förut bedrifvits med hjälp af de diakonissor, som aflönats af Sundinska fonden, men i år då dessa icke längre kunnat medhinna de ökade göromålen, genom en särskild för ändamålet anställd diakonissa, som förut varit sjuksköterska på Hålahult och därefter studerat dispensärverksamheten i Stockholm. Som bekant har Stockholms stad till dylik verksamhet anslagit 50 tusen kronor, hälften till en dispensär (understödsbyrå) på söder, hälften till en sådan på Kungsholmen. Den här i staden bedrifna verksamheten synes behöfva bli allt mer omfattande och visar sig hastigt nog taga i anspråk de för ändamålet samlade medlen. Sommarsanatoriet ensamt har i år (utom en del ännu obetalda reparationskostnader) medfört en kostnad af nära 3 tusen kronor. Där hafva under tre och en half månad underhållits 40 till 43 sjuka. Dispensärverksamheten, som under första halfåret lämnat understöd åt 36 familjer, var under sommaren inskränkt till att lämna mjölk åt några få familjer. Eljest har understöd lämnats i form af diverse födoämnen, dock mest mjölk (öfver 6 tusen liter) eller lagad mat (1,005 måltider) dels regelbundet till sjukliga barn, dels tillfälligtvis till svårare sjuka. I undantagsfall har såsom hjälp lämnats kläder, ved hyra el. d. Dispensärsköterskan har så

långt hon hunnit lämnat de sjuka vård och råd, därvid åtgärder så mycket som möjligt vidtagits att skydda den sjukes familj mot smittan."

Med hänsyn till föreningens gagnande arbete för túrberkulossjukvården och då den nu ifrågavarande verksamheten fyllde ett verkligt behof, beslöt Hälsovårdsnämnden förorda bifall till ifrågavarande framställning samt i utgiftsförslaget uppptaga det sålunda äskade anslaget.

I anledning af en från hälsopolisen Berglund inkommen framställning beslöt Hälsovårdsnämnden i utgiftsstaten upptaga ett belopp af 25 kronor såsom ersättning till Berglund för hållande af velociped, i likhet med hvad som vore fallet med exekutionsbetjänterna.

Framhölls af Förste stadsläkaren såsom synnerligen önskvärdt, att för epidemiska sjukhusets patienter anskaffades särskilda sjukhuskläder, och hade kostnaden för en första uppsättning sådana kläder af honom beräknats till omkring 2,200 kronor. I anledning häraf beslöt Hälsovårdsnämnden i utgiftsförslaget upptaga ett förslagsanslag för ändamålet å berörda belopp 2,200 kronor.

Som några särskilda underhålls- och andra extra omkostnader för epidemiska sjukhuset icke ansågos förestå under nästkommande år, skulle posten diverse utgifter minskas med 500 kronor till 1,000 kronor. I sistnämnda belopp vore jämväl inberäknad kostnaden för inköp af ett mikroskåp för sjukhusets räkning.

Då den nu under uppförande varande nybyggnaden för köttbesiktningsbyrån beräknades komma att tagas i bruk under loppet af nästkommande år skulle anslaget för värme, belysning och vatten begäras höjdt från 400 till 500 kronor.

Med anledning af den under innevarande år skedda ökningen af patienter från landsbygden på epidemiska sjukhuset skulle underhållskostnaderna för dem i nästkommande års inkomststat beräknas till 7,000 kronor, eller med 1,500 kronors förhöjning af motsvarande post för innevarande år.

Som ofvan

In fidem

Theofil Öberg.

Bil. Litt F. 1

Till Magistraten i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed öfverlämna betänkande dels rörande utgifts- och inkomststat för stadens Vatten- och Afloppslednings samt Gas- och Elektricitetsverk för år 1911, dels ock rörande anslag till nyanskaffningar och nyanläggningar under samma år.

På grund af den kraftiga utvockling, i hvilken ofvanberörda verk befinna sig, har Styrelsen blifvit nödsakad begära anslag till ökning af den vid verken anställda personal.

Nuvarande assistenten vid verken, ingeniör Lönnqvist, har i skrifvelse, som här bifogas, förklarat sig vilja afgå från sin befattning mot erhållande af en årlig pension af 3,000 kronor. Herr Lönnqvist, som uppnått en ålder af 64 år, inträdde i stadens tjänst den 1 oktober 1887 med en löneförmån af 2,200 kronor jämte fri bostad — 3 rum och kök med tillbehör — vedbrand, lyse och trädgård.

År 1898 höjdes hans kontanta lön till 2,400 kronor med bibehållande af samma naturaförmåner Från och med år 1908 åtnjuter herr Lönnqvist i ett för allt kontant lön af 3,000 kronor, motsvarande högsta lönegraden enligt den antagna lönestaten för assistentbefattningen vid verken. Härutöfver åtnjuter herr Lönnqvist sedan den 1 januari 1909 ett personligt lönetillägg af 300 kronor. Rörande herr Lönnqvists ansökan om pension anser Styrelsen, att, då det begärda pensionsbeloppet synes Styrelsen väl högt, Styrelsen icke kan förorda bifall till denna hans ansökan. Ej heller anser sig Styrelsen kunna förorda bifall till herr Lönnqvists ansökan, i hvad densamma må kunna anses innehålla begäran om ökning i nu utgående löneförmåner. Då emellertid föreståndaren förklarat, att han på grund af det ökade arbetet särskildt efter elektricitetsverkets tillkomst icke enbart men biträde af herr Lönnqvist såsom assistent kan nöjaktigt fullgöra sina åligganden, har Styrelsen, som vid ofvan anmärkta förhållande helst sett, att herr Lönnqvists ansökan om pension kunnat bifallas, måst i staten upptaga lön för ännu en assistent. Skulle Stadsfullmäktige emellertid bifalla herr Lönnqvists pensionsansökan, kan den för honom i staten upptagna summan af 3,300 kronor helt och hållet strykas.

Då befattningarne såsom kassörska och kontorsbiträde vid verken äro synnerligen lågt aflönade, och innehafvarne af dessa befattningar hafva en ansvarsfull och ansträngande tjänstgöring samt arbetet för dessa befattningshafvare i och med verkens utveckling under de senaste åren i hög grad ökat, kan Styrelsen icke uraktlåta att, ehuru äfven för dessa befattningar fastställd lönestat finnes, föreslå en ökning af lönerna med 300 kronor för hvardera af berörda befattningar och att sålunda för desamma grundlönen i lönestaten beräknas

för kassörska till	1,500 kronor och
för kontorsbiträde till	1,200 kronor

med bibehållande af samma ålderstillägg som förut eller 150 kronor efter 3 och ytterligare 150 kronor efter 6 års tjänstgöring och i öfrigt under de i lönestaten föreskrivna villkor.

På grund af verkens tillökning och därmed ökade göromål äfven för tjänstemännen har Styrelsen ökat arvodet för siffergranskaren af verkens räkenskaper med 100 kronor.

På det verkens förrådsmaterial, som förvaras dels å två olika platser på området Sjöhatten och dels i gamla elektricitetsverksbyggnaden i den mån, denna kan få tagas i anspråk härför, må kunna skötas på ett tillfredsställande sätt, är det nödvändigt, att icke olika personal vid verken får mottaga eller utlämna materialier. På grund häraf och då numera ingen af nuvarande personal medhinner att omhänderhafva förrådet, har Styrelsen för skötseln af detsamma samt för handhafvande af koksutlämning i utgiftsstaten insatt en summa af 1,600 kronor. Äfvenså har det visat sig nödvändigt att för utförande af ritarbeten och diverse göromål på kontoret insätta 2,400 kronor.

Då gas- och elektricitetsverken år 1905 öfvergingo i stadens ägo, öfvertog staden en skuld på 13,000 kronor, som Gaslysningsaktiebolaget hade hos Västerås stads sparbank. Räntan å denna skuld, hvilken hittills erlagts af verken, har uppgått till 5 resp. 5 ½ %. Styrelsen, som emellertid anser, att Drätselkammabör handhafva skötseln af stadens alla lån, har visserligen i utgiftsstaten upptagit ränta å nämnda lån med 650 kronor, men hemställer Styrelsen, att denna skuld genom Drätselkammarens försorg inbetalas, så att verken endast hade att, på sätt sker med obligationslån, till Drätselkammaren inbetala ränta och amortering å skuldbeloppet. Bifalles denna hemställan, torde rättelse ske i förslaget till stat.

Rörande taxorna för gas och elektrisk ström anser Styrelsen, att, då nya taxor nyligen blifvit antagna, någon ändring i desamma icke nu bör ske, så mycket mindre som några resultat rörande driften i stadens nya elektricitetsverk ännu icke kunnat samlas, då verket endast kort tid varit i gång samt staden snart nog måste räkna med ökade utgifter för stadens gasverk, hvars ugns- och apparatsystem redan under nästkommande sommar torde behöfva utvidgas.

Styrelsen är dock icke nu i tillfälle att inkomma med förslag till utvidgning af gasverket, då dessförinnan, särskildt med hänsyn till uppförandet af ännu en gasklocka, plats för nytt gasverk måste bestämmas. För att i den mån lämpligen ske kan spara gasverket och i stället öka anslutningen till det nya, produktionskraftiga elektricitetsverket, har Styrelsen i staten föreslagit elektrisk belysning på tre olika ställen, nämligen i Köpmangatan, Norra Esplanaden och i Södra Esplanaden framför järnvägsstationen. Med hänsyn till de större ljusstyrkor, som de af Styrelsen föreslagna elektriska lamporna äga jämförda med gaslyktorna, torde elektrisk belysning icke ställa sig dyrare än belysning med gas. Priset å gatubelysningen med gas har Styrelsen måst beräkna efter samma grundpris som för innevarande år, då kostnaden per lyktlystimme icke har minskat.

Vid fördelning af 1910 års obligationslån har, enligt upplysning från Drätselkammaren, en summa af 3,206 kronor för gatulyktor påförts gasverket och 1,200 kronor för brandposter påförts vattenverket. Oafsedt att Stadsfullmäktige bestämt, att berörda utgifter skolat bestridas af lånemedel, anser Styrelsen desamma icke vara af sådan beskaffenhet, att de böra påföras verken, då nämligen gasverksdriften icke bör ränta och amortera kostnaden för anskaffande af gatulyktor, och samma förhållande torde äga rum med vattenverket vis à vis brandposter. Styrelsen får härmed endast påpeka detta förhållande och hemställa, att verken befrias från erläggande af ränta och amortering af ifrågavarande låneskuld, och har Styrelsen

därför uti den nu uppgjorda staten icke heller medräknat ränta och amortering å nämnda belopp.

Beträffande skötsel och tillsyn af brandposterna sker detta på vattenverkets bekostnad och genom vattenverkets försorg, men anser Styrelsen, särskildt med anledning af hvad Brandstyrelsen uti här bifogade skrifvelse med begäran om nya brandposters anläggande anfört, att skötseln af brandposterna bör ske genom Brandstyrelsen då denna styrelse närmast bör bära ansvaret för att brandposterna alltid äro i användbart skick.

I händelse af förekommande sjukdomsfall eller af annan orsak vid något tillfälle extra personal måste för verkens skötsel anlitas, är för hvarje verk en mindre post under titel »oförutsedda aflöningar» upptagen.

Då gasledningsnätet numera har en icke obetydlig utsträckning, fordras äfven för detta, liksom fallet redan är dels beträffande elektriska ledningsnätet, för hvars närmaste skötsel en första montör finnes, dels ock beträffande vatten- och afloppsledningarna, hvilka närmast tillses af en rörnätsförman, tillsyn af en härför anställd person, och har styrelsen för detta ändamål medräknat lön för en gasledningsförman, som äfven skulle utöfva tillsyn öfver gatulyktornas tändning och släckning m. m. Lönen är i staten insatt med samma belopp, som i lönestaten är upptaget för rörnätsförmannen för vatten- och afloppsledningarna. Den person, som skulle erhålla denna befattning, är anställd vid gasverket såsom rörmontör sedan flera år tillbaka, och bör på grund häraf komma i åtnjutande af ett ålderstillägg.

Såsom Styrelsen i föregående omnämndt, blir det nödvändigt att under nästa år utvidga gasverket, och skulle denna utvidgning bestå däri, att en del nya apparater samt en ny gasugn insättes. På grund af att en dylik utvidgning i viss mån fördyrar driften under den tid utvidgningen pågår, och att flera utgiftsposter måst insättas med högre bolopp än förut samt därjämte lön för rörnätsförman medräknats, utvisar 1911 års stat beträffande gasverket en 1,800 kronor mindre vinst än staten för innevarande år.

Rörande elektricitetsverket får Styrelsen anmäla att Styrelsen under innevarande år anställt en maskinist, som genast från början fått tillgodoräkna sig första ålderstillägget af 150 kronor, då personen i fråga icke kunde antaga platsen mot den begynnelselön, som är i staten för maskinister upptagen, nämligen 1,200 kronor. Denna Styrelsens åtgärd har skett, då på grund af de stora och dyrbara maskinaggregat, som finnas i nya electricitetsverket, Styrelsen vid val af denna maskinist varit nödsakad tillse att erhålla kompetent sådan och särskildt en person fullt förtrogen med skötseln af dieselmotorer.

Under posten afskrifning för elektriska mätare har Styrelsen insatt en ytterligare afskrifning af 4,000 kronor, beroende därpå, att under föregående år erforderliga afskrifningar icke blifvit gjorda och att under innevarande år ett större antal gamla och odugliga mätare utrangerats. Af samma orsak har Styrelsen för anskaffande af nya mätare insatt ett belopp af 15,000 kronor, till hvilket belopp inköpet af mätare redan för innevarande år torde komma att uppgå. Äfvenså har har Styrelsen beräknat ett belopp af 9,000 kronor för inköp af nya gasmätare, då anslaget för innevarande år till detta ändamål öfverskridits med ej mindre än 3,500 kronor. De belopp, med hvilka innevarande års anslag till mätare öfverskridits, skulle sålunda öfverföras till nästa års räkenskaper

Med afseende till att trafiken inom staden betydligt ökat under de senaste åren är det nödvändigt att å flera gator och allmänna platser, där belysning antingen så godt som helt och hållet saknas eller också är mycket knapp, uppställa gatulyktor, och har Styrelsen i ett här bifogadt kostnadsförslag medräknadt de

gatulyktor, som den anser af behofvet påkallade. För belysningen i Stora gatan, hvilken belysning icke motsvarar den i denna gata rådande trafik, föreslår Styrelsen belysning med hängande lyktor för invertljus af starkare ljusstyrka än de nuvarande. Dessa lyktor äro af modern typ, som både i utseende och lämplighet visat sig uppfylla höga fordringar. Skiss å dylik lykta bifogas.

Angående lämpligheten af att införa afståndständning för gatulyktorna får Styrelsen anföra, att, sedan under de två sistförflutna åren afståndständarnes konstruktion, som det vill synas, med framgång förbättrats, mera utförliga prof af dylika än hvad hittills skett böra anordnas, och har Styrelsen för den skull begärt anslag till inköp af 15 tändare.

För att i möjligaste mån erhålla ökad anslutning till nya elektricitetsverket är det nödvändigt att ytterligare utbygga ledningsnätet till delar af staden, där anslutning kan erhållas. För norra staden är det för den skull nödvändigt att vid hörnet af Gåsmyregatan och Norra Esplanaden anordna ny tryckpunkt och förbinda denna med verket, äfvensom att i Norra Esplanaden mellan Norrmalm och Karlsdal draga förbindelseledningar. I Västra Esplanaden böra fördelningsledningar dragas från tryckpunkten vid korsningen mellan Esplanaden och Kristinagatan till Köpingsvägen och böra dessa ledningar, så snart tillräcklig anslutning kan erhållas å stadens västra område, utsträckas till dessa. Äfvenså å hamnområdet blir nödvändigt att än vidare utsträcka ledningarna.

Den föreslagna ledningen mellan kasernerna och Pilgatan skall tjäna till utjämningsledning mellan Regementets ledningar och de ledningar, som gå längs efter Pilgatan. Då Regementet numera också skall låta belysa vägen mellan Pilgatan och kasernerna medelst elektriska lampor (Osramlampor) i stället för luxlampor, torde denna ledning kunna anläggas i samma sträckning som Regementets ledningar för berörda belysning, hvarigenom möjligen vissa besparingar kunna göras. De till gamla nätet hörande, ännu icke använda ledningar kommer Styrelsen, där så med fördel ske kan, naturligtvis att använda för dessa utsträckningar. För mindre utsträckningar, som nu icke kunna exakt uppgifvas, har Styrelsen förslagsvis beräknat ett belopp af 4,900 kronor Beloppet är beräknadt med hänsyn tagen till att för dessa anläggningar gammal tråd skulle komma till användning och sålunda anläggningskostnaderna minskas. Äfvenså bifogas kostnadsförslag å de anläggningar för elektisk gatubelysning, som i föregående omnämnts.

I förut omnämnd, här bifogad skrifvelse hemställer Brandstyrelsen om uppställande af två brandposter i Bryggerigatan och en å Lustigkulla. I Bryggerigatan finnes f. n. endast en gasledning af mindre dimension. Bryggerierna och de vid sistberörda gata boende personer tillgodose sitt behof af vatten medelst egna ledningar af storlek, motsvarande vanliga servisledningar. För den händelse Stadsfullmäktige bifalla Brandstyrelsens framställning. — Vatten- och Gasverksstyrelsen får för sin del förorda bifall till densamma — böra samtidigt med vattenledningen afloppS- och gasledningar nedläggas. Afloppsledningen bör, på sätt som det af Stadsfulsmäktige antagna allmänna förslaget till afloppsledningar utvisar, dragas antingen endast till Biskopsvägen för att där sammankopplas med den från Hållgatan kommanda ledningen, som utmynnar i Svartån vid Biskopsbron, eller också fortsättes genom Biskopsvägen, Käll- och Kristinagatorna till Svartån, i hvilket sistnämnda fall nuvarande ledningen i Kristinagatan, hvilken ledning nu fortsätter genom Källgatan och Biskopsvägen till Svartån, kunde till densamma inkopplas, hvarigenom den fördelen vunnes, att ledningen från Kristinagatan äfven vid starka regnflöden tillräckligt fort kunde afbörda sig regnvattnet, hvilket nu icke är fallet och som har till följd, att vid dylika tillfällen vatten inträngер i källarna. På

grund af sistnämnda förhållande, hvaröfver, såsom af här bilagda skrifvelse framgår, klagomål framställts från husägare vid hörnet af Kristinagatan och Källgatan, bör under nästkommande år, äfven om ledningen i Bryggerigatan icke skulle komma till utförande eller komma att utdragas i den sträckning här anförts, en ledning dragas i Kristinagatan mellan Källgatan och Svartån. På grund häraf har Styrelsen, som för sin del vill förorda, att ledningen jämväl utsträckes från Bryggerigatan i Biskopsvägen, Källgatan och Kristinagatan, i kostnadsförslaget upptagit därför erforderligt belopp.

Afloppsledningen i Stora gatan från Oxbacksgränd väster ut, beräknad till 700 kronor, är utförd under innevarande år i samband med nedläggning af gasledning. Denna afloppsledning visade sig nödvändig för bortförande af regnvatten och för beredande af tillfredsställande aflopp från de utefter Oxbacken belägna gårdar. Styrelsen anhåller om godkännande af denna åtgärd.

I ofvanberörda skrifvelse hemställer också Brandstyrelsen om uppställande af spolposter för hämtning af vatten till gatuspolning, då af skäl, som Brandstyrelsen anför, det är med risk förbundet att för detta ändamål, såsom nu sker, använda brandposterna. Vatten- och Gasverksstyrelsen, som för sin del anser, att spolposter böra anordnas, får emellertid öfverlämna detta ärende till yttrande af Drätselkammaren, då spolposterna skulle användas för Drätselkammarens räkning.

Rörande öfriga i kostnadsförslaget upptagna nyanläggningar af vatten-, afloppS- och gasledningar äro dessa medräknade på grund af en från Byggnadschefen lämnad uppgift rörande de gator, som under år 1911 eventuellt komma att repareras och iordningställas, och får Styrelsen därvid tillika erinra, att, äfven om dessa gatuarbeten icke komma till utförande under nästa år utan först därpå följande år, nu ifrågavarande ledningsarbeten i dessa gator dock lämpligast böra ske redan året innan gatuarbetena utföras.

Med anledning af hvad här anförts får Styrelsen anhålla, att Magistraten ville, med bifogande af eget yttrande rörande den del af staten, som berör allmänna belysningen, öfverlämna denna skrifvelse till Drätselkammaren med hemställan, att Drätselkammaren med förordande af bifall till de af Styrelsen nu gjorda framställningar ville öfverlämna densamma till Stadsfullmäktige samt därvid anhålla,

dels att Stadsfullmäktige ville godkänna de af Styrelsen föreslagna förändringar uti lönestaten beträffande kassörskan och kontorsbiträdet vid verken;

dels ville godkänna Styrelsens åtgärd rörande anställande af en ny maskinist i elektricitetsverket med de här förut angifna löneförmåner;

dels ock ville bevilja de af Styrelsen för nyanläggningar och nyanskaffningar begärda belopp;

dels ock slutligen ville antaga följande:

Utgifts- och Inkomsstat

för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken för år 1911.

Utgifter för Verkens gemensamma förvaltning.

Löner:

Föreståndaren	5,000: —	
ett åldertillägg	500: —	5,500: —
En assistent	2,400: —	
två ålderstillägg	600: —	
persoligt lönetillägg	300: —	3,300: —
En assistent		2,400: —
Kamrerare		2,400: —
Kassörska	1,500: —	
ett ålderstillägg	150: —	1,650: —
Kontorsbiträde	1,200: —	
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —
Siffergranskare		375: —
Skötsel at förrådet		1,600: —
Mätarejusterare	1,200: —	
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —
Mätareafläsare och inkasserare		1,800: —
Ritare och extra hjälp på kontoret, förslagsvis		2,400: —
Springgosse, inkasserar äfven räkningar å mindre belopp		475: —
	Kronor	24,600: —
hvaraf påföres vattenverket	7,700: —	
» » gasverket	7,700: —	
» » elektricitetsverket	7,700: —	
» » afloppsledningarna	1,500: —	24,600: —

Diverse årliga utgifter.

Läkararvode, sjukhjälp och medicin		800: —
Olycksfallsförsäkring		500: —
Böcker, skrif- och ritmaterial, postporto m. m.		1,400: —
Telefonafgifter		850: —
Annonser		400: —
Renhållning, eldning, städning och belysning		1,300: —
Brandstodsafgifter för förvaltningsbyggnad och förråd		150: —
Underhåll af förvaltningsbyggnad och förråd		700: —
D:o » verktyg och diverse inventarier		700: —
	Transport	6,800: —

	Transport	6,800: —
Allmänna omkostnader, såsom resor, föreningsafgifter m. m.		500: —
Ränta å lån i Västerås Stads Sparbank, lånet 13,000: —		650: —
För omändring af kontorsbyggnaden beviljade Stadsfullmäktige den 29 mars 1906 5,000 kronor att amorteras af vinstmedel under åren 1907—1910. Omändringen uppgick till 5,535 kronor 46 öre, hvadan ännu återstår 535 kronor 46 öre. Styrelsen föreslår, att denna summa amorteras af 1911 års vinst		535: 46
	Kronor	8,485: 46
hvaraf påföres vattenverket	2,675: —	
» » gasverket	2,675: —	
» » elektricitetsverket	2,675: —	
» » afloppsledningarna	460: 46	8,485: 46

Vattenverket.

Inkomster:

Vatten enligt kontrakt	26,000: —		
Vatten genom mätare	25,000: —		
Hyror för vattenmätare	1,250: —		
D.o » bostadslägenheter vid gamla vattenverket	475: —		52,725: —

Utgifter:

Driften:

Antracit och andra kol jämte koks	1,600: —		
Elektrisk ström	6,500: —		
Oljor, packning, trassel	700: —		
Redskap, såsom kärror, rakor, nycklar till brandposter m. m.	100: —		
Belysning inom verket	200: —	9,100: —	

Underhåll:

Fastigheterna	1,350: —		
Maskiner	1,600: —		
Sugbrunnar, sug- och tryckledningar	350: —		
Vattenledningsnätet med tillhörande serviser, luckor, spol-, brand- och dricksposter	800: —		
Vattenmätare	800: —	4,900: —	

Aflöningar:

Verkens förvaltning, enligt ofvan		7,700: —		
Maskinmästaren	1,400: —			
ett ålderstillägg	300: —	1,700: —		
En maskinist	1,000: —			
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —		
En maskinist	1,000: —			
ett ålderstillängg	150: —	1,150: —		
	Transport	11,700: —	14,000: —	52,725: —

Transport	11,700: —	14,000: —	52,725: —
Rörnätsförmannen . . . . . 1,300: —			
ett ålderstillägg . . . . . 150: —	1,450: —		
Vårdaren af vattenborgen . . . . . 1,000: —			
två ålderstillägg . . . . . 300: —	1,300: —		
Skötsel och tillsyn af gamla verkets maskiner, brunnar och ledningar	200: —		
Skurning, tvättning af sand, ombyte af filter, rengörning af reservoarer och regleringskammare	700: —		
Spolning af ledningar, tillsyn af brandposter och ventiler	400: —		
Diverse oförutsedda aflöningar	300: —	16,050: —	
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning, diverse årliga utgifter, enligt ofvan	2,675: —		
Brandstodsafgifter	200: —		
Utskylder	625: —		
Arrenden: Herr Stephani, Hesslö . . . 500: —			
» A. Andersson, Hamre . 150: —			
» C. Pettersson, Vallby . 25: —	675: —		
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket . . .	300: —		
Analyser, skjutsar m m.	150: —		
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar	300: —		
Oförutsedda utgifter, utjämning	438: 59	5,363: 59	
Ränta och amortering:			
Vattenverkets andel i 1896 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr. 92,988: 24			
Amortering 3,655: 24			
1:sta halfårets ränta 1,673: 79			
2:dra halfårets ränta 1,607: 99	6,937: 02		
Vattenverkets andel i 1902 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr. 31,645: 37			
Amortering 508 85			
1 års ränta 1,265: 81	1,774: 66		
Vattenverkets andel i 1907 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr. 313,172: 99			
Amotering . . . . . 3,390: —			
1 års ränta 14,092: 79	17,482: 79		
Vattenverkets andel i 1910 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr. 22,806: 50			
Amortering 205: 26			
1:sta halfårets ränta 513: 15			
2:dra halfårets ränta 508: 53	1,226: 94	27,421: 41	
Afskrifningar:			
10 % af mätarens ingående värde den 1/1 1911 c:a 14,000 kronor	1,400: —		
Transport	1,400: —	62,835: —	52,725: —

Transport	1,400: —	62,835: —	52,725: —
8 % af ingående värdet af diverse inventarier c:a 12,500 kronor = 1,000 kr., hvaraf 30 % påföres vattenverket	300: —		
Diverse fordringar, c:a	200: —	1,900: —	
	Kronor	64,735: —	
som minskas med afloppsledningarnas andel i aflöning till förmän = 1/3 af 2,750: —, i rundt tal		910: —	
	Kronor	63,825: —	
Utgifter utöfver inkomster			11,100: —
		Kronor	63,825: —

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Driften:

Elektr ström till driften i pumpstationen i Södra Espl, förslagsvis	2,500: —		
Oljor, packning, trassel	200: —	2,700: —	

Underhåll:

Ledningsnätet med tillhörande rännstens-, spol- och ränsbrunnar	800: —		
Gårdsaflopp	100: —	900: —	

Aflöningar:

Förvaltningen, enligt ofvan	1,500: —		
Andel i aflöningen till förmän vid vattenverket	910: —		
Tillsyn af driften i pumpstationen, förslagsvis	400: —		
Rensning af brunnar och spolning af ledningar	750: —		
Diverse oförutsedda aflöningar	200: —	3,760: —	

Diverse utgifter:

Förvaltningen, diverse årliga utgifter enligt ofvan	460: 46		
Brandstodsafgifter	40: —		
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar	160: —		
Oförutsedda utgifter, utjämning	84: 75	745: 21	

Ränta och amortering:

Afloppsledningens andel i 1896 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	42,038: 44		
Amortering	1,652: 45		
1:sta halfårets ränta	756: 69		
2:dra „ „	726: 95	3,136: 09	
Afloppsledningarnes andel i 1902 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	29,998: 90		
Transport		3,136: 09	8,105: 21

	Transport	3,136: 09	8,105: 21	
Amortering	481: 71			
1 års ränta	1,199: 96	1,681: 67		
Afloppsledningens andel i 1907 års obl. lån				
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	41,182: 25			
Amortering	445: 79			
1 års ränta	1,853: 20	2,298: 99		
Afloppsledningens andel i 1910 års obl lån				
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	81,380. —			
Amortering	732: 42			
1:sta halfårets ränta	1,831: 05			
2:dra » »	1,814: 57	4,378: 04	11,494: 79	19,600: —
Afskrifningar:				
8 % af ingående inventarievärdet: se under vattenverket				100: —
			Utgifter Kronor	19,700: —

Gasverket:

Inkomster:

Allmänna belysningen:

För 296 st. uppåtbrinnande lågor 610,000 lystimmar à 3,6 öre i rundt tal	21,950: —		
För 64 nedåtbrinnande lågor, 132,000 lystimmar à 3 öre, i rundt tal	3,950: —		
För två luxlampor	250: —	26,150: —	
Enskild gasförbrukning:			
Lys-, kok- och kraftgas	55,000: —		
Hyror för gasmätare	2,200: —	57,200: —	
Biprodukter:			
Koks	18,350: —		
Stenkolstjära	1,300: —	19,650: —	
Vinst å installationsarbeten		3,000: —	106,000: —
Utgifter:			
Driften:			
Gaskol 2,000 ton à 16: 50	33,000: —		
Oljor och trassel	200: —		
Reningsmassa	750: —		
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. fl. redskap	300: —		
Belysning inom verket jämte kraftström till motor	1,500: —		
Strumpor, brännare och glas m. m. till gatulyktorna	1,000: —		
Fotogen, kolsyra, brännare och glas m. m. till luxlamporna	100: —		
Transport	36,850: —		106,000: —

	Transport	36,850: —	106,000: —
Vatten		150: —	37,000: —
Underhåll:			
Fastigheten		1,000: —	
Ugnar och apparater		3,500: —	
Gasledningsnätet med tillh. serviser, luckor o. siffoner		850: —	
Gatulyktor		1,400: —	
Luxlampor		50: —	
Gasmätare		1,000: —	7,800: —
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan		7,700: —	
Gasmästaren	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
Rörnätsförmannen	1,300: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
2 ordinarie eldare, hvardera 140 kr. pr månad		3,360: —	
Extra eldare		2,500: —	
För omläggning af reningskistor och tillfällig hjälp vid rengöring af apparater		1,200: —	
För tillsyn af gasrörnätet jämte pumpning af siffoner		250: —	
För gatulyktornas tändning, släckning och putsning		5,800: —	
För luxlampornas tändning, släckning och putsning		100: —	
För renhållning, bortkörning af aska och slagg, snöskottning m. m.		240: —	24,400: —
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning, diverse årliga utgifter enligt ofvan		2,675: —	
Brandstodsafgifter		475: —	
Utskylder		2,800: —	
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar		150: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren		200: —	
Oförutsedda utgifter, utjämning		753: 86	7,053: 86
Ränta och amortering:			
Gasverkets andel i 1907 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	110,113: 06		
Amortering	1,191: 19		
1 års ränta	4,955: 09	6,146: 28	
Gasverkets andel i 1910 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	14,868: —		
Amortering	133: 81		
1:sta halfårets ränta	334: 53		
2:dra » »	331: 52	799: 86	6,946: 14
		Transport	83,200: — 106,000: —

		Transport 83,200: —	106,000: —
Afskrifningar:			
10 % af mätarnas ingående värde den 1/1 1911 = c:a 25,000 kronor	2,500: —		
Inventarier, se under vattenverket	300: —		
Diverse fordringar, omkring	200: —	3,000: —	
		Kronor 86,200: —	
Inkomster utöfver utgifter		19,800: —	
		Summa Kronor 106,000: —	106,000: —

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen:

I Köpmangat.: 4 Osramlampor, aftonbr., 300 nlj. à 105 kr.	420: —		
I Köpmangat.: 1 Osramlampa, nattbr. 300 nlj à 190 kronor	190: —		
Norra Esplanaden: 4 Osramlampor, aftonbr., 200 nlj. à 75 kr.	300: —		
Södra Esplanaden: 3 Osramlampor, aftonbr., 600 nlj. à 180 kr.	360: —		
Å Norrmalm 10 glödlampor och i Sundinska parken 1 glödlampa	300: —	1,570: —	
Enskild förbrukning:			
Belysningsström	61,000: —		
Kraftström	35,500: —	96,500: —	
Hyror för elektriska mätare		3,130: —	
Vinst å installstionsarbeten		1,000: —	102,200: —
Utgifter:			
Driften:			
Brännolja	8,400: —		
Koks	300: —		
Oljor. packning, trassel	1,700: —		
Diverse redskap	100: —		
Lampor till allmänna belysningen	325: —		
Belysning inom verket	350: —		
Destilleradt vatten och svafvelsyra	550: —		
Vatten	600: —	12,325; —	
Underhåll:			
Fastigheten	400: —		
Maskiner, ackumulatorbatteri och instrument	800: —		
Ledningsnätet med tillhörande serviser, takfästen och stolpar	2,000: —		
	Transport 3,200: —	12,325: —	102,200: —

Transport		3,200: —	12,325: — 102,200: —
Elektriska mätare		600: —	3,800: —
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan		7,700: —	
Maskinmästaren	1,600: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,900: —	
En maskinist	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
En d:o	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
En d:o	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
1:ste montören	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
En montör		1,200: —	
Skötsel af allmänna belysningen		225: —	
Oförutsedda aflöningar		875: —	17,750: —
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning, diverse årliga utgifter enligt ofvan		2,675: —	
Brandstodsafgifter		600: —	
Utskylder		2,750: —	
Ändring af ledningar till följd af gatuförändringar		200: —	
Hyror för takfästen		200: —	
Bränsle och lyse till maskinmästaren		200: —	
Oförutsedda utgifter		925: —	7,550: —
Ränta och amortering:			
Elektriska verkets andel i 1902 års obl. lån:			
Kapitalskuld d, 1/1 1911 Kr.	11,422: 90		
Amortering	183: 42		
1 års ränta	456: 92	640: 34	
Elektr. verkets andel i 1907 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	204,986: 07		
Amortering	2,218: 93		
1 års ränta	9,224: 37	11,443: 30	
Elektr. verkets andel i 1910 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	451,000: —		
Amortering	4,059: —		
1:sta halfårets ränta	10,147: 49		
2«dra » »	10,056: 18	24,262: 67	36,346: 31
Afskrifningar:			
10 % af mätarnes ingående värde den 1/1 1911 c:a 40,000 kronor		4,000: —	
Transport		4,000: —	77,771: 31 102,200: —

Transport		4,000: —	77,771: 31 102,200: —
Därjämte ytterligare afskrifning af under år 1910 kasserade mätare, hvilkas värde uppgå till c:a 8,000 kr.		4,000: —	
Inventarier, se under vattenverket		300: —	
Diverse fordringar		200: —	8,500: —

Turbindriften.

Utgifter:

Driften:

Koks		75: —	
Oljor och trassel		225: —	
Belysning		150: —	450: —

Underhåll:

Fastigheten		200: —	
Maskiner och ledningar		200: —	400: —

Aflöningar:

En maskinist	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
En d:o	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
Oförutsedda aflöningar		500: —	3,200: —

Diverse utgifter:

Brandstodsafgifter		60: —	
Oförutsedda utgifter, utjämning		216: 53	276: 53

Ränta och amortering:

Turbindriftens andel i 1892 års obl lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	39,339: 77		
Amortering	1,085: 77		
1:sta halfårets ränta	786: 80		
2:dra » »	765: 08	2,637: 65	
Turbindriftens andel i 1909 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr	23,500: —		
Amortering	211: 77		
1:sta halfårets ränta	528; 75		
2:dra » »	523: 99	1,264: 51	3,902: 16
		Kronor	94,500: —
Inkomster utöfver utgifter			7,700: —
		Summa kronor	102,200: — 102,200: —

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

Vattenverket.

Nya serviser, förslagsvis		1,750: —
Nya vattenmätare, förslagsvis		3,000: —
Vattenledning i Bryggerigatan från Biskopsvägen till Lidmansgatan:		
15 cm. (6″) ledning 290 m. á 9: —	2,610: —	
rördelar och sammanbindningar	45: —	
oförutsedt	105: —	
	2,760: —	
Brandposter, kompl., med sidoledningar, 2 st. á 120: —	240: —	3,000 —
Vattenledning i Nedre Trädgårdsgatan från Kopparbergsvägen och öfver Fiskartorget till Hamngatan:		
23 cm. (9″) ledning . . . . . 350 m. á 11; 50	4,025: —	
23 cm. (9″) afstängningslucka, kompl., 1 st. . . .	110: —	
aptering till äldre ledningar jämte rördelar .	85: —	
omkoppling af 3 st. brandposter, jämte rördelar	75: —	
omkoppling af vattenserviser	25 —	
oförutsedt och utjämning	380: —	4,600: —
Vattenledning i Munkgatan från Vasagatan till Sturegatan:		
15 cm. (6″) ledning . . . . . 110 m. á 8: 50	935: —	
15 cm. (6″) afstängningslucka, kompl., 1 st. . . .	70: —	
aptering till äldre ledningarna jämte rördelar	60: —	
oförutsedt och utjämning	65: —	
	1,130: —	
brandpost, komplett, med sidoledning	120: —	1,250: —
Vattenledning i Sturegatan från nya elektricitetsverket genom Munkgatan till äldre ledningen:		
15 cm. (6″) ledning . . . . . 120 m. á 9: 50	1,140: —	
15 cm. (6″) afstängningslucka, kompl., 1 st. . . .	70: —	
sammanbindning och rördelar	60: —	
omkoppling af serviser	25: —	
oförutsedt och utjämning	80: —	1,375: —
Brandpost å Lustigkulla:		
Aptering af en brandpost å hufvudledningen från gamla vattenverket framför tomten n:o 27 å Lustigkulla, jämte rördelar	150: —	15: 125: —
		Transport 15,125: —

			Transport	15,125: —

Afloppsledningarna.

Nya gårdsaflopp, förslagsvis				1,750: —
Afloppsledning i Bryggerigatan, Biskopsvägen, Käll- och Kristinagatorna från Svartån till Lidmansgatan:				
30 cm. (12″) ledning	350 m. á 8: —	2,800: —		
37 cm. (15″) »	230 m. á 12: 50	2,875: —		
nedstigningsbrunnar	2 st á 140: —	280: —		
spolbrunn	1 st.	40: —		
genombrytning af åmuren jämte trumma		200: —		
oförutsedt		605: —	6,800: —	
Afloppsledning i Bryggerigatan från Biskopsvägen till Lidmansgatan:				
30 cm. (12″) ledning	290 m. á 8: —	2,320: —		
spolbrunn	1 st.	40: —		
aptering till ledningen i Biskopsvägen		10: —		
oförutsedt		105: —	2,475: —	
Afloppsledning i Kristinagatan från Svartån till Källgatan:				
37 cm, (15″) ledning 90 m. á 12: 50		1,125: —		
rännstensbrunnar, kompl. med sidoledning	2 st. á 80: —	160: —		
omkoppling af rännstensbrunnarna		50: —		
genombrytning af åmuren jämte trumma		200: —		
oförutsedt		165: —	1,700: —	
Afloppsledning i Stora gatan från Oxbacksgränd väster ut. Ledningen utförd år 1910:				
23 cm. (9″) ledning 82 m. á 6: —		492: —		
rännstensbrunnar med sidoledningar, 2 st. á 65: —		130: —		
bergsprängning 2 kbcm. á 10		20: —		
oförutsedt och utjämning		58: —	700: —	7,500: —

Gasverket.

Nya serviser, förslagsvis			3,000: —	
Nya gasmätare, förslagsvis			9,000: —	
Gasledning i Bryggerigatan från Biskopsvägen till Lidmansgatan:				
10 cm. (4″) gasledning 290 m. á 5: —		1,450: —		
	Transport	1,450: —	12,000: —	24,375: —

Transport	1,450: —	12,000: —	24,375: —
10 cm. (4″) sifon med tillbehör 1 st.	50: —		
Oförutsedt	50: —	1,550: —	
Gasledning i Nedre Trädgårdsgatan från Kopparbergsvägen och öfver Fiskartorget till Hamngatan:			
18 cm. (7″) ledning 350 m. à 10: —	3,500: —		
18 cm. (7″) sifon, komplett, 1 st	50: —		
aptering till äldre ledningar jämte rördelar .	75: —		
omkoppling af lykt- och gårdsserviser	65: —		
oförutsedt och utjämning	210: —	3,900: —	
Gasledning i Munkgatan från Gasverket till 20 meter väster om Vasagatan:			
23 cm. (9″) ledning, 100 m. á 11: 50	1,150: —		
23 cm. (9″) sifon, 1 st.	55: —		
aptering till äldre ledningar jämte rördelar .	80: —		
omkoppling af lykt- och gårdsserviser . . .	20: —		
oförutsedt och utjämning	70: —	1,375: —	
Gasledning i Slottsgatan från Stora gatan till Nedre Kungsgatan:			
7,5 cm. (3″) ledning, 110 m. á 5,50	605: —		
7,5 cm. (3″) sifon, komplett 1 st.	35: —		
sammanbindning och rördelar	20: —		
omkoppling af lykt- och gårdsserviser . . .	25: —		
oförutsedt och utjämning	70: —	725: —	19,550: —

Gatubelysning med gas:

1	lykta	med	1	uppåtbr.	låga,	stolpe, i Karlsgatan, framför Epidemisjukhuset.
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Karlsgatan n:o 5.
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Knutsgatan framför Sveas bageri
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Kyrkogatan mellan Skolg. och Konsistorium.
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Vasaparken framför nya Varmbadhuset, på ett afstånd af 50 m. från detta.
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Hållgatan, snedt framför läroverket för flickor.
1	,,	,,	1	,,	,,	,, å planen bakom läroverket för flickor.
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Nedre Kungsgatan, strax öster om Källgatan
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Sturegatan, mellan Munkgatan och Stora gatan
1	,,	,,	1	,,	,,	,, i Hållgatan framför lasarettet.

Transport 43,925: —

Transport 43,925: —

1	lykta	med	1	uppåtbr.	låga,	stolpe, i Stora gatan, mellan Jakobsbergs- och Floragat.
1	„	„	1	„	„	„ i Stora gatan mellan Flora- och Djäknebergsgatorna
1	„	„	1	„	„	„ i Pilgatan, framför Remontstallarna.
1	„	„	1	„	„	„ i Pilgatan framför tomten n:o 26.
1	„	„	1	„	„	„ i hörnet af Pilgatan och östra Esplanaden
1	„	„	1	„	„	„ i Pilgatan mellan Emausgatan och järnvägsspåret till verkstäderna
1	„	„	1	„	„	„ i Pilgatan strax öster om järnvägsspåret t. verkst.
1	„	„	1	„	„	„ i hörnet af Pilgatan och vägen till Västm. Reg. kaserner.
1	„	„	2	nedåtbr.	lågor	„ i Pilgatan 145 m. öster om Malmabergsgatan
1	„	„	2	„	„	„ i hörnet af Pil- och Korsängsgatorna.
1	„	„	2	„	„	„ i Pilgatan 290 m. öster om Malmabergsgat.
1	„	„	2	„	„	„ i Stora gatan, mellan Kopparbergsvägen o. Kaserng.
3	lyktor	med	hvardera	1	uppåtbr.	låga, handelabar å Engelbrektsplanen.

Följande lyktor i *Stora gatan*, hvilka nu hafva uppåtbr låga och nästan alla sitta på väggarna, utbytas mot lyktor med hvardera 2 nedåtbr. lågor och med stolpe:

Lyktan vid stora gatans korsning med Hållgatan,
Lyktorna, 2 st. mellan Käll- och Hållgatorna,
Lyktan vid Stora gatans korsning med Källgatan,
Lyktorna, 2 st., mellan Käll- och Slottsgatorna,
Lyktan vid Stora gatans korsning med Slottsgatan,
Lyktan vid nedgången till Stadsparken,
„ „ Stora gatans korsning med Köpmangatan,
„ mellan Vasa- och Köpmangatorna,
„ vid Stora gatans korsning med Vasagatan,
„ mellan Vasa- och Sturegatorna,
„ vid Stora gatans korsning med Sturegatan,
„ mellan Sturegatan och Kopparbergsvägen,
„ vid Stora gatans korsning med d:o,
„ mellan Kopparbergsvägen och Kaserngatan,
„ vid Stora gatans korsning med Kaserngatan,
„ mellan Kasern- och Allégatorna.

Transport 43,925: —

Transport 43,925: —

Följande lyktor flyttas: Lyktan i hörnet af Köpmangatan och Stora torget till södra sidan af Stora torget.
Lyktan i hörnet af Köpmangatan och Stora gatan till Stora gatan 10 meter öster om Köpmangatan
Lyktan i Nedre Trädgårdsgatan vid stadens nya elektr.:verk till snedt framför Västerås Järnmanufaktur vid samma gata.

Kostnadsförslag för ofvannämda lyktor:

21 lyktor med stolpe och uppåtbrinnande lågor á 115: — . .	2,415: —	
hvarifrån afgå för lyktor, som erhållas i utbyte från Stora gatan och Köpmangatan, 21 st. á 40: —	840: —	
	1,575: —	
1 kandelaber med 3 lyktor å Engelbrektsplanen	450: —	
19 lyktor för Stora gatan, tysk modell, Rech-Laternen, med hvardera 2 nedåtbrinnande lågor á 125: —	2,375: —	
15 st. afståndständare á 25: —	375: —	4,775: —

Elektricitetsverket.

Nya serviser, förslagsvis	4,000: —	
Nya elektriska mätare	15,000: —	
Ny tryckpunkt i hörnet af Gåsmyregatan och Norra Esplanaden jämte matarkablar mellan denna tryckpunkt och elektricitetsverket	11,500: —	
Fördelningsledningar, (luftledningar) i Norra Esplanaden från Norrmalm till Engelbrektsgatan jämte ett par mindre afgreningar	3,000: —	
Fördelningsledningar (luftledningar) i Västra Esplanaden från Kristinagatan till Köpingsvägen jämte mindre afgreningar	2,000: —	
Fördelningsledningar (luftledningar) till och å nya hamnområdet	1,200: —	
Fördelningsledningar (luftledningar) mellan regementets ledningar och luftledningarna i Pilgatan: ledningarna dragas utefter regementets uppfartsväg från Pilgatan	2,400: —	
Diverse mindre utsträckningar inom stadens område, hvilka på förhand icke kunna närmare angifvas	4,900: —	44,000: —

För gatubelysning:

I Köpmangatan: 5 osramlampor à 300 nlj., lamporna placeras midt öfver körbanan och hängas på linor, som spännas mellan husen med tillbehör	900: —	
I södra Esplanaden: 2 osramlampor à 600 nlj framför järnvägsstationen, på 10 meter höga järnstolpar med tillbehör . .	1,500: —	
I norra Esplanaden: 4 osramlampor á 200 nlj, af dessa lampor placeras 1 i hörnet af Gåsmyregatan och Esplanaden, 1 framför Valsborg n:o 2, 1 i hörnet af Esplanaden och		
Transport	2,400: —	92,700: —

Transport	2,400: —	92,700: —
Katrinelundsvägen och 1 i hörnet af Esplanaden och Karlsgatan, lamporna upphängas på trästolpar med tillbehör	400: —	2,800: —
För utsträckning af ledningar till och å stadens icke planlagda område		7,500: —
Summa kronor		103,000: —

Västerås den 31 Oktober 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Bil. Lit. F 2.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Då Vatten- och Afloppsledningens samt Gas- och Elektricitetsverkens oförmodadt snabba utveckling synes fordra en omläggning äfven af den tekniska hjälpkraften inom verken, får jag härmed förklara mig villig att afgå med en pension af 3,000 kronor.

I händelse pensionsbeloppet i första påseende skulle synas högt, anhåller jag vördsammast få anföra:

Att jag i enlighet med Drätselkammarens — dåvarande Vattenledningsstyrelsens — förslag och Stadsfullmäktiges beslut under loppet af många år åtnjöt en inkomst af 2,400 kr. kontant jämte bostad af 3 rum och kök, vedbrand och lyse, planteringsland och trädgård. Dessa naturaförmåner indrogos af Vatten- och Gasverksstyrelsen för tre à fyra år sedan mot en ersättning af 600 kr. kontant — men har kostat mig något öfver 850 kr. Utaf någon för mig okänd anledning har dessa 600 kr. i årets budget blifvit upptagna såsom tvänne ålderstillägg och ersättningen för naturaförmånerna indragits.

Då jag nu är inne på mitt 24 år i stadens tjänst och mera än 20 år före nya person- och löneregleringen anhåller jag vördsamt att mina äldre löneförmåner bibehållas med tillägg af ålderstilläggen.

Västerås den 27 oktober 1910.

Vördsammast

F. G. Lönnquist.

Bil. Litt. F. 3.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Som vid starkare nederbörd kloakvattnet inträngер till flera decimeters höjd i källrarne till huset n:o 23 Källgatan, genomdränkande allt i dem förvarat gods och efterlämnande en vidrig hälsovådlig stank, som uppträngер i husets våningar, så får jag härmed, såsom egare till nämnda hus, anhålla att styrelsen skyndsamt vidtager åtgärder för här nämnda olägenhets afhjälpande.

Västerås den 10 oktober 1910.

K. J. Karlsson.

Bil. Litt. F. 4.

Till Västerås Stads Vatten- och Gasverksstyrelse.

I egenskap af orpförande i härvarande Brandstyrelse får jag härmed till följd af de dåliga och ogynsamma förhållanden, som i eldsläckningshänseende förekomma vid Gamla och Nya bryggeri A.-B. bryggerier och å stadsdelen Lustigkulla, framlämna följande förslag:

att vattenledningen utsträckes i Bryggerigatans förlängning till Lidmansgatan och att 2:ne brandposter anbringas därstädes, hvaraf den ena vid gränsen af bryggerierna och den andra vid korsningen af Lidmans- och Bryggerigatorna; samt

att en brandpost inkopplas å vattenledningen midtför tomten n:o 27 vid Lustigkulla.

På samma gång får jag uttala önskvärdheten af:

att, tillföljd af de oupphörliga bristfälligheter, som uppstå å stadens brandposter genom vattenhämtningen i och för spolning af gatorna särskilda spolbrunnar anbringades å lämpliga platser i olika delar af staden, ty fara råder, om brandposterna vid eldstillfälle skulle vara odugliga, att oberäkneliga olyckor kunde inträffa.

Västerås den 4 oktober 1910.

På Brandstyrelsens vägnar:

Petrus Tersmeden.

C. G. Sjöqvist.

Bil. Litt. F. 5.

Till Drätselkammaren i Västerås.

I skrifvelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen, hvilken skrifvelse här bifogas, föreslår Badhusstyrelsen, att gaslyktan vid sydöstra hörnet af Gaggeska gården och gaslyktan vid ingången från Vasagatan till Vasaparken borttages samt att belysningen från dessa två gatulyktor i stället tillgodoses med de osramlampor, som äro upphängda öfver entréerna till badhuset, för hvilka lampor kostnaden då skulle upptagas i stadens budget för allmänna belysningen.

Då lyktan framför Vasagatan, hvilken lykta är nattbrinnare, äfven måste upplysa en del af denna gata, torde denna lykta icke kunna borttagas med mindre än att osramlamporna placeras å badhusets hörn, så att ljus sprides äfven till Vasagatan, men böra, enligt de upplysningar Vatten- och Gasverksstyrelsen erhållit, osramlamporna hänga öfver entréerna till badhuset. Under detta förhållande kan endast lyktan å Gaggeska huset ersättas genom osramlamporna, men behöfver endast den åt väster hängande osramlampan brinna till kl. 11,30 hvarje afton, hvaremot den andra osramlampan kan släckas kl. 9 eller samtidigt då badhuset stänges. Sistnämnda lampa

skulle då släckas genom badhusets försorg, hvaremot tändningen af lamporna samt dessutom släckningen kl. 11,30 skulle ombesörjas af gasverket. Årskostnaderna blifva:

en osramlampa, kvällsbrinnare, 200 nlj	Kr.	75: —
en d:o släckes kl. 9, 200 nlj.	»	45: —
	Kr.	120: —
hvarifrån afgår:		
en gaslykta, kvällsbrinnare,	Kr.	54: —
återstår	Kr.	66: —

motsvarande den kostnad, med hvilken stadens budget för allmänna belysningen ökas, om osramlamporna å varmbadhuset skola på sätt i ofvanstående är upptaget, användas för allmänna belysningen.

Kostnaden för osramlampornas från-koppling från varmbadhusets installation bör bestridas af varmbadhuset.

Då belysning, anordnad på detta sätt, kommer så väl stadens allmänna belysning som ock varmbadhuset tillgodo, får Vatten- och Gasverksstyrelsen hemställa, att Drätselkammaren ville upptaga detta förslag i stadens budget för allmänna belysningen.

Västerås den 15 november 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Bil. Litt. F. 6.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Då den nu på varmbadhusets fasad mot Nedre Trädgårdsgatan anordnade elektriska belysningen torde göra belysningen med de två gaslyktor vid f. d. Gaggeska gårdens sydöstra hörn samt i hörnet af Vasa- och Nedre Trädgårdsgatorna öfverflödiga för belysning af denna del af sistnämnda gata, får Badhusstyrelsen föreslå, att Vatten- och Gasverksstyrelsen borttager nämnda gaslyktor och i stället öfvertager de två elektriska lamporna å varmbadhusets fasad för gatubelysningen och sålunda bekostar den för dem åtgående elektriska strömmen.

Västerås den 4 november 1910.

Å Badhusstyrelsens vägnar:

Petrus Tersmeden.

Karl Th. Kindströmmer.

Bil. Litt. G. 1.

Förslag till utgiftsstat för stadens parker och planteringar för år 1911.

Aflöningar:

C. A. Forsberg	2,400: —	
En elev	780: —	3,180: —
Telefonafgift	53: —	
Brandförsäkringar	37: 76	90: 76

För skötsel och underhåll:

Vasaparken och parken mellan Kopparbergsvägen och Kasern-gatan samt trädplanteringar utanför stadens tullar	2,200: —	
Stadsparkens vård och underhåll	1,000: —	
Planteringen utmed Hamngatan	700: —	
Planteringar vid Esplanader och öfriga gator samt vid Elementarläroverket för gossar	800: —	
Domkyrkoparken och planteringen framför stadshuset	500: —	
Djeknebergets vård och underhåll samt reparation af tempel och flaggor	1,400: —	
Stallhagen, Mariaberget oeh s. k. Käringberget	500: —	
300 hektoliter Koks till Växthuset	300: —	
Grus och sand till alla planteringar	1,000: —	8,400: —

Tillfälliga utgifter:

En vinkelaxeldragkärra	100: —	
En sopkärra	50: —	
För omläggning af gräsmattorna i Södra Esplanaden, framför jernvägsstation, som delvis blifvit förstörda genom kloakers framdragning	300: —	
För anläggning af en sommarvattenledning till stora dammen å Djekneberget från Kristinagatan, enligt kostnadsberäkning från Gasverket kronor 600: —, däraf Trädplanteringssällskapet betalar kronor 300: —	300: —	
För skötsel och underhåll af Västerås Högre Allm. Läroverks Botaniska trädgård	400: —	1,150: —
	Kronor	12,820: 76

Västerås den 10 November 1910.

Claes Uggla.

C. A. Forsberg.

Bil. Litt. G 2.

Utdrag af protokoll, hållet vid Trädplanteringssällskapets i Västerås sammanträde den 9 November 1910.

§ 1.

Föredrogs ett af trädgårdsdirektören Forsberg uppgjordt utgiftsförslag för år 1911.

Beträffande posten 300 kronor till en sommarvattenledning från Kristinagatan till nedre dammen å Djäkneberget anförde direktören Forsberg, att tillflödet af vatten till densamma vore otillräckligt, så att dammens botten med dess samlingar af löf och gyttja merendels vore synliga. Vid sådant förhållande kunde densamma icke hållas i ett prydligt skick, därest ej tillräckligt med vatten tillfördes densamma.

Uti utgiftsförslaget hade vidare upptagits 400 kronor till underhåll af högre elementarläroverkets botaniska trädgård. Vidkommande denna post framhöll lektor Floderus, att botaniska trädgården vore en staden tillhörig öppen plats med ett sådant läge, att densamma icke borde vanvårdas; att trädgården i sitt nya skick borde vara en angenäm tillflyktsort för allmänheten, hvilken hade obehindradt tillträde till densamma, att det numera vore i skollagen föreskrifvet, att trädgård bör finnas vid elementarläroverken, men att medel saknades till dess anordnande och underhåll; samt att staden i understöd till samhällets folkskolor i förevarande afseende årligen offrade c:a 1,200 kronor.

Härefter blef utgiftsförslaget af styrelsen godkändt.

Som ofvan:

In fidem:

Georg Enhörning.

Bil. Litt. H.

Förslag till utgifts- och inkomststat för stadshotellet i Västerås för år 1911.

Utgifter:

Andelar i obligationslån:		
Ett års ränta	27,906: —	
„ „ amortering	10,854: 18	38,760: 99
Kostnad för uppvärmning	8,000: —	
(Häri ingår aflöning till eldaren 960: — bostad för d:o 250: —)		
Hyra för spritbolagets lokal i gården N:o 21 Norra kvarteret ...	200: —	
Afgift för elektrisk belysning af fästvåningen, i trapporna och med båglamporna	1,200: —	
Krono- och kommunalutskylder	3,275: —	
Brandstodsafgifter för fastighet och lösegendom	519: 20	
Renhållning	300: —	
För underhåll af fastigheten	1,000: —	14,494:20
	Kronor	53,255: 19

Inkomster:

Hyror	35,750: —	
Afgifter för fästvåningens användande	700: —	
Hyresgästers andelar i kostnaden för uppvärmning	5,500: —	41,950: —
Utgifter utöfver inkomster		11,305: 19
	Kronor	53,255: 19

Bil. Litt. I.

Utdrag ur protokollet öfver Badhusstyrelsens sammanträde den 17 oktober 1910.

Närvarande: Herrar Tersmeden, Enhörning, Thunström, Oest och Henning samt suppleanten ombudsman Öberg.

§ 2.

Förelåg till behandling uppgörandet af Västerås stads varmbadhusstat för år 1911:

Uppgjordes följande:

Förslag till utgifts- och inkomststat för Badhuset år 1911.

Utgifter:

Aflöningar:

En badmästare och föreståndare lön pr år (jämte fri bostad, 2 rum och kök med värme)	1,200: —	
En badare, lön pr år	600: —	
En manlig elev, simhallsvakt, lön pr år	360: —	
En biljettförsäljerska „ „ „	600: —	
En baderska „ „ „	480: —	
Fyra baderskor „ „ „	960: —	
En maskinist „ „ „ (jämte bostad, 1 rum och kök med värme)	1,000: —	
En eldare och gårdskarl, lön pr år	900: —	
Två tvätterskor „ „ „	1,200: —	
En biljettupptagerska, samt handhafvande puts- och renhållning i billighetsbadet	360: —	
En skurhjälp Kr. 12: 50 i månaden	150: —	7,810: —
Provision å badbiljetter till betjäningen		2,450: —
Kol	6,500: —	
Ved	75: —	
Belysning	1,000: —	
Förbrukningsartiklar	1,325: —	8,900: —
Brandförsäkring		192: —
Olycksfallförsäkring		103: 50
Kronoutskylder		200: —
Oförutsedda utgifter		344: 50
	Summa Kr.	20,000: —

Inkomster:

6,500 karbad	6,500: —
4,000 I kl. Badstubad	3,000: —
5,750 simhall med värmestuga (sommar)	1,950: —
6,000 „ „ „ (vinter)	2,400: —
1,200 med. bad	2,150: —
15,500 folkbad	3,100: —
7,000 skolbad	700: —
Försäljning af ingredienser till bad	200: —
Summa Kr.	20,000: —

Västerås den 17 oktober 1910.

Å Badhusstyrelsens vägnar:

Petrus Tersmeden.

Carl Th. Kindströmmer.

Bil. Litt. K.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Undertecknad får härmed vördsamt föreslå, att Herrar Stadsfullmäktige måtte för år 1911 bevilja Västerås arbetareinstitut ett bidrag af stadens medel till samma belopp, som utgår för innevarande år eller 1,500 kronor för uppehållande af institutets biblioteksverksamhet.

Västerås den 29 september 1910

J. P. Malmberg.

Bil. Litt. L 1.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hänvisande till bifogade protokollsutdrag få undertecknade härmed vördsamt anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta att lemna härvarande arbetsstuga för upprätthållande af dess verksamhet under nästkommande år ett anslag af 2,500 kronor.

Västerås den 29 September 1910.

B. Fjellman. ***H. Larsson.***

Bil. Litt. L 2.

Utdrag af protokollet, hållet vid Styrelsens för Arbetsstugan i Västerås sammanträde den 27 September 1910.

Sedan upplyst blifvit, att på grund af bristande tillgång med all sannolikhet några medel för Arbetsstugans behof icke ur Sundinska fonden vid årets slut kunna erhållas, och då Arbetsstugan, som allt sedan dess början för 16 år sedan för sin verksamhets uppehållande varit väsentligen hänvisad till understödet från Sundinska fonden och utöfver detta endast haft smärre belopp inkomna genom försäljning af i stugan förfärdigade arbeten och tillfälliga mindre bidrag att tillgå, icke utan detta understöd kan fortfara med sin verksamhet, beslöt styrelsen hemställa hos dem af sina ledamöter, som äro medlemmar af Stadsfullmäktige, att de måtte hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag för nästkommande år till Arbetsstugan med samma belopp som det, hvilket förra året ur Sundinska fonden lemnades, eller 2,500 kronor.

Rätt utdraget betygar:

H. Larsson.

Bil. Litt. L 3.

Till Magistraten i Västerås stad.

RES.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Västerås för den åtgärd, som må på Stadsfullmäktige ankomma.

Västerås Rådhus den 9 maj 1910.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg.

Af Sundinska fonden har Barnkrubban i Västerås sedan år 1889 åtnjutit ett årligt anslag af 500 kronor, hvilket anslag sedan år 1905 ökades och till och med föregående år utgjordes af 600 kronor.

Utan denna hjälp kan icke Barnkrubbans arbete uppehållas.

På grund häraf beslöt Barnkrubbans styrelse, vid sammanträde den 6 maj 1910, att ingå till Magistraten med vördsam anhållan, att Magistraten måtte hos Stadsfullmäktige välvilligt söka utverka ett anslag till Barnkrubban utgörande ett belopp motsvarande den summa (600 kronor) Barnkrubban förut erhållit af Sundinska Fonden.

Västerås den 7 maj 1910.

Å Västerås Barnkrubbas styrelses vägnar:

Carol. Wahlenius.
Kassaförvaltare.

Anna Björnström.
Ordförande.

Bil. Litt. L 4.

Till Magistraten i Vesterås.

RES.

Öfverlämnas till Herrar Stadsfullmäktige, som behagade i ärendet besluta.

Västerås Rådhus den 6 juni 1910.

På Magistratens vägnar:

Victor Åsberg.

Härmed anhålles vördsamt, att Magistraten ville hos vederbörande utverka att enahanda bidrag, 500 kronor, som hittills utgått till stadens barnhem från Sundinska nämnden måtte beviljas jämväl för innevarande år.

Västerås den 3 juni 1910.

På Barnhemsstyrelsens vägnar:

Anna Löfgren,
f. Posse.

Bil. Litt, L 5,

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med åberopande af vår den 3 januari 1910 till herrar Stadsfullmäktige ingifna skrifvelse angående kommunalt bidrag till anordnande och upprätthållande af en skridskobana i Västerås *få vi härmed vördsamt hemställa om ett understöd för nu infallande vintersäsong af Femhundra (500) kronor.*

På grund af de under senaste säsong rådande vidriga väderleksförhållandena har klubbens ekonomi ej förbättrats, utan kan den sägas stå på samma punkt som vid ofvannämnda skrifvelses inlämnande, detta oaktadt styrelsen ej lämnat någon möda ospard att genom uppvisningar, täflingar och skridskofäster söka erhålla ökade inkomster. Då en stor del af klubbens skulder äro af mycket gammalt datum, måste ställ-

ningen jämförd med föregående år snarare anses försämrad, ehuru skuldsumman uppgår till ungefär samma belopp.

Upplåtandet af skridskobanan till folkskolebarnen mot lägre afgift, som för anslagets beviljande uppsatts som villkor, har fullgjorts så, att folkskolebarnen lämnats tillträde till banan *afgiftsfritt* c:a 30 timmar i veckan, men har denna anordning orsakat klubben afsevärda extra utgifter. Dock har klubben för afsikt att än ytterligare arbeta på att upprätthålla intresset för skridskoåkning bland de unga.

Af hvad ofvan anförts framgår att klubben fortfarande står inför alternativet att nedlägga sin verksamhet, för den händelse klubben ej kan befrias från den å dess verksamhet så förlamande och betungande skuldbördan.

Västerås den 15 november 1910.

För Västerås Skridskoklubbs Styrelse:

John Ericson.
Ordf.

C. Birger Kjellström.
Skattm.

Bil. Litt. L 6.

Till Drätselkammaren, Västerås.

I enlighet med herrar stadsfullmäktiges beslut af den 23 december 1909 om bidrag till Västerås sjukkassors centralförsamling punkt 4, får undertecknad styrelse för nämnda församlings fortsättningsförening härmed vördsamt anhålla, att för år 1911 komma i åtnjutande af sådant bidrag, räknat för inom staden bosatta medlemmar med en krona person. Gällande ock samma villkor herrar Stadsfullmäktige vid omnämnda tillfälle behagade förelägga.

De för utfåendet af innevarande års bidrag bifogade handlingarna torde godtagas äfven som handlingar för denna vår anhållan.

Västerås i September 1910.

J. S. Edström.
Vice ordf.

C. F. Huggare.
Ordf.

Ernst E. Lundell.
Vice sekreterare.

C. O. Eng.
Sekreterare.

J. P. Malmberg.

Axel Andersson.

J. G. Fagerman.

Bil. Litt. M 1.

Utdrag af protokoll, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 25 oktober 1910.

§ 212.

Uppgjordes förslag till utgifts- och inkomsstat för fattigvården under nästkommande år; och skulle härom följande till protokollet antecknas:

I följd af ökadt antal understödstagare samt stegrade anspråk på fattigvårdsbidrag och eljes ökade omkostnader beräknades uppstå en brist från innevarande år å 5,000 kronor samt ansågs, förutom en del mindre höjningar följande större anslagsposter böra höjas nämligen:

Ordinarie understöd i penningar	från kr.	16,500: —	till kronor	19,000: —
„ „ in natura	„ „	3,200: —	„ „	3,600: —
Tillfälliga understöd med penningar	„ „	4,700: —	„ „	6,000: —
Underhåll af utpensionerade barn	„ „	8,500: —	„ „	10,000: —

Beträffande särskildt sistnämnda post föranleddes densammas höjning äfven däraf, att arvodet för barnens tillsyn skulle höjas från 3 till 5 kronor per barn och år.

I fråga om det förut i fattigvårdens utgiftsstat upptagna anslaget till bespisning af fattiga skolbarn upplystes, att delegerade för uppgörande af stadgar för användningen af räntan å Valbeckska fonden vore i det närmaste färdiga med sitt arbete och att enligt de blifvande stadgarne så stor del af räntan, att den minst motsvarade det af staden för nu ifrågavarande ändamål för innevarande år beviljade anslaget, skulle användas för samma ändamål äfvensom att Vahlbeckska fonden redan för en stor del af innevarande år komme att lämna ränta; och beslöt Fattigvårdsstyrelsen i anledning häraf att icke för nästkommande år begära något anslag för bespisning af fattiga skolbarn.

Antecknades att sysslomannen vid fattiggården Karlslund enligt gällande lönestat från och med år 1911 skulle komma i åtnjutande af jämväl det andra ålderstillägget; och upptogs i utgiftsstaten för honom 2 ålderstillägg å tillhopa 300 kronor.

Som ofvan:

In fidem:
Theofil Öberg.

Bil. Litt. M 2.

Inkomst- och utgiftsstat för Fattigvården i Västerås stad år 1911.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:

Afgäld för tvenne planteringsland	50: —	
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	500: —	
Andelar i böter	50: —	600: —
För fattiggården Carlslund:		
För verkställda arbeten	750: —	
„ tillfälliga inkomster	1,000: —	1,750: —
Att genom uttaxering fyllas		79,218: 84
	Summa Kr.	81,568: 84

Utgifter:

För allmänna fattigvården:

Beräknad brist från år 1910		5,000: —	
Ränta och amortering å 1892 års lån, kapitalåterstod		972: —	
Ränta och amortering å 1892 års lån, kapitalåterstod		1,280: 69	
Kostnad för tillbyggnad af sjukhuset vid Carlslund till fördelning på 4 år; 3 årets uttaxering		2,000: —	
Ränta å af Drätselkammaren förskotterade medel till nämnda tillbyggnad		100: —	
Ordinarie understöd med penningar		19,000: —	
Ordinarie understöd in natura, Rågmjöl	700: —		
Ved, 200 famnar à 14,50	2,900: —	3,600: —	
Tillfälliga understöd med penningar		6,000: —	
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn		10,000: —	
„ af utpensionerade fattighjon		600: —	
Hospitalskostnader		3,500: —	
Lasarettskostnader		1,500: —	
Medikamenter		500: —	
Bidrag till kostnaden för af barnavårdsnämnden utackorderade barn		1,900: —	
Årsanslag till diakonissorna		800: —	
Återbetalning till främmande kommuner		1,400: —	
Diverse utgifter		1,000: —	
Aflöningar: Kamreraren	1,000: —		
Vaktmästaren	100: —	1,100: —	60,252: 69

För Fattiggården Carlslund:

Rågmjöl	10,000 kg. à 15 öre	1,500: —	
Hvetemjöl	1,500 „ „ 26 „	390: —	
Korngryn	1,000 „ „ 21 „	210: —	
Hafregryn, stora	1,100 „ „ 24 „	264: —	
„ små	300 „ „ 24 „	72: —	
	Transport	2,436: —	60,252: 69

			Transport	2,436: —	60,252: 69
Ärter	600 kg.	à 16 öre		96: —	
Kött	1,500 „	„ 90 „		1,350: —	
Korf	450 „	„ 50 „		225: —	
Skummad mjölk	20,000 liter	„ 4 „		800: —	
Oskummad „	10,500 „	„ 12 „		1,260: —	
Grädde	240 „	„ 70 „		168: —	
Smör	175 kg.	„ 2: —		350: —	
Margarin	550 „	„ 1: 05		577: 50	
Sill	12 tunnor	„ 22: —		264: —	
Kabiljo	450 kg.	„ 40 öre		180. —	
Salt	9 h. lit.	„ 2: 25		20: 25	
Sirup	180 kg.	„ 33 öre		59: 40	
Kaffe	225 „	„ 1: 10		247: 50	
Socker	600 „	„ 65 öre		390: —	
Limpor	9,600 „	„ 8 „		768: —	
Intubikaffe	250 paket	„ 20 „		50: —	
Snus	13 fjärdingar	„ 16: —		208: —	
Fotogen	750 liter	„ 15 öre		112: 50	
Såpa	800 kg.	„ 42 „		336: —	
Barrved	200 famnar	„ 14: 50		2,900: —	
Koks krossad	250 h. liter	„ 1: 20		300: —	
Grisar	12 st.	„ 25: —		300: —	
Torfmull	60 balar	„ 1: 80		108: —	
Beklädnadskostnader				600: —	
Sjukvårdtartiklar och medicin				400: —	
Begrafningskostnader				300: —	
Järnsängar 12 st. à 18 kr.				216: —	
Sängfiltar 24 st. à 6 kr.				144: —	
Diverse utgifter såsom underhåll af linne, sängkläder och materialier				1,800: —	
Aflöningar: Sysslomannen, lön			1,500: —		
2 ålderstillägg			300: —	1,800:	
Portvakten, aflöning			900: —		
2 ålderstillägg			200: —	1,100: —	
Föreståndarinnan				450: —	
Sjuksköterskan				450: —	
Två pigor à 200 kronor				400: —	
Predikanten				150: —	21,316: 15
				Summa Kronor	81,568: 84

Västerås den 25 Oktober 1910.

På fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Axel Eklundh.

Bilaga litt. N. 1.

Förslag till Utgifts- och Inkomststat för Västerås folkskolor för år 1911.

Utgifter:

Avlöning till folkskollärare:

1	folkskoleinspektör, Strandberg		lön	3,500: —	
1	ord. lärare, Valter:		lön	2,600: —	
1	„ „	Ahlm:	lön per 1/2 år . . 1,000: —		
			„ 1/2 „ . . 1,150: —	2,150: —	
			Bostad in natura (300 kr.)		
1	„ „	Bohlin	lön	2,300: —	
1	„ „	Fröier:	lön	2,000: —	
			Bostad in natura (300 kr.)		
1	„ „	Dahlberg:	lön per 1/2 år . . 1,000: —		
			„ 1/2 „ . . 1,150: —	2,150: —	
1	„ „	Næslund:	lön	2,000: —	
1	„ „	Andrén:	lön	2,000: —	
1	„ „	Rudkvist:	lön per 1/2 år . . 850: —		
			„ 1/2 „ . . 1,000: —	1,850: —	
1	„ „	Krantz:	lön	1,400: —	
			Bostad in natura (300 kr.)		
1	„ „	Em: Granér:	lön	1,700: —	
1	„ „	Nils Granér:	lön	1,700: —	
1	„ „	A. Johansson:	lön	1,700: —	
1	„ „	(vakant)	lön	1,700: —	
1	„ „	(ej utnämd)	lön per 1/2 år	850: —	
1	e. o. „	Norman:	lön	1,400: —	
1	„ „	G. Olsson:	lön	1,400: —	
1	„ „	G. Leontein:	lön	1,400: —	
1	„ „	T. Lindberg:	lön	1,400: —	35,200: —

Avlöning till folkskollärarinnor:

1	ord. lärarinna, Stenström		lön	1,900: —	
			Bostad in natura (200 kr.)		
1	„ „	Svanholm	lön	2,100: —	
1	„ „	Hammarskiöld:	lön per 1/2 år . . 950: —		
			„ 1/2 „ . . 1,050: —	2,000: —	
1	„ „	Fröman:	lön	1,700: —	
			Bostad in natura (200 kr.)		
1	„ „	Bohman:	lön	1,700: —	
			Bostad in natura (200 kr.)		
1	„ „	Fernqvist:	lön per 1/2 år . . . 850: —		
			„ 1/2 „ . . . 950: —	1,800: —	
1	„ „	Svanbom:	lön	1,700: —	
1	„ „	Holmer:	lön	1,700: —	
1	„ „	Kolmodin:	lön	1,700: —	
			Transport	16,300: —	35,200: —

					Transport	16,300: —	35,200: —
1	„	„	Köhlberg:	lön		1,700: —	
1	„	„	Månsson:	lön		1,700: —	
1	„	„	Hellman:	lön ½ år	750: —		
				½ „	850: —	1,600: —	
1	ord.	lärarinna,	Norén-Fröier	lön		1,500: —	
1	„	„	Maunsbach	lön		1,500: —	
1	„	„	F. Bostrand	lön		1,500: —	
1	„	„	(ej utnämd)	lön per ½ år		750: —	
1	e. o.	„	Häggroth	lön		1,300: —	
1	„	„	Melin	lön		1,300: —	
1	„	„	Elis. Svensson	lön		1,300: —	30,450: —

Avlöning till småskollärarinnor:

2	småskollärarinnor, Törngren, Bergh: lön à 1,200 kr.			2,400: —	
1	„ Hallin: lön pr ½ år			600: —	
7	småsk. {Lennmalm, E Eriksson, J. Johansson, Norling, Ahlström, A. Eriksson, E. Karlsson}	lön à 1.100		7,700: —	
2	„ A. Pettersson, Sewelin: lön per ½ år à		500: —	1,000: —	
	„ ½ „ à		550: —	1,100: —	
4	„ {Kjellin, Österberg Svensson, M. Vahlberg}	lön à 1,000 kr.		4,000: —	
3	„ Fogelberg, Isacsson, Söderholm	lön per ½ år à	450: —	1,350: —	
	„ ½ „ à		500: —	1,500: —	
5	„ {Sedell, Morberg, G. Vahlberg, Boije o. Lagrelius: lön à 900 kr.}			4,500: —	
1	„ (ej utnämd): lön per ½ år			450: —	24,600: —

Avlöning till lärar. i slöjd och huslig ekonomi:

1	lärare i slöjd, Brandt:	lön			2,400: —	
		Bostad in natura (200 kr.)				
1	„ „ Ljung:	lön			1,800: —	
1	lärarinna „ Hellström:	lön per ½ år			650: —	
1	„ „ Vahlbäck:	lön			1,300: —	
1	„ „ Molander:	lön			1,100: —	
1	„ „ Lindqvist:	lön per ½ år	500: —			
		„ ½ „	550: —		1,050: —	
1	„ „ Vahlström:	lön			1,000: —	
1	„ „ (ej utnämd)	lön			500: —	
1	bitr. lärar. „ Schenström:	lön för 740 t:r (ung.)			600: —	
1	lärarinna i huslig ekonomi, Tunell:	lön			1,300: —	
1	„ „ Granér:	lön			1,200: —	12,900: —

Avlöning för gosslöjd:

Diverse folkskollärare, förslagsanslag . . . . . 1,500: —

Vikariehjälp:

För sjuka lärare och lärarinnor . . . . . 2,000: —

Transport 106,650: —

	Transport	106,650: —
Avlöning för övertidsundervisning:		
För slöjdlärarinnor		300: —
Fortsättningsskolan:		
Arvode till lärare och lärarinnor		3,000: —
Privatläsning:		
Förslagsanslag		500: —
Avlöning till vaktmästare, eldare och städerskor.		
Vaktmästaren i Herrgärdsskolan Ekman: lön	1,100: —	
Bostad, ved och lyse in natura (250 kr.)		
Eldaren m. m. i d:o Sahlqvist: lön	1,000: —	
Bostad, ved och lyse in natura (200 kr.)		
Vaktmästaren i Djäknebergsskolan Andersson: lön	1,250: —	
Bostad, ved och lyse in natura (250 kr.)		
Tilläggsarvode för städning i Herrgärdsskolan	75: -	
Städerskor i Herrgärdsskolan: Maria Johansson: lön	375: —	
Bostad, ved och lyse in natura (75 kr.)		
Hulda Ekman: lön	325: —	
Städerskan i Norra slöjdskolan: Lovisa Andersson: lön	100: —	
Bostad, ved och lyse in natura (75 kr.)		
D:o i Djäknebergsskolan: Märta Andersson: lön	400: —	
D:o i Skepparbacksskolan: för flickslöjd: Edla Froberg lön	120: —	
„ lässalar: Emma Johansson lön	450: —	
hjälp vid fönsterinsättning	14: —	
D:o i Mariabergsskolan: Vilhelmina Torell: lön	300: —	
hjälp vid fönsterinsättning	14: —	5,523: —
Pensionsavgifter:		
Till folkskollärarnes pensionsinrättning, cirka	2,600: —	
„ „ änke- och pupillpassa, cirka	630: —	
„ småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt	540: —	3,770: —
Pensioner:		
Till f. folkskolläraren C. L. Lindqvist	800: —	
„ „ „ P. W. Werkelin	800: —	
„ „ „ J. P. Malmberg	800: —	
„ „ småskollärarinnan L. Melin	500: —	
„ „ „ M Holm	100: —	
„ „ „ E. Hallin fr. 1/7 1911	195: —	
„ „ slöjdlärarinnan E. Hellström fr. 1/7 1911	455: —	
„ „ vaktmästaren K. G. Löndborgs änka	200: —	
„ „ städerskan änkan Lovisa Pettersson	200: —	
„ „ „ Charlotta Svedin	300: —	4,350: —
	Transport	124,093: —

	Transport	124,093: —
Skolträdgårdarna:		
Trädgården vid Västgötegatan: omkostnader	200: —	
arvode till I. Fröier	150: —	
„ vid Herrgärdsskolan: omkostnader	500: —	
arvode till H. Dahlberg: Bostad in natura 300 kr.		850: —
Skolköket:		
Sista årets amortering å kostnaden för ny uppsättning av skolköket	480: —	
Driftkostnad för året	1,000: —	1,480: —
Inventarier:		1,500: —
Skolmateriell:		1,800: —
Slöjdmateriell:		2,500: —
Arvoden:		
Arvode till skolstyrelsens kassör	750: —	
„ till skolläkaren	800: —	
„ till skoltandläkaren	800: —	
„ för hämtning av skolbarn	200: —	2,550: —
Trycknings- och annonskostnader		800: —
Lärare- och lärjungebiblioteken:		
Lärarepersonalens bibliotek	300: —	
Lärjungebiblioteket	200: —	500: —
Stipendier:		
Bidrag till studieresor för lärarepersonalen	250: —	
D:o till skolresor för lärjungarna	250: —	500: —
Skomakerislöjd och skolkängor		1,000: —
Vatten, uppvärmning och belysning:		
Vattenavgifter	300: —	
Koks, förslagsvis 2,500 hl.	3,125: —	
Ved, d:o 80 famnar	1,200: —	
Vedhuggning	300: —	
Transport	4,925: —	137,573: —

	Transport	4,925: —	137,573: —
Kol och antracit till ångpannor och kaminer		1,000: —	
Diverse utgifter för uppvärmningen		100: —	
Belysning: elektrisk och gas		2,000: —	8,025: —
Skolbad:			
Avlöning till baderskor		500: —	
Handdukstvätt och tvål		300: —	800: —
Reparationer:			
Fjärde årets amortering å reparation av lärarebostaden vid Herrgärdsskolan (slut 1912)		796: —	
Årskostnader förslagsvis		5,500: —	6,296: —
Renhållning:			
Skurning och rengöring samt tvätt		2,000: —	
Renhållning av gårdar m. m.		155: —	
Sotning		100: —	2,255: —
Diverse utgifter:			
Hyra för lokal i f. d. Sundinska huset		300: —	
Brandstodsavgifter		400: —	
Telefonavgifter		270: —	
Skötsel av ur		30: —	
Smärre reparationer å materiell och inventarier m. m.		1,000: —	
Årsavgift till sjuk- och begravningskassa för 2 lärarinnor		16: —	
Böcker till fattiga skolbarn		500: —	
Diverse samt oförutsedda utgifter		1,500: —	4,016: —
Barnavårdsnämnden:			
För 11 barn vid Hall		1,650: —	
„ utackordering i enskilda hem		1,100: —	
Arvode till sekreterare och fosterhemsinspektör		250: —	
Diverse samt oförutsedda utgifter		400: —	3,400: —
Ränta och amortering å obligationslån:			
a) För andel i 1892 års obligationslån, kr. 100,000, varav återstår d. 1/1 1911 kr. 72,500:			
1 års ränta	2,860: —		
1 års amortering	2,000: —	4,860: —	
b) För andel i 1902 års obligationslån, kr. 215,000, varav återstår d. 1/1 1911 kr. 194,145: —			
1 års ränta	7,765: 80		
1 års amortering	3,117: 50	10,883: 30	
	Transport	15,743: 30	162,365: —

	Transport	15,743: 30	162,365: —
c) För andel i 1907 års obligationslån, kr. 44,500, varav återstår d: 1/1 1911 kr. 43,000: —			
1 års ränta	1,935: —		
1 års amortering	500: —	2,435: —	
d) För andel i 1910 års obligationslån, kr. 26,650: —, varav återstår den 1/1 1911 kr. 26,650: —			
1 års ränta	1,193: 85		
1 års amortering	240: —	1,433: 85	19,612: 15
		Summa kronor	181,977: 15

Inkomster:

Behållning från föregående år (1909)		4,992: 22
Statsbidrag:		
Till folkskolan:		
För 1 lärare à 950: — kr.	950: —	
„ 3 lärarinnor à 800: — „	2,400: —	
„ 4 lärare à 833: 33 „	3,333: 32	
„ 3 lärarinnor à 733: 33 „	2,199: 99	
„ 3 lärare à 716: 67 „	2,150: 01	
„ 5 lärarinnor à 666: 67 kr.	3,333: 35	
„ 10 lärare à 600: — „	6,000: —	
„ 7 lärarinnor à 600: — „	4,200: —	
„ 1 lärare per 1/2 år	300: —	
„ 1 lärarinna per 1/2 år	300: —	25,166: 67
Till småskolan:		
För 10 lärarinnor à 453: 33 kr.	4,533: 30	
„ 1 „ pr 1/2 år	226: 67	
„ 4 „ à 413: 33 „	1,653: 32	
„ 2 „ à 373: 33 „	746: 66	
„ 7 „ à 333: 33 „	2,333: 31	9,493: 26
Till fortsättningsskolan		375: —
Till slöjdskolan:		
för gossar 28 grupper à 81: — kr.	2,368: —	
„ flickor 44 „ à 40: 50 „	1,782: —	4,150: —
Till undervisning i huslig ekonomi:		
för 6 kurser à 100: — kr.		600: —
Arrendemedel:		
För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön		37: —
	Transport	44,814: 15

	Transport	44,814: 15
Hyresmedel:		
För 1 rum i lärarebostaden vid Herrgärdsskolan	50: —	
„ 2 „ „ „ Västgötegatan	200: —	250: —
Skolköket:		
Beräknade avgifter		500; —
Barnavårdsnämnden:		
Av fattigvårdsstyrelsen för 11 barn vid Hall	1,100: —	
„ „ „ 8 utackorderade barn	800: —	
Statsbidrag för 8 barn	200: —	2,100: —
Att genom uttaxering fyllas:		
För folk- och småskolor	113,400: 85	
„ barnavårdsnämnden	1,300 : —	
„ ränta och amortering	19,612: 15	134,313: —
	Summa kronor	181,977: 15

Vid justeringen anmärktes; Då lönen för den föreslagna ordinarie lärareplatsen utgör för halfår 850 kr. och för den föreslagna lärarinneplatsen 750 kr., både alltså lönen för dels en e. o. lärareplats dels en e. o. lärarinneplats, båda för halft år räknadt, — hvilka båda i händelse af de ordinarie platsernas insättande komma att indragas — bort minskas med respektive 700 och 650 kr., hvadan såväl beloppet, som genom uttaxering skall fyllas, bort minskas med 1,350 kr. som ock de båda slutsiffrorna för utgifts- och inkomststaten med samma belopp (1,350 kr.).

Västerås den 30 sept. 1910.

Peter Bagge. ***Th. af Billbergh.*** ***Aug. Wetterling.***

Bil. Litt. N. 2

Utdrag ur protokoll vid folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 15 sept. 1910.

§ 157.

Slöjdlärarinnan Eva Hellström hade anhållit, att skolstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för beredande av pension i samma förhållande till hennes lön, som förut av kyrkostämman beretts folkskollärare och småskollärarinnor, åt henne, som tjänstgjort i egenskap av slöjdlärarinna vid Västerås Folkskolor sedan den 18 augusti 1871, d. v. s. nu på 40:de året.

I anseende till fröken Hellströms långa, förtjänstfulla och under en stor del av tjänstetiden synnerligen svagt avlönade tjänstgöring som slöjdlärarinna vid stadens folkskolor, beslöt skolstyrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om en pension av 910 kronor för år räknat, beräknad efter 70 procent av hennes nuvarande lön, att utgå fr. o. m. den 1 juli 1911 och att upptagas i 1911 års utgiftsstat.

§ 164.

Beslöt skolstyrelsen, att följande lärare och lärarinnor skulle uppflyttas i högre lönegrad:

Folkskolan:

G. Ahlm och Signe Hammarskiöld	i IV	lönegraden	från	1/7 1911
H. Dahlberg	i III	„	„	1/7 1911
F. Månsson	i II	„	„	1/1 1911
Elisabet Hellman och A. Rudkvist	i II	„	„	1/7 1911

Småskolan:

Agnes Pettersson och Ebba Sewelin	i III	„	„	1/7 1911
Ester Fogelberg, Karin Jansson och Selma Söderholm	i II	„	„	1/7 1911

Slöjdskolan:

Hilda Lindquist	i II	„	„	1/7 1911

hvaremot skolstyrelsen ej kunde bifalla folkskollärarinnan Maria Svanboms anhållan om uppflyttning i III lönegraden på grund af det för uppflyttning i högre lönegrad fastställda villkoret om en sammanlagd tjänstgöring av minst 4/5 under pågående femårsperiod.

§ 165.

Slöjdläraren Fritz Ljung hade anhållit, att skolstyrelsen antingen måtte förordna honom till ordinarie lärare med av skolstyrelsen fastställd lön eller bevilja honom ett lönetillägg av 300 kr,

Skolstyrelsen beslöt med anledning härav att föreslå, att stadsfullmäktige måtte bevilja herr Ljung ett lönetillägg av 300 kr. fr. o. m. den 1 jan. 1911, varför i 1911 års utgiftsstat e. o. slöjdläraren F. Ljungs lön skulle upptagas till 1,800 kronor.

In fidem
Magnus Strandberg.

Bil. Litt. N. 3

Utdrag ur protokoll vid folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 21 sept. 1910.

§ 176.

Beslöt skolstyrelsen att hos stadsfullmäktige hemställa om inrättande från 1 juli 1911 av 1 ordinarie folkskollärare- och 1 ordinarie folkskollärarinnebefattning.

— —

§ 178.

Beslöt skolstyrelsen att hos stadsfullmäktige hemställa, att de i folkskolans utgiftsstat upptagna anslagen till "trädplanteringssällskapet" å 750 kr. och till "Sand till skolplaner och skolträdgårdarna" å 400 kr. måtte öfverflyttas till drätselkammaren, som därefter skulle handhava skötseln av ifrågavarande ärenden.

§ 179.

Beslöt skolstyrelsen att hos stadsfullmäktige hemställa, att arvodet till skolläkaren måtte f. o. m. den 1 jan. 1911 höjas till 800 kr., enär skolläkaren enligt den instruktion, skolstyrelsen hade för afsikt att fastställa, skulle få sin uppgift väsentligen utvidgad.

— —

§ 181.

Skolstyrelsen hade den 4 sistl. maj beslutat tilldela folkskollärarinnan Signe Hammarskiöld ett tilläggsstipendium av 100 kronor för studieresa i Tyskland och Schweiz under villkor, att fröken Hammarskiöld under den första läseterminen efter hemkomsten genom föredrag eller på annat lämpligt sätt meddelade folkskolestyrelsen och lärarepersonalen samt de äldre av skolbarnen viktiga och lärorika iakttagelser under studieresan. Mot detta beslut reserverade sig en dess ledamot, herr A. Wetterling, under framhållande av att, då intet anslag till resestipendier funnes i den fastställda staten upptaget, han ansåge, att skolstyrelsen saknade befogenhet att bevilja det ifrågavarande beloppet till fyllnadsstipendium åt lärarinnan Hammarskiöld, varför han röstade för att ansökningen skulle överlämnas till stadsfullmäktige med hemställan, att desamma ville bevilja det af lärarinnan sökta beloppet till fyllnadsstipendium.

Sedan läroverksadjunkten herr Aug. Wetterling hos k. bfhde i Västmanlands län anfört besvär över skolstyrelsens ifrågavarande beslut, hade detsamma av k. bfhde upphäfts.

Skolstyrelsen tog nu frågan under förnyad omprövning och beslöt att hos stadsfullmäktige hemställa om beviljande av ett tilläggsstipendium av 100 kronor till folkskollärarinnan fröken Signe Hammarskiöld att tagas av anslaget till diverse utgifter.

§ 122.

Uppgjordes bifogade förslag till Utgifts- och Inkomststat för Västerås Folkskolor för år 1911.

In fidem
Magnus Strandberg.

Bil. Litt. N:o 4.

Utdrag ur protokoll vid folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 20 okt. 1910.

§ 187.

Hade folkskollärarinnan Elin Fernqvist inkommit med i bifogade skrivelse gjorda anhållan om uppflyttning i tredje lönegreden från den 1 juli 1911.

Ehuru ansökningen ej inkommit inom den föreskrivna tiden, beslöt skolstyrelsen, att, då fröken Fernqvist vore därtill berättigad, uppflytta fröken Fernqvist i III lönegraden från den 1 juli 1911, vadan i utgiftsstaten för år 1911 hennes lön skulle uppföras sålunda:

lön per ½ år - - - - - - - - 850: —
„ „ ½ „ - - - - - - - - 950: — 1,800: —

varigenom slutsumman för «*Avlöning till folkskollärarinnor*» skulle ökas med 100 kr. till 30,450: — kr.

§ 188.

Föredrogs bifogade protokollsutdrag från Drätselkammaren angående disposition av ett rum i f. d. Sundinska huset till flickslöjdsal mot en hyra av 300 kronor om året.

Skolstyrelsen beslöt med anledning härav, att hos Stadsfullmäktige hemställa om ett anslag av 300 kronor att införas i utgiftsstaten för år 1911.

§ 189.

Hade från löneregleringS- och pensionskommittén inkommit protokollsutdrag, innehållande infordrat yttrande och förslag med anledning av vaktmästares och eldarens framställningar om löneregleringS.

Skolstyrelsen beslöt att i enlighet med kommittens förslag hos Stadsfullmäktige hemställa om fastställelse av följande avlöningsstater att tillämpas fr. o. m den 1 januari 1911.

Skolhusvaktmästarne:

Avlöning - - - - - - - - - - - - - - - - - - - kr. 1,200: —,

varav kontant 950 kronor och 250 kronor beräknat värde av fri bostad av 2 rum och kök med värme och belysning.

Två ålderstillägg à 150 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring,

Eldaren vid Herrgärdsskolan:

Avlöning - - - - - - - - - - - - - - - - - - - kr. 1,000: —,

varav kontant 800 kronor och 200 kronor beräknadt värde av fri bostad af 1 rum och kök med värme och belysning.

Två ålderstillägg à 100 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring.

Då vaktmästaren i Djäknebergsskolan Fr. Andersson anställdes den 1 okt. 1904, vaktmästaren i Herrgärdsskolan V. Ekman den 1 jan. 1907 och eldaren i samma skola A. L. Sahlkvist den 1 jan. 1905, beslöt skolstyrelsen att förklara dem berättigade att fr. o. m. den 1 jan. 1911 åtnjuta följande löneförmåner:

Fr. Andersson i III lönegraden med kontant - - - - - kr. 1,250: —
V. Ekman i II „ „ „ - - - - - - „ 1,100: —
A. L. Sahlkvist i III „ „ „ - - - - - „ 1,000: —
jämte bostad, ved och lyse in natura.

För förestående lönestater gälla i övrigt i tillämpliga delar de vid den av Stadsfullmäklige den 26 november och 21 december 1908 antagna löneetaten för de flesta av stadens tjänstemän och betjänte fogade villkor och bestämmelser.

In fidem:
Magnus Strandberg.

(Bilaga litt. O 1.)

Gårdar och diverse mark,

som staden inköpt för stadsplanens genomförande samt förslagsvis beräknade inkomster och utgifter för år 1911.

		Inkomster	Utgifter	Behållning
Västra kvarteret:	Gården N:o 70 b	800: —	100: —	700: —
	„ „ 93	1,585: —	185: —	1,400: —
	„ „ 99	220: —	60: —	160: —
	„ „ 109	1,735: —	235: —	1,500: —
	„ „ 116	1,106: —	206: —	900: —
	„ „ 119	295: —	45: —	250: —
Södra kvarteret:	„ „ 25	1,095: —	95: —	1,000: —
	„ „ 70 o. 71	300: —	50: —	250: —
	„ „ 111	1,570: —	270: —	1,300: —
	„ „ 112	1,970: —	370: —	1,600: —
Norra kvarteret	„ „ 2	2,580: —	380: —	2,200: —
	„ „ 4	2,615: —	215: —	2,400: —
	„ „ 6	680: —	100: —	580: —
	„ „ 7	600: —	100: —	500: —
	„ „ 21	1,900: —	250: —	1,650: —
	„ „ 43	930: —	160: —	770: —
	„ „ 48	1,600: —	250: —	1,350: —
Västermalm:	„ „ 35	250: —	90: —	160: —
Lägenheten Berget		1,200: —	100: —	1,100: —
„ Loviselund		501: —	101: —	400: —
„ Smedsbo		500: —	100: —	400: —
„ Adolfsberg		875: —	45: —	830: —
„ Kristineberg		652: —	52: —	600: —
„ Nyberg		250: —	50: —	200: —
„ Fridhem		150: —	50: —	100: —
Diverse mark		500: —		500: —
	Kronor	26,459: —	3,659: —	22,800: —

Från behållningar afgår:

Kronoutskylder cirka	300: —	
Kommunalutskylder cirka	1,500: —	
Skorstensfejning „	500: —	
Vattenafgifter m. m.	1,000: —	3,300: —
		Kronor 19,500: —

(Bilaga litt. O. 2)

Diverse mark.

Planteringsland litt b. af tomten N:o 119 Norra kvarteret	3: —
Gatumark mellan kvarteren Sigvald och Sigurd	50: —
Trädgårdarne vid Sofielund och Adolfsberg	30: —
Mark af Stora gatan inlagd till tomten N:o 1 kvarteret Måns	5: —
Mark af tomten N:o 39—40 Södra kvarteret för Handtverkaregatan	5: —
Mark af Norra Esplanaden (Gust. Johansson i Gustafsborg)	15: —
„ „ „ „ (J. G. Carlsson, Blåsbo)	5: —
„ „ „ „ (P. A. Blommé)	20: —
Planteringsland å tomten N:o 143 Södra kvart. (Änkan Math. Carlsson)	16: —
„ „ „ „ „ (Svante Eriksson)	16: —
Lotterna N:o 8, 21, 25 och 27 af tomten N:o 143, Södra kvarteret	54: —
Mark, afsöndrad från Sigridsdal (P. Jakobsson)	25: —
„ „ „ „ (Carl Pettersson)	7: —
Del af d. Lundahlska tomten (L. M. Ström)	10: —
„ „ „ (C. A. Fredriksson)	40: —
Mark, afsöndrad från Mälareborg	20: —
Mark af Smedsbo (Fredrika Andersson)	40: —
Ett område vid Knutsgatan å Herrgärdet	45: —
Mark af tomten N:o 119 Norra kvarteret (A. G. Lindgren)	20: —
Del af Gustafsbergsjorden	75: —
Tomten N:o 23 i Norra kvarteret	40: —
Lotten N:o 7 å tomten N:o 143 i Södra kvarteret	16: —
Mark mellan Svartån och Nya bryggeribolagets tomter	10: —
Ett område af Svantegatan (Bandir. Plantin)	15: —
„ „ „ (Kapten Schenström)	15: —
Tomten N:o 84 b i Västra kvarteret	10: —
Ett område af Domkyrkoesplanaden inlagdt till tomten N:o 33 i Norra kvarteret	5: —
Mark i Gåsmyregatan (C. A. Fredriksson	7: 50
Planteringsland vid Nygatan (A. G. Nyberg)	5: —

Bilaga Litt. P 1.

Förslag till utgifts- och inkomststat för Västerås Hamn år 1911.

Utgifter:

Såsom ränta och amortering å kostnaderna för hamnbyggnaden ingår till stadskassan af inkomsterna för hamnen:

a) Enligt af Stadsfullmäktige den 21 december 1900 godkänd plan:

Ett års ränta å ingående balans den 1 januari 1911: 58,905: — à 5 %	2,945: 25		
Amortering för året	3,000: —	5,945: 25	

b) För nu pågående hamnbyggnad, hvarför lån å 229,000 kronor upptagits. utgör 3:dje årets ingående balans kr. 217,500: — och föreslås:

Ett års ränta å 217,500: — à 4 1/2 %	9,789: 75		
Tredje årets amortering	5,725: —	15,514: 75	
Tjuguandra årets amortering för tullhusbyggnaden enligt af Stadsfullmäktige den 19 december 1890 fastställd plan		1,750: —	23,210: —
Aflöningar m. m.			
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)		1,500: —	
Hamnuppbördsmannen:			
Lön	1,200: —		
Första ålderstillägg	300: —		
Andra d:o	300: —		
Arvode: 2 % af beräknad inkomst för varor med fartyg i regelbunden trafik	140: —		
6 % af beräknad inkomst af öfrig trafik	900: —	2,840: —	
Hamnordningsmannens lön		150: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för af dem förrättad uppbörd och redovisning af broafgifter för varor:			
5 % af uppbörden		350: —	
Skrifmateriel för hamnkontoret		50: —	
Telefonafgifter		85: —	4,975: —
Diverse årskostnader:			
Undarhåll af kajar, delvis ny brobeläggning, förstärkning af pålning och dykdalber, renhållning och grusning å hamnen samt skötsel af fyren		1,800: —	
Belysning å hamnan med 12 lyktor		800: —	
Belysning å nya hamnområdet medelst elektriskt ljus, förslagsvis		500: —	
	Transport	3,100: —	28,185: —

Transport	3,100: —	28,185: —
Omkostnader för tullhuset	150: —	
Olycksfallsersättning för F. Svanström enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 mars 1909	48: —	
Ny diskvåg samt skåp för förvarande af varuprof för tullhusets räkning	200: —	3,498: —
Summa Kronor		31,683: —

Inkomster:

Beräknad behållning från år 1910	18,509: 59	
Ett års ränta därå	925: 48	19,435: 07
Hamn- och broafgifter, förslagsvis		22,000: —
Summa Kronor		41,435: 07

Västerås den 22 oktober 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Vald. Grandinson.

Bilaga litt. P. 2.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af förslag till utgifts- och inkomststat för nästkommande år får Hamnstyrelsen härmed därom anföra följande:

I afseende å den del i stadens lån, som kommer på hamnen för pågående byggnadsarbeten, har styrelsen upptagit densamma i likhet med hvad som skett föregående åren under afvaktan på att den verkliga byggnadskostnaden under loppet af nästa år blir känd, hvarefter hithörande förhållande kunna regleras.

Då Stadsfullmäktige under året med anledning af Styrelsens framställning om rätt att tillgodoräkna ränta å ingående behållning förklarat, att sådan ränta skulle anses motsvara hamnens andel i stadens allmänna omkostnader för arbetsledning, bokföring, polisväsende m. m., har Styrelsen, enär afkastningen å hamnkassans behållning bör synas i böckerna, bland inkomsterna upptagit ifrågavarande ränta, men på samma gång bland utgifterna upptagit en ny post: hamnens andel i stadens allmänna omkostnader, hvilken andel Styrelsen förslagit till 1,500 kronor.

Med anledning af att styrelsen under året träffat öfverenskommelse med rederierna för de ångfartyg, som gå i reguliär trafik angående uppbörd af afgifter för varor med sagda fartyg mot viss ersättning, har i nu föreliggande budgetsförslag det i föregående stater upptagna arvodet fördelats i två poster: 1 arvode tillkommande hamauppbördsmannen och 2 ersättning till befälet å ifrågavarande fartyg för denna uppbörd och dess redovisning.

Då nya hamnen under år 1911 torde komma att tagas i bruk, har Styrelsen upptagit ett förslagsanslag å 500 kronor för belysning å nya hamnområdet, hörande kostnaden för själfva anordnandet af belysningen komma på hamnbyggnadens konto.

På framställning af tullförvaltaren har Styrelsen i staten upptagit en summa af 200 kronor för anskaffande dels af en ny diskvåg i ersättning för förutvarande, som visat sig vara för liten och olämplig, dels och af ett skåp för förvaring af sådana varuprof, som enligt företedt cirkulär från Kungl. Generaltullstyrelsen tullkammaren har att samla.

I samband med inkomst- och utgiftstaten för nästkommande år får Styrelsen framlägga ett af byggnadschefen utarbetadt förslag, att uppmuddra och med strandskoning å västra sidan ordna Svartåns mynning nedom järnvägsbron.

Styrelsen har redan länge haft uppmärksamheten riktad på önskvärdheten af att få denna bassäng ordnad, då den ju i sitt nuvarande skick verkar mycket litet tilltalande. Men genom de af Stadstullmäktige under året beslutade anläggningarna af dels afloppsledning från Lasarettet och dels hufvudaflopp från södra och östra stadsdelarne anser Styrelsen för sin del, att behofvet af denna uppmuddring har blifvit öfverhängande, enär bassängen i sitt nuvarande skick icke förmår afbörda sig afloppsvätskorna på tillbörligt sätt.

Med framhållande af dels att genom den förändrade afslutningen å berörda hufvudaflopp en betydlig besparing torde hafva gjorts i Vatten- och Gasverksstyrelsens anslag för denna anläggning, dels och att pågående hamnbyggnad ej torde betinga fulla det anslag, som Stadsfullmäktige lämnat därtill, får Hamnstyrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta

att utföra uppmuddring och strandskoning af Svartåns mynning nedom järnvägsbron i enligt med Byggnadschefens förslag för en kostnad af 27,000 kronor samt

att uppdraga åt Hamnbyggnadskommitterade att verkställa detta beslut.

Västerås den 22 oktober 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

Bilaga Litt. P 3.

Till Hamnstyrelsen i Västerås.

Den s. k. diskvågen, som nu användes i tullpackhuset, visar sig ej uppfylla de fordringar, som den under de sistförflutna åren stegrade importen af manufakturvaror ställer på en dylik våg, ity att vågplanen å densamma äro för små.

För föreskrifven profsamling — se efterskrifna utdrag af Kungl. Generaltullstyrelsens order den 10 november 1908 — behöfves ett för ändamålet lämpligt skåp, hvilket icke blott för varaktigheten utan äfven för stilenligheten med å tullkammaren nuvarande möbler torde böra bli af ek.

Sagda gifver tullkammaren anledning äran anhålla, att Hamnstyrelsen behagade föranstalta om dels att nuvarande nämnd våg utbytes mot en lämpligare, dels att till tullkammarens förfogande må ställas ett för förvarande af varuprof passande skåp.

Västerås tullkammare den 23 juni 1910.

I. Andersén.

RUNDSKRIFVELSE.

Sedan — — — har Styrelsen velat — — — meddela följande allmänna föreskrifter.

Vederbörande tullförvaltning åligger att å de varor, som därstädes företrädesvis inporteras och äro af beskaffenhet att tvekan om deras rätta rubricering enligt tulltaxan kan antagas uppstå, under hand samla prof samt på lämpligt sätt ordna och förvara desamma. Då sådant för ändamålet anses erforderligt, böra af tullförvaltningen anskaffas skåp till antal, storlek och inredning, som med hänsyn till de därför afsedda profvens antal och beskaffenhet befinnas ändamålsenligast; börande framställning om erhållande af sådana skåp af tullförvaltning å plats, där det åligger staden att anskaffa till tullhus erforderliga möbler och inventarier, göras hos vederbörande stadsmyndighet, men eljest ske hos Styrelsen. —

Stockholm den 10 november 1908.

Staffan Cederschiöld.

S. E Widén.

I utdragna delar rätt afskrifvet bestyrker, ex officio

I. Andersén.

Bilaga Litt. P 4.

Till Hamnstyrelsen i Västerås.

Redan vid granskandet af förslaget till ny stadsplan för Västerås stad ifrågasattes att vidga åmynningen till en mindre båthamn, ej fullt så stor som den af Ing. Fellenius projekterade, samt att förse dess västra sida med en strandskoning så konstruerad att djupet här framdeles kunde blifva 3 meter vid medelvattenstånd. Hamnen ansågs böra tagas möjligast liten då den i annat fall ej torde kunna rensa sig vid vårflödena och detta

här bör anses vara ett nödvändigt villkor, ej minst sedan numera den afloppvätska som fordom utsläpptes i Lillån kommer att passera hamnen.

Genom den nu föreslagna anordningen afses sålunda dels att aflägsna den sanitära olägenhet de täta vassarne vid åmynningen medföra dels att erhålla för småbåtar erforderligt utrymme.

Kostnaderna torde kunna beräknas sålunda:

Muddring (under antagande att denna sker vintertid	3,700	kr.
Upptagning af vassrot samt forsling af densamma å släddon	1,300	,,
Upptagande, sprängning och transport af sten	1,000	,,
Diverse och oförutsedda anordningar för muddringen	1,000	,,
150 meter strandskoning med innanför liggande grusbank c:a	20,000	,,
Summa	27,000	kr.

I förestående kostnad ingår äfven en mindre gångbro.

Jag föreslår sålunda att Hamnstyrelsen ingår till Herrar Stadsfullmäktige med förslag att åmynningen instundande vinter i den mån sådant kan medhinnas uppmuddras på sätt vidstående karta utvisar samt att strandskoning utmed åns västra sida bygges till en längd af 150 meter.

Västerås den 22 oktober 1910.

Gösta Smitt.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vid uppgörande af inkomst- och utgiftsstat för Västerås stad för år 1910, som Magistraten anhåller Drätselkammaren ville utföra, och hvaraf Magistraten förväntar ett exemplar för att med Magistratens yttrande underställas Stadsfullmäktiges pröfning, får Magistraten anhålla att Drätselkammaren ville:

a) beträffande *Magistraten och Rådstufvu-Rätten* iakttaga hvad Magistraten i sin bilagda skrifvelse till Stadsfullmäktige hemställt samt förty beräkna Magistratens och Rådstufvu-Rättens ämbets- och tjänstemäns löneförmåner alternativt, därest sådan omreglering som Magistraten föreslår anses kunna komma till stånd redan nästa år, till 16,200 kronor eller, där sådan reglering ej under nästa år kan genomföras till - kronor 15,000: —

hvartill kommer för tryckningskostnader samt skrifmateriell förslagsvis - - - - - - - - - - - - - - - - „ 1,500: —

Sedan Drätselkammaren i och för utgiftsförslaget behandlat Magistratens skrifvelse, anhåller Magistraten att densamma måtte med Drätselkammarens yttrande till Stadsfullmäktige öfverlämnas.

Vidkommande de under Magistaten lydande tjänstemän och betjänte får Magistraten tillägga följande:

Enligt kronouppbördskassörens bilagda skriftliga anhållan bör för extra skrifhjälp åt honom under fyra månader af året anslås ett belopp af kronor 300: —

Stadsfiskalen, som antogs såsom sådan år 1900, är från och med nästkommande år berättigad till ett andra ålderstillägg med - - - - - - - - kronor 500: —

Anslaget till extra biträde vid exekutionsgöromålens utförande 1,200 konor bör till följd af ökningen i dessa göromål, som föranleder att Magistraten ständigt är i behof af tre exekutionsbetjänter, utbytas mot aflöning till en tredje exekutionsbetjänt - kronor 1,300: —

b) Hvad angår *Poliskåren* har Magistraten icke något anspråk på ökning af personalen, men då det visat sig att någon utsikt icke förefinnes att poliskonstapeln Kindblom skall kunna återinträda i tjänst, hemställer Magistraten om anslag för antagande af en ordinarie konstapel i stället för den extra konstapel, som under innevarande år med ordningsnummer i kåren 9 tjänstgjort för Kindblom.

Bifalles denna framställning kommer enligt bilagda förslag aflöningarne till poliskåren att utgå med sammanlagdt - - - - - - - - - - - - - kronor 47,200: —

I afseende å öfriga behöfliga anslag för poliskåren hänvisar Magistraten till innevarande års utgifts- och inkomststat samt bilagda skrifvelse från stadsfiskalen.

Enär, såsom Magistraten i sin skrifvelse till Drätselkammaren den 11 november sistlidet år framhållit, anslaget till beklädnad in natura 120 kronor per poliskonstapel visat sig otillräckligt, måste jämväl i likhet med innevarande år för nästkommande år beräknas ett fyllnadsbelopp 810 kronor i samma anslag under rubrik extra tillägg till anskaffande af vapenpersedlar m. m.

Had angår *Pensioner* får Magistraten under åberopande af bilagda skrifvelse från stadsfiskalen och därvid fogade läkarebetyg hemställa att bland pensioner måtte beräknas sådan åt förre poliskonstapeln Kindblom med - - - - kronor 500: —

Assistenten hos Vatten- och Gasverksstyrelsen har, på sätt i bilagda skrifvelse från nämnda styrelse med därtill hörande bilaga framgår, anhållit att honom måtte beviljas en årlig pension af 3,000 kronor.

Styrelsen har, enär det begärda pensionsbeloppet syntes styrelsen väl högt, förklarat sig icke kunna förorda bifall till Lönnqvists anhållan.

Magistraten, som, på grund af Lönnqvists ringa grundlön och då han endast under ett fåtal år åtnjutit 3,000 kronor och däröfver i kontant lön, delar styrelsens åsikt angående det af Lönnqvist begärda pensionsbeloppet, hemställer att Lönnqvist, under vilkor att han förklarar sig villig att från och med nästa år afgå ur sin tjänst, måtte erhålla en årlig pension af - - - - - - - - - - - - - kronor 2,400: —

Brandväsendet:

Enligt bilagda protokollsutdrag med därvid fogadt förslag till utgifts- och inkomststat, hvaremot Magistraten icke har något att erinra, utgör det belopp som för nästkommande år bör för brandväsendet uttaxeras - - - - - - kronor 27,670: —

Byggnadsnämnden:

Enligt bilagda protokollsutdrag har Byggnadsnämnden upptagit utgifterna för nästkommande år lika med innevarande år till - - - - - - - - kronor 5,000: — med beräkning att enligt ny taxa för mätningar m. m. skulle till staden inflyta 2,400 kronor.

Magistraten har sig bekant att de af Stadsfullmäktige utsedde kommitterade för uppgörande af instruktion för stadsarkitekten och förslag till revision af gällande arvodestaxa innan innevarande års utgång ämna till Stadsfullmäktige inkomma med förslag i ämnet.

Hälsovården:

Bilagda protokollsutdrag med däri intagna förslag till utgifts- och inkomststat ger vid handen att utgifterna:

för *den allmänna hälsovården* böra under förutsättning att Stadsfullmäktige bevilja anslag till dispensär verksamhet beräknas till - - - - - - - kronor 13,855: —

för *Epidemiska sjukhuset*

med inberäknande af ett nytt anslag till anskaffande af sjukhuskläder till - kronor 16,650: —

Inkomster åter till 10,000 kronor; och

för *Köttbesiktningsbyrån*

till samma belopp som dess inkomster eller kronor 10,240: —

Fosterbarnsnämnden:

Enligt bilagda protokollsutdrag böra i likhet med föregående år utgifterna för Fosterbarnsnämnden beräknas till - - - - - - - - - - - - - kronor 150: —

Gatu- och vägunderhåll:

Under erinran att en del äldre fältstensatta gator äro i synnerligt behof af omläggningar samt att staden, enligt beslut af Stadsfullmäktige den 27 januari 1910, — numera åtagit sig nästan allt underhåll af de allmänna vägarne inom stadens område samt att en del af dessa vägar äro i synnerligt behof af grundförbättringar anhåller Magistraten att för detta gatu- och vägunderhåll äfvensom grundförbättringar erforderligt belopp föreslås till uttaxering.

I afseende å årskostnaderna för *Afloppsledningarne* och *Gatubelysningen* hänvisar Magistraten till Vatten- och Gasstyrelsens bilagda skrifvelse med därtill hörande bilagor och får Magistraten särskildt hvad angår gatubelysningen framhålla, att hvad styrelsen därom föreslår synes innebära så afsevärda förbättringar, att Magistraten, oaktadt de dryga kostnader en sådan förbättrad belysning å de mest trafikerade gatorna kommer att medföra, icke tvekar att tillstyrka bifall till styrelsens förslag.

Till hvad styrelsen i öfrigt hemställt får Magistraten likaledes tillstyrka bifall.

Varmbadhuset:

Badhusstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat bifogas slutande å ömse sidor på ett belopp af kronor 20,000: —

Fattigvården:

Utdrag af Fattigvårdsstyrelsens protokoll den 25 sistlidne oktober jämte utgifts- och inkomststat bifogas, utvisande att för fattigvården under nästa år bör uttaxeras kronor 79,218: 84.

Hamnen:

En till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse från *Hamnstyrelsen* bifogas med därtill hörande bilagor äfvensom förslag till utgifts- och inkomststat för hamnen.

Det af Hamnstyrelsen föreslagna arbetet med uppmuddring eller strandskoning af Svartåns mynning torde vara i hög grad nödvändigt att skyndsamt komma till utförande för att ej de orenligheter, som från afloppsledningarne norr om järnvägsbron uttömmas i Svartån, skola förpästa de nu vassbevuxna stränderna vid Svartåmynningen; och får Magistraten därför tillstyrka bifall till hvad Hamnstyrelsen härutinnan föreslagit.

Beträffande utgifter och inkomster i öfriga delar, hvarom Magistraten ej haft tillfälle att sig yttra eller inhämta yttrande af särskilda styrelser får Magistraten anhålla, att Drätselkammaren ville under vanliga titlar beräkna vederbörliga belopp.

Västerås rådhus den 7 november 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 21 November 1910.

§ 333.

Med ledning af Drätselkammarens räkenskaper och de från Magistraten inkomna specialförslag företogs nu efter förberedande sammanträden den 14, 15 och 17 innevarande November, till slutlig behandling förslag till Västerås stads utgifts- och inkomststat för år 1911, därvid följande särskilda beslut skulle i protokollet antecknas.

Utgifterna:

Ränta och amortering å obligationslån.

Utgifterna för ränta och amortering under nästkommande år å stadens utelöpande obligationer belöpte sig till sammanlagdt 320,991 kronor. Det skulle härvid antecknas att på revisorernas framställning i motsats mot föregående år här upptagits ränte- och amorteringsbeloppen oafkortade, hvaremot på inkomstsidan skulle upptagas de belopp, som uti Vatten- och Gasverksstyrelsens, Folkskolans, Kyrkans och Fattigvårdens stater uppförts såsom andelar i stadens obligationslån.

Ränteskillnad.

Den enligt Stadsfullmäktiges beslut den 31 Maj 1906 af staden erlagda ränteskillnaden till de i 1896 års obligationslån ingående fonder skulle upptagas med ett från 1,500 till 1,250 kronor nedsatt belopp.

Räntor å tillfälliga lån.

Till bestridande af de anslag af lånemedel, Stadsfullmäktige beslutat och under den närmaste tiden kunde komma att besluta utöfver de anslag, för hvilka staden erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att sälja obligationer af 1910 års lån, såg sig Drätselkammaren nödsakad jämväl under nästkommande år upptaga tillfälliga lån, dels utaf åtskilliga under Stadsfullmäktiges förvaltning stående fonder och dels på annat sätt. I anledning häraf skulle beräknas ränta å sådana lån att i utgiftsstaten uppföras med ett sammanlagdt belopp af 26,944 kronor 75 öre.

Magistratens och Rådstufvurättens samt Poliskårens stater.

I särskild framställning till Stadsfullmäktige hade Magistraten afgifvit förslag å omorganisation samt lönereglering för Magistratens medlemmar eller alternativt tillfälliga lönefärbättringar för 1:ste och 2:dre Rådmännen, samt inrättande af en stadsnotarietjänst. Drätselkammaren, som ansåg sig icke för närvarande hafva anledning inlåta sig på omorganisations- och löneregleringsförslaget, beslöt att utan eget yttrande öfverlämna detsamma till Stadsfullmäktiges pröfning. Beträffande det alternativt framlagda förslaget ville Drätselkammaren framhålla, att kammaren väl insåg, att det ökade arbetet inom Magistaten och Rådstufvurätten påkallade ökade arbetskrafter, men att om magistratens önskemål härutinnan nu blefve tillgodosedt, nuvarande 1:ste och 2:dre rådmännens aflöningar enligt Drätselkammarens förmenande icke borde höjas förr än i sammanhang med förestående omorganisation. På grund häraf beslöt Drätselkammaren endast föreslå den förändringen i nuvarande lönestat för Magistraten, att till ett extra litterat biträde för år 1911 uppfördes ett arvodesbelopp af 2,000 kronor.

Till Kronouppbördskassörens begäran om anslag å 300 kronor för anställande af ett nytt skrifbiträde under fyra månader af året beslöt Drätselkammaren tillstyrka bifall.

Som den äldste exekutionsbetjänten Reinh. Pettersson, hvilken tillträdt sin befattning år 1904 enligt gällande lönestat f. o. m. 1911 års ingång vore berättigad jämväl det andra ålderstillägget, skulle aflöningen för denna tjänst höjas med 150 kronor.

Emot Magistratens förslag om inrättande af en 3:dje exekutionsbetjäntbefattning i stället för anslaget för extra exekutionsbiträde hade Drätselkammaren intet att erinra.

Beträffande poliskårens stat ville Drätselkammaren ej föreslå annan ändring än att posten trycksaker och skrifmateriel, som i innevarande års stat vore upptagen till 350 kronor, hvaraf hittills under året åtgått omkring 250 kronor, upptogs till 400 kronor i stället för af Magistraten föreslagna 550 kronor.

Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner.

Hamnens andel i Byggnadschefens aflöning skulle uppföras å inkomstsidan jämte andra bidrag under rubriken Hamnen, hvadan här upptogs hela aflöningsbeloppet 8,000 kronor.

I fråga om aflöningen till stadens ombudsman skulle jämte själfva aflöningen upptagas ett belopp af 200 kronor, utgörande arfvode för vikarie under semester.

Anslaget för skrifmateriel m. m. samt tryck och annonskostnader skulle uppföras med förhöjda belopp af resp. 400 och 3,500 kronor motsvarande uti innevarande års stat 350 och 3,000 kronor.

Pensioner.

Till Magistratens förslag om pensionering af poliskonstapeln Kindblom beslöt Drätselkammaren förorda bifall. Från pensionsstaten skulle afföras arbetaren L. E. Andersson, hvilken under innevarande år aflidit.

Brandväsendet

Emot Brandstyrelsens förslag till utgiftsstat förekom ingen anmärkning.

Byggnadsnämnden.

Drätselkammaren beslöt likaledes tillstyrka bifall till Byggnadsnämndens förslag oförändradt.

Hälsovården.

Med tillstyrkande af bifall i öfrigt af Hälsovårdsnämndens utgiftsförslag samt däri upptagna anslagsbelopp särskildt till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet och anskaffning af sjukhuskläder till Epidemiska sjukhuset beslöt Drätselkammaren såsom tillägg till epidemiska sjukhusets stat uppföra ett belopp af 500 kronor, utgörande hyra till Sundinska fonden för den till kyrkosal upplåtna lokal i Sundinska huset i stället för den gamla s. k. kyrkosalen vid Stenläggaregatan, hvilken af Hälsovårdsnämnden tagits i anspråk såsom reserv för Epidemiska sjukhuset.

Gatuläggningar.

Magistraten hade erinrat, att en del äldre fältstenssatta gator vore i synnerligt behof af omläggning. Med hänsyn härtill samt jämväl i betraktande af, att det för stadens ekonomi för närvarande vore af största vikt att i allmänhet söka inskränka utgifterna till det nödvändigaste, beslöt Drätselkammaren för nästkommande år hufvudsakligast föreslå reparationsarbeten å äldre fältstensgator. Endast två mindre gatudelar skulle föreslås till omläggning med tuktad sten, nämligen Vasagatan mellan Stora gatan och Smedjegatan samt Smedjegatan från Sturegatan till Kopparbergsvägen. I fråga om först nämnda gatudel skulle här antecknas, att gatans nuvarande höjdläge afvek rätt betydligt från den fastställda profilen och att det med hänsyn till nu befintliga hus vid omläggningen vore nödigt att göra jämkningar i profilen, men att Drätselkammaren ansåg, att den mycket önskvärda omläggningen af denna gata ej för den skull borde uppskjutas till en obestämd framtid.

Kostnaderna för här ofvan omförmälda gatuarbeten framginge af följande

"Kostnadsberäkning

för utförande af nedanstående gatuarbeten:

Vasagatan från Stora gatan till Smedjegatan förses med tuktad sten:

972 kbmtr schaktning à 1: — kr.	972: —	
891 „ grus à 3: —	2,673: —	
250 mtr omhuggning af kant och sidsten à 5: —	1.250: —	
110 mtr ny kant och sidsten à 10: —...	1,100: —	
360 „ läggning af kant och sidsten á 1: —	360: —	
720 kvmtr sättning af gångbanor à 6: 20	4,464: —	
350 „ sättning af körbana i backen med fasadsten à 10: 50	3,675: —	
550 kvmtr sättning af återstående del å körbanan à 8: —	4,400: —	
Diverse	106: —	19,000: —

Smedjegatan från Sturegatan till Kopparbergsvägen förses med tuktad sten:

378 kbmtr schaktning á 1: —	378: —	
370 „ grus à 3: —	1.110: —	
110 mtr omhuggning af kant- och sidsten à 5: —	550: —	
110 mtr ny omhuggning af kant och sidsten à 10: —	1,100: —	
220 mtr. läggning af kant och sidsten	220: —	
210 kvmtr sättning af gångbanor à 6: 20	1,302: —	
525 „ „ „ körbanan 8: —	4,200: —	
Diverse	640: —	9,500: —

Kungsgatan från Köpmangatan till Slottsgatan repareras:

Reparationskostnad, inberäknadt materialier	2,000: —

Källgatan från Stora gatan till Kungsgatan repareras:

Repareras med inberäknade materialier för	1,000: —

Källgatan från Kungsgatan till Kristinagatan förses med slityta af tjärmakadam.

Uppriktning af rännstenar	300: —	
Makadam, tjära, grus och arbetskostnaden	1,700: —	2,000: —

Krysset af Kristinagatan och Hållgatan förses med fältstensättning:

64 mtr kantsten med grus i läggning à 8: —	512: —	
224 kvmtr fältstensättning à 2: 50	560: —	1,072: —

Stora gatan från Hållgatan till Lidmansgatan förses med rännsten å södra sidan och repareras i körbanan:

Reparationskostnader, inberäknadt materialier	1,200: —

Slottsgatan från Stora gatan till Kungsgatan repareras för ... ... 500: —

Transport 36.272: —

Transport 36,272: —

Kyrkogatan från Domkyrkan till o. m. korsningen af Norra Esplanaden repareras med inberäknade materialier för ... ... 3,000: —

Kronor 39,272: —

Västerås den 20 November 1910.

Gösta Smitt."

Till gäldande af dessa kostnader ville Drätselkammaren föreslå, att erforderligt anslag till de två större gatuarbetena å Vasagatan och Smedjegatan, eller 28,500 kronor beviljades af lånemedel samt att i fråga om de öfriga i kostnadsförslaget upptagna gatuarbetena Drätselkammaren berättigades att härför anväada å förut af uttaxerade medel beviljade gatuläggningsanslag uppkomna, men ännu ej disponerade besparingar till erforderligt belopp, eller 10,772 kronor. Under rubriken gatuläggningar skulle för öfrigt föreslås till uttaxering dels 5,000 kronor för diverse mindre gatuarbeten, hvaribland här skulle, utan att särskildt belopp för ändamålet beräknades, anmärkas lagning af körbanan och ordnande af pinnmotrottoarer å Sturegatan mellan Stora gatan och Munkgatan samt bättring af den kör- och gångbana, som funnes på södra sidan i Munkgatan mellan Vasagatan och Kopparbergsvägen, dels ock 4,000 kronor till makadamslagning.

Underhåll af vägar och broar.

Af det för i år beviljade anslaget 11,000 kronor hade allenast omkring 3,000 kronor behöft användas. Vid sådant lörhållande ansågs någon uttaxering för ändamålet under nästkommande år ej behöfva ifrågakomma, utan ville Drätselkammaren föreslå, att återstående belopp af 1910 års anslag eller 8,000 kronor uppfördes inom linien. Beloppet torde ändock räcka till för de af Magistraten omförmälda grundförbättringar å stadens vägnar äfvensom för en till 500 kronors kostnad beräknad, synnerligen behöflig reparation af gångbron vid Biskopsgatan.

Vatten-, Gas- & Elektricitetsverken.

Verkens gemensamma förvaltning.

I fråga om Assistenten Lönnqvists begäran om pension ville Drätselkammaren som ansåg, att Lönnqvist ännu borde kunna bibehålla sin tjänstgöring, afstyrka bifall till ifrågavarande ansökan. Vid sådant förhållande och då Vatten- och Gasverksstyrelsen nu begärt anslag till aflöning af ytterligare en assistent, hvilken begäran Drätselkammaren ej ville motsätta sig, samt styrelsen för blott ett år sedan berättigades anställa en kamrerare, hvarigenom betydlig lättnad i föreståndarens arbeten måste hafva skett, samt slutligen i betraktande däraf, att lönestaten för verkens gemensamma förvaltning i nu föreliggande förslag utvisade en ökning af ej mindre än öfver 6,600 kronor eller nära 37 % mot staten för innevarande år, ansåg sig Drätselkammaren förhindrad tillstyrka bifall till det af Vatten- och Gasverkstyrelsen begärda nya anslaget å 2,400 kronor till ritare och extra hjälp på kontoret.

Vatten- och Gasverksstyrelsen hade under samma rubrik upptagit ett anslag af 1,600 kronor till "skötsel af förrådet" Då detta arbete enligt Drätselkammarens förmenande borde handhafvas af en särskildt för ändamålet tillsatt person, ville Drätselkammaren föreslå, att anslaget upptogs under benämningen "en materialvakt"

Beträffande Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag rörande inbetalande af den från Gaslysningsaktiebolaget öfvertagna skulden till Västerås stads sparbank å 13,000 kronor beslöt Drätselkammaren endast erinra, att uti 1907 års obligationslån ingått bland annat en summa af 54,788 kronor 62 öre för gäldande enligt Stadsfullmäktiges beslut den 30 Mais 1905 af gasverkets och elektriska belysningsstationens skuld ut-

öfver fordringarne, i hvilken summa jämväl nu ifrågavarande lån inberäknats, samt att nämnda summa 54,788 kronor 62 öre blifvit till Vatten- och Gasverksstyrelsen utbetalad, hvadan skulden till sparbanken borde af styrelsen inbetalas.

Vattenverket.

Enligt hvad Drätselkammaren ofvan hade föreslagit skulle den under verkens gemensamma förvaltning upptagna lönesumman minskas med 2,400 kronor, och ville Drätselkammaren föreslå, att denna minskning lika fördelades på de tre verken med 800 kronor på hvarje. Den första posten under aflöningar för vattenverket skulle sålunda enligt Drätselkammarens förslag minskas från 7,700 till 6,900 kronor.

För vattenverket — liksom äfven för afloppsledningarne och elektricitetsverket — hade Vatten och Gasverksstyrelsen begärt nya anslag under benämningen "diverse oförutsedda aflöningar." Till dessa anslagskraf, för hvilka styrelsen ej anfört något afgörande skäl, beslöt Drätselkammaren afstyrka bifall; och skulle det för vattenverkets vidkommaede i detta hänseende i styrelsens förslag uppförda beloppet 300 kronor i Drätselkammarens förslag afdragas från vattenverkets utgifter.

Med iakttagande af ofvanstående ändringar skulle sålunda vattenverkets utgifter af Drätselkammaren utföras med ett belopp af 62,725 kronor, i följd hvaraf och då någon ändring i vattenverkets inkomster ej föreslogs, utgifterna med ett belopp af 10,000 kronor komme att öfverstiga inkomsterna.

Bland utgifterna för vattenverket — äfven i detta fall jämväl för gas- och elektricitetsverken — hade upptagits anslag för afskrifningar af mätare och diverse inventarier. Hvad först anginge afskrifningen å mätare, ansåg Drätselkammaren det öfver hufvud taget oriktigt att uppföra en sådan i utgiftsstaten. Visserligen borde vid bokföringen tillses, att genom nödiga afskrifvingar mätarnes bokförda värde ständigt motsvarade det verkliga värdet, men dessa afskrifningar hvarken behöfde eller borde komma till synes i utgiftsstaten, då till själfva afskrifningen, som vore en ren bokföringsåtgärd, ju icke erfordrades något anslag af verkens vinstmedel och då mätarne vore en så rörlig tillgång, att någon afsättning för framtida ersättning af förbrukade mätare, icke borde ifrågakomma. Däremot borde af vinsten anslås till nyanskaffning af mätare samma belopp, som kunde anses böra afskrifvas, så att vinsten sålunda så att säga komme att svara för mätarekontots vidmakthållande. Hvad som härutöfver fordrades för nyanskaffning af mätare borde, i enlighet med hvad Drätselkammaren i sitt yttrande till innevarande års budget framhållit, anslås af lånemedel. Beträffande afskrifningarne å diverse inventarier gällde motsvarande anmärkning som i fråga om mätarne, men vore dessutom att märka, att under verkens gemensamma förvaltning upptagits ett visserligen något mindre belopp till nyinköp af inventarier, i följd hvaraf det till "afskrifning" föreslagna beloppet borde afsättas för framtida erforderlig komplettering af inventarieförrådet. Hvad ofvan anmärkts skulle emellertid ej föranleda förslag till ändring i *beloppet* af styrelsens förslag till utgiftsstat.

Hvad anginge Brandstyrelsens förslag om inrättande af särskilda spolposter samt Vatten- och Gasverksstyrelsens uttalande mening, att skötseln af brandposterna borde öfverlämnas till Brandstyrelsen, ville Drätselkammaren föreslå, att, då frågan syntes otillräckligt utredd, Stadsfullmäktige icke för närvarande måtte i anledning af hvad styrelserna anfört företaga någon åtgärd.

Gasverket.

Enligt hvad ofvan föreslagits skulle äfven i gasverkets utgiftsstat första posten å aflöningar minskas från 7,700 till 6,900 kronor, hvarjämte här aetecknades samma anmärkning i fråga om afskrifningar som under vattenverket. Gasverkets utgiftsstat skulle sålunda sluta å 85,400 kronor.

Elektricitetsverket.

Jämväl i elektricitetsverkets utgiftsstat skulle i enlighet med hvad Drätselkammaren framhållit i fråga om vattenverket första aflöningsposten 7,700 kronor minskas till 6,900 kronor samt "oförutsedda aflöningar" 875 kronor och 500 kronor under samma benämning under Turbindriften utgå, äfvensom antecknas samma anmärkning som ofvan beträffande föreslagna afskrifningar. Enligt förestående ändringsförslag skulle utgifterna för elektricitetsverket belöpa sig på 92,325 kronor.

Beträffande vatten- och belysningsverkens utgiftsstater i öfrigt beslöt Drätselkammaren till protokollet uttala en allmän anmärkning emot de icke obetydliga stegringar, som utan särskild motivering i det föreliggande förslaget förekomme i fråga om ett stort antal anslagsposter, utan att Drätselkammaren kunde finna dessa höjningar uteslutande betingade af verkens utveckling, under det att höjningarne å inkomstsidan vore anmärkningsvärdt små i betraktande af den af Vatten- och Gasverksstyrelsen framhållna kraftiga utvecklingen af verken.

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

Hvad anginge af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslag till nyanläggningar och nyanskaffningar såg sig Drätselkammaren nödsakad, i följd af stadsfinansernas mindre gynnsamma ställning för närvarande, särskildt på grund af nedgående bevillningssumma samtidigt med ökad skuldsättning och ökade utgifter i öfrigt afstyrka en del af dessa anslagskraf.

Af de begärda anslagen ville Drätselkammaren tillstyrka följande:

Vattenverket:

Nya serviser	1,750: —	
Nya vattenmätare	3,000: —	
Vattenledning i Munkgatan från Vasagatan till Sturegatan	1,250: —	
Vattenledning i Sturegatan	1,375: —	
Brandpost å Lustigkulla	150: —	7,525: —

Afloppsledningarne:

Nya gårdsaflopp	1,750: —	
Afloppsledning i Kristinagatan från Svartån till Källgatan	1,700: —	
Afloppsledning i Stora gatan från Oxbacksgränd västerut	700: —	4,150: —

Gasverket:

Nya serviser	3,000: —	
Nya gasmätare	9,000: —	
Gasledning i Munkgatan från gasverket till 20 m. väster om Vasagatan	1,375: —	
Gasledning i Slottgatan från Stora gatan till Nedre Kungsgatan	725: —	14,100: —

Gaslyktor:

med strykning af följande af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna lyktor:
1 lykta i Vasaparken.
1 lykta i Hållgatan snedt framför läroverket för flickor.
2 lyktor i Stora gatan, dels mellan Jakobsbergs och Floragatorna och dels mellan Flora- och Djäknebergsgatorna.

Transport 25,775: —

		Transport	25,775: —
4 lyktor i Pilgatan från och med den vid vägen till regementskasernerna och österut.			
1 kandelaber med 3 lyktor å Engelbrektsplan.)			
13 lyktor med stolpe och uppåtbrinnande lågor à 115: —	1,495: —		
hvarifrån afgår för flyttande af äldre lyktor 13 st. à 40: —	520: —	975: —	
19 lyktor i Stora gatan med 2 nedåtbrinnande lågor à 125: —		2,375: —	
15 st. afståndständare à 25: —		375: —	
hvartill kommer 2 lyktor å Köpingsvägen enl. Stadsfullmäktiges beslut den 27 oktober 1910		250: —	3,975: —
Elektricitetsverket:			
Nya serviser		4,000: —	
Nya elektriska mätare		15,000: —	
Nya ledningar enl. Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag		25,000: —	44,000: —
Elektriska gatubelysningen:			
— med afstyrkande af de elektriska lamporna i Södra Esplanaden, framför Valsborg n:o 2 och i hörnet af Norra Esplanaden och Karlsgatan —			
I Köpmangatan		900: —	
I Norra Esplanaden 2 lampor		200: —	1,100: —
Härtill kommer slutligen det af Vatten- och Gasverksstyrelsen i sin årsberättelse för 1909 omförmälda belopp af 485 kronor 92 öre, hvarmed anslagen till nyanläggningsarbeten inom stadsplanen år 1909 öfverskridits			485: 82
		Kronor	75,335: 82

Förestående nyanläggningsanslag beslöt Drätselkammaren föreslå till gäldande sålunda:

Vattenverket:	Af vinstmedel	Genom uttaxering	Af lånemedel	Summa
Nya serviser	—	—	1,750: —	1,750: —
Nya vattenmätare: i stället för det till afskrifning af Vatten- och Gasverksstyrelsen upptagna beloppet	1,400: —	—	—	—
återstoden	—	—	1,600: —	3,000: —
Vattenledningar och brandpost	—	—	2,775: —	2,775: —
Afloppsledningarne	—	—	4,150: —	4,150: —
Gasverket:				
Nya serviser	—	—	3,000: —	3,000: —
Nya gasmätare: i stället för det till afskrifning af Vatten- och Gasverksstyrelsen upptagna beloppet	2,500: —	—	—	—
återstoden	—	—	6,500: —	9,000: —
Nya gasledningar	—	—	2,100: —	2,100: —
Transport	3,900: —	—	21,875: —	25,775: —

Transport	3,900: —	—	21,875: —	25,775: —
Elektricitetsverket:				
Nya serviser	—	—	4,000: —	4,000: —
Nya elektriska mätare: i stället för de till afskrifning af Vatten- och Gasverksstyrelsen upptagna belopp	8,000: —	—	—	—
återstoden	—	—	7,000: —	15,000: —
Nya ledningar	—	—	25,000: —	25,000: —
Öfverskridet anslag för 1909	485: 82	—	—	485: 82
Gatubelysningen:				
Gaslyktor	—	3,975: —	—	—
Elektrisk belysning	—	1,100: —	—	5,075: —
Summa	12,385: 82	5,075: —	57,875: —	75,335: 82

Afloppsledningarne.

Drätselkammaren beslöt i årskostnader uppföra de af Vatten- och Gasverksstyrelsen beräknade belopp med undantag af 200 kronor till diverse oförutsedda aflöningar, eller med 7,905 kronor och 21 öre. Det antecknades, att å afloppsledningarne belöpande ränta och amortering inginge i de förut upptagna allmänna utgifterna för detta ändamål.

Gatubelysningen.

I enlighet med de af Drätselkammaren förut föreslagna inskränkningar i förslaget om nyanskaffningar skulle den beräknade kostnaden för gasbelysning minskas med 300 kronor för uppåtbrinnande lågor och 370 kronor för nedåtbrinnande lågor, men ökas med 110 kronor för belysning utåt Käpingsvägen eller en minskning sålunda af 560 kronor samt för elektrisk ström 150 kronor för 2 lampor i Norra esplanaden och 360 kronor för belysning i Södra esplanaden eller tillhopa 510 kronor. Till kostnaden för den elektriska gatubelysningen skulle sedan läggas kronor 66: — i anledning däraf, att de elektriska lamporna å södra fasaden af stadens varmbadhus föreslogos ingå i gatubelysningen i stället för gaslyktan i sydöstra hörnet af den f. d. s. k. Gaggeska gården, hvarom Badhusstyrelsen gjort framställning.

Med förestående ändringar samt med tillägg af ofvan upptagna belopp af 5,075 kronor till nyanskaffningar skulle gatubelysningen för år 1911 draga en kostnad af — sedan belysningen af hamnen frånräknats — 30,491 kronor.

Renhållningsverket.

Enligt det förslag, som nu uppgjordes, uppgick utgiftssumman för renhållningsverket till 30,608 kronor mot 28,617 kronor innevarande år. Af de i allmänhet mindre höjningar, som företagits, skulle här anmärkas, att hyresersättningen till de renhållningsarbetare, som ej hade fri bostad måst höjas från 150 till 175 kronor i anledning däraf, att det visat sig omöjligt erhålla bostäder för det lägre beloppet, att uppflyttning i högre lönegrad skett för de arbetare, som därtill vore berättigade, att kostnaden för inköp af torfmull måst höjas med 400 kronor i anledning af stegradt pris på denna vara, att en ny häst nästa år måste inköpas samt att i staten uppförts 300 kr. till anskaffning af klosettkärl till utbyte vid hämtning af garderobklosetter, hvilken hämtning Drätselkammaren hade för afsikt att börja införa mot en afgift för hvarje gång af 25 öre.

Parker och planteringar.

Beslöt Drätselkammaren tillstyrka bifall till det af Trädplanteringssällskapet uppgjorda utgiftsförslaget med följande ändringar och tillägg.

Trädgårdsdirektörens löneförmåner borde liksom för öfriga tjänstemän uppdelas sålunda:

Aflöning	1,800: —	
Två ålderstillägg	600: —	2,400: —

Det begärda anslaget 300 kronor för vattenledning till nedre dammen på Djäkneberget beslöt Drätselkammaren, som ansåg, att dammen borde kunna tätas samt hållas ren från löf och annan orenlighet, hvarigenom densamma skulle kunna bibehållas i sitt nuvarande skick, för närvarande afstyrka. Däremot tillstyrktes anslaget för underhåll och skötsel af botaniska trädgården.

I anledning af Folkskolestyrelsens förslag, att Drätselkammaren skulle öfvertaga folkskolans förutvarande "anslag till trädplanteringssällskapet 750 kr." och "sand till skolplaner oeh skolträdgårdar" 400 kronor, beslöt Drätselkammaren, som ansåg, att det i Trädgårdsplanteringssällskapets förslag upptagna anslaget å 1,000 till grus och sand i planteringarne äfven borde räcka till skolplaner och skolträdgårdar, föreslå, att under samma stat uppfördes ett belopp af 500 kronor för vård af planteringarne vid folkskolehusen.

Sedan Trädplanteringssällskapet i anledning af Beredningsutskottets förslag i sitt betänkande till innevarande års budget förklarat sig villigt öfvertaga öfverinseendet af den naturliga parken å ön Elba, beslöt Drätselkammaren föreslå, att för detta ändamål under Trädplanteringssällskapets stat uppfördes ett belopp af 200 kronor, med hvilken summa i stället anslaget till Hästholmarne skulle minskas.

Varmbadhuset

Emot Badhusstyrelsens specialförslag förekom ingen anmärkning.

Stallet.

Som Drätselkammaren medgifvit körkarlarne en löneförhöjning af 100 kronor hvardera upptogos utgifterna för stallet med ett förhöjdt belopp af 200 kronor.

Renhållning.

I anledning af ökadt anspråk på spolning af stadens gator ansågs anslaget för renhållning af gator m. m. böra höjas från 3,500 till 4,000 kronor.

Anslag för undervisningsändamål.

Vid rubriken anslag för undervisningsändamål skulle anmärkas, att Stadsfullmäktige den 29 sistlidne September beslutat höja anslaget till arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet från 800 till 1,600 kronor och samma dag att lämna ett anslag af 700 kronor till skolkökskurser i Sundinska huset.

Till Herr J. P. Malmbergs motion om anslag af 1,500 kronor till arbetareinstitutets biblioteksverksamhet ville Drätselkammaren tillstyrka bifall.

Diverse särskilda ändamål.

I öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges beslut den 30 september 1909 skulle i utgiftsstaten upptagas ett anslag för uppehållande af Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt å 2,000 kronor.

Då det till stadsplanekommitterade för innevarande år beviljade anslaget vore i det närmaste förbrukadt, men Drätselkammaren, ehuru någon framställning om nytt anslag ej inkommit från kommitterade, hade sig bekant, att ytterligare anslag vore af nöden för kommitterades fortsatta arbete, beslöt Drätselkammaren för ändamålet föreslå ett förslagsanslag af 1,000 kronor för år 1911.

Till Drätselkammaren hade Stadsfullmäktige för yttrande remitterat särskilda framställningar om beviljande af anslag ur stadskassan, nämligen till arbetsstugan, 2,500 kronor genom motion af herrar Fjellman och Larsson, till barnkrubban 600 kronor genom Magistratens resolution å en skrifvelse från barnkrubbans styrelse och till

barnhemmet 500 kronor likaledes genom Magistratens resolution å en ansökan från barnhemmets styrelse. Samtliga dessa bidrag hade förut lämnats af Sundinska donationsfondens för välgörande och allmännyttiga ändamål öfverskottsmedel, men hade ansökningar om dessa bidrag nu gjorts hos Stadsfullmäktige, då berörda öfverskottsmedel numera voro i det närmaste förbrukade samt fondens inkomster icke föresloge till bestridande at ifrågavarande bidrag. Under framhållande att meranämnda bidrag borde, så snart Sundinska fondens tillgångar det medgåfve, ånyo lämnas af fondens medel, ville Drätselkammaren icke motsätta sig, att de begärda anslagen beviljades för nästkommande år, och upptogs för ändamålet i utgiftsstaten ett sammanlagt belopp af 3,600 kronor.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige, som inlämnats till Drätselkammaren, hade Västerås skridskoklubbs styrelse hemställt om ett understöd för instundande vintersäsong å 500 kronor. Drätselkammaren beslöt, med bifogande af denna framställning och under erinran, att Stadsfullmäkte för senaste vintersäsong beviljat klubben ett bidrag af 300 kronor under vissa villkor, uppföra i utgiftsstaten ett bidrag för år 1911 å 400 kronor med hemställan, att Stadsfullmäktige måtte bevilja detsamma under samma villkor, som gällt för det föregående anslaget.

Under åberopande af den framställning, som inkommit från Västerås sjukkassors Centralförsamlings fortsättningsförening om bidrag af staden i likhet med för innevarande år samt under tillkännagifvande, att Drätselkammaren på grund af behöriga ansökningshandlingar utanordnat bidrag till föreningen för innevarande år med ett belopp af 2,379 kronor, beslöt Drätselkammaren i utgiftsstaten uppföra för samma ändamål ett förslagsvis beräknadt belopp af 2,500 kronor att utgå under samma villkor, som af Stadsfullmäktige den 23 December 1909 bestämts att gälla för innevarande års anslag.

I anledning af framställning från Trädplanteringssällskapet skulle i utgiftsstaten uppföras ett anslag af 1,000 kronor för uppförande af lämpliga urinkurar på Djäkneberget.

Afkortningar. Då de debiterade utskyldsbelopp, som på grund af bevis om bristande tillgångar måste afkortas, för hvarje år utvisade betydliga stegringar, ansåg sig Drätselkammaren nödsakad höja afkortningsbeloppet i nu föreliggande förslag till 26,000 kronor mot 20,000 kronor i innevarande års budget.

Fattigvården. Emot det föreliggande förslaget till utgifts- och inkomststat för fattigvården förekom ingen anmärkning.

Folkskolorna. Vid genomgående af Folkskolestyrelsens till Drätselkammaren remitterade budgetförslag gjordes af Drätselkammaren följande ändringsförslag.

Den efter förslaget tecknade, vid justeringen gjorda anmärkningen mot förslaget ansågs af Drätselkammaren fullt riktig; och föreslogs, att staten rättades i enlighet med samma anmärkning.

De af Folkskolestyrelsen föreslagna lönetilläggen åt vaktmästare och eldare ville Drätselkammaren afstyrka, då dessa befattningshafvare redan med nuvarande löneförmåner i betraktande af den mycket lågt uppskattade förmånen af bostad med värme och belysning, hade bättre ställdt än stadens öfriga vaktmästare, hvartill komme, att skolhusvaktmästarne icke hade tjänstgöring hela året. Vunne detta Drätselkammarens förslag Stadsfullmäktiges godkännande skulle ifrågavarande löner uppföras med följande kontanta belopp:

Vaktmästaren i Herrgärdsskolan	kr.	1,000: —
Eldaren i d:o	„	800: —
Vaktmästaren i Djäknebergsskolan	„	1,000: —

hvarigenom en besparing af 550 kronor skulle erhållas. Vidare ville Drätselkammaren, utan att göra någon ändring i förslaget erinra, att vid fastställande af lönestaten för stadens öfriga tjänstemän och betjänte år 1908, förut af åtskilliga befattningshafvare innehafd förmån af fri värme och belysning borttagits.

Då folkskoleväsendet numera lagts under Stadsfullmäktige, ansåg Drätselkammaren lämpligast, att folkskolans kassa och räkenskapsföring öfverflyttades t ll drätselkammarekontoret särskildt som någon förstärkning i arbetskrafterna därstädes härför ej erfordrades, anledning hvaraf Drätselkammaren beslöt föreslå att arfvodet till skolstyrelsen kassör 750 kronor utginge.

Förslagsanslaget.

Beslöt Drätselkammaren upptaga ett förslagsanslag till diverse utgifter och oförutsedda behof å omkring 24,000 kronor med den mindre jämkning, som erfordrades, för att budgetens utgifter och inkomster skulle balansera med lika belopp.

Inkomsterna:

Behållning från föregående år.

Likasom vid uppgörandet af innevarande års budget hade det nu visat sig att behållningar dels uppstått från 1909, som ej förut medräknats, dels ock kunde beräknas uppkomma vid innevarande års slut. Dessa behållningar ansågos, efter afdrag dels af de härofvan förut beräknade behållningar på gatuläggningar och vägunderhåll, och dels af å en del anslag uppkomna mindre brister, med säkerhet komma att uppgå till minst 50,000 kronor, hvilket belopp Drätselkammnren beslöt upptaga på inkomstsidan.

Arrenden för diverse jordlägenheter.

Då nuvarande arrendetiden för Östra holmen utginge med innevarande år och det ansågs, att staden borde hafva mera fri dispositionsrätt till holmen, än hvad hittills varit fallet, skulle inkomsten af holmen, som förut utgjort 150 kronor endast upptagas till 100 kronor.

Hamnen.

I fråga om Hamnstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för hamnen, till hvilket Drätselkammaren ville tillstyrka bifall, skulle här särskildt antecknas, att i anledning af anmärkning från Kungl. Kommerskollegium, att hamnen sedan nya hamnbyggnadens påbörjande debiterats ränta och amortering å hela den del af 1907 års obligationslån, som anslagits för samma nybyggnad, utan att hamnen tillgodoförts ränta å den del af anslaget, som för hvarje år ännu ej åtgått, Drätselkammaren ämnade verkställa rättelse i räkenskaperna härutinnan och af innevarande års anslag till räntor å tillfälliga lån tillgodoföra hamnen, efter afdrag af hamnbyggnadslånets andel i låneomkostnaderna för 1907 års lån, ett belopp af 5,509 kronor 59 öre, i fråga om hvilken åtgärd Drätselkammaren beslöt hemställa om Stadsfullmäktiges godkännande.

Beträffande Hamnstyrelsens i sitt yttrande till utgifts- och inkomstförslaget framställda förslag angående beviljandet af ett anslag å 27,000 kronor för uppmuddring af Svartån nedom järnvägsbron och utförande af strandskoning å åns västra sida, beslöt Drätselkammaren, som till alla delar gillade de skäl, Hamnstyrelsen anfört till stöd för sitt ifrågavarande förslag och som därjämte ansåg, att det föreslagna arbetet vore synnerligen lämpligt till mötande af den arbetsbrist, som otvifvelaktigt åtninstone i viss mån torde komma att göra sig gällande under instundande vinter, att förorda bifall till Hamnstyrelsens framställning samt

tillika föreslå, att anslaget, till den del detsamma tilläfventyrs ej kunde täckas af eventuella besparingar i anslaget för nya hamnen, måtte beviljas att utgå af tillnyes upplånade medel.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

I anslutning till hvad Drätselkammaren föreslagit i fråga om inskränkning i Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag rörande den allmänna belysningen, skulle inkomsterna för gasverket minskas med 560 kronor och för elektricitetsverket med 510 kronor.

Utdelning å aktier.

Med stöd af erhållna upplysningar ansåg sig Drätselkammaren för nästa år kunna beräkna en utdelning af 3 % å stadens aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya järnvägsaktiebolag, som med 32,241 kronor skulle bland inkomsterna upptagas.

Brännvinsmedel.

Brännvinsmedlen, som under innevarande år utgått med 19,000 kronor högre belopp, än som beräknats, upptogos på sätt budgetförslaget närmare utvisade, med ledning af från spritbolaget lämnade upplysningar.

Uttaxeringen.

Till täckande af härefter uppkommen brist beslöt Drätselkammaren, som inhämtat, att den jämlikt § 57 af Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad beräknade inkomstsumman för staden enligt senast fastställda taxering utgjorde 7,919,849 kronor, föreslå en uttaxering af 6,75 procent af berörda inkomstbelopp (motsvarande 6 kronor 75 öre pr bevillningskrona) med sammanlagdt 534,589 kronor 80 öre, hvarefter förslagsanslaget efter uträkning föreslogs till 23,988 kronor 85 öre.

Före protokollets justering hade Herr Sundström anhållit att få såsom sin enskilda mening angående budgetförslaget till protokollet antecknadt, att med hänsyn därtill att antalet bevillningskronor så väsentligt sjunkit, att Drätselkammaren varit nödsakad att bland inkomsterna upptaga en så osäker post som utdelning å stadens järnvägsaktier, alla kraf på nya anslag, som icke rörde det nödvändigaste för att stadsmaskineriet skulle fungera bort utan andra hänsyn afvisas samt att, om krafven vore nödiga, det stode vederbörande fritt att ett annat år återkomma, om förhållandena då sådant medgåfve.

Som ofvan

In fidem;
Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Under åberopande af 60 § Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862 får Magistraten härhos öfverlämna bilagda af Drätselkammaren efter Magistratens anhållan upprättade förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1911 med därtill hörande bilagor samt Drätselkammarens protokoll i ärendet.

Beträffande aflöningsstaten för *Magistraten* har Drätselkammaren ansett, att nuvarande 1:ste och 2:dre rådmännens aflöningar icke borde höjas förr än i sammanhang med den omorganisation af Magistraten och Rådstufvurätten, hvarigenom Magistraten i särskild skrifvelse till Stadsfullmäktige hemställt.

På de skäl samma skrifvelse innehåller vidhåller Magistraten sin begäran

om ålderstillägg åt 1:ste rådmannen
om lönefyllnad åt 2:dre rådmannen

Med afseende å innehållet uti Kungl. Brefvet den 27 februari 1868 bör det af Drätselkammaren i dess utgiftsstat upptagna belopp 200 kronor "för juridiskt biträde inom eller utom Magistraten etc. etc." i likhet med innevarande år upptagas under rubrik:

Reservationsanslag för tillfälliga biträden enligt Kungl. Brefvet den 27 februari 1868 . . . kr. 200.

I sammanhang härmed bör anslaget 400 kronor till semesterarvoden upptagas sålunda:

Fyllnadsanslag för beredande af semester åt borgmästaren och de litterate rådmänneu . . . kr. 400.

Vinner *Stadsfogdens* af Magistraten biträdda framställning om anslag för semester Stadsfullmäktiges bifall bör för denna uppföras:

Anslag till vikarie under semester . . . kr. 150.

Bevilja stadsfullmäktige stadsfogden semester bör äfven *kronouppbördskassören* komma i åtnjutande af samma förmån och för denne uppföras:

Anslag till vikarie under semester . . kr. 150.

I öfrigt har magistraten icke något att tillägga till sin skrifvelse i ämnet till Drätselkammaren den 7 innevarande november och Drätselkammarens förslag.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås

Beredningsutskottet, som jämlikt arbetsordningen granskat det uppgjorda förslaget till utgifts- och inkomststat för Västerås stad år 1911 får med anledning däraf afgifva följande utlåtande:

Utgifterna.

Magistratens och Rådstufvurättens samt Poliskårens stater.

I likhet med drätselkammaren anser sig utskottet icke kunna i sammanhang med det vidlyftiga budgetförslaget närmare yttra sig om det af Magistraten framställda omorganisations- och löneregleringsförslaget för Magistraten och Rådstufvurätten, då denna fråga är af den betydenhet, att den bör pröfvas helt och hållet för sig, men vill utskottet framhålla önskvärdheten af att ifrågavarande förslag så snart sig göra låter under nästkommande år efter lämplig beredning kommer till afgörande.

Hvad det alternativt framlagda förslaget om lönetillägg för 1:ste och 2:dre rådmännen samt anslag till en ny litterat tjänsteman angår, vill Beredningsutskottet tillstyrka bifall till Drätselkammarens förslag med den erinran, att äfven i staten bör utsättas, att arfvodet till extra litterat biträde afser endast år 1911.

Stadsfullmäktige hafva den 24 nästlidne November till Drätselkammaren och Beredningsutskottet remitterat ett af Magistraten till Stadsfullmäktige inlämnadt förslag om anslag till semesterarvode åt stadsfogden Hennichs. Drätselkammaren har med eget yttrande öfverlämnat denna framställning till utskottet; och får utskottet för sin del instämma i Drätselkammarens yttrande samt föreslå att beloppet 150 kronor uppföres i utgiftsstaten för nästkommande år.

På de af kronouppbördskassören Eklundh anförda skäl vill utskottet förorda dennes begäran om 300 kronors anslag till skrifbiträde, men bör i staten utsättas, att anslaget afser år 1911.

Hälsovården.

Beträffande det af Hälsovårdsnämnden begärda och af Drätselkammaren tillstyrkta anslaget till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet, tillstyrker jämväl Beredningsutskottet anslagets beviljande.

Herrar Sundström och Nordin hafva härvid låtit anteckna sin från utskottets majoritet afvikande mening, att då anslag till föreningar endast ytterst undantagsvis och på särskilda villkor borde af Stadsfullmäktige beviljas, men att, då det här vore fråga om ett synnerligen ömmande fall, halfva det begärda beloppet borde beviljas.

I fråga om det nya anslaget till sjukhuskläder vid epidemiska sjukhuset, som jämväl af Drätselkammaren tillstyrkts, vill utskottet, som har den uppfattningen, att dessa kläder mycket väl kunna så småningom anskaffas, föreslå, att det begärda anslaget 2,200 kronor nedsättes till 1,000 kronor. Härvid har emellertid antecknats, att två af utskottets ordinarie ledamöter och en suppleant uttalat såsom sin mening att halfva det begärda beloppet eller 1,100 kronor bort beviljas.

I fråga om det af Drätselkammaren föreslagna tillägget till epidemiska sjukhusets stat af 500 kronor såsom ersättning för kyrkosalen tillstyrker utskottet bifall till samma tillägg.

Till hvad Drätselkammaren ifråga om gatuläggningar föreslagit vill utskottet för- Gatuläggningar
orda bifall.

Vidkommande frågan om Assistenten Lönnqvists pensionering anser utskottet, som ej vill föreslå någon någon ändring härutinnan i utgiftsstaten, det synnerligen önskvärdt, att Herr Lönnqvist blir pensionerad, då det af Vatten- och Gasverksstyrelsens yttrande synes framgå, att därigenom skulle kunna erhållas en bättre arbetsfördelning inom verkens förvaltning, än hvad för närvarande är fallet. Hvad pensionsbeloppet beträffar bör detsamma, såsom Magistraten föreslagit ej sättas högre än 2,400 kronor eller 80 % af Assistenten Lönnqvists lön och ålderstillägg, tillhopa 3,000 kronor. Emot detta utskottets beslut har Herr Sundström reserverat sig och yrkat, att utskottet måtte tillstyrka Drätselkammarens förslag. **Vatten-, Gas- & Elektricitetsverken.** Verkens gemensamma förvaltning.

I fråga om det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget till en ny assistentbefattning, inser utskottet till fullo behofvet af en sådan befattning, och tillstyrker anslaget till densamma, men hemställer, att anslaget nu beviljas blott för år 1911 i afvaktan på genomförande af en bättre arbetsfördelning inom verkens förvaltning än den, som nu synes vara rådande, och hvilken bör genomföras, så snart Assistenten Lönnqvist afgått från sin befattning.

Då kassörskan och kontorsbiträdet genom löneregleringen år 1908 fått sina lönestater fastställda och dessa tillämpats endast i två år, nödgas Beredningtutskottet afstyrka de föreslagna höjningarne af 300 kronor i grundlönerna för nämnda befattningshafvare.

I Drätselkammarens ändringsförslag rörande benämningen af den nya anslagsposten för skötsel af förrådet vill utskottet instämma, men hemställer dessutom, att aflöningen icke sättes högre än för Drätselkammarens arbetsförman och rörnätsförmannen eller till 1,300 kronor i stället för af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna 1,600 kronor.

För den händelse Assistenten Lönnqvist skulle komma att afgå från sin befattning med pension från och med nästkommande år hemställer utskottet, att det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslagen till den nya assistentbefattningen och till ritare och extra hjälp på kontoret sammanslås till ett förslagsanslag å 4,800 kronor med uppdrag för Vatten- och Gasverksstyrelsen att inkomma till Stadsfullmäktige med förslag till ordnande af tekniska biträden åt verkens föreståndare, men i händelse Assistenten Lönnqvist kommer att kvarstå, vill utskottet i likhet med Drätselkammaren afstyrka bifall till det begärda anslaget för ritare och extra hjälp på kontoret.

I anledning af den af Drätselkammaren lämnade upplysningen angående den från Gaslysningsaktiebolaget öfvertagna skulden å 13,000 kronor till Västerås stads sparbank finner äfven beredningsutskottet riktigt, att ifrågavarande skuld af Vatten- och Gasverksstyrelsen infrias.

Hvad angår Vattenverkets utgiftsstat får utskottet till alla delar instämma i hvad Vattenverket.
Drätselkammaren härutinnan anfört samt tillstyrka bifall till de af kammaren framställda ändringsförslag.

Vatten- och gasverksstyrelsen har begärt ett nytt anslag å 1,450 kronor till af- Gasverket.
löning åt en gasrörnätsförman. Då Drätselkammaren afstyrkt allra största delen af de af styrelsen till utförande under nästkommande år föreslagna rörledningsarbeten och utskottet härutinnan vill instämma med Drätselkammaren, anser Beredningsutskottet, att de mindre rörledningsanläggningar, som under nästa år torde komma till utförande kunna skötas af hittillsvarande personal och med inrättandet af den nu föreslagna nya

befattningen kan anstå, hvarför utskottet föreslår, att nu ifrågavarande anslag icke måtte af Stadsfullmäktige beviljas.

För gatulyktors tändning, släckning och putsning, har uti Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag upptagits ett anslagsbelopp af 5,800 kronor, motsvarande 4,800 kronor i innevarande års stat. Som Drätselkammaren emellertid afstyrkt en stor del af de af styrelsen föreslagna nya gaslyktorna och Beredningsutskottet härutinnan vill instämma med Drätselkammaren, föreslår utskottet, att förstberörda anslag å 5,800 kronor endast beviljas till ett belopp af 5,000 kronor.

Elektricitetsverket.

Till Drätselkammarens anmärkningar och ändringsförslag beträffande elektricitetsverkets utgiftsstat tillstyrker Beredningsutskottet bifall.

Härjämte har Beredningsutskottets uppmärksamhet väckts af en annan omständighet rörande elektricitetsverket.

Vatten- och Gasverksstyrelsen anmäler i sin motivering till budgetförslaget förvatten- och belysningsverken, att styrelsen ansett sig böra anställa en med skötseln af dieselmotorer fullt förtrogen person såsom maskinist i nya elektricitetsverket samt att styrelsen vid dennes antagande nödgats redan från början tillgodoräkna honom ett ålderstillägg. Emot denna åtgärd finnes ingen anledning till anmärkning. Af berörda anmälan framgår emellertid ej, att härigenom skulle skapas en ny tjänstebefattning. Men af utgiftsföralaget synes det, att detta varit styrelsens mening, då i samma förslag finnas upptagna anslag till *tre* maskinister, hvar och en med ett ålderstillägg i stället för i innevarande års stat *två* maskinister med hvar sitt ålderstillägg. Likaledes har uti det nu föreliggande förslaget utan någon motivering för turbinhusets drift upptagits aflöning till *två* maskinister i stället för *en* i innevarande år stat, hvarjämte den nya maskinistbefattningen försetts med ett ålderstillägg. Det torde i anledning häraf böra erinras, att som ett viktigt motiv för inrättandet af det nya eleksricitetsverket med dieselmotorer framhölls dessa motorers lättskötthet, hvarför till och med en minskning i personalen ställdes i utsikt. Vidare har Vatten- och Gasverksstyrelsen i sitt förslag om uppförandet af nya elektricitetsverket af den 19 Mars 1909 vid kalkyleringen af nya elektricitetsverkets räntabilitet beräknat endast två maskinister för elektricitetsverket och en för turbindriften (se Stadsfullmäktiges handlingar 1909 sid. 67 och 68). Slutligen hafva Stadsfullmäktige i år beviljat anslag till nytt maskineri i turbinhuset, hvarigenom mycket större kraftmängd än för närvarande skulle därstädes utvinnas och turbinhuset afsevärda tider af året ensamt eller i det närmaste ensamt kunna leverera stadens behof af elektrisk ström.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen uppmärksamgjorts på ofvan anmärkta förhållanden, har Styrelsen till utskottet ingifvit en promemoria, däri det heter bland annat:

"Antalet vid Vatten- och elektricitetsverken anställda maskinskötare kommer strängt taget icke att ökas. I 1910 års budget för elektricitetsverket är anslag upptaget för en maskinmästre, två maskinister och en eldare. I elektricitetsverkets budget för 1911 är anslag upptaget för miskinmästaren jämte 3 maskinister eller sålunda för samma antal maskinskötare som för 1910. Här har sålunda en ökning ej ägt rum. För turbinhuset är i 1911 års budget lön upptagen för två maskinister, då däremot för 1910 lön är upptagen för endast en maskinist. Men då en maskinist skall borttagas från vattenverket, har sålunda icke, trots betydligt större drift i elektricitetsverket antalet maskinskötare, vid vatten- och elektricitetsverken ökats. Att för 1911 fortfaranda 3 maskinskötare kvarstår i budgeten för vattenverket beror därpå, att elektriska driften därstädes icke är färdig. Förr kan icke någon af de där anställda maskinisterna öfverflyttas till elektricitetsverket. Att precis angifva dagen, då elektriska driften i

vattenverket kan påbörjas är ej möjligt, och har för den skull lön för maskinisten ifråga insatts för hela året. F. d. eldaren i gamla elektricitetsverket, hvilken nu tjänstgör såsom tafvelvakt och biträde vid skötseln af dieselmotorerna, erhåller då annan syssla vid verken.

I utredningen rörande nytt elektricitetsverk är lön beräknad för en maskinmästare och fyra maskinister, däraf en maskinist för turbindriften. Då nu lön beräknas för två maskinister i turbinhuset, så äger detta sitt fulla skäl. Då ofvanberörda utredning gjordes, beräknades anslutningen till elektricitetsverket kräfva en strömalstri g i verket af 360,000 kilowattimmar med en beräknad inkomst af 87,000 kronor, se sid. 67 i Stadsfullmäktiges handlingar för 1909. För 1911 måste man emellertid, tack vare ökad anslutning, räkna med en strömalstring af omkring 650,000 kwtr och erhåller då en inkomst af omkring 102,000 kronor. Denna ökning måste läggas å dieselmotorerna, sedan turbinkraften tagits i fullt anspråk. Vid drift i elektricitetsverket måste en maskinist oafbrutet ägna sin uppmärksamhet åt maskinaggregatet, hvarjämte ännu en maskinist måste vara närvarande för att sköta instrumenteringen, batterierna, värmeledningen samt vatten- och oljepumparna. Då drift torde komma att pågå hela dagarna och därjämte en maskinist under stor del af natten måste tjänstgöra i verket för tillsyn af instrumenttaflan, så måste vid putsning af maskinerna, som måste ske dagligen, och vid uttagning af cylinderkolfvarna för rengöring samt vid ev. reparationer äfven maskinisterna i turbinhuset i den mån så ske kan tjänstgöra i elektricitetsverket. Häraf torde framgå, att vid den omfattning, som driften i elektricitetsverket nu får, icke någon inskränkning i antalet personal kan ske. Att ofvanstående icke omnämndes i betänkandet till 1911 års stat berodde därpå, att dylika frågor äro af ren teknisk natur och måste, då driften i ett industriellt verk ovillkorligen fordrar tillräckligt antal skötare, rätta sig efter verkets storlek."

Då utskottet emellertid icke anser sig kunna bedöma, huruvida de två nya maskinistbefattningarne äro nödvändiga eller ej, vill utskottet ej föreslå någon ändring i Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, utan har endast velat påpeka förhållandet.

För alla verkens ekonomi erfordras påtagligen kraftig utveckling, på det att de stora kapital, som nedlagts i desamma och allt fort måste nedläggas måtte kunna tillfredsställande förräntas pch amorteras. Ett fullt rätt bedömande af verkens ekonomi kan blott ske efter en noga genomtänkt och väl genomförd bokföring med lämpligt upptagna värden och lämpliga årliga amorteringar.

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

Med anledning af en framställning från Brandstyrelsen har Vatten- och Gasverksstyrelsen begärt anslag till en vattenledning i Bryggerigatan från Biskopsvägen till Lidmansgatan äfvensom anslag till aflopps- och gasledningar i samma gatusträckning. Drätselkammaren har emellertid afstyrkt anslag till berörda ledningar enligt uppgift bland annat af det skäl, att byggnadschefen Smitt inför Drätselkammaren föreslagit en anordning med en vid Lidmansbron uppställd elektrisk pump, som skulle kunna förse såväl området vid bryggerierna som Lustigkulla med vatten i eldsläckningsändamål. Från Brandstyrelsen har sedermera lämnats den upplysningen, att styrelsen i brandhänseende skulle för närvarande kunna åtnöja sig med en vattenledning från Biskopsgatan till midt emellan bryggerierna med en brandpost å sitsnämnda ställe. Då sålunda två nya förslag framkommit men någon närmare utredning om dem bland annat i fråga om kostnaden ej föreligger, vill utskottet, som i likhet med Drätselkammaren anser, att anslag till de af Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagna ledningarne i Bryggerigatan icke för närvarande böra beviljas, uttala önskvärdheten af, att frågan om betryggande anordningar för Lustigkulla- och bryggeriområdena i eldsläckningshänseende blir efter vederbörlig utredning så snart ske kan af Stadsfullmäktige pröfvad.

I öfrigt instämmer uttkottet till alla delar i hvad Drätselkammaren i fråga om anslag till nyanläggningar och nyanskaffningar för vatten- och belysningsverkan äfvensom rörande sättet för gäldandet af dessa anslag föreslagit, detta likväl med ett undantag, nämligen i fråga om gatubelysningen.

Gatubelysningen.

Med hänsyn till den sparsamhet som nödvändigtvis måste iakttagas vid uppgörandet af nu föreliggande budget, kan utskottet för sin del ej vara med om den föreslagna förändringen af belysningen i Stora gatan. Trafiken där är ej större än att den nuvarande belysningen ännu någon tid är fullt tillräcklig, och nekas kan ej, att den föreslagna anordningen åtminstone i viss mån innebär lyx Däremot anser Beredningsutskottet att en del af stadens yttre områden, som nu äro synnerligen vanlottade på yttre belysning borde genom något anslag blifva tillgodosedda i nämnda hänseende. Utskottet föreslår därför att kostnaden för den förändrade belysningen å Stora gatan eller 2,375 kronor utgår, men att i stället upptages i budgeten ett förslagsanslag å 500 kronor för anordnande af gatubelysning i stadens yttte områden, där sådan efter Stadsfullmäktiges pröfning kan befinnas mest behöflig och lämpligen kan anordnas.

Diverse särskilda ändamål.

I fråga om anslaget å 2,000 kronor till Västmanlands läns arbetsförmedling hemställer utskottet, som icke anser, att Stadsfullmäktige för all framtid äro bundna af sitt beslut i ärendet af den 30 september 1909, att anslaget måtte nu beviljas allenast för år 1911.

Drätselkammaren har tillstyrkts de hos Stadsfullmäktige gjorda särskilda framställningarne om anslag till arbetsstugan, barnhemmet och barnkrubban å tillsammans 3,600 kronor, som förut lämnats af Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål. Beredningsutskottet har inhämtat, att kyrkostämman för nästkommande år beviljat 2,400 kronor till diakonissornas verksamhet, hvilket anslag jämväl hittills lämnats af samma fond. Skulle de nu ifrågavarande anslagen äfven af Stadsfullmäktige beviljas, kommer så godt som intet af de allmännyttiga ändamål, Sundinska fonden hittills främjat, att återstå, utan Sundinska nämndens nästan enda uppgift blifver att utdela vedunderstöd. Utskottet anser dock, att fondens tillgångar böra handhafvas så, att både välgörande och allmännyttiga ändamål tillgodoses i något så när lika utsträckning. Enligt från räkenskaperna hämtade upplysningar om fondens nuvarande ställning och de inkomster, som kunna beräknas för nästkommande år, synes framgå, att fonden torde utan inskränkning i den nuvarande vedutdelningen för år 1911 kunna lämna större delen af de nu från stadskassan begärda anslagen å 3,600 kronor; och hemställer utskottet därför, att Stadsfullmäktige ville bestämma, att ifrågavarande anslag äfven för år 1911 skola utgå af Sundinska fondens medel, men att ur stadskassan dock lämnas och i utgiftsstaten för år 1911 upptages en summa af 1,500 kronor till täckande af den brist, i Sundinska fondens disponibla tillgångar, som härigenom kan uppkomma. I enlighet med hvad ofvan framhållits, vill utskottet slutligen såsom sin mening uttala, att fondens afkastning för framtiden bör förvaltas så. att något sådant anslag från stadskassan icke vidare behöfver ifrågakomma.

Folkskolorna.

Då Beredningsutskottet i likhet med Löneregleringskommittén och Folkskolestyrelsen anser, att skolhusvaktmästarne och eldaren i Herrgärdsskolan böra i likhet med stadens öfriga med dem jämställda befattningshafvare få sina löner reglerade, förordar utskottet i dena del bifall till Folkskolestyrelsens förslag.

Under hänvisning till 9 och 10 §§ i lagen om folkskoleväsendets ordnande i vissa städer, af hvilka lagrum det sistnämnda innehåller den bestämmelsen, att Folkskolestyrelsen skall inom eller utom sig utse en kassör, får utskottet, som intet har att erinra emot att, därest så ske kan, den af Drätselkammaren föreslagna besparingen genom skolräkenskapernas öfverflyttande till Drätselkammarekontot sker, föreslå,

att Stadsfullmäktige ville hemställa hos Folkskolestyrelsen, huruvida det icke i anledning af Drätselkammarens förslag kan anses lämpligt, att uppdraget att vara Folkskolestyrelsens kassör lämnas åt stadskamreraren. Skulle detta förslag vinna Stadsfullmäktiges bifall, torde arvodesbebeloppet för Folkskolestyrelsens kassör dock böra kvarstå i utgiftsstaten, för den händelse Folkskolestyrelsen icke skulle gå in på den föreslagna anordningen.

Ifråga om här ofvan ej omförmälda utgiftsposter, med undantag af förslagsanslaget, tillstyrker Beredningsutskottet bifall till Drätselkammarens förslag.

Inkomsterna:

Behållning från föregående år.

Med anledning af de stora utgifterna i följd af den för någon tid sedan utbrutna och ännu pågående skarlakansfeberepidemien, hvilka utgifter säkerligen komma att betydligt öfverstiga det af Stadsfullmäktige den 24 nästlidne November beviljade förelagsanslaget å 3,000 kronor, föreslår utskottet, att den beräknade behållningen från föregående år nedsättes med 10,000 kronor till 40,000 kronor.

I öfrigt har Beredningsutskottet intet att erinra emot de af Drätselkammaren föreslagna inkomstposterna och instämmer utskottet likaledes i Drätselkammarens förslag till uttaxering.

Förslagsanslaget.

Då enligt de af Beredningsutskottet föreslagna ändringarne å utgiftssidan, den totala utgiftssumman skulle minskas med 6,875 kronor, och utskottet å inkomstsidan föreslagit en minskning af 10,000 kronor, föreslår utskottet att skillnaden mellan det senare och det förra beloppet eller 3,175 kronor afdrages från det i Drätselkammarens förslag upptagna förslagsanslaget, för att budgetens utgifts- och inkomstsidor skola sluta å samma belopp.

Västerås den 9 December 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjällman.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 24 nästlidne November af Magistratens förslag om anslag till semesterarvode åt stadsfogden Hennichs med 150 kronor, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige ville på grund af Stadsfogden Hennichs, genom läkarebetyg styrkta behof af ledighet från tjänsten, i nästkommande års utgiftsstat för stadsfogden Hennichs personligen upptaga ett anslag af 150 kronor till arvode åt vikarie under en månads semesterledighet.

Västerås den 5 December 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Magistraten i Västerås.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige som behagade i ärendet fatta beslut.

Då sökanden för sin rådmanstjänst ej har daglig sysselsättning anser Magistraten honom ej berättigad till semester för samma tjänst. Däremot torde förmån af semester böra åtfölja stadsfogdetjänsten, som dagligen kräfver tidsödande expeditionsgöromål. Semestertiden föreslås af Magistraten till en månad och arvodet till vikarie under semestern till 150 kronor.

Västerås Rådhus den 23 November 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Härmed får jag vördsamt anhålla det Magistraten behagade till Herrar Stadsfullmäktige med sitt tillstyrkande öfversända min bilagda framställning om erhållande af årlig semester under en månad.

Västerås i November 1910.

F. C. Hennichs.

Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får jag, som tjänstgjort såsom stadsfogde här i staden allt ifrån år 1884 och såsom illiterat rådman från år 1901, ödmjukast anhålla, det herrar Stadsfullmäktige behagade bereda mig en månads *semester* under hvarje år, en ledighet, hvaraf jag enligt bilagda bevis är i stort behof.

Semester åtnjutes för det närvarande af Magistratens öfriga ledamöter och dessutom af flera af stadens tjänstemän och betjänte.

Västerås i november 1910.

F. C. Hennichs.

Att jag anser Stadsfogden och Rådmannen F. C. Hennichs för vårdande af sin, på senare tid, svaga hälsa vara i behof af några veckors ledighet från sin tjänst hvarje år, intygas.

Västerås den 23 november 1910.

Gustaf Holm.
Biträdande provinsialläkare

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri 1910.

N:o 95.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse ang. inrättande af vattenklosetter i domprostgården.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna i bifogade utdrag af Nämndens protokoll för denna dag omförmälda ärende angående inrättande af vattenklosetter i domprostgården.

Västerås den 16 November 1910.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 16 November 1910.

§ 127.

Med skrifvelse den 19 nästlidne Oktober hade Vatten- och Gasverksstyrelsen jämte eget yttrande öfverlämnat en anhållan från Domprosten F. Fåræus om tillstånd att få anordna vattenklosetter i domprosthuset.

Efter tagen del af handlingarne i detta ärende beslöt Hälsovårdsnämnden hänskjuta frågan till Stadsfullmäktiges afgörande och därvid, under åberopande af Vatten- och Gasverksstyrelsens yttrande, hemställa, att Stadsfullmäktige ville lämna sitt medgifvande till ifrågavarande vattenklosetters inrättande, under villkor att att tillståndet gällde endast tillsvidare samt att vid klosetternas anordning och användning noga iakttagas de föreskrifter härutinnan, Hälsovårdsnämnden kunde finna skäligt meddela.

Som ofvan;

In fidem:
Theofil Öberg

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

I skrifvelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen har Domprosten F. Fåhræus anhållit, att Styrelsen ville med afgifvande af eget yttrande öfverlämna en till Hälsovårdsnämnden ställd skrifvelse med anhållan om tillstånd att få anordna vattenklosetter i domprosthuset i staden.

Med anledning häraf får Styrelsen, med öfverlämnande af nämnda skrifvelse meddela, att den afloppsledning, till hvilken servisledningen för aflopp från Domprostgården är ansluten, går genom Stora torget, Köpmangatan, Fiskartorget och Hamngatan och utmynnar i Svartån strax intill järnvägsbron samt att denna ledning lutning och dimensioner medgifva tillkoppling af servisledning från berörda klosetter.

Västerås den 19 Oktober 1910.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Till Västerås stads hälsovårdsnämnd.

Som det vid laga syn å domprostgården den 15 sistlidne april beslöts, att under förutsättning af vederbörligt tillstånd tvenne s. k. vattenklosetter skulle i bostadshuset anordnas, får jag härmed vördsamt hemställa, att hälsovårdsnämnden ville för sin del godkänna och med insändande af denna ansökan till stadsfullmäktige tillstyrka en sådan anordning.

Västerås 5 Oktober 1910.

Vördsamt

Fredr. Fåhræus.

N:o 96.

Beredningsutskottets utlåtande öfver Herr Hedins motion om egendomen Hammarbys inkorporering med staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 24 nästlidne November af Förmannen S. G. Hedins samma dag väckta motion om inkorporering med Västerås

stad af egendomen Hammarby i Lundby socken eller del däraf får Beredningsutskottet, under erinran att Häradshöfdingen C. Uggla den 31 Januari 1907 hos Stadsfullmäktige väckt en motion af fullkomligt lika innehåll, som den af Herr Hedin nu väckta, samt att Herr Ugglas berörda motion den 28 Februari samma år blifvit remitterad till stadens tre ledamöter i den af staden och St. Ilians socken gemensamt tillsatta kommittén för utredning af frågan om sistnämnda sockens införlifvande med Västerås stad, hemställa, att Herr Hedins nu i ämnet väckta motion icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Västerås den 1 December 1910.

Eå Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Som egendomen Hammarby i Lundby socken för närvarande styckas för egna hems tomter och sagda egendom på grund af sitt läge intill stadens bebyggda område vore lämplig att före dess bebyggande få införlifvad med Västerås stad får undertecknad härmed föreslå:

att Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärder för underhandling med Lundby socken om egendomen Hammarby eller en del däraf måtte i kommunalt juridicielt och eclesiastiskt hänsende införlifvas med Västerås stad.

Västerås den 12 November 1910.

S. G. Hedin.

N:o 97.

Beredningsutskottets förslag till stadgar för Orströms donationsfond.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 24 nästlidne November uppdrogo Stadsfullmäktige åt Beredningsutskottet att upprätta och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående närmare bestämmelser rörande förvaltning och användande af afkastningen af den till Stadsfullmäktige öfverlämnade s. k Orströms donationsfond.

I anledning häraf får utskottet öfverlämna bifogade förslag till stadgar för fonden under hemställan om desammas antagande.

Då fonden icke är större än 6,000 kronor och endast två pensioner skola från densamma utgå, har Betedningsutskottet såsom af stadgeförslaget framgår, icke ansett inrättandet af en särskild tillsättningsnämnd behöflig, utan i stället — jämväl med hänsyn därtill, att testamentet uttryckligen omnämner den Sundinska donationsfonden såsom förebild för den nu ifrågavarande stiftelsen — föreslagit, att

understödstagare från Orströms donationsfond tillsättas af Nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen samtidigt med att denna nämnd utser understödstagare från de Sundinska fonderna.

Västerås den 1 December 1910.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Förslag till stadgar för Orströms donationsfond.

§ 1.

Afkomsten af denna fond, som enligt testamente af Stenläggaren J E. Oröström och hans hustru Maria Oröström den 19 Februari 1887 utgör Sextusen (6,000) kronor, skall årligen på tid, som nedan säges, för ett år i sänder i lika lotter utdelas till tvänne personer, hvilka uppfylla de villkor och äga de kvalifikationer, som i nästa paragraf angifvas.

§ 2.

För erhållande af understöd ur Orströms donationsfond fordras, att sökanden tillhör arbetsklassen, saknar egna medel, är med hänsyn till ålder och arbetskrafter oförmögen att sig själf till fullo försörja, är välfrejdad och välförtjänt af hjälp samt under minst tio år haft hemortsrätt i Västerås.

Skulle sökande vara i åtnjutande af något sorts understöd, skall sådant vid ansökningen meddelas.

Förmånsrätt till understöd ur fonden äger person, som troget arbetat hos testamentsgifvaren, Stenläggaren Oröström.

Den som en gång fått sig understöd tilldeladt, bör företrädesvis därvid bibehållas, så länge de villkor, hvarunder understödet erhållits, fortfarande äga giltighet, och behöfver ansökan om förnyadt understöd ej vara åtföljd af första gången erforderliga intyg och bevis.

§ 3.

Understödstagare utses af nämnden öfver Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen; och skola stadgarne för dessa fonder, i hvad de röra kungörande af lediga understöd, ansökning om sådana och pröfoing af ansökningarne äfvensom tiden för understödens utdelning, tillämpas på Orströms donationsfond.

N:o 98.

Stadsplanekommitterades och Byggnadsnämndens förslag rörande en del i samband med stadsplansrevisionen stående frågor.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Byggnadsnämnden anhållit hos stadsplanekommitterade att få tillfälle att yttra sig i de till stadsplanerevisionen hörande frågor, som Stadsfullmäktige den 27 nästlidne Oktober återremitterat till kommitterade samt stadsplanekommitterade med skrifvelse den 16 innevarande November till Byggnadsnämnden öfverlämnat sitt till Stadsfullmäktige ställda utlåtande i berörda frågor, under anhållan, att Byggnadsnämnden ville, med eget yttrande i ärendet öfverlämna kommitterades utlåtande till Stadsfullmäktige, får Byggnadsnämnden härmed öfverlämna samma utlåtande jämte de remitterade handlingarne, samt därvid såsom eget yttrande hemställa. att Stadsfullmäktige ville besluta:

dels i fråga om Slottsgatans bredd att bifalla kommitterades senaste förslag, men med den ändring, att delen mellan Bondegatan och Kungsgatan utlägges endast till 8 meters bredd,

dels angående tomten N:o 133 västra kvarteret, att densamma, såsom Byggnadsnämnden förut föreslagit, bibehållas såsom byggnadstomt med en mindre afskärning i norra delen och med fasadlinie äfven mot Svartån äfvensom med bestämmelse rörande byggnadssättet, att å tomten, som får bebyggas utan gårdsutrymme, emot Slottsgatan ej må uppföras hus af större höjd än 8 meter, räknadt från intill liggande markens medelhöjd till korsningen af vägglif och takfall, dock med undantag för gaflar, frontespisar, torn och dylikt,

dels beträffande ordnandet af nuvarande byggnadtkvarteret Lovisa att bifalla Stadsplanekommitterades senaste förslag med tillägg af punkt 1:o) i Drätselkammarens förslag rörande de särskilda byggnadsbestämmelserna för kvarteret samt att tomtägarne tillåtas bebygga tomterna utan att lämna andra gårdsutrymmen än de i Stadsplanekommitterades förslag omförmälda förgårdsområdena:

dels att till förhindrande af vanprydande nybyggnader på östra Svartåstranden bestämmelse meddelas om, att byggnadskvarteret Karls västra gräns emot Svartån betraktas som fasadlinie;

dels i fråga om stenhusstad i västra stadsdelen — utom byggnadskvarteret Lovisa — att endast byggnader inom nuvarande tomten N:o 133 västra kvarteret samt hus utmed Slottsgatans västra byggnadslinie skola uppföras af sten eller därmed jämförligt ämne enligt de närmare bestämmelser, som torde inflyta i stadens byggnadsordning,

dels ock slutligen vidkommande stenhusstad öster om Svartån att bifalla Stadsplanekommitteras senaste förslag.

Västerås den 28 November 1910.

På Byggnadsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 nästlidne Oktober till Stadsplanekommitterade återremitterat Drätselkammarens förslag rörande Slottsgatans vidgning m. fl. i samband med stadsplanerevisionen stående frågor, få kommitterade såsom yttrande i ärendet åberopa bifogade utdrag af sitt denna dag förda protokoll, § 53.

Den ändring beträffande ordnande af kvarteret Lovisa, som efter samråd med Arkitekten Hallman af kommitterade föreslagits, har skett i afsikt att söka, såvidt möjligt och så länge sådant ske kan, bevara de karakteristiska byggderna utmed Svartåstranden. Medgifvas måste dock, att fullständig trygghet härutinnan ej torde kunna vinnas på annat sätt, än att staden förvärfvar äganderätt till samtliga fastigheter inom ifrågavarande kvarter, hvilket kommitterade i anseende till de höga pris, som för närvarande begäras, ej ansett sig nu kunna tillråda. Kommitterade hafvo dock velat uttala önskvärdheten af, att staden har sin uppmärksamhet riktad på förvärfvandet af dessa fastigheter, när lägligare tillfälle därtill kan yppa sig.

Beträffande de af kommitterade nu föreslagna stenstadsbestämmelserna tro sig kommitterade hafva funnit en medelväg, hvarom alla olika intressen torde kunna förena sig.

Västerås den 16 November 1910.

På Stadsplanekommitterades vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsplanekommitterades i Västerås sammanträde den 16 November 1910.

§ 53.

Företogs till förnyad behandling de vid kommitterades senaste sammanträde senast behandlade och då uppskjutna frågor rörande Slottsgatan samt ordnande af kvarteret Lovisa m. m., hvilka i sammanhang med stadsplanerevisionen stående frågor blifvit till kommittén återremitterade.

Herrar Sundström och Edvard Karlsson förmälde nu, att något lägre pris å de i kvarteret Lovisa ingående tomterna än de, som funnes omförmälda i Drätselkammarens utredning, icke för närvarande torde kunna erhållas.

Herrar Ordföranden och Smitt, som sedan förra sammanträdet i ärendet rådfrågat arkitekten Hallman, redogjorde för ett af Hallman, därvid framställdt, från Drätselkammarens något afvikande förslag rörande ordnande af kvarteret Lovisa m. m.

Efter öfverläggning i ärendet beslöto kommitterade, med godkännande för sin del af arkitekten Hallmans förslag hos Stadsfullmäktige hemställa:

dels i fråga om Slottsgatans bredd, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Drätselkammarens förslag, men med den ändringen, att afskärningen af hörnet af tomten N:o 144 västra kvarteret göres något större, än hvad på den vid Drätselkammarens förslag fogade kartan finnes utmärkt, samt med det förtydligande tillägget, att vidgningen af Slottsgatan mellan Bondegatan och Stora gatan sker på gatans östra sida, så att den nuvarande västra byggnadslinien bibehålles;

dels att Stadsfullmäktige ville i enlighet med hvad kommitterade förut och Drätselkammaren föreslagit besluta om utläggande af nuvarande tomten N:o 133 västra kvarteret till öppen plats;

dels beträffande ordnandet af nuvarande byggnadskvarteret Lovisa att Stadsfullmäktige ville bestämma, att inom kvarteret utmärkes ett för planteringar afsedt förgårdsområde utmed Svartån samt mellan byggnaderna å tomterna N:o 146 (Sundinska huset) och N:o 147 (tobaksfabriken) i öfverensstämmelse med en i enlighet med Arkitektens Hallmans förslag uppgjord särskild karta, hvilket område, som å kartan var utmärkt med svarta prickar, skulle lämnas fritt från nybyggnad, äfvensom att för närvarande ingen annan bestämmelse i fråga om byggnadssättet skulle införas, än att inom ifrågavarande kvarter ej får uppföras andra byggnader än sådana af eldfast konstruktion;

dels i fråga om stenhusstad i öfrigt i stadsdelen väster om Svartån att bestämmelse måtte meddelas därom, att inom det område, som begränsas af Biskopsgaatan, Källgatan, Öfre Trädgårdsgatan och Svartån, äfvensom beträffande hus utmed Källgatans västra gatulinie endast finge uppföras hus af sten eller därmed jämförligt ämne i enlighet med de närmare bestämmelser, som torde inflyta i stadens byggnadsordning,

dels och slutligen vidkommande stenhusstad öster om Svartån, att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande af sitt den 20 Juni 1910 härutinnan fattade beslut, bestämma, att inom det område, som begränsas af Skolgatan, Vasagatan, Nedre Trädgårdsgatan och Svartån äfvensom beträffande hus utmed Vasagatans östra sida mellan Skolgatan och Trädgårdsgatan endast får uppföras hus af sten eller därmed jämförligt ämne enligt de närmare bestämmelser, som torde införas i stadens byggnadsordning, dock att denna bestämmelse beträffande en mindre del af nämnda område, eller området mellan Stora torget, Torggatan, Stora gatan och Svartån skärpes så till vida, att å detta mindre område endast får uppföras hus af eldfast konstruktion.

Som ofvan.

In fidem:
Theofil Öberg.

N:o 99.

Magistratens skrifvelse med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande öfver inkomna anbud å öfvertagande af rätten till detaljhandel med bränvin i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 31 sistlidne oktober angående medgifvande att detaljhandel med bränvin må utöfvas i Västerås under tre år från och med den 1 januari 1911 vid ett utminuterings- och sju utskänkningsställen har Magistraten genom kungörelse, som i behörig tid varit införd i stadens tidningar anmodat bolag, som önskade att åt sig få upplåtet samma försäljningsrätt, att sist före klockan tolf middagen denna dag till Magistraten inkomma med skriftligt anbud däråa, hvilhet anbud borde åtföljas af bolagets stadgar.

Under kungörelsetiden hafva följande, härhos bilagda anbud inkommit:

1:o) *den 15 sistlidne november*, anbud undertecknadt den 5 i samma månad af bankdirektören Axel Sundström, apotekaren Otto Oest, direktören J. Lundin, handlandene Albert Öhman, John Hygrell och C. A. Palmén, biträdande provisialläkaren Gustaf Holm, majoren Petrus Tersmeden, bankdirektören Johan Plantin, alla i Västerås, samt godsägaren Tor Richter å Brunnby i Irsta socken, hvilket anbud åtföljes af stadgar, dagtecknade den 21 september innevarande år; och

2:o) *den 2 innevarande december*, anbud dateradt den 19 sistlidne november och underskrifvet af förenämnda Sundström, Oest, Lundin, Öhman, Hyggrell, Palmén och Holm äfvedsom af öfverstelöjtnanten E. Schürer von Waldheim, direktören Th. Sundeman, trädgårdsdirektören Frans Johansson och grosshandlanden A. Norling, samtliga i Västerås, jämte godsägaren J W. Carlsson å Dåvö, Munktorps socken, ingeniören Richard von Unge å Mölntorp, Säby socken, samt godsägaren C. Arvid Andersson å Hamre, Badelunda socken, och Frans Schartau å Forsby i Skultuna socken, hvilket anbud åtföljdes af stadgar, dagtecknade den 1 september innevarande år.

Magistraten har granskat anbuden äfvensom därvid fogade stadgar och har intet att anmärka mot först angifna anbud och därtill hörande stadgar.

Bsträffande det senare ingifna och tydligen senare, än underskrifvandet skett, dagtecknade anbudet äfvensom därvid fogade stadgar af den 1 september innevarande år får Magistraten anmärka, *att* anbudet och dess stadgar ej sammanfalla, då anbudet är undertecknadt af 15 personer, men stadgarna innehålla att bolaget skall bestå af endast 14 personer, *att* enligt hvad bilagda till Magistraten under sistlidne månad ingifna skrifvelser innehålla ej mindre förenämnde Sundström, Oest, Lundin, Öhman, Hygrell, Palmén och Holm än äfven öfverstelöjtnanten Schürer von Waldheim, anmält, de sju förstnämnda att, då de jämte direktören Th. Sundeman m. fl. underskrifvit en till Magistraten ställd anhållan att under firma Västerås spritbolag öfvertaga all detaljhandel med bränvin i Västerås men sedan före denna anhållans inlämnande till Magistraten anhållit få återtaga sina namn som dock för-

nekats dem, de anmälde sitt utträdande ur nämnda bolag, återtagande sina å nämnda anhållan skrifna namnteckningar, samt den sistnämnde att han återtoge sin ansökan att inträda i Västerås spritbolag, och *att* sedan dessa åtta personer förklarat sig icke vilja kvarstå i det bolag, som afses i anbudet dateradt den 19 november och stadgar dagtecknade den 1 september innevarande år, sistnämnda bolag således skulle bestå af allenast sju personer och ej det antal af minst nio, som föreskrifves i 15 § 3 mom. Kungl, Förordningen den 9 Juni 1905 angående försäljning af bränvin.

Jämlikt 12 § samma Kungl. Förordning får Magistraten härmed anmoda Stadsfullmäktige att öfver anbuden skyndsamt afgifva yttrande och därmed till Magistraten inkomma därvid de öfverlämnade handlingarne återförväntas.

Västerås Rådhus den 5 december 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Magistraten i Västerås.

Undertecknade, hvilka bildat bolag uteslutande för ändamålet att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka detaljhandeln med bränvin inom Västerås stad, erbjuda oss att i sådant bolag, under firma "Västerås Spritbolag", öfvertaga all detaljhandel med bränvin i Västerås stad, som enligt Konungens Befallningshafvandes i Västmanlands Län resolution den 30 oktober 1910 medgifvits vid ett minuthandelsställe och sju utskänkningsställen från och med den 1:sta januari 1911 till och med den 31 december 1913 mot årlig afgift enligt § 20 mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af bränvin af den 9 juni 1905, afstående jämlikt § 21 i samma förordning, af hela den nettovinst, som af all bolagets rörelse uppkommer, till redovisning i enlighet med sistnämnda lagrum, samt under förpliktelse att iakttaga hvad i afseende å dylik rörelse stadgas i berörda förordning, samt de ytterligare allmänna eller särskilda ordningsföreskrifter, som äro eller kunna under tiden blifva gällande.

Bolagets antagna stadgar bifogas härjämte.

Västerås den 5 November 1910.

Axel Sundström. Otto Oest. J. Lundin. Albert Öhman.
John Hygrell. C. A. Palmén. Gustaf Holm.
förutvarande bolagsmän.

Petrus Tersmeden. Joh. Plantin. Thor Richter.

Bevittnas:
Emil Fr. Wennberg. Thure Nyman.

Bolagsordning för Västerås Spritbolag.

§ 1.

Bolagets ändamål. Bolaget har till ändamål, att uti Västerås stad, därest tillstånd i behörig ordning erhålles, öfvertaga all minuthandel med och utskänkning af bränvin och andra in- och utländska destillerade spirituösa drycker, samt att i öfverensstämmelse med gällande lag och författningar bedrifva ifrågavarande rörelse, med skyldighet att till lagenlig fördelning afstå all på rörelsen uppkommen vinst.

§ 2.

Bolagsstämma Bolaget består af tio bolagsmän.

Bolagsmännen sammanträda till

1:sta ordinarie bolagsstämma senast fyra månader efter räkenskapsårets slut, för att taga del af bolagets råkenskaper och förvaltning och sedermera i december till

2:dra ordinarie bolagsstämma (första gången i december 1910) då val af styrelse och verkställande direktör äger rum.

Till extra bolagsstämma sammanträda bolagsmännen på styrelsens kallelse, då minst tre styrelseledamöter, eller då minst tre bolagsmän, af dem som för året ej hafva säte i styrelsen, så önska.

I kallelsen till extra bolagsstämma skola de ärenden anges, som föranledt sammankallandet obh få på extra bolagsstämma inga andra ärenden förekomma till behandling.

Vid samtliga bolagsstämmor fordras för besluts giltighet, att minst sju bolagsmän äro närvarande.

Kallelse till bolagsstämma sker skriftligen minst åtta dagar före stämman, och skall kallelsen utfärdas af styrelsens ordförande.

Bolagsstämman öppnas af styrelsens ordförande, eller om han är förhindrad närvara, af den till lefnadsåren äldste närvarande bolagsmannen, som förrättar val af ordförande till dagens bolagsstämma.

Vid lika röstetal äger ordföranden utslagsrösten.

Vid bolagsstämmans sammanträden skall protokoll föras öfver besluten.

§ 3.

Val. Alla val ske med slutna sedlar eller meddelst acklamation, om så af samtliga närvarande beslutas.

§ 4.

Styrelsen. Styrelsen skall jämlikt Kungl. Förordningen af den 9 juni 1905, utgöras af fem ledamöter, af hvilka Landstinget utser en, Hushållningssällskapets förvaltningsutskott en och bolagsmännen tre.

Styrelsen, som väljes på årets andra ordinarie bolagsstämma, tjänstgör under påföljande kalenderår, samt sammanträder på ordförandens kallelse, så ofta omständigheterna därtill föranleda.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande, beslutar om bolagets firmateckning, utfärdar fullmakt för verkställande direktören, afslutar köp af alla för rörelsens bedrifvande behöfliga varor m. m., antager och entledigar bolagets tjänstemän och personalen i öfrigt, beslutar om dessas aflöning samt låter föra protokoll öfver alla vid sammanträdena fattade beslut.

För besluts giltighet fordras enkel pluralitet, förutom hvad ofvan bestämts ifråga om sammankallande af extra bolagsstämma.

Af delägarna i bolaget utsedda styrelseledamöter äga ej rätt att från bolaget uppbära arfvode, endast ersättning för hvarje sammanträde, ledamot boende i staden fem kronor och ledamot boende å landet ersättning enligt 15 § 6 mom. i gällande bränvinsförsäljningsförordning.

§ 5.

Verkställande direktören skall vara närvarande vid bolagsstämmor och styrelsens sammanträden, och åligger det honom att tillse, att gällande lag och föreskrifter angående försäljning af bränvin noga efterlefvas. Verkställande direktören.

§ 6.

Bolagets rörelse bedrifves med förlag af på styrelsens gemensamma borgen upplånade medel. Förlag.

§ 7.

Om bolagsman aflider eller af annan anledning afgår, äga de kvarvarande att i den afgångnes ställe antaga annan bolagsman som dock af vederbörande myndighet skall godkännas. Bolagsmännens ersättande.

§ 8.

Öfver bolagets inkomster och utgifter låter styrelsen föra författningsenliga räkenskaper, som skola vara afslutade på lagbestämd tid, för att till revisionen öfverlämnas. Räkenskaper.

§ 9.

Bolagets verksamhet omfattar försäljningsåren 1911—1913. Verksamhetstiden.

§ 10.

Vid bolagets upplösning skall årsstämning å bolagets borgenärer sökas. Årsstämning.

Västerås den 21 September 1910.

Axel Sundström. Otto Oest. J. Lundin. Albert Öhman. John Hygrell. C. A Palmén. Gustav Holm. Joh. Plantin. Petrus Tersmeden. Thor Richter.

Bevittnas:

Emil Fr. Wennberg. *Thure Nyman.*

Till Magistraten i Västerås.

Undertecknade, medlemmar af Västerås Stads samhälle och omnejd, hvilka bildat bolag uteslutande för ändamål att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka detaljhandeln med bränvin inom Västerås stad, erbjuda oss att i sådant bolag under firma Västerås Spritbolag öfvertaga all detaljhandel med brännvin i Västerås stad, som enligt Konungens Befallningshafvandes i Västmanlands län den 31 Okt. 1910 till Västerås Magistrat medgifvits vid ett minuthandelsställe och sju utskänkningsställen från och med den 1:sta Januari 1911 till och med den 31 December 1913 mot årlig afgift enligt § 20 mom 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af bränvin af den 9 Juni 1905, afstående jämlikt § 21 i samma förordning af hela den nettovinst, som af all bolagets rörelse uppkommer, till redovisning i enlighet med sistnämnda lagrum samt under förpliktelse att iakttaga, hvad i afseende å dylik rörelse stadgas i berörde förordning samt de ytterligare allmänna eller särskilda ordningsföreskrifter, som äro eller kunna under tiden blifva gällande.

Bolagets antagna stadgar bifogas härjämte.

Västerås den 19 November 1910.

Axel Sundström. E. Schürer von Waldheim. Th. Sundeman.
Albert Öhman. J. Lundin. Otto Oest. C. A. Palmén.
John Hygrell. Gustav Holm. J. W. Carlsson.
Godsägare, Dåwö, Munktorp.
Frans Johansson.
Richard von Unge. C. Arvid Andersson.
Hamre.
Frans Schartau.
A. Norling.

Bolagsordning för Västerås Spritbolag.

§ 1.

Bolagets ändamål.

Bolaget har till ändamål, att uti Västerås stad, därest tillstånd i behörig ordning erhålles, öfvertaga all minuthandel med och utskänkning af bränvin och andra in- och utländska destillerade spirituösa drycker, samt att i öfverensstämmelse med gällande lag och författningar bedrifva ifrågavarande rörelse, med skyldighet att till lagenlig fördelning afstå all på rörelsen uppkommen vinst.

§ 2.

Bolagsstämma

Bolaget består af 14 bolagsmän.

Bolagsmännen sammanträda till ordinarie bolagsstämma senast fyra månader efter räkenskapsårets slut, för att taga del af bolagets räkenskaper och förvaltning och äger då val af styrelse och verkställande direktör rum.

Till extra bolagsstämma sammanträda bolagsmännen på Styrelsens kallelse, då minst tre bolagsmän, af dem som för året ej hafva säte i styrelsen så önska.

I kallelse till extra bolagsstämma skola de ärenden anges, som föranledt sammankallandet och få på extra bolagsstämma inga andra ärenden förekomma till behandling.

Vid samtliga bolagsstämmor fordras för besluts giltighet, att minst åtta bolagsmän äro närvarande.

Kallelse till bolagsstämma sker skriftligen minst åtta dagar före stämman, och skall kallelsen utfärdas af styrelsens ordförande.

Bolagsstämman öppnas af styrelsens ordförande, eller om han är förhindrad närvara, af den till lefnadsåren äldste närvarande bolagsmannen, som förrättar val af ordförande till dagens bolagsstämma.

Vid lika röstetal äger ordföranden utslagsrösten.

Vid bolagsstämmans sammanträden skall protokoll föras öfver besluten.

§ 3.

Alla val ske med slutna sedlar eller medelst acclamation, om så af samtlige närvarande beslutas. Val.

§ 4.

Styrelsen skall jämlikt Kungl. Förordningen af den 9 Juni 1905, utgöras af fem ledamöter, af hvilka Landstinget utser en, Hushållningssällskapets förvaltningsutskott en och bolagsmännen tre. Styrelsen.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande, beslutar om bolagets firmateckning, utfärdar fullmakt för verkställande direktören, afslutar köp af alla för rörelsens bedrifvande behöfliga varor m m., antager och entledigar bolagets tjänstemän och personalen i öfrigt, beslutar om dessas aflöning, samt låter föra protokoll öfver alla vid sammanträdena fattade beslut.

För besluts giltighet fordras enkel pluralitet, förutom hvad ofvan bestämts i fråga om sammankallande af extra bolagsstämma.

§ 5

Verkställande direktören skall vara närvarande vid bolagsstämmor och styrelsens sammanträden, och åligger det honom att tillse, att gällande lag och föreskrifter angående försäljning af bränvin noga efterlefvas. Verkställande direktören.

§ 6.

Bolagets rörelse bedrifves med förlag af på styrelsens gemensamma borgen upplånade medel. Förlag.

§ 7.

Om bolagsman aflider eller af annan anledning afgår, äga de kvarvarande att i den afgångnes ställe antaga annan bolagsman, som dock af vederbörande myndighet skall godkännas. Bolagsmännens ersättande.

§ 8.

Öfver bolagets inkomster och utgifter låter styrelsen föra författningsenliga räkenskaper, som skola vara afslutade på lagbestämd tid, för att till revisionen öfverlämnas. Räkenskaper.

§ 9.

Bolagets verksamhet omfattar försäljningsåren 1:sta Januari 1911 till och med 31:sta December 1913. Verksamhetstiden.

§ 10.

Årsstämning. Vid bolagets upplösning skall årsstämning å bolagets borgenärer sökas.

Västerås den 1 September 1910.

Axel Sundström. E. Schürer von Waldheim. Th. Sundeman.
Albert Öhman. J. Lundin. Otto Oest. C. A. Palmén.
John Hygrell. Gustav Holm. J. W. Carlsson. Godsägare, Dåwö, Munktorp. **Frans Johansson,**
Richard von Unge, C. Arvid Andersson. Hamre. **Frans Schartau.** Forsby, Västerås.
A. Norling,

Till Magistraten i Västerås.

Då undertecknade jämte Direktör Th. Sundeman m. fl. underskrifvit en till Magistraten ställd anhållan att under firma Västerås Spritbolag öfvertaga all detaljhandel med bränvin i Västerås, men sedan före denna anhållans inlämnande till Magistraten anhållit att få återtaga våra namn, som dock förnekats oss, få vi härmed vördsamt anmäla vårt utträde ur nämnde bolag, återtagande våra å nämnde anhållan skrifne namnteckningar.

Västerås den 21 September 1910.

Gustav Holm. Axel Sundström. J. Lundin. Otto Oest.
Albert Öhman. C. A. Palmén. John Hygrell.

Till Magistraten i Västerås.

Härmed får jag äran återtaga min ansökan att inträda i Västerås Spritbolag.

Västerås den 27 September 1910.

E. Schürer von Waldheim.

N:o 100.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om yttrande öfver skedd saluvärdering å egendomen Hesslö.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Magistraten har genom resolution den 3 nästlidne November anmodat Drätselkammaren att till ledning för Stadsfullmäktige, hvilkas yttrande i ärendet af Konungens Befallningshafvande i länet infordrats, afgifva det utlåtande och det förslag, hvartill en af Domänintendenten i länet Bengt B:son Wolffram m. fl. i anledning af Västerås stads underdåniga ansökan om inköp af kronodomänen Hesslö eller del däraf verkställd saluvärdering af egendomen kunde föranleda, med anmodan till Drätselkammaren tillika att med kammarens utlåtande och förslag öfverlämna handlingarna i ärendet till Stadsfullmäktige.

På grund häraf får Drätselkammaren, med öfverlämnande af de remitterade handlingarna, föreslå, att Stadsfullmäktige såsom infordradt yttrande i ärendet ville emot den verkställda saluvärderingen anmärka:

att, då den afgift af 500 kronor staden för sitt vattenledningsverk erlägger till nuvarande arrendatorn af Hesslö, engast utgör ersättning för af vattenverket vålladt intrång och skada och sålunda icke innebär någon värdeökning af egendomen, sagda afgift icke bort vid saluvärderingen tagas i beräkning,

att den i Kungl. Domänstyrelsens utlåtande den 10 December 1909 omförmälda kostnad af 36,000 kronor som erfordras för att efter den under sommaren 1909 timade branden förse egendomen med nödiga åbyggnader, rätteligen bort från värderingssumman afräknas,

samt att förrättningsmännens reflektioner rörande egendomens stora värde utöfver det af dem uppskattade måste anses vara betydligt öfverdrifna, särskildt som den mycket långgrunda stranden vid Hesslö lägger hinder i vägen för tillfredsställande förbindelser sjöledes med egendomen och då någon byggnadsverksamhet i följd af densammas aflägsna belägenhet och dess otjänliga kommunikationer icke torde inom öfverskådlig framtid kunna därstädes uppkomma, detta öfven i följd däraf, att det mellanliggande vidsträckta regementsområdet hindrar byggnadsverksamhetens från staden utsträckning åt det håll, där Hesslö är beläget.

Västerås den 5 December 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

RES.

Öfverlämnas till Drätselkammaren i Västerås med anhållan att till ledning för stadsfullmäktige, hvilkas yttrande i ärendet af Konungens Befallningshafvande i länet infordrats, afgifva det utlåtande och det förslag, hvartill bilagda uppskattningsinstru-

ment och saluvärdering angående kronodomänen Hesslö kan föranleda. Börande handlingarna med Drätselkammarens utlåtande och förslag därefter så fort ske kan direkt till Stadsfullmäktige öfverlämnas.

Västerås rådhus den 3 november 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Saluvärdering af Kronodomänen 4 mtl Hesslö N:ris 4 i Badelunda socken, Siende härad af Vestmanlands län.

Protokoll, hållet vid saluvärdering af kronodomänen 4 mantal Hesslö N:ris 1—4 i Badelunda socken, Siende härad af Västmanlands län den 8 september 1910.

S. D. Sedan Konungens befallningshafvande i länet genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 augusti 1910 blifvit anbefalld att i den ordning, som är stadgadt i fråga om mindre kronoegendomar låta saluvärdera kronodomänen 4 mantal Hesslö N:ris 1—4 i Badelunda socken af Siende härad i enlighet med i det Kungliga Brefvet angifna bestämmelser, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande, genom förordnande af den 19 augusti 1910 gifvit undertecknad, Domänintendent, i uppdrag att i samråd med vederbörande herrar uppskattningsmän denna värdering verkställa; hvadan dessa herrar samt särskildt förordnade herrar Jägmästaren och Riddaren I. Fåhræus och statens landtbruksingeniör i länet, A. V. Nordin med undertecknad sammanträde å förrättningsstället ofvanskrifne dag för uppdragets verkställande. Domänens arrendator, herr Robert Stephani, var jämväl tillstädes.

Till ledning för förrättningen hade af Konungens befallningshafvande öfversändts:

1:o) Afskrift af ofvan omförmälda Kungl. Bref.

2:o) Tvenne kartor öfver kronodomänen Hesslö, af statens landtbruksingeniör i länet A. V. Nordin, af år 1906, med därtill hörande ägobeskrifning, vidfästad.

3:o) En fascikel handlingar, utgörande skrifvelser från åtskilliga myndigheter och vattentecknisk a utlåtanden, allt med anledning af staden Västerås hemställan om inköp af kronodomänen Hesslö eller del däraf.

Arrendatorn företedde:

I) Gällande arrendekontrakt af den 23 augusti 1901 för tiden Midfastan 1903 till samma tid 1923.

II) Af- och tillträdessyneprotokoll af den 30 juli 1902.

III) Ekonomisk besiktningsinstrument af den 20 juli 1908.

IV) Laga syneprotokollet af den 3 september 1909.

V) Kungl. Domänstyrelsens skrifvelse af den 6 maj 1910 och den 27 maj 1910 om byggnader vid domänen, äfvensom samma myndighets skrifvelse af den 10 december 1909 innebärande dess resolution berörande ofvan angifna laga syn af den 3 september 1909.

Här skall jämväl antecknas att arrendator vid vederbörande häradsrätt öfverklagat laga synen af den 3 september 1909 samt att dennas domslut med afseende härå ännu icke är afkunnadt.

Efter af dessa handlingar tagen del och sedan domänens byggnader och ägor besiktigats samt öfriga förhållanden, som för uppdragets fullgörande kunde vara af vikt uppmärksammats, upprättades följande beskrifning:

Belägenhet:

Domänen är belägen invid sjön Mälaren på ett afstånd af efter landsväg 8 kilometer och sjöledes 5 kilometer från Västerås stad, med mejeri, kvarn, järnvägsstation och hamn och 7 kilometer från Badelunda kyrka.

Af Domänens

Åbyggnader

befunnos a) i *kronans ägo:*

Vid hufvudgården:

1:o) Karaktärshus af sten under tak af tegel.

2:o) Arbetarebostad i norr på gårdsplanen, af timmer, brädfodrad, i tvänne våningar, enhvar inrymmande tvänne rum och förstuga.

3:o) Källare belägen under N:o 2.

4:o) Hemlighus och hönshus.

5:o) Spannmålsbod och visthusbod af timmer under tak af tegel.

6:o) Källare under N:o 5, hvälfd af tegel.

7:o) Brygg- och bagarstuga af timmer under tak af tegel.

8:o) Byggnad, uppförd år 1909, inrymmande redskaps- och vagnbodar, snickarstuga och häröfver spannmålsbotten, för tillfället delvis äfven stall.

9:o) Kreatursskjul, af provisorisk natur, ännu ej insynadt och uppfördt på grund af Kungl. Domänstyrelsens skrifvelse af den 21 maj 1910.

Vid så kallade "Nybygget".

10:o) Rättarebyggnad af timmer under tak af tegel i tvänne våningar om två rum hvardera.

11:o) Bodbyggnad af timmer under tak af tegel.

12:o) Arbetarebostad af timmer i tvänne våningar under tak af tegel med fem rum i nedre och fyra i öfre våningen och till hvardera våningen hörande förstuga.

13:o) Källare med öfverbyggnad.

14:o) Hemlighus af timmer under tegeltak.

15:o) Ladugårdsbyggnad af timmer under tak af halm med rörfot med plats för cirka 60 klafbundna djur samt försedd med kronan tillhörig vattenledning och pump.

16:o) Logbyggnad med tvänne timrade kistor och golf af stolpresning, under tak af spån.

17:o) Byggnad, delvis af timmer, delvis af stolpresning under tak af halm, inrymmande förvaringsbod, kättar och ungnötsladugård.

18:o) Lada å Ängen af timmer under tak af halm.

19:o) Brunn.

b) *I Arrendators ägo:*

Vid hufvudgården:

1:o) Arbetarebostad af timmer under tegeltak.
2:o) Hemlighus, af stolpresning under tegeltak.
3:o) Smedja, af timmer under tegeltak.
4:o) Boningshus i trädgården af timmer under tegeltak.
5:o) Bod och hemlighus därsammastädes, af timmer under tak af bräder.
6:o) Vinkast af trä och glas.

Vid torpet "*Lugnet*".

7:o) Stugubyggnad af timmer under tak af tegel.
8:o) Fähus af timmer under tak af halm.

Vid torpet "*Sibirien*" (öde).

9:o) Stugubyggnad af timmer under tegeltak, förfallen.

Vid så kallade *Nybygget.*

10:o) Fähus af timmer under tak af halm
11:o) Bod af timmer under tak af tegel.
12:o) Hemlighus af timmer under tak af tegel.

Kronans byggnader befunnos i dåligt underhållet skick, i allmänhet för trånga och otidsenliga. Undantag härifrån göra endast karaktärshuset, spannmålsboden N:o 5, samt under N:o 8 antecknad byggnad, hvilka voro i godt stånd.

Brandförsäkring.

Kronans byggnader äro försäkrade för Kronor 55,950: — i Vestmanlands Läns Brandstodsbolag samt arrendators därsammastädes för Kronor 7,300: —.

Utförda nybyggnader:

Sedan på grund af Domänen den 28 juni 1909 öfvergången eldsvåda, hvarvid af kronans byggnader ladugård och stall nedbrunno, det visade sig nödigt att därsammastädes verkställa åtskilliga nybyggnader har arrendator erhållit Kungl. Domänstyrelsens medgifvande *att* vid hufvudgården få uppföra här ofvan under N:o 8 antecknad byggnad med sedermera beviljad provisorisk anordning för stall samt vidare *att* ombygga ladugården vid Nybygget, *att* anlägga vattenledning med pump samt äfvenså gödselstackbotten med urinbrunn och ominreda under N:o 17 upptagen byggnad, allt därsammastädes.

Af dessa af Kungl. Styrelsen medgifna nybyggnadsarbeten har Arrendator endast utfört, som ofvan är omförmäldt, Redskapshuset N:o 8, med tillfällig anordning för stall, vidare vattenledning med pump vid Nybyggets ladugård, ominredning af N:o 17 därstädes samt det ännu icke afsynade kreatursskjulet vid hufgården.

Af genom eldsvådan Kronan tillkommande brandstod kronor 6,100: —, äro för verkställda nybyggnadsarbeten till arrendator utbetalade kronor 4,975: 50, hvadan kronor 1,124: 50 af brandstodsmedlen samt vidare nybyggnadsmedlen — kronor 400: — per år från arrendeperiodens början — förefinnes disponibla.

Areal.

Enligt förberörda karta och ägobeskrifning innehar Domänen en areal

i Tomter och åker - - - - -	hekter	190,3817
i Äng, mera höglängd - - -	»	20,5100
i Äng, tidtals öfversvämmad -	»	14,6638
i Sjöslog - - - - - - - - -	»	6,3160
i Backar och betesmark - -	»	5,3706
i Vägar, diken, impedimenta -	»	3,5127
Tillsammans inägor:	hektar	240,7548
Skogsmark	»	29,0400
Summa	hektar	269,7948

Vidkommande särskilda ägoslagens *läge och natur* utröntes:

att Trädgården är sällsynt väl belägen å Badelunda åsens vestra sluttning mot Mälaren, af osedvanlig storlek med planterade 311 stycken äpple- och päronträd, 122 st. stenfruktsträd, 40 st. sparrissängar och ett flertal bärbuskar allt i godt skick.

att Domänens inägor utbreda sig å Badelunda åsens södra och östra sluttningar mot Mälaren i en vacker och jämnformad figur med förträffligt läge för sol och torkande vindar och med goda dagvattenslutningar.

att Åkern hufvudsakligen består af svämlera på lerbotten, allt af godartad beskaffenhet, med grusblandning i sin öfre mot Åsen belägna del,

att Ängen mot Mälaren består af samma slags jord, som ofvan är sagdt om åkerjorden, skänkande ett rikligt och tidigt påräkneligt bete,

att Domänen tillhörande skog är belägen å Badelunda åsen och utgöres af blandad gran- och furuskog af växlande åldrar och värde, på grus och lergrund.

att Domänen i Badelunda-åsen äger riklig tillgång på grus och sand af skiftande beskaffenhet och mägtighet,

att från utmarken är undantaget ett område om 6 hektar storlek för Siende och Tuhundra häraders behof af vägförbättringsmedel,

att å Domänen är förlagdt Västerås stads vattenledningsverk inom inhägnad, hvilket verk ur Badelunda-åsen hämtar stadens behof af vatten, och för hvilken anläggning staden till arrendator för intrång och skada årligen utbetalar 500 kr.

Andel i Häradsallmänning.

Domänen har andel i Siende härads allmänning, hvarifrån dock ingen nämnvärd utsyning har erhållits eller är påräknelig

Virkesbehofvet.

Anses af förrättningsmännen bör kunna fyllas med en årlig kostnad af kronor 700: — förutom från Domänens skog årligen utsynade 25 1/2 kubikmeter.

Brukningssätt.

Arrendator följer ingen ordnad växtföljd, men använder foderväxter såsom hufvudsak.

Häfden.

Ansågs såsom god.

Grundförbättringar.

Täckdikning är under åren 1888—97 verkställd å domänen för en staten vidkommande kostnnd af 6,733: 24 kronor. Genom detta arbete äro de gamla åkrarne försvunna och ägorna föreligga nu i rektangulära, stenfria figurer med de bästa möjligheter för en billig jordbruksdrift.

Hägnader.

Ansågos i försvarligt skick.

Kreatursbesättningen.

Hästar 16 st., Tjurar 2 st., Kor 75 st., Ungnöt 22 st., Kalfvar 10 st.

Utsädet.

Enligt arrendators uppgifter belöper sig detta till af hvete eller råg 3,000 kg., blandsäd 5,600 kg., korn 2,400 kg., hafre 2,000 kg, för rofvor odlas årligen c:a 2 à 4 hektar och af potatis c:a 70 hl., allt i ungefärliga tal.

Brukningskostnad.

För jordbrukets bedrifvande erfordras under hela årets lopp 12 man

med en sammanlagd kostnad af	7,000	kronor
vidare 4 à 5 man extra under sommaren: kostnad	2,000	»
samt under samma tid 5 à 6 hjon för	1,000	»
Summa brukningskostnad	10,000	kronor

Utskylder.

Enligt företedda debetsedlar och arrendators uppgifter belöpa sig dessa till:

Landstingsmedel	54: 18
Skjutsentreprenaderna	—: 34
Vägskatt	17: 10
D:o in natura	100: —
Brandstod	38: 30
Lösen för debetsedeln	—: 50
Kommunalia	376: —
Pastoralia	316: 59
Summa Kronor	903: 01

Brandförsäkring.

Kronans byggnader äro försäkrade för kronor 55,950 i Västmanlands Läns Brandstodsbolag efter timad eldsvåda.

Nuvarande arrendet.

Är kr. 4,000: —

Taxeringsvärdet.

Är kronor 85,000: —.

Odlingslägenheter.

Sådana förefinnes å ängen norr om trädgården, dock ej af större betydelse.

Jordförbättringsmedel.

I Badelundaåsen förekommer snäckmärgel, hvaraf för jordens förbättrande är utgagnadt, hvad som ekonomiskt taget har lönat sig; numera förefinnes ej snäckmärgel i större, uttagbara partier.

Torp.

Ett sådant, Lugnet, förefinnes om $1_{,8}$ hektars storlek bebyggdt med arrendator Stephani tillhöriga stugubyggnad och ladugård. Jorden utlämnas afgiftsfritt till torparen såsom ersättning för handtverksskicklighet och förklarade sig innehafvaren villig att genom köp eventuellt komma i besittning af lägenheten.

Skogen.

Domänens skog, med läge och beskaffenhet, som ofvan är framhållet anses årligen afkasta 25 $^1/_2$ kubikmeter.

Backstuga.

Förefinnes ej.

Uppskattningen.

A. *Hela Domänen.*

Trädgård	hektar	$2_{,0055}$	à Kronor	4,000: —	Kronor	8,022: —
Tomter och bättre åker	»	$178_{,3762}$	» »	550: —	»	98,106: 91
Åker, efter åsen, sämre	»	$10_{,0000}$	» »	400: —	»	4,000: —
Äng, mera högländ	»	$20_{,5100}$	» »	200: —	»	4,102: —
Äng, tidtals öfversvämmad	»	$14_{,6638}$	» »	150: —	»	2,199: 57
Sjöslog	»	$6_{,3160}$	» »	50: —	»	315: 80
Backar och betesmark	»	$5_{,3706}$	» »	50: —	»	268: 53
Vägar, diken, impedimenta	»	$3_{,5127}$	värdelösa			
Ståndskog					»	11,586: 26
Skogsmarkens värde	»	$20_{,4230}$	à Kronor	50: —	»	1,021: 15
Grustag å utmarken	»	$2_{,6170}$	» »	2,000: —	»	5,234: —
Häradenas Grustag	«	$6_{,0000}$				
Bete å utmarken					»	500: —
Fisket					»	1,000: —
					Transport	136,356: 22

						Transport	136,356: 22
För *Vattenledningsverket:*							
500 kronor kapitaliserade à 5 %						Kronor	10,000: —
Summa hektar 269,7948						Kronor	146,356: 22
Afgår för virkesbrist: 700 kronor kapitaliserade à 5 %						»	14,000: —
						Återstår Kronor	132,356: 22

B. *Området I.*

Tomter och åker med park, karaktärshus och trädgård	hektar	7,6960	à	Kronor	3,500: —	Kronor	26,936: —
Äng, mera högländ	»	6,9640	»	»	250: —	»	1,741: —
Äng, tidtals öfversvämmad	»	5,6040	»	»	175: —	»	980: 70
Sjöslog	»	3,2260	»	»	50: —	»	161: 30
Backar och betesmark	»	2,3100	»	»	50: —	»	115: 50
Vägar, diken och impedimenta							
Ståndskog						»	4,309: 36
Skogsmark	»	8,1750	»	»	50: —	»	408: 75
Grustag	»	0,9350	»	»	2,000: —	»	1,870: —
Bete å utmarken						»	300: —
Fiske						»	600: —
Summa hektar 34,9100						Kronor	37,422: 61
Afgår för virkesbrist: 1/3 af 14,000 kronor						»	4,666: 67
						Återstår Kronor	32,755: 94

C. *Området II.*

Åker, bättre	hektar	40,8140	à	Kronor	700: —	Kronor	28,569: 80
D:o sämre efter åsen	»	2,0000	»	»	550: —	»	1,100: —
Äng, mera högländ	»	13,5460	»	»	250: —	»	3,386: 50
Äng, tidtals öfversvämmad	»	9,0598	»	»	175: —	»	1,585: 47
Sjöslog	»	3,0900	»	»	50: —	»	154: 50
Backar och betesmark	»	2,2570	»	»	50: —	»	112: 85
Vägar, diken och impedimenta	»	0,1940	värdelösa				
Ståndskog						»	889: 60
Skogsmark	»	6,3780	à	Kronor	50: —	»	318: 90
Grustag	»	1,6820	»	»	2,000: —	»	3,364: —
Bete å utmarken						»	100: —
Fiske						»	400: —
För Vattenverket, kapitalisering à 5 %						»	10,000: —
Summa hektar 79,0208						Kronor	49,981: 62
Afgår för virkesbrist						»	4,333: 33
						Återstår Kronor	45,648: 29

D. *Området III.*

Tomter och åker, bättre	hektar	131,8717	à Kronor	450: —	Kronor	59,342: 27
Åker, sämre	»	8,0000	» »	300: —	»	2,400: —
Äng						
Backar och betesmark	»	0,8036	» »	50: —	»	40: 18
Vägar, diken, impedimenta	»	3,3187	värdelösa			
Ståndskod					»	6,387: 30
Skogsmark	»	5,8700	à Kronor	50: —	»	293: 50
Härndenas grustag	»	6,0000				
Bete å utmarken					»	100: —
Summa hektar		155,8640			Kronor	68,563: 25
Afgår för virkesbrist					»	5,000: —
					Återstår Kronor	63,563: 25

Härefter enades Förrättningsmännen om följande:

Yttrande och förslag.

I betraktande af det föreliggande ärendets säregna natur och den allvarliga uppgift, som genom detsamma har blifvit Förrättningsmännen förelagd hafva vi, undertecknade, tagit detsamma i omsorgsfullaste pröfning och föreligger här nedan det yttrande, som jämlikt Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omförmälda skrifvelse till undertecknad, Domänintendent, bör egendomsvärderingen åtfölja.

Af hvad här ofvan är andraget torde med all tydlighet framgå, att kronodomänen Hesslö, i betraktande af dess såväl jordbruks- som geografisk synpunkt särdeles gynsamma läge, dess jordbeskaffenhet, kultur och klimatiska förhållanden torde vara en Kronans synnerligen värdefulla-egendom och att fördenskull ganska talande skäl torde böra föreligga för ett Kronans afhändande af densamma.

Framför allt ogynsam från Kronans sida förefaller förrättningsmännen ett afsäljande af någon som helst del af Domänen efter de förslag, som af Västerås stad afgifvits. Området I afhänder sålunda Domänen dess karaktärshus, värdefulla trädgård och viktigaste strandrätt; Området II söndersprånger Domänen i tvenne afsevärdt fjärran från hvarandra belägna partier, — ett företag, som i högsta måtto komme att verka försvårande på skötseln af och ödeläggande af värdet å dessa kvarblifvande områden.

Skulle genom frånskiljande af områdena I och II delen III blifva Kronans rest utaf hvad som en gång varit kronodomänen Hesslö, återstår att endera för högeligen ovisst pris eventuellt försälja äfven denna del, eller ock att bebygga densamma för kostnader, som i betraktande af den nya Domänens inskränktare möjligheter förvisso blefve relativt större, än hela Domänens, af behofvet påkallade förbättrande i anseende till byggnaderna.

Återstår således efter Förrättningsmannens uppfattning i fråga om Domänen Hesslös framtid blott tvänne alternativ: antingen försäljning af densamma i sin helhet eller ock att densamma fortfarande behålles såsom Kronans gods. Beträffande det första af dessa alternativ nödgas Förrättningsmännen framhålla, att en värdesättning sådan, som här ofvan efter vederteget bruk har verkställts, i detta fall torde gifva ett ganska ovisst utslag på godsets verkliga värde — i all synner-

het vid en affär af natur, som den nu ifråga varande. Godsets sköna belägenhet vid Mälaren, vidare den värdeförökning, som genom än lifligare omsättniug i den närbelägna, utvecklingskraftiga staden förvisso kommer att allt vidare visa sig på ett så gynsamt beläget gods, som Hesslö, äro faktorer som svårligen stå i Förrättningsmännens förmåga att i penningar fixera, men väl betinga att Kronan, med aktgifvande härå, låter med all försäljning af Domänen efter de alternativ, som nu äro af Västerås stad framlagda, vidare bero, detta dessmer, som ett oafvisligt behof för Västerås stad att nu förvärfva Domänen eller nu ifrågavarande delar af gensamma icke föreligger; och utsätta Förrättningsmännen i följd häraf å närsluten karta i rödt gränserna för, enligt deras åsigt, lämpligaste afsöndring.

Förrättningsmännen hemställa således att, med afslående af Västerås stads hemställanden i nu föreliggande form, Kungl. Maj:t och Kronan täcktes allt vidare betrakta kronodomänen Hesslö såsom sitt gods och säsom sådant, äfven med afsevärda ekonomiska uppoffringar, försätta detsamma i ett skick, som dess värde förvisso betingar.

Bengt B:son Wolffram.
Domänintendet i Vestmanlans län.

För Landstinget:

O. F. Johansson.

För Hushållningssällskapet:

Leon. Lindervall.

N:o 101.

Drätselkammarens utlåtande öfver särskilda kommitterades betänkande i teaterfrågan.

Till Herrar Stadsfullmähtige i Västerås.

Med återställande af teaterkommitterades till Drätselkammaren den 24 nästlidne November remitterade betänkande, får Drätselkammaren på de skäl kommitterade anfört, tillstyrka bifall till kommitterades hemställan, att Stadsfullmäktige ville tillösa sig de af arkitekten Grane uppgjorda ritningarne för en summa af 500 kronor, hvilket belopp torde gäldas af innevarande års förslagsanslag.

Västerås den 5 December 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Den 26 Februari 1903 utsågo stadsfullmäktige en kommitté med uppdrag att utreda frågan om inrättande af en föreläsnings- och musiksalong här i staden.

Den 29 Mars 1906 beviljades ett anslag å 500 kronor till kommitterade med villkor att kommitterades uppdrag äfven komme att omfatta utredning af frågan om anordnande af en teater.

För utförande af berörda uppdrag hafva kommitterade tagit kännedom om teater- och föreläsningsbyggnader i åtskilliga städer i riket däribland Karlstad och Linköping dels genom anskaffade ritningar dels ock genom besök på platserna af kommitterades ledamot Redaktör Roos samt kommittens tillkallade biträde arkitekten A. Grane.

Därefter har arkitekten Grane på uppdrag af kommitterade upprättat förslagsskisser till en teater i hufvudsaklig öfverensstämmelse med teatern i Karlstad.

Detta förslag har sedan genom Direktören Albert Ranfts bemedling undergått granskning af i teaterförhållanden sakkunniga personer hvarefter Arkitekten Grane verkställt de ändringar, som föranletts af de sakkunniges anmärkningar.

Härefter har Arkitekten Grane af intresse för saken utarbetat kompletta ritningar och kostnadsförslag till en teater, hvilka härmed bifogas.

Såsom lämpligaste platsen för en blifvande teater hafva kommitterade tänkt sig byggnadskvarteret Klaudia.

Enligt Arkitekten Granes förslag skulle byggnaden omfatta en parkett med 318 platser samt två rader upptagande den ena 222 och den andra 286 platser med huf-

vudingång och två särskilda ingångar, en stor och direkt belyst vestibul, två biljettkontor likaledes direkt belysta, rymliga korridorer med direkt ljus, med 11 dörrar från korridoren till parketten och en stor foyer belägen ofvanom vestibulen. Scenhuset inrymmer förutom själfva scenen bostad åt maskinmästaren, 9 rymliga klädloger med direkt ljus, 5 dekorationsmagasin jämte korridorer, trappor etc.

För den scentekniska anordningen har konsulterats maskinmästaren vid Oscarsteatern i Stockholm.

Kostnaderna för teatern hafva beräknats till 295,000 kronor.

Sedan det visat sig att kostnaderna för en tidsenlig teater uppginge till så stort belopp, att det knappast kunde ifrågasättas, att staden ensam skulle vilja uppbygga densamma, hafva kommitterade satt sig i förbindelse med inflytelserika personer i samhället för att få utrönt, om utsikt kunde förefinnas att få i stånd ett aktiebolag, hvilket jämte staden skulle kunna utföra företaget; men utsikterna härtill hafva icke synts lofvande.

Då nu staden på senare tiden å offentliga byggnader såsom det nya stadshuset, elektricitetsverket och varmbadhuset nedlagt afsevärdt stora belopp samt bevillningskronorna äro i nedgående, anse sig kommitterade icke kunna för närvarande tillstyrka uppförande af en tidsenlig teater.

Det till kommitterades förfogande ställda anslag 500 kronor har sålunda användts att Redaktören Roos däraf utbekommit 77 kronor 95 öre för utlägg för resor samt arkitekten Grane för resor, utlägg och ritningar tillsamman 411 kronor 25 öre

Då Arkitekten Grane nedlagt stort arbete å de af honom uppgjorda ritningar och kostnadsförslag samt dessa torde blifva till stor nytta då teaterfrågan, som vi hoppas inom snar framtid, åter torde kunna upptagas, hemställa kommitterade, att stadsfullmäktige ville tillösa sig desamma mot 500 kronor, för hvilket belopp han hembjudit desamma till staden. Kommittens ledamot Roos har varit hindrad att närvara vid sista sammanträdet.

Om remiss till Drätselkammaren anhålles.

Västerås den 24 November 1910

Claes Uggla.

H. Gustafson. *E. Edv. Karlsson.* *A. Danielsson.*

N:o 102.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om anmärkningar emot förslaget till hamntaxa.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hafva den 24 nästlidne November till Drätselkammaren remitterat Magistratens resolution den 17 i samma månad med anmodan till Stadsfullmäktige att afgifva yttrande öfver från trafikanternas sida inkomna anmärkningar emot af Stadsfullmäktige den 31 Mars 1910 godkändt förslag till taxa å hamnafgifter för staden.

Efter att hafva tagit ärendet under ompröfning får Drätselkammaren föreslå, ati Stadsfullmäktige måtte såsom eget yttrande åberopa hvad Hamnstyrelsen i sin skrifvelse till konungens Befallningshafvande i länet den 5 Augusti 1910 i anledning af samma anmärkningar anfört.

Västerås den 5 December 1910.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

RES.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Västerås med anmodan att öfver bilagda från trafikanters sida gjorda anmärkningar mot förslag till hamntaxa för Västerås afgifva yttrande, som därefter tillika med samtliga ärendet rörande handlingar torde få af Magistraten förväntas.

Västerås Rådhus den 17 November 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län, Västerås.

Genom resolution den 12 sistlidne Juli har Konungens Befallningshafvande infordrat Hamnstyrelsens utlåtande öfver inkomna anmärkningar rörande förslaget till ny taxa för Västerås Hamn, i anledning hvaraf Styrelsen med återsändande af remisshandlingarna får anföra följande:

I afseende å de af Västerås Köpmanna- och Västerås Minuthandlareföreningar gjorda anmärkningar å afgiften för vissa varuslag får Styrelsen framhålla, att ifrågavarande varuslag i allmänhet för Västerås Hamn hafva så ringa betydelse att nedsättning eller höjning icke har någon nämvärd inverkan på hamnuppbörden. Då de klagande föreningarne å sin sida icke framhållit några skäl för ändringarne, men Styrelsen för sin del sökt att i förslaget sätta hamnafgiften i någon proportion med varans värde, synas de föreslagna ändringar Styrelsen olämpliga, dock med följande undantag, nämligen:

Briketter af stenkol, brunkol etc. bör vara 2,5 öre pr 100 kg. i stället för 25, som förslaget upptager i följd af felskrifning.

Konserver torde böra höjas till 20 öre pr 100 kg.

Ägg bör nedsättas till 40 öre pr kg. såsom mera öfverensstämmande med nuvarande taxa.

I afseende å afgiften för *mur- och taktegel* innebär föreningarnas förslag egentligen icke någon afvikelse från taxeförslaget, men har Styrelsen velat få enhetsbegreppet 100 kg. införd, då därigenom större rättvisa erhålles i betraktande af de många olika slag som finnes än vid beräkning af stycketal.

Hvad beträffar *velocipeder och symaskiner* anser styrelsen den högre afgiften fullkomligt befogad med hänsyn till varans ömtåliga och skrymmande beshaffenhet.

Slutligen har samma Föreningar föreslagit, att å varor som ankomma sjöledes för att omedelbart omlastas direkt från ankommande fartyg till banvagn eller annat fartyg för vidare befordran må beräknas half hamnafgift. I afseende härå får Styrelsen erinra att i taxaförslaget är intaget bestämmelsen om 50 % nedsättning för varor, som lossas eller lastas i hamnen eller inom dess område utan att föras öfver stadens kaj eller brygga; hvarför detta önskemål redan till en del är uppfyllt. Någon annan nedsättning för gods med järnväg kan Stytelsen däremot icke anse af behofvet påkallad eller lämplig, hvarför klagandenas anmärkning i detta hänseende torde böra lämnas utan afseende.

Västerås den 5 Augusti 1910.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

Till Konungens Befallninfshafvande i Västmanlands län.

Med anledning af förslaget om ny hamntaxa för *Västerås stad* få undertecknade af Västerås Köpmannaförening och Västerås Minuthandlareförening därtill utsedda vördsamt föreslå att följande ändringar må ske.

Att *Alun* nedsättes till 5 öre från 10 öre pr 100 kg.
Briketter af stenkol, brunkol, nedsättes till 2 ½ öre pr 100 från 25 öre pr 100 kg. (ant. tryckfel).
Fisk: Sill och strömming bestämmes till 5 öre pr 100 kg. Annan fisk, färsk, höjes till 10 öre från 5 öre pr 100 kg.
Frukter: Torkade nedsättes till 16 öre från 25 öre pr 100 kg. Inlagda samma pris.
Frö: Andra slag ej hänförliga till spannmål nedsättes till 5 från 10 öre pr 100 kg.
Färger och färgningsämnen: Indigo, kochenilj och anilin höjes till 20 öre från 10 öre pr 100 kg.
Gips bestämmes till 5 öre, men
Gipsarbeten höjes till 15 öre från 5 öre.
Hår: Tagel höjes till 30 öre från 15 öre.
Hö nedsättes till 2 öre från 5 öre.
Instrument: Musik fortepiano höjes till 2 kr. pr st. från 50 öre. Andra slag höjes tlll 50 öre pr st. från 25 öre.
Kakao höjes till 20 öre från 15 öre.
Kläder och klädespersedlar höjes till 20 öre från 15 öre.
Konserver höjes till 16 öre från 10 öre.
Korta varor höjes till 30 öre från 20 öre.
Krita, omalen, nedsättes till 3 öre från 5 öre.
Krollsplint nedsättes till 8 öre från 15 öre.
Mur- och taktegel föreslås till 30 öre pr 1,000 st.
Maskiner: Velocipeder och symaskiner nedsättes till 10 öre pr st. från 15 öre.
Kryddor nedsättes till 20 öre från 25 öre.

Rotfrukter ej spec. föreslås till 3 öre pr 100 kg. (förut 1 1/2 öre pr hl.)
Soda nedsättes till 3 öre från 5 öre.
Spritvaror: Brännvin och sprit: På fat föreslås till 20 öre pr 100 kg., på buteljer höjes till 35 öre pr 100 st. från 25 öre. Andra slag: På fat 30 öre, på buteljer 35 öre.
Tändstickor föreslås till 12 öre pr 100 kg.
Ull höjes till 12 öre från 10 öre.
Väfnader: Linne och hampa nedsättes till 25 öre från 30 öre.
Ägg nedsättes till 20 öre från 60 öre.
Ättika föreslås till 12 öre pr 100 kg.

Vidare föreslås att å varor som ankomma sjöledes för att omedelbart omlastas direkt från inkommande fartyg till banvagn eller annat fartyg för vidare befordran, må beräknas half hamnafgift.

Dessa föreslagna hamnafgifter äro ungefär lika med uti andra städer gällande, såsom Karlstad, Jönköping, Örebro m. fl. med hvilka Västerås kan jämföras.

Om remiss till vederbörande myndigheter anhålles.

Västerås den 3 Juni 1910.

För Västerås Köpmannaförening: **A. Norling.** **Aug. Nissen.** **Joh. Edling.**

För Västerås Minuthandelsförening: **Axel Olsson** **E. Nilsson.** **Albert Hæppling.**

N:o 103

Frågan om yttrande öfver förslag till indelning af staden i valdistrikt för riksdagsmannaval.

Öfverlämnas till stadsfullmäktige i Västerås för afgifvande af yttrande inom tid, som i Konungens Befallningshafvandes nedanstående resolution omförmäles.

Västerås Rådhus den 5 December 1910.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län.

RESOLUTION.

Remitteras till magistraten i Västerås, hvilken anmodas att lämna stadsfullmäktige därstädes tillfälle att häröfver yttra sig, hvarefter sålunda afgifvet yttrande tillika med

magistratens eget utlåtande och remissakten förväntas åter före den 20 nästinstundande december.

Västerås slott i landskansliet den 30 november 1910.

Claës Wersäll.

Georg Enhörning.

Med stöd af 20 § i Lagen om val till riksdagen den 26 maj 1909 får jag härmed vördsamt hemställa, att Konungens Befallningshafvande måtte förordna, att Västerås stad i och för val till riksdagens andra kammare måtte delas i två valdistrikt, omfattande det ena eller det södra valdistriktet: västra kvarteret, västra utgårdarne och södra kvarteret med undantag af Kungsängen öster om Persbobäcken och Lillån samt det andra eller norra valdistriktet: norra kvarteret, norra utgårdarne, södra utgårdarne samt Kungsängen öster om Persbobäcken och Lillån eller samma valkretsindelning, som är för stadsfullmäktigeval i staden bestämd.

Västerås den 29 November 1910.

Wiktor Åsberg.

Västerås. A. F. Berghs Boktryckeri, 1910.

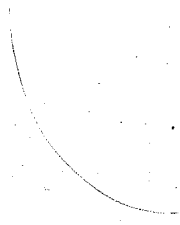

BUDGET

FÖR 1911

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1910. Den 29 December. XVII.

N:o 104.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stad

år 1911.

UTGIFTER.

A. Stadens allmänna drätsel.

Räntor och kapitalafbetalningar:

(Under denna rubrik upptagas räntor och amorteringar å obligationslånen till sina fulla belopp samt å inkomstsidan i staten de belopp, som uti Vatten- och gasverksstyrelsens, Folkskolans, Kyrkans och Fattigvårdens stater uppförts såsom andelar i samma lån.)

Å 400,000 kr. lånet af den 1/6 1892:		
(återstående belopp den 1/1 1911 290,000: — kr.)		
Ränta à 4 %	11,400: —	
Kapitalafbetalning	8,000: —	19,440: —
Å 1,000,000 kr. lånet af den 15/6 1896:		
(återstående belopp d. 1/1 1911 636,000: — kr.)		
Ränta à 3,6 %	22,446: —	
Kapitalafbetalning	25,000: —	47,446: —
Å 2,000,000 kr. lånet af den 1/8 1902:		
(återstående belopp d. 1/1 1911 1,806,000: — kr.)		
Ränta á 4 %	72,240: —	
Kapitalafbetalning	29,000: —	101,240: —
	Transport	168,126: —

		Transport	168,126: —
Å 2,000,000 kr. lånet af den 1/8 1907:			
(återstående belopp den 1/1 1911 1,940,000: — kr.)			
Ränta å 4 1/2 %	87,300: —		
Kapitalafbetalning	21,000: —	108,300: —	
Å 3,000,000 kr. lånet den 1/4 1910:			
(Däraf försålts obligationer för 860,000: — kr.)			
Ränta å 4 1/2 %	38,565: —		
Kapitalafbetalning	6,000: —	44,565: —	320,991: —
Ränteskillnad:			
För i år 1896 års lån ingående fonder			1,250: —
Ränta:			
å Wallöfska donationen			1,100: —
Räntor å tillfälliga lån:			
å upplånta medel från åtskilliga under Stadsfullmäktiges förvaltning stående fonder tillhopa 376,550: — kr. à 4 1/2 %		16,944: 75	
å medel, som i öfrigt behöfva upplånas		10,000: —	26,944: 75

Aflöningar m. m.:

a) För Magistraten och Rådhusrätten med underlydande tjänstemän och betjänte.

Borgmästaren: Lön	4,000: —		
Lönetillägg för år 1911	800: —	4,800: —	
1:ste litt. Rådmannen: Lön		2,000: —	
2:dre „ d:o Lön	2,000: —		
Lönetillägg för år 1911	1,000: —		
Anslag till skrifbiträde	200: —	3,200: —	
Illitt. Rådmannen: Lön	750: —		
Lönetillägg för år 1911	250: —	1,000: —	
Extra litterat biträde		2,000: —	
Reservationsanslag för tillfälliga biträden enligt Kungl. brefvet den 27 febr. 1868		200: —	
Fyllnadsanslag för beredande af semester åt borgmästaren och de Illitterate rådmännen		400: —	
Trycknings- och annonskostnader samt skrifmaterialier		1,500: —	
Stadsfogden: Lön	2,000: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Ersättning för tjänstelokal	300: —		
Arvode åt vikarie under semester	150: —	3,050: —	
	Transport	18,150: —	350,285: 75

	Transport	18,150: —	350,285: 75
Kronouppbördskassören: Lön	2,000: —		
Ett ålderstillägg	300: —		
För extra skrifhjälp under 4 mån. af året	300: —	2,600: —	
Skrifbiträde å kronouppbördskontoret		900: —	
Stadsfiskalen: Kontant lön	2,200: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,200: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600: — kr.			
Stadsvaktmästaren: Lön	1,200: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,500: —	
En exekutionsbetjänt: Lön	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
En exekutionsbetjänt: Lön	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
En exekutionsbetjänt: Lön		1,300: —	
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velocipeder		75: —	
Olycksfallsförsäkring för stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna		60: —	
Läkarearvode för d:o 4 personer å 4 kr.		16: —	30,851: —

b) För poliskåren.

Poliskommissarien: Kontant lön		2,400: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600: — kr.			
Öfverkonstapeln: Lön	1,800: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Beklädnadsersättning	150: —	2,250: —	
1:ste detektivkonstapeln: Lön	1,600: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Beklädnadsersättning	150: —	2,050: —	
2:dre detektivkonstapeln: Lön	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —		
Beklädnadsersättning	150: —	1,950: —	
Tre inspektionskonstaplar:			
Lön för hvar och en	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	5,400: —
Sju ord. konstaplar:			
Lön för hvar och en	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	11,200: —
Fem ord. konstaplar:			
Lön för hvar och en	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	7,250: —
	Transport	32,500: —	381,136: 75

	Transport	32,500: —	381,136: 75
Nio ord. konstaplar:			
Lön för hvar och en	1,300: —	11,700: —	
Tre extra konstaplar med bostad uti logementen à 1,000: — kr.		3,000: —	
Beklädnad in natura för 3 inspektions-, 21 ord. och 3 extra konstaplar = 27 man à 120: kr.		3,240: —	
Olycksfallsförsäkring åt polismännen		500: —	
Läkarearvode och medicin åt poliskårens medlemmar med familjer		250: —	
Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal		450: —	
Trycksaker och skrifmaterial		400: —	
Underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier m. m.	700: —		
Extra tillägg härtill för år 1911	810: —	1,510: —	
Bränsle och lyse		1,200: —	
Ersättning åt brandkåren:			
för eldning af ugnarne	50: —		
för snökörning från gården	50: —	100: —	
Skurning och städning		360: —	
Renhållning af gata och klosetter		70: —	
Brandstodsafgift		50: —	
Vattenafgift		55: —	
Krono- och kommunalutskylder		70: —	
Underhåll af fastigheten		250: —	
Oförutsedda utgifter		530: —	
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort beräknas till samma belopp, som ersättning från statsverket för sådan tjänstgöring eller		3,150: —	59,385: —
c) *Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner:*			
Byggnadschefen: Lön		8,000: —	
Stadens ombudsman: Lön	4,500: —		
Arvode åt vikarie under semester	200: —	4,700: —	
Stadskamreraren: Lön	3,500: —		
Två ålderstillägg »	1,000: —	4,500: —	
Räkenskapsföraren och kontrollanten:			
Lön	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Skrifbiträde		1,500: —	
Stadsinspektoren: Lön	2,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —	
Arbetsförmannen: Lön	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Rådhusvaktmästaren: Lön		1,200: —	
Olycksfallsförsäkringsersättning för rådhusvaktmäst.		15: —	
	Transport	27,115: —	440,521: 75

	Transport	27,115: —	440,521: 75
Läkarearvode för rådhusvaktmästare		4: —	
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper (Utom vatten- och gasverket samt fattigvården.)		500: —	
För skrifmaterialier, bokbinderiarbeten m. m.		400: —	
Tryck- och annonskostnader		3,500: —	31,519: —

Pensioner:

Förre Stadsingeniören Fr. Gevalt		3,000: —	
„ Stadsfiskalen Aug. Vesterling		1,500: —	
„ Poliskonstapeln J. F, Asplund		600: —	
„ „ E. A. Vestén		400: —	
„ „ E. F. Kindblom		500: —	
„ Tornväktaren J. E. Norén		150: —	
„ „ C. E. Eriksson		75: —	
„ Barnmorskan Carolina Närström		400: —	
„ Patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
„ „ C. A. Björklund		100: —	
„ Sysslomannen J. E. Pettersson		800: —	
„ Räkenskapsföraren vid gasverket Fröken Anna Gädda		1,000: —	
„ Städerskan vid rådhuset Lovisa Almström: pension	300: —		
hyresersättning	150: —	450: —	
Anslag till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond enligt Kungl. brefven den $^{11}/_{11}$ 1850 och den $^{24}/_{2}$ 1868		360: —	9,435: —

Brandväsendet:

Aflöningar:

Brandchefen: Lön	2,000: —		
2:ne ålderstillägg à 300: —	600: —		
Beklädnad	200: —	2,800: —	
(Bostad i Brandstation utan värme och belysning 600: —)			
Vice brandchefen: Lön		500: —	
Brandmästaren: Lön	1,400: —		
2:ne ålderstillägg	300: —		
Beklädnad	120: —	1,820: —	
(Bostad i brandstationen utan värme och belysning 150: —)			
Stallkorpralen: Lön	1,100: —		
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,300: —	
(Bostad i brandstation utan värme och belysning 150: —)			
Vice korpralen: Lön	1,000: —		
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,200: —	
(Bostad i brandstation utan värme och belysning 150: —)			
Verkstadsförmannen: Lön	1,000: —		
2:ne ålderstillägg à 100: —	200: —	1,200: —	
	Transport	8,820: —	481,475: 75

Transport	8,820: —		481,475: 75
(Bostad utan värme och belysning 150: —			
Maskinisten: Lön - - - - - - - - - 1,000: —			
2:ne ålderstilläpg å 100: — 200: —	1,200: —		
(Bostad utan värme och belysning 150: —)			
Tio brandsoldater: Lön à 900: — - - - - - -	9,000: —		
2:ne ålderstillägg till 3 brandsoldater à 100: — - - - - - - - - - - - -	600: —		
1 ålderstillägg till 3 brandsoldater à 100: — - - - - - - - - - - - -	300; —		
(hvaraf de gifta fri bostad utan värme och belysning å 150: — pr man och de ogifta fri bostad i brandstationens logement)			
Reservanslag för sjukdomsfall- - - - - - - -	200: —		
Skorstenfejaren: Lön- - - - - - - - - - -	25: —	20,145: —	
Beklädnad:			
Fjorton man à 120: — - - - - - - - - - - - - - -		1,680: —	
Kol, ved och lyse:		800: —	
Stallet:			
Utfodring och skoning af 3:ne hästar - - - - - - - -		1,500: —	
Diverse utgifter:			
Olycksfallförs. för brandchefen och v. brandchefen 25 kr. hvardera - - - - - - - -	50: —		
Kollektiv olycksfallförsäkring för brandmästaren och 14 man - - - - - - - - - - - - -	195: —		
Trycksaker och skrifmaterialier - - - - - - -	300: —		
Tvätt, skurning och städning- - - - - - - -	200: —		
Underhåll af brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren - - - - - - - - - -	300: —		
Underhåll af brandredskapen - - - - - - - -	500: —		
D:o af inventarier i brandstation och verkstäderna - - - - - - - - - - -	400: —		
Telefonafgifter och samtal - - - - - - - - -	170: —		
Brandstodsafgifter för invent. och fastigheten -	100: —		
Läkararvode och medicin - - - - - - - - -	150: —		
Krono- o. kommunalutskylder, vattenafgift m, m.	200: —		
Hyresersättning för 5 gifta brandsoldater - -	750: —		
Underhåll af brandstationens byggnader - - -	250: —		
Oförutsedda utgifter - - - - - - - - - - -	500: —	4,065: —	
Brandkårens reserv:			
Ångsprutan: 1:ste sprutchefen (Vice brandchefen)			
2:dre „ Lön - - - - -	20: —		
Transport	20: —	28,190: —	481,475: 75

Transport	20: —	28,190: —	481,475: 75
1:ste maskinisten, tillika extra brandsoldat: Lön	120: —		
2:dre maskinisten: Lön	50: —		
30 man à 10 kronor	300: —		
Kol m. m.	100: —		
Tomthyra	50: —		
2;ne slangkärror: 2 förmän à 20 kr.	40: —		
20 man à 10 kr.	200: —		
Öfningar med manskapet	350: —	1,230: —	
Allmänna brandstyrkan:			
Hyra för spruthus	200: —		
Gratifikationer vid sprutmönstringar	250: —		
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	750: —	30,170: —

Byggnadsnämnden:

Arfvode för uppehållande af stadsarkitektsgöromålen	2,000: —	
Aflöning till biträde å stadsingeniörskontoret, förslagsvis	2,400: —	
Förslagsanslag till anskaffande och underhåll af materialier m. m.	600: —	5,000: —

Hälsovården:

A) *Allmänna hälsovården:*

Aflöningar:

1:ste Stadsläkaren: Aflöning	3,000: —		
Arvode åt vikarie under semester	250: —	3,250: —	
2:dre d:o Aflöning	2,000: —		
Arvode åt vikarie under semester	250: —	2,250: —	
1:ste Barnmorskan: Lön	600: —		
1:dre d:o Lön	500: —		
En ord. sjuksköterska: (Anna Eriksson) Lön	600: —		
En ord. sjuksköterska: (Maria Hellström) Lön	500: —	2,200: —	
En hälsopolis (Berglund) Aflöning	1,500: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,650: —	
Anslag till hälsopolisen Berglund för hållande af velociped		25: —	

Öfriga utgifter:

Animalvaccin för skyddskoppympning	100: —		
Bidrag till stadsbarnmorskornas pension	30: —		
Telefonafgifter	300: —		
Transport	430: —	9,375: —	516,645: 75

Transport	430: —	9,375 —		516,645: 75
Desinfektionskostnader	200: —			
Tryck- och annonskostnader	150: —			
Diverse	200: —	980: —		
Anslag för vård af medellösa lungsjuka	1,500: —			
Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för uppehållande af föreningens dispensärverksamhet	2,000: —	3,500: —	13,855: —	

B) *Epidemiska sjukhuset:*

Aflöningar:

Stadsläkaren för landsbygdens sjuka	500: —		
Tre ordinarie sjuksköterskor à 450: —	1,350: —		
Ett sjuksköterskebiträde	300: —		
Gårdsdrängen vid sjukhuset	400: —		
Fri kost för tre sjuksköterskor, ett sjuksköterskebiträde och en gårdsdräng à 200: —	1,000: —		
Extra sjuksköterskehjälp, förslagsvis	800: —	4,350: —	

Mathållning:

Aflöning åt köksföreståndarinnan	300: —		
Kosthåll	200: —		
Matvaror	5,000: —	5,500: —	

Öfriga utgifter:

Medicin, förslagsvis	700: —		
Ved, kol och lyse	2,500: —		
Brandstods-, vatten- och telefonafgifter	400: —		
Anskaffning af sjukhuskläder till patienterna	1,100: —		
Diverse utgifter	1,000: —		
Hyra för lokal i Sundinska huset, som användes till kyrksal i stället för förra kyrksalen vid Kopparbergsvägen som af Hälsovårdsnämnden tagits i anspråk	500: —	6,200: —	16,050: —

C) *Köttbesiktningsbyrån:*

Aflöningar:

Föreståndaren: Lön	2,500: —		
En hälsopolis (Holtz) Aflöning	1,500: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —	
Biträde vid bokföringen	600: —		
Vaktmästare och biträde vid stämplingen	720: —		
Transport	5,620: —	29,905: —	516,645: 75

Transport	5,620: —		29,905: —	516,645: 75
Två biträden vid trikinundersökningen	720: —			
Extra biträde förslagsvis	600: —	6,940: —		
Öfriga utgifter:				
Värme, belysning och vatten	550: —			
Telefonafgift	50: —			
Tvätt	150: —			
Diverse oförutsedda utgifter	550: —			
Beräknad hyra	2,000: —	3,300: —	10,240: —	40,145: —

Fosterbarnsnämnden:

Annonsering, tryck och blanketter	100: —	
Skjutsar vid besiktningar och öfriga diverse utgifter	50: —	150: —

Gatuläggningar:

Kostnader för mindre gatuarbeten samt afgäld för nubbstensbrott	5,000: —	
Kostnader för makadamslagning	4,000: —	9,000: —

Vägunderhåll:

För grusning och makadamisering af vägar samt underhåll af broar användes behållning å 1910 års anslag cirka 8,000: — kr.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken:

(Bilaga litt. A.)

Vattenverket	63,025: —		
Gasverket	83,450: —		
Elektricitetsverket	92,625: —	239,100: —	
Brist i 1909 års anslag för ledningsanläggningar		485: 82	239,585: 82

Affoppsledningarne:

(Bilaga litt. A.)

Årskostnader	7,905: 21

Gatubelysningen:

Gasbelysning:			
För 308 lyktor med uppåtbrinnande lågor, 637,200 lystimmar à 3,6 öre	22,940: —		
För 48 lyktor med nedåtbrinnande lågor 80,000 lystimmar à 3 öre	2,400: —	25,340: —	
Belysning med 2 luxlampor		250: —	
Elektr. belysning:			
För 4 osramlampor å Norra esplanaden	300: —		
„ 10 glödlampor å Norrmalm och 1 i Sundinska parken	300: —		
„ 2 osramlampor å Södra esplanaden	360: —		
Transport	960: —	25,590: —	813,431: 78

Transport		960: —	25,590: —	813,431: 78
Tillkommer genom utbyte af en lykta vid varmbadhuset		66: —	1,026: —	
			26,616: —	
Afgår för belysning å hamnen			1,300: —	
			25,316: —	
Nyanskaffning:				
13 lyktor med stolpe och uppåtbrinnande lågor	1,495: —			
Afgår för lyktor i utbyte	520: —	975: —		
2 lyktor med nedåtbrinnande lågor vid Köpingsvägen		250: —		
15 st. afståndständare		375: —		
4 st. osramlampor å Norra esplanaden		400: —		
För gatubelysning å stadens yttre områden	500: —			
För 2 st. osramlampor i södra esplanaden	1 500: —	2 000: —	4,000: —	29,316: —

Renhållningsverket:

Aflöningar:				
Föreståndaren: Lön	1,800: —			
Två ålderstillägg	600: —			
Ersättning för kontorslokal	400: —			
och för kontorsbiträde	400: —	3,200: —		
Förman och fodermarsken:				
Lön för hvar och en	1,100: —			
Två ålderstillägg	200: —	2,600: —		
G. Malmén, K. Karlsson, Arvid Andersson och Karl Suneson:				
Lön för hvar och en	900: —			
Två ålderstillägg	200: —	4,400: —		
Emanuel Andersson: Lön	900: —			
Två ålderstillägg	200: —			
Hyresersättning	175: —	1,275: —		
S. Lundin, Oskar Eriksson och Karl Forslund:				
Lön för hvar och en	900: —			
Ett ålderstillägg	100: —			
Hyresersättning	175: —	3,525: —		
Gust. Västlin: Lön	900: —			
Hyresersättning	175: —	1,075: —	16,075: —	
Extra arbetare			1,500: —	
En sopare: Lön		900: —		
Ett ålderstillägg		100: —	1,000: —	
		Transport	18,575: —	842,747: 78

	Transport	18,575: —	842,747: 78
Extra körslor		200: —	
Inköp af torfmull		4,600: —	
Inköp af utsäde		224: —	
Stallet:			
Till utfodring	200: —		
Hästskoning	200: —		
Underhåll af seldon, filtar och täcken m. m.	300: —		
Försäkring och brandpremier	150: —		
Arvode åt veterinären	25: —		
Till en ny häst	700: —	1,575: —	
Diverse utgifter:			
Olycksfallsförsäkring	60: —		
Trycksaker och räkenskapsböcker	30: —		
Vattenafgift	50: —		
Sotning	22: —		
Udphämtning af sopor	325: —		
Brandstodsafgifter	60: —		
Komplettering och underhåll af latrinkärl	325: —		
Kärl för afhämtning från rumsklosetter	300: —		
Reparation och underhåll af fordon	100: —		
Beklädnadskostnader	450: —		
Telefonafgift	100: —		
Läkarearvode	50: —		
Medicin	100: —		
Virke till reparationer	300: —		
Oförutsedda utgifter	500: —	3,372: —	
Myanskaffning:			
Två vagnar för sopor	600: —		
En plog	62: —	662: —	
Arrenden och afgälder:			
För del af Kungsängen	200: —		
„ mark inköpt från Myggbo	100: —		
„ stadens utgjord vid Norbanby	300: —		
Drifkraft för blandningsmaskin	800: —	1,400: —	30,608: —

Parker och planteringar.

Aflöningar:			
C. A. Forsberg: Lön	1,800: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,400: —	
En elev	780: —	3,180: —	
	Transport	3,180: —	873,355: 78

	Transport	3,180: —	873,355: 78
Telefonafgift	53: —		
Brandförsäkringar	37: 76	90: 76	
För skötsel och underhåll:			
Vasaparken och parken mellan Kopparbergsvägen och Kaserngatan samt trädplanteringar utanför stadens tullar	2,200: —		
Stadsparkens vård och underhåll	1,000: —		
Planteringen utmed Hamngatan	700: —		
Planteringar vid Esplanader och öfriga gator samt vid Elementarläroverket för gossar	800: —		
Domkyrkoparken och planteringen framför Stadshuset	500: —		
Djäknebergets vård och underhåll samt reparation af tempel och flaggor	1,400: —		
Stallhagen, Mariaberget och s. k. Kärinberget	500: —		
300 hektoliter Koks till Växthuset	300: —		
Grus och sand till alla planteringar	1,000: —	8,400: —	
Tillfällnga utgifter:			
En vinkelaxelkärra	100: —		
En sopkärra	50: —		
För omläggning af gräsmattorna i Södra Esplanaden, framför jernvägsstation, som delvis blifvit förstörda genom kloakers framdragning	300: —		
För skötsel och underhåll af Västerås Högre Allm. Läroverks Botaniska trädgård	400: —		
För skötsel m. m. af planteringarna vid folkskolehusen	500: —		
För vård af den naturliga parken å Elba	200: —	1,550: —	13,220: 76
Hästholmarne:			
Utskylder samt reparationer			400: —
Skogarne:			
Aflöning till skogvaktaren		1,000: —	
Tillsyn af stadens skogar		100: —	
Diverse utgifter		1,000: —	2,100: —
Rådhuset:			
Kostnad för uppvärmning		1,400: —	
Belysning		800: —	
Brandstodsafgifter		131: —	
Skötsel af uren		40: —	
Diverse utgifter		300: —	2,671: —
		Transport	891,747: 54

		Transport	891,747: 54

Stadshotellet:

Andelar i obligationslån:			
Ett års ränta - - - - -	27,906: —		
„ „ amortering - - -	10,854: 18	38,760: 18	
Kostnad för uppvärmning - - - - - - - - - - - - - - - -		8,000: —	
(Häri ingår aflöning till eldaren 900: —			
bostad för d:o 250: —)			
Hyra för Spritbolagets lokal i gården N:o 21 Norra kvarteret - - - - - - - - - - - - - - - - - -		200: —	
Afgift för elektrisk belysning af fästvåningen, i trapporna och med båglamporna - - - - - - - - - - - - -		1,200: —	
Krono- och kommunalutskylder - - - - - - - - - -		3,275: —	
Brandstodsafgifter för fastighet och lösegendom - - - -		519: 20	
Renhållning - - - - - - - - - - - - - - - - - - -		300: —	
För underhåll af fastigheten - - - - - - - - - - -		1,000: —	14,494: 20

Kallbadhuset:

Aflöning åt simlärare och simlärarinna för undervisning i torrsimning åt skolbarn - - - - - - - - - - -		300: —	
Diverse utgifter såsom aflöningar och reparationer - - -		1,000: —	1,300: —

Varmbadhuset:

Aflöningar:

En badmästare och förnståndare lön pr år - -	1,200: —		
(jämte fri bostad, 2 rum och kök med värme)			
En badare, lön pr år - - - - - - - - - -	600: —		
En manlig elev, simhallsvakt, lön pr år - - -	360: —		
En biljettförsäljerska „ „ „ - - -	600: —		
En baderska „ „ „ - - -	480: —		
Fyra baderskor „ „ „ - - -	960: —		
En maskinist „ „ „ - - -	1,000: —		
(jämte fri bostad, 1 rum och kök med värme)			
En eldare och gårdskarl, lön pr år - - - - -	900: —		
Två tvätterskor - - - - - - - - - - - -	1,200: —		
En biljettupptagerska, samt handhafvande puts- och renhållning i billighetsbadet - - - -	360: —		
En skurhjälp Kr. 12: 50 i månaden - - - - -	150: —	7,810: —	
Provision å badbiljetter till betjäningen - - - - - -		2,450: —	
Kol - - - - - - - - - - - - - - - - - -	6,500: —		
Ved - - - - - - - - - - - - - - - - - -	75: —		
Belysning - - - - - - - - - - - - - - - -	1,000: —		
Förbrukningsartiklar - - - - - - - - - -	1,325: —	8,900: —	
Brandförsäkring - - - - - - - - - - - - - - - -		192: —	
Olycksfallsförsäkring - - - - - - - - - - - - - -		103: 50	
Kronoutskylder - - - - - - - - - - - - - - - -		200: —	
Oförutsedda utgifter - - - - - - - - - - - - - -		344: 50	20,000: —
		Transport	927,541: 74

		Transport	927,541: 74
Stallet:			
Utfodring, hästskoning och hästförsäkring af 2 hästar		1,200: —	
Diverse utgifter för stallet		200: —	
Aflöning till två körkarlar à 1,000 kr. pr man		2,000: —	3,400: —
Renhållning:			
Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll o. spolning) å gator och allmänna platser		4,000: —	
S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser, 13 kvinnor à 130 kr.		1,690: —	
För sopning å söndagarna under Maj—September, 24 dagar à 7 kr.		168: —	5,858: —
Arrenden af afgälder:			
Afgäld för s. k. gästgifvarejorden i gamla och nya Stohagsjorden efter medelmarkegångspris cirka		11: —	
Arrende för s. k. Falkenbergska tomten vid Kvarntullen		75: —	
Afgäld efter medelmarkegångspris för till staden upplåten mark:			
Af länslasarettets område	18: —		
„ länsfängelsets „	10: —	28: —	
Afgäld för mark, afsöndrad från länsfängelsets jordområde, enligt Kungl. brefvet den $^{21}/_{11}$ 1873		100: —	
Afgäld för Vasaparken, lösen för 53,4 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris		440: —	
Ersättning enligt Kungl. brefvet den 21 Sept. 1900 för upplåtande till staden af:			
1:o) Stadskomministerns förut anslagna löningsjordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet, lösen för 20,91 hl, spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	155: —		
2:o) Domkyrkosysslomannens förut anslagna lönejord å Trådarön: lösen för 97,2 liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	7: 50	162: 50	
8:de årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		124: —	
5:te årets afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		160: 48	
Ett års arrende för Bergstrandska jorden i Herrgärdet och Gåsmyrevreten		250: —	
Afgäld för två fattigvården förut tillhörande planteringsland		50: —	1,400: 98
Årliga utgifter:			
Fångars vård och förplägning å länsfängelset		200: —	
	Transport	200: —	938,200: 72

Krono- och kommunalutskylder:	Transport	200: —	938,200: 72
för de af staden exproprierade delarne af			
Kungsängen - - - - - - - - - -	200: —		
„ Östra utmarken - - - - - - - - -	320: —		
„ Viksängs villaområde - - - - - - -	51: —		
„ diverse jordägor och annan fastighet	572: —	1,143: —	
Brandstodsafgifter för lösören - - - - - - - - - -		207: —	
Telefonafgifter för ledningar till:			
Magistraten - - - - - - - - - - -	220: —		
Stadsfullmäktiges ordförande - - - -	50: —		
Stadens ombudsmans bostad - - - - -	50: —		
Drätselkammarens ordförande - - - -	50: —		
Drätselkammaren - - - - - - - - -	150. —		
Stadsfogdens bostad - - - - - - - -	50: —		
Kronouppbördskontoret - - - - - - -	50: —		
Stadsinspektorens bostad - - - - - - -	50: —		
Byggnadskontoret - - - - - - - - -	50: —		
Byggnadschefens bostad - - - - - - -	50: —	770: —	
Stadens andel i lön till skarprättaren $^{12}/_{32}$-delar af 200 kr.		75: —	
Paviljongen i Stadsparken:			
Brandstodsafgift, utskylder och underhåll - - -		450: —	
Klapphuset:			
Tillsyn däraf - - - - - - - - - -	125: —		
Diverse utgifter - - - - - - - - -	100: —	225: —	
Premie för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare - - -		500: —	
Arvode till ombud vid mantalsskrifningen - - - - - -		120: —	
Kostnader för brandsyn - - - - - - - - - - - - -		350: —	
Årsafgift till Svenska stadsförbundet à 2 kr. för hvarje 100-tal invånare - - - - - - - - - - - - - - -		360: —	4,400: —

Anslag för undervisningsändamål:

För undervisning i tekniska skolan - - - - - - - - -		3,000: —	
„ Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet - - - -		1,600: —	
„ d:o bibliotek - - - - - - - - - -		1,500: —	
„ skötsel och vård af sockenbiblioteket - - - - - - -		75: —	
Hyresbidrag till rektor vid högre allm. läroverket - -		1,200: —	
Brandstodsafgift för högre elementarläroverkets byggnader		252: 04	
För anordnande af matlagningskurser - - -	500: —		
samt hyra för den därför upplåtna lokalen i Sundinska huset - - - - - - - -	200: —	700: —	8,327: 04
Följande förmåner, som högre elementarläroverket för flickor i Västerås af staden åtnjuter, nämligen:			
Stadens utgifter för skolhusbyggnaden - - -	115,000: —		
Den staden tillhöriga skolhustomten i värde	15,400: —		
Stadens tomt, hvaråt gymnastikhuset är uppfördt i värde - - - - - - - - - - -	5,000: —		
Kronor	135,000: —		
		Transport	950,927: 76

		Transport	950,927: 76
uppskattas efter en beräkningsgrund å $5^1/_2$ % eller 7,447 kr.			
Räntan å stadens fordran hos flickskolan 30,000 kr., från hvilken ränta staden afstått för nämnda treårsperiod, beräknas likaledes efter $5^1/_2$ % eller till *1,650 kronor;* och skall af denna ränta i första hand utgå kommunens bidrag till lärarinnornas vid skolan ålderstillägg och pensionering.			
Diverse särskilda ändamål:			
Anslag för uppehållande af arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet		2,000: —	
Anslag till arbetsstugan	2,500: —		
„ „ barnkrubban	600: —		
„ „ barnhemmet	500: —		
Kronor	3,600: —		
Härifrån afgår det belopp, som för ändamålet skall af Sundinska fondens öfverskottsmedel ställas till stadskassans disposition	1,200: —	2,400: —	
Anslag till Västerås sjukkassors centralförsamlings fortsättningsförening, förslagsvis		2,500: —	
„ till stadsplanekommitterade		1,000: —	
„ till Skridskoklubben		400: —	
„ till urinkurar å Djäkneberget		1,000: —	9,300: —
Afkortningar:			
För debiterade men ej ingående utskylder			26,000. —
Förslagsanslaget:			
För diverse utgifter och oförutsedda behof			17,263: 85
B. Fattigvården:			
Enligt bilaga litt. B.			79,218: 84
C. Folkskoleväsendet:			
Enligt bilaga litt. C.			132,963: —
D. Kyrkliga ändamål:			
Enligt kyrkostämmans beslut den 31 Oktober 1910 bilaga litt. D.			28,688: 09
		Kronor	1,244,361: 54

INKOMSTER.

Stadens allmänna drätsel:

Behållning från föregående år - - - - - - - - - - - - - - - - - 40,000: —

Räntor och kapitalafbetalningar:

Af Vatten- och Gasverksstyrelsen:

å 1892 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 39,330: 77 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	1,551: 88	
Amortering - - - - - - - -	1,085: 77	2,637: 65

å 1896 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 92,988: 24 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	3,281: 78	
Amortering - - - - - - - -	3,655: 24	6,937: 02

å 1902 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 43,068: 27 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	1,722; 73	
Amortering - - - - - - - -	692: 27	2,415: —

å 1907 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 628,272: 12 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	28,272: 25	
Amortering - - - - - - - -	6,800: 12	35,072: 37

å 1910 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 512,174: 50 kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	22,944: 14		
Amortering - - - - - - - -	4,609: 84	27,553: 98	74,616: 02

Af Folkskolestyrelsen:

å 1892 års lån:

(Kapitalskuld den 1/1 1911 72,500: — kr.)

Ränta - - - - - - - - - -	2,860: —		
Amortering - - - - - - - -	2,000: —	4,860: —	
	Transport	4,860: —	74,616: 02	40,000: —

	Transport	4,860: —	74,616: 02	40,000: —
å 1902 års lån:				
(Kapitalskuld den 1/1 1911 194,145: — kr.)				
Ränta - - - - - - - - - -	7,765: 80			
Amortering - - - - - - -	3,117: 50	10,883: 30		
å 1907 års lån:				
(Kapitalskuld den 1/1 1911 43,000 kr.)				
Ränta - - - - - - - - - -	1,935: —			
Amortering - - - - - - -	500: —	2,435: —		
å 1910 års lån:				
(Kapitalskuld den 1/1 1911 26,650: — kr.)				
Ränta - - - - - - - - - -	1,193: 85			
Amortering - - - - - - -	240: —	1,433: 85	19,612: 15	

Af Fattigvårdsstyrelsen:

å 1892 års lån:			
(Kapitalskuld den 1/1 1911 14,500 kr.)			
Ränta - - - - - - - - - -	572: —		
Amortering - - - - - - -	400: —	972: —	
å 1902 års lån:			
(Kapitalskuld den 1/1 1911 22,845: 90 kr.)			
Ränta - - - - - - - - - -	913: 84		
Amortering - - - - - - -	366: 85	1,280: 69	2,252: 69

Af Kyrkorådet:

å 1896 års lån:			
(Kapitalskuld den 1/1 1911 14,840: — kr.)			
Ränta - - - - - - - - - - - - - - - -	525: 24		
Amortering - - - - - - - - - - - - - -	500: —	1,025: 24	97,506: 10

Tomtören:

För åtskilliga tomter på stadens grund och för delar af Humlegården, som upplåtits till N:o 113, 114 och 115 Södra kvarteret och till varmbadhuset - - - - - - -	200: —	
För magasiner vid sjön - - - - - - - - - - - - - - - - - -	360: 32	560: 32

Arrende för diverse jordlägenheter:

Östra utmarken:			
Lägenheten Lilla Stenby (Carl Aug. Johansson) - - - - -	360: —		
» Gustafsslätt (Frans Theodor Larsson) - - - -	281: —		
Transport	641: —		138,066: 42

Transport	641: —	138,066: 42
Lägenheten Andersbo (A. G. Andersson) - - - - - - - -	350: —	
» Gården Utmarken (Gust. Andersson m. fl.) - -	1,028: —	
» Enbacken, den till biskopen ej upplåtna delen (Ernst Nyberg)- - - - - - - - - - - -	160: —	
» Grönbo (Myggbo sågbolag) - - - - - - - - -	100: —	
Egendomen Nordanby (L. R. Larsson) - - - - - - - -	1,600: —	
Sundinska utmarken och jord närmast lägenheten Eriksdal (A. V. Andersson) - - - - - - - - - -	260: —	
Utmarksjord invid Nordanby (Ernst Nyberg) - - - - - -	500: —	
» cirka 1 1/2 tunnland vid Malmaberg (J. A. Andersson) - - - - - - - - - - - - - - - -	25: —	
Jakträtten å Utmarken (J. V. Ödman och Clas Sundin) - -	30: —	4,694: —
Västra utmarken:		
1 byggnadsplats å s. k. Käringberget (Er. Andersson) - -	35: —	
1 » å » (Doktor Holm) - -	50: —	
1 » å » (G. V. Johansson) -	50: —	
1 » å » (Åhfeldts sterbhus -	25: —	
1 » å » (Rich. Blom) - - -	30: —	
1 » å » (Jenny Blohm) - -	25: —	
1 mindre område intill lägenheten Carlsfrid (C J. Carlsson)	3: —	
1 » af Käringberget (G. Sandberg) - - - -	25: —	
En del af s. k. käringbrinken (C. J. Andersson) - - - -	8: —	
1 byggnadsplats å s. k Ragvalds backe (J. A. Thelin) - -	10: —	
1 » å » (A. R. Andersson) -	10: —	
1 » å » (Erik Eriksson) - -	5: —	
1 » å » (W. Hellström) - -	15: —	
Ett till Masugnsaktiebolaget på 50 år för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område (12:te året) - - - - - - - - - - - - - - - -	25: —	
Mark upplåten till Trångfors kraftaktiebolag- - - - - -	35: —	
Ett område intill Manneborg (Frans Johansson)- - - - -	5: —	
Ett » Ljungstorp (C. A. Törnblom)- - - - -	3: —	
Ett område å s. k. Pistolsvreten (J. A. Jansson) - - - -	20: —	
S. k. Gästgifvarejorden å gamla Stohagsjorden:		
ägofig. N:o 544 och del af N:o 545 (G. M. Westman) - - -	40: —	
» N:o 556 (C. F. Vetter) - - - - - - - - - - -	30: —	
» N:o 512 (G. A. Andersson) - - - - - - - - -	60: —	
I nya Stohagsjorden:		
ägofig. N:o 571, 572 och 573 (C. A. Törnblom) - - - - -	25: —	
Ett mindre område vid Vallhalla (Th. Sundeman) - - - -	10: —	541: —
Viksäng:		
Sju villatomter utarrenderade på 50 år (18:de året) - - - - - - - -		210: —
Diverse arrenden:		
Östra holmen- - - - - - - - - - - - - - - - - - -	100: —	
Transport	100: —	143,514: 42

	Transport	100: —	143,514: 42
F. d. stadskassörsjorden:			
i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)		35: —	
i Rigärdet (Nordiska metallbolaget)		18: —	
i Trådarön (J. A. Hellman)		30: —	
Stadskomministerns f. d. lönejord:			
i Kopparbergsvreten (Allm. Sv. Elektr. Aktiebol.)		50: —	
Domkyrkosysslomannens f. d lönejord på Trådarön (C. J. Fält)		7: —	
Två mindre områden utom Gåsmyretullen		30: —	
Mark af Persbo hagen (upplåten till Trångfors kraftaktiebolag)		6: 90	
En backbrink utom Kvarntullen (J. E. Jansson)		5: —	
Mark af Vattenborgen (L. G. Andersson)		10: —	
Från Renhållningsverket:			
för mark af Kungsängen	200: —		
» från Myggbo inköpt mark	100: —	300: —	
» mark, upplåten till Nord. Metallaktiebolagets kraftledning till Skultuna		10: —	601: 90
Arrende för fiskvatten:			
Fiskvatten i Västra Västeråsfjärden från Johannisberg till Gustafsvik samt vid Kattskär och Amundgrund		50: —	
» fr. o. m. Gustafsvik till Stallhagen		25: —	
» från Stallhagen till Lillån		25: —	
» från Lillån till Viksäng		45: —	
» vid Viksäng		15: —	
» vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba		150: —	310: —
Hyresmedel:			
Paviljongen i Stadsparken		500: —	
Elbaholmen: restaurationsbyggnaden	500: —		
en villa med tomt	100: —	600: —	
Platshyra för en källare vid Loviseberg		10: —	
» för två magasin å södra Skallberget		20: —	
» för en paviljong å Kreaturstorget		25: —	
» för ett magasin å tomten N:o 38 Västermalm		25: —	
» för isupplag å tomten N:o 6 Norra kvarteret		25: —	
Upplagsplatser å Kungs- och Munkängen		210: —	
Hyra för tomten N:o 6 i kvarteret Henrik		50: —	
Remontstallarne:			
Nettobehållning genom uthyrning af stallarne cirka,		400: —	
Stadens andel i plats- och hyresmedel från Strömsholms väg		500: —	
Plats för vattenkiosken i Vasaparken (Otto Oest)		10: —	
» » fotografiatelier vid Viksäng (E. Blom)		5: —	
Hyra för Rosenberg (C. Andersson)		100: —	
» för magasin å tomten N:o 75 Södra kvarteret (A. Sundström)		175: —	
	Transport	2,655: —	144,426: 32

	Transport	2,655: —	144,426: 32
Upplagsplatser å s. k. Sjöhatten:			
14 platser à 25: — kr.	350: —		
2 » à 50: — kr.	100: —		
1 »	30: —	480: —	
Afgäld för upplåten mark:			
Till tomten N:o 4 Södra kvarteret	10: —		
Till tomten N:o 133 Västra kvarteret	10: —		
Till tomten 104 Södra kvarteret	4: —		
Till tomten N:o 113 och 114 Västra kvarteret	10: —	34: —	
Hyran för Köttbesiktningsbyrån		2,000: —	5,169: —

Brandväsendet:

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.	2,500: —

Byggnadsnämnden:

Afgifter för af byggnadschefen och stadsarkitekten i tjänsten åt enskilda utförda förrättningar	2,400: —

Hälsovården:

a) *Epidemiska sjukhuset*:				
Beräknade inkomster från Landstinget:				
Fast årsafgift	2,775: —			
Underhållskostnader, förslagsvis	7,000: —	9,775: —		
Afgifter af betalande patienter		225: —	10,000: —	
b) *Köttbesiktningsbyrån*:			10,240: —	20,240: —

Hyror af stadens gårdar m. m.:

Behållning för år 1911 af hyror och arrenden för de i och för stadsplanens genomförande inköpta gårdar och mark	19,500: —

Stadshotellet:

Hyror		35,750: —	
Afgifter för fästvåningens användande		700: —	
Hyresgästers andelar i kostnaden för uppvärmning		5,500: —	41,950: —

Skogarne:

Försäljning af diverse skogsprodukter		1,400: —	
Skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogvaktarens aflöning		100: —	1,500: —

Gräs och sjöslog:

Å diverse ställen	100: —
Transport	237,785: 32

		Transport	237,785: 32

Hamnen:

Ränta och amortering: För äldre hamnbyggnaden	5,945: 25		
För nu pågående hamnbyggnad:			
Ett års ränta å 217,500: — à 4½ %	9,789: 75		
Amortering	5,725: —	15,514: 75	
För tullhusbyggnaden	1,750: —	23,210: —	
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)		1,500: —	
		24,710: —	
Afgår: Ett års ränta å beräknad behållning från år 1910		925: 48	23,784: 52

Vatten-, gas- och elektricitets-verken:

(Bilaga litt. A):

Vattenverket	52,725: —	
Gasverket	105,440: —	
Elektricitetsverket	101,590: —	259,755: —

Renhållningsverket:

Försäljning af komposter, stallströ och sopor	2,000: —	
» » torfmullspudrett	9,400: —	
» » torfmull	1,000: —	
Å auktion försåld slog	300: —	
Hämtning af latrinkärl	600: —	
» » från regementet	250: —	
För krossning af hafre	100: —	13,650: —

Kallbadhuset:

Badafgifter	700: —

Varmbadhuset:

6,500 karbad	6,500: —	
4,000 I kl. Badstubad	3,000: —	
5,750 simhall med värmestuga (sommar)	1,950: —	
6,000 „ „ „ (vinter)	2,400: —	
1,200 med. bad	2,150: —	
15,500 folkbad	3,100: —	
7,000 skolbad	700: —	
Försäljning af ingredienser till bad	200: —	20,000: —

Utdelning å aktier:

Järnvägsaktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg kronor 1,074,700: — à 3 %	32,241: —
Transport	587,915: 84

		Transport	587,915: 84
Bränvinsmedel:			
$^{42}/_{100}$ delar af utminuterings och utskänkningsafgifter för försäljningsåret 1911:			
Västerås Spritbolag - - - - - - - - -	756: —		
Ångf. Västerås, Aros och Ragvald - - -	141: 75		
Sällskapet i Västerås - - - - - - - -	94: 50	992: 25	
$^{44}/_{100}$ delar af vinst å utminuteringen och utskänkningen under år 1910 - - - - - - - - - - - - - - - - - -		100,000: —	
Stadens andel af till Stadskontoret inlevererade medel - -		8.000: —	108,992: 25
Diverse inkomster:			
Källarfrihetsmedel - - - - - - - - - - - - - - - - -		349: 05	
Bötesmedel -		350: —	
Hundskattemedel, cirka 180 st. hundar à 15: — kr. - - -		2,700: —	
Auktionsprovision - - - - - - - - - - - - - - - - -		100: —	
Behållning af influtna registreringsafgifter af handelsfirmor		10: —	
Ränta af Elementarläroverket för flickor å 8,000: — kr. lån af stadskassan à 4 % - - - - - - - - - - - -		320: - -	
Ränta å af Drätselkammaren förskotterade medel 2,000: — kr. för tillbyggnad af sjukhuset vid fattiggården Karlslund à 5 % - - - - - - - - - - - - - - - -		100: —	
Ett års amortering för reparation af lärarebostaden vid Herrgärdsskolan - - - - - - - - - - - - - - - -		796: —	
Från kyrkokassan förskotterade kostnader för reparation af domprosthuset, amortering - - - - - - - - - -		3,488: 60	
Stadens andel $^{6}/_{10}$-delar af influtna bevillningsafgifter, för särskilda förmåner och rättigheter - - - - - -		500: —	
Platshyror för karuseller m. m. - - - - - - - - - - -		1,000: —	
För extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp som beräknats därför i utgifterna för året - - - -		3,150: —	12,863: 65
Att genom uttaxering fyllas - - - - - - - - - - - - - - - -			534,589: 80
		Kronor	1,244,361: 54

(Bilaga litt. A).

Utgifts- och Inkomsstat

för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken för år 1911.

Utgifter för Verkens gemensamma förvaltning.

Löner:

Föreståndaren	5,000: —	
ett åldertillägg	500: —	5,500: —
En assistent	2,400: —	
två ålderstillägg	600: —	
personligt lönetillägg	300: —	3,300: —
Tekniska biträden åt föreståndaren		3,600: —
Kamrerare		2,400: —
Kassörska	1,500: —	
ett ålderstillägg	150: —	650: —
Kontorsbiträde	1,200: —	
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —
Siffergranskare		375: —
Materialvakt		1,300: —
Mätarejusterare	1,200: —	
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —
Mätareafläsare och inkasserare		1,800: —
Springgosse, inkasserar äfven räkningar å mindre belopp		475: —
	Kronor	23,100: —
hvaraf påföres vattenverket	7,200: —	
» » gasverket	7,200: —	
» » elektricitetsverket	7,200: —	
» » afloppsledningarna	1,500: —	23,100: —

Diverse årliga utgifter.

Läkararvode, sjukhjälp och medicin		800: —
Olycksfallsförsäkring		500: —
Böcker, skrif- och ritmaterial, postporto m. m.		1,400: —
Telefonafgifter		850: —
Annonser		400: —
Renhållning, eldning, städning och belysning		1,300: —
Brandstodsafgifter för förvaltningsbyggnad och förråd		150: —
Underhåll af förvaltningsbyggnad och förråd		700: —
D:o » verktyg och diverse inventarier		700: —
	Transport	6,800: —

	Transport	6,800: —
Allmänna omkostnader, såsom resor, föreningsafgifter m. m.		500: —
Ränta å lån i Västerås Stads Sparbank, lånet 13,000: —		650: —
För omändring af kontorsbyggnaden beviljade Stadsfullmäktige den 29 mars 1906 5,000 kronor att amorteras af vinstmedel under åren 1907—1910. Omändringen uppgick till 5,535 kronor 46 öre, hvadan ännu återstår 535 kronor 46 öre. Styrelsen föreslår, att denna summa amorteras af 1911 års vinst		535: 46
	Kronor	8,485: 46
hvaraf påföres vattenverket	2,675: —	
» » gasverket	2,675: —	
» » elektricitetsverket	2,675: —	
» » afloppsledningarna	460: 46	8,485: 46

Vattenverket.

Inkomster:

Vatten enligt kontrakt	26,000: —		
Vatten genom mätare	25,000: —		
Hyror för vattenmätare	1,250: —		
Do » bostadslägenheter vid gamla vattenverket	475: —		52,725: —

Utgifter:

Driften:

Antracit och andra kol jämte koks	1,600: —		
Elektrisk ström	6,500: —		
Oljor, packning, trassel	700: —		
Redskap, såsom kärror, rakor, nycklar till brandposter m. m.	100: —		
Belysning inom verket	200: —	9,100: —	

Underhåll:

Fastigheterna	1,350: —		
Maskiner	1,600: —		
Sugbrunnar, sug- och tryckledningar	350: —		
Vattenledningsnätet med tillhörande serviser, luckor, spol-, brand- och dricksposter	800: —		
Vattenmätare	800: —	4,900: —	

Aflöningar:

Verkens förvaltning, enligt ofvan		7,200: —		
Maskinmästaren	1,400: —			
ett ålderstillägg	300: —	1,700: —		
En maskinist	1,000: —			
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —		
En maskinist	1,000: —			
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —		
	Transport	11,200: —	14,000: —	52,725: —

Transport	11,200: —	14,000: —	52,725: —
Rörnätsförmannen	1,300: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
Vårdaren af vattenborgen	1,000: —		
två ålderstillägg	300: —	1,300: —	
Skötsel och tillsyn af gamla verkets maskiner, brunnar och ledningar		200: —	
Skurning, tvättning af sand, ombyte af filter, rengörning af reservoarer och regleringskammare		700: —	
Spolning af ledningar, tillsyn af brandposter och ventiler		400: —	15,250: —
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning, diverse årliga utgifter, enligt ofvan		2,675: —	
Brandstodsafgifter		200: —	
Utskylder		625: —	
Arrenden: Herr Stephani, Hesslö	500: —		
» A. Andersson, Hamre	150: —		
» C. Pettersson, Vallby	25: —	675: —	
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket		300: —	
Analyser, skjutsar m m.		150: —	
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar		300: —	
Oförutsedda utgifter, utjämning		438: 59	5,363: 59
Ränta och amortering:			
Vattenverkets andel i 1896 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	92,988: 24		
Amortering	3,655: 24		
1:sta halfårets ränta	1,673: 79		
2:dra halfårets ränta	1,607: 99	6,937: 02	
Vattenverkets andel i 1902 års obl. lån			
Kapitalskuld d 1/1 1911 Kr.	31,645: 37		
Amortering	508 85		
1 års ränta	1,265: 81	1,774: 66	
Vattenverkets andel i 1907 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	313,172: 99		
Amotering	3,390: —		
1 års ränta	14,092: 79	17,482: 79	
Vattenverkets andel i 1910 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	22,806: 50		
Amortering	205: 26		
1:sta halfårets ränta	513: 15		
2:dra halfårets ränta	508: 53	1,226: 94	27,421: 41
Nyanskaffning af mätare		1,400: —	
Transport		1,400: —	62,035: — 52,725: —

Transport	1,400: —	62,035: —	52,725: —
Afskrifningar:			
8 % af ingående värdet af diverse inventarier c:a 12,500 kronor = 1,000 kr., hvaraf 30 % påföres vattenverket	300: —		
Diverse fordringar, c:a	200: —	1,900: —	
	Kronor	63,935: —	
som minskas med afloppsledningarnas andel i aflöning till förmän = 1/3 af 2,750: —, i rundt tal		910: —	
	Kronor	63,025: —	
Utgifter utöfver inkomster			10,300: —
		Kronor	63,025: —

Afloppsledningarna.

Utgifter:

Driften:

Elektr. ström till driften i pumpstationen i Södra Espl., förslagsvis	2,500: —		
Oljor, packning, trassel	200: —	2,700: —	

Underhåll:

Ledningsnätet med tillhörande rännstens-, spol- och ränsbrunnar	800: —		
Gårdsafloppp	100: —	900: —	

Aflöningar:

Förvaltningen, enligt ofvan	1,500: —		
Andel i aflöningen till förmän vid vattenverket	910: —		
Tillsyn af driften i pumpstationen, förslagsvis	400: —		
Rensning af brunnar och spolning af ledningar	750: —	3,560: —	

Diverse utgifter:

Förvaltningen, diverse årliga utgifter enligt ofvan	460: 46		
Brandstodsafgifter	40: —		
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar	160: —		
Oförutsedda utgifter, utjämning	84: 75	745: 21	

Ränta och amortering:

Afloppsledningens andel i 1896 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	42,038: 44		
Amortering	1,652: 45		
1:sta halfårets ränta	756: 69		
2:dra „ „	726: 95	3,136: 09	
Afloppsledningarnes andel i 1902 års obl. lån			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	29,998: 90		
	Transport	3,136: 09	7,905: 21

	Transport	3,136: 09	7,905: 21	
Amortering	481: 71			
1 års ränta	1,199: 96	1,681: 67		
Afloppsledningens andel i 1907 års obl. lån				
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	41,182: 25			
Amortering	445: 79			
1 års ränta	1,853: 20	2,298: 99		
Afloppsledningens andel i 1910 års obl. lån				
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	81,380. —			
Amortering	732: 42			
1:sta halfårets ränta	1,831: 05			
2:dra » »	1,814: 57	4,378: 04	11,494: 79	19,600: —
Afskrifningar:				
8 % af ingående inventarievärdet: se under vattenverket				100: —
			Utgifter Kronor	19,700: —

Gasverket:

Inkomster:

Allmänna belysningen:

För 308 st. uppåtbrinnande lågor 637,200 lystimmar à 3,6 öre i rundt tal	22,940: —		
För 48 nedåtbrinnande lågor, 80,000 lystimmar à 3 öre, i rundt tal	2,400: —		
För två luxlampor	250: —	25,590: —	
Enskild gasförbrukning:			
Lys-, kok- och kraftgas	55,000: —		
Hyror för gasmätare	2,200: —	57,200: —	
Biprodukter:			
Koks	18,350: —		
Stenkolstjära	1,300: —	19,650: —	
Vinst å installationsarbeten		3,000: —	105,440: —

Utgifter:

Driften:

Gaskol 2,000 ton à 16: 50	33,000: —		
Oljor och trassel	200: —		
Reningsmassa	750: —		
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. fl. redskap	300: —		
Belysning inom verket jämte kraftström till motor	1,500: —		
Strumpor, brännare och glas m. m. till gatulyktorna	1,000: —		
Fotogen, kolsyra, brännare och glas m. m. till luxlamporna	100: —		
Transport	36,850: —		105,440: —

	Transport	36,850: —	105,440: —
Vatten		150: —	37,000: —
Underhåll:			
Fastigheten		1,000: —	
Ugnar och apparater		3,500: —	
Gasledningsnätet med tillh. serviser, luckor o. siffoner		850: —	
Gatulyktor		1,400: —	
Luxlampor		50: —	
Gasmätare		1,000: —	7,800: —
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan		7,200: —	
Gasmästaren	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
2 ordinarie eldare, hvardera 140 kr. pr månad		3,360: —	
Extra eldare		2,500: —	
För omläggning af reningskistor och tillfällig hjälp vid rengöring af apparater		1,200: —	
För tillsyn af gasrörnätet jämte pumpning af siffoner		250: —	
För gatulyktornas tändning, släckning och putsning		5,000: —	
För luxlampornas tändning, släckning och putsning		100: —	
För renhållning, bortkörning af aska och slagg, snöskottning m, m.		240: —	21,650: —
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning, diverse årliga utgifter enligt ofvan		2,675: —	
Brandstodsafgifter		475: —	
Utskylder		2,800: —	
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar		150: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren		200: —	
Oförutsedda utgifter, utjämning		753: 86	7,053: 86
Ränta och amortering:			
Gasverkets andel i 1907 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	110,113: 06		
Amortering	1,191: 19		
1 års ränta	4,955: 09	6,146: 28	
Gasverkets andel i 1910 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	14,868: —		
Amortering	133: 81		
1:sta halfårets ränta	334: 53		
2:dra » »	331: 52	799: 86	6,946: 14
		Transport	80,450: — 105,440: —

		Transport 80,450: —	105,440: —
Nyanskaffning af mätare		2,500: —	
Afskrifningar:			
Inventarier, se under vattenverket	300: —		
Diverse fordringar, omkring	200: —	500: —	
		Kronor 83,450: —	
Inkomster utöfver utgifter		21,990: —	
		Summa Kronor 105,440: —	105,440: —

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen:

Norra Esplanaden: 4 Osramlampor, aftonbr., 200 nlj. à 75 kr.	300: —		
Södra Esplanaden: 2 Osramlampor, aftonbr., 600 nlj. à 180 kr.	360: —		
Å Norrmalm 10 glödlampor och i Sundinska parken 1 glödlampa	300: —	960: —	
Enskild förbrukning:			
Belysningsström	61,000: —		
Kraftström	35,500: —	96,500: —	
Hyror för elektriska mätare		3,130: —	
Vinst å installationsarbeten		1,000: —	101,590: —
Utgifter:			
Driften:			
Brännolja	8,400: —		
Koks	300: —		
Oljor. packning, trassel	1,700: —		
Diverse redskap	100: —		
Lampor till allmänna belysningen	325: —		
Belysning inom verket	350: —		
Destilleradt vatten och svafvelsyra	550: —		
Vatten	600: —	12,325; —	
Underhåll:			
Fastigheten	400: —		
Maskiner, ackumulatorbatteri och instrument	800: —		
Ledningsnätet med tillhörande serviser, takfästen och stolpar	2,000: —		
	Transport 3,200: —	12,325: —	101,590: —

	Transport	3,200: —	12,325: — 101,590: —
Elektriska mätare		600: —	3,800: —
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan		7,200: —	
Maskinmästaren	1,600: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,900: —	
En maskinist för dieselmotorernas skötsel		1,350: —	
Öfriga maskinskötare		2,700: —	
1:ste montören	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
En montör		1,200: —	
Skötsel af allmänna belysningen		225: —	16,375: —
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning, diverse årliga utgifter enligt ofvan		2,675: —	
Brandstodsafgifter		600: —	
Utskylder		2,750: —	
Ändring af ledningar till följd af gatuförändringar		200: —	
Hyror för takfästen		200: —	
Bränsle och lyse till maskinmästaren		200: —	
Oförutsedda utgifter		925: —	7,550: —
Ränta och amortering:			
Elektriska verkets andel i 1902 års obl. lån:			
Kapitalskuld d, 1/1 1911 Kr.	11,422: 90		
Amortering	183: 42		
1 års ränta	456:92	640: 34	
Elektr. verkets andel i 1907 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	204,986: 07		
Amortering	2,218: 93		
1 års ränta	9,224: 37	11,443: 30	
Elektr. verkets andel i 1910 års obl. lån:			
Kapitalskuld d 1/1 1911 Kr.	451,000: —		
Amortering	4,059: —		
1:sta halfårets ränta	10,147: 49		
2«dra » »	10,056: 18	24,262: 67	36,346: 31
Nyanskaffning af mätare		8,000: —	
Afskrifningar:			
Inventarier, se under vattenverket		300: —	
Diverse fordringar		200: —	8,500: —
		Transport	84,896: 31 101,590: —

		Transport 84,896: 31	101,590: —

Turbindriften.

Utgifter:

Driften:

Koks	75: —	
Oljor och trassel	225: —	
Belysning	150: —	450: —

Underhåll:

Fastigheten	200: —	
Maskiner och ledningar	200: —	400: —

Aflöningar:

Maskinskötare	2,700: —

Diverse utgifter:

Brandstodsafgifter	60: —	
Oförutsedda utgifter, utjämning	216: 53	276: 53

Ränta och amortering:

Turbindriftens andel i 1892 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr.	39,339: 77		
Amortering	1,085: 77		
1:sta halfårets ränta	786: 80		
2:dra » »	765: 08	2,637: 65	
Turbindriftens andel i 1909 års obl. lån:			
Kapitalskuld d. 1/1 1911 Kr	23,500: —		
Amortering	211: 77		
1:sta halfårets ränta	528; 75		
2:dra » »	523: 99	1,264: 51	3,902: 16
		Kronor 92,625: —	
Inkomster utöfver utgifter		8,965: —	
		Summa kronor 101,590: —	101,590: —

Bil. Litt. B.

Inkomst- och utgiftsstat för Fattigvården i Västerås stad år 1911.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:

Afgäld för tvänne planteringsland	50: —	
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	500: —	
Andelar i böter	50: —	600: —
För fattiggården Carlslund:		
För verkställda arbeten	750: —	
För tillfälliga inkomster	1,000: —	1,750: —
Att genom uttaxering fyllas		79,218: 84
	Summa Kr.	81,568: 84

Utgifter;

För allmänna fattigvården:

Beräknad brist från år 1910		5,000: —	
Ränta och amortering å 1892 års lån,		972: —	
Ränta och amortering å 1902 års lån,		1,280: 69	
Kostnad för tillbyggnad af sjukhuset vid Carlslund till fördelning på 4 år; 3:e årets uttaxering		2,000: —	
Ränta å af Drätselkammaren förskotterade medel till nämnda tillbyggnad		100: —	
Ordinarie understöd med penningar		19,000: —	
Ordinarie understöd in natura, Rågmjöl	700: —		
Ved, 200 famnar à 14: 50	2,900: —	3,600: —	
Tillfälliga understöd med penningar		6,000: —	
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn		10,000: —	
» af utpensionerade fattighjon		600: —	
Hospitalskostnader		3,500: —	
Lasarettskostnader		1,500: —	
Medikamenter		500: —	
Bidrag till kostnaden för af barnavårdsnämnden utackorderade barn		1,900: —	
Årsanslag till diakonissorna		800: —	
Återbetalning till främmande kommuner		1,400: —	
Diverse utgifter		1,000: —	
Aflöningar: Kamreraren	1,000: —		
Vaktmästaren	100: —	1,100: —	60,252: 69
		Transport	60,252: 69

Transport 60,252: 69

För fattiggården Carlslund:

Rågmjöl	10,000	kg.	à 15 öre		1,500: —
Hvetemjöl	1,500	„	„ 26 „		390: —
Korngryn	1,000	„	„ 21 „		210: —
Hafregryn, stora	1,100	„	„ 24 „		264: —
„ små	300	„	„ 24 „		72: —
Ärter	600	„	„ 16 „		96: —
Kött	1,500	„	„ 90 „		1,350: —
Korf	450	„	„ 50 „		225: —
Skummad mjölk	20,000	liter	„ 4 „		800: —
Oskummad „	10,500	„	„ 12 „		1,260: —
Grädde	240	„	„ 70 „		168: —
Smör	175	kg.	„ 2: —		350: —
Margarin	550	„	„ 1: 05		577: 50
Sill	12	tunnor	„ 22: —		264: —
Kabiljo	450	kg.	„ 40 öre		180: —
Salt	9	h. lit.	„ 2: 25		20: 25
Sirup	180	kg.	„ 33 öre		59: 40
Kaffe	225	„	„ 1: 10		247: 50
Socker	600	„	„ 65 öre		390: —
Limpor	9,600	„	„ 8 „		768: —
Intubikaffe	250	paket	„ 20 „		50: —
Snus	12	fjärdingar	„ 16: —		208: —
Fotogen	750	liter	„ 15 öre		112: 50
Såpa	800	kg.	„ 42 „		336: —
Barrved	200	famnar	„ 14: 50		2,900: —
Koks krossad	250	h. liter	„ 1: 20		300: —
Grisar	12	st.	„ 25: —		300: —
Torfmull	60	balar	„ 1: 80		108: —
Beklädnadskostnader					600: —
Sjukvårdsartiklar och medicin					400: —
Begrafningskostnader					300: —
Järnsängar 12 st. à 18 kr.					216: —
Sängfiltar 24 st à 6 kr.					144: —
Diverse utgifter såsom underhåll af linne, sängkläder och materialier					1,800: —
Aflöningar: Sysslomannen, lön				1,500: —	
2 ålderstillägg				300: —	1,800: —
Portvakten, aflöning				900: —	
2 ålderstillägg				200: —	1,100: —
Föreståndarinnan					450: —
Sjuksköterskan					450: —
Två pigor à 200 kronor					400: —
Predikanten					150: — 21,316: 15

Summa Kronor 81,568: 84

Bilaga litt C.

Utgifts- och Inkomststat för Västerås folkskolor för år 1911.

Utgifter:

Aflöning till folkskollärare:

1	folkskoleinspektör, Strandberg				3,500: —	
1	ord. lärare, Valter:	lön			2,600: —	
1	„ „ Ahlm:	lön per ½ år	1,000: —			
		„ ½ „	1,150: —		2,150: —	
		Bostad in natura (300 kr.)				
1	„ „ Bohlin:	lön			2,300: —	
1	„ „ Fröier:	lön			2,000: —	
		Bostad in natura (300 kr.)				
1	„ „ Dahlberg:	lön pr ½ år	1,000: —			
		„ ½ „	1,150: —		2,150: —	
1	„ „ Næslund:	lön			2,000: —	
1	„ „ Andrén:	lön			2,000: —	
1	„ „ Rudkvist:	lön per ½ år	850: —			
		„ ½ „	1,000: —		1,850: —	
1	„ „ Krantz:	lön			1,400: —	
		Bostad in natura (300 kr.)				
1	„ „ (vakant)	lön			1,700: —	
1	„ „ Nils Granér:	lön			1,700: —	
1	„ „ A. Johansson:	lön			1,700: —	
1	„ „ Leontein:	lön			1,700: —	
1	„ „ (ej utnämd)	lön			850: —	
1	e. o. „ Norman:	lön			1,400: —	
1	„ „ G. Olsson:	lön			1,400: —	
1	„ „ Sjöholm:	lön			1,400: —	
1	„ „ T. Lindberg:	lön			1,400: —	
					35,200: —	
Afgår för en e. o. lärare för ½ år					700: —	34,500: —

Aflöning till folkskollärinnor:

1	ord lärarinna, Stenström:	lön			1,900: —	
		Bostad in natura (200 kr.)				
1	„ „ Svanholm:	lön			2,100: —	
1	„ „ Hammarskiöld:	lön per ½ år	950: —			
		„ ½ „	1,050: —		2,000: —	
1	„ „ Fröman:	lön			1,700: —	
		Bostad in natura (200 kr.)				
1	„ „ Bohman:	lön			1,700: —	
		Bostad in natura (200 kr.)				
1	„ „ Fernqvist:	lön per ½ år	850: —			
		„ ½ „	950: —		1,800: —	
				Transport	11,200: —	34,500: —

					Transport 11,200: —	34,500: —
1	ord. lärarinna,	Svanbom:	lön		1,700: —	
1	„ „	Holmer:	lön		1,700: —	
1	„ „	Kolmodin:	lön		1,700: —	
1	„ „	Köhlberg:	lön		1,700: —	
1	„ „	Månsson:	lön		1,700: —	
1	„ „	Hellman:	lön ½ år	750: —		
			½ „	850: —	1,600: —	
1	„ „	Norén-Fröier:	lön		1,500: —	
1	„ „	Maunsbach:	lön		1,500: —	
1	„ „	F. Bostrand:	lön		1,500: —	
1	„ „	(ej utnämd)	lön per ½ år		750: —	
1	e. o. „	Häggroth:	lön		1,300: —	
1	„ „	Melin:	lön		1,300: —	
1	„ „	Elis. Svensson:	lön		1,300: —	
					39,450: —	
Afgår för en e. o. lärarinna för ½ år					650: —	29,800: —

Aflöning till småskollärarinnor:

2	småskollärarinnor, Törngren, Bergh: lön à 1,200 kr.			2,400: —	
1	„ Hallin: lön pr ½ år			600: —	
7	småsk. {Lennmalm. E. Eriksson, J. Johanssson, Norling, Ahlström, A Eriksson, E Karlsson}	lön à	1,100: —	7,700: —	
2	„ A. Pettersson, Sewelin: lön per ½ år	à	500: —	1,000: —	
	„ ½ „	à	550: —	1,100: —	
4	„ {Kjellin, Österberg, Svensson, M. Wahlberg}	lön à 1,000 kr.		4,000: —	
3	„ Fogelberg, Isacsson, Söderholm lön per ½ år	à	450: —	1,350: —	
	„ ½ „	à	500: —	1,500: —	
5	„ {Sedell, Morberg, G. Vahlberg, Boije o. Lagrelius: lön à 900 kr}			4,500: —	
1	„ (ej utnämd): lön per ½ år			450: —	24,600: —

Aflöning till lärar. i slöjd och huslig ekonomi:

1 lärare i slöjd,	Brandt:	lön		2,400: —	
		Bostad in natura (200 kr.)			
1 „ „	Ljung:	lön		1,800: —	
1 lärarinna „	Hellström:	lön per ½ år		650: —	
1 „ „	Vahlbäck:	lön		1,300: —	
1 „ „	Molander:	lön		1,100: —	
1 „ „	Lindqvist:	lön per ½ år	500: —		
		„ ½ „	550: —	1,050: —	
1 „ „	Vahlström:	lön		1,000: —	
1 „ „	(ej utnämd)	lön		500: —	
1 bitr. lärar. „	Schenström:	lön för 740 t:r (ung.)		600: —	
			Transport	10,400: —	88,900: —

	Transport 10,400: —	88,900: —
1 lärarinna i huslig ekonomi, Tunell: lön	1,300: —	
1 „ „ Granér: lön	1,200: —	12,900: —

Aflöning för gosslöjd:

Diverse folkskollärare, förslagsanslag	1,500: —

Vikariehjälp:

För sjuka lärare och lärarinnor	2,000: —

Aflöning för öfvertidsundervisning:

För slöjdlärarinnor	300: —

Fortsättningsskolan:

Arfvode till lärare och lärarinnor	3,000: —

Privatläsning:

Förslagsanslag	500: —

Aflöning till vaktmästare, eldare och städerskor:

Vaktmästaren i Herrgärdsskolan Ekman: lön	1,100: —	
Bostad: ved och lyse in natura (250 kr.)		
Eldaren m. m. i d:o Sahlqvist: lön	1,000: —	
Bostad, ved och lyse in natura (200 kr.)		
Vaktmästaren i Djäknebergsskolan Andersson: lön	1,250: —	
Bostad, ved och lyse in natura (250 kr.)		
Tilläggsarvode för städning i Herrgärdsskolan	75: —	
Städerskor i Herrgärdsskolan: Maria Johansson: lön . . .	375: —	
Bostad, ved och lyse in natura (75 kr.)		
Hulda Ekman: lön	325: —	
Städerskan i Norra slöjdskolan: Lovisa Andersson: lön . .	100: —	
Bostad, ved och lyse in natura (75 kr.)		
D:o i Djäknebergsskolan: Märta Andersson: lön : .	400: —	
D:o i Skepparbacksskolan: för flickslöjd: Edla Froberg: lön	120: —	
D:o i „ för lässalar Emma Johansson: lön	450: —	
hjälp vid fönsterinsättning	14: —	
D:o i Mariebergsskolan: Vilhelmina Torell: lön . . .	300: —	
hjälp vid fönsterinsättning	14: —	5,523: —

Pensionsafgifter:

Till folkskollärarnes pensionsinrättning, cirka	2,600: —	
„ „ änke- och pupillkassa, cirka	630: —	
„ småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt. . .	540: —	3,770: —
	Transport	118,393: —

	Transport	118,393: —
Pensioner:		
Till f. folkskolläraren C. L. Lindqvist	800: —	
„ „ „ P. W. Werkelin	800: —	
„ „ „ J. P. Malmberg	800: —	
„ „ småskollärarinnan L. Melin	500: —	
„ „ „ M. Holm	100: —	
„ „ „ E. Hallin fr. 1/7 1911	195: —	
„ „ slöjdlärarinnan E. Hellström fr. 1/7 1911	455: —	
„ „ vaktmästaren K. G. Löndborgs änka	200: —	
„ „ städerskan änkan Lovisa Pettersson	200: —	
„ „ „ Charlotta Svedin	300: —	4,350: —
Skolträdgårdarna:		
Trädgården vid Västgötegatan: omkostnader	200: —	
arvode till I. Fröier	150: —	
„ vid Herrgärdsskolan: omkostnader	500: —	
arvode till H. Dahlberg: Bostad in natura 300 kr.		850: —
Skolköket:		
Sista årets amortering å kostnaden för ny uppsättning av skolköket	480: —	
Driftkostnad för året	1,000: -	1,480: —
Inventarier:		1,500: —
Skolmateriell:		1,800: —
Slöjdmateriell:		2,500: —
Arvoden:		
Arvode till skolstyrelsens kassör	750: —	
„ till skolläkaren	800: —	
„ till skoltandläkaren	800: —	
„ till hämtning af skolbarn	200: —	2,550: —
Trycknings- och annonskostnader		800: —
Lärare- och lärjungebiblioteken:		
Lärarepersonalens bibliotek	300: —	
Lärjungebiblioteket	200: —	500: —
Stipendier:		
Bidrag till studieresor för lärarepersonalen	250: —	
D:o till skolresor för lärjungarna	250: —	500: —
	Transport	135,223: —

		Transport	135,223: —
Skomakerislöjd och skolkängor			1,000: —
Vatten, uppvärmning och belysning:			
Vattenafgifter		300: —	
Koks, förslagsvis 2,500 hl.		3,125: —	
Ved, d:o 80 famnar		1,200: —	
Vedhuggning		300: —	
Kol och antracit till ångpannor och kaminer		1,000: —	
Diverse utgifter för uppvärmningen		100: —	
Belysning; elektrisk och gas		2,000: —	8,025: —
Skolbad:			
Aflöning till baderskor		500: —	
Handdukstvätt och tvål		300: —	800: —
Reparationer:			
Fjärde årets amortering å reparation av lärarebostaden vid Herrgärdsskolan (slut 1912)		796: —	
Årskostnader förslagsvis		5,500: —	6,296: —
Renhållning:			
Skurning och rengöring samt tvätt		2,000: —	
Renhållning af gårdar m. m.		155: —	
Sotning		100: —	2,255: —
Diverse utgifter:			
Hyra för lokal i f. d. Sundinska huset		300: —	
Brandstodsafgifter		400: —	
Telefonafgifter		270: —	
Skötsel af ur		30: —	
Smärre reparationer å materiell och inventarier m. m.		1,000: —	
Årsafgift till sjuk- och begrafningskassa för 2 lärarinnor		16: —	
Böcker till fattiga skolbarn		500: —	
Diverse samt oförutsedda utgifter		1,500: —	4,016: —
Barnavårdsnämnden:			
För 11 barn vid Hall		1,650: —	
„ utackordering i enskilda hem		1,100: —	
Arvode till sekreterare och fosterhemsinspektör		250: —	
Diverse samt oförutsedda utgifter		400: —	3,400: —
Ränta och amortering å obligationslån:			
a) För andel i 1892 års obligationslån, kr. 100,000, varaf återstod d. 1/1 1911 kr. 72,500: —			
1 års ränta	2,860: —		
1 års amortering	2,000: —	4,860: —	
	Transport	4,860: —	161,015: —

	Transport	4,860: —	161,015: —
b) för andel i 1902 års obligationslån, kr. 215,000, varaf återstår den 1/1 1911 kr. 194,145: —			
1 års ränta	7,765: 80		
1 års amortering	3,117: 50	10,883: 30	
c) För andel i 1907 års obligationslån, kr. 44,500, hvaraf återstår d. 1/1 1911 kr. 43,000: —			
1 års ränta	1,935: —		
1 års amortering	500: —	2,435: —	
d) för andel i 1910 års obligationslån, kr. 26,650,			
1 års ränta	1,193: 85		
1 års amortering	240: —	1,433: 85	19,612: —
		Summa kronor	180,627: 15

Inkomster:

Behållning från föregående år (1909)		4,992: 22
Statsbidrag:		
Till folkskolan:		
För 1 lärare à 950: — kr.	950: —	
„ 3 lärarinnor à 800: — „	2,400: —	
„ 4 lärare à 833: — „	3,332: —	
„ 3 lärarinnor à 733: 33 „	2,199: 99	
„ 3 lärare à 716: 67 „	2,150: 01	
„ 5 lärarinnor à 666: 67 „	3,333: 35	
„ 10 lärare à 600: — „	6,000: —	
„ 7 lärarinnor à 600: — „	4,200: —	
„ 1 lärare per 1/2 år	300: —	
„ 1 lärarinna per 1/2 år	300: —	25,166: 67
Till småskolan:		
För 10 lärarinnor à 453: 33 kr.	4,533: 30	
„ 1 „ per 1/2 år	226: 67	
„ 4 „ à 413: 33 kr	1,653: 32	
„ 2 „ à 373: 33 „	746: 66	
„ 7 „ à 333: 33 „	2,333: 31	9,493: 26
Till fortsättningsskolan		375: —
Till slöjdsskolan:		
för gossar 28 grupper à 8 : — kr.	2,368: —	
„ flickor 44 „ à 40: 50 „	1,782: —	4,150: —
Till undervisning i huslig ekonomi:		
6 kurser à 100: — kr.		600: —
	Transport	44,776: 15

	Transport	44,777: 15
Arrendemedel:		
För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön		37: —
Hyresmedel:		
För 1 rum i lärarebostaden vid Herrgärdsskolan	50: —	
„ 2 „ „ „ Västgötegatan	200: —	250: —
Skolköket:		
Beräknade afgifter		500: —
Barnavårdsnämnden:		
Av fattigvårdsstyrelsen för 11 barn vid Hall	1,100: —	
„ „ „ 8 utackorderade barn	800: —	
Statsbidrag för 8 barn	200: —	2,100: —
Att genom uttaxering fyllas:		
För folk- och småskolor	112,050: 85	
„ barnavårdsnämnden	1,300: —	
„ ränta och amortering	19,612: —	132,963: —
	Summa Kronor	180,627: 15

Bilaga litt. D.

Utgifts- och inkomststat för kyrkan och kyrkliga ändamål i Västerås stad för år 1911.

(Godkändt å kyrkostämma den 31 Oktober 1910.)

Utgifter:

Enl. Kungl. brefvet den $^{21}/_{10}$ 1869			
Pastor: lön i kontant			425: —
Komminister: lön i kontant	700: —		
Ränteersättning från Drottn. Kristinas fond	125: —		
Lönetillägg enligt kyrkostämmobeslut den $^{26}/_{10}$ 1909 cirka	1,000: —		1,825: —
Domkyrkosysslomannen: lön i kontant	500: —		
Hyresmedel	277: 50		777: 50
Pastorsadjunkt: lön enligt kyrkostämmobeslut den $^{26}/_{10}$ 1909		3,000: —	
Domkyrkoorganist: lön	943: 29		
Lönetillägg enligt kyrkost.-beslut den $^{25}/_{10}$ 1905 cirka	991: 71		
Från Domkyrkan på församlingarne öfverflyttat belopp eller lösen för 6,57 hl. (25,1 kb.-fot) spannmål $^1/_2$ råg och $^1/_2$ korn efter medelmarkegångspris med tillägg för forsellön och penningar cirka	65: —	2,000: —	
Domkyrkoklockaren: lön enl. kyrkost.-beslut den $^{30}/_{10}$ 1888	750: —		
Lönetillägg enl. d:o den $^{31}/_{10}$ 1899	100: —		
Personligt lönetillägg enl. d:o den $^{26}/_{10}$ 1904 med skyldighet att biträda vid förskrifningen	250: —	1,100: —	
Kyrkovaktaren: lön i ett för allt äfven likvagnens skötsel inbegripen enl kyrkost.-beslut den $^{26}/_{10}$ 1909		1,200: —	
Extra kyrkovaktaren: lön d:o den $^{31}/_{10}$ 1910		150: —	
Ringare: Åldermannen: lön enl kyrkost.-beslut 1888	38: —		
Enl. kyrkost.-beslut den $^{31}/_{10}$ 1910: 12 man å 100: — kr.	1,200: —		
Kostnadsfri begrafningsringning för obemedlade	100: —		
Olycksfallsförsäkring för 12 man	46: 17	1,384: 17	
Dödgräfvaren: lön		250: —	
Änkefru Maria Bolander: pension		300: —	
Änkan Lovisa Pettersson: d:o		200: —	
	Transport	9,584: 17	3,027: 50

Transport	9,584: 17	3,027: 50	
Prästgårdsbyggnadsmedel:			
För oförutsedda behof	700: —		
Brandstodsafgifter, cirka	100: —		
För reparation å domprostgården enl. laga syn och kyrkost.-beslut den $^{30}/_{5}$ 1910 för 1911	3,488: 60		4,288: 60
Pastorsexpeditionen:			
Hyra	600: —		
Bränsle och lyse	300: —		
Städning, eldning och skurning m. m.	300: —		
Blanketter m. m.	300: —	1,500: —	
Biträde vid för- och mantalsskrifning samt folkräkningen vid årsskiftet			600: —
Kyrkans behof:			
Elektr. belysning samt kraft till orgelmotorn	750: —		
Underhåll af ledningar, lampor m. m.	100: —		
Stearinljusbelysning	30: —		
För reparation och tillsyn af orgeln	200: —		
För tillsyn af den elektriska motorn	150: —		
Bänkhyresersättning	1,600: —		
Klockor	400: —		
Tornurets skötsel	75: —		
Skurning i kyrkan	100: —		
Konsistorii cirkulär och prästänkemedel	2: 50		
Biblar m. m. till nattvardsbarnen	125: —		
Trycknings- och annonskostnader	250: —		
Arvode för kyrkans räkenskaper	250: —		
För utdebitering af prästerskapets löner			250: —
Kyrkokören	400: —		
Kyrksalen			500: —
För tvätt och oblater	75: —		
För inredning af vattenledning och klosett i sakristian enl. kostnadsförslag	450: —		
Diverse utgifter	150: —	5,107: 50	
Kyrkan och sakristians uppvärmning:			
Koks 1,500 hl. förslagsvis	1,800: —		
Sotning af värmeapparaten och skorsten	40: —		
Ved med sågning och späntning	30: —		
Lön till eldaren	400: —		
Diverse utgifter	50: —	2,320: —	
Kyrkogårdarna:			
Anslag till trädplanteringssällskapet	1,000: —		
Transport	1,000: —	18,511; 67	8,666; 10

Transport	1,000: —	18,511: 67	8,666: 10
Diverse såsom snöskottning, sprängning m. m.	200: —		
Sand	300: —		
Oförutsedda behof	100: —	1,600: —	
För diakonissorna:			
Afgift till diakonissanstalten	700: —		
Kostpenningar	720: —		
Hyresmedel	450: —		
För lyse, bränsle och tvätt	300: —		
Diverse utgifter	226: —		
Brandförsäkring	4: —		2,400: —
Arrende:			
Årsafgäld för östra kyrkogården utom kvarntullen, lösen för $13_{,19}$ hl. ($50_{,1}$ kbf.) spannmål, $^1/_2$ råg, $^1/_2$ korn, efter medelmarkegångspris, cirka			100: —
Ränta och amortering å obligationslån:			
I 1896 års obligationslån för Västerås stad ingår för anskaffande af ny orgel i Domkyrkan 20,000 kr: återstår att amortera 14,840 kr.			
Ränta för året	525: 24		
Amortering för året	500: —	1,025: 24	
	Kronor	21,136: 91	
Däraf stadens andel enl. K Förordn. den $^{31}/_5$ 1901			20,364: 72
		Summa Kronor	31,530: 82

Inkomster:

10:de årets arrende för den inköpta jorden i Kopparbergsvreten, som icke är anordnad till begrafningsplats	163: 90	
Försäljning af grafplatser, förslagsvis	500: —	
Afgifter för likvagnens begagnande	100: —	
Afgifter för klockor	500: —	
	Kronor 1,263: 90	
Däraf stadens andel enl. K. Förordn. den $^{31}/_5$ 1901		1,217: 73
Personella afgifter à 1 kr. pr man och 50 öre pr kvinna för prästerskapets aflöning		1,625: —
Att genom uttaxering fyllas		28,688: 09
	Summa Kronor	31,530: 82

Västerås. A. F. Berghs Boktryckeri, 1911.